॥ ನಮೋ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ॥

ದೀಘನಿಕಾಯೋ

ಮಹಾವಗ್ಗಪಾಳಿ

೧. ಮಹಾಪದಾನಸುತ್ತಂ

ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಪಟಿಸಂಯುತ್ತಕಥಾ

೧. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ ಕರೇರಿಕುಟಿಕಾಯಂ। ಅಥ ಖೋ ಸಮ್ಬಹುಲಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತಾನಂ ಕರೇರಿಮಣ್ಡಲಮಾಳೇ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾನಂ ಸನ್ನಿಪತಿತಾನಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಪಟಿಸಂಯುತ್ತಾ ಧಮ್ಮೀ ಕಥಾ ಉದಪಾದಿ – ''ಇತಿಪಿ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸೋ, ಇತಿಪಿ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸೋ''ತಿ।

೨. ಅಸ್ಸೋಸಿ ಖೋ ಭಗವಾ ದಿಬ್ಬಾಯ ಸೋತಧಾತುಯಾ ವಿಸುದ್ಧಾಯ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಿಕಾಯ ತೇಸಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಇಮಂ ಕಥಾಸಲ್ಲಾಪಂ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಯೇನ ಕರೇರಿಮಣ್ಡಲಮಾಳೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ, ನಿಸಜ್ಜ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – ''ಕಾಯನುತ್ಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಕಥಾಯ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾ; ಕಾ ಚ ಪನ ವೋ ಅನ್ತರಾಕಥಾ ವಿಪ್ಪಕತಾ''ತಿ?

ಏವಂ ವುತ್ತೇ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ – ''ಇಧ, ಭನ್ತೇ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತಾನಂ ಕರೇರಿಮಣ್ಡಲಮಾಳೇ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾನಂ ಸನ್ನಿಪತಿತಾನಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಪಟಿಸಂಯುತ್ತಾ ಧಮ್ಮೀ ಕಥಾ ಉದಪಾದಿ – 'ಇತಿಪಿ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸೋ ಇತಿಪಿ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸೋ'ತಿ। ಅಯಂ ಖೋ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಅನ್ತರಾಕಥಾ ವಿಪ್ಪಕತಾ। ಅಥ ಭಗವಾ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ''ತಿ।

೩. ''ಇಚ್ಛೇಯ್ಯಾಥ ನೋ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಪಟಿಸಂಯುತ್ತಂ ಧಮ್ಮಿಂ ಕಥಂ ಸೋತು''ನ್ತಿ? ''ಏತಸ್ಸ, ಭಗವಾ, ಕಾಲೋ; ಏತಸ್ಸ, ಸುಗತ, ಕಾಲೋ; ಯಂ ಭಗವಾ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಪಟಿಸಂಯುತ್ತಂ ಧಮ್ಮಿಂ ಕಥಂ ಕರೇಯ್ಯ, ಭಗವತೋ ಸುತ್ವಾ [ಭಗವತೋ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ (ಸ್ಯಾ॰)] ಭಿಕ್ಖೂ ಧಾರೇಸ್ಸನ್ತೀ''ತಿ। ''ತೇನ ಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುಣಾಥ,ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಥ, ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ''ತಿ। ''ಏವಂ, ಭನ್ತೇ''ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

೪. ''ಇತೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕನವುತಿಕಪ್ಪೇ ಯಂ [ಏಕನವುತೋ ಕಪ್ಪೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ವಿಪಸ್ಸೀ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಲೋಕೇ ಉದಪಾದಿ। ಇತೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕತಿಂಸೇ ಕಪ್ಪೇ [ಏಕತಿಂ ಸಕಪ್ಪೋ (ಸೀ॰) ಏಕತಿಂ ಸೋ ಕಪ್ಪೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಯಂ ಸಿಖೀ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಲೋಕೇ ಉದಪಾದಿ। ತಸ್ಮಿಞ್ಞೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕತಿಂಸೇ ಕಪ್ಪೇ ವೇಸ್ಸಭೂ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಲೋಕೇ ಉದಪಾದಿ। ಇಮಸ್ಮಿಞ್ಞೇವ [ಇಮಸ್ಮಿಂ (ಕತ್ಥಚಿ)] ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭದ್ದಕಪ್ಪೇ ಕಕುಸನ್ಧೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಲೋಕೇ ಉದಪಾದಿ। ಇಮಸ್ಮಿಞ್ಞೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭದ್ದಕಪ್ಪೇ ಕೋಣಾಗಮನೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಲೋಕೇ ಉದಪಾದಿ। ಇಮಸ್ಮಿಞ್ಞೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭದ್ದಕಪ್ಪೇ

ಕಸ್ಸಪೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಲೋಕೇ ಉದಪಾದಿ। ಇಮಸ್ಮಿಞ್ಞೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭದ್ದಕಪ್ಪೇ ಅಹಂ ಏತರಹಿ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪನ್ನೋ।

೫. "ವಿಪಸ್ಸೀ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಖತ್ತಿಯೋ ಜಾತಿಯಾ ಅಹೋಸಿ, ಖತ್ತಿಯಕುಲೇ ಉದಪಾದಿ। ಸಿಖೀ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಖತ್ತಿಯೋ ಜಾತಿಯಾ ಅಹೋಸಿ, ಖತ್ತಿಯಕುಲೇ ಉದಪಾದಿ। ವೇಸ್ಸಭೂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಖತ್ತಿಯೋ ಜಾತಿಯಾ ಅಹೋಸಿ, ಖತ್ತಿಯಕುಲೇ ಉದಪಾದಿ। ಕಕುಸನ್ಧೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಜಾತಿಯಾ ಅಹೋಸಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲೇ ಉದಪಾದಿ। ಕೋಣಾಗಮನೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಜಾತಿಯಾ ಅಹೋಸಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲೇ ಉದಪಾದಿ। ಕಸ್ಸಪೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಜಾತಿಯಾ ಅಹೋಸಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲೇ ಉದಪಾದಿ। ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಖತ್ತಿಯೋ ಜಾತಿಯಾ ಅಹೋಸಿಂ, ಖತ್ತಿಯಕುಲೇ ಉಪ್ಪನ್ನೋ।

೬. "ವಿಪಸ್ಸೀ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಕೋಣ್ಡಞ್ಞೋ ಗೋತ್ತೇನ ಅಹೋಸಿ। ಸಿಖೀ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಕೋಣ್ಡಞ್ಞೋ ಗೋತ್ತೇನ ಅಹೋಸಿ। ವೇಸ್ಸಭೂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಕೋಣ್ಡಞ್ಞೋ ಗೋತ್ತೇನ ಅಹೋಸಿ। ಕಕುಸನ್ಧೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಕಸ್ಸಪೋ ಗೋತ್ತೇನ ಅಹೋಸಿ। ಕೋಣಾಗಮನೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಕಸ್ಸಪೋ ಗೋತ್ತೇನ ಅಹೋಸಿ। ಕಸ್ಸಪೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಕಸ್ಸಪೋ ಗೋತ್ತೇನ ಅಹೋಸಿ। ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಗೋತಮೋ ಗೋತ್ತೇನ ಅಹೋಸಿಂ।

೭. "ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಅಸೀತಿವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಆಯುಪ್ಪಮಾಣಂ ಅಹೋಸಿ। ಸಿಖಿಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸತ್ತತಿವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಆಯುಪ್ಪಮಾಣಂ ಅಹೋಸಿ। ವೇಸ್ಸಭುಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಟ್ಠಿವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಆಯುಪ್ಪಮಾಣಂ ಅಹೋಸಿ। ಕಕುಸನ್ಧಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಚತ್ತಾಲೀಸವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಆಯುಪ್ಪಮಾಣಂ ಅಹೋಸಿ। ಕೋಣಾಗಮನಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ತಿಂಸವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಆಯುಪ್ಪಮಾಣಂ ಅಹೋಸಿ। ಕಸ್ಸಪಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ವೀಸತಿವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಆಯುಪ್ಪಮಾಣಂ ಅಹೋಸಿ। ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಅಪ್ಪಕಂ ಆಯುಪ್ಪಮಾಣಂ ಪರಿತ್ತಂ ಲಹುಕಂ; ಯೋ ಚಿರಂ ಜೀವತಿ, ಸೋ ವಸ್ಸಸತಂ ಅಪ್ಪಂ ವಾ ಭಿಯ್ಯೋ।

೮. "ವಿಪಸ್ಸೀ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಪಾಟಲಿಯಾ ಮೂಲೇ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ। ಸಿಖೀ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಪುಣ್ಡರೀಕಸ್ಸ ಮೂಲೇ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ। ವೇಸ್ಸಭೂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಸಾಲಸ್ಸ ಮೂಲೇ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ। ಕಕುಸನ್ಧೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಸಿರೀಸಸ್ಸ ಮೂಲೇ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ। ಕೋಣಾಗಮನೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಉದುಮ್ಬರಸ್ಸ ಮೂಲೇ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ। ಕಸ್ಸಪೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ನಿಗ್ರೋಧಸ್ಸ ಮೂಲೇ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ। ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಅಸ್ಸತ್ಥಸ್ಸ ಮೂಲೇ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ।

೯. "ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಖಣ್ಡತಿಸ್ಸಂ ನಾಮ ಸಾವಕಯುಗಂ ಅಹೋಸಿ ಅಗ್ಗಂ ಭದ್ದಯುಗಂ। ಸಿಖಿಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಅಭಿಭೂಸಮ್ಭವಂ ನಾಮ ಸಾವಕಯುಗಂ ಅಹೋಸಿ ಅಗ್ಗಂ ಭದ್ದಯುಗಂ। ವೇಸ್ಸಭುಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸೋಣುತ್ತರಂ ನಾಮ ಸಾವಕಯುಗಂ ಅಹೋಸಿ ಅಗ್ಗಂ ಭದ್ದಯುಗಂ। ಕಕುಸನ್ಧಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ವಿಧುರಸಞ್ಜೀವಂ ನಾಮ

ಸಾವಕಯುಗಂ ಅಹೋಸಿ ಅಗ್ಗಂ ಭದ್ದಯುಗಂ। ಕೋಣಾಗಮನಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಭಿಯ್ಯೋಸುತ್ತರಂ ನಾಮ ಸಾವಕಯುಗಂ ಅಹೋಸಿ ಅಗ್ಗಂ ಭದ್ದಯುಗಂ। ಕಸ್ಸಪಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ತಿಸ್ಸಭಾರದ್ವಾಜಂ ನಾಮ ಸಾವಕಯುಗಂ ಅಹೋಸಿ ಅಗ್ಗಂ ಭದ್ದಯುಗಂ। ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಸಾರಿಪುತ್ತಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಂ ನಾಮ ಸಾವಕಯುಗಂ ಅಹೋಸಿ ಅಗ್ಗಂ ಭದ್ದಯುಗಂ।

೧೦. "ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ತಯೋ ಸಾವಕಾನಂ ಸನ್ನಿಪಾತಾ ಅಹೇಸುಂ। ಏಕೋ ಸಾವಕಾನಂ ಸನ್ನಿಪಾತೋ ಅಹೋಸಿ ಅಟ್ಠಸಟ್ಠಿಭಿಕ್ಖುಸತಸಹಸ್ಸಂ, ಏಕೋ ಸಾವಕಾನಂ ಸನ್ನಿಪಾತೋ ಅಹೋಸಿ ಭಿಕ್ಖುಸತಸಹಸ್ಸಂ, ಏಕೋ ಸಾವಕಾನಂ ಸನ್ನಿಪಾತೋ ಅಹೋಸಿ ಅಸೀತಿಭಿಕ್ಖುಸಹಸ್ಸಾನಿ। ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಇಮೇ ತಯೋ ಸಾವಕಾನಂ ಸನ್ನಿಪಾತಾ ಅಹೇಸುಂ ಸಬ್ಬೇಸಂಯೇವ ಖೀಣಾಸವಾನಂ।

"ಸಿಖಿಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ತಯೋ ಸಾವಕಾನಂ ಸನ್ನಿಪಾತಾ ಅಹೇಸುಂ। ಏಕೋ ಸಾವಕಾನಂ ಸನ್ನಿಪಾತೋ ಅಹೋಸಿ ಭಿಕ್ಖುಸತಸಹಸ್ಸಂ, ಏಕೋ ಸಾವಕಾನಂ ಸನ್ನಿಪಾತೋ ಅಹೋಸಿ ಅಸೀತಿಭಿಕ್ಖುಸಹಸ್ಸಾನಿ, ಏಕೋ ಸಾವಕಾನಂ ಸನ್ನಿಪಾತೋ ಅಹೋಸಿ ಸತ್ತತಿಭಿಕ್ಖುಸಹಸ್ಸಾನಿ। ಸಿಖಿಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಇಮೇ ತಯೋ ಸಾವಕಾನಂ ಸನ್ನಿಪಾತಾ ಅಹೇಸುಂ ಸಬ್ಬೇಸಂಯೇವ ಖೀಣಾಸವಾನಂ।

"ವೇಸ್ಸಭುಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ತಯೋ ಸಾವಕಾನಂ ಸನ್ನಿಪಾತಾ ಅಹೇಸುಂ। ಏಕೋ ಸಾವಕಾನಂ ಸನ್ನಿಪಾತೋ ಅಹೋಸಿ ಅಸೀತಿಭಿಕ್ಖುಸಹಸ್ಸಾನಿ, ಏಕೋ ಸಾವಕಾನಂ ಸನ್ನಿಪಾತೋ ಅಹೋಸಿ ಸತ್ತತಿಭಿಕ್ಖುಸಹಸ್ಸಾನಿ, ಏಕೋ ಸಾವಕಾನಂ ಸನ್ನಿಪಾತೋ ಅಹೋಸಿ ಸಟ್ಠಿಭಿಕ್ಖುಸಹಸ್ಸಾನಿ। ವೇಸ್ಸಭುಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಇಮೇ ತಯೋ ಸಾವಕಾನಂ ಸನ್ನಿಪಾತಾ ಅಹೇಸುಂ ಸಬ್ಬೇಸಂಯೇವ ಖೀಣಾಸವಾನಂ।

"ಕಕುಸನ್ಧಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಏಕೋ ಸಾವಕಾನಂ ಸನ್ನಿಪಾತೋ ಅಹೋಸಿ ಚತ್ತಾಲೀಸಭಿಕ್ಖುಸಹಸ್ಸಾನಿ। ಕಕುಸನ್ಧಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಅಯಂ ಏಕೋ ಸಾವಕಾನಂ ಸನ್ನಿಪಾತೋ ಅಹೋಸಿ ಸಬ್ಬೇಸಂಯೇವ ಖೀಣಾಸವಾನಂ।

"ಕೋಣಾಗಮನಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಏಕೋ ಸಾವಕಾನಂ ಸನ್ನಿಪಾತೋ ಅಹೋಸಿ ತಿಂಸಭಿಕ್ಖುಸಹಸ್ಸಾನಿ। ಕೋಣಾಗಮನಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಅಯಂ ಏಕೋ ಸಾವಕಾನಂ ಸನ್ನಿಪಾತೋ ಅಹೋಸಿ ಸಬ್ಬೇಸಂಯೇವ ಖೀಣಾಸವಾನಂ।

"ಕಸ್ಸಪಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಏಕೋ ಸಾವಕಾನಂ ಸನ್ನಿಪಾತೋ ಅಹೋಸಿ ವೀಸತಿಭಿಕ್ಖುಸಹಸ್ಸಾನಿ। ಕಸ್ಸಪಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಅಯಂ ಏಕೋ ಸಾವಕಾನಂ ಸನ್ನಿಪಾತೋ ಅಹೋಸಿ ಸಬ್ಬೇಸಂಯೇವ ಖೀಣಾಸವಾನಂ।

"ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಏಕೋ ಸಾವಕಾನಂ ಸನ್ನಿಪಾತೋ ಅಹೋಸಿ ಅಡ್ಢತೇಳಸಾನಿ ಭಿಕ್ಖುಸತಾನಿ। ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಯಂ ಏಕೋ ಸಾವಕಾನಂ ಸನ್ನಿಪಾತೋ ಅಹೋಸಿ ಸಬ್ಬೇಸಂಯೇವ ಖೀಣಾಸವಾನಂ।

೧೧. "ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಅಸೋಕೋ ನಾಮ ಭಿಕ್ಖು ಉಪಟ್ಠಾಕೋ ಅಹೋಸಿ ಅಗ್ಗುಪಟ್ಠಾಕೋ। ಸಿಖಿಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಖೇಮಙ್ಕರೋ ನಾಮ ಭಿಕ್ಖು ಉಪಟ್ಠಾಕೋ ಅಹೋಸಿ ಅಗ್ಗುಪಟ್ಠಾಕೋ। ವೇಸ್ಸಭುಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಉಪಸನ್ತೋ ನಾಮ ಭಿಕ್ಖು

ಉಪಟ್ಠಾಕೋ ಅಹೋಸಿ ಅಗ್ಗುಪಟ್ಠಾಕೋ। ಕಕುಸನ್ಧಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಬುದ್ಧಿಜೋ ನಾಮ ಭಿಕ್ಖು ಉಪಟ್ಠಾಕೋ ಅಹೋಸಿ ಅಗ್ಗುಪಟ್ಠಾಕೋ। ಕೋಣಾಗಮನಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸೋತ್ಥಿಜೋ ನಾಮ ಭಿಕ್ಖು ಉಪಟ್ಠಾಕೋ ಅಹೋಸಿ ಅಗ್ಗುಪಟ್ಠಾಕೋ। ಕಸ್ಸಪಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಬ್ಬಮಿತ್ತೋ ನಾಮ ಭಿಕ್ಖು ಉಪಟ್ಠಾಕೋ ಅಹೋಸಿ ಅಗ್ಗುಪಟ್ಠಾಕೋ। ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಆನನ್ದೋ ನಾಮ ಭಿಕ್ಖು ಉಪಟ್ಠಾಕೋ ಅಹೋಸಿ ಅಗ್ಗುಪಟ್ಠಾಕೋ।

೧೨. ‘‘ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಬನ್ಧುಮಾ ನಾಮ ರಾಜಾ ಪಿತಾ ಅಹೋಸಿ। ಬನ್ಧುಮತೀ ನಾಮ ದೇವೀ ಮಾತಾ ಅಹೋಸಿ ಜನೇತ್ತಿ [ಜನೇತ್ತೀ (ಸ್ಯಾ॰)]। ಬನ್ಧುಮಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ಬನ್ಧುಮತೀ ನಾಮ ನಗರಂ ರಾಜಧಾನೀ ಅಹೋಸಿ।

‘‘ಸಿಖಿಸ್ಸ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಅರುಣೋ ನಾಮ ರಾಜಾ ಪಿತಾ ಅಹೋಸಿ। ಪಭಾವತೀ ನಾಮ ದೇವೀ ಮಾತಾ ಅಹೋಸಿ ಜನೇತ್ತಿ। ಅರುಣಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ಅರುಣವತೀ ನಾಮ ನಗರಂ ರಾಜಧಾನೀ ಅಹೋಸಿ।

‘‘ವೇಸ್ಸಭುಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸುಪ್ಪತಿತೋ ನಾಮ [ಸುಪ್ಪತೀತೋ ನಾಮ (ಸ್ಯಾ॰)] ರಾಜಾ ಪಿತಾ ಅಹೋಸಿ। ವಸ್ಸವತೀ ನಾಮ [ಯಸವತೀ ನಾಮ (ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ದೇವೀ ಮಾತಾ ಅಹೋಸಿ ಜನೇತ್ತಿ। ಸುಪ್ಪತಿತಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ಅನೋಮಂ ನಾಮ ನಗರಂ ರಾಜಧಾನೀ ಅಹೋಸಿ।

‘‘ಕಕುಸನ್ಧಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಅಗ್ಗಿದತ್ತೋ ನಾಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಪಿತಾ ಅಹೋಸಿ। ವಿಸಾಖಾ ನಾಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ ಮಾತಾ ಅಹೋಸಿ ಜನೇತ್ತಿ। ತೇನ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಯೇನ ಖೇಮೋ ನಾಮ ರಾಜಾ ಅಹೋಸಿ। ಖೇಮಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ಖೇಮವತೀ ನಾಮ ನಗರಂ ರಾಜಧಾನೀ ಅಹೋಸಿ।

‘‘ಕೋಣಾಗಮನಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಯಞ್ಞದತ್ತೋ ನಾಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಪಿತಾ ಅಹೋಸಿ। ಉತ್ತರಾ ನಾಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ ಮಾತಾ ಅಹೋಸಿ ಜನೇತ್ತಿ। ತೇನ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಯೇನ ಸೋಭೋ ನಾಮ ರಾಜಾ ಅಹೋಸಿ। ಸೋಭಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ಸೋಭವತೀ ನಾಮ ನಗರಂ ರಾಜಧಾನೀ ಅಹೋಸಿ।

‘‘ಕಸ್ಸಪಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೋ ನಾಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಪಿತಾ ಅಹೋಸಿ। ಧನವತೀ ನಾಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ ಮಾತಾ ಅಹೋಸಿ ಜನೇತ್ತಿ। ತೇನ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಯೇನ ಕಿಕೀ ನಾಮ [ಕಿಂ ಕೀ ನಾಮ (ಸ್ಯಾ॰)] ರಾಜಾ ಅಹೋಸಿ। ಕಿಕಿಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ಬಾರಾಣಸೀ ನಾಮ ನಗರಂ ರಾಜಧಾನೀ ಅಹೋಸಿ।

‘‘ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಸುದ್ಧೋದನೋ ನಾಮ ರಾಜಾ ಪಿತಾ ಅಹೋಸಿ। ಮಾಯಾ ನಾಮ ದೇವೀ ಮಾತಾ ಅಹೋಸಿ ಜನೇತ್ತಿ। ಕಪಿಲವತ್ಥು ನಾಮ ನಗರಂ ರಾಜಧಾನೀ ಅಹೋಸೀ’’ತಿ। ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ, ಇದಂ ವತ್ವಾನ ಸುಗತೋ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ವಿಹಾರಂ ಪಾವಿಸಿ।

೧೩. ಅಥ ಖೋ ತೇಸಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅಚಿರಪಕ್ಕನ್ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅಯಮನ್ತರಾಕಥಾ ಉದಪಾದಿ – ‘‘ಅಚ್ಛರಿಯಂ, ಆವುಸೋ, ಅಬ್ಭುತಂ, ಆವುಸೋ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ಮಹಿದ್ಧಿಕತಾ ಮಹಾನುಭಾವತಾ। ಯತ್ರ ಹಿ ನಾಮ ತಥಾಗತೋ ಅತೀತೇ ಬುದ್ಧೇ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಛಿನ್ನಪಪಞ್ಚೇ ಛಿನ್ನವಟುಮೇ ಪರಿಯಾದಿನ್ನವಟ್ಟೇ ಸಬ್ಬದುಕ್ಖವೀತಿವತ್ತೇ ಜಾತಿತೋಪಿ ಅನುಸ್ಸರಿಸ್ಸತಿ, ನಾಮತೋಪಿ ಅನುಸ್ಸರಿಸ್ಸತಿ, ಗೋತ್ತತೋಪಿ ಅನುಸ್ಸರಿಸ್ಸತಿ, ಆಯುಪ್ಪಮಾಣತೋಪಿ ಅನುಸ್ಸರಿಸ್ಸತಿ, ಸಾವಕಯುಗತೋಪಿ ಅನುಸ್ಸರಿಸ್ಸತಿ,

ಸಾವಕಸನ್ನಿಪಾತತೋಪಿ ಅನುಸ್ಸರಿಸ್ಸತಿ – ‘ಏವಂಜಚ್ಚಾ ತೇ ಭಗವನ್ತೋ ಅಹೇಸುಂ ಇತಿಪಿ, ಏವಂನಾಮಾ ಏವಂಗೋತ್ತಾ ಏವಂಸೀಲಾ ಏವಂಧಮ್ಮಾ ಏವಂಪಞ್ಞಾ ಏವಂವಿಹಾರೀ ಏವಂವಿಮುತ್ತಾ ತೇ ಭಗವನ್ತೋ ಅಹೇಸುಂ ಇತಿಪೀ’”ತಿ।

“ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ತಥಾಗತಸ್ಸೇವ ನು ಖೋ ಏಸಾ ಧಮ್ಮಧಾತು ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧಾ, ಯಸ್ಸಾ ಧಮ್ಮಧಾತುಯಾ ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧತ್ತಾ ತಥಾಗತೋ ಅತೀತೇ ಬುದ್ಧೇ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಛಿನ್ನಪಪಞ್ಚೇ ಛಿನ್ನವಟುಮೇ ಪರಿಯಾದಿನ್ನವಟ್ಟೇ ಸಬ್ಬದುಕ್ಖವೀತಿವತ್ತೇ ಜಾತಿತೋಪಿ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ನಾಮತೋಪಿ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ಗೋತ್ತತೋಪಿ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ಆಯುಪ್ಪಮಾಣತೋಪಿ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ಸಾವಕಯುಗತೋಪಿ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ಸಾವಕಸನ್ನಿಪಾತತೋಪಿ ಅನುಸ್ಸರತಿ – ‘ಏವಂಜಚ್ಚಾ ತೇ ಭಗವನ್ತೋ ಅಹೇಸುಂ ಇತಿಪಿ, ಏವಂನಾಮಾ ಏವಂಗೋತ್ತಾ ಏವಂಸೀಲಾ ಏವಂಧಮ್ಮಾ ಏವಂಪಞ್ಞಾ ಏವಂವಿಹಾರೀ ಏವಂವಿಮುತ್ತಾ ತೇ ಭಗವನ್ತೋ ಅಹೇಸುಂ ಇತಿಪೀ’ತಿ, ಉದಾಹು ದೇವತಾ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಏತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇಸುಂ, ಯೇನ ತಥಾಗತೋ ಅತೀತೇ ಬುದ್ಧೇ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಛಿನ್ನಪಪಞ್ಚೇ ಛಿನ್ನವಟುಮೇ ಪರಿಯಾದಿನ್ನವಟ್ಟೇ ಸಬ್ಬದುಕ್ಖವೀತಿವತ್ತೇ ಜಾತಿತೋಪಿ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ನಾಮತೋಪಿ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ಗೋತ್ತತೋಪಿ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ಆಯುಪ್ಪಮಾಣತೋಪಿ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ಸಾವಕಯುಗತೋಪಿ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ಸಾವಕಸನ್ನಿಪಾತತೋಪಿ ಅನುಸ್ಸರತಿ – ‘ಏವಂಜಚ್ಚಾ ತೇ ಭಗವನ್ತೋ ಅಹೇಸುಂ ಇತಿಪಿ, ಏವಂನಾಮಾ ಏವಂಗೋತ್ತಾ ಏವಂಸೀಲಾ ಏವಂಧಮ್ಮಾ ಏವಂಪಞ್ಞಾ ಏವಂವಿಹಾರೀ ಏವಂವಿಮುತ್ತಾ ತೇ ಭಗವನ್ತೋ ಅಹೇಸುಂ ಇತಿಪೀ’”ತಿ। ಅಯಞ್ಚ ಹಿದಂ ತೇಸಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅನ್ತರಾಕಥಾ ವಿಪ್ಪಕತಾ ಹೋತಿ।

೧೪. ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಯೇನ ಕರೇರಿಮಣ್ಡಲಮಾಳೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ। ನಿಸಜ್ಜ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – “ಕಾಯನುತ್ಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಕಥಾಯ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾ; ಕಾ ಚ ಪನ ವೋ ಅನ್ತರಾಕಥಾ ವಿಪ್ಪಕತಾ”ತಿ?

ಏವಂ ವುತ್ತೇ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ – “ಇಧ, ಭನ್ತೇ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅಚಿರಪಕ್ಕನ್ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅಯಂ ಅನ್ತರಾಕಥಾ ಉದಪಾದಿ – ‘ಅಚ್ಛರಿಯಂ, ಆವುಸೋ, ಅಬ್ಭುತಂ, ಆವುಸೋ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ಮಹಿದ್ಧಿಕತಾ ಮಹಾನುಭಾವತಾ, ಯತ್ರ ಹಿ ನಾಮ ತಥಾಗತೋ ಅತೀತೇ ಬುದ್ಧೇ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಛಿನ್ನಪಪಞ್ಚೇ ಛಿನ್ನವಟುಮೇ ಪರಿಯಾದಿನ್ನವಟ್ಟೇ ಸಬ್ಬದುಕ್ಖವೀತಿವತ್ತೇ ಜಾತಿತೋಪಿ ಅನುಸ್ಸರಿಸ್ಸತಿ, ನಾಮತೋಪಿ ಅನುಸ್ಸರಿಸ್ಸತಿ, ಗೋತ್ತತೋಪಿ ಅನುಸ್ಸರಿಸ್ಸತಿ, ಆಯುಪ್ಪಮಾಣತೋಪಿ ಅನುಸ್ಸರಿಸ್ಸತಿ, ಸಾವಕಯುಗತೋಪಿ ಅನುಸ್ಸರಿಸ್ಸತಿ, ಸಾವಕಸನ್ನಿಪಾತತೋಪಿ ಅನುಸ್ಸರಿಸ್ಸತಿ – “ಏವಂಜಚ್ಚಾ ತೇ ಭಗವನ್ತೋ ಅಹೇಸುಂ ಇತಿಪಿ , ಏವಂನಾಮಾ ಏವಂಗೋತ್ತಾ ಏವಂಸೀಲಾ ಏವಂಧಮ್ಮಾ ಏವಂಪಞ್ಞಾ ಏವಂವಿಹಾರೀ ಏವಂವಿಮುತ್ತಾ ತೇ ಭಗವನ್ತೋ ಅಹೇಸುಂ ಇತಿಪೀ”ತಿ। ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ತಥಾಗತಸ್ಸೇವ ನು ಖೋ ಏಸಾ ಧಮ್ಮಧಾತು ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧಾ, ಯಸ್ಸಾ ಧಮ್ಮಧಾತುಯಾ ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧತ್ತಾ ತಥಾಗತೋ ಅತೀತೇ ಬುದ್ಧೇ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಛಿನ್ನಪಪಞ್ಚೇ ಛಿನ್ನವಟುಮೇ ಪರಿಯಾದಿನ್ನವಟ್ಟೇ ಸಬ್ಬದುಕ್ಖವೀತಿವತ್ತೇ ಜಾತಿತೋಪಿ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ನಾಮತೋಪಿ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ಗೋತ್ತತೋಪಿ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ಆಯುಪ್ಪಮಾಣತೋಪಿ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ಸಾವಕಯುಗತೋಪಿ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ಸಾವಕಸನ್ನಿಪಾತತೋಪಿ ಅನುಸ್ಸರತಿ – “ಏವಂಜಚ್ಚಾ ತೇ ಭಗವನ್ತೋ ಅಹೇಸುಂ ಇತಿಪಿ, ಏವಂನಾಮಾ ಏವಂಗೋತ್ತಾ ಏವಂಸೀಲಾ ಏವಂಧಮ್ಮಾ ಏವಂಪಞ್ಞಾ ಏವಂವಿಹಾರೀ ಏವಂವಿಮುತ್ತಾ ತೇ ಭಗವನ್ತೋ ಅಹೇಸುಂ ಇತಿಪೀ”ತಿ। ಉದಾಹು ದೇವತಾ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಏತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇಸುಂ, ಯೇನ ತಥಾಗತೋ ಅತೀತೇ ಬುದ್ಧೇ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಛಿನ್ನಪಪಞ್ಚೇ ಛಿನ್ನವಟುಮೇ ಪರಿಯಾದಿನ್ನವಟ್ಟೇ ಸಬ್ಬದುಕ್ಖವೀತಿವತ್ತೇ ಜಾತಿತೋಪಿ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ನಾಮತೋಪಿ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ಗೋತ್ತತೋಪಿ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ಆಯುಪ್ಪಮಾಣತೋಪಿ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ಸಾವಕಯುಗತೋಪಿ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ಸಾವಕಸನ್ನಿಪಾತತೋಪಿ ಅನುಸ್ಸರತಿ – ‘ಏವಂಜಚ್ಚಾ ತೇ ಭಗವನ್ತೋ ಅಹೇಸುಂ ಇತಿಪಿ, ಏವಂನಾಮಾ ಏವಂಗೋತ್ತಾ ಏವಂಸೀಲಾ ಏವಂಧಮ್ಮಾ ಏವಂಪಞ್ಞಾ ಏವಂವಿಹಾರೀ ಏವಂವಿಮುತ್ತಾ ತೇ ಭಗವನ್ತೋ ಅಹೇಸುಂ ಇತಿಪೀ’ತಿ? ಅಯಂ ಖೋ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಅನ್ತರಾಕಥಾ ವಿಪ್ಪಕತಾ, ಅಥ ಭಗವಾ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ”ತಿ।

೧೫. “ತಥಾಗತಸ್ಸೇವೇಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಧಾತು ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧಾ, ಯಸ್ಸಾ ಧಮ್ಮಧಾತುಯಾ ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧತ್ತಾ ತಥಾಗತೋ ಅತೀತೇ ಬುದ್ಧೇ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಛಿನ್ನಪಪಞ್ಚೇ ಛಿನ್ನವಟುಮೇ ಪರಿಯಾದಿನ್ನವಟ್ಟೇ ಸಬ್ಬದುಕ್ಖವೀತಿವತ್ತೇ ಜಾತಿತೋಪಿ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ನಾಮತೋಪಿ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ಗೋತ್ತತೋಪಿ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ಆಯುಪ್ಪಮಾಣತೋಪಿ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ಸಾವಕಯುಗತೋಪಿ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ಸಾವಕಸನ್ನಿಪಾತತೋಪಿ ಅನುಸ್ಸರತಿ - ‘ಏವಂಜಚ್ಚಾ ತೇ ಭಗವನ್ತೋ ಅಹೇಸುಂ ಇತಿಪಿ, ಏವಂನಾಮಾ ಏವಂಗೋತ್ತಾ ಏವಂಸೀಲಾ ಏವಂಧಮ್ಮಾ ಏವಂಪಞ್ಞಾ ಏವಂವಿಹಾರೀ ಏವಂವಿಮುತ್ತಾ ತೇ ಭಗವನ್ತೋ ಅಹೇಸುಂ ಇತಿಪೀ’ತಿ। ದೇವತಾಪಿ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಏತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇಸುಂ, ಯೇನ ತಥಾಗತೋ ಅತೀತೇ ಬುದ್ಧೇ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಛಿನ್ನಪಪಞ್ಚೇ ಛಿನ್ನವಟುಮೇ ಪರಿಯಾದಿನ್ನವಟ್ಟೇ ಸಬ್ಬದುಕ್ಖವೀತಿವತ್ತೇ ಜಾತಿತೋಪಿ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ನಾಮತೋಪಿ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ಗೋತ್ತತೋಪಿ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ಆಯುಪ್ಪಮಾಣತೋಪಿ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ಸಾವಕಯುಗತೋಪಿ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ಸಾವಕಸನ್ನಿಪಾತತೋಪಿ ಅನುಸ್ಸರತಿ - ‘ಏವಂಜಚ್ಚಾ ತೇ ಭಗವನ್ತೋ ಅಹೇಸುಂ ಇತಿಪಿ, ಏವಂನಾಮಾ ಏವಂಗೋತ್ತಾ ಏವಂಸೀಲಾ ಏವಂಧಮ್ಮಾ ಏವಂಪಞ್ಞಾ ಏವಂವಿಹಾರೀ ಏವಂವಿಮುತ್ತಾ ತೇ ಭಗವನ್ತೋ ಅಹೇಸುಂ ಇತಿಪೀ’ತಿ।

“ಇಚ್ಛೇಯ್ಯಾಥ ನೋ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಯ್ಯೋಸೋಮತ್ತಾಯ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಪಟಿಸಂಯುತ್ತಂ ಧಮ್ಮಿಂ ಕಥಂ ಸೋತು”ನ್ತಿ? “ಏತಸ್ಸ, ಭಗವಾ, ಕಾಲೋ; ಏತಸ್ಸ, ಸುಗತ, ಕಾಲೋ; ಯಂ ಭಗವಾ ಭಿಯ್ಯೋಸೋಮತ್ತಾಯ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಪಟಿಸಂಯುತ್ತಂ ಧಮ್ಮಿಂ ಕಥಂ ಕರೇಯ್ಯ, ಭಗವತೋ ಸುತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಧಾರೇಸ್ಸನ್ತೀ”ತಿ। “ತೇನ ಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಸುಣಾಥ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಥ, ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ। “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

೧೬. “ಇತೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕನವುತಿಕಪ್ಪೇ ಯಂ ವಿಪಸ್ಸೀ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಲೋಕೇ ಉದಪಾದಿ। ವಿಪಸ್ಸೀ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಖತ್ತಿಯೋ ಜಾತಿಯಾ ಅಹೋಸಿ, ಖತ್ತಿಯಕುಲೇ ಉದಪಾದಿ। ವಿಪಸ್ಸೀ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಕೋಣ್ಡಞ್ಞೋ ಗೋತ್ತೇನ ಅಹೋಸಿ। ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಅಸೀತಿವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಆಯುಪ್ಪಮಾಣಂ ಅಹೋಸಿ। ವಿಪಸ್ಸೀ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಪಾಟಲಿಯಾ ಮೂಲೇ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ। ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಖಣ್ಡತಿಸ್ಸಂ ನಾಮ ಸಾವಕಯುಗಂ ಅಹೋಸಿ ಅಗ್ಗಂ ಭದ್ದಯುಗಂ। ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ತಯೋ ಸಾವಕಾನಂ ಸನ್ನಿಪಾತಾ ಅಹೇಸುಂ। ಏಕೋ ಸಾವಕಾನಂ ಸನ್ನಿಪಾತೋ ಅಹೋಸಿ ಅಟ್ಠಸಟ್ಠಿಭಿಕ್ಖುಸತಸಹಸ್ಸಂ, ಏಕೋ ಸಾವಕಾನಂ ಸನ್ನಿಪಾತೋ ಅಹೋಸಿ ಭಿಕ್ಖುಸತಸಹಸ್ಸಂ, ಏಕೋ ಸಾವಕಾನಂ ಸನ್ನಿಪಾತೋ ಅಹೋಸಿ ಅಸೀತಿಭಿಕ್ಖುಸಹಸ್ಸಾನಿ। ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಇಮೇ ತಯೋ ಸಾವಕಾನಂ ಸನ್ನಿಪಾತಾ ಅಹೇಸುಂ ಸಬ್ಬೇಸಂಯೇವ ಖೀಣಾಸವಾನಂ। ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಅಸೋಕೋ ನಾಮ ಭಿಕ್ಖು ಉಪಟ್ಠಾಕೋ ಅಹೋಸಿ ಅಗ್ಗುಪಟ್ಠಾಕೋ। ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಬನ್ಧುಮಾ ನಾಮ ರಾಜಾ ಪಿತಾ ಅಹೋಸಿ। ಬನ್ಧುಮತೀ ನಾಮ ದೇವೀ ಮಾತಾ ಅಹೋಸಿ ಜನೇತ್ತಿ। ಬನ್ಧುಮಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ಬನ್ಧುಮತೀ ನಾಮ ನಗರಂ ರಾಜಧಾನೀ ಅಹೋಸಿ।

ಬೋಧಿಸತ್ತಧಮ್ಮತಾ

೧೭. “ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸೀ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತುಸಿತಾ ಕಾಯಾ ಚವಿತ್ವಾ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಂ ಓಕ್ಕಮಿ। ಅಯಮೇತ್ಥ ಧಮ್ಮತಾ।

೧೮. “ಧಮ್ಮತಾ, ಏಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯದಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತುಸಿತಾ ಕಾಯಾ ಚವಿತ್ವಾ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಂ ಓಕ್ಕಮತಿ। ಅಥ ಸದೇವಕೇ ಲೋಕೇ ಸಮಾರಕೇ ಸಬ್ರಹ್ಮಕೇ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಪಜಾಯ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾಯ ಅಪ್ಪಮಾಣೋ ಉಳಾರೋ

ಓಭಾಸೋ ಪಾತುಭವತಿ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮೇವ ದೇವಾನಂ ದೇವಾನುಭಾವಂ। ಯಾಪಿ ತಾ ಲೋಕನ್ತರಿಕಾ ಅಘಾ ಅಸಂವುತಾ ಅನ್ಧಕಾರಾ ಅನ್ಧಕಾರತಿಮಿಸಾ , ಯತ್ಥ ಪಿಮೇ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಾ ಏವಂಮಹಿದ್ಧಿಕಾ ಏವಂಮಹಾನುಭಾವಾ ಆಭಾಯ ನಾನುಭೋನ್ತಿ, ತತ್ಥಪಿ ಅಪ್ಪಮಾಣೋ ಉಳಾರೋ ಓಭಾಸೋ ಪಾತುಭವತಿ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮೇವ ದೇವಾನಂ ದೇವಾನುಭಾವಂ। ಯೇಪಿ ತತ್ಥ ಸತ್ತಾ ಉಪಪನ್ನಾ, ತೇಪಿ ತೇನೋಭಾಸೇನ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಸಞ್ಜಾನನ್ತಿ - 'ಅಞ್ಞೇಪಿ ಕಿರ, ಭೋ, ಸನ್ತಿ ಸತ್ತಾ ಇಧೂಪಪನ್ನಾ'ತಿ। ಅಯಞ್ಚ ದಸಸಹಸ್ಸೀ ಲೋಕಧಾತು ಸಙ್ಕಮ್ಪತಿ ಸಮ್ಪಕಮ್ಪತಿ ಸಮ್ಪವೇಧತಿ। ಅಪ್ಪಮಾಣೋ ಚ ಉಳಾರೋ ಓಭಾಸೋ ಲೋಕೇ ಪಾತುಭವತಿ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮೇವ ದೇವಾನಂ ದೇವಾನುಭಾವಂ। ಅಯಮೇತ್ಥ ಧಮ್ಮತಾ।

೧೯. "ಧಮ್ಮತಾ ಏಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯದಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಂ ಓಕ್ಕನ್ತೋ ಹೋತಿ, ಚತ್ತಾರೋ ನಂ ದೇವಪುತ್ತಾ ಚತುದ್ದಿಸಂ [ಚಾತುದ್ದಿಸಂ (ಸ್ಯಾ॰)] ರಕ್ಖಾಯ ಉಪಗಚ್ಛನ್ತಿ - 'ಮಾ ನಂ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಮಾತರಂ ವಾ ಮನುಸ್ಸೋ ವಾ ಅಮನುಸ್ಸೋ ವಾ ಕೋಚಿ ವಾ ವಿಹೇಠೇಸೀ'ತಿ। ಅಯಮೇತ್ಥ ಧಮ್ಮತಾ।

೨೦. "ಧಮ್ಮತಾ ಏಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯದಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಂ ಓಕ್ಕನ್ತೋ ಹೋತಿ, ಪಕತಿಯಾ ಸೀಲವತೀ ಬೋಧಿಸತ್ತಮಾತಾ ಹೋತಿ, ವಿರತಾ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ, ವಿರತಾ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ, ವಿರತಾ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ , ವಿರತಾ ಮುಸಾವಾದಾ, ವಿರತಾ ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪ್ಪಮಾದಟ್ಠಾನಾ। ಅಯಮೇತ್ಥ ಧಮ್ಮತಾ।

೨೧. "ಧಮ್ಮತಾ ಏಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯದಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಂ ಓಕ್ಕನ್ತೋ ಹೋತಿ, ನ ಬೋಧಿಸತ್ತಮಾತು ಪುರಿಸೇಸು ಮಾನಸಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಕಾಮಗುಣೂಪಸಂಹಿತಂ, ಅನತಿಕ್ಕಮನೀಯಾ ಚ ಬೋಧಿಸತ್ತಮಾತಾ ಹೋತಿ ಕೇನಚಿ ಪುರಿಸೇನ ರತ್ತಚಿತ್ತೇನ। ಅಯಮೇತ್ಥ ಧಮ್ಮತಾ।

೨೨. "ಧಮ್ಮತಾ ಏಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯದಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಂ ಓಕ್ಕನ್ತೋ ಹೋತಿ, ಲಾಭಿನೀ ಬೋಧಿಸತ್ತಮಾತಾ ಹೋತಿ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಕಾಮಗುಣಾನಂ। ಸಾ ಪಞ್ಚಹಿ ಕಾಮಗುಣೇಹಿ ಸಮಪ್ಪಿತಾ ಸಮಙ್ಗೀಭೂತಾ ಪರಿಚಾರೇತಿ। ಅಯಮೇತ್ಥ ಧಮ್ಮತಾ।

೨೩. "ಧಮ್ಮತಾ ಏಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯದಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಂ ಓಕ್ಕನ್ತೋ ಹೋತಿ, ನ ಬೋಧಿಸತ್ತಮಾತು ಕೋಚಿದೇವ ಆಬಾಧೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ಸುಖಿನೀ ಬೋಧಿಸತ್ತಮಾತಾ ಹೋತಿ ಅಕಿಲನ್ತಕಾಯಾ, ಬೋಧಿಸತ್ತಞ್ಚ ಬೋಧಿಸತ್ತಮಾತಾ ತಿರೋಕುಚ್ಛಿಗತಂ ಪಸ್ಸತಿ ಸಬ್ಬಙ್ಗಪಚ್ಚಙ್ಗಿಂ ಅಹೀನಿನ್ದ್ರಿಯಂ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಣಿ ವೇಳುರಿಯೋ ಸುಭೋ ಜಾತಿಮಾ ಅಟ್ಠಂಸೋ ಸುಪರಿಕಮ್ಮಕತೋ ಅಚ್ಛೋ ವಿಪ್ಪಸನ್ನೋ ಅನಾವಿಲೋ ಸಬ್ಬಾಕಾರಸಮ್ಪನ್ನೋ। ತತ್ರಾಸ್ಸ [ತತ್ರಸ್ಸ (ಸ್ಯಾ॰)] ಸುತ್ತಂ ಆವುತಂ ನೀಲಂ ವಾ ಪೀತಂ ವಾ ಲೋಹಿತಂ ವಾ ಓದಾತಂ ವಾ ಪಣ್ಡುಸುತ್ತಂ ವಾ। ತಮೇನಂ ಚಕ್ಖುಮಾ ಪುರಿಸೋ ಹತ್ಥೇ ಕರಿತ್ವಾ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖೇಯ್ಯ - 'ಅಯಂ ಖೋ ಮಣಿ ವೇಳುರಿಯೋ ಸುಭೋ ಜಾತಿಮಾ ಅಟ್ಠಂಸೋ ಸುಪರಿಕಮ್ಮಕತೋ ಅಚ್ಛೋ ವಿಪ್ಪಸನ್ನೋ ಅನಾವಿಲೋ ಸಬ್ಬಾಕಾರಸಮ್ಪನ್ನೋ। ತತ್ರಿದಂ ಸುತ್ತಂ ಆವುತಂ ನೀಲಂ ವಾ ಪೀತಂ ವಾ ಲೋಹಿತಂ ವಾ ಓದಾತಂ ವಾ ಪಣ್ಡುಸುತ್ತಂ ವಾ'ತಿ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯದಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಂ ಓಕ್ಕನ್ತೋ ಹೋತಿ, ನ ಬೋಧಿಸತ್ತಮಾತು ಕೋಚಿದೇವ ಆಬಾಧೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಸುಖಿನೀ ಬೋಧಿಸತ್ತಮಾತಾ ಹೋತಿ ಅಕಿಲನ್ತಕಾಯಾ , ಬೋಧಿಸತ್ತಞ್ಚ ಬೋಧಿಸತ್ತಮಾತಾ ತಿರೋಕುಚ್ಛಿಗತಂ ಪಸ್ಸತಿ ಸಬ್ಬಙ್ಗಪಚ್ಚಙ್ಗಿಂ ಅಹೀನಿನ್ದ್ರಿಯಂ। ಅಯಮೇತ್ಥ ಧಮ್ಮತಾ।

೨೪. "ಧಮ್ಮತಾ ಏಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾಹಜಾತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತಮಾತಾ ಕಾಲಙ್ಕರೋತಿ ತುಸಿತಂ ಕಾಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಅಯಮೇತ್ಥ ಧಮ್ಮತಾ।

೨೫. "ಧಮ್ಮತಾ ಏಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಥಾ ಅಞ್ಞಾ ಇತ್ಥಿಕಾ ನವ ವಾ ದಸ ವಾ ಮಾಸೇ ಗಬ್ಭಂ ಕುಚ್ಛಿನಾ ಪರಿಹರಿತ್ವಾ ವಿಜಾಯನ್ತಿ, ನ ಹೇವಂ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ಬೋಧಿಸತ್ತಮಾತಾ ವಿಜಾಯತಿ। ದಸೇವ ಮಾಸಾನಿ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ಬೋಧಿಸತ್ತಮಾತಾ

ಕುಚ್ಛಿನಾ ಪರಿಹರಿತ್ವಾ ವಿಜಾಯತಿ। ಅಯಮೇತ್ಥ ಧಮ್ಮತಾ।

೧೬. ‘‘ಧಮ್ಮತಾ ಏಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಥಾ ಅಞ್ಞಾ ಇತ್ಥಿಕಾ ನಿಸಿನ್ನಾ ವಾ ನಿಪನ್ನಾ ವಾ ವಿಜಾಯನ್ತಿ, ನ ಹೇವಂ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ಬೋಧಿಸತ್ತಮಾತಾ ವಿಜಾಯತಿ। ಠಿತಾವ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ಬೋಧಿಸತ್ತಮಾತಾ ವಿಜಾಯತಿ। ಅಯಮೇತ್ಥ ಧಮ್ಮತಾ।

೧೭. ‘‘ಧಮ್ಮತಾ ಏಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯದಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಮ್ಹಾ ನಿಕ್ಖಮತಿ, ದೇವಾ ಪಠಮಂ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತಿ, ಪಚ್ಛಾ ಮನುಸ್ಸಾ। ಅಯಮೇತ್ಥ ಧಮ್ಮತಾ।

೧೮. ‘‘ಧಮ್ಮತಾ ಏಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯದಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಮ್ಹಾ ನಿಕ್ಖಮತಿ, ಅಪ್ಪತ್ತೋವ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಪಥವಿಂ ಹೋತಿ, ಚತ್ತಾರೋ ನಂ ದೇವಪುತ್ತಾ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಮಾತು ಪುರತೋ ಠಪೇನ್ತಿ – ‘ಅತ್ತಮನಾ, ದೇವಿ, ಹೋಹಿ; ಮಹೇಸಕ್ಖೋ ತೇ ಪುತ್ತೋ ಉಪ್ಪನ್ನೋ’ತಿ। ಅಯಮೇತ್ಥ ಧಮ್ಮತಾ।

೧೯. ‘‘ಧಮ್ಮತಾ ಏಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯದಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಮ್ಹಾ ನಿಕ್ಖಮತಿ, ವಿಸದೋವ ನಿಕ್ಖಮತಿ ಅಮಕ್ಖಿತೋ ಉದೇನ [ಉದ್ದೇನ (ಸ್ಯಾ॰), ಉದರೇನ (ಕತ್ಥಚಿ)] ಅಮಕ್ಖಿತೋ ಸೇಮ್ಹೇನ ಅಮಕ್ಖಿತೋ ರುಹಿರೇನ ಅಮಕ್ಖಿತೋ ಕೇನಚಿ ಅಸುಚಿನಾ ಸುದ್ಧೋ [ವಿಸುದ್ಧೋ (ಸ್ಯಾ॰)] ವಿಸದೋ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಣಿರತನಂ ಕಾಸಿಕೇ ವತ್ಥೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ನೇವ ಮಣಿರತನಂ ಕಾಸಿಕಂ ವತ್ಥಂ ಮಕ್ಖೇತಿ, ನಾಪಿ ಕಾಸಿಕಂ ವತ್ಥಂ ಮಣಿರತನಂ ಮಕ್ಖೇತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಉಭಿನ್ನಂ ಸುದ್ಧತ್ತಾ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯದಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಮ್ಹಾ ನಿಕ್ಖಮತಿ, ವಿಸದೋವ ನಿಕ್ಖಮತಿ ಅಮಕ್ಖಿತೋ, ಉದೇನ ಅಮಕ್ಖಿತೋ ಸೇಮ್ಹೇನ ಅಮಕ್ಖಿತೋ ರುಹಿರೇನ ಅಮಕ್ಖಿತೋ ಕೇನಚಿ ಅಸುಚಿನಾ ಸುದ್ಧೋ ವಿಸದೋ। ಅಯಮೇತ್ಥ ಧಮ್ಮತಾ।

೨೦. ‘‘ಧಮ್ಮತಾ ಏಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯದಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಮ್ಹಾ ನಿಕ್ಖಮತಿ, ದ್ವೇ ಉದಕಸ್ಸ ಧಾರಾ ಅನ್ತಲಿಕ್ಖಾ ಪಾತುಭವನ್ತಿ – ಏಕಾ ಸೀತಸ್ಸ ಏಕಾ ಉಣ್ಹಸ್ಸ ಯೇನ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಉದಕಕಿಚ್ಚಂ ಕರೋನ್ತಿ ಮಾತು ಚ। ಅಯಮೇತ್ಥ ಧಮ್ಮತಾ।

೨೧. ‘‘ಧಮ್ಮತಾ ಏಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಪತಿಜಾತೋ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಸಮೇಹಿ ಪಾದೇಹಿ ಪತಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಉತ್ತರಾಭಿಮುಖೋ [ಉತ್ತರೇನಾಭಿಮುಖೋ (ಸ್ಯಾ॰) ಉತ್ತರೇನಮುಖೋ (ಕ॰)] ಸತ್ತಪದವೀತಿಹಾರೇನ ಗಚ್ಛತಿ ಸೇತಮ್ಹಿ ಛತ್ತೇ ಅನುಧಾರಿಯಮಾನೇ, ಸಬ್ಬಾ ಚ ದಿಸಾ ಅನುವಿಲೋಕೇತಿ, ಆಸಭಿಂ ವಾಚಂ ಭಾಸತಿ ‘ಅಗ್ಗೋಹಮಸ್ಮಿ ಲೋಕಸ್ಸ, ಜೇಟ್ಠೋಹಮಸ್ಮಿ ಲೋಕಸ್ಸ, ಸೇಟ್ಠೋಹಮಸ್ಮಿ ಲೋಕಸ್ಸ, ಅಯಮನ್ತಿಮಾ ಜಾತಿ, ನತ್ಥಿದಾನಿ ಪುನಬ್ಭವೋ’ತಿ। ಅಯಮೇತ್ಥ ಧಮ್ಮತಾ।

೨೨. ‘‘ಧಮ್ಮತಾ ಏಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯದಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಮ್ಹಾ ನಿಕ್ಖಮತಿ, ಅಥ ಸದೇವಕೇ ಲೋಕೇ ಸಮಾರಕೇ ಸಬ್ರಹ್ಮಕೇ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಪಜಾಯ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾಯ ಅಪ್ಪಮಾಣೋ ಉಳಾರೋ ಓಭಾಸೋ ಪಾತುಭವತಿ, ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮೇವ ದೇವಾನಂ ದೇವಾನುಭಾವಂ। ಯಾಪಿ ತಾ ಲೋಕನ್ತರಿಕಾ ಅಘಾ ಅಸಂವುತಾ ಅನ್ಧಕಾರಾ ಅನ್ಧಕಾರತಿಮಿಸಾ, ಯತ್ಥ ಪಿಮೇ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಾ ಏವಂಮಹಿದ್ಧಿಕಾ ಏವಂಮಹಾನುಭಾವಾ ಆಭಾಯ ನಾನುಭೋನ್ತಿ, ತತ್ಥಪಿ ಅಪ್ಪಮಾಣೋ ಉಳಾರೋ ಓಭಾಸೋ ಪಾತುಭವತಿ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮೇವ ದೇವಾನಂ ದೇವಾನುಭಾವಂ। ಯೇಪಿ ತತ್ಥ ಸತ್ತಾ ಉಪಪನ್ನಾ, ತೇಪಿ ತೇನೋಭಾಸೇನ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಸಞ್ಜಾನನ್ತಿ – ‘ಅಞ್ಞೇಪಿ ಕಿರ, ಭೋ, ಸನ್ತಿ ಸತ್ತಾ ಇಧೂಪಪನ್ನಾ’ತಿ। ಅಯಞ್ಚ ದಸಸಹಸ್ಸೀ ಲೋಕಧಾತು ಸಙ್ಕಮ್ಪತಿ ಸಮ್ಪಕಮ್ಪತಿ ಸಮ್ಪವೇಧತಿ ಅಪ್ಪಮಾಣೋ ಚ ಉಳಾರೋ ಓಭಾಸೋ ಲೋಕೇ ಪಾತುಭವತಿ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮೇವ ದೇವಾನಂ ದೇವಾನುಭಾವಂ। ಅಯಮೇತ್ಥ ಧಮ್ಮತಾ।

ದ್ವತ್ತಿಂಸಮಹಾಪುರಿಸಲಕ್ಖಣಾ

೩೩. “ಜಾತೇ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಮ್ಹಿ ಕುಮಾರೇ ಬನ್ಧುಮತೋ ರಞ್ಞೋ ಪಟಿವೇದೇಸುಂ - ‘ಪುತ್ತೋ ತೇ, ದೇವ [ದೇವ ತೇ (ಕ॰)], ಜಾತೋ, ತಂ ದೇವೋ ಪಸ್ಸತೂ’ತಿ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬನ್ಧುಮಾ ರಾಜಾ ವಿಪಸ್ಸಿಂ ಕುಮಾರಂ, ದಿಸ್ವಾ ನೇಮಿತ್ತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಆಮನ್ತಾಪೇತ್ವಾ ಏತದವೋಚ - ‘ಪಸ್ಸನ್ತು ಭೋನ್ತೋ ನೇಮಿತ್ತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಕುಮಾರ’ನ್ತಿ। ಅದ್ದಸಂಸು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನೇಮಿತ್ತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಿಪಸ್ಸಿಂ ಕುಮಾರಂ, ದಿಸ್ವಾ ಬನ್ಧುಮನ್ತಂ ರಾಜಾನಂ ಏತದವೋಚುಂ - ‘ಅತ್ತಮನೋ, ದೇವ, ಹೋಹಿ, ಮಹೇಸಕ್ಖೋ ತೇ ಪುತ್ತೋ ಉಪ್ಪನ್ನೋ, ಲಾಭಾ ತೇ, ಮಹಾರಾಜ, ಸುಲದ್ಧಂ ತೇ, ಮಹಾರಾಜ, ಯಸ್ಸ ತೇ ಕುಲೇ ಏವರೂಪೋ ಪುತ್ತೋ ಉಪ್ಪನ್ನೋ। ಅಯಞ್ಹಿ, ದೇವ, ಕುಮಾರೋ ದ್ವತ್ತಿಂಸಮಹಾಪುರಿಸಲಕ್ಖಣೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಯೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಸ್ಸ ಮಹಾಪುರಿಸಸ್ಸ ದ್ವೇವ ಗತಿಯೋ ಭವನ್ತಿ ಅನಞ್ಞಾ। ಸಚೇ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಿ, ರಾಜಾ ಹೋತಿ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ಧಮ್ಮಿಕೋ ಧಮ್ಮರಾಜಾ ಚಾತುರನ್ತೋ ವಿಜಿತಾವೀ ಜನಪದತ್ಥಾವರಿಯಪ್ಪತ್ತೋ ಸತ್ತರತನಸಮನ್ನಾಗತೋ। ತಸ್ಸಿಮಾನಿ ಸತ್ತರತನಾನಿ ಭವನ್ತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಚಕ್ಕರತನಂ ಹತ್ಥಿರತನಂ ಅಸ್ಸರತನಂ ಮಣಿರತನಂ ಇತ್ಥಿರತನಂ ಗಹಪತಿರತನಂ ಪರಿಣಾಯಕರತನಮೇವ ಸತ್ತಮಂ। ಪರೋಸಹಸ್ಸಂ ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಪುತ್ತಾ ಭವನ್ತಿ ಸೂರಾ ವೀರಙ್ಗರೂಪಾ ಪರಸೇನಪ್ಪಮದ್ದನಾ। ಸೋ ಇಮಂ ಪಥವಿಂ ಸಾಗರಪರಿಯನ್ತಂ ಅದಣ್ಡೇನ ಅಸತ್ಥೇನ ಧಮ್ಮೇನ ಅಭಿವಿಜಿಯ ಅಜ್ಝಾವಸತಿ। ಸಚೇ ಖೋ ಪನ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜತಿ, ಅರಹಂ ಹೋತಿ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಲೋಕೇ ವಿವಟಚ್ಛದೋ।

೩೪. ‘ಕತಮೇಹಿ ಚಾಯಂ, ದೇವ, ಕುಮಾರೋ ದ್ವತ್ತಿಂಸಮಹಾಪುರಿಸಲಕ್ಖಣೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಯೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಸ್ಸ ಮಹಾಪುರಿಸಸ್ಸ ದ್ವೇವ ಗತಿಯೋ ಭವನ್ತಿ ಅನಞ್ಞಾ। ಸಚೇ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಿ, ರಾಜಾ ಹೋತಿ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ಧಮ್ಮಿಕೋ ಧಮ್ಮರಾಜಾ ಚಾತುರನ್ತೋ ವಿಜಿತಾವೀ ಜನಪದತ್ಥಾವರಿಯಪ್ಪತ್ತೋ ಸತ್ತರತನಸಮನ್ನಾಗತೋ। ತಸ್ಸಿಮಾನಿ ಸತ್ತರತನಾನಿ ಭವನ್ತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಚಕ್ಕರತನಂ ಹತ್ಥಿರತನಂ ಅಸ್ಸರತನಂ ಮಣಿರತನಂ ಇತ್ಥಿರತನಂ ಗಹಪತಿರತನಂ ಪರಿಣಾಯಕರತನಮೇವ ಸತ್ತಮಂ। ಪರೋಸಹಸ್ಸಂ ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಪುತ್ತಾ ಭವನ್ತಿ ಸೂರಾ ವೀರಙ್ಗರೂಪಾ ಪರಸೇನಪ್ಪಮದ್ದನಾ। ಸೋ ಇಮಂ ಪಥವಿಂ ಸಾಗರಪರಿಯನ್ತಂ ಅದಣ್ಡೇನ ಅಸತ್ಥೇನ ಧಮ್ಮೇನ ಅಭಿವಿಜಿಯ ಅಜ್ಝಾವಸತಿ। ಸಚೇ ಖೋ ಪನ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜತಿ, ಅರಹಂ ಹೋತಿ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಲೋಕೇ ವಿವಟಚ್ಛದೋ।

೩೫. ‘ಅಯಞ್ಹಿ, ದೇವ, ಕುಮಾರೋ ಸುಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತಪಾದೋ। ಯಂ ಪಾಯಂ, ದೇವ, ಕುಮಾರೋ ಸುಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತಪಾದೋ। ಇದಮ್ಪಿಸ್ಸ ಮಹಾಪುರಿಸಸ್ಸ ಮಹಾಪುರಿಸಲಕ್ಖಣಂ ಭವತಿ।

‘ಇಮಸ್ಸ, ದೇವ [ಇಮಸ್ಸ ಹಿ ದೇವ (?)], ಕುಮಾರಸ್ಸ ಹೇಟ್ಠಾ ಪಾದತಲೇಸು ಚಕ್ಕಾನಿ ಜಾತಾನಿ ಸಹಸ್ಸಾರಾನಿ ಸನೇಮಿಕಾನಿ ಸನಾಭಿಕಾನಿ ಸಬ್ಬಾಕಾರಪರಿಪೂರಾನಿ। ಯಮ್ಪಿ, ಇಮಸ್ಸ ದೇವ, ಕುಮಾರಸ್ಸ ಹೇಟ್ಠಾ ಪಾದತಲೇಸು ಚಕ್ಕಾನಿ ಜಾತಾನಿ ಸಹಸ್ಸಾರಾನಿ ಸನೇಮಿಕಾನಿ ಸನಾಭಿಕಾನಿ ಸಬ್ಬಾಕಾರಪರಿಪೂರಾನಿ, ಇದಮ್ಪಿಸ್ಸ ಮಹಾಪುರಿಸಸ್ಸ ಮಹಾಪುರಿಸಲಕ್ಖಣಂ ಭವತಿ।

‘ಅಯಞ್ಹಿ ದೇವ, ಕುಮಾರೋ ಆಯತಪಣ್ಹೀ…ಪೇ॰…

‘ಅಯಞ್ಹಿ, ದೇವ, ಕುಮಾರೋ ದೀಘಙ್ಗುಲೀ…

‘ಅಯಞ್ಹಿ, ದೇವ, ಕುಮಾರೋ ಮುದುತಲುನಹತ್ಥಪಾದೋ…

‘ಅಯಞ್ಹಿ, ದೇವ ಕುಮಾರೋ ಜಾಲಹತ್ಥಪಾದೋ…

‘ಅಯಞ್ಹಿ, ದೇವ, ಕುಮಾರೋ ಉಸ್ಸಙ್ಖಪಾದೋ…

‘ಅಯಞ್ಹಿ, ದೇವ, ಕುಮಾರೋ ಏಣಿಜಙ್ಘೋ…

‘ಅಯಞ್ಹಿ, ದೇವ, ಕುಮಾರೋ ಠಿತಕೋವ ಅನೋನಮನ್ತೋ ಉಭೋಹಿ ಪಾಣಿತಲೇಹಿ ಜಣ್ಣುಕಾನಿ ಪರಿಮಸತಿ [ಪರಾಮಸತಿ (ಕ॰)] ಪರಿಮಜ್ಜತಿ...

‘ಅಯಞ್ಹಿ , ದೇವ, ಕುಮಾರೋ ಕೋಸೋಹಿತವತ್ಥಗುಯ್ಹೋ...

‘ಅಯಞ್ಹಿ, ದೇವ, ಕುಮಾರೋ ಸುವಣ್ಣವಣ್ಣೋ ಕಞ್ಚನಸನ್ನಿಭತ್ತಚೋ...

‘ಅಯಞ್ಹಿ, ದೇವ, ಕುಮಾರೋ ಸುಖುಮಚ್ಛವೀ; ಸುಖುಮತ್ತಾ ಛವಿಯಾ ರಜೋಜಲ್ಲಂ ಕಾಯೇ ನ ಉಪಲಿಮ್ಪತಿ [ಉಪಲಿಪ್ಪತಿ (ಸ್ಯಾ॰)] ...

‘ಅಯಞ್ಹಿ, ದೇವ, ಕುಮಾರೋ ಏಕೇಕಲೋಮೋ; ಏಕೇಕಾನಿ ಲೋಮಾನಿ ಲೋಮಕೂಪೇಸು ಜಾತಾನಿ...

‘ಅಯಞ್ಹಿ, ದೇವ, ಕುಮಾರೋ ಉದ್ಧಗ್ಗಲೋಮೋ; ಉದ್ಧಗ್ಗಾನಿ ಲೋಮಾನಿ ಜಾತಾನಿ ನೀಲಾನಿ ಅಞ್ಜನವಣ್ಣಾನಿ ಕುಣ್ಡಲಾವಟ್ಟಾನಿ ದಕ್ಖಿಣಾವಟ್ಟಕಜಾತಾನಿ...

‘ಅಯಞ್ಹಿ, ದೇವ, ಕುಮಾರೋ ಬ್ರಹ್ಮುಜುಗತ್ತೋ...

‘ಅಯಞ್ಹಿ, ದೇವ, ಕುಮಾರೋ ಸತ್ತುಸ್ಸದೋ...

‘ಅಯಞ್ಹಿ , ದೇವ, ಕುಮಾರೋ ಸೀಹಪುಬ್ಬದ್ಧಕಾಯೋ...

‘ಅಯಞ್ಹಿ, ದೇವ, ಕುಮಾರೋ ಚಿತನ್ತರಂಸೋ [ಪಿತನ್ತರಂಸೋ (ಸ್ಯಾ॰)] ...

‘ಅಯಞ್ಹಿ, ದೇವ, ಕುಮಾರೋ ನಿಗ್ರೋಧಪರಿಮಣ್ಡಲೋ ಯಾವತಕ್ವಸ್ಸ ಕಾಯೋ ತಾವತಕ್ವಸ್ಸ ಬ್ಯಾಮೋ, ಯಾವತಕ್ವಸ್ಸ ಬ್ಯಾಮೋ, ತಾವತಕ್ವಸ್ಸ ಕಾಯೋ...

‘ಅಯಞ್ಹಿ , ದೇವ, ಕುಮಾರೋ ಸಮವಟ್ಟಕ್ಖನ್ಧೋ...

‘ಅಯಞ್ಹಿ, ದೇವ, ಕುಮಾರೋ ರಸಗ್ಗಸಗ್ಗೀ...

‘ಅಯಞ್ಹಿ, ದೇವ, ಕುಮಾರೋ ಸೀಹಹನು...

‘ಅಯಞ್ಹಿ, ದೇವ, ಕುಮಾರೋ ಚತ್ತಾಲೀಸದನ್ತೋ...

‘ಅಯಞ್ಹಿ, ದೇವ, ಕುಮಾರೋ ಸಮದನ್ತೋ...

‘ಅಯಞ್ಹಿ, ದೇವ, ಕುಮಾರೋ ಅವಿರಳದನ್ತೋ...

‘ಅಯಞ್ಹಿ, ದೇವ, ಕುಮಾರೋ ಸುಸುಕ್ಕದಾಠೋ...

‘ಅಯಞ್ಹಿ, ದೇವ, ಕುಮಾರೋ ಪಹೂತಜಿವ್ಹೋ...

‘ಅಯಞ್ಹಿ, ದೇವ, ಕುಮಾರೋ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ಸರೋ ಕರವೀಕಭಾಣೀ...

‘ಅಯಞ್ಹಿ, ದೇವ, ಕುಮಾರೋ ಅಭಿನೀಲನೇತ್ತೋ...

‘ಅಯಞ್ಹಿ, ದೇವ, ಕುಮಾರೋ ಗೋಪಖುಮೋ...

ಇಮಸ್ಸ, ದೇವ, ಕುಮಾರಸ್ಸ ಉಣ್ಣಾ ಭಮುಕನ್ತರೇ ಜಾತಾ ಓದಾತಾ ಮುದುತೂಲಸನ್ನಿಭಾ। ಯಮ್ಪಿ ಇಮಸ್ಸ ದೇವ ಕುಮಾರಸ್ಸ ಉಣ್ಣಾ ಭಮುಕನ್ತರೇ ಜಾತಾ ಓದಾತಾ ಮುದುತೂಲಸನ್ನಿಭಾ, ಇದಮ್ಪಿಮಸ್ಸ ಮಹಾಪುರಿಸಸ್ಸ ಮಹಾಪುರಿಸಲಕ್ಖಣಂ ಭವತಿ।

‘ಅಯಞ್ಹಿ , ದೇವ, ಕುಮಾರೋ ಉಣ್ಹೀಸಸೀಸೋ। ಯಂ ಪಾಯಂ, ದೇವ, ಕುಮಾರೋ ಉಣ್ಹೀಸಸೀಸೋ, ಇದಮ್ಪಿಸ್ಸ ಮಹಾಪುರಿಸಸ್ಸ ಮಹಾಪುರಿಸಲಕ್ಖಣಂ ಭವತಿ।

೩೬. ‘ಇಮೇಹಿ ಖೋ ಅಯಂ, ದೇವ, ಕುಮಾರೋ ದ್ವತ್ತಿಂಸಮಹಾಪುರಿಸಲಕ್ಖಣೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಯೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಸ್ಸ ಮಹಾಪುರಿಸಸ್ಸ ದ್ವೇವ ಗತಿಯೋ ಭವನ್ತಿ ಅನಞ್ಞಾ। ಸಚೇ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಿ, ರಾಜಾ ಹೋತಿ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ಧಮ್ಮಿಕೋ ಧಮ್ಮರಾಜಾ ಚಾತುರನ್ತೋ ವಿಜಿತಾವೀ ಜನಪದತ್ಥಾವರಿಯಪ್ಪತ್ತೋ ಸತ್ತರತನಸಮನ್ನಾಗತೋ। ತಸ್ಸಿಮಾನಿ ಸತ್ತರತನಾನಿ ಭವನ್ತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಚಕ್ಕರತನಂ ಹತ್ಥಿರತನಂ ಅಸ್ಸರತನಂ ಮಣಿರತನಂ ಇತ್ಥಿರತನಂ ಗಹಪತಿರತನಂ ಪರಿಣಾಯಕರತನಮೇವ ಸತ್ತಮಂ। ಪರೋಸಹಸ್ಸಂ ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಪುತ್ತಾ ಭವನ್ತಿ ಸೂರಾ ವೀರಙ್ಗರೂಪಾ ಪರಸೇನಪ್ಪಮದ್ದನಾ। ಸೋ ಇಮಂ ಪಥವಿಂ ಸಾಗರಪರಿಯನ್ತಂ ಅದಣ್ಡೇನ ಅಸತ್ಥೇನ ಧಮ್ಮೇನ [ಧಮ್ಮೇನ ಸಮೇನ (ಸ್ಯಾ॰)] ಅಭಿವಿಜಿಯ ಅಜ್ಝಾವಸತಿ। ಸಚೇ ಖೋ ಪನ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜತಿ, ಅರಹಂ ಹೋತಿ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಲೋಕೇ ವಿವಟಚ್ಛದೋ’ತಿ।

ವಿಪಸ್ಸೀಸಮಞ್ಞಾ

೩೭. “ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬನ್ಧುಮಾ ರಾಜಾ ನೇಮಿತ್ತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಅಹತೇಹಿ ವತ್ಥೇಹಿ ಅಚ್ಛಾದಾಪೇತ್ವಾ [ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ (ಸ್ಯಾ॰)] ಸಬ್ಬಕಾಮೇಹಿ ಸನ್ತಪ್ಪೇಸಿ। ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬನ್ಧುಮಾ ರಾಜಾ ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಕುಮಾರಸ್ಸ ಧಾತಿಯೋ ಉಪಟ್ಠಾಪೇಸಿ। ಅಞ್ಞಾ ಖೀರಂ ಪಾಯೇನ್ತಿ, ಅಞ್ಞಾ ನ್ಹಾಪೇನ್ತಿ, ಅಞ್ಞಾ ಧಾರೇನ್ತಿ, ಅಞ್ಞಾ ಅಙ್ಕೇನ ಪರಿಹರನ್ತಿ। ಜಾತಸ್ಸ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಕುಮಾರಸ್ಸ ಸೇತಚ್ಛತ್ತಂ ಧಾರಯಿತ್ಥ ದಿವಾ ಚೇವ ರತ್ತಿಞ್ಚ - ‘ಮಾ ನಂ ಸೀತಂ ವಾ ಉಣ್ಹಂ ವಾ ತಿಣಂ ವಾ ರಜೋ ವಾ ಉಸ್ಸಾವೋ ವಾ ಬಾಧಯಿತ್ಥಾ’ತಿ। ಜಾತೋ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸೀ ಕುಮಾರೋ ಬಹುನೋ ಜನಸ್ಸ ಪಿಯೋ ಅಹೋಸಿ ಮನಾಪೋ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪ್ಪಲಂ ವಾ ಪದುಮಂ ವಾ ಪುಣ್ಡರೀಕಂ ವಾ ಬಹುನೋ ಜನಸ್ಸ ಪಿಯಂ ಮನಾಪಂ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸೀ ಕುಮಾರೋ ಬಹುನೋ ಜನಸ್ಸ ಪಿಯೋ ಅಹೋಸಿ ಮನಾಪೋ। ಸ್ವಾಸ್ಸುದಂ ಅಙ್ಕೇನೇವ ಅಙ್ಕಂ ಪರಿಹರಿಯತಿ।

೩೮. “ಜಾತೋ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸೀ ಕುಮಾರೋ ಮಞ್ಜುಸ್ಸರೋ ಚ [ಕುಮಾರೋ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ಸರೋ ಮಞ್ಜುಸ್ಸರೋ ಚ (ಸೀ॰ ಕ॰)] ಅಹೋಸಿ ವಗ್ಗುಸ್ಸರೋ ಚ ಮಧುರಸ್ಸರೋ ಚ ಪೇಮನಿಯಸ್ಸರೋ ಚ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಹಿಮವನ್ತೇ ಪಬ್ಬತೇ ಕರವೀಕಾ ನಾಮ ಸಕುಣಜಾತಿ ಮಞ್ಜುಸ್ಸರಾ ಚ ವಗ್ಗುಸ್ಸರಾ ಚ ಮಧುರಸ್ಸರಾ ಚ ಪೇಮನಿಯಸ್ಸರಾ ಚ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸೀ ಕುಮಾರೋ ಮಞ್ಜುಸ್ಸರೋ ಚ ಅಹೋಸಿ ವಗ್ಗುಸ್ಸರೋ ಚ ಮಧುರಸ್ಸರೋ ಚ ಪೇಮನಿಯಸ್ಸರೋ ಚ।

೩೯. “ಜಾತಸ್ಸ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಕುಮಾರಸ್ಸ ಕಮ್ಮವಿಪಾಕಜಂ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖು ಪಾತುರಹೋಸಿ ಯೇನ ಸುದಂ [ಯೇನ ದೂರಂ (ಸ್ಯಾ॰)] ಸಮನ್ತಾ ಯೋಜನಂ ಪಸ್ಸತಿ ದಿವಾ ಚೇವ ರತ್ತಿಞ್ಚ।

೪೦. "ಜಾತೋ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸೀ ಕುಮಾರೋ ಅನಿಮಿಸನ್ತೋ ಪೇಕ್ಖತಿ ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ದೇವಾ ತಾವತಿಂಸಾ। 'ಅನಿಮಿಸನ್ತೋ ಕುಮಾರೋ ಪೇಕ್ಖತೀ'ತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ [ಅನಿಮಿಸನ್ತೋ ಪೇಕ್ಖತಿ, ಜಾತಸ್ಸ ಖೋ ಪನ ಭಿಕ್ಖವೇ (ಕ॰)], ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಕುಮಾರಸ್ಸ 'ವಿಪಸ್ಸೀ ವಿಪಸ್ಸೀ' ತ್ವೇವ ಸಮಞ್ಞಾ ಉದಪಾದಿ।

೪೧. "ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬನ್ಧುಮಾ ರಾಜಾ ಅತ್ಥಕರಣೇ [ಅಟ್ಟ ಕರಣೇ (ಸ್ಯಾ॰)] ನಿಸಿನ್ನೋ ವಿಪಸ್ಸಿಂ ಕುಮಾರಂ ಅಙ್ಕೇ ನಿಸೀದಾಪೇತ್ವಾ ಅತ್ಥೇ ಅನುಸಾಸತಿ । ತತ್ರ ಸುದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸೀ ಕುಮಾರೋ ಪಿತುಅಙ್ಕೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ವಿಚೇಯ್ಯ ವಿಚೇಯ್ಯ ಅತ್ಥೇ ಪನಾಯತಿ ಞಾಯೇನ [ಅಟ್ಟೇ ಪನಾಯತಿ ಞಾಣೇನ (ಸ್ಯಾ॰)]। ವಿಚೇಯ್ಯ ವಿಚೇಯ್ಯ ಕುಮಾರೋ ಅತ್ಥೇ ಪನಾಯತಿ ಞಾಯೇನಾತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಕುಮಾರಸ್ಸ ಭಿಯ್ಯೋಸೋಮತ್ತಾಯ 'ವಿಪಸ್ಸೀ ವಿಪಸ್ಸೀ' ತ್ವೇವ ಸಮಞ್ಞಾ ಉದಪಾದಿ।

೪೨. "ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬನ್ಧುಮಾ ರಾಜಾ ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಕುಮಾರಸ್ಸ ತಯೋ ಪಾಸಾದೇ ಕಾರಾಪೇಸಿ, ಏಕಂ ವಸ್ಸಿಕಂ ಏಕಂ ಹೇಮನ್ತಿಕಂ ಏಕಂ ಗಿಮ್ಹಿಕಂ; ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣಾನಿ ಉಪಟ್ಠಾಪೇಸಿ। ತತ್ರ ಸುದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸೀ ಕುಮಾರೋ ವಸ್ಸಿಕೇ ಪಾಸಾದೇ ಚತ್ತಾರೋ ಮಾಸೇ [ವಸ್ಸಿಕೇ ಪಾಸಾದೇ ವಸ್ಸಿಕೇ] ನಿಪ್ಪುರಿಸೇಹಿ ತೂರಿಯೇಹಿ ಪರಿಚಾರಯಮಾನೋ ನ ಹೇಟ್ಠಾಪಾಸಾದಂ ಓರೋಹತೀ"ತಿ।

ಪಠಮಭಾಣವಾರೋ।

ಜಿಣ್ಣಪುರಿಸೋ

೪೩. "ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸೀ ಕುಮಾರೋ ಬಹೂನಂ ವಸ್ಸಾನಂ ಬಹೂನಂ ವಸ್ಸಸತಾನಂ ಬಹೂನಂ ವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಂ ಅಚ್ಚಯೇನ ಸಾರಥಿಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – 'ಯೋಜೇಹಿ, ಸಮ್ಮ ಸಾರಥಿ, ಭದ್ದಾನಿ ಭದ್ದಾನಿ ಯಾನಾನಿ ಉಯ್ಯಾನಭೂಮಿಂ ಗಚ್ಛಾಮ ಸುಭೂಮಿದಸ್ಸನಾಯಾ'ತಿ। 'ಏವಂ, ದೇವಾ'ತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾರಥಿ ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಕುಮಾರಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಭದ್ದಾನಿ ಭದ್ದಾನಿ ಯಾನಾನಿ ಯೋಜೇತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಕುಮಾರಸ್ಸ ಪಟಿವೇದೇಸಿ – 'ಯುತ್ತಾನಿ ಖೋ ತೇ, ದೇವ, ಭದ್ದಾನಿ ಭದ್ದಾನಿ ಯಾನಾನಿ, ಯಸ್ಸ ದಾನಿ ಕಾಲಂ ಮಞ್ಞಸೀ'ತಿ । ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸೀ ಕುಮಾರೋ ಭದ್ದಂ ಭದ್ದಂ ಯಾನಂ [ಭದ್ರಂ ಯಾನಂ (ಸ್ಯಾ॰), ಭದ್ದಂ ಯಾನಂ (ಪೀ॰) ಚತ್ತಾರೋ ಮಾಸೇ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಅಭಿರುಹಿತ್ವಾ ಭದ್ದೇಹಿ ಭದ್ದೇಹಿ ಯಾನೇಹಿ ಉಯ್ಯಾನಭೂಮಿಂ ನಿಯ್ಯಾಸಿ।

೪೪. "ಅದ್ದಸಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸೀ ಕುಮಾರೋ ಉಯ್ಯಾನಭೂಮಿಂ ನಿಯ್ಯನ್ತೋ ಪುರಿಸಂ ಜಿಣ್ಣಂ ಗೋಪಾನಸಿವಙ್ಕಂ ಭೋಗ್ಗಂ [ಭಗ್ಗಂ (ಸ್ಯಾ॰)] ದಣ್ಡಪರಾಯನಂ ಪವೇಧಮಾನಂ ಗಚ್ಛನ್ತಂ ಆತುರಂ ಗತಯೋಬ್ಬನಂ। ದಿಸ್ವಾ ಸಾರಥಿಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – 'ಅಯಂ ಪನ, ಸಮ್ಮ ಸಾರಥಿ, ಪುರಿಸೋ ಕಿಂಕತೋ? ಕೇಸಾಪಿಸ್ಸ ನ ಯಥಾ ಅಞ್ಞೇಸಂ, ಕಾಯೋಪಿಸ್ಸ ನ ಯಥಾ ಅಞ್ಞೇಸ'ನ್ತಿ। 'ಏಸೋ ಖೋ, ದೇವ, ಜಿಣ್ಣೋ ನಾಮಾ'ತಿ। 'ಕಿಂ ಪನೇಸೋ, ಸಮ್ಮ ಸಾರಥಿ, ಜಿಣ್ಣೋ ನಾಮಾ'ತಿ? 'ಏಸೋ ಖೋ, ದೇವ, ಜಿಣ್ಣೋ ನಾಮ। ನ ದಾನಿ ತೇನ ಚಿರಂ ಜೀವಿತಬ್ಬಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। 'ಕಿಂ ಪನ, ಸಮ್ಮ ಸಾರಥಿ, ಅಹಮ್ಪಿ ಜರಾಧಮ್ಮೋ, ಜರಂ ಅನತೀತೋ'ತಿ? 'ತ್ವಞ್ಚ, ದೇವ, ಮಯಞ್ಚಮ್ಹ ಸಬ್ಬೇ ಜರಾಧಮ್ಮಾ, ಜರಂ ಅನತೀತಾ'ತಿ। 'ತೇನ ಹಿ, ಸಮ್ಮ ಸಾರಥಿ, ಅಲಂ ದಾನಜ್ಜ ಉಯ್ಯಾನಭೂಮಿಯಾ। ಇತೋವ ಅನ್ತೇಪುರಂ ಪಚ್ಚನಿಯ್ಯಾಹೀ'ತಿ। 'ಏವಂ, ದೇವಾ'ತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾರಥಿ ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಕುಮಾರಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ತತೋವ ಅನ್ತೇಪುರಂ ಪಚ್ಚನಿಯ್ಯಾಸಿ। ತತ್ರ ಸುದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸೀ ಕುಮಾರೋ ಅನ್ತೇಪುರಂ ಗತೋ ದುಕ್ಖೀ ದುಮ್ಮನೋ ಪಜ್ಝಾಯತಿ – 'ಧಿರತ್ಥು ಕಿರ, ಭೋ, ಜಾತಿ ನಾಮ, ಯತ್ರ ಹಿ ನಾಮ ಜಾತಸ್ಸ ಜರಾ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತೀ'ತಿ!

೪೫. "ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬನ್ಧುಮಾ ರಾಜಾ ಸಾರಥಿಂ ಆಮನ್ತಾಪೇತ್ವಾ ಏತದವೋಚ – 'ಕಚ್ಚಿ, ಸಮ್ಮ ಸಾರಥಿ, ಕುಮಾರೋ ಉಯ್ಯಾನಭೂಮಿಯಾ ಅಭಿರಮಿತ್ಥ? ಕಚ್ಚಿ, ಸಮ್ಮ ಸಾರಥಿ, ಕುಮಾರೋ ಉಯ್ಯಾನಭೂಮಿಯಾ ಅತ್ತಮನೋ ಅಹೋಸೀ'ತಿ? 'ನ ಖೋ, ದೇವ, ಕುಮಾರೋ ಉಯ್ಯಾನಭೂಮಿಯಾ ಅಭಿರಮಿತ್ಥ, ನ ಖೋ, ದೇವ, ಕುಮಾರೋ ಉಯ್ಯಾನಭೂಮಿಯಾ ಅತ್ತಮನೋ

ಅಹೋಸೀ’ತಿ। ‘ಕಿಂ ಪನ, ಸಮ್ಮ ಸಾರಥಿ, ಅದ್ದಸ ಕುಮಾರೋ ಉಯ್ಯಾನಭೂಮಿಂ ನಿಯ್ಯನ್ತೋ’ತಿ? ‘ಅದ್ದಸಾ ಖೋ, ದೇವ, ಕುಮಾರೋ ಉಯ್ಯಾನಭೂಮಿಂ ನಿಯ್ಯನ್ತೋ ಪುರಿಸಂ ಜಿಣ್ಣಂ ಗೋಪಾನಸಿವಙ್ಕಂ ಭೋಗ್ಗಂ ದಣ್ಡಪರಾಯನಂ ಪವೇಧಮಾನಂ ಗಚ್ಛನ್ತಂ ಆತುರಂ ಗತಯೋಬ್ಬನಂ। ದಿಸ್ವಾ ಮಂ ಏತದವೋಚ – “ಅಯಂ ಪನ, ಸಮ್ಮ ಸಾರಥಿ, ಪುರಿಸೋ ಕಿಂಕತೋ, ಕೇಸಾಪಿಸ್ಸ ನ ಯಥಾ ಅಞ್ಞೇಸಂ, ಕಾಯೋಪಿಸ್ಸ ನ ಯಥಾ ಅಞ್ಞೇಸ”ನ್ತಿ? “ಏಸೋ ಖೋ, ದೇವ, ಜಿಣ್ಣೋ ನಾಮಾ”ತಿ। “ಕಿಂ ಪನೇಸೋ, ಸಮ್ಮ ಸಾರಥಿ, ಜಿಣ್ಣೋ ನಾಮಾ”ತಿ? “ಏಸೋ ಖೋ, ದೇವ, ಜಿಣ್ಣೋ ನಾಮ ನ ದಾನಿ ತೇನ ಚಿರಂ ಜೀವಿತಬ್ಬಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ”ತಿ। “ಕಿಂ ಪನ, ಸಮ್ಮ ಸಾರಥಿ, ಅಹಮ್ಪಿ ಜರಾಧಮ್ಮೋ, ಜರಂ ಅನತೀತೋ”ತಿ? “ತ್ವಞ್ಚ, ದೇವ, ಮಯಞ್ಚಮ್ಹ ಸಬ್ಬೇ ಜರಾಧಮ್ಮಾ, ಜರಂ ಅನತೀತಾ”ತಿ।

“‘ತೇನ ಹಿ, ಸಮ್ಮ ಸಾರಥಿ, ಅಲಂ ದಾನಜ್ಜ ಉಯ್ಯಾನಭೂಮಿಯಾ, ಇತೋವ ಅನ್ತೇಪುರಂ ಪಚ್ಚನಿಯ್ಯಾಹೀ’”ತಿ। “ಏವಂ, ದೇವಾ”ತಿ ಖೋ ಅಹಂ, ದೇವ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಕುಮಾರಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ತತೋವ ಅನ್ತೇಪುರಂ ಪಚ್ಚನಿಯ್ಯಾಸಿಂ। ಸೋ ಖೋ, ದೇವ, ಕುಮಾರೋ ಅನ್ತೇಪುರಂ ಗತೋ ದುಕ್ಖೀ ದುಮ್ಮನೋ ಪಜ್ಝಾಯತಿ – “ಧಿರತ್ಥು ಕಿರ ಭೋ ಜಾತಿ ನಾಮ, ಯತ್ರ ಹಿ ನಾಮ ಜಾತಸ್ಸ ಜರಾ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತೀ’”ತಿ।

ಬ್ಯಾಧಿತಪುರಿಸೋ

೪೬. “ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬನ್ಧುಮಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ಏತದಹೋಸಿ –

‘ಮಾ ಹೇವ ಖೋ ವಿಪಸ್ಸೀ ಕುಮಾರೋ ನ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇಸಿ, ಮಾ ಹೇವ ವಿಪಸ್ಸೀ ಕುಮಾರೋ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿ, ಮಾ ಹೇವ ನೇಮಿತ್ತಾನಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಸಚ್ಚಂ ಅಸ್ಸ ವಚನ’ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬನ್ಧುಮಾ ರಾಜಾ ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಕುಮಾರಸ್ಸ ಭಿಯ್ಯೋಸೋಮತ್ತಾಯ ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣಾನಿ ಉಪಟ್ಠಾಪೇಸಿ – ‘ಯಥಾ ವಿಪಸ್ಸೀ ಕುಮಾರೋ ರಜ್ಜಂ ಕರೇಯ್ಯ, ಯಥಾ ವಿಪಸ್ಸೀ ಕುಮಾರೋ ನ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜೇಯ್ಯ, ಯಥಾ ನೇಮಿತ್ತಾನಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಮಿಚ್ಛಾ ಅಸ್ಸ ವಚನ’ನ್ತಿ।

“ತತ್ರ ಸುದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸೀ ಕುಮಾರೋ ಪಞ್ಚಹಿ ಕಾಮಗುಣೇಹಿ ಸಮಪ್ಪಿತೋ ಸಮಙ್ಗೀಭೂತೋ ಪರಿಚಾರೇತಿ। ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸೀ ಕುಮಾರೋ ಬಹೂನಂ ವಸ್ಸಾನಂ…ಪೇ॰…

೪೭. “ಅದ್ದಸಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸೀ ಕುಮಾರೋ ಉಯ್ಯಾನಭೂಮಿಂ ನಿಯ್ಯನ್ತೋ ಪುರಿಸಂ ಆಬಾಧಿಕಂ ದುಕ್ಖಿತಂ ಬಾಳ್ಹಗಿಲಾನಂ ಸಕೇ ಮುತ್ತಕರೀಸೇ ಪಲಿಪನ್ನಂ ಸೇಮಾನಂ [ಸಯಮಾನಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)] ಅಞ್ಞೇಹಿ ವುಟ್ಠಾಪಿಯಮಾನಂ ಅಞ್ಞೇಹಿ ಸಂವೇಸಿಯಮಾನಂ। ದಿಸ್ವಾ ಸಾರಥಿಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – ‘ಅಯಂ ಪನ, ಸಮ್ಮ ಸಾರಥಿ, ಪುರಿಸೋ ಕಿಂಕತೋ? ಅಕ್ಖೀನಿಪಿಸ್ಸ ನ ಯಥಾ ಅಞ್ಞೇಸಂ, ಸರೋಪಿಸ್ಸ [ಸಿರೋಪಿಸ್ಸ (ಸ್ಯಾ॰)] ನ ಯಥಾ ಅಞ್ಞೇಸ’ನ್ತಿ? ‘ಏಸೋ ಖೋ, ದೇವ, ಬ್ಯಾಧಿತೋ ನಾಮಾ’ತಿ। ‘ಕಿಂ ಪನೇಸೋ, ಸಮ್ಮ ಸಾರಥಿ, ಬ್ಯಾಧಿತೋ ನಾಮಾ’ತಿ? ‘ಏಸೋ ಖೋ, ದೇವ, ಬ್ಯಾಧಿತೋ ನಾಮ ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ತಮ್ಹಾ ಆಬಾಧಾ ವುಟ್ಠಹೇಯ್ಯಾ’ತಿ। ‘ಕಿಂ ಪನ, ಸಮ್ಮ ಸಾರಥಿ, ಅಹಮ್ಪಿ ಬ್ಯಾಧಿಧಮ್ಮೋ, ಬ್ಯಾಧಿಂ ಅನತೀತೋ’ತಿ? ‘ತ್ವಞ್ಚ, ದೇವ, ಮಯಞ್ಚಮ್ಹ ಸಬ್ಬೇ ಬ್ಯಾಧಿಧಮ್ಮಾ, ಬ್ಯಾಧಿಂ ಅನತೀತಾ’ತಿ। ‘ತೇನ ಹಿ, ಸಮ್ಮ ಸಾರಥಿ, ಅಲಂ ದಾನಜ್ಜ ಉಯ್ಯಾನಭೂಮಿಯಾ, ಇತೋವ ಅನ್ತೇಪುರಂ ಪಚ್ಚನಿಯ್ಯಾಹೀ’ತಿ। ‘ಏವಂ ದೇವಾ’ತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾರಥಿ ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಕುಮಾರಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ತತೋವ ಅನ್ತೇಪುರಂ ಪಚ್ಚನಿಯ್ಯಾಸಿ। ತತ್ರ ಸುದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸೀ ಕುಮಾರೋ ಅನ್ತೇಪುರಂ ಗತೋ ದುಕ್ಖೀ ದುಮ್ಮನೋ ಪಜ್ಝಾಯತಿ – ‘ಧಿರತ್ಥು ಕಿರ ಭೋ ಜಾತಿ ನಾಮ, ಯತ್ರ ಹಿ ನಾಮ ಜಾತಸ್ಸ ಜರಾ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತಿ, ಬ್ಯಾಧಿ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತೀ’ತಿ।

೪೮. “ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬನ್ಧುಮಾ ರಾಜಾ ಸಾರಥಿಂ ಆಮನ್ತಾಪೇತ್ವಾ ಏತದವೋಚ – ‘ಕಚ್ಚಿ, ಸಮ್ಮ ಸಾರಥಿ, ಕುಮಾರೋ ಉಯ್ಯಾನಭೂಮಿಯಾ ಅಭಿರಮಿತ್ಥ, ಕಚ್ಚಿ, ಸಮ್ಮ ಸಾರಥಿ, ಕುಮಾರೋ ಉಯ್ಯಾನಭೂಮಿಯಾ ಅತ್ತಮನೋ ಅಹೋಸೀ’ತಿ? ‘ನ

ಖೋ, ದೇವ, ಕುಮಾರೋ ಉಯ್ಯಾನಭೂಮಿಯಾ ಅಭಿರಮಿತ್ಥ, ನ ಖೋ, ದೇವ, ಕುಮಾರೋ ಉಯ್ಯಾನಭೂಮಿಯಾ ಅತ್ತಮನೋ ಅಹೋಸೀ'ತಿ। 'ಕಿಂ ಪನ, ಸಮ್ಮ ಸಾರಥಿ, ಅದ್ದಸ ಕುಮಾರೋ ಉಯ್ಯಾನಭೂಮಿಂ ನಿಯ್ಯನ್ತೋ'ತಿ? 'ಅದ್ದಸಾ ಖೋ, ದೇವ, ಕುಮಾರೋ ಉಯ್ಯಾನಭೂಮಿಂ ನಿಯ್ಯನ್ತೋ ಪುರಿಸಂ ಆಬಾಧಿಕಂ ದುಕ್ಖಿತಂ ಬಾಳ್ಹಗಿಲಾನಂ ಸಕೇ ಮುತ್ತಕರೀಸೇ ಪಲಿಪನ್ನಂ ಸೇಮಾನಂ ಅಞ್ಞೇಹಿ ವುಟ್ಠಾಪಿಯಮಾನಂ ಅಞ್ಞೇಹಿ ಸಂವೇಸಿಯಮಾನಂ। ದಿಸ್ವಾ ಮಂ ಏತದವೋಚ - "ಅಯಂ ಪನ, ಸಮ್ಮ ಸಾರಥಿ, ಪುರಿಸೋ ಕಿಂಕತೋ, ಅಕ್ಖೀನಿಪಿಸ್ಸ ನ ಯಥಾ ಅಞ್ಞೇಸಂ, ಸರೋಪಿಸ್ಸ ನ ಯಥಾ ಅಞ್ಞೇಸ"ನ್ತಿ? "ಏಸೋ ಖೋ, ದೇವ, ಬ್ಯಾಧಿತೋ ನಾಮಾ"ತಿ। "ಕಿಂ ಪನೇಸೋ, ಸಮ್ಮ ಸಾರಥಿ, ಬ್ಯಾಧಿತೋ ನಾಮಾ"ತಿ? "ಏಸೋ ಖೋ, ದೇವ, ಬ್ಯಾಧಿತೋ ನಾಮ ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ತಮ್ಹಾ ಆಬಾಧಾ ವುಟ್ಠಹೇಯ್ಯಾ"ತಿ। "ಕಿಂ ಪನ, ಸಮ್ಮ ಸಾರಥಿ, ಅಹಮ್ಪಿ ಬ್ಯಾಧಿಧಮ್ಮೋ, ಬ್ಯಾಧಿಂ ಅನತೀತೋ"ತಿ? "ತ್ವಞ್ಚ, ದೇವ, ಮಯಞ್ಚಮ್ಹ ಸಬ್ಬೇ ಬ್ಯಾಧಿಧಮ್ಮಾ, ಬ್ಯಾಧಿಂ ಅನತೀತಾ"ತಿ। "ತೇನ ಹಿ, ಸಮ್ಮ ಸಾರಥಿ, ಅಲಂ ದಾನಜ್ಜ ಉಯ್ಯಾನಭೂಮಿಯಾ, ಇತೋವ ಅನ್ತೇಪುರಂ ಪಚ್ಚನಿಯ್ಯಾಹೀ"ತಿ। "ಏವಂ, ದೇವಾ"ತಿ ಖೋ ಅಹಂ, ದೇವ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಕುಮಾರಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ತತೋವ ಅನ್ತೇಪುರಂ ಪಚ್ಚನಿಯ್ಯಾಸಿಂ। ಸೋ ಖೋ, ದೇವ, ಕುಮಾರೋ ಅನ್ತೇಪುರಂ ಗತೋ ದುಕ್ಖೀ ದುಮ್ಮನೋ ಪಜ್ಝಾಯತಿ - "'ಧಿರತ್ಥು ಕಿರ ಭೋ ಜಾತಿ ನಾಮ, ಯತ್ರ ಹಿ ನಾಮ ಜಾತಸ್ಸ ಜರಾ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತಿ, ಬ್ಯಾಧಿ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತೀ'"ತಿ।

ಕಾಲಙ್ಕತಪುರಿಸೋ

೪೯. "ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬನ್ಧುಮಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ಏತದಹೋಸಿ - 'ಮಾ ಹೇವ ಖೋ ವಿಪಸ್ಸೀ ಕುಮಾರೋ ನ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇಸಿ, ಮಾ ಹೇವ ವಿಪಸ್ಸೀ ಕುಮಾರೋ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿ, ಮಾ ಹೇವ ನೇಮಿತ್ತಾನಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಸಚ್ಚಂ ಅಸ್ಸ ವಚನ'ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬನ್ಧುಮಾ ರಾಜಾ ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಕುಮಾರಸ್ಸ ಭಿಯ್ಯೋಸೋಮತ್ತಾಯ ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣಾನಿ ಉಪಟ್ಠಾಪೇಸಿ - 'ಯಥಾ ವಿಪಸ್ಸೀ ಕುಮಾರೋ ರಜ್ಜಂ ಕರೇಯ್ಯ, ಯಥಾ ವಿಪಸ್ಸೀ ಕುಮಾರೋ ನ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜೇಯ್ಯ, ಯಥಾ ನೇಮಿತ್ತಾನಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಮಿಚ್ಛಾ ಅಸ್ಸ ವಚನ'ನ್ತಿ।

"ತತ್ರ ಸುದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸೀ ಕುಮಾರೋ ಪಞ್ಚಹಿ ಕಾಮಗುಣೇಹಿ ಸಮಪ್ಪಿತೋ ಸಮಙ್ಗೀಭೂತೋ ಪರಿಚಾರೇತಿ। ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸೀ ಕುಮಾರೋ ಬಹೂನಂ ವಸ್ಸಾನಂ…ಪೇ॰…

೫೦. "ಅದ್ದಸಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸೀ ಕುಮಾರೋ ಉಯ್ಯಾನಭೂಮಿಂ ನಿಯ್ಯನ್ತೋ ಮಹಾಜನಕಾಯಂ ಸನ್ನಿಪತಿತಂ ನಾನಾರತ್ತಾನಞ್ಚ ದುಸ್ಸಾನಂ ವಿಲಾತಂ ಕಯಿರಮಾನಂ। ದಿಸ್ವಾ ಸಾರಥಿಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - 'ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಸೋ, ಸಮ್ಮ ಸಾರಥಿ, ಮಹಾಜನಕಾಯೋ ಸನ್ನಿಪತಿತೋ ನಾನಾರತ್ತಾನಞ್ಚ ದುಸ್ಸಾನಂ ವಿಲಾತಂ ಕಯಿರತೀ'ತಿ? 'ಏಸೋ ಖೋ, ದೇವ, ಕಾಲಙ್ಕತೋ ನಾಮಾ'ತಿ। 'ತೇನ ಹಿ, ಸಮ್ಮ ಸಾರಥಿ, ಯೇನ ಸೋ ಕಾಲಙ್ಕತೋ ತೇನ ರಥಂ ಪೇಸೇಹೀ'ತಿ। 'ಏವಂ, ದೇವಾ'ತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾರಥಿ ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಕುಮಾರಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಯೇನ ಸೋ ಕಾಲಙ್ಕತೋ ತೇನ ರಥಂ ಪೇಸೇಸಿ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸೀ ಕುಮಾರೋ ಪೇತಂ ಕಾಲಙ್ಕತಂ, ದಿಸ್ವಾ ಸಾರಥಿಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - 'ಕಿಂ ಪನಾಯಂ, ಸಮ್ಮ ಸಾರಥಿ, ಕಾಲಙ್ಕತೋ ನಾಮಾ'ತಿ? 'ಏಸೋ ಖೋ, ದೇವ, ಕಾಲಙ್ಕತೋ ನಾಮ। ನ ದಾನಿ ತಂ ದಕ್ಖನ್ತಿ ಮಾತಾ ವಾ ಪಿತಾ ವಾ ಅಞ್ಞೇ ವಾ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತಾ, ಸೋಪಿ ನ ದಕ್ಖಿಸ್ಸತಿ ಮಾತರಂ ವಾ ಪಿತರಂ ವಾ ಅಞ್ಞೇ ವಾ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತೇ'ತಿ। 'ಕಿಂ ಪನ, ಸಮ್ಮ ಸಾರಥಿ, ಅಹಮ್ಪಿ ಮರಣಧಮ್ಮೋ ಮರಣಂ ಅನತೀತೋ; ಮಮ್ಪಿ ನ ದಕ್ಖನ್ತಿ ದೇವೋ ವಾ ದೇವೀ ವಾ ಅಞ್ಞೇ ವಾ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತಾ; ಅಹಮ್ಪಿ ನ ದಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮಿ ದೇವಂ ವಾ ದೇವಿಂ ವಾ ಅಞ್ಞೇ ವಾ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತೇ'ತಿ? 'ತ್ವಞ್ಚ, ದೇವ, ಮಯಞ್ಚಮ್ಹ ಸಬ್ಬೇ ಮರಣಧಮ್ಮಾ ಮರಣಂ ಅನತೀತಾ; ತಮ್ಪಿ ನ ದಕ್ಖನ್ತಿ ದೇವೋ ವಾ ದೇವೀ ವಾ ಅಞ್ಞೇ ವಾ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತಾ; ತ್ವಮ್ಪಿ ನ ದಕ್ಖಿಸ್ಸಸಿ ದೇವಂ ವಾ ದೇವಿಂ ವಾ ಅಞ್ಞೇ ವಾ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತೇ'ತಿ। 'ತೇನ ಹಿ, ಸಮ್ಮ ಸಾರಥಿ, ಅಲಂ ದಾನಜ್ಜ ಉಯ್ಯಾನಭೂಮಿಯಾ, ಇತೋವ ಅನ್ತೇಪುರಂ ಪಚ್ಚನಿಯ್ಯಾಹೀ'ತಿ। 'ಏವಂ, ದೇವಾ'ತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾರಥಿ ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಕುಮಾರಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ತತೋವ ಅನ್ತೇಪುರಂ ಪಚ್ಚನಿಯ್ಯಾಸಿ। ತತ್ರ ಸುದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸೀ ಕುಮಾರೋ ಅನ್ತೇಪುರಂ ಗತೋ ದುಕ್ಖೀ ದುಮ್ಮನೋ ಪಜ್ಝಾಯತಿ -

‘ಧಿರತ್ಥು ಕಿರ, ಭೋ, ಜಾತಿ ನಾಮ, ಯತ್ರ ಹಿ ನಾಮ ಜಾತಸ್ಸ ಜರಾ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತಿ, ಬ್ಯಾಧಿ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತಿ, ಮರಣಂ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತೀ’ತಿ।

೫೧. “ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬನ್ಧುಮಾ ರಾಜಾ ಸಾರಥಿಂ ಆಮನ್ತಾಪೇತ್ವಾ ಏತದವೋಚ - ‘ಕಚ್ಚಿ, ಸಮ್ಮ ಸಾರಥಿ, ಕುಮಾರೋ ಉಯ್ಯಾನಭೂಮಿಯಾ ಅಭಿರಮಿತ್ಥ, ಕಚ್ಚಿ, ಸಮ್ಮ ಸಾರಥಿ, ಕುಮಾರೋ ಉಯ್ಯಾನಭೂಮಿಯಾ ಅತ್ತಮನೋ ಅಹೋಸೀ’ತಿ? ‘ನ ಖೋ, ದೇವ, ಕುಮಾರೋ ಉಯ್ಯಾನಭೂಮಿಯಾ ಅಭಿರಮಿತ್ಥ, ನ ಖೋ, ದೇವ, ಕುಮಾರೋ ಉಯ್ಯಾನಭೂಮಿಯಾ ಅತ್ತಮನೋ ಅಹೋಸೀ’ತಿ। ‘ಕಿಂ ಪನ, ಸಮ್ಮ ಸಾರಥಿ, ಅದ್ದಸ ಕುಮಾರೋ ಉಯ್ಯಾನಭೂಮಿಂ ನಿಯ್ಯನ್ತೋ’ತಿ? ‘ಅದ್ದಸಾ ಖೋ, ದೇವ, ಕುಮಾರೋ ಉಯ್ಯಾನಭೂಮಿಂ ನಿಯ್ಯನ್ತೋ ಮಹಾಜನಕಾಯಂ ಸನ್ನಿಪತಿತಂ ನಾನಾರತ್ತಾನಞ್ಚ ದುಸ್ಸಾನಂ ವಿಲಾತಂ ಕಯಿರಮಾನಂ। ದಿಸ್ವಾ ಮಂ ಏತದವೋಚ - “ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಸೋ , ಸಮ್ಮ ಸಾರಥಿ, ಮಹಾಜನಕಾಯೋ ಸನ್ನಿಪತಿತೋ ನಾನಾರತ್ತಾನಞ್ಚ ದುಸ್ಸಾನಂ ವಿಲಾತಂ ಕಯಿರತೀ”ತಿ? “ಏಸೋ ಖೋ, ದೇವ, ಕಾಲಙ್ಕತೋ ನಾಮಾ”ತಿ। “ತೇನ ಹಿ, ಸಮ್ಮ ಸಾರಥಿ, ಯೇನ ಸೋ ಕಾಲಙ್ಕತೋ ತೇನ ರಥಂ ಪೇಸೇಹೀ”ತಿ। “ಏವಂ ದೇವಾ”ತಿ ಖೋ ಅಹಂ, ದೇವ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಕುಮಾರಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಯೇನ ಸೋ ಕಾಲಙ್ಕತೋ ತೇನ ರಥಂ ಪೇಸೇಸಿಂ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ, ದೇವ, ಕುಮಾರೋ ಪೇತಂ ಕಾಲಙ್ಕತಂ, ದಿಸ್ವಾ ಮಂ ಏತದವೋಚ - “ಕಿಂ ಪನಾಯಂ, ಸಮ್ಮ ಸಾರಥಿ, ಕಾಲಙ್ಕತೋ ನಾಮಾ”ತಿ ? “ಏಸೋ ಖೋ, ದೇವ, ಕಾಲಙ್ಕತೋ ನಾಮ। ನ ದಾನಿ ತಂ ದಕ್ಖನ್ತಿ ಮಾತಾ ವಾ ಪಿತಾ ವಾ ಅಞ್ಞೇ ವಾ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತಾ, ಸೋಪಿ ನ ದಕ್ಖಿಸ್ಸತಿ ಮಾತರಂ ವಾ ಪಿತರಂ ವಾ ಅಞ್ಞೇ ವಾ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತೇ”ತಿ। “ಕಿಂ ಪನ, ಸಮ್ಮ ಸಾರಥಿ, ಅಹಮ್ಪಿ ಮರಣಧಮ್ಮೋ ಮರಣಂ ಅನತೀತೋ; ಮಮ್ಪಿ ನ ದಕ್ಖನ್ತಿ ದೇವೋ ವಾ ದೇವೀ ವಾ ಅಞ್ಞೇ ವಾ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತಾ; ಅಹಮ್ಪಿ ನ ದಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮಿ ದೇವಂ ವಾ ದೇವಿಂ ವಾ ಅಞ್ಞೇ ವಾ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತೇ”ತಿ? “ತ್ವಞ್ಚ, ದೇವ, ಮಯಞ್ಚಮ್ಹ ಸಬ್ಬೇ ಮರಣಧಮ್ಮಾ ಮರಣಂ ಅನತೀತಾ; ತಮ್ಪಿ ನ ದಕ್ಖನ್ತಿ ದೇವೋ ವಾ ದೇವೀ ವಾ ಅಞ್ಞೇ ವಾ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತಾ, ತ್ವಮ್ಪಿ ನ ದಕ್ಖಿಸ್ಸಸಿ ದೇವಂ ವಾ ದೇವಿಂ ವಾ ಅಞ್ಞೇ ವಾ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತೇ”ತಿ। “ತೇನ ಹಿ, ಸಮ್ಮ ಸಾರಥಿ, ಅಲಂ ದಾನಜ್ಜ ಉಯ್ಯಾನಭೂಮಿಯಾ, ಇತೋವ ಅನ್ತೇಪುರಂ ಪಚ್ಚನಿಯ್ಯಾಹೀ’ತಿ। “‘ಏವಂ, ದೇವಾ”ತಿ ಖೋ ಅಹಂ, ದೇವ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಕುಮಾರಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ತತೋವ ಅನ್ತೇಪುರಂ ಪಚ್ಚನಿಯ್ಯಾಸಿಂ। ಸೋ ಖೋ, ದೇವ, ಕುಮಾರೋ ಅನ್ತೇಪುರಂ ಗತೋ ದುಕ್ಖೀ ದುಮ್ಮನೋ ಪಜ್ಝಾಯತಿ - “ಧಿರತ್ಥು ಕಿರ ಭೋ ಜಾತಿ ನಾಮ, ಯತ್ರ ಹಿ ನಾಮ ಜಾತಸ್ಸ ಜರಾ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತಿ, ಬ್ಯಾಧಿ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತಿ, ಮರಣಂ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತೀ”’ತಿ।

ಪಬ್ಬಜಿತೋ

೫೨. “ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬನ್ಧುಮಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ಏತದಹೋಸಿ - ‘ಮಾ ಹೇವ ಖೋ ವಿಪಸ್ಸೀ ಕುಮಾರೋ ನ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇಸಿ, ಮಾ ಹೇವ ವಿಪಸ್ಸೀ ಕುಮಾರೋ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿ, ಮಾ ಹೇವ ನೇಮಿತ್ತಾನಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಸಚ್ಚಂ ಅಸ್ಸ ವಚನ’ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬನ್ಧುಮಾ ರಾಜಾ ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಕುಮಾರಸ್ಸ ಭಿಯ್ಯೋಸೋಮತ್ತಾಯ ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣಾನಿ ಉಪಟ್ಠಾಪೇಸಿ - ‘ಯಥಾ ವಿಪಸ್ಸೀ ಕುಮಾರೋ ರಜ್ಜಂ ಕರೇಯ್ಯ, ಯಥಾ ವಿಪಸ್ಸೀ ಕುಮಾರೋ ನ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜೇಯ್ಯ, ಯಥಾ ನೇಮಿತ್ತಾನಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಮಿಚ್ಛಾ ಅಸ್ಸ ವಚನ’ನ್ತಿ।

“ತತ್ರ ಸುದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸೀ ಕುಮಾರೋ ಪಞ್ಚಹಿ ಕಾಮಗುಣೇಹಿ ಸಮಪ್ಪಿತೋ ಸಮಙ್ಗೀಭೂತೋ ಪರಿಚಾರೇತಿ। ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸೀ ಕುಮಾರೋ ಬಹೂನಂ ವಸ್ಸಾನಂ ಬಹೂನಂ ವಸ್ಸಸತಾನಂ ಬಹೂನಂ ವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಂ ಅಚ್ಚಯೇನ ಸಾರಥಿಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - ‘ಯೋಜೇಹಿ, ಸಮ್ಮ ಸಾರಥಿ, ಭದ್ದಾನಿ ಭದ್ದಾನಿ ಯಾನಾನಿ, ಉಯ್ಯಾನಭೂಮಿಂ ಗಚ್ಛಾಮ ಸುಭೂಮಿದಸ್ಸನಾಯಾ’ತಿ। ‘ಏವಂ, ದೇವಾ’ತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾರಥಿ ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಕುಮಾರಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಭದ್ದಾನಿ ಭದ್ದಾನಿ ಯಾನಾನಿ ಯೋಜೇತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಕುಮಾರಸ್ಸ ಪಟಿವೇದೇಸಿ - ‘ಯುತ್ತಾನಿ ಖೋ ತೇ, ದೇವ, ಭದ್ದಾನಿ ಭದ್ದಾನಿ ಯಾನಾನಿ, ಯಸ್ಸ

ದಾನಿ ಕಾಲಂ ಮಞ್ಞಸೀ'ತಿ। ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸೀ ಕುಮಾರೋ ಭದ್ದಂ ಭದ್ದಂ ಯಾನಂ ಅಭಿರುಹಿತ್ವಾ ಭದ್ದೇಹಿ ಭದ್ದೇಹಿ ಯಾನೇಹಿ ಉಯ್ಯಾನಭೂಮಿಂ ನಿಯ್ಯಾಸಿ।

೫೩. "ಅದ್ದಸಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸೀ ಕುಮಾರೋ ಉಯ್ಯಾನಭೂಮಿಂ ನಿಯ್ಯನ್ತೋ ಪುರಿಸಂ ಭಣ್ಡುಂ ಪಬ್ಬಜಿತಂ ಕಾಸಾಯವಸನಂ। ದಿಸ್ವಾ ಸಾರಥಿಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - 'ಅಯಂ ಪನ, ಸಮ್ಮ ಸಾರಥಿ, ಪುರಿಸೋ ಕಿಂಕತೋ? ಸೀಸಂಪಿಸ್ಸ ನ ಯಥಾ ಅಞ್ಞೇಸಂ, ವತ್ಥಾನಿಪಿಸ್ಸ ನ ಯಥಾ ಅಞ್ಞೇಸ'ನ್ತಿ? 'ಏಸೋ ಖೋ, ದೇವ, ಪಬ್ಬಜಿತೋ ನಾಮಾ'ತಿ। 'ಕಿಂ ಪನೇಸೋ, ಸಮ್ಮ ಸಾರಥಿ, ಪಬ್ಬಜಿತೋ ನಾಮಾ'ತಿ? 'ಏಸೋ ಖೋ, ದೇವ, ಪಬ್ಬಜಿತೋ ನಾಮ ಸಾಧು ಧಮ್ಮಚರಿಯಾ ಸಾಧು ಸಮಚರಿಯಾ [ಸಮ್ಮಚರಿಯಾ (ಕ॰)] ಸಾಧು ಕುಸಲಕಿರಿಯಾ [ಕುಸಲಚರಿಯಾ (ಸ್ಯಾ॰)] ಸಾಧು ಪುಞ್ಞಕಿರಿಯಾ ಸಾಧು ಅವಿಹಿಂಸಾ ಸಾಧು ಭೂತಾನುಕಮ್ಪಾ'ತಿ। 'ಸಾಧು ಖೋ ಸೋ, ಸಮ್ಮ ಸಾರಥಿ, ಪಬ್ಬಜಿತೋ ನಾಮ, ಸಾಧು ಧಮ್ಮಚರಿಯಾ ಸಾಧು ಸಮಚರಿಯಾ ಸಾಧು ಕುಸಲಕಿರಿಯಾ ಸಾಧು ಪುಞ್ಞಕಿರಿಯಾ ಸಾಧು ಅವಿಹಿಂಸಾ ಸಾಧು ಭೂತಾನುಕಮ್ಪಾ। ತೇನ ಹಿ, ಸಮ್ಮ ಸಾರಥಿ, ಯೇನ ಸೋ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ತೇನ ರಥಂ ಪೇಸೇಹೀ'ತಿ। 'ಏವಂ, ದೇವಾ'ತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾರಥಿ ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಕುಮಾರಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಯೇನ ಸೋ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ತೇನ ರಥಂ ಪೇಸೇಸಿ। ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸೀ ಕುಮಾರೋ ತಂ ಪಬ್ಬಜಿತಂ ಏತದವೋಚ - 'ತ್ವಂ ಪನ, ಸಮ್ಮ, ಕಿಂಕತೋ, ಸೀಸಮ್ಪಿ ತೇ ನ ಯಥಾ ಅಞ್ಞೇಸಂ, ವತ್ಥಾನಿಪಿ ತೇ ನ ಯಥಾ ಅಞ್ಞೇಸ'ನ್ತಿ? 'ಅಹಂ ಖೋ, ದೇವ, ಪಬ್ಬಜಿತೋ ನಾಮಾ'ತಿ। 'ಕಿಂ ಪನ ತ್ವಂ, ಸಮ್ಮ, ಪಬ್ಬಜಿತೋ ನಾಮಾ'ತಿ? 'ಅಹಂ ಖೋ, ದೇವ, ಪಬ್ಬಜಿತೋ ನಾಮ, ಸಾಧು ಧಮ್ಮಚರಿಯಾ ಸಾಧು ಸಮಚರಿಯಾ ಸಾಧು ಕುಸಲಕಿರಿಯಾ ಸಾಧು ಪುಞ್ಞಕಿರಿಯಾ ಸಾಧು ಅವಿಹಿಂಸಾ ಸಾಧು ಭೂತಾನುಕಮ್ಪಾ'ತಿ। 'ಸಾಧು ಖೋ ತ್ವಂ, ಸಮ್ಮ, ಪಬ್ಬಜಿತೋ ನಾಮ ಸಾಧು ಧಮ್ಮಚರಿಯಾ ಸಾಧು ಸಮಚರಿಯಾ ಸಾಧು ಕುಸಲಕಿರಿಯಾ ಸಾಧು ಪುಞ್ಞಕಿರಿಯಾ ಸಾಧು ಅವಿಹಿಂಸಾ ಸಾಧು ಭೂತಾನುಕಮ್ಪಾ'ತಿ।

ಬೋಧಿಸತ್ತಪಬ್ಬಜ್ಜಾ

೫೪. "ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸೀ ಕುಮಾರೋ ಸಾರಥಿಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - 'ತೇನ ಹಿ, ಸಮ್ಮ ಸಾರಥಿ, ರಥಂ ಆದಾಯ ಇತೋವ ಅನ್ತೇಪುರಂ ಪಚ್ಚನಿಯ್ಯಾಹಿ। ಅಹಂ ಪನ ಇಧೇವ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ। 'ಏವಂ, ದೇವಾ'ತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾರಥಿ ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಕುಮಾರಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ರಥಂ ಆದಾಯ ತತೋವ ಅನ್ತೇಪುರಂ ಪಚ್ಚನಿಯ್ಯಾಸಿ। ವಿಪಸ್ಸೀ ಪನ ಕುಮಾರೋ ತತ್ಥೇವ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿ।

ಮಹಾಜನಕಾಯಅನುಪಬ್ಬಜ್ಜಾ

೫೫. "ಅಸ್ಸೋಸಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬನ್ಧುಮತಿಯಾ ರಾಜಧಾನಿಯಾ ಮಹಾಜನಕಾಯೋ ಚತುರಾಸೀತಿ ಪಾಣಸಹಸ್ಸಾನಿ - 'ವಿಪಸ್ಸೀ ಕಿರ ಕುಮಾರೋ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ'ತಿ। ಸುತ್ವಾನ ತೇಸಂ ಏತದಹೋಸಿ - 'ನ ಹಿ ನೂನ ಸೋ ಓರಕೋ ಧಮ್ಮವಿನಯೋ, ನ ಸಾ ಓರಕಾ [ಓರಿಕಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ, ಯತ್ಥ ವಿಪಸ್ಸೀ ಕುಮಾರೋ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ। ವಿಪಸ್ಸೀಪಿ ನಾಮ ಕುಮಾರೋ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸತಿ, ಕಿಮಙ್ಗಂ [ಕಿಮಙ್ಗ (ಸೀ॰)] ಪನ ಮಯ'ನ್ತಿ।

"ಅಥ ಖೋ, ಸೋ ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹಾಜನಕಾಯೋ [ಮಹಾಜನಕಾಯೋ (ಸ್ಯಾ॰)] ಚತುರಾಸೀತಿ ಪಾಣಸಹಸ್ಸಾನಿ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸಿಂ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತಂ ಅನುಪಬ್ಬಜಿಂಸು। ತಾಯ ಸುದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಸಾಯ ಪರಿವುತೋ ವಿಪಸ್ಸೀ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಗಾಮನಿಗಮಜನಪದರಾಜಧಾನೀಸು ಚಾರಿಕಂ ಚರತಿ।

೫೮. “ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ರಹೋಗತಸ್ಸ ಪಟಿಸಲ್ಲೀನಸ್ಸ ಏವಂ ಚೇತಸೋ ಪರಿವಿತಕ್ಕೋ ಉದಪಾದಿ - ‘ನ ಖೋ ಮೇತಂ [ನ ಖೋ ಪನೇತಂ (ಸ್ಯಾ॰)] ಪತಿರೂಪಂ ಯೋಹಂ ಆಕಿಣ್ಣೋ ವಿಹರಾಮಿ, ಯಂನೂನಾಹಂ ಏಕೋ ಗಣಮ್ಹಾ ವೂಪಕಟ್ಠೋ ವಿಹರೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸೀ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಏಕೋ ಗಣಮ್ಹಾ ವೂಪಕಟ್ಠೋ ವಿಹಾಸಿ , ಅಞ್ಞೇನೇವ ತಾನಿ ಚತುರಾಸೀತಿ ಪಬ್ಬಜಿತಸಹಸ್ಸಾನಿ ಅಗಮಂಸು, ಅಞ್ಞೇನ ಮಗ್ಗೇನ ವಿಪಸ್ಸೀ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ।

ಬೋಧಿಸತ್ತಅಭಿನಿವೇಸೋ

೫೭. “ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ವಾಸೂಪಗತಸ್ಸ ರಹೋಗತಸ್ಸ ಪಟಿಸಲ್ಲೀನಸ್ಸ ಏವಂ ಚೇತಸೋ ಪರಿವಿತಕ್ಕೋ ಉದಪಾದಿ - ‘ಕಿಚ್ಛಂ ವತಾಯಂ ಲೋಕೋ ಆಪನ್ನೋ, ಜಾಯತಿ ಚ ಜೀಯತಿ ಚ ಮೀಯತಿ ಚ [ಜಿಯ್ಯತಿ ಚ ಮಿಯ್ಯತಿ ಚ (ಕ॰)] ಚವತಿ ಚ ಉಪಪಜ್ಜತಿ ಚ, ಅಥ ಚ ಪನಿಮಸ್ಸ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ ಜರಾಮರಣಸ್ಸ, ಕುದಾಸ್ಸು ನಾಮ ಇಮಸ್ಸ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತಿ ಜರಾಮರಣಸ್ಸಾ’ತಿ?

“ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - ‘ಕಿಮ್ಹಿ ನು ಖೋ ಸತಿ ಜರಾಮರಣಂ ಹೋತಿ, ಕಿಂಪಚ್ಚಯಾ ಜರಾಮರಣ’ನ್ತಿ? ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕಾರಾ ಅಹು ಪಞ್ಞಾಯ ಅಭಿಸಮಯೋ - ‘ಜಾತಿಯಾ ಖೋ ಸತಿ ಜರಾಮರಣಂ ಹೋತಿ, ಜಾತಿಪಚ್ಚಯಾ ಜರಾಮರಣ’ನ್ತಿ।

“ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - ‘ಕಿಮ್ಹಿ ನು ಖೋ ಸತಿ ಜಾತಿ ಹೋತಿ, ಕಿಂಪಚ್ಚಯಾ ಜಾತೀ’ತಿ? ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕಾರಾ ಅಹು ಪಞ್ಞಾಯ ಅಭಿಸಮಯೋ - ‘ಭವೇ ಖೋ ಸತಿ ಜಾತಿ ಹೋತಿ, ಭವಪಚ್ಚಯಾ ಜಾತೀ’ತಿ।

“ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - ‘ಕಿಮ್ಹಿ ನು ಖೋ ಸತಿ ಭವೋ ಹೋತಿ, ಕಿಂಪಚ್ಚಯಾ ಭವೋ’ತಿ? ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕಾರಾ ಅಹು ಪಞ್ಞಾಯ ಅಭಿಸಮಯೋ - ‘ಉಪಾದಾನೇ ಖೋ ಸತಿ ಭವೋ ಹೋತಿ, ಉಪಾದಾನಪಚ್ಚಯಾ ಭವೋ’ತಿ।

“ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - ‘ಕಿಮ್ಹಿ ನು ಖೋ ಸತಿ ಉಪಾದಾನಂ ಹೋತಿ, ಕಿಂಪಚ್ಚಯಾ ಉಪಾದಾನ’ನ್ತಿ? ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕಾರಾ ಅಹು ಪಞ್ಞಾಯ ಅಭಿಸಮಯೋ - ‘ತಣ್ಹಾಯ ಖೋ ಸತಿ ಉಪಾದಾನಂ ಹೋತಿ, ತಣ್ಹಾಪಚ್ಚಯಾ ಉಪಾದಾನ’ನ್ತಿ।

“ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - ‘ಕಿಮ್ಹಿ ನು ಖೋ ಸತಿ ತಣ್ಹಾ ಹೋತಿ, ಕಿಂಪಚ್ಚಯಾ ತಣ್ಹಾ’ತಿ? ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕಾರಾ ಅಹು ಪಞ್ಞಾಯ ಅಭಿಸಮಯೋ - ‘ವೇದನಾಯ ಖೋ ಸತಿ ತಣ್ಹಾ ಹೋತಿ, ವೇದನಾಪಚ್ಚಯಾ ತಣ್ಹಾ’ತಿ।

“ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - ‘ಕಿಮ್ಹಿ ನು ಖೋ ಸತಿ ವೇದನಾ ಹೋತಿ, ಕಿಂಪಚ್ಚಯಾ ವೇದನಾ’ತಿ? ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕಾರಾ ಅಹು ಪಞ್ಞಾಯ ಅಭಿಸಮಯೋ - ‘ಫಸ್ಸೇ ಖೋ ಸತಿ ವೇದನಾ ಹೋತಿ, ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ವೇದನಾ’ತಿ।

“ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - ‘ಕಿಮ್ಹಿ ನು ಖೋ ಸತಿ ಫಸ್ಸೋ ಹೋತಿ, ಕಿಂಪಚ್ಚಯಾ ಫಸ್ಸೋ’ತಿ? ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕಾರಾ ಅಹು ಪಞ್ಞಾಯ ಅಭಿಸಮಯೋ -

‘ಸಳಾಯತನೇ ಖೋ ಸತಿ ಫಸ್ಸೋ ಹೋತಿ, ಸಳಾಯತನಪಚ್ಚಯಾ ಫಸ್ಸೋ’ತಿ।

“ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ – ‘ಕಿಮ್ಹಿ ನು ಖೋ ಸತಿ ಸಳಾಯತನಂ ಹೋತಿ, ಕಿಂಪಚ್ಚಯಾ ಸಳಾಯತನ’ನ್ತಿ? ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕಾರಾ ಅಹು ಪಞ್ಞಾಯ ಅಭಿಸಮಯೋ – ‘ನಾಮರೂಪೇ ಖೋ ಸತಿ ಸಳಾಯತನಂ ಹೋತಿ, ನಾಮರೂಪಪಚ್ಚಯಾ ಸಳಾಯತನ’ನ್ತಿ।

“ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ – ‘ಕಿಮ್ಹಿ ನು ಖೋ ಸತಿ ನಾಮರೂಪಂ ಹೋತಿ, ಕಿಂಪಚ್ಚಯಾ ನಾಮರೂಪ’ನ್ತಿ? ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕಾರಾ ಅಹು ಪಞ್ಞಾಯ ಅಭಿಸಮಯೋ – ‘ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಖೋ ಸತಿ ನಾಮರೂಪಂ ಹೋತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಪಚ್ಚಯಾ ನಾಮರೂಪ’ನ್ತಿ।

“ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ – ‘ಕಿಮ್ಹಿ ನು ಖೋ ಸತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಹೋತಿ, ಕಿಂಪಚ್ಚಯಾ ವಿಞ್ಞಾಣ’ನ್ತಿ? ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕಾರಾ ಅಹು ಪಞ್ಞಾಯ ಅಭಿಸಮಯೋ – ‘ನಾಮರೂಪೇ ಖೋ ಸತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಹೋತಿ, ನಾಮರೂಪಪಚ್ಚಯಾ ವಿಞ್ಞಾಣ’ನ್ತಿ।

೫೮. “ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ – ‘ಪಚ್ಚುದಾವತ್ತತಿ ಖೋ ಇದಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಾಮರೂಪಮ್ಹಾ, ನಾಪರಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಏತ್ತಾವತಾ ಜಾಯೇಥ ವಾ ಜಿಯ್ಯೇಥ ವಾ ಮಿಯ್ಯೇಥ ವಾ ಚವೇಥ ವಾ ಉಪಪಜ್ಜೇಥ ವಾ, ಯದಿದಂ ನಾಮರೂಪಪಚ್ಚಯಾ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ವಿಞ್ಞಾಣಪಚ್ಚಯಾ ನಾಮರೂಪಂ, ನಾಮರೂಪಪಚ್ಚಯಾ ಸಳಾಯತನಂ, ಸಳಾಯತನಪಚ್ಚಯಾ ಫಸ್ಸೋ, ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ವೇದನಾ, ವೇದನಾಪಚ್ಚಯಾ ತಣ್ಹಾ , ತಣ್ಹಾಪಚ್ಚಯಾ ಉಪಾದಾನಂ, ಉಪಾದಾನಪಚ್ಚಯಾ ಭವೋ, ಭವಪಚ್ಚಯಾ ಜಾತಿ, ಜಾತಿಪಚ್ಚಯಾ ಜರಾಮರಣಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ ಸಮ್ಭವನ್ತಿ। ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ ಹೋತಿ’।

೫೯. “‘ಸಮುದಯೋ ಸಮುದಯೋ’ತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಪುಬ್ಬೇ ಅನನುಸ್ಸುತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಚಕ್ಖುಂ ಉದಪಾದಿ, ಞಾಣಂ ಉದಪಾದಿ, ಪಞ್ಞಾ ಉದಪಾದಿ, ವಿಜ್ಜಾ ಉದಪಾದಿ, ಆಲೋಕೋ ಉದಪಾದಿ।

೬೦. “ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ – ‘ಕಿಮ್ಹಿ ನು ಖೋ ಅಸತಿ ಜರಾಮರಣಂ ನ ಹೋತಿ, ಕಿಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ ಜರಾಮರಣನಿರೋಧೋ’ತಿ? ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕಾರಾ ಅಹು ಪಞ್ಞಾಯ ಅಭಿಸಮಯೋ – ‘ಜಾತಿಯಾ ಖೋ ಅಸತಿ ಜರಾಮರಣಂ ನ ಹೋತಿ, ಜಾತಿನಿರೋಧಾ ಜರಾಮರಣನಿರೋಧೋ’ತಿ।

“ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ – ‘ಕಿಮ್ಹಿ ನು ಖೋ ಅಸತಿ ಜಾತಿ ನ ಹೋತಿ, ಕಿಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ ಜಾತಿನಿರೋಧೋ’ತಿ? ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕಾರಾ ಅಹು ಪಞ್ಞಾಯ ಅಭಿಸಮಯೋ – ‘ಭವೇ ಖೋ ಅಸತಿ ಜಾತಿ ನ ಹೋತಿ, ಭವನಿರೋಧಾ ಜಾತಿನಿರೋಧೋ’ತಿ।

“ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ – ‘ಕಿಮ್ಹಿ ನು ಖೋ ಅಸತಿ ಭವೋ ನ ಹೋತಿ, ಕಿಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ ಭವನಿರೋಧೋ’ತಿ? ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕಾರಾ ಅಹು ಪಞ್ಞಾಯ ಅಭಿಸಮಯೋ – ‘ಉಪಾದಾನೇ ಖೋ ಅಸತಿ ಭವೋ ನ ಹೋತಿ, ಉಪಾದಾನನಿರೋಧಾ ಭವನಿರೋಧೋ’ತಿ।

“ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ – ‘ಕಿಮ್ಹಿ ನು ಖೋ ಅಸತಿ ಉಪಾದಾನಂ ನ ಹೋತಿ, ಕಿಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ ಉಪಾದಾನನಿರೋಧೋ’ತಿ? ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕಾರಾ ಅಹು ಪಞ್ಞಾಯ ಅಭಿಸಮಯೋ – ‘ತಣ್ಹಾಯ ಖೋ ಅಸತಿ ಉಪಾದಾನಂ ನ ಹೋತಿ, ತಣ್ಹಾನಿರೋಧಾ ಉಪಾದಾನನಿರೋಧೋ’ತಿ।

“ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - ‘ಕಿಮ್ಹಿ ನು ಖೋ ಅಸತಿ ತಣ್ಹಾ ನ ಹೋತಿ, ಕಿಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ ತಣ್ಹಾನಿರೋಧೋ’ತಿ? ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕಾರಾ ಅಹು ಪಞ್ಞಾಯ ಅಭಿಸಮಯೋ - ‘ವೇದನಾಯ ಖೋ ಅಸತಿ ತಣ್ಹಾ ನ ಹೋತಿ, ವೇದನಾನಿರೋಧಾ ತಣ್ಹಾನಿರೋಧೋ’ತಿ।

“ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - ‘ಕಿಮ್ಹಿ ನು ಖೋ ಅಸತಿ ವೇದನಾ ನ ಹೋತಿ, ಕಿಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ ವೇದನಾನಿರೋಧೋ’ತಿ? ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕಾರಾ ಅಹು ಪಞ್ಞಾಯ ಅಭಿಸಮಯೋ - ‘ಫಸ್ಸೇ ಖೋ ಅಸತಿ ವೇದನಾ ನ ಹೋತಿ, ಫಸ್ಸನಿರೋಧಾ ವೇದನಾನಿರೋಧೋ’ತಿ।

“ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - ‘ಕಿಮ್ಹಿ ನು ಖೋ ಅಸತಿ ಫಸ್ಸೋ ನ ಹೋತಿ, ಕಿಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ ಫಸ್ಸನಿರೋಧೋ’ತಿ? ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕಾರಾ ಅಹು ಪಞ್ಞಾಯ ಅಭಿಸಮಯೋ - ‘ಸಳಾಯತನೇ ಖೋ ಅಸತಿ ಫಸ್ಸೋ ನ ಹೋತಿ, ಸಳಾಯತನನಿರೋಧಾ ಫಸ್ಸನಿರೋಧೋ’ತಿ।

“ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - ‘ಕಿಮ್ಹಿ ನು ಖೋ ಅಸತಿ ಸಳಾಯತನಂ ನ ಹೋತಿ, ಕಿಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ ಸಳಾಯತನನಿರೋಧೋ’ತಿ? ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕಾರಾ ಅಹು ಪಞ್ಞಾಯ ಅಭಿಸಮಯೋ - ‘ನಾಮರೂಪೇ ಖೋ ಅಸತಿ ಸಳಾಯತನಂ ನ ಹೋತಿ, ನಾಮರೂಪನಿರೋಧಾ ಸಳಾಯತನನಿರೋಧೋ’ತಿ।

“ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - ‘ಕಿಮ್ಹಿ ನು ಖೋ ಅಸತಿ ನಾಮರೂಪಂ ನ ಹೋತಿ, ಕಿಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ ನಾಮರೂಪನಿರೋಧೋ’ತಿ? ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕಾರಾ ಅಹು ಪಞ್ಞಾಯ ಅಭಿಸಮಯೋ - ‘ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಖೋ ಅಸತಿ ನಾಮರೂಪಂ ನ ಹೋತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧಾ ನಾಮರೂಪನಿರೋಧೋ’ತಿ।

“ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - ‘ಕಿಮ್ಹಿ ನು ಖೋ ಅಸತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನ ಹೋತಿ, ಕಿಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧೋ’ತಿ? ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕಾರಾ ಅಹು ಪಞ್ಞಾಯ ಅಭಿಸಮಯೋ - ‘ನಾಮರೂಪೇ ಖೋ ಅಸತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನ ಹೋತಿ, ನಾಮರೂಪನಿರೋಧಾ ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧೋ’ತಿ।

೬೧. “ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - ‘ಅಧಿಗತೋ ಖೋ ಮ್ಯಾಯಂ ಮಗ್ಗೋ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ಯದಿದಂ - ನಾಮರೂಪನಿರೋಧಾ ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧೋ, ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧಾ ನಾಮರೂಪನಿರೋಧೋ, ನಾಮರೂಪನಿರೋಧಾ ಸಳಾಯತನನಿರೋಧೋ, ಸಳಾಯತನನಿರೋಧಾ ಫಸ್ಸನಿರೋಧೋ, ಫಸ್ಸನಿರೋಧಾ ವೇದನಾನಿರೋಧೋ, ವೇದನಾನಿರೋಧಾ ತಣ್ಹಾನಿರೋಧೋ, ತಣ್ಹಾನಿರೋಧಾ ಉಪಾದಾನನಿರೋಧೋ, ಉಪಾದಾನನಿರೋಧಾ ಭವನಿರೋಧೋ, ಭವನಿರೋಧಾ ಜಾತಿನಿರೋಧೋ, ಜಾತಿನಿರೋಧಾ ಜರಾಮರಣಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ। ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ ಹೋತಿ’।

೬೨. “‘ನಿರೋಧೋ ನಿರೋಧೋ’ತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಪುಬ್ಬೇ ಅನನುಸ್ಸುತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಚಕ್ಖುಂ ಉದಪಾದಿ, ಞಾಣಂ ಉದಪಾದಿ, ಪಞ್ಞಾ ಉದಪಾದಿ, ವಿಜ್ಜಾ ಉದಪಾದಿ, ಆಲೋಕೋ ಉದಪಾದಿ।

೬೩. “ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸೀ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಪಞ್ಚಸು ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇಸು ಉದಯಬ್ಬಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹಾಸಿ - ‘ಇತಿ ರೂಪಂ, ಇತಿ ರೂಪಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ, ಇತಿ ರೂಪಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ; ಇತಿ ವೇದನಾ, ಇತಿ ವೇದನಾಯ ಸಮುದಯೋ, ಇತಿ ವೇದನಾಯ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ; ಇತಿ ಸಞ್ಞಾ, ಇತಿ ಸಞ್ಞಾಯ ಸಮುದಯೋ, ಇತಿ ಸಞ್ಞಾಯ

ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ; ಇತಿ ಸಙ್ಖಾರಾ, ಇತಿ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಸಮುದಯೋ, ಇತಿ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ; ಇತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಇತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ, ಇತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ'ತಿ, ತಸ್ಸ ಪಞ್ಚಸು ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇಸು ಉದಯಬ್ಬಯಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರತೋ ನ ಚಿರಸ್ಸೇವ ಅನುಪಾದಾಯ ಆಸವೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚೀ"ತಿ।

ದುತಿಯಭಾಣವಾರೋ।

ಬ್ರಹ್ಮಯಾಚನಕಥಾ

೬೪. "ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - 'ಯಂನೂನಾಹಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - 'ಅಧಿಗತೋ ಖೋ ಮ್ಯಾಯಂ ಧಮ್ಮೋ ಗಮ್ಭೀರೋ ದುದ್ದಸೋ ದುರನುಬೋಧೋ ಸನ್ತೋ ಪಣೀತೋ ಅತಕ್ಕಾವಚರೋ ನಿಪುಣೋ ಪಣ್ಡಿತವೇದನೀಯೋ। ಆಲಯರಾಮಾ ಖೋ ಪನಾಯಂ ಪಜಾ ಆಲಯರತಾ ಆಲಯಸಮ್ಮುದಿತಾ। ಆಲಯರಾಮಾಯ ಖೋ ಪನ ಪಜಾಯ ಆಲಯರತಾಯ ಆಲಯಸಮ್ಮುದಿತಾಯ ದುದ್ದಸಂ ಇದಂ ಠಾನಂ ಯದಿದಂ ಇದಪ್ಪಚ್ಚಯತಾಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪಾದೋ। ಇದಮ್ಪಿ ಖೋ ಠಾನಂ ದುದ್ದಸಂ ಯದಿದಂ ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರಸಮಥೋ ಸಬ್ಬೂಪಧಿಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೋ ತಣ್ಹಾಕ್ಖಯೋ ವಿರಾಗೋ ನಿರೋಧೋ ನಿಬ್ಬಾನಂ। ಅಹಞ್ಚೇವ ಖೋ ಪನ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಯ್ಯಂ, ಪರೇ ಚ ಮೇ ನ ಆಜಾನೇಯ್ಯುಂ; ಸೋ ಮಮಸ್ಸ ಕಿಲಮಥೋ, ಸಾ ಮಮಸ್ಸ ವಿಹೇಸಾ'ತಿ।

೬೫. "ಅಪಿಸ್ಸು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಂ ಭಗವನ್ತಂ ಅರಹನ್ತಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ಇಮಾ ಅನಚ್ಛರಿಯಾ ಗಾಥಾಯೋ ಪಟಿಭಂಸು ಪುಬ್ಬೇ ಅಸ್ಸುತಪುಬ್ಬಾ -

'ಕಿಚ್ಛೇನ ಮೇ ಅಧಿಗತಂ, ಹಲಂ ದಾನಿ ಪಕಾಸಿತುಂ।
ರಾಗದೋಸಪರೇತೇಹಿ, ನಾಯಂ ಧಮ್ಮೋ ಸುಸಮ್ಬುಧೋ॥

'ಪಟಿಸೋತಗಾಮಿಂ ನಿಪುಣಂ, ಗಮ್ಭೀರಂ ದುದ್ದಸಂ ಅಣುಂ।
ರಾಗರತ್ತಾ ನ ದಕ್ಖನ್ತಿ, ತಮೋಖನ್ಧೇನ ಆವುಟಾ'ತಿ॥

"ಇತಿಹ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತೋ ಅಪ್ಪೋಸ್ಸುಕ್ಕತಾಯ ಚಿತ್ತಂ ನಮಿ, ನೋ ಧಮ್ಮದೇಸನಾಯ।

೬೬. "ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಞ್ಞತರಸ್ಸ ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮುನೋ ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋಪರಿವಿತಕ್ಕಮಞ್ಞಾಯ ಏತದಹೋಸಿ - 'ನಸ್ಸತಿ ವತ ಭೋ ಲೋಕೋ, ವಿನಸ್ಸತಿ ವತ ಭೋ ಲೋಕೋ, ಯತ್ರ ಹಿ ನಾಮ ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಅಪ್ಪೋಸ್ಸುಕ್ಕತಾಯ ಚಿತ್ತಂ ನಮತಿ [ನಮಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰), ನಮಿಸ್ಸತಿ (?)], ನೋ ಧಮ್ಮದೇಸನಾಯಾ'ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮಾ ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ಸಮಿಞ್ಜಿತಂ ವಾ ಬಾಹಂ ಪಸಾರೇಯ್ಯ, ಪಸಾರಿತಂ ವಾ ಬಾಹಂ ಸಮಿಞ್ಜೇಯ್ಯ; ಏವಮೇವ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಅನ್ತರಹಿತೋ ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಪುರತೋ ಪಾತುರಹೋಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮಾ ಏಕಂಸಂ ಉತ್ತರಾಸಙ್ಗಂ ಕರಿತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಣಂ ಜಾಣುಮಣ್ಡಲಂ ಪಥವಿಯಂ ನಿಹನ್ತ್ವಾ [ನಿದಹನ್ತೋ (ಸ್ಯಾ॰)] ಯೇನ ವಿಪಸ್ಸೀ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ತೇನಞ್ಜಲಿಂ ಪಣಾಮೇತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸಿಂ ಭಗವನ್ತಂ ಅರಹನ್ತಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ಏತದವೋಚ - 'ದೇಸೇತು, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಧಮ್ಮಂ,

ದೇಸೇತು ಸುಗತೋ ಧಮ್ಮಂ, ಸನ್ತಿ [ಸನ್ತೀ (ಸ್ಯಾ॰)] ಸತ್ತಾ ಅಪ್ಪರಜಕ್ಖಜಾತಿಕಾ; ಅಸ್ಸವನತಾ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅಞ್ಞಾತಾರೋ'ತಿ।

೬೭. "ಏವಂ ವುತ್ತೇ [ಅಥ ಖೋ (ಕ॰)], ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸೀ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ತಂ ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ಏತದವೋಚ - 'ಮಯ್ಹಮ್ಪಿ ಖೋ, ಬ್ರಹ್ಮೇ, ಏತದಹೋಸಿ - "ಯಂನೂನಾಹಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಬ್ರಹ್ಮೇ, ಏತದಹೋಸಿ - "ಅಧಿಗತೋ ಖೋ ಮ್ಯಾಯಂ ಧಮ್ಮೋ ಗಮ್ಭೀರೋ ದುದ್ದಸೋ ದುರನುಬೋಧೋ ಸನ್ತೋ ಪಣೀತೋ ಅತಕ್ಕಾವಚರೋ ನಿಪುಣೋ ಪಣ್ಡಿತವೇದನೀಯೋ। ಆಲಯರಾಮಾ ಖೋ ಪನಾಯಂ ಪಜಾ ಆಲಯರತಾ ಆಲಯಸಮ್ಮುದಿತಾ। ಆಲಯರಾಮಾಯ ಖೋ ಪನ ಪಜಾಯ ಆಲಯರತಾಯ ಆಲಯಸಮ್ಮುದಿತಾಯ ದುದ್ದಸಂ ಇದಂ ಠಾನಂ ಯದಿದಂ ಇದಪ್ಪಚ್ಚಯತಾಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪಾದೋ। ಇದಮ್ಪಿ ಖೋ ಠಾನಂ ದುದ್ದಸಂ ಯದಿದಂ ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರಸಮಥೋ ಸಬ್ಬೂಪಧಿಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೋ ತಣ್ಹಾಕ್ಖಯೋ ವಿರಾಗೋ ನಿರೋಧೋ ನಿಬ್ಬಾನಂ। ಅಹಞ್ಚೇವ ಖೋ ಪನ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಯ್ಯಂ, ಪರೇ ಚ ಮೇ ನ ಆಜಾನೇಯ್ಯುಂ; ಸೋ ಮಮಸ್ಸ ಕಿಲಮಥೋ, ಸಾ ಮಮಸ್ಸ ವಿಹೇಸಾ"ತಿ। ಅಪಿಸ್ಸು ಮಂ, ಬ್ರಹ್ಮೇ , ಇಮಾ ಅನಚ್ಛರಿಯಾ ಗಾಥಾಯೋ ಪಟಿಭಂಸು ಪುಬ್ಬೇ ಅಸ್ಸುತಪುಬ್ಬಾ -

"ಕಿಚ್ಛೇನ ಮೇ ಅಧಿಗತಂ, ಹಲಂ ದಾನಿ ಪಕಾಸಿತುಂ।
ರಾಗದೋಸಪರೇತೇಹಿ, ನಾಯಂ ಧಮ್ಮೋ ಸುಸಮ್ಬುಧೋ॥

"ಪಟಿಸೋತಗಾಮಿಂ ನಿಪುಣಂ, ಗಮ್ಭೀರಂ ದುದ್ದಸಂ ಅಣುಂ।
ರಾಗರತ್ತಾ ನ ದಕ್ಖನ್ತಿ, ತಮೋಖನ್ಧೇನ ಆವುಟಾ"ತಿ॥

'ಇತಿಹ ಮೇ, ಬ್ರಹ್ಮೇ, ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತೋ ಅಪ್ಪೋಸ್ಸುಕ್ಕತಾಯ ಚಿತ್ತಂ ನಮಿ, ನೋ ಧಮ್ಮದೇಸನಾಯಾ'ತಿ।

೬೮. "ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೋ ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮಾ...ಪೇ॰... ತತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೋ ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮಾ ವಿಪಸ್ಸಿಂ ಭಗವನ್ತಂ ಅರಹನ್ತಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ಏತದವೋಚ - 'ದೇಸೇತು, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಧಮ್ಮಂ, ದೇಸೇತು ಸುಗತೋ ಧಮ್ಮಂ, ಸನ್ತಿ ಸತ್ತಾ ಅಪ್ಪರಜಕ್ಖಜಾತಿಕಾ, ಅಸ್ಸವನತಾ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅಞ್ಞಾತಾರೋ'ತಿ।

೬೯. "ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸೀ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಚ ಅಜ್ಝೇಸನಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಸತ್ತೇಸು ಚ ಕಾರುಞ್ಞತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಬುದ್ಧಚಕ್ಖುನಾ ಲೋಕಂ ವೋಲೋಕೇಸಿ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸೀ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಬುದ್ಧಚಕ್ಖುನಾ ಲೋಕಂ ವೋಲೋಕೇನ್ತೋ ಸತ್ತೇ ಅಪ್ಪರಜಕ್ಖೇ ಮಹಾರಜಕ್ಖೇ ತಿಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯೇ ಮುದಿನ್ದ್ರಿಯೇ ಸ್ವಾಕಾರೇ ದ್ವಾಕಾರೇ ಸುವಿಞ್ಞಾಪಯೇ ದುವಿಞ್ಞಾಪಯೇ [ದುವಿಞ್ಞಾಪಯೇ ಭಬ್ಬೇ ಅಭಬ್ಬೇ (ಸ್ಯಾ॰)] ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಪರಲೋಕವಜ್ಜಭಯದಸ್ಸಾವಿನೇ [ದಸ್ಸಾವಿನೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ವಿಹರನ್ತೇ, ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ನ ಪರಲೋಕವಜ್ಜಭಯದಸ್ಸಾವಿನೇ [ದಸ್ಸಾವಿನೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ವಿಹರನ್ತೇ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಉಪ್ಪಲಿನಿಯಂ ವಾ ಪದುಮಿನಿಯಂ ವಾ ಪುಣ್ಡರೀಕಿನಿಯಂ ವಾ ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚಾನಿ ಉಪ್ಪಲಾನಿ ವಾ ಪದುಮಾನಿ ವಾ ಪುಣ್ಡರೀಕಾನಿ ವಾ ಉದಕೇ ಜಾತಾನಿ ಉದಕೇ ಸಂವಡ್ಢಾನಿ ಉದಕಾನುಗ್ಗತಾನಿ ಅನ್ತೋ ನಿಮುಗ್ಗಪೋಸೀನಿ। ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚಾನಿ ಉಪ್ಪಲಾನಿ ವಾ ಪದುಮಾನಿ ವಾ ಪುಣ್ಡರೀಕಾನಿ ವಾ ಉದಕೇ ಜಾತಾನಿ ಉದಕೇ ಸಂವಡ್ಢಾನಿ ಸಮೋದಕಂ ಠಿತಾನಿ। ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚಾನಿ ಉಪ್ಪಲಾನಿ ವಾ ಪದುಮಾನಿ ವಾ ಪುಣ್ಡರೀಕಾನಿ ವಾ ಉದಕೇ ಜಾತಾನಿ ಉದಕೇ ಸಂವಡ್ಢಾನಿ ಉದಕಾ ಅಚ್ಚುಗ್ಗಮ್ಮ ಠಿತಾನಿ ಅನುಪಲಿತ್ತಾನಿ ಉದಕೇನ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸೀ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಬುದ್ಧಚಕ್ಖುನಾ ಲೋಕಂ ವೋಲೋಕೇನ್ತೋ ಅದ್ದಸ ಸತ್ತೇ ಅಪ್ಪರಜಕ್ಖೇ ಮಹಾರಜಕ್ಖೇ ತಿಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯೇ ಮುದಿನ್ದ್ರಿಯೇ ಸ್ವಾಕಾರೇ ದ್ವಾಕಾರೇ ಸುವಿಞ್ಞಾಪಯೇ ದುವಿಞ್ಞಾಪಯೇ ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಪರಲೋಕವಜ್ಜಭಯದಸ್ಸಾವಿನೇ ವಿಹರನ್ತೇ, ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ನ ಪರಲೋಕವಜ್ಜಭಯದಸ್ಸಾವಿನೇ ವಿಹರನ್ತೇ।

೭೦. “ಅಥ ಖೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮಾ ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋಪರಿವಿತಕ್ಕಮಞ್ಞಾಯ ವಿಪಸ್ಸಿಂ ಭಗವನ್ತಂ ಅರಹನ್ತಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ಗಾಥಾಹಿ ಅಜ್ಝಭಾಸಿ –

‘ಸೇಲೇ ಯಥಾ ಪಬ್ಬತಮುದ್ಧನಿಟ್ಠಿತೋ, ಯಥಾಪಿ ಪಸ್ಸೇ ಜನತಂ ಸಮನ್ತತೋ।
ತಥೂಪಮಂ ಧಮ್ಮಮಯಂ ಸುಮೇಧ, ಪಾಸಾದಮಾರುಯ್ಹ ಸಮನ್ತಚಕ್ಖು॥

‘ಸೋಕಾವತಿಣ್ಣಂ [ಸೋಕಾವಕಿಣ್ಣಂ (ಸ್ಯಾ॰)] ಜನತಮಪೇತಸೋಕೋ,
ಅವೇಕ್ಖಸ್ಸು ಜಾತಿಜರಾಭಿಭೂತಂ।
ಉಟ್ಠೇಹಿ ವೀರ ವಿಜಿತಸಙ್ಗಾಮ,
ಸತ್ಥವಾಹ ಅಣಣ ವಿಚರ ಲೋಕೇ॥
ದೇಸಸ್ಸು [ದೇಸೇತು (ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ಭಗವಾ ಧಮ್ಮಂ,
ಅಞ್ಞಾತಾರೋ ಭವಿಸ್ಸನ್ತೀ’ತಿ॥

೭೧. “ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸೀ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ತಂ ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ಗಾಥಾಯ ಅಜ್ಝಭಾಸಿ –

‘ಅಪಾರುತಾ ತೇಸಂ ಅಮತಸ್ಸ ದ್ವಾರಾ,
ಯೇ ಸೋತವನ್ತೋ ಪಮುಞ್ಚನ್ತು ಸದ್ಧಂ।
ವಿಹಿಂಸಸಞ್ಞೀ ಪಗುಣಂ ನ ಭಾಸಿಂ,
ಧಮ್ಮಂ ಪಣೀತಂ ಮನುಜೇಸು ಬ್ರಹ್ಮೇ’ತಿ॥

“ಅಥ ಖೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮಾ ‘ಕತಾವಕಾಸೋ ಖೋಮ್ಹಿ ವಿಪಸ್ಸಿನಾ ಭಗವತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಧಮ್ಮದೇಸನಾಯಾ’ತಿ ವಿಪಸ್ಸಿಂ ಭಗವನ್ತಂ ಅರಹನ್ತಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ತತ್ಥೇವ ಅನ್ತರಧಾಯಿ।

ಅಗ್ಗಸಾವಕಯುಗಂ

೭೨. “ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ – ‘ಕಸ್ಸ ನು ಖೋ ಅಹಂ ಪಠಮಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಯ್ಯಂ, ಕೋ ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಖಿಪ್ಪಮೇವ ಆಜಾನಿಸ್ಸತೀ’ತಿ? ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ – ‘ಅಯಂ ಖೋ ಖಣ್ಡೋ ಚ ರಾಜಪುತ್ತೋ ತಿಸ್ಸೋ ಚ ಪುರೋಹಿತಪುತ್ತೋ ಬನ್ಧುಮತಿಯಾ ರಾಜಧಾನಿಯಾ ಪಟಿವಸನ್ತಿ ಪಣ್ಡಿತಾ ವಿಯತ್ತಾ ಮೇಧಾವಿನೋ ದೀಘರತ್ತಂ ಅಪ್ಪರಜಕ್ಖಜಾತಿಕಾ। ಯಂನೂನಾಹಂ ಖಣ್ಡಸ್ಸ ಚ ರಾಜಪುತ್ತಸ್ಸ, ತಿಸ್ಸಸ್ಸ ಚ ಪುರೋಹಿತಪುತ್ತಸ್ಸ ಪಠಮಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಯ್ಯಂ , ತೇ ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಖಿಪ್ಪಮೇವ ಆಜಾನಿಸ್ಸನ್ತೀ’ತಿ।

೭೩. “ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸೀ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ಸಮಿಞ್ಜಿತಂ ವಾ ಬಾಹಂ ಪಸಾರೇಯ್ಯ, ಪಸಾರಿತಂ ವಾ ಬಾಹಂ ಸಮಿಞ್ಜೇಯ್ಯ; ಏವಮೇವ ಬೋಧಿರುಕ್ಖಮೂಲೇ ಅನ್ತರಹಿತೋ ಬನ್ಧುಮತಿಯಾ ರಾಜಧಾನಿಯಾ ಖೇಮೇ ಮಿಗದಾಯೇ ಪಾತುರಹೋಸಿ। ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸೀ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ದಾಯಪಾಲಂ [ಮಿಗದಾಯಪಾಲಂ (ಸ್ಯಾ॰)] ಆಮನ್ತೇಸಿ – ‘ಏಹಿ ತ್ವಂ, ಸಮ್ಮ ದಾಯಪಾಲ, ಬನ್ಧುಮತಿಂ ರಾಜಧಾನಿಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಖಣ್ಡಞ್ಚ ರಾಜಪುತ್ತಂ ತಿಸ್ಸಞ್ಚ ಪುರೋಹಿತಪುತ್ತಂ ಏವಂ ವದೇಹಿ – ವಿಪಸ್ಸೀ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಬನ್ಧುಮತಿಂ ರಾಜಧಾನಿಂ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ ಖೇಮೇ ಮಿಗದಾಯೇ ವಿಹರತಿ, ಸೋ ತುಮ್ಹಾಕಂ ದಸ್ಸನಕಾಮೋ’ತಿ।

‘ಏವಂ, ಭನ್ತೇ’ತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಾಯಪಾಲೋ ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಬನ್ಧುಮತಿಂ ರಾಜಧಾನಿಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಖಣ್ಡಞ್ಚ ರಾಜಪುತ್ತಂ ತಿಸ್ಸಞ್ಚ ಪುರೋಹಿತಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚ – ‘ವಿಪಸ್ಸೀ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಬನ್ಧುಮತಿಂ ರಾಜಧಾನಿಂ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ ಖೇಮೇ ಮಿಗದಾಯೇ ವಿಹರತಿ; ಸೋ ತುಮ್ಹಾಕಂ ದಸ್ಸನಕಾಮೋ’ತಿ।

೭೪. “ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಖಣ್ಡೋ ಚ ರಾಜಪುತ್ತೋ ತಿಸ್ಸೋ ಚ ಪುರೋಹಿತಪುತ್ತೋ ಭದ್ದಾನಿ ಭದ್ದಾನಿ ಯಾನಾನಿ ಯೋಜಾಪೇತ್ವಾ ಭದ್ದಂ ಭದ್ದಂ ಯಾನಂ ಅಭಿರುಹಿತ್ವಾ ಭದ್ದೇಹಿ ಭದ್ದೇಹಿ ಯಾನೇಹಿ ಬನ್ಧುಮತಿಯಾ ರಾಜಧಾನಿಯಾ ನಿಯ್ಯಿಂಸು। ಯೇನ ಖೇಮೋ ಮಿಗದಾಯೋ ತೇನ ಪಾಯಿಂಸು। ಯಾವತಿಕಾ ಯಾನಸ್ಸ ಭೂಮಿ, ಯಾನೇನ ಗನ್ತ್ವಾ, ಯಾನಾ ಪಚ್ಚೋರೋಹಿತ್ವಾ ಪತ್ತಿಕಾವ [ಪದಿಕಾವ (ಸ್ಯಾ॰)] ಯೇನ ವಿಪಸ್ಸೀ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು। ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸಿಂ ಭಗವನ್ತಂ ಅರಹನ್ತಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು।

೭೫. “ತೇಸಂ ವಿಪಸ್ಸೀ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಅನುಪುಬ್ಬಿಂ ಕಥಂ [ಆನುಪುಬ್ಬಿಕಥಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಕಥೇಸಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ – ದಾನಕಥಂ ಸೀಲಕಥಂ ಸಗ್ಗಕಥಂ ಕಾಮಾನಂ ಆದೀನವಂ ಓಕಾರಂ ಸಂಕಿಲೇಸಂ ನೇಕ್ಖಮ್ಮೇ ಆನಿಸಂಸಂ ಪಕಾಸೇಸಿ। ಯದಾ ತೇ ಭಗವಾ ಅಞ್ಞಾಸಿ ಕಲ್ಲಚಿತ್ತೇ ಮುದುಚಿತ್ತೇ ವಿನೀವರಣಚಿತ್ತೇ ಉದಗ್ಗಚಿತ್ತೇ ಪಸನ್ನಚಿತ್ತೇ, ಅಥ ಯಾ ಬುದ್ಧಾನಂ ಸಾಮುಕ್ಕಂಸಿಕಾ ಧಮ್ಮದೇಸನಾ, ತಂ ಪಕಾಸೇಸಿ – ದುಕ್ಖಂ ಸಮುದಯಂ ನಿರೋಧಂ ಮಗ್ಗಂ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಸುದ್ಧಂ ವತ್ಥಂ ಅಪಗತಕಾಳಕಂ ಸಮ್ಮದೇವ ರಜನಂ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹೇಯ್ಯ, ಏವಮೇವ ಖಣ್ಡಸ್ಸ ಚ ರಾಜಪುತ್ತಸ್ಸ ತಿಸ್ಸಸ್ಸ ಚ ಪುರೋಹಿತಪುತ್ತಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಆಸನೇ ವಿರಜಂ ವೀತಮಲಂ ಧಮ್ಮಚಕ್ಖುಂ ಉದಪಾದಿ – ‘ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಮುದಯಧಮ್ಮಂ, ಸಬ್ಬಂ ತಂ ನಿರೋಧಧಮ್ಮ’ನ್ತಿ।

೭೬. “ತೇ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಾ ಪತ್ತಧಮ್ಮಾ ವಿದಿತಧಮ್ಮಾ ಪರಿಯೋಗಾಳ್ಹಧಮ್ಮಾ ತಿಣ್ಣವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ ವಿಗತಕಥಂಕಥಾ ವೇಸಾರಜ್ಜಪ್ಪತ್ತಾ ಅಪರಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಸತ್ಥುಸಾಸನೇ ವಿಪಸ್ಸಿಂ ಭಗವನ್ತಂ ಅರಹನ್ತಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ಏತದವೋಚುಂ – ‘ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭನ್ತೇ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭನ್ತೇ, ನಿಕ್ಕುಜ್ಜಿತಂ ವಾ ಉಕ್ಕುಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಂ ವಾ ವಿವರೇಯ್ಯ, ಮೂಳ್ಹಸ್ಸ ವಾ ಮಗ್ಗಂ ಆಚಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಅನ್ಧಕಾರೇ ವಾ ತೇಲಪಜ್ಜೋತಂ ಧಾರೇಯ್ಯ “ಚಕ್ಖುಮನ್ತೋ ರೂಪಾನಿ ದಕ್ಖನ್ತೀ”ತಿ। ಏವಮೇವಂ ಭಗವತಾ ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ಧಮ್ಮೋ ಪಕಾಸಿತೋ। ಏತೇ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವನ್ತಂ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛಾಮ ಧಮ್ಮಞ್ಚ। ಲಭೇಯ್ಯಾಮ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ, ಲಭೇಯ್ಯಾಮ ಉಪಸಮ್ಪದ’ನ್ತಿ।

೭೭. “ಅಲತ್ಥುಂ ಖೋ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಖಣ್ಡೋ ಚ ರಾಜಪುತ್ತೋ, ತಿಸ್ಸೋ ಚ ಪುರೋಹಿತಪುತ್ತೋ ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಅಲತ್ಥುಂ ಉಪಸಮ್ಪದಂ। ತೇ ವಿಪಸ್ಸೀ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ದಸ್ಸೇಸಿ ಸಮಾದಪೇಸಿ ಸಮುತ್ತೇಜೇಸಿ ಸಮ್ಪಹಂಸೇಸಿ; ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಆದೀನವಂ ಓಕಾರಂ ಸಂಕಿಲೇಸಂ ನಿಬ್ಬಾನೇ [ನೇಕ್ಖಮ್ಮೇ (ಸ್ಯಾ॰)] ಆನಿಸಂಸಂ ಪಕಾಸೇಸಿ। ತೇಸಂ ವಿಪಸ್ಸಿನಾ ಭಗವತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ದಸ್ಸಿಯಮಾನಾನಂ ಸಮಾದಪಿಯಮಾನಾನಂ ಸಮುತ್ತೇಜಿಯಮಾನಾನಂ ಸಮ್ಪಹಂಸಿಯಮಾನಾನಂ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಅನುಪಾದಾಯ ಆಸವೇಹಿ ಚಿತ್ತಾನಿ ವಿಮುಚ್ಚಿಂಸು।

ಮಹಾಜನಕಾಯಪಬ್ಬಜ್ಜಾ

೭೮. “ಅಸ್ಸೋಸಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬನ್ಧುಮತಿಯಾ ರಾಜಧಾನಿಯಾ ಮಹಾಜನಕಾಯೋ ಚತುರಾಸೀತಿಪಾಣಸಹಸ್ಸಾನಿ – ‘ವಿಪಸ್ಸೀ ಕಿರ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಬನ್ಧುಮತಿಂ ರಾಜಧಾನಿಂ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ ಖೇಮೇ ಮಿಗದಾಯೇ ವಿಹರತಿ। ಖಣ್ಡೋ ಚ ಕಿರ ರಾಜಪುತ್ತೋ ತಿಸ್ಸೋ ಚ ಪುರೋಹಿತಪುತ್ತೋ ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತಾ’ತಿ। ಸುತ್ವಾನ ನೇಸಂ ಏತದಹೋಸಿ – ‘ನ

ಹಿ ನೂನ ಸೋ ಓರಕೋ ಧಮ್ಮವಿನಯೋ, ನ ಸಾ ಓರಕಾ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ, ಯತ್ಥ ಖಣ್ಡೋ ಚ ರಾಜಪುತ್ತೋ ತಿಸ್ಸೋ ಚ ಪುರೋಹಿತಪುತ್ತೋ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತಾ। ಖಣ್ಡೋ ಚ ರಾಜಪುತ್ತೋ ತಿಸ್ಸೋ ಚ ಪುರೋಹಿತಪುತ್ತೋ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಕಿಮಙ್ಗಂ ಪನ ಮಯ'ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹಾಜನಕಾಯೋ ಚತುರಾಸೀತಿಪಾಣಸಹಸ್ಸಾನಿ ಬನ್ಧುಮತಿಯಾ ರಾಜಧಾನಿಯಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಯೇನ ಖೇಮೋ ಮಿಗದಾಯೋ ಯೇನ ವಿಪಸ್ಸೀ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸಿಂ ಭಗವನ್ತಂ ಅರಹನ್ತಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು।

೭೯. "ತೇಸಂ ವಿಪಸ್ಸೀ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಅನುಪುಬ್ಬಿಂ ಕಥಂ ಕಥೇಸಿ। ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ದಾನಕಥಂ ಸೀಲಕಥಂ ಸಗ್ಗಕಥಂ ಕಾಮಾನಂ ಆದೀನವಂ ಓಕಾರಂ ಸಂಕಿಲೇಸಂ ನೇಕ್ಖಮ್ಮೇ ಆನಿಸಂಸಂ ಪಕಾಸೇಸಿ। ಯದಾ ತೇ ಭಗವಾ ಅಞ್ಞಾಸಿ ಕಲ್ಲಚಿತ್ತೇ ಮುದುಚಿತ್ತೇ ವಿನೀವರಣಚಿತ್ತೇ ಉದಗ್ಗಚಿತ್ತೇ ಪಸನ್ನಚಿತ್ತೇ , ಅಥ ಯಾ ಬುದ್ಧಾನಂ ಸಾಮುಕ್ಕಂಸಿಕಾ ಧಮ್ಮದೇಸನಾ, ತಂ ಪಕಾಸೇಸಿ - ದುಕ್ಖಂ ಸಮುದಯಂ ನಿರೋಧಂ ಮಗ್ಗಂ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಸುದ್ಧಂ ವತ್ಥಂ ಅಪಗತಕಾಳಕಂ ಸಮ್ಮದೇವ ರಜನಂ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹೇಯ್ಯ, ಏವಮೇವ ತೇಸಂ ಚತುರಾಸೀತಿಪಾಣಸಹಸ್ಸಾನಂ ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಆಸನೇ ವಿರಜಂ ವೀತಮಲಂ ಧಮ್ಮಚಕ್ಖುಂ ಉದಪಾದಿ - 'ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಮುದಯಧಮ್ಮಂ ಸಬ್ಬಂ ತಂ ನಿರೋಧಧಮ್ಮ'ನ್ತಿ।

೮೦. "ತೇ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಾ ಪತ್ತಧಮ್ಮಾ ವಿದಿತಧಮ್ಮಾ ಪರಿಯೋಗಾಳ್ಹಧಮ್ಮಾ ತಿಣ್ಣವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ ವಿಗತಕಥಂಕಥಾ ವೇಸಾರಜ್ಜಪ್ಪತ್ತಾ ಅಪರಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಸತ್ಥುಸಾಸನೇ ವಿಪಸ್ಸಿಂ ಭಗವನ್ತಂ ಅರಹನ್ತಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ಏತದವೋಚುಂ - 'ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭನ್ತೇ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭನ್ತೇ, ನಿಕ್ಕುಜ್ಜಿತಂ ವಾ ಉಕ್ಕುಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಂ ವಾ ವಿವರೇಯ್ಯ, ಮೂಳ್ಹಸ್ಸ ವಾ ಮಗ್ಗಂ ಆಚಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಅನ್ಧಕಾರೇ ವಾ ತೇಲಪಜ್ಜೋತಂ ಧಾರೇಯ್ಯ "ಚಕ್ಖುಮನ್ತೋ ರೂಪಾನಿ ದಕ್ಖನ್ತೀ"ತಿ। ಏವಮೇವಂ ಭಗವತಾ ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ಧಮ್ಮೋ ಪಕಾಸಿತೋ। ಏತೇ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವನ್ತಂ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛಾಮ ಧಮ್ಮಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಞ್ಚ [( ) ನತ್ಥಿ ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ, ಪಾಳಿಯಂ ಪನ ಸಬ್ಬತ್ಥಪಿ ದಿಸ್ಸತಿ]। ಲಭೇಯ್ಯಾಮ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಲಭೇಯ್ಯಾಮ ಉಪಸಮ್ಪದ"ನ್ತಿ।

೮೧. "ಅಲತ್ಥುಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಾನಿ ಚತುರಾಸೀತಿಪಾಣಸಹಸ್ಸಾನಿ ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ, ಅಲತ್ಥುಂ ಉಪಸಮ್ಪದಂ। ತೇ ವಿಪಸ್ಸೀ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ದಸ್ಸೇಸಿ ಸಮಾದಪೇಸಿ ಸಮುತ್ತೇಜೇಸಿ ಸಮ್ಪಹಂಸೇಸಿ; ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಆದೀನವಂ ಓಕಾರಂ ಸಂಕಿಲೇಸಂ ನಿಬ್ಬಾನೇ ಆನಿಸಂಸಂ ಪಕಾಸೇಸಿ। ತೇಸಂ ವಿಪಸ್ಸಿನಾ ಭಗವತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ದಸ್ಸಿಯಮಾನಾನಂ ಸಮಾದಪಿಯಮಾನಾನಂ ಸಮುತ್ತೇಜಿಯಮಾನಾನಂ ಸಮ್ಪಹಂಸಿಯಮಾನಾನಂ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಅನುಪಾದಾಯ ಆಸವೇಹಿ ಚಿತ್ತಾನಿ ವಿಮುಚ್ಚಿಂಸು।

ಪುರಿಮಪಬ್ಬಜಿತಾನಂ ಧಮ್ಮಾಭಿಸಮಯೋ

೮೨. "ಅಸ್ಸೋಸುಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಾನಿ ಪುರಿಮಾನಿ ಚತುರಾಸೀತಿಪಬ್ಬಜಿತಸಹಸ್ಸಾನಿ - 'ವಿಪಸ್ಸೀ ಕಿರ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಬನ್ಧುಮತಿಂ ರಾಜಧಾನಿಂ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ ಖೇಮೇ ಮಿಗದಾಯೇ ವಿಹರತಿ, ಧಮ್ಮಞ್ಚ ಕಿರ ದೇಸೇತೀ'ತಿ। ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಾನಿ ಚತುರಾಸೀತಿಪಬ್ಬಜಿತಸಹಸ್ಸಾನಿ ಯೇನ ಬನ್ಧುಮತೀ ರಾಜಧಾನೀ ಯೇನ ಖೇಮೋ ಮಿಗದಾಯೋ ಯೇನ ವಿಪಸ್ಸೀ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸಿಂ ಭಗವನ್ತಂ ಅರಹನ್ತಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು।

೮೩. "ತೇಸಂ ವಿಪಸ್ಸೀ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಅನುಪುಬ್ಬಿಂ ಕಥಂ ಕಥೇಸಿ। ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ದಾನಕಥಂ ಸೀಲಕಥಂ ಸಗ್ಗಕಥಂ ಕಾಮಾನಂ ಆದೀನವಂ ಓಕಾರಂ ಸಂಕಿಲೇಸಂ ನೇಕ್ಖಮ್ಮೇ ಆನಿಸಂಸಂ ಪಕಾಸೇಸಿ। ಯದಾ ತೇ ಭಗವಾ

ಅಞ್ಞಾಸಿ ಕಲ್ಲಚಿತ್ತೇ ಮುದುಚಿತ್ತೇ ವಿನೀವರಣಚಿತ್ತೇ ಉದಗ್ಗಚಿತ್ತೇ ಪಸನ್ನಚಿತ್ತೇ, ಅಥ ಯಾ ಬುದ್ಧಾನಂ ಸಾಮುಕ್ಕಂಸಿಕಾ ಧಮ್ಮದೇಸನಾ, ತಂ ಪಕಾಸೇಸಿ - ದುಕ್ಖಂ ಸಮುದಯಂ ನಿರೋಧಂ ಮಗ್ಗಂ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಸುದ್ಧಂ ವತ್ಥಂ ಅಪಗತಕಾಳಕಂ ಸಮ್ಮದೇವ ರಜನಂ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹೇಯ್ಯ, ಏವಮೇವ ತೇಸಂ ಚತುರಾಸೀತಿಪಬ್ಬಜಿತಸಹಸ್ಸಾನಂ ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಆಸನೇ ವಿರಜಂ ವೀತಮಲಂ ಧಮ್ಮಚಕ್ಖುಂ ಉದಪಾದಿ - 'ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಮುದಯಧಮ್ಮಂ ಸಬ್ಬಂ ತಂ ನಿರೋಧಧಮ್ಮ'ನ್ತಿ।

೮೪. "ತೇ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಾ ಪತ್ತಧಮ್ಮಾ ವಿದಿತಧಮ್ಮಾ ಪರಿಯೋಗಾಳ್ಹಧಮ್ಮಾ ತಿಣ್ಣವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ ವಿಗತಕಥಂಕಥಾ ವೇಸಾರಜ್ಜಪ್ಪತ್ತಾ ಅಪರಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಸತ್ಥುಸಾಸನೇ ವಿಪಸ್ಸಿಂ ಭಗವನ್ತಂ ಅರಹನ್ತಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ಏತದವೋಚುಂ - 'ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ , ಭನ್ತೇ, ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭನ್ತೇ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭನ್ತೇ, ನಿಕ್ಕುಜ್ಜಿತಂ ವಾ ಉಕ್ಕುಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಂ ವಾ ವಿವರೇಯ್ಯ, ಮೂಳ್ಹಸ್ಸ ವಾ ಮಗ್ಗಂ ಆಚಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಅನ್ಧಕಾರೇ ವಾ ತೇಲಪಜ್ಜೋತಂ ಧಾರೇಯ್ಯ "ಚಕ್ಖುಮನ್ತೋ ರೂಪಾನಿ ದಕ್ಖನ್ತೀ"ತಿ। ಏವಮೇವಂ ಭಗವತಾ ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ಧಮ್ಮೋ ಪಕಾಸಿತೋ। ಏತೇ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವನ್ತಂ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛಾಮ ಧಮ್ಮಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಞ್ಚ। ಲಭೇಯ್ಯಾಮ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಲಭೇಯ್ಯಾಮ ಉಪಸಮ್ಪದ"ನ್ತಿ।

೮೫. "ಅಲತ್ಥುಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಾನಿ ಚತುರಾಸೀತಿಪಬ್ಬಜಿತಸಹಸ್ಸಾನಿ ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಅಲತ್ಥುಂ ಉಪಸಮ್ಪದಂ। ತೇ ವಿಪಸ್ಸೀ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ದಸ್ಸೇಸಿ ಸಮಾದಪೇಸಿ ಸಮುತ್ತೇಜೇಸಿ ಸಮ್ಪಹಂಸೇಸಿ; ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಆದೀನವಂ ಓಕಾರಂ ಸಂಕಿಲೇಸಂ ನಿಬ್ಬಾನೇ ಆನಿಸಂಸಂ ಪಕಾಸೇಸಿ। ತೇಸಂ ವಿಪಸ್ಸಿನಾ ಭಗವತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ದಸ್ಸಿಯಮಾನಾನಂ ಸಮಾದಪಿಯಮಾನಾನಂ ಸಮುತ್ತೇಜಿಯಮಾನಾನಂ ಸಮ್ಪಹಂಸಿಯಮಾನಾನಂ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಅನುಪಾದಾಯ ಆಸವೇಹಿ ಚಿತ್ತಾನಿ ವಿಮುಚ್ಚಿಂಸು।

ಚಾರಿಕಾಅನುಜಾನನಂ

೮೬. "ತೇನ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಯೇನ ಬನ್ಧುಮತಿಯಾ ರಾಜಧಾನಿಯಾ ಮಹಾಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಪಟಿವಸತಿ ಅಟ್ಠಸಟ್ಠಿಭಿಕ್ಖುಸತಸಹಸ್ಸಂ। ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ರಹೋಗತಸ್ಸ ಪಟಿಸಲ್ಲೀನಸ್ಸ ಏವಂ ಚೇತಸೋ ಪರಿವಿತಕ್ಕೋ ಉದಪಾದಿ - 'ಮಹಾ ಖೋ ಏತರಹಿ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಬನ್ಧುಮತಿಯಾ ರಾಜಧಾನಿಯಾ ಪಟಿವಸತಿ ಅಟ್ಠಸಟ್ಠಿಭಿಕ್ಖುಸತಸಹಸ್ಸಂ, ಯಂನೂನಾಹಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಅನುಜಾನೇಯ್ಯಂ - 'ಚರಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಾರಿಕಂ ಬಹುಜನಹಿತಾಯ ಬಹುಜನಸುಖಾಯ ಲೋಕಾನುಕಮ್ಪಾಯ ಅತ್ಥಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ; ಮಾ ಏಕೇನ ದ್ವೇ ಅಗಮಿತ್ಥ; ದೇಸೇಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಧಮ್ಮಂ ಆದಿಕಲ್ಯಾಣಂ ಮಜ್ಝೇಕಲ್ಯಾಣಂ ಪರಿಯೋಸಾನಕಲ್ಯಾಣಂ ಸಾತ್ಥಂ ಸಬ್ಯಞ್ಜನಂ ಕೇವಲಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಪಕಾಸೇಥ। ಸನ್ತಿ ಸತ್ತಾ ಅಪ್ಪರಜಕ್ಖಜಾತಿಕಾ, ಅಸ್ಸವನತಾ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅಞ್ಞಾತಾರೋ। ಅಪಿ ಚ ಛನ್ನಂ ಛನ್ನಂ ವಸ್ಸಾನಂ ಅಚ್ಚಯೇನ ಬನ್ಧುಮತೀ ರಾಜಧಾನೀ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತಬ್ಬಾ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖುದ್ದೇಸಾಯಾ'''ತಿ।

೮೭. "ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಞ್ಞತರೋ ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮಾ ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋಪರಿವಿತಕ್ಕಮಞ್ಞಾಯ ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ಸಮಿಞ್ಜಿತಂ ವಾ ಬಾಹಂ ಪಸಾರೇಯ್ಯ, ಪಸಾರಿತಂ ವಾ ಬಾಹಂ ಸಮಿಞ್ಜೇಯ್ಯ। ಏವಮೇವ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಅನ್ತರಹಿತೋ ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಪುರತೋ ಪಾತುರಹೋಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮಾ ಏಕಂಸಂ ಉತ್ತರಾಸಙ್ಗಂ ಕರಿತ್ವಾ ಯೇನ ವಿಪಸ್ಸೀ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ತೇನಞ್ಜಲಿಂ ಪಣಾಮೇತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸಿಂ ಭಗವನ್ತಂ ಅರಹನ್ತಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ಏತದವೋಚ - 'ಏವಮೇತಂ, ಭಗವಾ, ಏವಮೇತಂ, ಸುಗತ। ಮಹಾ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಏತರಹಿ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಬನ್ಧುಮತಿಯಾ ರಾಜಧಾನಿಯಾ ಪಟಿವಸತಿ

ಅಟ್ಠಸಟ್ಠಿಭಿಕ್ಖುಸತಸಹಸ್ಸಂ, ಅನುಜಾನಾತು, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ – ''ಚರಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಾರಿಕಂ ಬಹುಜನಹಿತಾಯ ಬಹುಜನಸುಖಾಯ ಲೋಕಾನುಕಮ್ಪಾಯ ಅತ್ಥಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ; ಮಾ ಏಕೇನ ದ್ವೇ ಅಗಮಿತ್ಥ; ದೇಸೇಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಂ ಆದಿಕಲ್ಯಾಣಂ ಮಜ್ಝೇಕಲ್ಯಾಣಂ ಪರಿಯೋಸಾನಕಲ್ಯಾಣಂ ಸಾತ್ಥಂ ಸಬ್ಯಞ್ಜನಂ ಕೇವಲಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಪಕಾಸೇಥ। ಸನ್ತಿ ಸತ್ತಾ ಅಪ್ಪರಜಕ್ಖಜಾತಿಕಾ, ಅಸ್ಸವನತಾ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅಞ್ಞಾತಾರೋ''ತಿ [ಅಞ್ಞಾತಾರೋ (ಸ್ಯಾ॰)]। ಅಪಿ ಚ, ಭನ್ತೇ, ಮಯಂ ತಥಾ ಕರಿಸ್ಸಾಮ ಯಥಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಛನ್ನಂ ಛನ್ನಂ ವಸ್ಸಾನಂ ಅಚ್ಚಯೇನ ಬನ್ಧುಮತಿಂ ರಾಜಧಾನಿಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿಸ್ಸನ್ತಿ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖುದ್ದೇಸಾಯಾ'ತಿ। ಇದಮವೋಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೋ ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮಾ, ಇದಂ ವತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸಿಂ ಭಗವನ್ತಂ ಅರಹನ್ತಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ತತ್ಥೇವ ಅನ್ತರಧಾಯಿ।

೮೮. ''ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸೀ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – 'ಇಧ ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಹೋಗತಸ್ಸ ಪಟಿಸಲ್ಲೀನಸ್ಸ ಏವಂ ಚೇತಸೋ ಪರಿವಿತಕ್ಕೋ ಉದಪಾದಿ – ಮಹಾ ಖೋ ಏತರಹಿ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಬನ್ಧುಮತಿಯಾ ರಾಜಧಾನಿಯಾ ಪಟಿವಸತಿ ಅಟ್ಠಸಟ್ಠಿಭಿಕ್ಖುಸತಸಹಸ್ಸಂ । ಯಂನೂನಾಹಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಅನುಜಾನೇಯ್ಯಂ – 'ಚರಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಾರಿಕಂ ಬಹುಜನಹಿತಾಯ ಬಹುಜನಸುಖಾಯ ಲೋಕಾನುಕಮ್ಪಾಯ ಅತ್ಥಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ; ಮಾ ಏಕೇನ ದ್ವೇ ಅಗಮಿತ್ಥ; ದೇಸೇಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಂ ಆದಿಕಲ್ಯಾಣಂ ಮಜ್ಝೇಕಲ್ಯಾಣಂ ಪರಿಯೋಸಾನಕಲ್ಯಾಣಂ ಸಾತ್ಥಂ ಸಬ್ಯಞ್ಜನಂ ಕೇವಲಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಪಕಾಸೇಥ। ಸನ್ತಿ ಸತ್ತಾ ಅಪ್ಪರಜಕ್ಖಜಾತಿಕಾ, ಅಸ್ಸವನತಾ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅಞ್ಞಾತಾರೋ। ಅಪಿ ಚ, ಛನ್ನಂ ಛನ್ನಂ ವಸ್ಸಾನಂ ಅಚ್ಚಯೇನ ಬನ್ಧುಮತೀ ರಾಜಧಾನೀ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತಬ್ಬಾ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖುದ್ದೇಸಾಯಾತಿ।

'''ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಞ್ಞತರೋ ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮಾ ಮಮ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋಪರಿವಿತಕ್ಕಮಞ್ಞಾಯ ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ಸಮಿಞ್ಜಿತಂ ವಾ ಬಾಹಂ ಪಸಾರೇಯ್ಯ, ಪಸಾರಿತಂ ವಾ ಬಾಹಂ ಸಮಿಞ್ಜೇಯ್ಯ, ಏವಮೇವ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಅನ್ತರಹಿತೋ ಮಮ ಪುರತೋ ಪಾತುರಹೋಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮಾ ಏಕಂಸಂ ಉತ್ತರಾಸಙ್ಗಂ ಕರಿತ್ವಾ ಯೇನಾಹಂ ತೇನಞ್ಜಲಿಂ ಪಣಾಮೇತ್ವಾ ಮಂ ಏತದವೋಚ – ''ಏವಮೇತಂ, ಭಗವಾ, ಏವಮೇತಂ, ಸುಗತ। ಮಹಾ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಏತರಹಿ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಬನ್ಧುಮತಿಯಾ ರಾಜಧಾನಿಯಾ ಪಟಿವಸತಿ ಅಟ್ಠಸಟ್ಠಿಭಿಕ್ಖುಸತಸಹಸ್ಸಂ। ಅನುಜಾನಾತು, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ – 'ಚರಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಾರಿಕಂ ಬಹುಜನಹಿತಾಯ ಬಹುಜನಸುಖಾಯ ಲೋಕಾನುಕಮ್ಪಾಯ ಅತ್ಥಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ; ಮಾ ಏಕೇನ ದ್ವೇ ಅಗಮಿತ್ಥ; ದೇಸೇಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಂ…ಪೇ॰… ಸನ್ತಿ ಸತ್ತಾ ಅಪ್ಪರಜಕ್ಖಜಾತಿಕಾ , ಅಸ್ಸವನತಾ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅಞ್ಞಾತಾರೋ'ತಿ। ಅಪಿ ಚ, ಭನ್ತೇ, ಮಯಂ ತಥಾ ಕರಿಸ್ಸಾಮ, ಯಥಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಛನ್ನಂ ಛನ್ನಂ ವಸ್ಸಾನಂ ಅಚ್ಚಯೇನ ಬನ್ಧುಮತಿಂ ರಾಜಧಾನಿಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿಸ್ಸನ್ತಿ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖುದ್ದೇಸಾಯಾ''ತಿ। ಇದಮವೋಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೋ ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮಾ, ಇದಂ ವತ್ವಾ ಮಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ತತ್ಥೇವ ಅನ್ತರಧಾಯಿ'।

'''ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚರಥ ಚಾರಿಕಂ ಬಹುಜನಹಿತಾಯ ಬಹುಜನಸುಖಾಯ ಲೋಕಾನುಕಮ್ಪಾಯ ಅತ್ಥಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ; ಮಾ ಏಕೇನ ದ್ವೇ ಅಗಮಿತ್ಥ; ದೇಸೇಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಂ ಆದಿಕಲ್ಯಾಣಂ ಮಜ್ಝೇಕಲ್ಯಾಣಂ ಪರಿಯೋಸಾನಕಲ್ಯಾಣಂ ಸಾತ್ಥಂ ಸಬ್ಯಞ್ಜನಂ ಕೇವಲಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಪಕಾಸೇಥ। ಸನ್ತಿ ಸತ್ತಾ ಅಪ್ಪರಜಕ್ಖಜಾತಿಕಾ, ಅಸ್ಸವನತಾ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅಞ್ಞಾತಾರೋ। ಅಪಿ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛನ್ನಂ ಛನ್ನಂ ವಸ್ಸಾನಂ ಅಚ್ಚಯೇನ ಬನ್ಧುಮತೀ ರಾಜಧಾನೀ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತಬ್ಬಾ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖುದ್ದೇಸಾಯಾ'ತಿ। ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಏಕಾಹೇನೇವ ಜನಪದಚಾರಿಕಂ ಪಕ್ಕಮಿಂಸು।

೮೯. "ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಜಮ್ಬುದೀಪೇ ಚತುರಾಸೀತಿ ಆವಾಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಹೋನ್ತಿ। ಏಕಮ್ಹಿ ಹಿ ವಸ್ಸೇ ನಿಕ್ಖನ್ತೇ ದೇವತಾ ಸದ್ದಮನುಸ್ಸಾವೇಸುಂ - 'ನಿಕ್ಖನ್ತಂ ಖೋ, ಮಾರಿಸಾ, ಏಕಂ ವಸ್ಸಂ; ಪಞ್ಚ ದಾನಿ ವಸ್ಸಾನಿ ಸೇಸಾನಿ ; ಪಞ್ಚನ್ನಂ ವಸ್ಸಾನಂ ಅಚ್ಚಯೇನ ಬನ್ಧುಮತೀ ರಾಜಧಾನೀ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತಬ್ಬಾ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖುದ್ದೇಸಾಯಾ'ತಿ। ದ್ವೀಸು ವಸ್ಸೇಸು ನಿಕ್ಖನ್ತೇಸು... ತೀಸು ವಸ್ಸೇಸು ನಿಕ್ಖನ್ತೇಸು... ಚತೂಸು ವಸ್ಸೇಸು ನಿಕ್ಖನ್ತೇಸು... ಪಞ್ಚಸು ವಸ್ಸೇಸು ನಿಕ್ಖನ್ತೇಸು ದೇವತಾ ಸದ್ದಮನುಸ್ಸಾವೇಸುಂ - 'ನಿಕ್ಖನ್ತಾನಿ ಖೋ , ಮಾರಿಸಾ, ಪಞ್ಚವಸ್ಸಾನಿ; ಏಕಂ ದಾನಿ ವಸ್ಸಂ ಸೇಸಂ; ಏಕಸ್ಸ ವಸ್ಸಸ್ಸ ಅಚ್ಚಯೇನ ಬನ್ಧುಮತೀ ರಾಜಧಾನೀ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತಬ್ಬಾ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖುದ್ದೇಸಾಯಾ'ತಿ। ಛಸು ವಸ್ಸೇಸು ನಿಕ್ಖನ್ತೇಸು ದೇವತಾ ಸದ್ದಮನುಸ್ಸಾವೇಸುಂ - 'ನಿಕ್ಖನ್ತಾನಿ ಖೋ, ಮಾರಿಸಾ, ಛಬ್ಬಸ್ಸಾನಿ, ಸಮಯೋ ದಾನಿ ಬನ್ಧುಮತಿಂ ರಾಜಧಾನಿಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತುಂ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖುದ್ದೇಸಾಯಾ'ತಿ। ಅಥ ಖೋ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಸಕೇನ ಇದ್ಧಾನುಭಾವೇನ ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ದೇವತಾನಂ ಇದ್ಧಾನುಭಾವೇನ ಏಕಾಹೇನೇವ ಬನ್ಧುಮತಿಂ ರಾಜಧಾನಿಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು ಪಾತಿಮೋಕ್ಖುದ್ದೇಸಾಯಾತಿ [ಪಾತಿಮೋಕ್ಖುದ್ದೇಸಾಯ (?)]।

೯೦. "ತತ್ರ ಸುದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸೀ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ ಏವಂ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಂ ಉದ್ದಿಸತಿ -

'ಖನ್ತೀ ಪರಮಂ ತಪೋ ತಿತಿಕ್ಖಾ,
ನಿಬ್ಬಾನಂ ಪರಮಂ ವದನ್ತಿ ಬುದ್ಧಾ।
ನ ಹಿ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಪರೂಪಘಾತೀ,
ನ ಸಮಣೋ [ಸಮಣೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ಹೋತಿ ಪರಂ ವಿಹೇಠಯನ್ತೋ॥

'ಸಬ್ಬಪಾಪಸ್ಸ ಅಕರಣಂ, ಕುಸಲಸ್ಸ ಉಪಸಮ್ಪದಾ।
ಸಚಿತ್ತಪರಿಯೋದಪನಂ, ಏತಂ ಬುದ್ಧಾನಸಾಸನಂ॥

'ಅನೂಪವಾದೋ ಅನೂಪಘಾತೋ [ಅನುಪವಾದೋ ಅನುಪಘಾತೋ (ಪೀ॰ ಕ॰)], ಪಾತಿಮೋಕ್ಖೇ ಚ ಸಂವರೋ।
ಮತ್ತಞ್ಞುತಾ ಚ ಭತ್ತಸ್ಮಿಂ, ಪನ್ತಞ್ಚ ಸಯನಾಸನಂ।
ಅಧಿಚಿತ್ತೇ ಚ ಆಯೋಗೋ, ಏತಂ ಬುದ್ಧಾನಸಾಸನ'ನ್ತಿ॥

ದೇವತಾರೋಚನಂ

೯೧. "ಏಕಮಿದಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಯಂ ಉಕ್ಕಟ್ಠಾಯಂ ವಿಹರಾಮಿ ಸುಭಗವನೇ ಸಾಲರಾಜಮೂಲೇ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಹೋಗತಸ್ಸ ಪಟಿಸಲ್ಲೀನಸ್ಸ ಏವಂ ಚೇತಸೋ ಪರಿವಿತಕ್ಕೋ ಉದಪಾದಿ - 'ನ ಖೋ ಸೋ ಸತ್ತಾವಾಸೋ ಸುಲಭರೂಪೋ, ಯೋ ಮಯಾ ಅನಾವುತ್ಥಪುಬ್ಬೋ [ಅನಜ್ಝಾವುಟ್ಠಪುಬ್ಬೋ (ಕ॰ ಸೀ॰ ಕ॰)] ಇಮಿನಾ ದೀಘೇನ ಅದ್ಧುನಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ಸುದ್ಧಾವಾಸೇಹಿ ದೇವೇಹಿ। ಯಂನೂನಾಹಂ ಯೇನ ಸುದ್ಧಾವಾಸಾ ದೇವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ। ಅಥ ಖ್ವಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ಸಮಿಞ್ಜಿತಂ ವಾ ಬಾಹಂ ಪಸಾರೇಯ್ಯ, ಪಸಾರಿತಂ ವಾ ಬಾಹಂ ಸಮಿಞ್ಜೇಯ್ಯ, ಏವಮೇವ ಉಕ್ಕಟ್ಠಾಯಂ ಸುಭಗವನೇ ಸಾಲರಾಜಮೂಲೇ ಅನ್ತರಹಿತೋ ಅವಿಹೇಸು ದೇವೇಸು ಪಾತುರಹೋಸಿಂ । ತಸ್ಮಿಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇವನಿಕಾಯೇ ಅನೇಕಾನಿ ದೇವತಾಸಹಸ್ಸಾನಿ ಅನೇಕಾನಿ ದೇವತಾಸತಸಹಸ್ಸಾನಿ [ಅನೇಕಾನಿ ದೇವತಾಸತಾನಿ ಅನೇಕಾನಿ ದೇವತಾಸಹಸ್ಸಾನಿ (ಸ್ಯಾ॰)] ಯೇನಾಹಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಾ ದೇವತಾ ಮಂ ಏತದವೋಚುಂ - 'ಇತೋ ಸೋ, ಮಾರಿಸಾ, ಏಕನವುತಿಕಪ್ಪೇ ಯಂ ವಿಪಸ್ಸೀ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಲೋಕೇ ಉದಪಾದಿ। ವಿಪಸ್ಸೀ, ಮಾರಿಸಾ, ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಖತ್ತಿಯೋ ಜಾತಿಯಾ ಅಹೋಸಿ, ಖತ್ತಿಯಕುಲೇ ಉದಪಾದಿ। ವಿಪಸ್ಸೀ, ಮಾರಿಸಾ, ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಕೋಣ್ಡಞ್ಞೋ ಗೋತ್ತೇನ ಅಹೋಸಿ । ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ, ಮಾರಿಸಾ, ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಅಸೀತಿವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ

ಆಯುಪ್ಪಮಾಣಂ ಅಹೋಸಿ। ವಿಪಸ್ಸೀ, ಮಾರಿಸಾ, ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಪಾಟಲಿಯಾ ಮೂಲೇ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ। ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ, ಮಾರಿಸಾ, ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಖಣ್ಡತಿಸ್ಸಂ ನಾಮ ಸಾವಕಯುಗಂ ಅಹೋಸಿ ಅಗ್ಗಂ ಭದ್ದಯುಗಂ। ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ, ಮಾರಿಸಾ, ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ತಯೋ ಸಾವಕಾನಂ ಸನ್ನಿಪಾತಾ ಅಹೇಸುಂ। ಏಕೋ ಸಾವಕಾನಂ ಸನ್ನಿಪಾತೋ ಅಹೋಸಿ ಅಟ್ಠಸಟ್ಠಿಭಿಕ್ಖುಸತಸಹಸ್ಸಂ। ಏಕೋ ಸಾವಕಾನಂ ಸನ್ನಿಪಾತೋ ಅಹೋಸಿ ಭಿಕ್ಖುಸತಸಹಸ್ಸಂ। ಏಕೋ ಸಾವಕಾನಂ ಸನ್ನಿಪಾತೋ ಅಹೋಸಿ ಅಸೀತಿಭಿಕ್ಖುಸಹಸ್ಸಾನಿ। ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ, ಮಾರಿಸಾ, ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಇಮೇ ತಯೋ ಸಾವಕಾನಂ ಸನ್ನಿಪಾತಾ ಅಹೇಸುಂ ಸಬ್ಬೇಸಂಯೇವ ಖೀಣಾಸವಾನಂ। ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ, ಮಾರಿಸಾ, ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಅಸೋಕೋ ನಾಮ ಭಿಕ್ಖು ಉಪಟ್ಠಾಕೋ ಅಹೋಸಿ ಅಗ್ಗುಪಟ್ಠಾಕೋ। ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ, ಮಾರಿಸ, ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಬನ್ಧುಮಾ ನಾಮ ರಾಜಾ ಪಿತಾ ಅಹೋಸಿ। ಬನ್ಧುಮತೀ ನಾಮ ದೇವೀ ಮಾತಾ ಅಹೋಸಿ ಜನೇತ್ತಿ। ಬನ್ಧುಮಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ಬನ್ಧುಮತೀ ನಾಮ ನಗರಂ ರಾಜಧಾನೀ ಅಹೋಸಿ। ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ, ಮಾರಿಸಾ , ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಏವಂ ಅಭಿನಿಕ್ಖಮನಂ ಅಹೋಸಿ ಏವಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ ಏವಂ ಪಧಾನಂ ಏವಂ ಅಭಿಸಮ್ಬೋಧಿ ಏವಂ ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಪ್ಪವತ್ತನಂ। ತೇ ಮಯಂ, ಮಾರಿಸಾ, ವಿಪಸ್ಸಿಮ್ಹಿ ಭಗವತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಿತ್ವಾ ಕಾಮೇಸು ಕಾಮಚ್ಛನ್ದಂ ವಿರಾಜೇತ್ವಾ ಇಧೂಪಪನ್ನಾ'ತಿ …ಪೇ॰…

"ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇವನಿಕಾಯೇ ಅನೇಕಾನಿ ದೇವತಾಸಹಸ್ಸಾನಿ ಅನೇಕಾನಿ ದೇವತಾಸತಸಹಸ್ಸಾನಿ [ಅನೇಕಾನಿ ದೇವತಾಸತಾನಿ ಅನೇಕಾನಿ ದೇವತಾಸಹಸ್ಸಾನಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಏವಮುಪರಿಪಿ)] ಯೇನಾಹಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಾ ದೇವತಾ ಮಂ ಏತದವೋಚುಂ – 'ಇಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ಖೋ, ಮಾರಿಸಾ, ಭದ್ದಕಪ್ಪೇ ಭಗವಾ ಏತರಹಿ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪನ್ನೋ। ಭಗವಾ, ಮಾರಿಸಾ, ಖತ್ತಿಯೋ ಜಾತಿಯಾ ಖತ್ತಿಯಕುಲೇ ಉಪ್ಪನ್ನೋ। ಭಗವಾ, ಮಾರಿಸಾ, ಗೋತಮೋ ಗೋತ್ತೇನ। ಭಗವತೋ, ಮಾರಿಸಾ, ಅಪ್ಪಕಂ ಆಯುಪ್ಪಮಾಣಂ ಪರಿತ್ತಂ ಲಹುಕಂ ಯೋ ಚಿರಂ ಜೀವತಿ, ಸೋ ವಸ್ಸಸತಂ ಅಪ್ಪಂ ವಾ ಭಿಯ್ಯೋ। ಭಗವಾ, ಮಾರಿಸಾ, ಅಸ್ಸತ್ಥಸ್ಸ ಮೂಲೇ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ। ಭಗವತೋ, ಮಾರಿಸಾ, ಸಾರಿಪುತ್ತಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಂ ನಾಮ ಸಾವಕಯುಗಂ ಅಹೋಸಿ ಅಗ್ಗಂ ಭದ್ದಯುಗಂ । ಭಗವತೋ, ಮಾರಿಸಾ, ಏಕೋ ಸಾವಕಾನಂ ಸನ್ನಿಪಾತೋ ಅಹೋಸಿ ಅಡ್ಢತೇಳಸಾನಿ ಭಿಕ್ಖುಸತಾನಿ। ಭಗವತೋ, ಮಾರಿಸಾ, ಅಯಂ ಏಕೋ ಸಾವಕಾನಂ ಸನ್ನಿಪಾತೋ ಅಹೋಸಿ ಸಬ್ಬೇಸಂಯೇವ ಖೀಣಾಸವಾನಂ। ಭಗವತೋ, ಮಾರಿಸಾ, ಆನನ್ದೋ ನಾಮ ಭಿಕ್ಖು ಉಪಟ್ಠಾಕೋ ಅಹೋಸಿ ಅಗ್ಗುಪಟ್ಠಾಕೋ। ಭಗವತೋ, ಮಾರಿಸಾ, ಸುದ್ಧೋದನೋ ನಾಮ ರಾಜಾ ಪಿತಾ ಅಹೋಸಿ। ಮಾಯಾ ನಾಮ ದೇವೀ ಮಾತಾ ಅಹೋಸಿ ಜನೇತ್ತಿ। ಕಪಿಲವತ್ಥು ನಾಮ ನಗರಂ ರಾಜಧಾನೀ ಅಹೋಸಿ। ಭಗವತೋ, ಮಾರಿಸಾ, ಏವಂ ಅಭಿನಿಕ್ಖಮನಂ ಅಹೋಸಿ ಏವಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ ಏವಂ ಪಧಾನಂ ಏವಂ ಅಭಿಸಮ್ಬೋಧಿ ಏವಂ ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಪ್ಪವತ್ತನಂ। ತೇ ಮಯಂ, ಮಾರಿಸಾ, ಭಗವತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಿತ್ವಾ ಕಾಮೇಸು ಕಾಮಚ್ಛನ್ದಂ ವಿರಾಜೇತ್ವಾ ಇಧೂಪಪನ್ನಾ'ತಿ।

೬೨. "ಅಥ ಖ್ವಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅವಿಹೇಹಿ ದೇವೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಯೇನ ಅತಪ್ಪಾ ದೇವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂ…ಪೇ॰… ಅಥ ಖ್ವಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅವಿಹೇಹಿ ಚ ದೇವೇಹಿ ಅತಪ್ಪೇಹಿ ಚ ದೇವೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಯೇನ ಸುದಸ್ಸಾ ದೇವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂ। ಅಥ ಖ್ವಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅವಿಹೇಹಿ ಚ ದೇವೇಹಿ ಅತಪ್ಪೇಹಿ ಚ ದೇವೇಹಿ ಸುದಸ್ಸೇಹಿ ಚ ದೇವೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಯೇನ ಸುದಸ್ಸೀ ದೇವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂ। ಅಥ ಖ್ವಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅವಿಹೇಹಿ ಚ ದೇವೇಹಿ ಅತಪ್ಪೇಹಿ ಚ ದೇವೇಹಿ ಸುದಸ್ಸೇಹಿ ಚ ದೇವೇಹಿ ಸುದಸ್ಸೀಹಿ ಚ ದೇವೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಯೇನ ಅಕನಿಟ್ಠಾ ದೇವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂ। ತಸ್ಮಿಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇವನಿಕಾಯೇ ಅನೇಕಾನಿ ದೇವತಾಸಹಸ್ಸಾನಿ ಅನೇಕಾನಿ ದೇವತಾಸತಸಹಸ್ಸಾನಿ ಯೇನಾಹಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು, ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಂಸು ।

“ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಾ ದೇವತಾ ಮಂ ಏತದವೋಚುಂ - ‘ಇತೋ ಸೋ, ಮಾರಿಸಾ, ಏಕನವುತಿಕಪ್ಪೇ ಯಂ ವಿಪಸ್ಸೀ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಲೋಕೇ ಉದಪಾದಿ। ವಿಪಸ್ಸೀ, ಮಾರಿಸಾ, ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಖತ್ತಿಯೋ ಜಾತಿಯಾ ಅಹೋಸಿ। ಖತ್ತಿಯಕುಲೇ ಉದಪಾದಿ। ವಿಪಸ್ಸೀ, ಮಾರಿಸಾ, ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಕೋಣ್ಡಞ್ಞೋ ಗೋತ್ತೇನ ಅಹೋಸಿ। ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ, ಮಾರಿಸಾ, ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಅಸೀತಿವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಆಯುಪ್ಪಮಾಣಂ ಅಹೋಸಿ। ವಿಪಸ್ಸೀ, ಮಾರಿಸಾ, ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಪಾಟಲಿಯಾ ಮೂಲೇ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ। ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ, ಮಾರಿಸಾ, ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಖಣ್ಡತಿಸ್ಸಂ ನಾಮ ಸಾವಕಯುಗಂ ಅಹೋಸಿ ಅಗ್ಗಂ ಭದ್ದಯುಗಂ। ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ, ಮಾರಿಸಾ, ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ತಯೋ ಸಾವಕಾನಂ ಸನ್ನಿಪಾತಾ ಅಹೇಸುಂ। ಏಕೋ ಸಾವಕಾನಂ ಸನ್ನಿಪಾತೋ ಅಹೋಸಿ ಅಟ್ಠಸಟ್ಠಿಭಿಕ್ಖುಸತಸಹಸ್ಸಂ। ಏಕೋ ಸಾವಕಾನಂ ಸನ್ನಿಪಾತೋ ಅಹೋಸಿ ಭಿಕ್ಖುಸತಸಹಸ್ಸಂ। ಏಕೋ ಸಾವಕಾನಂ ಸನ್ನಿಪಾತೋ ಅಹೋಸಿ ಅಸೀತಿಭಿಕ್ಖುಸಹಸ್ಸಾನಿ। ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ, ಮಾರಿಸಾ, ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಇಮೇ ತಯೋ ಸಾವಕಾನಂ ಸನ್ನಿಪಾತಾ ಅಹೇಸುಂ ಸಬ್ಬೇಸಂಯೇವ ಖೀಣಾಸವಾನಂ। ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ, ಮಾರಿಸಾ, ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಅಸೋಕೋ ನಾಮ ಭಿಕ್ಖು ಉಪಟ್ಠಾಕೋ ಅಹೋಸಿ ಅಗ್ಗುಪಟ್ಠಾಕೋ। ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ, ಮಾರಿಸಾ, ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಬನ್ಧುಮಾ ನಾಮ ರಾಜಾ ಪಿತಾ ಅಹೋಸಿ ಬನ್ಧುಮತೀ ನಾಮ ದೇವೀ ಮಾತಾ ಅಹೋಸಿ ಜನೇತ್ತಿ। ಬನ್ಧುಮಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ಬನ್ಧುಮತೀ ನಾಮ ನಗರಂ ರಾಜಧಾನೀ ಅಹೋಸಿ। ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ, ಮಾರಿಸಾ, ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಏವಂ ಅಭಿನಿಕ್ಖಮನಂ ಅಹೋಸಿ ಏವಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ ಏವಂ ಪಧಾನಂ ಏವಂ ಅಭಿಸಮ್ಬೋಧಿ, ಏವಂ ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಪ್ಪವತ್ತನಂ। ತೇ ಮಯಂ, ಮಾರಿಸಾ, ವಿಪಸ್ಸಿಮ್ಹಿ ಭಗವತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಿತ್ವಾ ಕಾಮೇಸು ಕಾಮಚ್ಛನ್ದಂ ವಿರಾಜೇತ್ವಾ ಇಧೂಪಪನ್ನಾ’ತಿ। ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇವನಿಕಾಯೇ ಅನೇಕಾನಿ ದೇವತಾಸಹಸ್ಸಾನಿ ಅನೇಕಾನಿ ದೇವತಾಸತಸಹಸ್ಸಾನಿ ಯೇನಾಹಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಾ ದೇವತಾ ಮಂ ಏತದವೋಚುಂ - ‘ಇತೋ ಸೋ, ಮಾರಿಸಾ, ಏಕತಿಂಸೇ ಕಪ್ಪೇ ಯಂ ಸಿಖೀ ಭಗವಾ…ಪೇ॰… ತೇ ಮಯಂ, ಮಾರಿಸಾ, ಸಿಖಿಮ್ಹಿ ಭಗವತಿ ತಸ್ಮಿಞ್ಞೇವ ಖೋ ಮಾರಿಸಾ, ಏಕತಿಂಸೇ ಕಪ್ಪೇ ಯಂ ವೇಸ್ಸಭೂ ಭಗವಾ…ಪೇ॰… ತೇ ಮಯಂ, ಮಾರಿಸಾ, ವೇಸ್ಸಭುಮ್ಹಿ ಭಗವತಿ…ಪೇ॰… ಇಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ಖೋ, ಮಾರಿಸಾ, ಭದ್ದಕಪ್ಪೇ ಕಕುಸನ್ಧೋ ಕೋಣಾಗಮನೋ ಕಸ್ಸಪೋ ಭಗವಾ…ಪೇ॰… ತೇ ಮಯಂ, ಮಾರಿಸಾ, ಕಕುಸನ್ಧಮ್ಹಿ ಕೋಣಾಗಮನಮ್ಹಿ ಕಸ್ಸಪಮ್ಹಿ ಭಗವತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಿತ್ವಾ ಕಾಮೇಸು ಕಾಮಚ್ಛನ್ದಂ ವಿರಾಜೇತ್ವಾ ಇಧೂಪಪನ್ನಾ’ತಿ।

೯೩. “ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇವನಿಕಾಯೇ ಅನೇಕಾನಿ ದೇವತಾಸಹಸ್ಸಾನಿ ಅನೇಕಾನಿ ದೇವತಾಸತಸಹಸ್ಸಾನಿ ಯೇನಾಹಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಾ ದೇವತಾ ಮಂ ಏತದವೋಚುಂ - ‘ಇಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ಖೋ, ಮಾರಿಸಾ, ಭದ್ದಕಪ್ಪೇ ಭಗವಾ ಏತರಹಿ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪನ್ನೋ। ಭಗವಾ, ಮಾರಿಸಾ, ಖತ್ತಿಯೋ ಜಾತಿಯಾ, ಖತ್ತಿಯಕುಲೇ ಉಪ್ಪನ್ನೋ। ಭಗವಾ, ಮಾರಿಸಾ, ಗೋತಮೋ ಗೋತ್ತೇನ। ಭಗವತೋ, ಮಾರಿಸಾ, ಅಪ್ಪಕಂ ಆಯುಪ್ಪಮಾಣಂ ಪರಿತ್ತಂ ಲಹುಕಂ ಯೋ ಚಿರಂ ಜೀವತಿ, ಸೋ ವಸ್ಸಸತಂ ಅಪ್ಪಂ ವಾ ಭಿಯ್ಯೋ। ಭಗವಾ, ಮಾರಿಸಾ, ಅಸ್ಸತ್ಥಸ್ಸ ಮೂಲೇ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ। ಭಗವತೋ, ಮಾರಿಸಾ, ಸಾರಿಪುತ್ತಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಂ ನಾಮ ಸಾವಕಯುಗಂ ಅಹೋಸಿ ಅಗ್ಗಂ ಭದ್ದಯುಗಂ। ಭಗವತೋ , ಮಾರಿಸಾ, ಏಕೋ ಸಾವಕಾನಂ ಸನ್ನಿಪಾತೋ ಅಹೋಸಿ ಅಡ್ಢತೇಳಸಾನಿ ಭಿಕ್ಖುಸತಾನಿ। ಭಗವತೋ, ಮಾರಿಸಾ, ಅಯಂ ಏಕೋ ಸಾವಕಾನಂ ಸನ್ನಿಪಾತೋ ಅಹೋಸಿ ಸಬ್ಬೇಸಂಯೇವ ಖೀಣಾಸವಾನಂ। ಭಗವತೋ, ಮಾರಿಸಾ, ಆನನ್ದೋ ನಾಮ ಭಿಕ್ಖು ಉಪಟ್ಠಾಕೋ ಅಗ್ಗುಪಟ್ಠಾಕೋ ಅಹೋಸಿ। ಭಗವತೋ, ಮಾರಿಸಾ, ಸುದ್ಧೋದನೋ ನಾಮ ರಾಜಾ ಪಿತಾ ಅಹೋಸಿ। ಮಾಯಾ ನಾಮ ದೇವೀ ಮಾತಾ ಅಹೋಸಿ ಜನೇತ್ತಿ। ಕಪಿಲವತ್ಥು ನಾಮ ನಗರಂ ರಾಜಧಾನೀ ಅಹೋಸಿ। ಭಗವತೋ, ಮಾರಿಸಾ, ಏವಂ ಅಭಿನಿಕ್ಖಮನಂ ಅಹೋಸಿ, ಏವಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ, ಏವಂ ಪಧಾನಂ, ಏವಂ ಅಭಿಸಮ್ಬೋಧಿ, ಏವಂ ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಪ್ಪವತ್ತನಂ। ತೇ ಮಯಂ, ಮಾರಿಸಾ, ಭಗವತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಿತ್ವಾ ಕಾಮೇಸು ಕಾಮಚ್ಛನ್ದಂ ವಿರಾಜೇತ್ವಾ ಇಧೂಪಪನ್ನಾ’ತಿ।

೯೪. “ಇತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತಸ್ಸೇವೇಸಾ ಧಮ್ಮಧಾತು ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧಾ, ಯಸ್ಸಾ ಧಮ್ಮಧಾತುಯಾ ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧತ್ತಾ ತಥಾಗತೋ ಅತೀತೇ ಬುದ್ಧೇ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಛಿನ್ನಪಪಞ್ಚೇ ಛಿನ್ನವಟುಮೇ ಪರಿಯಾದಿನ್ನವಟ್ಟೇ ಸಬ್ಬದುಕ್ಖವೀತಿವತ್ತೇ ಜಾತಿತೋಪಿ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ನಾಮತೋಪಿ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ಗೋತ್ತತೋಪಿ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ಆಯುಪ್ಪಮಾಣತೋಪಿ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ಸಾವಕಯುಗತೋಪಿ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ಸಾವಕಸನ್ನಿಪಾತತೋಪಿ ಅನುಸ್ಸರತಿ ‘ಏವಂಜಚ್ಚಾ ತೇ ಭಗವನ್ತೋ ಅಹೇಸುಂ’ ಇತಿಪಿ। ‘ಏವಂನಾಮಾ ಏವಂಗೋತ್ತಾ ಏವಂಸೀಲಾ ಏವಂಧಮ್ಮಾ ಏವಂಪಞ್ಞಾ ಏವಂವಿಹಾರೀ ಏವಂವಿಮುತ್ತಾ ತೇ ಭಗವನ್ತೋ ಅಹೇಸುಂ’ ಇತಿಪೀತಿ।

“ದೇವತಾಪಿ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಏತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇಸುಂ, ಯೇನ ತಥಾಗತೋ ಅತೀತೇ ಬುದ್ಧೇ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಛಿನ್ನಪಪಞ್ಚೇ ಛಿನ್ನವಟುಮೇ ಪರಿಯಾದಿನ್ನವಟ್ಟೇ ಸಬ್ಬದುಕ್ಖವೀತಿವತ್ತೇ ಜಾತಿತೋಪಿ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ನಾಮತೋಪಿ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ಗೋತ್ತತೋಪಿ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ಆಯುಪ್ಪಮಾಣತೋಪಿ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ಸಾವಕಯುಗತೋಪಿ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ಸಾವಕಸನ್ನಿಪಾತತೋಪಿ ಅನುಸ್ಸರತಿ ‘ಏವಂಜಚ್ಚಾ ತೇ ಭಗವನ್ತೋ ಅಹೇಸುಂ’ ಇತಿಪಿ। ‘ಏವಂನಾಮಾ ಏವಂಗೋತ್ತಾ ಏವಂಸೀಲಾ ಏವಂಧಮ್ಮಾ ಏವಂಪಞ್ಞಾ ಏವಂವಿಹಾರೀ ಏವಂವಿಮುತ್ತಾ ತೇ ಭಗವನ್ತೋ ಅಹೇಸುಂ’ ಇತಿಪೀ”ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ।

ಮಹಾಪದಾನಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಪಠಮಂ।

೨. ಮಹಾನಿದಾನಸುತ್ತಂ

ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪಾದೋ

೯೫. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಕುರೂಸು ವಿಹರತಿ ಕಮ್ಮಾಸಧಮ್ಮಂ ನಾಮ [ಕಮ್ಮಾಸದಮ್ಮಂ ನಾಮ (ಸ್ಯಾ॰)] ಕುರೂನಂ ನಿಗಮೋ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ, ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – ‘‘ಅಚ್ಛರಿಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಬ್ಭುತಂ, ಭನ್ತೇ! ಯಾವ ಗಮ್ಭೀರೋ ಚಾಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪಾದೋ ಗಮ್ಭೀರಾವಭಾಸೋ ಚ, ಅಥ ಚ ಪನ ಮೇ ಉತ್ತಾನಕುತ್ತಾನಕೋ ವಿಯ ಖಾಯತೀ’’ತಿ। ‘‘ಮಾ ಹೇವಂ, ಆನನ್ದ, ಅವಚ, ಮಾ ಹೇವಂ, ಆನನ್ದ, ಅವಚ। ಗಮ್ಭೀರೋ ಚಾಯಂ, ಆನನ್ದ, ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪಾದೋ ಗಮ್ಭೀರಾವಭಾಸೋ ಚ। ಏತಸ್ಸ, ಆನನ್ದ, ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅನನುಬೋಧಾ ಅಪ್ಪಟಿವೇಧಾ ಏವಮಯಂ ಪಜಾ ತನ್ತಾಕುಲಕಜಾತಾ ಕುಲಗಣ್ಠಿಕಜಾತಾ [ಗುಲಾಗುಣ್ಠಿಕಜಾತಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಗುಣಗಣ್ಠಿಕಜಾತಾ (ಸ್ಯಾ॰)] ಮುಞ್ಜಪಬ್ಬಜಭೂತಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ಸಂಸಾರಂ ನಾತಿವತ್ತತಿ।

೯೬. ‘‘‘ಅತ್ಥಿ ಇದಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಜರಾಮರಣ’ನ್ತಿ ಇತಿ ಪುಟ್ಠೇನ ಸತಾ, ಆನನ್ದ, ಅತ್ಥೀತಿಸ್ಸ ವಚನೀಯಂ। ‘ಕಿಂಪಚ್ಚಯಾ ಜರಾಮರಣ’ನ್ತಿ ಇತಿ ಚೇ ವದೇಯ್ಯ, ‘ಜಾತಿಪಚ್ಚಯಾ ಜರಾಮರಣ’ನ್ತಿ ಇಚ್ಚಸ್ಸ ವಚನೀಯಂ।

‘‘‘ಅತ್ಥಿ ಇದಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಜಾತೀ’ತಿ ಇತಿ ಪುಟ್ಠೇನ ಸತಾ, ಆನನ್ದ, ಅತ್ಥೀತಿಸ್ಸ ವಚನೀಯಂ। ‘ಕಿಂಪಚ್ಚಯಾ ಜಾತೀ’ತಿ ಇತಿ ಚೇ ವದೇಯ್ಯ, ‘ಭವಪಚ್ಚಯಾ ಜಾತೀ’ತಿ ಇಚ್ಚಸ್ಸ ವಚನೀಯಂ।

‘‘‘ಅತ್ಥಿ ಇದಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಭವೋ’ತಿ ಇತಿ ಪುಟ್ಠೇನ ಸತಾ, ಆನನ್ದ, ಅತ್ಥೀತಿಸ್ಸ ವಚನೀಯಂ । ‘ಕಿಂಪಚ್ಚಯಾ ಭವೋ’ತಿ ಇತಿ ಚೇ ವದೇಯ್ಯ, ‘ಉಪಾದಾನಪಚ್ಚಯಾ ಭವೋ’ತಿ ಇಚ್ಚಸ್ಸ ವಚನೀಯಂ।

‘‘‘ಅತ್ಥಿ ಇದಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಉಪಾದಾನ’ನ್ತಿ ಇತಿ ಪುಟ್ಠೇನ ಸತಾ, ಆನನ್ದ, ಅತ್ಥೀತಿಸ್ಸ ವಚನೀಯಂ। ‘ಕಿಂಪಚ್ಚಯಾ ಉಪಾದಾನ’ನ್ತಿ ಇತಿ ಚೇ ವದೇಯ್ಯ, ‘ತಣ್ಹಾಪಚ್ಚಯಾ ಉಪಾದಾನ’ನ್ತಿ ಇಚ್ಚಸ್ಸ ವಚನೀಯಂ।

‘‘‘ಅತ್ಥಿ ಇದಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ತಣ್ಹಾ’ತಿ ಇತಿ ಪುಟ್ಠೇನ ಸತಾ, ಆನನ್ದ, ಅತ್ಥೀತಿಸ್ಸ ವಚನೀಯಂ। ‘ಕಿಂಪಚ್ಚಯಾ ತಣ್ಹಾ’ತಿ ಇತಿ ಚೇ ವದೇಯ್ಯ, ‘ವೇದನಾಪಚ್ಚಯಾ ತಣ್ಹಾ’ತಿ ಇಚ್ಚಸ್ಸ ವಚನೀಯಂ।

‘‘‘ಅತ್ಥಿ ಇದಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ವೇದನಾ’ತಿ ಇತಿ ಪುಟ್ಠೇನ ಸತಾ, ಆನನ್ದ, ಅತ್ಥೀತಿಸ್ಸ ವಚನೀಯಂ। ‘ಕಿಂಪಚ್ಚಯಾ ವೇದನಾ’ತಿ ಇತಿ ಚೇ ವದೇಯ್ಯ, ‘ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ವೇದನಾ’ತಿ ಇಚ್ಚಸ್ಸ ವಚನೀಯಂ।

‘‘‘ಅತ್ಥಿ ಇದಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಫಸ್ಸೋ’ತಿ ಇತಿ ಪುಟ್ಠೇನ ಸತಾ, ಆನನ್ದ, ಅತ್ಥೀತಿಸ್ಸ ವಚನೀಯಂ। ‘ಕಿಂಪಚ್ಚಯಾ ಫಸ್ಸೋ’ತಿ ಇತಿ ಚೇ ವದೇಯ್ಯ, ‘ನಾಮರೂಪಪಚ್ಚಯಾ ಫಸ್ಸೋ’ತಿ ಇಚ್ಚಸ್ಸ ವಚನೀಯಂ।

‘‘‘ಅತ್ಥಿ ಇದಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ನಾಮರೂಪ’ನ್ತಿ ಇತಿ ಪುಟ್ಠೇನ ಸತಾ, ಆನನ್ದ, ಅತ್ಥೀತಿಸ್ಸ ವಚನೀಯಂ। ‘ಕಿಂಪಚ್ಚಯಾ ನಾಮರೂಪ’ನ್ತಿ ಇತಿ ಚೇ ವದೇಯ್ಯ, ‘ವಿಞ್ಞಾಣಪಚ್ಚಯಾ ನಾಮರೂಪ’ನ್ತಿ ಇಚ್ಚಸ್ಸ ವಚನೀಯಂ।

‘‘‘ಅತ್ಥಿ ಇದಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ವಿಞ್ಞಾಣ’ನ್ತಿ ಇತಿ ಪುಟ್ಠೇನ ಸತಾ, ಆನನ್ದ, ಅತ್ಥೀತಿಸ್ಸ ವಚನೀಯಂ। ‘ಕಿಂಪಚ್ಚಯಾ ವಿಞ್ಞಾಣ’ನ್ತಿ ಇತಿ ಚೇ ವದೇಯ್ಯ, ‘ನಾಮರೂಪಪಚ್ಚಯಾ ವಿಞ್ಞಾಣ’ನ್ತಿ ಇಚ್ಚಸ್ಸ ವಚನೀಯಂ।

೯೭. “ಇತಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ನಾಮರೂಪಪಚ್ಚಯಾ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ವಿಞ್ಞಾಣಪಚ್ಚಯಾ ನಾಮರೂಪಂ, ನಾಮರೂಪಪಚ್ಚಯಾ ಫಸ್ಸೋ, ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ವೇದನಾ, ವೇದನಾಪಚ್ಚಯಾ ತಣ್ಹಾ, ತಣ್ಹಾಪಚ್ಚಯಾ ಉಪಾದಾನಂ, ಉಪಾದಾನಪಚ್ಚಯಾ ಭವೋ, ಭವಪಚ್ಚಯಾ ಜಾತಿ , ಜಾತಿಪಚ್ಚಯಾ ಜರಾಮರಣಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ ಸಮ್ಭವನ್ತಿ। ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ ಹೋತಿ।

೯೮. “‘ಜಾತಿಪಚ್ಚಯಾ ಜರಾಮರಣ’ನ್ತಿ ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ, ತದಾನನ್ದ, ಇಮಿನಾಪೇತಂ ಪರಿಯಾಯೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಂ, ಯಥಾ ಜಾತಿಪಚ್ಚಯಾ ಜರಾಮರಣಂ। ಜಾತಿ ಚ ಹಿ, ಆನನ್ದ, ನಾಭವಿಸ್ಸ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಸಬ್ಬಥಾ ಸಬ್ಬಂ ಕಸ್ಸಚಿ ಕಿಮ್ಹಿಚಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ದೇವಾನಂ ವಾ ದೇವತ್ತಾಯ, ಗನ್ಧಬ್ಬಾನಂ ವಾ ಗನ್ಧಬ್ಬತ್ತಾಯ, ಯಕ್ಖಾನಂ ವಾ ಯಕ್ಖತ್ತಾಯ, ಭೂತಾನಂ ವಾ ಭೂತತ್ತಾಯ, ಮನುಸ್ಸಾನಂ ವಾ ಮನುಸ್ಸತ್ತಾಯ, ಚತುಪ್ಪದಾನಂ ವಾ ಚತುಪ್ಪದತ್ತಾಯ, ಪಕ್ಖೀನಂ ವಾ ಪಕ್ಖಿತ್ತಾಯ, ಸರೀಸಪಾನಂ ವಾ ಸರೀಸಪತ್ತಾಯ [ಸಿರಿಂಸಪಾನಂ ಸಿರಿಂಸಪತ್ತಾಯ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)], ತೇಸಂ ತೇಸಞ್ಚ ಹಿ, ಆನನ್ದ, ಸತ್ತಾನಂ ತದತ್ತಾಯ ಜಾತಿ ನಾಭವಿಸ್ಸ। ಸಬ್ಬಸೋ ಜಾತಿಯಾ ಅಸತಿ ಜಾತಿನಿರೋಧಾ ಅಪಿ ನು ಖೋ ಜರಾಮರಣಂ ಪಞ್ಞಾಯೇಥಾ”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”। “ತಸ್ಮಾತಿಹಾನನ್ದ, ಏಸೇವ ಹೇತು ಏತಂ ನಿದಾನಂ ಏಸ ಸಮುದಯೋ ಏಸ ಪಚ್ಚಯೋ ಜರಾಮರಣಸ್ಸ, ಯದಿದಂ ಜಾತಿ”।

೯೯. “‘ಭವಪಚ್ಚಯಾ ಜಾತೀ’ತಿ ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ, ತದಾನನ್ದ, ಇಮಿನಾಪೇತಂ ಪರಿಯಾಯೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಂ, ಯಥಾ ಭವಪಚ್ಚಯಾ ಜಾತಿ। ಭವೋ ಚ ಹಿ, ಆನನ್ದ, ನಾಭವಿಸ್ಸ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಸಬ್ಬಥಾ ಸಬ್ಬಂ ಕಸ್ಸಚಿ ಕಿಮ್ಹಿಚಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಕಾಮಭವೋ ವಾ ರೂಪಭವೋ ವಾ ಅರೂಪಭವೋ ವಾ, ಸಬ್ಬಸೋ ಭವೇ ಅಸತಿ ಭವನಿರೋಧಾ ಅಪಿ ನು ಖೋ ಜಾತಿ ಪಞ್ಞಾಯೇಥಾ”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”। “ತಸ್ಮಾತಿಹಾನನ್ದ, ಏಸೇವ ಹೇತು ಏತಂ ನಿದಾನಂ ಏಸ ಸಮುದಯೋ ಏಸ ಪಚ್ಚಯೋ ಜಾತಿಯಾ, ಯದಿದಂ ಭವೋ”।

೧೦೦. “‘ಉಪಾದಾನಪಚ್ಚಯಾ ಭವೋ’ತಿ ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ, ತದಾನನ್ದ, ಇಮಿನಾಪೇತಂ ಪರಿಯಾಯೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಂ, ಯಥಾ ಉಪಾದಾನಪಚ್ಚಯಾ ಭವೋ। ಉಪಾದಾನಞ್ಚ ಹಿ, ಆನನ್ದ, ನಾಭವಿಸ್ಸ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಸಬ್ಬಥಾ ಸಬ್ಬಂ ಕಸ್ಸಚಿ ಕಿಮ್ಹಿಚಿ , ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಕಾಮುಪಾದಾನಂ ವಾ ದಿಟ್ಠುಪಾದಾನಂ ವಾ ಸೀಲಬ್ಬತುಪಾದಾನಂ ವಾ ಅತ್ತವಾದುಪಾದಾನಂ ವಾ, ಸಬ್ಬಸೋ ಉಪಾದಾನೇ ಅಸತಿ ಉಪಾದಾನನಿರೋಧಾ ಅಪಿ ನು ಖೋ ಭವೋ ಪಞ್ಞಾಯೇಥಾ”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”। “ತಸ್ಮಾತಿಹಾನನ್ದ, ಏಸೇವ ಹೇತು ಏತಂ ನಿದಾನಂ ಏಸ ಸಮುದಯೋ ಏಸ ಪಚ್ಚಯೋ ಭವಸ್ಸ, ಯದಿದಂ ಉಪಾದಾನಂ”।

೧೦೧. “‘ತಣ್ಹಾಪಚ್ಚಯಾ ಉಪಾದಾನ’ನ್ತಿ ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ ತದಾನನ್ದ, ಇಮಿನಾಪೇತಂ ಪರಿಯಾಯೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಂ, ಯಥಾ ತಣ್ಹಾಪಚ್ಚಯಾ ಉಪಾದಾನಂ। ತಣ್ಹಾ ಚ ಹಿ, ಆನನ್ದ, ನಾಭವಿಸ್ಸ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಸಬ್ಬಥಾ ಸಬ್ಬಂ ಕಸ್ಸಚಿ ಕಿಮ್ಹಿಚಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ರೂಪತಣ್ಹಾ ಸದ್ದತಣ್ಹಾ ಗನ್ಧತಣ್ಹಾ ರಸತಣ್ಹಾ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬತಣ್ಹಾ ಧಮ್ಮತಣ್ಹಾ, ಸಬ್ಬಸೋ ತಣ್ಹಾಯ ಅಸತಿ ತಣ್ಹಾನಿರೋಧಾ ಅಪಿ ನು ಖೋ ಉಪಾದಾನಂ ಪಞ್ಞಾಯೇಥಾ”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”। “ತಸ್ಮಾತಿಹಾನನ್ದ, ಏಸೇವ ಹೇತು ಏತಂ ನಿದಾನಂ ಏಸ ಸಮುದಯೋ ಏಸ ಪಚ್ಚಯೋ ಉಪಾದಾನಸ್ಸ, ಯದಿದಂ ತಣ್ಹಾ”।

೧೦೨. “‘ವೇದನಾಪಚ್ಚಯಾ ತಣ್ಹಾ’ತಿ ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ, ತದಾನನ್ದ, ಇಮಿನಾಪೇತಂ ಪರಿಯಾಯೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಂ, ಯಥಾ ವೇದನಾಪಚ್ಚಯಾ ತಣ್ಹಾ। ವೇದನಾ ಚ ಹಿ, ಆನನ್ದ, ನಾಭವಿಸ್ಸ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಸಬ್ಬಥಾ ಸಬ್ಬಂ ಕಸ್ಸಚಿ ಕಿಮ್ಹಿಚಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ವೇದನಾ ಸೋತಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ವೇದನಾ ಘಾನಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ವೇದನಾ ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ವೇದನಾ ಕಾಯಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ವೇದನಾ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ವೇದನಾ, ಸಬ್ಬಸೋ ವೇದನಾಯ ಅಸತಿ ವೇದನಾನಿರೋಧಾ ಅಪಿ ನು ಖೋ

ತಣ್ಹಾ ಪಞ್ಞಾಯೇಥಾ"ತಿ ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ತಸ್ಮಾತಿಹಾನನ್ದ, ಏಸೇವ ಹೇತು ಏತಂ ನಿದಾನಂ ಏಸ ಸಮುದಯೋ ಏಸ ಪಚ್ಚಯೋ ತಣ್ಹಾಯ, ಯದಿದಂ ವೇದನಾ"।

೧೦೩. "ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಆನನ್ದ, ವೇದನಂ ಪಟಿಚ್ಚ ತಣ್ಹಾ, ತಣ್ಹಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಪರಿಯೇಸನಾ, ಪರಿಯೇಸನಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಲಾಭೋ, ಲಾಭಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ, ವಿನಿಚ್ಛಯಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಛನ್ದರಾಗೋ, ಛನ್ದರಾಗಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಅಜ್ಝೋಸಾನಂ, ಅಜ್ಝೋಸಾನಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಪರಿಗ್ಗಹೋ, ಪರಿಗ್ಗಹಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಮಚ್ಛರಿಯಂ, ಮಚ್ಛರಿಯಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಆರಕ್ಖೋ। ಆರಕ್ಖಾಧಿಕರಣಂ ದಣ್ಡಾದಾನಸತ್ಥಾದಾನಕಲಹವಿಗ್ಗಹವಿವಾದತುವಂತುವಂಪೇಸುಞ್ಞಮುಸಾವಾದಾ ಅನೇಕೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಸಮ್ಭವನ್ತಿ।

೧೦೪. "'ಆರಕ್ಖಾಧಿಕರಣಂ [ಆರಕ್ಖಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಆರಕ್ಖಾಧಿಕರಣಂ (ಸ್ಯಾ॰)] ದಣ್ಡಾದಾನಸತ್ಥಾದಾನಕಲಹವಿಗ್ಗಹವಿವಾದತುವಂತುವಂಪೇಸುಞ್ಞಮುಸಾವಾದಾ ಅನೇಕೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಸಮ್ಭವನ್ತೀ'ತಿ ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ, ತದಾನನ್ದ, ಇಮಿನಾಪೇತಂ ಪರಿಯಾಯೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಂ, ಯಥಾ ಆರಕ್ಖಾಧಿಕರಣಂ ದಣ್ಡಾದಾನಸತ್ಥಾದಾನಕಲಹವಿಗ್ಗಹವಿವಾದತುವಂತುವಂಪೇಸುಞ್ಞಮುಸಾವಾದಾ ಅನೇಕೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಸಮ್ಭವನ್ತಿ। ಆರಕ್ಖೋ ಚ ಹಿ, ಆನನ್ದ, ನಾಭವಿಸ್ಸ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಸಬ್ಬಥಾ ಸಬ್ಬಂ ಕಸ್ಸಚಿ ಕಿಮ್ಹಿಚಿ, ಸಬ್ಬಸೋ ಆರಕ್ಖೇ ಅಸತಿ ಆರಕ್ಖನಿರೋಧಾ ಅಪಿ ನು ಖೋ ದಣ್ಡಾದಾನಸತ್ಥಾದಾನಕಲಹವಿಗ್ಗಹವಿವಾದತುವಂತುವಂಪೇಸುಞ್ಞಮುಸಾವಾದಾ ಅನೇಕೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಸಮ್ಭವೇಯ್ಯು"ನ್ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ತಸ್ಮಾತಿಹಾನನ್ದ, ಏಸೇವ ಹೇತು ಏತಂ ನಿದಾನಂ ಏಸ ಸಮುದಯೋ ಏಸ ಪಚ್ಚಯೋ ದಣ್ಡಾದಾನಸತ್ಥಾದಾನಕಲಹವಿಗ್ಗಹವಿವಾದತುವಂತುವಂಪೇಸುಞ್ಞಮುಸಾವಾದಾನಂ ಅನೇಕೇಸಂ ಪಾಪಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಮ್ಭವಾಯ ಯದಿದಂ ಆರಕ್ಖೋ।

೧೦೫. "'ಮಚ್ಛರಿಯಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಆರಕ್ಖೋ'ತಿ ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ, ತದಾನನ್ದ, ಇಮಿನಾಪೇತಂ ಪರಿಯಾಯೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಂ, ಯಥಾ ಮಚ್ಛರಿಯಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಆರಕ್ಖೋ। ಮಚ್ಛರಿಯಞ್ಚ ಹಿ, ಆನನ್ದ, ನಾಭವಿಸ್ಸ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಸಬ್ಬಥಾ ಸಬ್ಬಂ ಕಸ್ಸಚಿ ಕಿಮ್ಹಿಚಿ , ಸಬ್ಬಸೋ ಮಚ್ಛರಿಯೇ ಅಸತಿ ಮಚ್ಛರಿಯನಿರೋಧಾ ಅಪಿ ನು ಖೋ ಆರಕ್ಖೋ ಪಞ್ಞಾಯೇಥಾ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ತಸ್ಮಾತಿಹಾನನ್ದ, ಏಸೇವ ಹೇತು ಏತಂ ನಿದಾನಂ ಏಸ ಸಮುದಯೋ ಏಸ ಪಚ್ಚಯೋ ಆರಕ್ಖಸ್ಸ, ಯದಿದಂ ಮಚ್ಛರಿಯಂ"।

೧೦೬. "'ಪರಿಗ್ಗಹಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಮಚ್ಛರಿಯ'ನ್ತಿ ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ, ತದಾನನ್ದ, ಇಮಿನಾಪೇತಂ ಪರಿಯಾಯೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಂ, ಯಥಾ ಪರಿಗ್ಗಹಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಮಚ್ಛರಿಯಂ। ಪರಿಗ್ಗಹೋ ಚ ಹಿ, ಆನನ್ದ, ನಾಭವಿಸ್ಸ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಸಬ್ಬಥಾ ಸಬ್ಬಂ ಕಸ್ಸಚಿ ಕಿಮ್ಹಿಚಿ, ಸಬ್ಬಸೋ ಪರಿಗ್ಗಹೇ ಅಸತಿ ಪರಿಗ್ಗಹನಿರೋಧಾ ಅಪಿ ನು ಖೋ ಮಚ್ಛರಿಯಂ ಪಞ್ಞಾಯೇಥಾ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ತಸ್ಮಾತಿಹಾನನ್ದ, ಏಸೇವ ಹೇತು ಏತಂ ನಿದಾನಂ ಏಸ ಸಮುದಯೋ ಏಸ ಪಚ್ಚಯೋ ಮಚ್ಛರಿಯಸ್ಸ, ಯದಿದಂ ಪರಿಗ್ಗಹೋ"।

೧೦೭. "'ಅಜ್ಝೋಸಾನಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಪರಿಗ್ಗಹೋ'ತಿ ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ, ತದಾನನ್ದ, ಇಮಿನಾಪೇತಂ ಪರಿಯಾಯೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಂ, ಯಥಾ ಅಜ್ಝೋಸಾನಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಪರಿಗ್ಗಹೋ। ಅಜ್ಝೋಸಾನಞ್ಚ ಹಿ, ಆನನ್ದ, ನಾಭವಿಸ್ಸ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಸಬ್ಬಥಾ ಸಬ್ಬಂ ಕಸ್ಸಚಿ ಕಿಮ್ಹಿಚಿ, ಸಬ್ಬಸೋ ಅಜ್ಝೋಸಾನೇ ಅಸತಿ ಅಜ್ಝೋಸಾನನಿರೋಧಾ ಅಪಿ ನು ಖೋ ಪರಿಗ್ಗಹೋ ಪಞ್ಞಾಯೇಥಾ"ತಿ ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ತಸ್ಮಾತಿಹಾನನ್ದ, ಏಸೇವ ಹೇತು ಏತಂ ನಿದಾನಂ ಏಸ ಸಮುದಯೋ ಏಸ ಪಚ್ಚಯೋ ಪರಿಗ್ಗಹಸ್ಸ - ಯದಿದಂ ಅಜ್ಝೋಸಾನಂ"।

೧೦೮. "'ಛನ್ದರಾಗಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಅಜ್ಝೋಸಾನ'ನ್ತಿ ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ, ತದಾನನ್ದ, ಇಮಿನಾಪೇತಂ ಪರಿಯಾಯೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಂ, ಯಥಾ ಛನ್ದರಾಗಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಅಜ್ಝೋಸಾನಂ। ಛನ್ದರಾಗೋ ಚ ಹಿ, ಆನನ್ದ, ನಾಭವಿಸ್ಸ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಸಬ್ಬಥಾ ಸಬ್ಬಂ ಕಸ್ಸಚಿ ಕಿಮ್ಹಿಚಿ, ಸಬ್ಬಸೋ ಛನ್ದರಾಗೇ ಅಸತಿ ಛನ್ದರಾಗನಿರೋಧಾ ಅಪಿ ನು ಖೋ ಅಜ್ಝೋಸಾನಂ ಪಞ್ಞಾಯೇಥಾ"ತಿ? "ನೋ

ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ತಸ್ಮಾತಿಹಾನನ್ದ, ಏಸೇವ ಹೇತು ಏತಂ ನಿದಾನಂ ಏಸ ಸಮುದಯೋ ಏಸ ಪಚ್ಚಯೋ ಅಜ್ಝೋಸಾನಸ್ಸ, ಯದಿದಂ ಛನ್ದರಾಗೋ"।

೧೦೯. "'ವಿನಿಚ್ಛಯಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಛನ್ದರಾಗೋ'ತಿ ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ, ತದಾನನ್ದ, ಇಮಿನಾಪೇತಂ ಪರಿಯಾಯೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಂ, ಯಥಾ ವಿನಿಚ್ಛಯಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಛನ್ದರಾಗೋ। ವಿನಿಚ್ಛಯೋ ಚ ಹಿ, ಆನನ್ದ, ನಾಭವಿಸ್ಸ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಸಬ್ಬಥಾ ಸಬ್ಬಂ ಕಸ್ಸಚಿ ಕಿಮ್ಹಿಚಿ, ಸಬ್ಬಸೋ ವಿನಿಚ್ಛಯೇ ಅಸತಿ ವಿನಿಚ್ಛಯನಿರೋಧಾ ಅಪಿ ನು ಖೋ ಛನ್ದರಾಗೋ ಪಞ್ಞಾಯೇಥಾ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ , ಭನ್ತೇ"। "ತಸ್ಮಾತಿಹಾನನ್ದ, ಏಸೇವ ಹೇತು ಏತಂ ನಿದಾನಂ ಏಸ ಸಮುದಯೋ ಏಸ ಪಚ್ಚಯೋ ಛನ್ದರಾಗಸ್ಸ, ಯದಿದಂ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ"।

೧೧೦. "'ಲಾಭಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ'ತಿ ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ, ತದಾನನ್ದ, ಇಮಿನಾಪೇತಂ ಪರಿಯಾಯೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಂ, ಯಥಾ ಲಾಭಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ। ಲಾಭೋ ಚ ಹಿ, ಆನನ್ದ, ನಾಭವಿಸ್ಸ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಸಬ್ಬಥಾ ಸಬ್ಬಂ ಕಸ್ಸಚಿ ಕಿಮ್ಹಿಚಿ, ಸಬ್ಬಸೋ ಲಾಭೇ ಅಸತಿ ಲಾಭನಿರೋಧಾ ಅಪಿ ನು ಖೋ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ ಪಞ್ಞಾಯೇಥಾ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ತಸ್ಮಾತಿಹಾನನ್ದ ಏಸೇವ ಹೇತು ಏತಂ ನಿದಾನಂ ಏಸ ಸಮುದಯೋ ಏಸ ಪಚ್ಚಯೋ ವಿನಿಚ್ಛಯಸ್ಸ, ಯದಿದಂ ಲಾಭೋ"।

೧೧೧. "'ಪರಿಯೇಸನಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಲಾಭೋ'ತಿ ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ, ತದಾನನ್ದ, ಇಮಿನಾಪೇತಂ ಪರಿಯಾಯೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಂ, ಯಥಾ ಪರಿಯೇಸನಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಲಾಭೋ। ಪರಿಯೇಸನಾ ಚ ಹಿ, ಆನನ್ದ, ನಾಭವಿಸ್ಸ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಸಬ್ಬಥಾ ಸಬ್ಬಂ ಕಸ್ಸಚಿ ಕಿಮ್ಹಿಚಿ, ಸಬ್ಬಸೋ ಪರಿಯೇಸನಾಯ ಅಸತಿ ಪರಿಯೇಸನಾನಿರೋಧಾ ಅಪಿ ನು ಖೋ ಲಾಭೋ ಪಞ್ಞಾಯೇಥಾ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ತಸ್ಮಾತಿಹಾನನ್ದ, ಏಸೇವ ಹೇತು ಏತಂ ನಿದಾನಂ ಏಸ ಸಮುದಯೋ ಏಸ ಪಚ್ಚಯೋ ಲಾಭಸ್ಸ, ಯದಿದಂ ಪರಿಯೇಸನಾ"।

೧೧೨. "'ತಣ್ಹಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಪರಿಯೇಸನಾ'ತಿ ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ, ತದಾನನ್ದ, ಇಮಿನಾಪೇತಂ ಪರಿಯಾಯೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಂ, ಯಥಾ ತಣ್ಹಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಪರಿಯೇಸನಾ। ತಣ್ಹಾ ಚ ಹಿ, ಆನನ್ದ, ನಾಭವಿಸ್ಸ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಸಬ್ಬಥಾ ಸಬ್ಬಂ ಕಸ್ಸಚಿ ಕಿಮ್ಹಿಚಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಕಾಮತಣ್ಹಾ ಭವತಣ್ಹಾ ವಿಭವತಣ್ಹಾ, ಸಬ್ಬಸೋ ತಣ್ಹಾಯ ಅಸತಿ ತಣ್ಹಾನಿರೋಧಾ ಅಪಿ ನು ಖೋ ಪರಿಯೇಸನಾ ಪಞ್ಞಾಯೇಥಾ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ತಸ್ಮಾತಿಹಾನನ್ದ, ಏಸೇವ ಹೇತು ಏತಂ ನಿದಾನಂ ಏಸ ಸಮುದಯೋ ಏಸ ಪಚ್ಚಯೋ ಪರಿಯೇಸನಾಯ, ಯದಿದಂ ತಣ್ಹಾ। ಇತಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಇಮೇ ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ [ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ (ಕ॰)] ದ್ವಯೇನ ವೇದನಾಯ ಏಕಸಮೋಸರಣಾ ಭವನ್ತಿ"।

೧೧೩. "'ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ವೇದನಾ'ತಿ ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ, ತದಾನನ್ದ, ಇಮಿನಾಪೇತಂ ಪರಿಯಾಯೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಂ, ಯಥಾ 'ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ವೇದನಾ। ಫಸ್ಸೋ ಚ ಹಿ, ಆನನ್ದ, ನಾಭವಿಸ್ಸ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಸಬ್ಬಥಾ ಸಬ್ಬಂ ಕಸ್ಸಚಿ ಕಿಮ್ಹಿಚಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಸೋತಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಘಾನಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಕಾಯಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸೋ, ಸಬ್ಬಸೋ ಫಸ್ಸೇ ಅಸತಿ ಫಸ್ಸನಿರೋಧಾ ಅಪಿ ನು ಖೋ ವೇದನಾ ಪಞ್ಞಾಯೇಥಾ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ತಸ್ಮಾತಿಹಾನನ್ದ , ಏಸೇವ ಹೇತು ಏತಂ ನಿದಾನಂ ಏಸ ಸಮುದಯೋ ಏಸ ಪಚ್ಚಯೋ ವೇದನಾಯ, ಯದಿದಂ ಫಸ್ಸೋ"।

೧೧೪. "'ನಾಮರೂಪಪಚ್ಚಯಾ ಫಸ್ಸೋ'ತಿ ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ, ತದಾನನ್ದ, ಇಮಿನಾಪೇತಂ ಪರಿಯಾಯೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಂ, ಯಥಾ ನಾಮರೂಪಪಚ್ಚಯಾ ಫಸ್ಸೋ। ಯೇಹಿ, ಆನನ್ದ, ಆಕಾರೇಹಿ ಯೇಹಿ ಲಿಙ್ಗೇಹಿ ಯೇಹಿ ನಿಮಿತ್ತೇಹಿ ಯೇಹಿ ಉದ್ದೇಸೇಹಿ ನಾಮಕಾಯಸ್ಸ ಪಞ್ಞತ್ತಿ ಹೋತಿ, ತೇಸು ಆಕಾರೇಸು ತೇಸು ಲಿಙ್ಗೇಸು ತೇಸು ನಿಮಿತ್ತೇಸು ತೇಸು ಉದ್ದೇಸೇಸು ಅಸತಿ ಅಪಿ ನು ಖೋ ರೂಪಕಾಯೇ ಅಧಿವಚನಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಪಞ್ಞಾಯೇಥಾ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯೇಹಿ, ಆನನ್ದ, ಆಕಾರೇಹಿ ಯೇಹಿ ಲಿಙ್ಗೇಹಿ ಯೇಹಿ ನಿಮಿತ್ತೇಹಿ ಯೇಹಿ ಉದ್ದೇಸೇಹಿ ರೂಪಕಾಯಸ್ಸ ಪಞ್ಞತ್ತಿ ಹೋತಿ, ತೇಸು ಆಕಾರೇಸು…ಪೇ॰… ತೇಸು

ಉದ್ದೇಸೇಸು ಅಸತಿ ಅಪಿ ನು ಖೋ ನಾಮಕಾಯೇ ಪಟಿಘಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಪಞ್ಞಾಯೇಥಾ”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಯೇಹಿ, ಆನನ್ದ, ಆಕಾರೇಹಿ…ಪೇ॰… ಯೇಹಿ ಉದ್ದೇಸೇಹಿ ನಾಮಕಾಯಸ್ಸ ಚ ರೂಪಕಾಯಸ್ಸ ಚ ಪಞ್ಞತ್ತಿ ಹೋತಿ , ತೇಸು ಆಕಾರೇಸು…ಪೇ॰… ತೇಸು ಉದ್ದೇಸೇಸು ಅಸತಿ ಅಪಿ ನು ಖೋ ಅಧಿವಚನಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ವಾ ಪಟಿಘಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ವಾ ಪಞ್ಞಾಯೇಥಾ”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಯೇಹಿ, ಆನನ್ದ, ಆಕಾರೇಹಿ…ಪೇ॰… ಯೇಹಿ ಉದ್ದೇಸೇಹಿ ನಾಮರೂಪಸ್ಸ ಪಞ್ಞತ್ತಿ ಹೋತಿ, ತೇಸು ಆಕಾರೇಸು …ಪೇ॰… ತೇಸು ಉದ್ದೇಸೇಸು ಅಸತಿ ಅಪಿ ನು ಖೋ ಫಸ್ಸೋ ಪಞ್ಞಾಯೇಥಾ”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”। “ತಸ್ಮಾತಿಹಾನನ್ದ, ಏಸೇವ ಹೇತು ಏತಂ ನಿದಾನಂ ಏಸ ಸಮುದಯೋ ಏಸ ಪಚ್ಚಯೋ ಫಸ್ಸಸ್ಸ, ಯದಿದಂ ನಾಮರೂಪಂ”।

೧೧೫. “‘ವಿಞ್ಞಾಣಪಚ್ಚಯಾ ನಾಮರೂಪ’ನ್ತಿ ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ, ತದಾನನ್ದ, ಇಮಿನಾಪೇತಂ ಪರಿಯಾಯೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಂ, ಯಥಾ ವಿಞ್ಞಾಣಪಚ್ಚಯಾ ನಾಮರೂಪಂ। ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚ ಹಿ, ಆನನ್ದ, ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಸ್ಮಿಂ ನ ಓಕ್ಕಮಿಸ್ಸಥ, ಅಪಿ ನು ಖೋ ನಾಮರೂಪಂ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಸ್ಮಿಂ ಸಮುಚ್ಚಿಸ್ಸಥಾ”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”। “ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚ ಹಿ, ಆನನ್ದ, ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಸ್ಮಿಂ ಓಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ವೋಕ್ಕಮಿಸ್ಸಥ, ಅಪಿ ನು ಖೋ ನಾಮರೂಪಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿಸ್ಸಥಾ”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”। “ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚ ಹಿ, ಆನನ್ದ, ದಹರಸ್ಸೇವ ಸತೋ ವೋಚ್ಛಿಜ್ಜಿಸ್ಸಥ ಕುಮಾರಕಸ್ಸ ವಾ ಕುಮಾರಿಕಾಯ ವಾ, ಅಪಿ ನು ಖೋ ನಾಮರೂಪಂ ವುದ್ಧಿಂ ವಿರೂಳ್ಹಿಂ ವೇಪುಲ್ಲಂ ಆಪಜ್ಜಿಸ್ಸಥಾ”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”। “ತಸ್ಮಾತಿಹಾನನ್ದ, ಏಸೇವ ಹೇತು ಏತಂ ನಿದಾನಂ ಏಸ ಸಮುದಯೋ ಏಸ ಪಚ್ಚಯೋ ನಾಮರೂಪಸ್ಸ - ಯದಿದಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ”।

೧೧೬. “‘ನಾಮರೂಪಪಚ್ಚಯಾ ವಿಞ್ಞಾಣ’ನ್ತಿ ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ, ತದಾನನ್ದ, ಇಮಿನಾಪೇತಂ ಪರಿಯಾಯೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಂ, ಯಥಾ ನಾಮರೂಪಪಚ್ಚಯಾ ವಿಞ್ಞಾಣಂ। ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚ ಹಿ, ಆನನ್ದ, ನಾಮರೂಪೇ ಪತಿಟ್ಠಂ ನ ಲಭಿಸ್ಸಥ, ಅಪಿ ನು ಖೋ ಆಯತಿಂ ಜಾತಿಜರಾಮರಣಂ ದುಕ್ಖಸಮುದಯಸಮ್ಭವೋ [ಜಾತಿಜರಾಮರಣದುಕ್ಖಸಮುದಯಸಮ್ಭವೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ಪಞ್ಞಾಯೇಥಾ”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”। “ತಸ್ಮಾತಿಹಾನನ್ದ, ಏಸೇವ ಹೇತು ಏತಂ ನಿದಾನಂ ಏಸ ಸಮುದಯೋ ಏಸ ಪಚ್ಚಯೋ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಯದಿದಂ ನಾಮರೂಪಂ। ಏತ್ತಾವತಾ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಜಾಯೇಥ ವಾ ಜೀಯೇಥ [ಜಿಯ್ಯೇಥ (ಕ॰)] ವಾ ಮೀಯೇಥ [ಮಿಯ್ಯೇಥ (ಕ॰)] ವಾ ಚವೇಥ ವಾ ಉಪಪಜ್ಜೇಥ ವಾ। ಏತ್ತಾವತಾ ಅಧಿವಚನಪಥೋ, ಏತ್ತಾವತಾ ನಿರುತ್ತಿಪಥೋ, ಏತ್ತಾವತಾ ಪಞ್ಞತ್ತಿಪಥೋ, ಏತ್ತಾವತಾ ಪಞ್ಞಾವಚರಂ, ಏತ್ತಾವತಾ ವಟ್ಟಂ ವತ್ತತಿ ಇತ್ಥತ್ತಂ ಪಞ್ಞಾಪನಾಯ ಯದಿದಂ ನಾಮರೂಪಂ ಸಹ ವಿಞ್ಞಾಣೇನ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಪಚ್ಚಯತಾ ಪವತ್ತತಿ।

ಅತ್ತಪಞ್ಞತ್ತಿ

೧೧೭. “ಕಿತ್ತಾವತಾ ಚ, ಆನನ್ದ, ಅತ್ತಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತೋ ಪಞ್ಞಪೇತಿ? ರೂಪಿಂ ವಾ ಹಿ, ಆನನ್ದ, ಪರಿತ್ತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತೋ ಪಞ್ಞಪೇತಿ - “ರೂಪೀ ಮೇ ಪರಿತ್ತೋ ಅತ್ತಾ”ತಿ। ರೂಪಿಂ ವಾ ಹಿ , ಆನನ್ದ, ಅನನ್ತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತೋ ಪಞ್ಞಪೇತಿ - ‘ರೂಪೀ ಮೇ ಅನನ್ತೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ। ಅರೂಪಿಂ ವಾ ಹಿ, ಆನನ್ದ, ಪರಿತ್ತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತೋ ಪಞ್ಞಪೇತಿ - ‘ಅರೂಪೀ ಮೇ ಪರಿತ್ತೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ। ಅರೂಪಿಂ ವಾ ಹಿ, ಆನನ್ದ, ಅನನ್ತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತೋ ಪಞ್ಞಪೇತಿ - ‘ಅರೂಪೀ ಮೇ ಅನನ್ತೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ।

೧೧೮. “ತತ್ರಾನನ್ದ, ಯೋ ಸೋ ರೂಪಿಂ ಪರಿತ್ತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತೋ ಪಞ್ಞಪೇತಿ। ಏತರಹಿ ವಾ ಸೋ ರೂಪಿಂ ಪರಿತ್ತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತೋ ಪಞ್ಞಪೇತಿ, ತತ್ಥ ಭಾವಿಂ ವಾ ಸೋ ರೂಪಿಂ ಪರಿತ್ತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತೋ ಪಞ್ಞಪೇತಿ, ‘ಅತಥಂ ವಾ ಪನ ಸನ್ತಂ ತಥತ್ತಾಯ ಉಪಕಪ್ಪೇಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಇತಿ ವಾ ಪನಸ್ಸ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಸನ್ತಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ರೂಪಿಂ [ರೂಪೀ (ಕ॰)] ಪರಿತ್ತತ್ತಾನುದಿಟ್ಠಿ ಅನುಸೇತೀತಿ ಇಚ್ಚಾಲಂ ವಚನಾಯ।

“ತತ್ರಾನನ್ದ, ಯೋ ಸೋ ರೂಪಿಂ ಅನನ್ತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತೋ ಪಞ್ಞಪೇತಿ। ಏತರಹಿ ವಾ ಸೋ ರೂಪಿಂ ಅನನ್ತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತೋ ಪಞ್ಞಪೇತಿ, ತತ್ಥ ಭಾವಿಂ ವಾ ಸೋ ರೂಪಿಂ ಅನನ್ತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತೋ ಪಞ್ಞಪೇತಿ, ‘ಅತಥಂ ವಾ ಪನ ಸನ್ತಂ ತಥತ್ತಾಯ ಉಪಕಪ್ಪೇಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಇತಿ ವಾ ಪನಸ್ಸ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಸನ್ತಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ರೂಪಿಂ [ರೂಪೀ (ಕ॰)] ಅನನ್ತತ್ತಾನುದಿಟ್ಠಿ ಅನುಸೇತೀತಿ ಇಚ್ಚಾಲಂ ವಚನಾಯ।

“ತತ್ರಾನನ್ದ, ಯೋ ಸೋ ಅರೂಪಿಂ ಪರಿತ್ತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತೋ ಪಞ್ಞಪೇತಿ। ಏತರಹಿ ವಾ ಸೋ ಅರೂಪಿಂ ಪರಿತ್ತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತೋ ಪಞ್ಞಪೇತಿ, ತತ್ಥ ಭಾವಿಂ ವಾ ಸೋ ಅರೂಪಿಂ ಪರಿತ್ತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತೋ ಪಞ್ಞಪೇತಿ, ‘ಅತಥಂ ವಾ ಪನ ಸನ್ತಂ ತಥತ್ತಾಯ ಉಪಕಪ್ಪೇಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಇತಿ ವಾ ಪನಸ್ಸ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಸನ್ತಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಅರೂಪಿಂ [ಅರೂಪೀ (ಕ॰)] ಪರಿತ್ತತ್ತಾನುದಿಟ್ಠಿ ಅನುಸೇತೀತಿ ಇಚ್ಚಾಲಂ ವಚನಾಯ।

“ತತ್ರಾನನ್ದ, ಯೋ ಸೋ ಅರೂಪಿಂ ಅನನ್ತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತೋ ಪಞ್ಞಪೇತಿ। ಏತರಹಿ ವಾ ಸೋ ಅರೂಪಿಂ ಅನನ್ತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತೋ ಪಞ್ಞಪೇತಿ, ತತ್ಥ ಭಾವಿಂ ವಾ ಸೋ ಅರೂಪಿಂ ಅನನ್ತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತೋ ಪಞ್ಞಪೇತಿ, ‘ಅತಥಂ ವಾ ಪನ ಸನ್ತಂ ತಥತ್ತಾಯ ಉಪಕಪ್ಪೇಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಇತಿ ವಾ ಪನಸ್ಸ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಸನ್ತಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಅರೂಪಿಂ [ಅರೂಪೀ (ಕ॰)] ಅನನ್ತತ್ತಾನುದಿಟ್ಠಿ ಅನುಸೇತೀತಿ ಇಚ್ಚಾಲಂ ವಚನಾಯ। ಏತ್ತಾವತಾ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಅತ್ತಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತೋ ಪಞ್ಞಪೇತಿ।

ನಅತ್ತಪಞ್ಞತ್ತಿ

೧೧೯. “ಕಿತ್ತಾವತಾ ಚ, ಆನನ್ದ, ಅತ್ತಾನಂ ನ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತೋ ನ ಪಞ್ಞಪೇತಿ? ರೂಪಿಂ ವಾ ಹಿ, ಆನನ್ದ, ಪರಿತ್ತಂ ಅತ್ತಾನಂ ನ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತೋ ನ ಪಞ್ಞಪೇತಿ - ‘ರೂಪೀ ಮೇ ಪರಿತ್ತೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ। ರೂಪಿಂ ವಾ ಹಿ, ಆನನ್ದ, ಅನನ್ತಂ ಅತ್ತಾನಂ ನ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತೋ ನ ಪಞ್ಞಪೇತಿ - ‘ರೂಪೀ ಮೇ ಅನನ್ತೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ। ಅರೂಪಿಂ ವಾ ಹಿ, ಆನನ್ದ, ಪರಿತ್ತಂ ಅತ್ತಾನಂ ನ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತೋ ನ ಪಞ್ಞಪೇತಿ - ‘ಅರೂಪೀ ಮೇ ಪರಿತ್ತೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ। ಅರೂಪಿಂ ವಾ ಹಿ, ಆನನ್ದ, ಅನನ್ತಂ ಅತ್ತಾನಂ ನ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತೋ ನ ಪಞ್ಞಪೇತಿ - ‘ಅರೂಪೀ ಮೇ ಅನನ್ತೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ।

೧೨೦. “ತತ್ರಾನನ್ದ, ಯೋ ಸೋ ರೂಪಿಂ ಪರಿತ್ತಂ ಅತ್ತಾನಂ ನ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತೋ ನ ಪಞ್ಞಪೇತಿ। ಏತರಹಿ ವಾ ಸೋ ರೂಪಿಂ ಪರಿತ್ತಂ ಅತ್ತಾನಂ ನ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತೋ ನ ಪಞ್ಞಪೇತಿ, ತತ್ಥ ಭಾವಿಂ ವಾ ಸೋ ರೂಪಿಂ ಪರಿತ್ತಂ ಅತ್ತಾನಂ ನ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತೋ ನ ಪಞ್ಞಪೇತಿ, ‘ಅತಥಂ ವಾ ಪನ ಸನ್ತಂ ತಥತ್ತಾಯ ಉಪಕಪ್ಪೇಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಇತಿ ವಾ ಪನಸ್ಸ ನ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಸನ್ತಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ರೂಪಿಂ ಪರಿತ್ತತ್ತಾನುದಿಟ್ಠಿ ನಾನುಸೇತೀತಿ ಇಚ್ಚಾಲಂ ವಚನಾಯ।

“ತತ್ರಾನನ್ದ , ಯೋ ಸೋ ರೂಪಿಂ ಅನನ್ತಂ ಅತ್ತಾನಂ ನ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತೋ ನ ಪಞ್ಞಪೇತಿ। ಏತರಹಿ ವಾ ಸೋ ರೂಪಿಂ ಅನನ್ತಂ ಅತ್ತಾನಂ ನ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತೋ ನ ಪಞ್ಞಪೇತಿ, ತತ್ಥ ಭಾವಿಂ ವಾ ಸೋ ರೂಪಿಂ ಅನನ್ತಂ ಅತ್ತಾನಂ ನ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತೋ ನ ಪಞ್ಞಪೇತಿ, ‘ಅತಥಂ ವಾ ಪನ ಸನ್ತಂ ತಥತ್ತಾಯ ಉಪಕಪ್ಪೇಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಇತಿ ವಾ ಪನಸ್ಸ ನ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಸನ್ತಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ರೂಪಿಂ ಅನನ್ತತ್ತಾನುದಿಟ್ಠಿ ನಾನುಸೇತೀತಿ ಇಚ್ಚಾಲಂ ವಚನಾಯ।

“ತತ್ರಾನನ್ದ, ಯೋ ಸೋ ಅರೂಪಿಂ ಪರಿತ್ತಂ ಅತ್ತಾನಂ ನ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತೋ ನ ಪಞ್ಞಪೇತಿ। ಏತರಹಿ ವಾ ಸೋ ಅರೂಪಿಂ ಪರಿತ್ತಂ ಅತ್ತಾನಂ ನ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತೋ ನ ಪಞ್ಞಪೇತಿ, ತತ್ಥ ಭಾವಿಂ ವಾ ಸೋ ಅರೂಪಿಂ ಪರಿತ್ತಂ ಅತ್ತಾನಂ ನ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತೋ ನ ಪಞ್ಞಪೇತಿ, ‘ಅತಥಂ ವಾ ಪನ ಸನ್ತಂ ತಥತ್ತಾಯ ಉಪಕಪ್ಪೇಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಇತಿ ವಾ ಪನಸ್ಸ ನ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಸನ್ತಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಅರೂಪಿಂ ಪರಿತ್ತತ್ತಾನುದಿಟ್ಠಿ ನಾನುಸೇತೀತಿ ಇಚ್ಚಾಲಂ ವಚನಾಯ।

“ತತ್ರಾನನ್ದ, ಯೋ ಸೋ ಅರೂಪಿಂ ಅನನ್ತಂ ಅತ್ತಾನಂ ನ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತೋ ನ ಪಞ್ಞಪೇತಿ। ಏತರಹಿ ವಾ ಸೋ ಅರೂಪಿಂ ಅನನ್ತಂ ಅತ್ತಾನಂ ನ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತೋ ನ ಪಞ್ಞಪೇತಿ, ತತ್ಥ ಭಾವಿಂ ವಾ ಸೋ ಅರೂಪಿಂ ಅನನ್ತಂ ಅತ್ತಾನಂ ನ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತೋ ನ ಪಞ್ಞಪೇತಿ, ‘ಅತಥಂ ವಾ ಪನ ಸನ್ತಂ ತಥತ್ತಾಯ ಉಪಕಪ್ಪೇಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಇತಿ ವಾ ಪನಸ್ಸ ನ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಸನ್ತಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಅರೂಪಿಂ ಅನನ್ತತ್ತಾನುದಿಟ್ಠಿ ನಾನುಸೇತೀತಿ ಇಚ್ಚಾಲಂ ವಚನಾಯ। ಏತ್ತಾವತಾ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಅತ್ತಾನಂ ನ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತೋ ನ ಪಞ್ಞಪೇತಿ।

ಅತ್ತಸಮನುಪಸ್ಸನಾ

೧೨೧. “ಕಿತ್ತಾವತಾ ಚ, ಆನನ್ದ, ಅತ್ತಾನಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಮಾನೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ? ವೇದನಂ ವಾ ಹಿ, ಆನನ್ದ, ಅತ್ತಾನಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಮಾನೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ - ‘ವೇದನಾ ಮೇ ಅತ್ತಾ’ತಿ। ‘ನ ಹೇವ ಖೋ ಮೇ ವೇದನಾ ಅತ್ತಾ, ಅಪ್ಪಟಿಸಂವೇದನೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಇತಿ ವಾ ಹಿ, ಆನನ್ದ, ಅತ್ತಾನಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಮಾನೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ। ‘ನ ಹೇವ ಖೋ ಮೇ ವೇದನಾ ಅತ್ತಾ, ನೋಪಿ ಅಪ್ಪಟಿಸಂವೇದನೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ, ಅತ್ತಾ ಮೇ ವೇದಿಯತಿ, ವೇದನಾಧಮ್ಮೋ ಹಿ ಮೇ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಇತಿ ವಾ ಹಿ, ಆನನ್ದ, ಅತ್ತಾನಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಮಾನೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ।

೧೨೨. “ತತ್ರಾನನ್ದ, ಯೋ ಸೋ ಏವಮಾಹ - ‘ವೇದನಾ ಮೇ ಅತ್ತಾ’ತಿ, ಸೋ ಏವಮಸ್ಸ ವಚನೀಯೋ - ‘ತಿಸ್ಸೋ ಖೋ ಇಮಾ, ಆವುಸೋ, ವೇದನಾ - ಸುಖಾ ವೇದನಾ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ। ಇಮಾಸಂ ಖೋ ತ್ವಂ ತಿಸ್ಸನ್ನಂ ವೇದನಾನಂ ಕತಮಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸಸೀ’ತಿ? ಯಸ್ಮಿಂ, ಆನನ್ದ, ಸಮಯೇ ಸುಖಂ ವೇದನಂ ವೇದೇತಿ, ನೇವ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ದುಕ್ಖಂ ವೇದನಂ ವೇದೇತಿ, ನ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವೇದನಂ ವೇದೇತಿ; ಸುಖಂಯೇವ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ವೇದನಂ ವೇದೇತಿ। ಯಸ್ಮಿಂ, ಆನನ್ದ, ಸಮಯೇ ದುಕ್ಖಂ ವೇದನಂ ವೇದೇತಿ, ನೇವ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಸುಖಂ ವೇದನಂ ವೇದೇತಿ, ನ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವೇದನಂ ವೇದೇತಿ; ದುಕ್ಖಂಯೇವ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ವೇದನಂ ವೇದೇತಿ। ಯಸ್ಮಿಂ, ಆನನ್ದ, ಸಮಯೇ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವೇದನಂ ವೇದೇತಿ, ನೇವ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಸುಖಂ ವೇದನಂ ವೇದೇತಿ, ನ ದುಕ್ಖಂ ವೇದನಂ ವೇದೇತಿ; ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂಯೇವ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ವೇದನಂ ವೇದೇತಿ।

೧೨೩. “ಸುಖಾಪಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ವೇದನಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ಸಙ್ಖತಾ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಾ ಖಯಧಮ್ಮಾ ವಯಧಮ್ಮಾ ವಿರಾಗಧಮ್ಮಾ ನಿರೋಧಧಮ್ಮಾ। ದುಕ್ಖಾಪಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ವೇದನಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ಸಙ್ಖತಾ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಾ ಖಯಧಮ್ಮಾ ವಯಧಮ್ಮಾ ವಿರಾಗಧಮ್ಮಾ ನಿರೋಧಧಮ್ಮಾ। ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾಪಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ವೇದನಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ಸಙ್ಖತಾ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಾ ಖಯಧಮ್ಮಾ ವಯಧಮ್ಮಾ ವಿರಾಗಧಮ್ಮಾ ನಿರೋಧಧಮ್ಮಾ। ತಸ್ಸ ಸುಖಂ ವೇದನಂ ವೇದಿಯಮಾನಸ್ಸ ‘ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸಾಯೇವ ಸುಖಾಯ ವೇದನಾಯ ನಿರೋಧಾ ‘ಬ್ಯಗಾ [ಬ್ಯಗ್ಗಾ (ಸೀ॰ ಕ॰)] ಮೇ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಹೋತಿ। ದುಕ್ಖಂ ವೇದನಂ ವೇದಿಯಮಾನಸ್ಸ ‘ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸಾಯೇವ ದುಕ್ಖಾಯ ವೇದನಾಯ ನಿರೋಧಾ ‘ಬ್ಯಗಾ ಮೇ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಹೋತಿ। ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವೇದನಂ ವೇದಿಯಮಾನಸ್ಸ ‘ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸಾಯೇವ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾಯ ವೇದನಾಯ ನಿರೋಧಾ ‘ಬ್ಯಗಾ ಮೇ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಹೋತಿ। ಇತಿ ಸೋ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಅನಿಚ್ಚಸುಖದುಕ್ಖವೋಕಿಣ್ಣಂ ಉಪ್ಪಾದವಯಧಮ್ಮಂ ಅತ್ತಾನಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಮಾನೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ಯೋ ಸೋ ಏವಮಾಹ - ‘ವೇದನಾ ಮೇ ಅತ್ತಾ’ತಿ। ತಸ್ಮಾತಿಹಾನನ್ದ, ಏತೇನ ಪೇತಂ ನಕ್ಖಮತಿ - ‘ವೇದನಾ ಮೇ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ।

೧೨೪. “ತತ್ರಾನನ್ದ , ಯೋ ಸೋ ಏವಮಾಹ - ‘ನ ಹೇವ ಖೋ ಮೇ ವೇದನಾ ಅತ್ತಾ, ಅಪ್ಪಟಿಸಂವೇದನೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ’ತಿ, ಸೋ ಏವಮಸ್ಸ ವಚನೀಯೋ - ‘ಯತ್ಥ ಪನಾವುಸೋ, ಸಬ್ಬಸೋ ವೇದಯಿತಂ ನತ್ಥಿ ಅಪಿ ನು ಖೋ, ತತ್ಥ “ಅಯಮಹಮಸ್ಮೀ”ತಿ

ಸಿಯಾ’’’ತಿ ? ‘‘ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ’’। ‘‘ತಸ್ಮಾತಿಹಾನನ್ದ, ಏತೇನ ಪೇತಂ ನಕ್ಖಮತಿ - ‘ನ ಹೇವ ಖೋ ಮೇ ವೇದನಾ ಅತ್ತಾ, ಅಪ್ಪಟಿಸಂವೇದನೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ।

೧೨೫. ‘‘ತತ್ರಾನನ್ದ , ಯೋ ಸೋ ಏವಮಾಹ - ‘ನ ಹೇವ ಖೋ ಮೇ ವೇದನಾ ಅತ್ತಾ, ನೋಪಿ ಅಪ್ಪಟಿಸಂವೇದನೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ, ಅತ್ತಾ ಮೇ ವೇದಿಯತಿ, ವೇದನಾಧಮ್ಮೋ ಹಿ ಮೇ ಅತ್ತಾ’ತಿ। ಸೋ ಏವಮಸ್ಸ ವಚನೀಯೋ - ವೇದನಾ ಚ ಹಿ, ಆವುಸೋ, ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಸಬ್ಬಥಾ ಸಬ್ಬಂ ಅಪರಿಸೇಸಾ ನಿರುಜ್ಝೇಯ್ಯುಂ। ಸಬ್ಬಸೋ ವೇದನಾಯ ಅಸತಿ ವೇದನಾನಿರೋಧಾ ಅಪಿ ನು ಖೋ ತತ್ಥ ‘ಅಯಮಹಮಸ್ಮೀ’ತಿ ಸಿಯಾ’’ತಿ? ‘ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ’’। ‘‘ತಸ್ಮಾತಿಹಾನನ್ದ, ಏತೇನ ಪೇತಂ ನಕ್ಖಮತಿ - ‘‘ನ ಹೇವ ಖೋ ಮೇ ವೇದನಾ ಅತ್ತಾ, ನೋಪಿ ಅಪ್ಪಟಿಸಂವೇದನೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ, ಅತ್ತಾ ಮೇ ವೇದಿಯತಿ, ವೇದನಾಧಮ್ಮೋ ಹಿ ಮೇ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ।

೧೨೬. ‘‘ಯತೋ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ನೇವ ವೇದನಂ ಅತ್ತಾನಂ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ನೋಪಿ ಅಪ್ಪಟಿಸಂವೇದನಂ ಅತ್ತಾನಂ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ನೋಪಿ ‘ಅತ್ತಾ ಮೇ ವೇದಿಯತಿ, ವೇದನಾಧಮ್ಮೋ ಹಿ ಮೇ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ। ಸೋ ಏವಂ ನ ಸಮನುಪಸ್ಸನ್ತೋ ನ ಚ ಕಿಞ್ಚಿ ಲೋಕೇ ಉಪಾದಿಯತಿ, ಅನುಪಾದಿಯಂ ನ ಪರಿತಸ್ಸತಿ, ಅಪರಿತಸ್ಸಂ [ಅಪರಿತಸ್ಸನಂ (ಕ॰)] ಪಚ್ಚತ್ತಞ್ಞೇವ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯತಿ, ‘ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಏವಂ ವಿಮುತ್ತಚಿತ್ತಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖುಂ ಯೋ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - ‘ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ ಇತಿಸ್ಸ [ಇತಿ ಸಾ (ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಪಾಠನ್ತರಂ)] ದಿಟ್ಠೀ’ತಿ, ತದಕಲ್ಲಂ। ‘ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ ಇತಿಸ್ಸ ದಿಟ್ಠೀ’ತಿ, ತದಕಲ್ಲಂ। ‘ಹೋತಿ ಚ ನ ಚ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ ಇತಿಸ್ಸ ದಿಟ್ಠೀ’ತಿ, ತದಕಲ್ಲಂ। ‘ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ ಇತಿಸ್ಸ ದಿಟ್ಠೀ’ತಿ, ತದಕಲ್ಲಂ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಯಾವತಾ, ಆನನ್ದ, ಅಧಿವಚನಂ ಯಾವತಾ ಅಧಿವಚನಪಥೋ, ಯಾವತಾ ನಿರುತ್ತಿ ಯಾವತಾ ನಿರುತ್ತಿಪಥೋ, ಯಾವತಾ ಪಞ್ಞತ್ತಿ ಯಾವತಾ ಪಞ್ಞತ್ತಿಪಥೋ, ಯಾವತಾ ಪಞ್ಞಾ ಯಾವತಾ ಪಞ್ಞಾವಚರಂ, ಯಾವತಾ ವಟ್ಟಂ [ಯಾವತಾ ವಟ್ಟಂ ವಟ್ಟತಿ (ಕ॰ ಸೀ॰)], ಯಾವತಾ ವಟ್ಟತಿ [ಯಾವತಾ ವಟ್ಟಂ ವಟ್ಟತಿ (ಕ॰ ಸೀ॰)], ತದಭಿಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತೋ ಭಿಕ್ಖು, ತದಭಿಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ‘ನ ಜಾನಾತಿ ನ ಪಸ್ಸತಿ ಇತಿಸ್ಸ ದಿಟ್ಠೀ’ತಿ, ತದಕಲ್ಲಂ।

ಸತ್ತ ವಿಞ್ಞಾಣಟ್ಠಿತಿ

೧೨೭. ‘‘ಸತ್ತ ಖೋ, ಆನನ್ದ [ಸತ್ತ ಖೋ ಇಮಾ ಆನನ್ದ (ಕ॰ ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)], ವಿಞ್ಞಾಣಟ್ಠಿತಿಯೋ, ದ್ವೇ ಆಯತನಾನಿ। ಕತಮಾ ಸತ್ತ? ಸನ್ತಾನನ್ದ, ಸತ್ತಾ ನಾನತ್ತಕಾಯಾ ನಾನತ್ತಸಞ್ಞಿನೋ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಮನುಸ್ಸಾ , ಏಕಚ್ಚೇ ಚ ದೇವಾ, ಏಕಚ್ಚೇ ಚ ವಿನಿಪಾತಿಕಾ। ಅಯಂ ಪಠಮಾ ವಿಞ್ಞಾಣಟ್ಠಿತಿ। ಸನ್ತಾನನ್ದ, ಸತ್ತಾ ನಾನತ್ತಕಾಯಾ ಏಕತ್ತಸಞ್ಞಿನೋ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ದೇವಾ ಬ್ರಹ್ಮಕಾಯಿಕಾ ಪಠಮಾಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಾ। ಅಯಂ ದುತಿಯಾ ವಿಞ್ಞಾಣಟ್ಠಿತಿ। ಸನ್ತಾನನ್ದ, ಸತ್ತಾ ಏಕತ್ತಕಾಯಾ ನಾನತ್ತಸಞ್ಞಿನೋ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ದೇವಾ ಆಭಸ್ಸರಾ। ಅಯಂ ತತಿಯಾ ವಿಞ್ಞಾಣಟ್ಠಿತಿ। ಸನ್ತಾನನ್ದ, ಸತ್ತಾ ಏಕತ್ತಕಾಯಾ ಏಕತ್ತಸಞ್ಞಿನೋ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ದೇವಾ ಸುಭಕಿಣ್ಹಾ। ಅಯಂ ಚತುತ್ಥೀ ವಿಞ್ಞಾಣಟ್ಠಿತಿ। ಸನ್ತಾನನ್ದ, ಸತ್ತಾ ಸಬ್ಬಸೋ ರೂಪಸಞ್ಞಾನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮಾ ಪಟಿಘಸಞ್ಞಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾ ನಾನತ್ತಸಞ್ಞಾನಂ ಅಮನಸಿಕಾರಾ ‘ಅನನ್ತೋ ಆಕಾಸೋ’ತಿ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನೂಪಗಾ। ಅಯಂ ಪಞ್ಚಮೀ ವಿಞ್ಞಾಣಟ್ಠಿತಿ । ಸನ್ತಾನನ್ದ, ಸತ್ತಾ ಸಬ್ಬಸೋ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ‘ಅನನ್ತಂ ವಿಞ್ಞಾಣ’ನ್ತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನೂಪಗಾ। ಅಯಂ ಛಟ್ಠೀ ವಿಞ್ಞಾಣಟ್ಠಿತಿ। ಸನ್ತಾನನ್ದ, ಸತ್ತಾ ಸಬ್ಬಸೋ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ‘ನತ್ಥಿ ಕಿಞ್ಚೀ’ತಿ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನೂಪಗಾ। ಅಯಂ ಸತ್ತಮೀ ವಿಞ್ಞಾಣಟ್ಠಿತಿ। ಅಸಞ್ಞಸತ್ತಾಯತನಂ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಮೇವ ದುತಿಯಂ।

೧೨೮. "ತತ್ರಾನನ್ದ, ಯಾಯಂ ಪಠಮಾ ವಿಞ್ಞಾಣಟ್ಠಿತಿ ನಾನತ್ತಕಾಯಾ ನಾನತ್ತಸಞ್ಞಿನೋ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಮನುಸ್ಸಾ, ಏಕಚ್ಚೇ ಚ ದೇವಾ, ಏಕಚ್ಚೇ ಚ ವಿನಿಪಾತಿಕಾ। ಯೋ ನು ಖೋ, ಆನನ್ದ, ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ತಸ್ಸಾ ಚ ಸಮುದಯಂ ಪಜಾನಾತಿ, ತಸ್ಸಾ ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಂ ಪಜಾನಾತಿ, ತಸ್ಸಾ ಚ ಅಸ್ಸಾದಂ ಪಜಾನಾತಿ, ತಸ್ಸಾ ಚ ಆದೀನವಂ ಪಜಾನಾತಿ, ತಸ್ಸಾ ಚ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಕಲ್ಲಂ ನು ತೇನ ತದಭಿನನ್ದಿತು"ನ್ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"…ಪೇ॰… "ತತ್ರಾನನ್ದ, ಯಮಿದಂ ಅಸಞ್ಞಸತ್ತಾಯತನಂ। ಯೋ ನು ಖೋ, ಆನನ್ದ, ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ತಸ್ಸ ಚ ಸಮುದಯಂ ಪಜಾನಾತಿ, ತಸ್ಸ ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಂ ಪಜಾನಾತಿ, ತಸ್ಸ ಚ ಅಸ್ಸಾದಂ ಪಜಾನಾತಿ, ತಸ್ಸ ಚ ಆದೀನವಂ ಪಜಾನಾತಿ, ತಸ್ಸ ಚ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಕಲ್ಲಂ ನು ತೇನ ತದಭಿನನ್ದಿತು"ನ್ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ತತ್ರಾನನ್ದ, ಯಮಿದಂ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ। ಯೋ ನು ಖೋ, ಆನನ್ದ, ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ತಸ್ಸ ಚ ಸಮುದಯಂ ಪಜಾನಾತಿ, ತಸ್ಸ ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಂ ಪಜಾನಾತಿ, ತಸ್ಸ ಚ ಅಸ್ಸಾದಂ ಪಜಾನಾತಿ, ತಸ್ಸ ಚ ಆದೀನವಂ ಪಜಾನಾತಿ, ತಸ್ಸ ಚ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಕಲ್ಲಂ ನು ತೇನ ತದಭಿನನ್ದಿತು"ನ್ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। ಯತೋ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಇಮಾಸಞ್ಚ ಸತ್ತನ್ನಂ ವಿಞ್ಞಾಣಟ್ಠಿತೀನಂ ಇಮೇಸಞ್ಚ ದ್ವಿನ್ನಂ ಆಯತನಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಅನುಪಾದಾ ವಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಾನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತೋ।

ಅಟ್ಠ ವಿಮೋಕ್ಖಾ

೧೨೯. "ಅಟ್ಠ ಖೋ ಇಮೇ, ಆನನ್ದ, ವಿಮೋಕ್ಖಾ। ಕತಮೇ ಅಟ್ಠ? ರೂಪೀ ರೂಪಾನಿ ಪಸ್ಸತಿ ಅಯಂ ಪಠಮೋ ವಿಮೋಕ್ಖೋ। ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅರೂಪಸಞ್ಞೀ ಬಹಿದ್ಧಾ ರೂಪಾನಿ ಪಸ್ಸತಿ, ಅಯಂ ದುತಿಯೋ ವಿಮೋಕ್ಖೋ। ಸುಭನ್ತೇವ ಅಧಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ, ಅಯಂ ತತಿಯೋ ವಿಮೋಕ್ಖೋ। ಸಬ್ಬಸೋ ರೂಪಸಞ್ಞಾನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮಾ ಪಟಿಘಸಞ್ಞಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾ ನಾನತ್ತಸಞ್ಞಾನಂ ಅಮನಸಿಕಾರಾ 'ಅನನ್ತೋ ಆಕಾಸೋ'ತಿ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ, ಅಯಂ ಚತುತ್ಥೋ ವಿಮೋಕ್ಖೋ। ಸಬ್ಬಸೋ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ 'ಅನನ್ತಂ ವಿಞ್ಞಾಣ'ನ್ತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ, ಅಯಂ ಪಞ್ಚಮೋ ವಿಮೋಕ್ಖೋ। ಸಬ್ಬಸೋ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ 'ನತ್ಥಿ ಕಿಞ್ಚೀ'ತಿ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ, ಅಯಂ ಛಟ್ಠೋ ವಿಮೋಕ್ಖೋ। ಸಬ್ಬಸೋ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ 'ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾ'ಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ, ಅಯಂ ಸತ್ತಮೋ ವಿಮೋಕ್ಖೋ। ಸಬ್ಬಸೋ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ, ಅಯಂ ಅಟ್ಠಮೋ ವಿಮೋಕ್ಖೋ। ಇಮೇ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಅಟ್ಠ ವಿಮೋಕ್ಖಾ।

೧೩೦. "ಯತೋ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಇಮೇ ಅಟ್ಠ ವಿಮೋಕ್ಖೇ ಅನುಲೋಮಮ್ಪಿ ಸಮಾಪಜ್ಜತಿ, ಪಟಿಲೋಮಮ್ಪಿ ಸಮಾಪಜ್ಜತಿ, ಅನುಲೋಮಪಟಿಲೋಮಮ್ಪಿ ಸಮಾಪಜ್ಜತಿ, ಯತ್ಥಿಚ್ಛಕಂ ಯದಿಚ್ಛಕಂ ಯಾವತಿಚ್ಛಕಂ ಸಮಾಪಜ್ಜತಿಪಿ ವುಟ್ಠಾತಿಪಿ। ಆಸವಾನಞ್ಚ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಾನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಉಭತೋಭಾಗವಿಮುತ್ತೋ। ಇಮಾಯ ಚ ಆನನ್ದ ಉಭತೋಭಾಗವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಅಞ್ಞಾ ಉಭತೋಭಾಗವಿಮುತ್ತಿ ಉತ್ತರಿತರಾ ವಾ ಪಣೀತತರಾ ವಾ ನತ್ಥೀ"ತಿ। ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದೀತಿ।

ಮಹಾನಿದಾನಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ದುತಿಯಂ।

೩. ಮಹಾಪರಿನಿಬ್ಬಾನಸುತ್ತಂ

೧೩೧. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ಗಿಜ್ಝಕೂಟೇ ಪಬ್ಬತೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ರಾಜಾ ಮಾಗಧೋ ಅಜಾತಸತ್ತು ವೇದೇಹಿಪುತ್ತೋ ವಜ್ಜೀ ಅಭಿಯಾತುಕಾಮೋ ಹೋತಿ। ಸೋ ಏವಮಾಹ – ''ಅಹಂ ಹಿಮೇ ವಜ್ಜೀ ಏವಂಮಹಿದ್ಧಿಕೇ ಏವಂಮಹಾನುಭಾವೇ ಉಚ್ಛೇಚ್ಛಾಮಿ [ಉಚ್ಛೇಜ್ಜಾಮಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰), ಉಚ್ಛಿಜ್ಜಾಮಿ (ಕ॰)] ವಜ್ಜೀ, ವಿನಾಸೇಸ್ಸಾಮಿ ವಜ್ಜೀ, ಅನಯಬ್ಯಸನಂ ಆಪಾದೇಸ್ಸಾಮಿ ವಜ್ಜೀ''ತಿ [ಆಪಾದೇಸ್ಸಾಮಿ ವಜ್ಜೀತಿ (ಸಬ್ಬತ್ಥ) ಅ॰ ನಿ॰ ೭.೨೨ ಪಸ್ಸಿತಬ್ಬಂ]।

೧೩೨. ಅಥ ಖೋ ರಾಜಾ ಮಾಗಧೋ ಅಜಾತಸತ್ತು ವೇದೇಹಿಪುತ್ತೋ ವಸ್ಸಕಾರಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಮಗಧಮಹಾಮತ್ತಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – ''ಏಹಿ ತ್ವಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮಮ ವಚನೇನ ಭಗವತೋ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದಾಹಿ, ಅಪ್ಪಾಬಾಧಂ ಅಪ್ಪಾತಙ್ಕಂ ಲಹುಟ್ಠಾನಂ ಬಲಂ ಫಾಸುವಿಹಾರಂ ಪುಚ್ಛ – 'ರಾಜಾ, ಭನ್ತೇ, ಮಾಗಧೋ ಅಜಾತಸತ್ತು ವೇದೇಹಿಪುತ್ತೋ ಭಗವತೋ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದತಿ, ಅಪ್ಪಾಬಾಧಂ ಅಪ್ಪಾತಙ್ಕಂ ಲಹುಟ್ಠಾನಂ ಬಲಂ ಫಾಸುವಿಹಾರಂ ಪುಚ್ಛತೀ'ತಿ। ಏವಞ್ಚ ವದೇಹಿ – 'ರಾಜಾ, ಭನ್ತೇ, ಮಾಗಧೋ ಅಜಾತಸತ್ತು ವೇದೇಹಿಪುತ್ತೋ ವಜ್ಜೀ ಅಭಿಯಾತುಕಾಮೋ। ಸೋ ಏವಮಾಹ – ''ಅಹಂ ಹಿಮೇ ವಜ್ಜೀ ಏವಂಮಹಿದ್ಧಿಕೇ ಏವಂಮಹಾನುಭಾವೇ ಉಚ್ಛೇಚ್ಛಾಮಿ ವಜ್ಜೀ, ವಿನಾಸೇಸ್ಸಾಮಿ ವಜ್ಜೀ, ಅನಯಬ್ಯಸನಂ ಆಪಾದೇಸ್ಸಾಮೀ'''ತಿ। ಯಥಾ ತೇ ಭಗವಾ ಬ್ಯಾಕರೋತಿ, ತಂ ಸಾಧುಕಂ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಮಮ ಆರೋಚೇಯ್ಯಾಸಿ। ನ ಹಿ ತಥಾಗತಾ ವಿತಥಂ ಭಣನ್ತೀ''ತಿ।

ವಸ್ಸಕಾರಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ

೧೩೩. ''ಏವಂ, ಭೋ''ತಿ ಖೋ ವಸ್ಸಕಾರೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಮಗಧಮಹಾಮತ್ತೋ ರಞ್ಞೋ ಮಾಗಧಸ್ಸ ಅಜಾತಸತ್ತುಸ್ಸ ವೇದೇಹಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಭದ್ದಾನಿ ಭದ್ದಾನಿ ಯಾನಾನಿ ಯೋಜೇತ್ವಾ ಭದ್ದಂ ಭದ್ದಂ ಯಾನಂ ಅಭಿರುಹಿತ್ವಾ ಭದ್ದೇಹಿ ಭದ್ದೇಹಿ ಯಾನೇಹಿ ರಾಜಗಹಮ್ಹಾ ನಿಯ್ಯಾಸಿ, ಯೇನ ಗಿಜ್ಝಕೂಟೋ ಪಬ್ಬತೋ ತೇನ ಪಾಯಾಸಿ। ಯಾವತಿಕಾ ಯಾನಸ್ಸ ಭೂಮಿ, ಯಾನೇನ ಗನ್ತ್ವಾ, ಯಾನಾ ಪಚ್ಚೋರೋಹಿತ್ವಾ ಪತ್ತಿಕೋವ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ವಸ್ಸಕಾರೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಮಗಧಮಹಾಮತ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – ''ರಾಜಾ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಮಾಗಧೋ ಅಜಾತಸತ್ತು ವೇದೇಹಿಪುತ್ತೋ ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದತಿ, ಅಪ್ಪಾಬಾಧಂ ಅಪ್ಪಾತಙ್ಕಂ ಲಹುಟ್ಠಾನಂ ಬಲಂ ಫಾಸುವಿಹಾರಂ ಪುಚ್ಛತಿ। ರಾಜಾ [ಏವಞ್ಚ ವದೇತಿ ರಾಜಾ (ಕ॰)], ಭೋ ಗೋತಮ, ಮಾಗಧೋ ಅಜಾತಸತ್ತು ವೇದೇಹಿಪುತ್ತೋ ವಜ್ಜೀ ಅಭಿಯಾತುಕಾಮೋ। ಸೋ ಏವಮಾಹ – 'ಅಹಂ ಹಿಮೇ ವಜ್ಜೀ ಏವಂಮಹಿದ್ಧಿಕೇ ಏವಂಮಹಾನುಭಾವೇ ಉಚ್ಛೇಚ್ಛಾಮಿ ವಜ್ಜೀ, ವಿನಾಸೇಸ್ಸಾಮಿ ವಜ್ಜೀ, ಅನಯಬ್ಯಸನಂ ಆಪಾದೇಸ್ಸಾಮೀ'''ತಿ।

ರಾಜಅಪರಿಹಾನಿಯಧಮ್ಮಾ

೧೩೪. ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವತೋ ಪಿಟ್ಠಿತೋ ಠಿತೋ ಹೋತಿ ಭಗವನ್ತಂ ಬೀಜಯಮಾನೋ [ವೀಜಯಮಾನೋ (ಸೀ॰), ವೀಜಿಯಮಾನೋ (ಸ್ಯಾ॰)]। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – ''ಕಿನ್ತಿ ತೇ, ಆನನ್ದ, ಸುತಂ, 'ವಜ್ಜೀ ಅಭಿಣ್ಹಂ ಸನ್ನಿಪಾತಾ ಸನ್ನಿಪಾತಬಹುಲಾ'ತಿ? ''ಸುತಂ ಮೇತಂ, ಭನ್ತೇ – 'ವಜ್ಜೀ ಅಭಿಣ್ಹಂ ಸನ್ನಿಪಾತಾ ಸನ್ನಿಪಾತಬಹುಲಾ''ತಿ। ''ಯಾವಕೀವಞ್ಚ, ಆನನ್ದ, ವಜ್ಜೀ ಅಭಿಣ್ಹಂ ಸನ್ನಿಪಾತಾ ಸನ್ನಿಪಾತಬಹುಲಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ವುದ್ಧಿಯೇವ, ಆನನ್ದ, ವಜ್ಜೀನಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನಿ।

“ಕಿನ್ತಿ ತೇ, ಆನನ್ದ, ಸುತಂ , ‘ವಜ್ಜೀ ಸಮಗ್ಗಾ ಸನ್ನಿಪತನ್ತಿ, ಸಮಗ್ಗಾ ವುಟ್ಠಹನ್ತಿ, ಸಮಗ್ಗಾ ವಜ್ಜಿಕರಣೀಯಾನಿ ಕರೋನ್ತೀ’ತಿ? “ಸುತಂ ಮೇತಂ, ಭನ್ತೇ - ‘ವಜ್ಜೀ ಸಮಗ್ಗಾ ಸನ್ನಿಪತನ್ತಿ, ಸಮಗ್ಗಾ ವುಟ್ಠಹನ್ತಿ, ಸಮಗ್ಗಾ ವಜ್ಜಿಕರಣೀಯಾನಿ ಕರೋನ್ತೀ”ತಿ। “ಯಾವಕೀವಞ್ಚ, ಆನನ್ದ, ವಜ್ಜೀ ಸಮಗ್ಗಾ ಸನ್ನಿಪತಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಸಮಗ್ಗಾ ವುಟ್ಠಹಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಸಮಗ್ಗಾ ವಜ್ಜಿಕರಣೀಯಾನಿ ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ, ವುದ್ಧಿಯೇವ, ಆನನ್ದ, ವಜ್ಜೀನಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನಿ।

“ಕಿನ್ತಿ ತೇ, ಆನನ್ದ, ಸುತಂ, ‘ವಜ್ಜೀ ಅಪಞ್ಞತ್ತಂ ನ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ, ಪಞ್ಞತ್ತಂ ನ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ದನ್ತಿ, ಯಥಾಪಞ್ಞತ್ತೇ ಪೋರಾಣೇ ವಜ್ಜಿಧಮ್ಮೇ ಸಮಾದಾಯ ವತ್ತನ್ತೀ’”ತಿ? “ಸುತಂ ಮೇತಂ, ಭನ್ತೇ - ‘ವಜ್ಜೀ ಅಪಞ್ಞತ್ತಂ ನ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ, ಪಞ್ಞತ್ತಂ ನ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ದನ್ತಿ, ಯಥಾಪಞ್ಞತ್ತೇ ಪೋರಾಣೇ ವಜ್ಜಿಧಮ್ಮೇ ಸಮಾದಾಯ ವತ್ತನ್ತೀ’”ತಿ। “ಯಾವಕೀವಞ್ಚ, ಆನನ್ದ, “ವಜ್ಜೀ ಅಪಞ್ಞತ್ತಂ ನ ಪಞ್ಞಪೇಸ್ಸನ್ತಿ, ಪಞ್ಞತ್ತಂ ನ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ದಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಯಥಾಪಞ್ಞತ್ತೇ ಪೋರಾಣೇ ವಜ್ಜಿಧಮ್ಮೇ ಸಮಾದಾಯ ವತ್ತಿಸ್ಸನ್ತಿ, ವುದ್ಧಿಯೇವ, ಆನನ್ದ, ವಜ್ಜೀನಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನಿ।

“ಕಿನ್ತಿ ತೇ, ಆನನ್ದ, ಸುತಂ, ‘ವಜ್ಜೀ ಯೇ ತೇ ವಜ್ಜೀನಂ ವಜ್ಜಿಮಹಲ್ಲಕಾ, ತೇ ಸಕ್ಕರೋನ್ತಿ ಗರುಂ ಕರೋನ್ತಿ [ಗರುಕರೋನ್ತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ಮಾನೇನ್ತಿ ಪೂಜೇನ್ತಿ, ತೇಸಞ್ಚ ಸೋತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞನ್ತೀ’”ತಿ? “ಸುತಂ ಮೇತಂ, ಭನ್ತೇ - ‘ವಜ್ಜೀ ಯೇ ತೇ ವಜ್ಜೀನಂ ವಜ್ಜಿಮಹಲ್ಲಕಾ, ತೇ ಸಕ್ಕರೋನ್ತಿ ಗರುಂ ಕರೋನ್ತಿ ಮಾನೇನ್ತಿ ಪೂಜೇನ್ತಿ, ತೇಸಞ್ಚ ಸೋತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞನ್ತೀ’”ತಿ। “ಯಾವಕೀವಞ್ಚ, ಆನನ್ದ, ವಜ್ಜೀ ಯೇ ತೇ ವಜ್ಜೀನಂ ವಜ್ಜಿಮಹಲ್ಲಕಾ , ತೇ ಸಕ್ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ ಗರುಂ ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ ಮಾನೇಸ್ಸನ್ತಿ ಪೂಜೇಸ್ಸನ್ತಿ, ತೇಸಞ್ಚ ಸೋತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞಿಸ್ಸನ್ತಿ, ವುದ್ಧಿಯೇವ, ಆನನ್ದ, ವಜ್ಜೀನಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನಿ।

“ಕಿನ್ತಿ ತೇ, ಆನನ್ದ, ಸುತಂ, ‘ವಜ್ಜೀ ಯಾ ತಾ ಕುಲಿತ್ಥಿಯೋ ಕುಲಕುಮಾರಿಯೋ, ತಾ ನ ಓಕ್ಕಸ್ಸ ಪಸಯ್ಹ ವಾಸೇನ್ತೀ’”ತಿ? “ಸುತಂ ಮೇತಂ, ಭನ್ತೇ - ‘ವಜ್ಜೀ ಯಾ ತಾ ಕುಲಿತ್ಥಿಯೋ ಕುಲಕುಮಾರಿಯೋ ತಾ ನ ಓಕ್ಕಸ್ಸ ಪಸಯ್ಹ ವಾಸೇನ್ತೀ’”ತಿ। “ಯಾವಕೀವಞ್ಚ, ಆನನ್ದ, ವಜ್ಜೀ ಯಾ ತಾ ಕುಲಿತ್ಥಿಯೋ ಕುಲಕುಮಾರಿಯೋ, ತಾ ನ ಓಕ್ಕಸ್ಸ ಪಸಯ್ಹ ವಾಸೇಸ್ಸನ್ತಿ, ವುದ್ಧಿಯೇವ, ಆನನ್ದ, ವಜ್ಜೀನಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನಿ।

“ಕಿನ್ತಿ ತೇ, ಆನನ್ದ, ಸುತಂ, ‘ವಜ್ಜೀ ಯಾನಿ ತಾನಿ

ವಜ್ಜೀನಂ ವಜ್ಜಿಚೇತಿಯಾನಿ ಅಬ್ಭನ್ತರಾನಿ ಚೇವ ಬಾಹಿರಾನಿ ಚ, ತಾನಿ ಸಕ್ಕರೋನ್ತಿ ಗರುಂ ಕರೋನ್ತಿ ಮಾನೇನ್ತಿ ಪೂಜೇನ್ತಿ, ತೇಸಞ್ಚ ದಿನ್ನಪುಬ್ಬಂ ಕತಪುಬ್ಬಂ ಧಮ್ಮಿಕಂ ಬಲಿಂ ನೋ ಪರಿಹಾಪೇನ್ತೀ’”ತಿ? “ಸುತಂ ಮೇತಂ, ಭನ್ತೇ - ‘ವಜ್ಜೀ ಯಾನಿ ತಾನಿ ವಜ್ಜೀನಂ ವಜ್ಜಿಚೇತಿಯಾನಿ ಅಬ್ಭನ್ತರಾನಿ ಚೇವ ಬಾಹಿರಾನಿ ಚ, ತಾನಿ ಸಕ್ಕರೋನ್ತಿ ಗರುಂ ಕರೋನ್ತಿ ಮಾನೇನ್ತಿ ಪೂಜೇನ್ತಿ ತೇಸಞ್ಚ ದಿನ್ನಪುಬ್ಬಂ ಕತಪುಬ್ಬಂ ಧಮ್ಮಿಕಂ ಬಲಿಂ ನೋ ಪರಿಹಾಪೇನ್ತೀ’”ತಿ। “ಯಾವಕೀವಞ್ಚ, ಆನನ್ದ, ವಜ್ಜೀ ಯಾನಿ ತಾನಿ ವಜ್ಜೀನಂ ವಜ್ಜಿಚೇತಿಯಾನಿ ಅಬ್ಭನ್ತರಾನಿ ಚೇವ ಬಾಹಿರಾನಿ ಚ, ತಾನಿ ಸಕ್ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ ಗರುಂ ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ ಮಾನೇಸ್ಸನ್ತಿ ಪೂಜೇಸ್ಸನ್ತಿ, ತೇಸಞ್ಚ ದಿನ್ನಪುಬ್ಬಂ ಕತಪುಬ್ಬಂ ಧಮ್ಮಿಕಂ ಬಲಿಂ ನೋ ಪರಿಹಾಪೇಸ್ಸನ್ತಿ, ವುದ್ಧಿಯೇವ, ಆನನ್ದ, ವಜ್ಜೀನಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನಿ।

“ಕಿನ್ತಿ ತೇ, ಆನನ್ದ, ಸುತಂ, ‘ವಜ್ಜೀನಂ ಅರಹನ್ತೇಸು ಧಮ್ಮಿಕಾ ರಕ್ಖಾವರಣಗುತ್ತಿ ಸುಸಂವಿಹಿತಾ, ಕಿನ್ತಿ ಅನಾಗತಾ ಚ ಅರಹನ್ತೋ ವಿಜಿತಂ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ, ಆಗತಾ ಚ ಅರಹನ್ತೋ ವಿಜಿತೇ ಫಾಸು ವಿಹರೇಯ್ಯು’”ನ್ತಿ? “ಸುತಂ ಮೇತಂ, ಭನ್ತೇ ‘ವಜ್ಜೀನಂ ಅರಹನ್ತೇಸು ಧಮ್ಮಿಕಾ ರಕ್ಖಾವರಣಗುತ್ತಿ ಸುಸಂವಿಹಿತಾ ಕಿನ್ತಿ ಅನಾಗತಾ ಚ ಅರಹನ್ತೋ ವಿಜಿತಂ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ, ಆಗತಾ ಚ ಅರಹನ್ತೋ ವಿಜಿತೇ ಫಾಸು ವಿಹರೇಯ್ಯು’”ನ್ತಿ। “ಯಾವಕೀವಞ್ಚ, ಆನನ್ದ, ವಜ್ಜೀನಂ ಅರಹನ್ತೇಸು ಧಮ್ಮಿಕಾ ರಕ್ಖಾವರಣಗುತ್ತಿ ಸುಸಂವಿಹಿತಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಕಿನ್ತಿ ಅನಾಗತಾ ಚ ಅರಹನ್ತೋ ವಿಜಿತಂ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ, ಆಗತಾ ಚ ಅರಹನ್ತೋ ವಿಜಿತೇ ಫಾಸು ವಿಹರೇಯ್ಯುನ್ತಿ। ವುದ್ಧಿಯೇವ, ಆನನ್ದ, ವಜ್ಜೀನಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನೀ”ತಿ।

೧೩೫. ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ವಸ್ಸಕಾರಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಮಗಧಮಹಾಮತ್ತಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಏಕಮಿದಾಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಸಮಯಂ ವೇಸಾಲಿಯಂ ವಿಹರಾಮಿ ಸಾರನ್ದದೇ [ಸಾನನ್ದರೇ (ಕ॰)] ಚೇತಿಯೇ। ತತ್ರಾಹಂ ವಜ್ಜೀನಂ ಇಮೇ ಸತ್ತ ಅಪರಿಹಾನಿಯೇ ಧಮ್ಮೇ ದೇಸೇಸಿಂ। ಯಾವಕೀವಞ್ಚ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಇಮೇ ಸತ್ತ ಅಪರಿಹಾನಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ ವಜ್ಜೀಸು ಠಸ್ಸನ್ತಿ, ಇಮೇಸು ಚ ಸತ್ತಸು ಅಪರಿಹಾನಿಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ವಜ್ಜೀ ಸನ್ದಿಸ್ಸಿಸ್ಸನ್ತಿ, ವುದ್ಧಿಯೇವ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ವಜ್ಜೀನಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನೀ"ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ವಸ್ಸಕಾರೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಮಗಧಮಹಾಮತ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಏಕಮೇಕೇನಪಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಅಪರಿಹಾನಿಯೇನ ಧಮ್ಮೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾನಂ ವಜ್ಜೀನಂ ವುದ್ಧಿಯೇವ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನಿ । ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ಸತ್ತಹಿ ಅಪರಿಹಾನಿಯೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ। ಅಕರಣೀಯಾವ [ಅಕರಣೀಯಾ ಚ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)], ಭೋ ಗೋತಮ, ವಜ್ಜೀ [ವಜ್ಜೀನಂ (ಕ॰)] ರಞ್ಞಾ ಮಾಗಧೇನ ಅಜಾತಸತ್ತುನಾ ವೇದೇಹಿಪುತ್ತೇನ ಯದಿದಂ ಯುದ್ಧಸ್ಸ, ಅಞ್ಞತ್ರ ಉಪಲಾಪನಾಯ ಅಞ್ಞತ್ರ ಮಿಥುಭೇದಾ। ಹನ್ದ ಚ ದಾನಿ ಮಯಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಗಚ್ಛಾಮ , ಬಹುಕಿಚ್ಚಾ ಮಯಂ ಬಹುಕರಣೀಯಾ"ತಿ। "ಯಸ್ಸದಾನಿ ತ್ವಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕಾಲಂ ಮಞ್ಞಸೀ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ವಸ್ಸಕಾರೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಮಗಧಮಹಾಮತ್ತೋ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ।

ಭಿಕ್ಖುಅಪರಿಹಾನಿಯಧಮ್ಮಾ

೧೩೬. ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಅಚಿರಪಕ್ಕನ್ತೇ ವಸ್ಸಕಾರೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಮಗಧಮಹಾಮತ್ತೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಗಚ್ಛ ತ್ವಂ, ಆನನ್ದ, ಯಾವತಿಕಾ ಭಿಕ್ಖೂ ರಾಜಗಹಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರನ್ತಿ, ತೇ ಸಬ್ಬೇ ಉಪಟ್ಠಾನಸಾಲಾಯಂ ಸನ್ನಿಪಾತೇಹೀ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವತೋ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಯಾವತಿಕಾ ಭಿಕ್ಖೂ ರಾಜಗಹಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರನ್ತಿ, ತೇ ಸಬ್ಬೇ ಉಪಟ್ಠಾನಸಾಲಾಯಂ ಸನ್ನಿಪಾತೇತ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಸನ್ನಿಪತಿತೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ, ಯಸ್ಸದಾನಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಕಾಲಂ ಮಞ್ಞತೀ"ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಯೇನ ಉಪಟ್ಠಾನಸಾಲಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ। ನಿಸಜ್ಜ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಸತ್ತ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪರಿಹಾನಿಯೇ ಧಮ್ಮೇ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ, ತಂ ಸುಣಾಥ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿಕರೋಥ, ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

"ಯಾವಕೀವಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಅಭಿಣ್ಹಂ ಸನ್ನಿಪಾತಾ ಸನ್ನಿಪಾತಬಹುಲಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ವುದ್ಧಿಯೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನಿ।

"ಯಾವಕೀವಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಸಮಗ್ಗಾ ಸನ್ನಿಪತಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಸಮಗ್ಗಾ ವುಟ್ಠಹಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಸಮಗ್ಗಾ ಸಙ್ಘಕರಣೀಯಾನಿ ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ , ವುದ್ಧಿಯೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನಿ।

"ಯಾವಕೀವಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಅಪಞ್ಞತ್ತಂ ನ ಪಞ್ಞಪೇಸ್ಸನ್ತಿ, ಪಞ್ಞತ್ತಂ ನ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ದಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಯಥಾಪಞ್ಞತ್ತೇಸು ಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸು ಸಮಾದಾಯ ವತ್ತಿಸ್ಸನ್ತಿ, ವುದ್ಧಿಯೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನಿ।

"ಯಾವಕೀವಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಯೇ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಥೇರಾ ರತ್ತಞ್ಞೂ ಚಿರಪಬ್ಬಜಿತಾ ಸಙ್ಘಪಿತರೋ ಸಙ್ಘಪರಿಣಾಯಕಾ, ತೇ ಸಕ್ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ ಗರುಂ ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ ಮಾನೇಸ್ಸನ್ತಿ ಪೂಜೇಸ್ಸನ್ತಿ, ತೇಸಞ್ಚ ಸೋತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞಿಸ್ಸನ್ತಿ, ವುದ್ಧಿಯೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ

ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನಿ।

“ಯಾವಕೀವಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಉಪ್ಪನ್ನಾಯ ತಣ್ಹಾಯ ಪೋನೋಬ್ಭವಿಕಾಯ ನ ವಸಂ ಗಚ್ಛಿಸ್ಸನ್ತಿ, ವುದ್ಧಿಯೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನಿ।

“ಯಾವಕೀವಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಆರಞ್ಞಕೇಸು ಸೇನಾಸನೇಸು ಸಾಪೇಕ್ಖಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ವುದ್ಧಿಯೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನಿ।

“ಯಾವಕೀವಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಪಚ್ಚತ್ತಞ್ಞೇವ ಸತಿಂ ಉಪಟ್ಠಪೇಸ್ಸನ್ತಿ - ‘ಕಿನ್ತಿ ಅನಾಗತಾ ಚ ಪೇಸಲಾ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ, ಆಗತಾ ಚ ಪೇಸಲಾ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಫಾಸು [ಫಾಸುಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ವಿಹರೇಯ್ಯು’ನ್ತಿ। ವುದ್ಧಿಯೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನಿ।

“ಯಾವಕೀವಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇ ಸತ್ತ ಅಪರಿಹಾನಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಭಿಕ್ಖೂಸು ಠಸ್ಸನ್ತಿ, ಇಮೇಸು ಚ ಸತ್ತಸು ಅಪರಿಹಾನಿಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಭಿಕ್ಖೂ ಸನ್ದಿಸ್ಸಿಸ್ಸನ್ತಿ, ವುದ್ಧಿಯೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನಿ।

೧೩೭. “ಅಪರೇಪಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತ ಅಪರಿಹಾನಿಯೇ ಧಮ್ಮೇ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ, ತಂ ಸುಣಾಥ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿಕರೋಥ, ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ। “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

“ಯಾವಕೀವಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ನ ಕಮ್ಮಾರಾಮಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ನ ಕಮ್ಮರತಾ ನ ಕಮ್ಮಾರಾಮತಮನುಯುತ್ತಾ, ವುದ್ಧಿಯೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನಿ।

“ಯಾವಕೀವಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ನ ಭಸ್ಸಾರಾಮಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ನ ಭಸ್ಸರತಾ ನ ಭಸ್ಸಾರಾಮತಮನುಯುತ್ತಾ, ವುದ್ಧಿಯೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನಿ।

“ಯಾವಕೀವಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ನ ನಿದ್ದಾರಾಮಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ನ ನಿದ್ದಾರತಾ ನ ನಿದ್ದಾರಾಮತಮನುಯುತ್ತಾ, ವುದ್ಧಿಯೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನಿ।

“ಯಾವಕೀವಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ನ ಸಙ್ಗಣಿಕಾರಾಮಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ನ ಸಙ್ಗಣಿಕರತಾ ನ ಸಙ್ಗಣಿಕಾರಾಮತಮನುಯುತ್ತಾ, ವುದ್ಧಿಯೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನಿ।

“ಯಾವಕೀವಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ನ ಪಾಪಿಚ್ಛಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ನ ಪಾಪಿಕಾನಂ ಇಚ್ಛಾನಂ ವಸಂ ಗತಾ, ವುದ್ಧಿಯೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನಿ।

“ಯಾವಕೀವಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ನ ಪಾಪಮಿತ್ತಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ನ ಪಾಪಸಹಾಯಾ ನ ಪಾಪಸಮ್ಪವಙ್ಕಾ, ವುದ್ಧಿಯೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನಿ।

“ಯಾವಕೀವಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ನ ಓರಮತ್ತಕೇನ ವಿಸೇಸಾಧಿಗಮೇನ ಅನ್ತರಾವೋಸಾನಂ ಆಪಜ್ಜಿಸ್ಸನ್ತಿ, ವುದ್ಧಿಯೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನಿ।

“ಯಾವಕೀವಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇ ಸತ್ತ ಅಪರಿಹಾನಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಭಿಕ್ಖೂಸು ಠಸ್ಸನ್ತಿ, ಇಮೇಸು ಚ ಸತ್ತಸು ಅಪರಿಹಾನಿಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಭಿಕ್ಖೂ ಸನ್ದಿಸ್ಸಿಸ್ಸನ್ತಿ, ವುದ್ಧಿಯೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನಿ।

೧೩೮. “ಅಪರೇಪಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತ ಅಪರಿಹಾನಿಯೇ ಧಮ್ಮೇ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ…ಪೇ॰… “ಯಾವಕೀವಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಸದ್ಧಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಹಿರಿಮನಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ… ಓತ್ತಪ್ಪೀ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ… ಬಹುಸ್ಸುತಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ… ಆರದ್ಧವೀರಿಯಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ… ಉಪಟ್ಠಿತಸ್ಸತೀ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ… ಪಞ್ಞವನ್ತೋ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ವುದ್ಧಿಯೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನಿ। ಯಾವಕೀವಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇ ಸತ್ತ ಅಪರಿಹಾನಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಭಿಕ್ಖೂಸು ಠಸ್ಸನ್ತಿ, ಇಮೇಸು ಚ ಸತ್ತಸು ಅಪರಿಹಾನಿಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಭಿಕ್ಖೂ ಸನ್ದಿಸ್ಸಿಸ್ಸನ್ತಿ, ವುದ್ಧಿಯೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನಿ।

೧೩೯. “ಅಪರೇಪಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತ ಅಪರಿಹಾನಿಯೇ ಧಮ್ಮೇ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ, ತಂ ಸುಣಾಥ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿಕರೋಥ, ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ। “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

“ಯಾವಕೀವಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇಸ್ಸನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇಸ್ಸನ್ತಿ… ವೀರಿಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇಸ್ಸನ್ತಿ… ಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇಸ್ಸನ್ತಿ… ಪಸ್ಸದ್ಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇಸ್ಸನ್ತಿ… ಸಮಾಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇಸ್ಸನ್ತಿ… ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇಸ್ಸನ್ತಿ, ವುದ್ಧಿಯೇವ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನಿ।

“ಯಾವಕೀವಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇ ಸತ್ತ ಅಪರಿಹಾನಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಭಿಕ್ಖೂಸು ಠಸ್ಸನ್ತಿ, ಇಮೇಸು ಚ ಸತ್ತಸು ಅಪರಿಹಾನಿಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಭಿಕ್ಖೂ ಸನ್ದಿಸ್ಸಿಸ್ಸನ್ತಿ, ವುದ್ಧಿಯೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ ನೋ ಪರಿಹಾನಿ।

೧೪೦. “ಅಪರೇಪಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತ ಅಪರಿಹಾನಿಯೇ ಧಮ್ಮೇ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ, ತಂ ಸುಣಾಥ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿಕರೋಥ, ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ। “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

“ಯಾವಕೀವಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಅನಿಚ್ಚಸಞ್ಞಂ ಭಾವೇಸ್ಸನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಅನತ್ತಸಞ್ಞಂ ಭಾವೇಸ್ಸನ್ತಿ… ಅಸುಭಸಞ್ಞಂ ಭಾವೇಸ್ಸನ್ತಿ… ಆದೀನವಸಞ್ಞಂ ಭಾವೇಸ್ಸನ್ತಿ… ಪಹಾನಸಞ್ಞಂ ಭಾವೇಸ್ಸನ್ತಿ… ವಿರಾಗಸಞ್ಞಂ ಭಾವೇಸ್ಸನ್ತಿ… ನಿರೋಧಸಞ್ಞಂ ಭಾವೇಸ್ಸನ್ತಿ, ವುದ್ಧಿಯೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನಿ।

“ಯಾವಕೀವಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇ ಸತ್ತ ಅಪರಿಹಾನಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಭಿಕ್ಖೂಸು ಠಸ್ಸನ್ತಿ, ಇಮೇಸು ಚ ಸತ್ತಸು ಅಪರಿಹಾನಿಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಭಿಕ್ಖೂ ಸನ್ದಿಸ್ಸಿಸ್ಸನ್ತಿ, ವುದ್ಧಿಯೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನಿ।

೧೪೧. “ಛ, ವೋ ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪರಿಹಾನಿಯೇ ಧಮ್ಮೇ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ, ತಂ ಸುಣಾಥ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿಕರೋಥ, ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ। “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

“ಯಾವಕೀವಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಮೇತ್ತಂ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಾಪೇಸ್ಸನ್ತಿ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಸು ಆವಿ ಚೇವ ರಹೋ ಚ, ವುದ್ಧಿಯೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನಿ।

“ಯಾವಕೀವಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಮೇತ್ತಂ ವಚೀಕಮ್ಮಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಾಪೇಸ್ಸನ್ತಿ …ಪೇ॰… ಮೇತ್ತಂ ಮನೋಕಮ್ಮಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಾಪೇಸ್ಸನ್ತಿ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಸು ಆವಿ ಚೇವ ರಹೋ ಚ, ವುದ್ಧಿಯೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನಿ।

“ಯಾವಕೀವಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ, ಯೇ ತೇ ಲಾಭಾ ಧಮ್ಮಿಕಾ ಧಮ್ಮಲದ್ಧಾ ಅನ್ತಮಸೋ ಪತ್ತಪರಿಯಾಪನ್ನಮತ್ತಮ್ಪಿ ತಥಾರೂಪೇಹಿ ಲಾಭೇಹಿ ಅಪ್ಪಟಿವಿಭತ್ತಭೋಗೀ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಸೀಲವನ್ತೇಹಿ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಹಿ ಸಾಧಾರಣಭೋಗೀ, ವುದ್ಧಿಯೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನಿ।

“ಯಾವಕೀವಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಯಾನಿ ಕಾನಿ ಸೀಲಾನಿ ಅಖಣ್ಡಾನಿ ಅಚ್ಛಿದ್ದಾನಿ ಅಸಬಲಾನಿ ಅಕಮ್ಮಾಸಾನಿ ಭುಜಿಸ್ಸಾನಿ ವಿಞ್ಞೂಪಸತ್ಥಾನಿ [ವಿಞ್ಞುಪ್ಪಸತ್ಥಾನಿ (ಸೀ॰)] ಅಪರಾಮಟ್ಠಾನಿ ಸಮಾಧಿಸಂವತ್ತನಿಕಾನಿ ತಥಾರೂಪೇಸು ಸೀಲೇಸು ಸೀಲಸಾಮಞ್ಞಗತಾ ವಿಹರಿಸ್ಸನ್ತಿ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಹಿ ಆವಿ ಚೇವ ರಹೋ ಚ, ವುದ್ಧಿಯೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನಿ।

“ಯಾವಕೀವಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಯಾಯಂ ದಿಟ್ಠಿ ಅರಿಯಾ ನಿಯ್ಯಾನಿಕಾ, ನಿಯ್ಯಾತಿ ತಕ್ಕರಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ, ತಥಾರೂಪಾಯ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ದಿಟ್ಠಿಸಾಮಞ್ಞಗತಾ ವಿಹರಿಸ್ಸನ್ತಿ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಹಿ ಆವಿ ಚೇವ ರಹೋ ಚ, ವುದ್ಧಿಯೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನಿ।

“ಯಾವಕೀವಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇ ಛ ಅಪರಿಹಾನಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಭಿಕ್ಖೂಸು ಠಸ್ಸನ್ತಿ, ಇಮೇಸು ಚ ಛಸು ಅಪರಿಹಾನಿಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಭಿಕ್ಖೂ ಸನ್ದಿಸ್ಸಿಸ್ಸನ್ತಿ, ವುದ್ಧಿಯೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನೋ ಪರಿಹಾನೀ”ತಿ।

೧೪೨. ತತ್ರ ಸುದಂ ಭಗವಾ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಗಿಜ್ಝಕೂಟೇ ಪಬ್ಬತೇ ಏತದೇವ ಬಹುಲಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಧಮ್ಮಿಂ ಕಥಂ ಕರೋತಿ – “ಇತಿ ಸೀಲಂ, ಇತಿ ಸಮಾಧಿ, ಇತಿ ಪಞ್ಞಾ। ಸೀಲಪರಿಭಾವಿತೋ ಸಮಾಧಿ ಮಹಪ್ಫಲೋ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸೋ। ಸಮಾಧಿಪರಿಭಾವಿತಾ ಪಞ್ಞಾ ಮಹಪ್ಫಲಾ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಾ। ಪಞ್ಞಾಪರಿಭಾವಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಸಮ್ಮದೇವ ಆಸವೇಹಿ ವಿಮುಚ್ಚತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ – ಕಾಮಾಸವಾ, ಭವಾಸವಾ, ಅವಿಜ್ಜಾಸವಾ”ತಿ।

೧೪೩. ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ರಾಜಗಹೇ ಯಥಾಭಿರನ್ತಂ ವಿಹರಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – “ಆಯಾಮಾನನ್ದ, ಯೇನ ಅಮ್ಬಲಟ್ಠಿಕಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಸ್ಸಾಮಾ”ತಿ। “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”ತಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಮಹತಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಯೇನ ಅಮ್ಬಲಟ್ಠಿಕಾ ತದವಸರಿ। ತತ್ರ ಸುದಂ ಭಗವಾ ಅಮ್ಬಲಟ್ಠಿಕಾಯಂ ವಿಹರತಿ ರಾಜಾಗಾರಕೇ। ತತ್ರಾಪಿ ಸುದಂ ಭಗವಾ ಅಮ್ಬಲಟ್ಠಿಕಾಯಂ ವಿಹರನ್ತೋ ರಾಜಾಗಾರಕೇ ಏತದೇವ ಬಹುಲಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಧಮ್ಮಿಂ ಕಥಂ ಕರೋತಿ – “ಇತಿ ಸೀಲಂ ಇತಿ ಸಮಾಧಿ ಇತಿ ಪಞ್ಞಾ। ಸೀಲಪರಿಭಾವಿತೋ ಸಮಾಧಿ ಮಹಪ್ಫಲೋ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸೋ। ಸಮಾಧಿಪರಿಭಾವಿತಾ ಪಞ್ಞಾ ಮಹಪ್ಫಲಾ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಾ। ಪಞ್ಞಾಪರಿಭಾವಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಸಮ್ಮದೇವ ಆಸವೇಹಿ ವಿಮುಚ್ಚತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ – ಕಾಮಾಸವಾ, ಭವಾಸವಾ, ಅವಿಜ್ಜಾಸವಾ”ತಿ।

೧೪೪. ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಅಮ್ಬಲಟ್ಠಿಕಾಯಂ ಯಥಾಭಿರನ್ತಂ ವಿಹರಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – “ಆಯಾಮಾನನ್ದ, ಯೇನ ನಾಳನ್ದಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಸ್ಸಾಮಾ”ತಿ। “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”ತಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಮಹತಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಯೇನ ನಾಳನ್ದಾ ತದವಸರಿ, ತತ್ರ ಸುದಂ ಭಗವಾ ನಾಳನ್ದಾಯಂ ವಿಹರತಿ ಪಾವಾರಿಕಮ್ಬವನೇ ।

ಸಾರಿಪುತ್ತಸೀಹನಾದೋ

೧೪೫. ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – “ಏವಂ ಪಸನ್ನೋ ಅಹಂ,

ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಿ; ನ ಚಾಹು ನ ಚ ಭವಿಸ್ಸತಿ ನ ಚೇತರಹಿ ವಿಜ್ಜತಿ ಅಞ್ಞೋ ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ಭಗವತಾ ಭಿಯ್ಯೋಭಿಞ್ಞತರೋ ಯದಿದಂ ಸಮ್ಬೋಧಿಯ"ನ್ತಿ। "ಉಳಾರಾ ಖೋ ತೇ ಅಯಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಆಸಭೀ ವಾಚಾ [ಆಸಭಿವಾಚಾ (ಸ್ಯಾ॰)] ಭಾಸಿತಾ, ಏಕಂಸೋ ಗಹಿತೋ, ಸೀಹನಾದೋ ನದಿತೋ - 'ಏವಂಪಸನ್ನೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಿ; ನ ಚಾಹು ನ ಚ ಭವಿಸ್ಸತಿ ನ ಚೇತರಹಿ ವಿಜ್ಜತಿ ಅಞ್ಞೋ ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ಭಗವತಾ ಭಿಯ್ಯೋಭಿಞ್ಞತರೋ ಯದಿದಂ ಸಮ್ಬೋಧಿಯ'ನ್ತಿ।

"ಕಿಂ ತೇ [ಕಿಂ ನು (ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)], ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಯೇ ತೇ ಅಹೇಸುಂ ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ ಅರಹನ್ತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಾ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಭಗವನ್ತೋ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ವಿದಿತಾ - 'ಏವಂಸೀಲಾ ತೇ ಭಗವನ್ತೋ ಅಹೇಸುಂ ಇತಿಪಿ, ಏವಂಧಮ್ಮಾ ಏವಂಪಞ್ಞಾ ಏವಂವಿಹಾರೀ ಏವಂವಿಮುತ್ತಾ ತೇ ಭಗವನ್ತೋ ಅಹೇಸುಂ ಇತಿಪೀ'"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"।

"ಕಿಂ ಪನ ತೇ [ಕಿಂ ಪನ (ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)], ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಯೇ ತೇ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ ಅರಹನ್ತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಾ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಭಗವನ್ತೋ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ವಿದಿತಾ - 'ಏವಂಸೀಲಾ ತೇ ಭಗವನ್ತೋ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಇತಿಪಿ, ಏವಂಧಮ್ಮಾ ಏವಂಪಞ್ಞಾ ಏವಂವಿಹಾರೀ ಏವಂವಿಮುತ್ತಾ ತೇ ಭಗವನ್ತೋ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಇತಿಪೀ'"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"।

"ಕಿಂ ಪನ ತೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅಹಂ ಏತರಹಿ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ವಿದಿತೋ - "ಏವಂಸೀಲೋ ಭಗವಾ ಇತಿಪಿ , ಏವಂಧಮ್ಮೋ ಏವಂಪಞ್ಞೋ ಏವಂವಿಹಾರೀ ಏವಂವಿಮುತ್ತೋ ಭಗವಾ ಇತಿಪೀ'"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"।

"ಏತ್ಥ ಚ ಹಿ ತೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇಸು ಅರಹನ್ತೇಸು ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇಸು ಚೇತೋಪರಿಯಞಾಣಂ [ಚೇತೋಪರಿಞ್ಞಾಯಞಾಣಂ (ಸ್ಯಾ॰), ಚೇತಸಾ ಚೇತೋಪರಿಯಾಯಞಾಣಂ (ಕ॰)] ನತ್ಥಿ। ಅಥ ಕಿಞ್ಚರಹಿ ತೇ ಅಯಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಉಳಾರಾ ಆಸಭೀ ವಾಚಾ ಭಾಸಿತಾ, ಏಕಂಸೋ ಗಹಿತೋ, ಸೀಹನಾದೋ ನದಿತೋ - 'ಏವಂಪಸನ್ನೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಿ; ನ ಚಾಹು ನ ಚ ಭವಿಸ್ಸತಿ ನ ಚೇತರಹಿ ವಿಜ್ಜತಿ ಅಞ್ಞೋ ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ಭಗವತಾ ಭಿಯ್ಯೋಭಿಞ್ಞತರೋ ಯದಿದಂ ಸಮ್ಬೋಧಿಯ'"ನ್ತಿ?

೧೪೬. "ನ ಖೋ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇಸು ಅರಹನ್ತೇಸು ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇಸು ಚೇತೋಪರಿಯಞಾಣಂ ಅತ್ಥಿ, ಅಪಿ ಚ ಮೇ ಧಮ್ಮನ್ವಯೋ ವಿದಿತೋ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭನ್ತೇ, ರಞ್ಞೋ ಪಚ್ಚನ್ತಿಮಂ ನಗರಂ ದಳ್ಹುದ್ಧಾಪಂ ದಳ್ಹಪಾಕಾರತೋರಣಂ ಏಕದ್ವಾರಂ, ತತ್ರಸ್ಸ ದೋವಾರಿಕೋ ಪಣ್ಡಿತೋ ವಿಯತ್ತೋ ಮೇಧಾವೀ ಅಞ್ಞಾತಾನಂ ನಿವಾರೇತಾ ಞಾತಾನಂ ಪವೇಸೇತಾ। ಸೋ ತಸ್ಸ ನಗರಸ್ಸ ಸಮನ್ತಾ ಅನುಪರಿಯಾಯಪಥಂ [ಅನುಚರಿಯಾಯಪಥಂ (ಸ್ಯಾ॰)] ಅನುಕ್ಕಮಮಾನೋ ನ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಪಾಕಾರಸನ್ಧಿಂ ವಾ ಪಾಕಾರವಿವರಂ ವಾ, ಅನ್ತಮಸೋ ಬಿಳಾರನಿಕ್ಖಮನಮತ್ತಮ್ಪಿ। ತಸ್ಸ ಏವಮಸ್ಸ [ನ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ, ತಸ್ಸ ಏವಮಸ್ಸ (ಸ್ಯಾ॰)] - 'ಯೇ ಖೋ ಕೇಚಿ ಓಳಾರಿಕಾ ಪಾಣಾ ಇಮಂ ನಗರಂ ಪವಿಸನ್ತಿ ವಾ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಿ ವಾ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಇಮಿನಾವ ದ್ವಾರೇನ ಪವಿಸನ್ತಿ ವಾ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಿ ವಾ'ತಿ। ಏವಮೇವ ಖೋ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮನ್ವಯೋ ವಿದಿತೋ - 'ಯೇ ತೇ, ಭನ್ತೇ, ಅಹೇಸುಂ ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ ಅರಹನ್ತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಾ , ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಭಗವನ್ತೋ ಪಞ್ಚ ನೀವರಣೇ ಪಹಾಯ ಚೇತಸೋ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಪಞ್ಞಾಯ ದುಬ್ಬಲೀಕರಣೇ ಚತೂಸು ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇಸು ಸುಪತಿಟ್ಠಿತಚಿತ್ತಾ ಸತ್ತಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಯಥಾಭೂತಂ ಭಾವೇತ್ವಾ ಅನುತ್ತರಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುಜ್ಝಿಂಸು। ಯೇಪಿ ತೇ, ಭನ್ತೇ, ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ ಅರಹನ್ತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಾ , ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಭಗವನ್ತೋ ಪಞ್ಚ ನೀವರಣೇ ಪಹಾಯ ಚೇತಸೋ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಪಞ್ಞಾಯ ದುಬ್ಬಲೀಕರಣೇ ಚತೂಸು ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇಸು ಸುಪತಿಟ್ಠಿತಚಿತ್ತಾ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಯಥಾಭೂತಂ ಭಾವೇತ್ವಾ ಅನುತ್ತರಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುಜ್ಝಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಭಗವಾಪಿ, ಭನ್ತೇ, ಏತರಹಿ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಪಞ್ಚ ನೀವರಣೇ ಪಹಾಯ ಚೇತಸೋ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ

ಪಞ್ಞಾಯ ದುಬ್ಬಲೀಕರಣೇ ಚತೂಸು ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇಸು ಸುಪತಿಟ್ಠಿತಚಿತ್ತೋ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಯಥಾಭೂತಂ ಭಾವೇತ್ವಾ ಅನುತ್ತರಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ’”ತಿ।

೧೪೭. ತತ್ರಪಿ ಸುದಂ ಭಗವಾ ನಾಳನ್ದಾಯಂ ವಿಹರನ್ತೋ ಪಾವಾರಿಕಮ್ಬವನೇ ಏತದೇವ ಬಹುಲಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಧಮ್ಮಿಂ ಕಥಂ ಕರೋತಿ – “ಇತಿ ಸೀಲಂ, ಇತಿ ಸಮಾಧಿ, ಇತಿ ಪಞ್ಞಾ। ಸೀಲಪರಿಭಾವಿತೋ ಸಮಾಧಿ ಮಹಪ್ಫಲೋ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸೋ। ಸಮಾಧಿಪರಿಭಾವಿತಾ ಪಞ್ಞಾ ಮಹಪ್ಫಲಾ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಾ। ಪಞ್ಞಾಪರಿಭಾವಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಸಮ್ಮದೇವ ಆಸವೇಹಿ ವಿಮುಚ್ಚತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ – ಕಾಮಾಸವಾ, ಭವಾಸವಾ, ಅವಿಜ್ಜಾಸವಾ”ತಿ।

ದುಸ್ಸೀಲಆದೀನವಾ

೧೪೮. ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ನಾಳನ್ದಾಯಂ ಯಥಾಭಿರನ್ತಂ ವಿಹರಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – “ಆಯಾಮಾನನ್ದ, ಯೇನ ಪಾಟಲಿಗಾಮೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಸ್ಸಾಮಾ”ತಿ। “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”ತಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ । ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಮಹತಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಯೇನ ಪಾಟಲಿಗಾಮೋ ತದವಸರಿ। ಅಸ್ಸೋಸುಂ ಖೋ ಪಾಟಲಿಗಾಮಿಕಾ ಉಪಾಸಕಾ – “ಭಗವಾ ಕಿರ ಪಾಟಲಿಗಾಮಂ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ”ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಪಾಟಲಿಗಾಮಿಕಾ ಉಪಾಸಕಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಖೋ ಪಾಟಲಿಗಾಮಿಕಾ ಉಪಾಸಕಾ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ – “ಅಧಿವಾಸೇತು ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಆವಸಥಾಗಾರ”ನ್ತಿ। ಅಧಿವಾಸೇಸಿ ಭಗವಾ ತುಣ್ಹೀಭಾವೇನ। ಅಥ ಖೋ ಪಾಟಲಿಗಾಮಿಕಾ ಉಪಾಸಕಾ ಭಗವತೋ ಅಧಿವಾಸನಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಯೇನ ಆವಸಥಾಗಾರಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಸಬ್ಬಸನ್ಥರಿಂ [ಸಬ್ಬಸನ್ಥರಿತಂ ಸತ್ಥತಂ (ಸ್ಯಾ॰), ಸಬ್ಬಸನ್ಥರಿಂ ಸನ್ಥತಂ (ಕ॰)] ಆವಸಥಾಗಾರಂ ಸನ್ಥರಿತ್ವಾ ಆಸನಾನಿ ಪಞ್ಞಪೇತ್ವಾ ಉದಕಮಣಿಕಂ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ತೇಲಪದೀಪಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು, ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತಾ ಖೋ ಪಾಟಲಿಗಾಮಿಕಾ ಉಪಾಸಕಾ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ – “ಸಬ್ಬಸನ್ಥರಿಸನ್ಥತಂ [ಸಬ್ಬಸನ್ಥರಿಂ ಸನ್ಥತಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)], ಭನ್ತೇ, ಆವಸಥಾಗಾರಂ, ಆಸನಾನಿ ಪಞ್ಞತ್ತಾನಿ, ಉದಕಮಣಿಕೋ ಪತಿಟ್ಠಾಪಿತೋ, ತೇಲಪದೀಪೋ ಆರೋಪಿತೋ; ಯಸ್ಸದಾನಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಕಾಲಂ ಮಞ್ಞತೀ”ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ [ಇದಂ ಪದಂ ವಿನಯಮಹಾವಗ್ಗ ನ ದಿಸ್ಸತಿ]। ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಯೇನ ಆವಸಥಾಗಾರಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಾದೇ ಪಕ್ಖಾಲೇತ್ವಾ ಆವಸಥಾಗಾರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಮಜ್ಝಿಮಂ ಥಮ್ಭಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಪುರತ್ಥಾಭಿಮುಖೋ [ಪುರತ್ಥಿಮಾಭಿಮುಖೋ (ಕ॰)] ನಿಸೀದಿ। ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋಪಿ ಖೋ ಪಾದೇ ಪಕ್ಖಾಲೇತ್ವಾ ಆವಸಥಾಗಾರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಿಮಂ ಭಿತ್ತಿಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಪುರತ್ಥಾಭಿಮುಖೋ ನಿಸೀದಿ ಭಗವನ್ತಮೇವ ಪುರಕ್ಖತ್ವಾ। ಪಾಟಲಿಗಾಮಿಕಾಪಿ ಖೋ ಉಪಾಸಕಾ ಪಾದೇ ಪಕ್ಖಾಲೇತ್ವಾ ಆವಸಥಾಗಾರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಪುರತ್ಥಿಮಂ ಭಿತ್ತಿಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಪಚ್ಛಿಮಾಭಿಮುಖಾ ನಿಸೀದಿಂಸು ಭಗವನ್ತಮೇವ ಪುರಕ್ಖತ್ವಾ।

೧೪೯. ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಪಾಟಲಿಗಾಮಿಕೇ ಉಪಾಸಕೇ ಆಮನ್ತೇಸಿ – “ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಗಹಪತಯೋ, ಆದೀನವಾ ದುಸ್ಸೀಲಸ್ಸ ಸೀಲವಿಪತ್ತಿಯಾ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಇಧ, ಗಹಪತಯೋ, ದುಸ್ಸೀಲೋ ಸೀಲವಿಪನ್ನೋ ಪಮಾದಾಧಿಕರಣಂ ಮಹತಿಂ ಭೋಗಜಾನಿಂ ನಿಗಚ್ಛತಿ। ಅಯಂ ಪಠಮೋ ಆದೀನವೋ ದುಸ್ಸೀಲಸ್ಸ ಸೀಲವಿಪತ್ತಿಯಾ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಗಹಪತಯೋ, ದುಸ್ಸೀಲಸ್ಸ ಸೀಲವಿಪನ್ನಸ್ಸ ಪಾಪಕೋ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೋ ಅಬ್ಭುಗ್ಗಚ್ಛತಿ। ಅಯಂ ದುತಿಯೋ ಆದೀನವೋ ದುಸ್ಸೀಲಸ್ಸ ಸೀಲವಿಪತ್ತಿಯಾ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಗಹಪತಯೋ, ದುಸ್ಸೀಲೋ ಸೀಲವಿಪನ್ನೋ ಯಞ್ಞದೇವ ಪರಿಸಂ ಉಪಸಙ್ಕಮತಿ - ಯದಿ ಖತ್ತಿಯಪರಿಸಂ ಯದಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪರಿಸಂ ಯದಿ ಗಹಪತಿಪರಿಸಂ ಯದಿ ಸಮಣಪರಿಸಂ - ಅವಿಸಾರದೋ ಉಪಸಙ್ಕಮತಿ ಮಙ್ಕುಭೂತೋ। ಅಯಂ ತತಿಯೋ ಆದೀನವೋ ದುಸ್ಸೀಲಸ್ಸ ಸೀಲವಿಪತ್ತಿಯಾ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಗಹಪತಯೋ, ದುಸ್ಸೀಲೋ ಸೀಲವಿಪನ್ನೋ ಸಮ್ಮೂಳ್ಹೋ ಕಾಲಙ್ಕರೋತಿ। ಅಯಂ ಚತುತ್ಥೋ ಆದೀನವೋ ದುಸ್ಸೀಲಸ್ಸ ಸೀಲವಿಪತ್ತಿಯಾ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಗಹಪತಯೋ, ದುಸ್ಸೀಲೋ ಸೀಲವಿಪನ್ನೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಅಯಂ ಪಞ್ಚಮೋ ಆದೀನವೋ ದುಸ್ಸೀಲಸ್ಸ ಸೀಲವಿಪತ್ತಿಯಾ। ಇಮೇ ಖೋ, ಗಹಪತಯೋ, ಪಞ್ಚ ಆದೀನವಾ ದುಸ್ಸೀಲಸ್ಸ ಸೀಲವಿಪತ್ತಿಯಾ।

ಸೀಲವನ್ತಆನಿಸಂಸಾ

೧೫೦. “ಪಞ್ಚಿಮೇ , ಗಹಪತಯೋ, ಆನಿಸಂಸಾ ಸೀಲವತೋ ಸೀಲಸಮ್ಪದಾಯ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಇಧ, ಗಹಪತಯೋ, ಸೀಲವಾ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋ ಅಪ್ಪಮಾದಾಧಿಕರಣಂ ಮಹನ್ತಂ ಭೋಗಕ್ಖನ್ಧಂ ಅಧಿಗಚ್ಛತಿ। ಅಯಂ ಪಠಮೋ ಆನಿಸಂಸೋ ಸೀಲವತೋ ಸೀಲಸಮ್ಪದಾಯ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಗಹಪತಯೋ, ಸೀಲವತೋ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಕಲ್ಯಾಣೋ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೋ ಅಬ್ಭುಗ್ಗಚ್ಛತಿ। ಅಯಂ ದುತಿಯೋ ಆನಿಸಂಸೋ ಸೀಲವತೋ ಸೀಲಸಮ್ಪದಾಯ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಗಹಪತಯೋ, ಸೀಲವಾ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋ ಯಞ್ಞದೇವ ಪರಿಸಂ ಉಪಸಙ್ಕಮತಿ - ಯದಿ ಖತ್ತಿಯಪರಿಸಂ ಯದಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪರಿಸಂ ಯದಿ ಗಹಪತಿಪರಿಸಂ ಯದಿ ಸಮಣಪರಿಸಂ ವಿಸಾರದೋ ಉಪಸಙ್ಕಮತಿ ಅಮಙ್ಕುಭೂತೋ। ಅಯಂ ತತಿಯೋ ಆನಿಸಂಸೋ ಸೀಲವತೋ ಸೀಲಸಮ್ಪದಾಯ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಗಹಪತಯೋ, ಸೀಲವಾ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋ ಅಸಮ್ಮೂಳ್ಹೋ ಕಾಲಙ್ಕರೋತಿ। ಅಯಂ ಚತುತ್ಥೋ ಆನಿಸಂಸೋ ಸೀಲವತೋ ಸೀಲಸಮ್ಪದಾಯ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಗಹಪತಯೋ, ಸೀಲವಾ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಅಯಂ ಪಞ್ಚಮೋ ಆನಿಸಂಸೋ ಸೀಲವತೋ ಸೀಲಸಮ್ಪದಾಯ। ಇಮೇ ಖೋ, ಗಹಪತಯೋ, ಪಞ್ಚ ಆನಿಸಂಸಾ ಸೀಲವತೋ ಸೀಲಸಮ್ಪದಾಯಾ”ತಿ।

೧೫೧. ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಪಾಟಲಿಗಾಮಿಕೇ ಉಪಾಸಕೇ ಬಹುದೇವ ರತ್ತಿಂ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಸಮಾದಪೇತ್ವಾ ಸಮುತ್ತೇಜೇತ್ವಾ ಸಮ್ಪಹಂಸೇತ್ವಾ ಉಯ್ಯೋಜೇಸಿ - “ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಾ ಖೋ, ಗಹಪತಯೋ, ರತ್ತಿ, ಯಸ್ಸದಾನಿ ತುಮ್ಹೇ ಕಾಲಂ ಮಞ್ಞಥಾ”ತಿ। “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”ತಿ ಖೋ ಪಾಟಲಿಗಾಮಿಕಾ ಉಪಾಸಕಾ ಭಗವತೋ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಪಕ್ಕಮಿಂಸು। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಅಚಿರಪಕ್ಕನ್ತೇಸು ಪಾಟಲಿಗಾಮಿಕೇಸು ಉಪಾಸಕೇಸು ಸುಞ್ಞಾಗಾರಂ ಪಾವಿಸಿ।

ಪಾಟಲಿಪುತ್ತನಗರಮಾಪನಂ

೧೫೧. ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಸುನಿಧವಸ್ಸಕಾರಾ [ಸುನೀಧವಸ್ಸಕಾರಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)] ಮಗಧಮಹಾಮತ್ತಾ ಪಾಟಲಿಗಾಮೇ ನಗರಂ ಮಾಪೇನ್ತಿ ವಜ್ಜೀನಂ ಪಟಿಬಾಹಾಯ। ತೇನ ಸಮಯೇನ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ದೇವತಾಯೋ ಸಹಸ್ಸೇವ [ಸಹಸ್ಸಸ್ಸೇವ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰), ಸಹಸ್ಸಸೇವ (ಟೀಕಾಯಂ ಪಾಠನ್ತರಂ), ಸಹಸ್ಸಸಹಸ್ಸೇವ (ಉದಾನಟ್ಠಕಥಾ)] ಪಾಟಲಿಗಾಮೇ ವತ್ಥೂನಿ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತಿ। ಯಸ್ಮಿಂ ಪದೇಸೇ ಮಹೇಸಕ್ಖಾ ದೇವತಾ ವತ್ಥೂನಿ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತಿ, ಮಹೇಸಕ್ಖಾನಂ ತತ್ಥ ರಞ್ಞಂ ರಾಜಮಹಾಮತ್ತಾನಂ ಚಿತ್ತಾನಿ ನಮನ್ತಿ ನಿವೇಸನಾನಿ ಮಾಪೇತುಂ। ಯಸ್ಮಿಂ ಪದೇಸೇ ಮಜ್ಝಿಮಾ ದೇವತಾ ವತ್ಥೂನಿ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತಿ, ಮಜ್ಝಿಮಾನಂ ತತ್ಥ ರಞ್ಞಂ ರಾಜಮಹಾಮತ್ತಾನಂ ಚಿತ್ತಾನಿ ನಮನ್ತಿ ನಿವೇಸನಾನಿ ಮಾಪೇತುಂ। ಯಸ್ಮಿಂ ಪದೇಸೇ ನೀಚಾ ದೇವತಾ ವತ್ಥೂನಿ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತಿ, ನೀಚಾನಂ ತತ್ಥ ರಞ್ಞಂ ರಾಜಮಹಾಮತ್ತಾನಂ ಚಿತ್ತಾನಿ ನಮನ್ತಿ ನಿವೇಸನಾನಿ ಮಾಪೇತುಂ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಭಗವಾ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ತಾ ದೇವತಾಯೋ ಸಹಸ್ಸೇವ ಪಾಟಲಿಗಾಮೇ ವತ್ಥೂನಿ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತಿಯೋ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ರತ್ತಿಯಾ ಪಚ್ಚೂಸಸಮಯಂ ಪಚ್ಚುಟ್ಠಾಯ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಕೇ ನು ಖೋ [ಕೋ ನು ಖೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)], ಆನನ್ದ, ಪಾಟಲಿಗಾಮೇ ನಗರಂ ಮಾಪೇನ್ತೀ"ತಿ [ಮಾಪೇತೀತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)]? "ಸುನಿಧವಸ್ಸಕಾರಾ, ಭನ್ತೇ, ಮಗಧಮಹಾಮತ್ತಾ ಪಾಟಲಿಗಾಮೇ ನಗರಂ ಮಾಪೇನ್ತಿ ವಜ್ಜೀನಂ ಪಟಿಬಾಹಾಯಾ"ತಿ। "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆನನ್ದ, ದೇವೇಹಿ ತಾವತಿಂಸೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಮನ್ತೇತ್ವಾ, ಏವಮೇವ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಸುನಿಧವಸ್ಸಕಾರಾ ಮಗಧಮಹಾಮತ್ತಾ ಪಾಟಲಿಗಾಮೇ ನಗರಂ ಮಾಪೇನ್ತಿ ವಜ್ಜೀನಂ ಪಟಿಬಾಹಾಯ। ಇಧಾಹಂ, ಆನನ್ದ, ಅದ್ದಸಂ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ದೇವತಾಯೋ ಸಹಸ್ಸೇವ ಪಾಟಲಿಗಾಮೇ ವತ್ಥೂನಿ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತಿಯೋ। ಯಸ್ಮಿಂ , ಆನನ್ದ, ಪದೇಸೇ ಮಹೇಸಕ್ಖಾ ದೇವತಾ ವತ್ಥೂನಿ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತಿ, ಮಹೇಸಕ್ಖಾನಂ ತತ್ಥ ರಞ್ಞಂ ರಾಜಮಹಾಮತ್ತಾನಂ ಚಿತ್ತಾನಿ ನಮನ್ತಿ ನಿವೇಸನಾನಿ ಮಾಪೇತುಂ। ಯಸ್ಮಿಂ ಪದೇಸೇ ಮಜ್ಝಿಮಾ ದೇವತಾ ವತ್ಥೂನಿ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತಿ, ಮಜ್ಝಿಮಾನಂ ತತ್ಥ ರಞ್ಞಂ ರಾಜಮಹಾಮತ್ತಾನಂ ಚಿತ್ತಾನಿ ನಮನ್ತಿ ನಿವೇಸನಾನಿ ಮಾಪೇತುಂ। ಯಸ್ಮಿಂ ಪದೇಸೇ ನೀಚಾ ದೇವತಾ ವತ್ಥೂನಿ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತಿ, ನೀಚಾನಂ ತತ್ಥ ರಞ್ಞಂ ರಾಜಮಹಾಮತ್ತಾನಂ ಚಿತ್ತಾನಿ ನಮನ್ತಿ ನಿವೇಸನಾನಿ ಮಾಪೇತುಂ। ಯಾವತಾ, ಆನನ್ದ, ಅರಿಯಂ ಆಯತನಂ ಯಾವತಾ ವಣಿಪ್ಪಥೋ ಇದಂ ಅಗ್ಗನಗರಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಪಾಟಲಿಪುತ್ತಂ ಪುಟಭೇದನಂ । ಪಾಟಲಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ತಯೋ ಅನ್ತರಾಯಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ - ಅಗ್ಗಿತೋ ವಾ ಉದಕತೋ ವಾ ಮಿಥುಭೇದಾ ವಾ"ತಿ।

೧೫೨. ಅಥ ಖೋ ಸುನಿಧವಸ್ಸಕಾರಾ ಮಗಧಮಹಾಮತ್ತಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿಂಸು, ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಂಸು, ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತಾ ಖೋ ಸುನಿಧವಸ್ಸಕಾರಾ ಮಗಧಮಹಾಮತ್ತಾ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ - "ಅಧಿವಾಸೇತು ನೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಅಜ್ಜತನಾಯ ಭತ್ತಂ ಸದ್ಧಿಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನಾ"ತಿ। ಅಧಿವಾಸೇಸಿ ಭಗವಾ ತುಣ್ಹೀಭಾವೇನ। ಅಥ ಖೋ ಸುನಿಧವಸ್ಸಕಾರಾ ಮಗಧಮಹಾಮತ್ತಾ ಭಗವತೋ ಅಧಿವಾಸನಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಯೇನ ಸಕೋ ಆವಸಥೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಸಕೇ ಆವಸಥೇ ಪಣೀತಂ ಖಾದನೀಯಂ ಭೋಜನೀಯಂ ಪಟಿಯಾದಾಪೇತ್ವಾ ಭಗವತೋ ಕಾಲಂ ಆರೋಚಾಪೇಸುಂ - "ಕಾಲೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ನಿಟ್ಠಿತಂ ಭತ್ತ"ನ್ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಯೇನ ಸುನಿಧವಸ್ಸಕಾರಾನಂ ಮಗಧಮಹಾಮತ್ತಾನಂ ಆವಸಥೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ। ಅಥ ಖೋ ಸುನಿಧವಸ್ಸಕಾರಾ ಮಗಧಮಹಾಮತ್ತಾ ಬುದ್ಧಪ್ಪಮುಖಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಪಣೀತೇನ ಖಾದನೀಯೇನ ಭೋಜನೀಯೇನ ಸಹತ್ಥಾ ಸನ್ತಪ್ಪೇಸುಂ ಸಮ್ಪವಾರೇಸುಂ। ಅಥ ಖೋ ಸುನಿಧವಸ್ಸಕಾರಾ ಮಗಧಮಹಾಮತ್ತಾ ಭಗವನ್ತಂ ಭುತ್ತಾವಿಂ ಓನೀತಪತ್ತಪಾಣಿಂ ಅಞ್ಞತರಂ ನೀಚಂ ಆಸನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೇ ಖೋ ಸುನಿಧವಸ್ಸಕಾರೇ ಮಗಧಮಹಾಮತ್ತೇ ಭಗವಾ ಇಮಾಹಿ ಗಾಥಾಹಿ ಅನುಮೋದಿ -

"ಯಸ್ಮಿಂ ಪದೇಸೇ ಕಪ್ಪೇತಿ, ವಾಸಂ ಪಣ್ಡಿತಜಾತಿಯೋ।

ಸೀಲವನ್ತೇತ್ಥ ಭೋಜೇತ್ವಾ, ಸಞ್ಞತೇ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಯೋ [ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿನೋ (ಸ್ಯಾ॰)]॥

“ಯಾ ತತ್ಥ ದೇವತಾ ಆಸುಂ, ತಾಸಂ ದಕ್ಖಿಣಮಾದಿಸೇ।
ತಾ ಪೂಜಿತಾ ಪೂಜಯನ್ತಿ [ಪೂಜಿತಾ ಪೂಜಯನ್ತಿ ನಂ (ಕ॰)], ಮಾನಿತಾ ಮಾನಯನ್ತಿ ನಂ॥

“ತತೋ ನಂ ಅನುಕಮ್ಪನ್ತಿ, ಮಾತಾ ಪುತ್ತಂವ ಓರಸಂ।
ದೇವತಾನುಕಮ್ಪಿತೋ ಪೋಸೋ, ಸದಾ ಭದ್ರಾನಿ ಪಸ್ಸತೀ”ತಿ॥

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಸುನಿಧವಸ್ಸಕಾರೇ ಮಗಧಮಹಾಮತ್ತೇ ಇಮಾಹಿ ಗಾಥಾಹಿ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ।

೧೫೪. ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಸುನಿಧವಸ್ಸಕಾರಾ ಮಗಧಮಹಾಮತ್ತಾ ಭಗವನ್ತಂ ಪಿಟ್ಠಿತೋ ಪಿಟ್ಠಿತೋ ಅನುಬನ್ಧಾ ಹೋನ್ತಿ – “ಯೇನಜ್ಜ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ದ್ವಾರೇನ ನಿಕ್ಖಮಿಸ್ಸತಿ, ತಂ ಗೋತಮದ್ವಾರಂ ನಾಮ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಯೇನ ತಿತ್ಥೇನ ಗಙ್ಗಂ ನದಿಂ ತರಿಸ್ಸತಿ, ತಂ ಗೋತಮತಿತ್ಥಂ ನಾಮ ಭವಿಸ್ಸತೀ”ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಯೇನ ದ್ವಾರೇನ ನಿಕ್ಖಮಿ , ತಂ ಗೋತಮದ್ವಾರಂ ನಾಮ ಅಹೋಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಯೇನ ಗಙ್ಗಾ ನದೀ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಗಙ್ಗಾ ನದೀ ಪೂರಾ ಹೋತಿ ಸಮತಿತ್ತಿಕಾ ಕಾಕಪೇಯ್ಯಾ। ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಮನುಸ್ಸಾ ನಾವಂ ಪರಿಯೇಸನ್ತಿ, ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಉಳುಮ್ಪಂ ಪರಿಯೇಸನ್ತಿ, ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಕುಲ್ಲಂ ಬನ್ಧನ್ತಿ ಅಪಾರಾ [ಪಾರಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰), ಓರಾ (ವಿ॰ ಮಹಾವಗ್ಗ)], ಪಾರಂ ಗನ್ತುಕಾಮಾ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ – ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ಸಮಿಞ್ಜಿತಂ ವಾ ಬಾಹಂ ಪಸಾರೇಯ್ಯ, ಪಸಾರಿತಂ ವಾ ಬಾಹಂ ಸಮಿಞ್ಜೇಯ್ಯ, ಏವಮೇವ – ಗಙ್ಗಾಯ ನದಿಯಾ ಓರಿಮತೀರೇ ಅನ್ತರಹಿತೋ ಪಾರಿಮತೀರೇ ಪಚ್ಚುಟ್ಠಾಸಿ ಸದ್ಧಿಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಭಗವಾ ತೇ ಮನುಸ್ಸೇ ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ನಾವಂ ಪರಿಯೇಸನ್ತೇ ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಉಳುಮ್ಪಂ ಪರಿಯೇಸನ್ತೇ ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಕುಲ್ಲಂ ಬನ್ಧನ್ತೇ ಅಪಾರಾ ಪಾರಂ ಗನ್ತುಕಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಏತಮತ್ಥಂ ವಿದಿತ್ವಾ ತಾಯಂ ವೇಲಾಯಂ ಇಮಂ ಉದಾನಂ ಉದಾನೇಸಿ –

“ಯೇ ತರನ್ತಿ ಅಣ್ಣವಂ ಸರಂ, ಸೇತುಂ ಕತ್ವಾನ ವಿಸಜ್ಜ ಪಲ್ಲಲಾನಿ।
ಕುಲ್ಲಞ್ಹಿ ಜನೋ ಬನ್ಧತಿ [ಕುಲ್ಲಂ ಜನೋ ಚ ಬನ್ಧತಿ (ಸ್ಯಾ॰), ಕುಲ್ಲಂ ಹಿ ಜನೋ ಪಬನ್ಧತಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)], ತಿಣ್ಣಾ [ನಿತಿಣ್ಣಾ, ನ ತಿಣ್ಣಾ (ಕ॰)] ಮೇಧಾವಿನೋ ಜನಾ”ತಿ॥

ಪಠಮಭಾಣವಾರೋ।

ಅರಿಯಸಚ್ಚಕಥಾ

೧೫೫. ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – “ಆಯಾಮಾನನ್ದ, ಯೇನ ಕೋಟಿಗಾಮೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಸ್ಸಾಮಾ”ತಿ। “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”ತಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಮಹತಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಯೇನ ಕೋಟಿಗಾಮೋ ತದವಸರಿ। ತತ್ರ ಸುದಂ ಭಗವಾ ಕೋಟಿಗಾಮೇ ವಿಹರತಿ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ –

“ಚತುನ್ನಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಂ ಅನನುಬೋಧಾ ಅಪ್ಪಟಿವೇಧಾ ಏವಮಿದಂ ದೀಘಮದ್ಧಾನಂ ಸನ್ಧಾವಿತಂ ಸಂಸರಿತಂ ಮಮಞ್ಚೇವ ತುಮ್ಹಾಕಞ್ಚ। ಕತಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ? ದುಕ್ಖಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಚ್ಚಸ್ಸ ಅನನುಬೋಧಾ ಅಪ್ಪಟಿವೇಧಾ ಏವಮಿದಂ ದೀಘಮದ್ಧಾನಂ ಸನ್ಧಾವಿತಂ ಸಂಸರಿತಂ ಮಮಞ್ಚೇವ ತುಮ್ಹಾಕಞ್ಚ। ದುಕ್ಖಸಮುದಯಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಚ್ಚಸ್ಸ ಅನನುಬೋಧಾ ಅಪ್ಪಟಿವೇಧಾ ಏವಮಿದಂ ದೀಘಮದ್ಧಾನಂ ಸನ್ಧಾವಿತಂ ಸಂಸರಿತಂ ಮಮಞ್ಚೇವ ತುಮ್ಹಾಕಞ್ಚ। ದುಕ್ಖನಿರೋಧಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ,

ಅರಿಯಸಚ್ಚಸ್ಸ ಅನನುಬೋಧಾ ಅಪ್ಪಟಿವೇಧಾ ಏವಮಿದಂ ದೀಘಮದ್ಧಾನಂ ಸನ್ಧಾವಿತಂ ಸಂಸರಿತಂ ಮಮಞ್ಚೇವ ತುಮ್ಹಾಕಞ್ಚ। ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಟಿಪದಾಯ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಚ್ಚಸ್ಸ ಅನನುಬೋಧಾ ಅಪ್ಪಟಿವೇಧಾ ಏವಮಿದಂ ದೀಘಮದ್ಧಾನಂ ಸನ್ಧಾವಿತಂ ಸಂಸರಿತಂ ಮಮಞ್ಚೇವ ತುಮ್ಹಾಕಞ್ಚ। ತಯಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ಅನುಬುದ್ಧಂ ಪಟಿವಿದ್ಧಂ, ದುಕ್ಖಸಮುದಯಂ [ದುಕ್ಖಸಮುದಯೋ (ಸ್ಯಾ॰)] ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ಅನುಬುದ್ಧಂ ಪಟಿವಿದ್ಧಂ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಂ [ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋ (ಸ್ಯಾ॰)] ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ಅನುಬುದ್ಧಂ ಪಟಿವಿದ್ಧಂ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ಅನುಬುದ್ಧಂ ಪಟಿವಿದ್ಧಂ, ಉಚ್ಛಿನ್ನಾ ಭವತಣ್ಹಾ, ಖೀಣಾ ಭವನೇತ್ತಿ, ನತ್ಥಿದಾನಿ ಪುನಬ್ಭವೋ"ತಿ। ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಇದಂ ವತ್ವಾನ ಸುಗತೋ ಅಥಾಪರಂ ಏತದವೋಚ ಸತ್ಥಾ -

"ಚತುನ್ನಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಂ, ಯಥಾಭೂತಂ ಅದಸ್ಸನಾ।
ಸಂಸಿತಂ ದೀಘಮದ್ಧಾನಂ, ತಾಸು ತಾಸ್ವೇವ ಜಾತಿಸು॥

ತಾನಿ ಏತಾನಿ ದಿಟ್ಠಾನಿ, ಭವನೇತ್ತಿ ಸಮೂಹತಾ।
ಉಚ್ಛಿನ್ನಂ ಮೂಲಂ ದುಕ್ಖಸ್ಸ, ನತ್ಥಿ ದಾನಿ ಪುನಬ್ಭವೋ"ತಿ॥

ತತ್ರಪಿ ಸುದಂ ಭಗವಾ ಕೋಟಿಗಾಮೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಏತದೇವ ಬಹುಲಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಧಮ್ಮಿಂ ಕಥಂ ಕರೋತಿ - "ಇತಿ ಸೀಲಂ, ಇತಿ ಸಮಾಧಿ, ಇತಿ ಪಞ್ಞಾ। ಸೀಲಪರಿಭಾವಿತೋ ಸಮಾಧಿ ಮಹಪ್ಫಲೋ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸೋ। ಸಮಾಧಿಪರಿಭಾವಿತಾ ಪಞ್ಞಾ ಮಹಪ್ಫಲಾ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಾ। ಪಞ್ಞಾಪರಿಭಾವಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಸಮ್ಮದೇವ ಆಸವೇಹಿ ವಿಮುಚ್ಚತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಕಾಮಾಸವಾ, ಭವಾಸವಾ, ಅವಿಜ್ಜಾಸವಾ"ತಿ।

ಅನಾವತ್ತಿಧಮ್ಮಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣಾ

೧೫೬. ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಕೋಟಿಗಾಮೇ ಯಥಾಭಿರನ್ತಂ ವಿಹರಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಆಯಾಮಾನನ್ದ, ಯೇನ ನಾತಿಕಾ [ನಾದಿಕಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ತೇನುಪಙ್ಕಮಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಮಹತಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಯೇನ ನಾತಿಕಾ ತದವಸರಿ। ತತ್ರಪಿ ಸುದಂ ಭಗವಾ ನಾತಿಕೇ ವಿಹರತಿ ಗಿಞ್ಜಕಾವಸಥೇ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಸಾಳ್ಹೋ ನಾಮ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು ನಾತಿಕೇ ಕಾಲಙ್ಕತೋ, ತಸ್ಸ ಕಾ ಗತಿ, ಕೋ ಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯೋ? ನನ್ದಾ ನಾಮ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖುನೀ ನಾತಿಕೇ ಕಾಲಙ್ಕತಾ, ತಸ್ಸಾ ಕಾ ಗತಿ, ಕೋ ಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯೋ? ಸುದತ್ತೋ ನಾಮ, ಭನ್ತೇ, ಉಪಾಸಕೋ ನಾತಿಕೇ ಕಾಲಙ್ಕತೋ, ತಸ್ಸ ಕಾ ಗತಿ, ಕೋ ಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯೋ? ಸುಜಾತಾ ನಾಮ, ಭನ್ತೇ, ಉಪಾಸಿಕಾ ನಾತಿಕೇ ಕಾಲಙ್ಕತಾ, ತಸ್ಸಾ ಕಾ ಗತಿ , ಕೋ ಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯೋ? ಕುಕ್ಕುಟೋ [ಕಕುಧೋ (ಸ್ಯಾ॰)] ನಾಮ, ಭನ್ತೇ, ಉಪಾಸಕೋ ನಾತಿಕೇ ಕಾಲಙ್ಕತೋ, ತಸ್ಸ ಕಾ ಗತಿ, ಕೋ ಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯೋ? ಕಾಳಿಮ್ಬೋ [ಕಾಲಿಙ್ಗೋ (ಪೀ॰), ಕಾರಳಿಮ್ಭೋ (ಸ್ಯಾ॰)] ನಾಮ, ಭನ್ತೇ, ಉಪಾಸಕೋ…ಪೇ॰… ನಿಕಟೋ ನಾಮ, ಭನ್ತೇ, ಉಪಾಸಕೋ… ಕಟಿಸ್ಸಹೋ [ಕಟಿಸ್ಸಭೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ನಾಮ, ಭನ್ತೇ, ಉಪಾಸಕೋ… ತುಟ್ಠೋ ನಾಮ, ಭನ್ತೇ, ಉಪಾಸಕೋ… ಸನ್ತುಟ್ಠೋ ನಾಮ, ಭನ್ತೇ, ಉಪಾಸಕೋ… ಭದ್ದೋ [ಭಟೋ (ಸ್ಯಾ॰)] ನಾಮ, ಭನ್ತೇ, ಉಪಾಸಕೋ… ಸುಭದ್ದೋ [ಸುಭಟೋ (ಸ್ಯಾ॰)] ನಾಮ, ಭನ್ತೇ, ಉಪಾಸಕೋ ನಾತಿಕೇ ಕಾಲಙ್ಕತೋ, ತಸ್ಸ ಕಾ ಗತಿ, ಕೋ ಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯೋ"ತಿ?

೧೫೭. "ಸಾಳ್ಹೋ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹಾಸಿ। ನನ್ದಾ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖುನೀ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ ತತ್ಥ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿನೀ ಅನಾವತ್ತಿಧಮ್ಮಾ ತಸ್ಮಾ ಲೋಕಾ। ಸುದತ್ತೋ, ಆನನ್ದ, ಉಪಾಸಕೋ ತಿಣ್ಣಂ

ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ರಾಗದೋಸಮೋಹಾನಂ ತನುತ್ತಾ ಸಕದಾಗಾಮೀ ಸಕಿದೇವ ಇಮಂ ಲೋಕಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಂ ಕರಿಸ್ಸತಿ। ಸುಜಾತಾ, ಆನನ್ದ, ಉಪಾಸಿಕಾ ತಿಣ್ಣಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಸೋತಾಪನ್ನಾ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮಾ ನಿಯತಾ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣಾ [ಪರಾಯನಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)]। ಕುಕ್ಕುಟೋ, ಆನನ್ದ, ಉಪಾಸಕೋ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಓಪಪಾತಿಕೋ ತತ್ಥ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಅನಾವತ್ತಿಧಮ್ಮೋ ತಸ್ಮಾ ಲೋಕಾ। ಕಾಳಿಮ್ಬೋ, ಆನನ್ದ, ಉಪಾಸಕೋ…ಪೇ॰… ನಿಕಟೋ, ಆನನ್ದ, ಉಪಾಸಕೋ… ಕಟಿಸ್ಸಹೋ , ಆನನ್ದ, ಉಪಾಸಕೋ… ತುಟ್ಠೋ, ಆನನ್ದ, ಉಪಾಸಕೋ … ಸನ್ತುಟ್ಠೋ, ಆನನ್ದ, ಉಪಾಸಕೋ… ಭದ್ದೋ, ಆನನ್ದ, ಉಪಾಸಕೋ… ಸುಭದ್ದೋ, ಆನನ್ದ, ಉಪಾಸಕೋ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಓಪಪಾತಿಕೋ ತತ್ಥ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಅನಾವತ್ತಿಧಮ್ಮೋ ತಸ್ಮಾ ಲೋಕಾ । ಪರೋಪಞ್ಞಾಸಂ, ಆನನ್ದ, ನಾತಿಕೇ ಉಪಾಸಕಾ ಕಾಲಙ್ಕತಾ, ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ ತತ್ಥ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿನೋ ಅನಾವತ್ತಿಧಮ್ಮಾ ತಸ್ಮಾ ಲೋಕಾ। ಸಾಧಿಕಾ ನವುತಿ [ಛಾಧಿಕಾ ನವುತಿ (ಸ್ಯಾ॰)], ಆನನ್ದ, ನಾತಿಕೇ ಉಪಾಸಕಾ ಕಾಲಙ್ಕತಾ ತಿಣ್ಣಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ರಾಗದೋಸಮೋಹಾನಂ ತನುತ್ತಾ ಸಕದಾಗಾಮಿನೋ ಸಕಿದೇವ ಇಮಂ ಲೋಕಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಂ ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಸಾತಿರೇಕಾನಿ [ದಸಾತಿರೇಕಾನಿ (ಸ್ಯಾ॰)], ಆನನ್ದ, ಪಞ್ಚಸತಾನಿ ನಾತಿಕೇ ಉಪಾಸಕಾ ಕಾಲಙ್ಕತಾ, ತಿಣ್ಣಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಸೋತಾಪನ್ನಾ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮಾ ನಿಯತಾ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣಾ।

ಧಮ್ಮಾದಾಸಧಮ್ಮಪರಿಯಾಯಾ

೧೫೮. "ಅನಚ್ಛರಿಯಂ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಆನನ್ದ, ಯಂ ಮನುಸ್ಸಭೂತೋ ಕಾಲಙ್ಕರೇಯ್ಯ। ತಸ್ಮಿಂಯೇವ [ತಸ್ಮಿಂ ತಸ್ಮಿಂ ಚೇ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ತಸ್ಮಿಂ ತಸ್ಮಿಂ ಖೋ (ಸ್ಯಾ॰)] ಕಾಲಙ್ಕತೇ ತಥಾಗತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏತಮತ್ಥಂ ಪುಚ್ಛಿಸ್ಸಥ, ವಿಹೇಸಾ ಹೇಸಾ, ಆನನ್ದ, ತಥಾಗತಸ್ಸ। ತಸ್ಮಾತಿಹಾನನ್ದ, ಧಮ್ಮಾದಾಸಂ ನಾಮ ಧಮ್ಮಪರಿಯಾಯಂ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ, ಯೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಆಕಙ್ಖಮಾನೋ ಅತ್ತನಾವ ಅತ್ತಾನಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ – 'ಖೀಣನಿರಯೋಮ್ಹಿ ಖೀಣತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿ ಖೀಣಪೇತ್ತಿವಿಸಯೋ ಖೀಣಾಪಾಯದುಗ್ಗತಿವಿನಿಪಾತೋ, ಸೋತಾಪನ್ನೋಹಮಸ್ಮಿ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣೋ'ತಿ।

೧೫೯. "ಕತಮೋ ಚ ಸೋ, ಆನನ್ದ, ಧಮ್ಮಾದಾಸೋ ಧಮ್ಮಪರಿಯಾಯೋ, ಯೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಆಕಙ್ಖಮಾನೋ ಅತ್ತನಾವ ಅತ್ತಾನಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ – 'ಖೀಣನಿರಯೋಮ್ಹಿ ಖೀಣತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿ ಖೀಣಪೇತ್ತಿವಿಸಯೋ ಖೀಣಾಪಾಯದುಗ್ಗತಿವಿನಿಪಾತೋ, ಸೋತಾಪನ್ನೋಹಮಸ್ಮಿ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣೋ'ತಿ?

"ಇಧಾನನ್ದ , ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ – 'ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ವಿಜ್ಜಾಚರಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸುಗತೋ ಲೋಕವಿದೂ ಅನುತ್ತರೋ ಪುರಿಸದಮ್ಮಸಾರಥಿ ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ'ತಿ।

"ಧಮ್ಮೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ – 'ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮೋ ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕೋ ಅಕಾಲಿಕೋ ಏಹಿಪಸ್ಸಿಕೋ ಓಪನೇಯ್ಯಿಕೋ ಪಚ್ಚತ್ತಂ ವೇದಿತಬ್ಬೋ ವಿಞ್ಞೂಹೀ'ತಿ।

"ಸಙ್ಘೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ – 'ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ, ಉಜುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ, ಞಾಯಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ, ಸಾಮೀಚಿಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ ಯದಿದಂ ಚತ್ತಾರಿ ಪುರಿಸಯುಗಾನಿ ಅಟ್ಠ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಾ, ಏಸ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ ಆಹುನೇಯ್ಯೋ ಪಾಹುನೇಯ್ಯೋ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯೋ ಅಞ್ಜಲಿಕರಣೀಯೋ ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸಾ'ತಿ।

“ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ ಅಖಣ್ಡೇಹಿ ಅಚ್ಛಿದ್ದೇಹಿ ಅಸಬಲೇಹಿ ಅಕಮ್ಮಾಸೇಹಿ ಭುಜಿಸ್ಸೇಹಿ ವಿಞ್ಞೂಪಸತ್ಥೇಹಿ ಅಪರಾಮಟ್ಠೇಹಿ ಸಮಾಧಿಸಂವತ್ತನಿಕೇಹಿ।

“ಅಯಂ ಖೋ ಸೋ, ಆನನ್ದ, ಧಮ್ಮಾದಾಸೋ ಧಮ್ಮಪರಿಯಾಯೋ, ಯೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಆಕಙ್ಖಮಾನೋ ಅತ್ತನಾವ ಅತ್ತಾನಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ - ‘ಖೀಣನಿರಯೋಮ್ಹಿ ಖೀಣತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿ ಖೀಣಪೇತ್ತಿವಿಸಯೋ ಖೀಣಾಪಾಯದುಗ್ಗತಿವಿನಿಪಾತೋ, ಸೋತಾಪನ್ನೋಹಮಸ್ಮಿ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣೋ’”ತಿ।

ತತ್ರಪಿ ಸುದಂ ಭಗವಾ ನಾತಿಕೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಗಿಞ್ಜಕಾವಸಥೇ ಏತದೇವ ಬಹುಲಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಧಮ್ಮಿಂ ಕಥಂ ಕರೋತಿ -

“ಇತಿ ಸೀಲಂ ಇತಿ ಸಮಾಧಿ ಇತಿ ಪಞ್ಞಾ। ಸೀಲಪರಿಭಾವಿತೋ ಸಮಾಧಿ ಮಹಪ್ಫಲೋ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸೋ। ಸಮಾಧಿಪರಿಭಾವಿತಾ ಪಞ್ಞಾ ಮಹಪ್ಫಲಾ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಾ। ಪಞ್ಞಾಪರಿಭಾವಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಸಮ್ಮದೇವ ಆಸವೇಹಿ ವಿಮುಚ್ಚತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಕಾಮಾಸವಾ, ಭವಾಸವಾ, ಅವಿಜ್ಜಾಸವಾ”ತಿ।

೧೬೦. ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ನಾತಿಕೇ ಯಥಾಭಿರನ್ತಂ ವಿಹರಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - “ಆಯಾಮಾನನ್ದ, ಯೇನ ವೇಸಾಲೀ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಸ್ಸಾಮಾ”ತಿ। “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”ತಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಮಹತಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಯೇನ ವೇಸಾಲೀ ತದವಸರಿ। ತತ್ರ ಸುದಂ ಭಗವಾ ವೇಸಾಲಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಅಮ್ಬಪಾಲಿವನೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ -

“ಸತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವಿಹರೇಯ್ಯ ಸಮ್ಪಜಾನೋ, ಅಯಂ ವೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅನುಸಾಸನೀ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸತೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ವೇದನಾಸು ವೇದನಾನುಪಸ್ಸೀ…ಪೇ॰… ಚಿತ್ತೇ ಚಿತ್ತಾನುಪಸ್ಸೀ…ಪೇ॰… ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸತೋ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಭಿಕ್ಕನ್ತೇ ಪಟಿಕ್ಕನ್ತೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಆಲೋಕಿತೇ ವಿಲೋಕಿತೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಸಮಿಞ್ಜಿತೇ ಪಸಾರಿತೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಸಙ್ಘಾಟಿಪತ್ತಚೀವರಧಾರಣೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಅಸಿತೇ ಪೀತೇ ಖಾಯಿತೇ ಸಾಯಿತೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಉಚ್ಚಾರಪಸ್ಸಾವಕಮ್ಮೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಗತೇ ಠಿತೇ ನಿಸಿನ್ನೇ ಸುತ್ತೇ ಜಾಗರಿತೇ ಭಾಸಿತೇ ತುಣ್ಹೀಭಾವೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಹೋತಿ। ಸತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವಿಹರೇಯ್ಯ ಸಮ್ಪಜಾನೋ, ಅಯಂ ವೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅನುಸಾಸನೀ”ತಿ।

ಅಮ್ಬಪಾಲೀಗಣಿಕಾ

೧೬೧. ಅಸ್ಸೋಸಿ ಖೋ ಅಮ್ಬಪಾಲೀ ಗಣಿಕಾ - “ಭಗವಾ ಕಿರ ವೇಸಾಲಿಂ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ ವೇಸಾಲಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಮಯ್ಹಂ ಅಮ್ಬವನೇ”ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಅಮ್ಬಪಾಲೀ ಗಣಿಕಾ ಭದ್ದಾನಿ ಭದ್ದಾನಿ ಯಾನಾನಿ ಯೋಜಾಪೇತ್ವಾ ಭದ್ದಂ ಭದ್ದಂ ಯಾನಂ ಅಭಿರುಹಿತ್ವಾ ಭದ್ದೇಹಿ ಭದ್ದೇಹಿ ಯಾನೇಹಿ ವೇಸಾಲಿಯಾ ನಿಯ್ಯಾಸಿ। ಯೇನ ಸಕೋ ಆರಾಮೋ ತೇನ ಪಾಯಾಸಿ। ಯಾವತಿಕಾ ಯಾನಸ್ಸ ಭೂಮಿ, ಯಾನೇನ ಗನ್ತ್ವಾ , ಯಾನಾ ಪಚ್ಚೋರೋಹಿತ್ವಾ ಪತ್ತಿಕಾವ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಅಮ್ಬಪಾಲಿಂ ಗಣಿಕಂ ಭಗವಾ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ದಸ್ಸೇಸಿ ಸಮಾದಪೇಸಿ ಸಮುತ್ತೇಜೇಸಿ ಸಮ್ಪಹಂಸೇಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಅಮ್ಬಪಾಲೀ ಗಣಿಕಾ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ದಸ್ಸಿತಾ

ಸಮಾದಪಿತಾ ಸಮುತ್ತೇಜಿತಾ ಸಮ್ಪಹಂಸಿತಾ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಅಧಿವಾಸೇತು ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಸ್ವಾತನಾಯ ಭತ್ತಂ ಸದ್ಧಿಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನಾ"ತಿ। ಅಧಿವಾಸೇಸಿ ಭಗವಾ ತುಣ್ಹೀಭಾವೇನ। ಅಥ ಖೋ ಅಮ್ಬಪಾಲೀ ಗಣಿಕಾ ಭಗವತೋ ಅಧಿವಾಸನಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ।

ಅಸ್ಸೋಸುಂ ಖೋ ವೇಸಾಲಿಕಾ ಲಿಚ್ಛವೀ - "ಭಗವಾ ಕಿರ ವೇಸಾಲಿಂ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ ವೇಸಾಲಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಅಮ್ಬಪಾಲಿವನೇ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ತೇ ಲಿಚ್ಛವೀ ಭದ್ದಾನಿ ಭದ್ದಾನಿ ಯಾನಾನಿ ಯೋಜಾಪೇತ್ವಾ ಭದ್ದಂ ಭದ್ದಂ ಯಾನಂ ಅಭಿರುಹಿತ್ವಾ ಭದ್ದೇಹಿ ಭದ್ದೇಹಿ ಯಾನೇಹಿ ವೇಸಾಲಿಯಾ ನಿಯ್ಯಿಂಸು। ತತ್ರ ಏಕಚ್ಚೇ ಲಿಚ್ಛವೀ ನೀಲಾ ಹೋನ್ತಿ ನೀಲವಣ್ಣಾ ನೀಲವತ್ಥಾ ನೀಲಾಲಙ್ಕಾರಾ, ಏಕಚ್ಚೇ ಲಿಚ್ಛವೀ ಪೀತಾ ಹೋನ್ತಿ ಪೀತವಣ್ಣಾ ಪೀತವತ್ಥಾ ಪೀತಾಲಙ್ಕಾರಾ, ಏಕಚ್ಚೇ ಲಿಚ್ಛವೀ ಲೋಹಿತಾ ಹೋನ್ತಿ ಲೋಹಿತವಣ್ಣಾ ಲೋಹಿತವತ್ಥಾ ಲೋಹಿತಾಲಙ್ಕಾರಾ, ಏಕಚ್ಚೇ ಲಿಚ್ಛವೀ ಓದಾತಾ ಹೋನ್ತಿ ಓದಾತವಣ್ಣಾ ಓದಾತವತ್ಥಾ ಓದಾತಾಲಙ್ಕಾರಾ। ಅಥ ಖೋ ಅಮ್ಬಪಾಲೀ ಗಣಿಕಾ ದಹರಾನಂ ದಹರಾನಂ ಲಿಚ್ಛವೀನಂ ಅಕ್ಖೇನ ಅಕ್ಖಂ ಚಕ್ಕೇನ ಚಕ್ಕಂ ಯುಗೇನ ಯುಗಂ ಪಟಿವಟ್ಟೇಸಿ [ಪರಿವತ್ತೇಸಿ (ವಿ॰ ಮಹಾವಗ್ಗ)]। ಅಥ ಖೋ ತೇ ಲಿಚ್ಛವೀ ಅಮ್ಬಪಾಲಿಂ ಗಣಿಕಂ ಏತದವೋಚುಂ - "ಕಿಂ, ಜೇ ಅಮ್ಬಪಾಲಿ , ದಹರಾನಂ ದಹರಾನಂ ಲಿಚ್ಛವೀನಂ ಅಕ್ಖೇನ ಅಕ್ಖಂ ಚಕ್ಕೇನ ಚಕ್ಕಂ ಯುಗೇನ ಯುಗಂ ಪಟಿವಟ್ಟೇಸೀ"ತಿ? "ತಥಾ ಹಿ ಪನ ಮೇ, ಅಯ್ಯಪುತ್ತಾ, ಭಗವಾ ನಿಮನ್ತಿತೋ ಸ್ವಾತನಾಯ ಭತ್ತಂ ಸದ್ಧಿಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನಾ"ತಿ। "ದೇಹಿ, ಜೇ ಅಮ್ಬಪಾಲಿ, ಏತಂ [ಏಕಂ (ಕ॰)] ಭತ್ತಂ ಸತಸಹಸ್ಸೇನಾ"ತಿ। "ಸಚೇಪಿ ಮೇ, ಅಯ್ಯಪುತ್ತಾ, ವೇಸಾಲಿಂ ಸಾಹಾರಂ ದಸ್ಸಥ [ದಜ್ಜೇಯ್ಯಾಥ (ವಿ॰ ಮಹಾವಗ್ಗ)], ಏವಮಹಂ ತಂ [ಏವಮ್ಪಿ ಮಹನ್ತಂ (ಸ್ಯಾ॰), ಏವಂ ಮಹನ್ತಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಭತ್ತಂ ನ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ [ನೇವ ದಜ್ಜಾಹಂ ತಂ ಭತ್ತನ್ತಿ (ವಿ॰ ಮಹಾವಗ್ಗ)]। ಅಥ ಖೋ ತೇ ಲಿಚ್ಛವೀ ಅಙ್ಗುಲಿಂ ಫೋಟೇಸುಂ - "ಜಿತಮ್ಹ [ಜಿತಮ್ಹಾ (ಬಹೂಸು)] ವತ ಭೋ ಅಮ್ಬಕಾಯ, ಜಿತಮ್ಹ ವತ ಭೋ ಅಮ್ಬಕಾಯಾ"ತಿ ["ಜಿತಮ್ಹಾ ವತ ಭೋ ಅಮ್ಬಪಾಲಿಕಾಯ ವಞ್ಚಿತಮ್ಹಾ ವತ ಭೋ ಅಮ್ಬಪಾಲಿಕಾಯಾ"ತಿ (ಸ್ಯಾ॰)]।

ಅಥ ಖೋ ತೇ ಲಿಚ್ಛವೀ ಯೇನ ಅಮ್ಬಪಾಲಿವನಂ ತೇನ ಪಾಯಿಂಸು। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಭಗವಾ ತೇ ಲಿಚ್ಛವೀ ದೂರತೋವ ಆಗಚ್ಛನ್ತೇ। ದಿಸ್ವಾನ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಯೇಸಂ [ಯೇಹಿ (ವಿ॰ ಮಹಾವಗ್ಗ)], ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ದೇವಾ ತಾವತಿಂಸಾ ಅದಿಟ್ಠಪುಬ್ಬಾ, ಓಲೋಕೇಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲಿಚ್ಛವಿಪರಿಸಂ; ಅಪಲೋಕೇಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಲಿಚ್ಛವಿಪರಿಸಂ; ಉಪಸಂಹರಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲಿಚ್ಛವಿಪರಿಸಂ - ತಾವತಿಂಸಸದಿಸ"ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ತೇ ಲಿಚ್ಛವೀ ಯಾವತಿಕಾ ಯಾನಸ್ಸ ಭೂಮಿ, ಯಾನೇನ ಗನ್ತ್ವಾ, ಯಾನಾ ಪಚ್ಚೋರೋಹಿತ್ವಾ ಪತ್ತಿಕಾವ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೇ ಖೋ ತೇ ಲಿಚ್ಛವೀ ಭಗವಾ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ದಸ್ಸೇಸಿ ಸಮಾದಪೇಸಿ ಸಮುತ್ತೇಜೇಸಿ ಸಮ್ಪಹಂಸೇಸಿ। ಅಥ ಖೋ ತೇ ಲಿಚ್ಛವೀ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ದಸ್ಸಿತಾ ಸಮಾದಪಿತಾ ಸಮುತ್ತೇಜಿತಾ ಸಮ್ಪಹಂಸಿತಾ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ - "ಅಧಿವಾಸೇತು ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಸ್ವಾತನಾಯ ಭತ್ತಂ ಸದ್ಧಿಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನಾ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ತೇ ಲಿಚ್ಛವೀ ಏತದವೋಚ - "ಅಧಿವುತ್ಥಂ [ಅಧಿವಾಸಿತಂ (ಸ್ಯಾ॰)] ಖೋ ಮೇ, ಲಿಚ್ಛವೀ, ಸ್ವಾತನಾಯ ಅಮ್ಬಪಾಲಿಯಾ ಗಣಿಕಾಯ ಭತ್ತ"ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ತೇ ಲಿಚ್ಛವೀ ಅಙ್ಗುಲಿಂ ಫೋಟೇಸುಂ - "ಜಿತಮ್ಹ ವತ ಭೋ ಅಮ್ಬಕಾಯ, ಜಿತಮ್ಹ ವತ ಭೋ ಅಮ್ಬಕಾಯಾ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ತೇ ಲಿಚ್ಛವೀ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಪಕ್ಕಮಿಂಸು।

೧೬೨. ಅಥ ಖೋ ಅಮ್ಬಪಾಲೀ ಗಣಿಕಾ ತಸ್ಸಾ ರತ್ತಿಯಾ ಅಚ್ಚಯೇನ ಸಕೇ ಆರಾಮೇ ಪಣೀತಂ ಖಾದನೀಯಂ ಭೋಜನೀಯಂ ಪಟಿಯಾದಾಪೇತ್ವಾ ಭಗವತೋ ಕಾಲಂ ಆರೋಚಾಪೇಸಿ - "ಕಾಲೋ, ಭನ್ತೇ, ನಿಟ್ಠಿತಂ ಭತ್ತ"ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಯೇನ ಅಮ್ಬಪಾಲಿಯಾ ಗಣಿಕಾಯ ನಿವೇಸನಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ। ಅಥ ಖೋ ಅಮ್ಬಪಾಲೀ ಗಣಿಕಾ ಬುದ್ಧಪ್ಪಮುಖಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಪಣೀತೇನ ಖಾದನೀಯೇನ ಭೋಜನೀಯೇನ ಸಹತ್ಥಾ ಸನ್ತಪ್ಪೇಸಿ ಸಮ್ಪವಾರೇಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಅಮ್ಬಪಾಲೀ ಗಣಿಕಾ

ಭಗವನ್ತಂ ಭುತ್ತಾವಿಂ ಓನೀತಪತ್ತಪಾಣಿಂ ಅಞ್ಞತರಂ ನೀಚಂ ಆಸನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಖೋ ಅಮ್ಬಪಾಲೀ ಗಣಿಕಾ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಇಮಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಆರಾಮಂ ಬುದ್ಧಪ್ಪಮುಖಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ದಮ್ಮೀ"ತಿ। ಪಟಿಗ್ಗಹೇಸಿ ಭಗವಾ ಆರಾಮಂ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಅಮ್ಬಪಾಲಿಂ ಗಣಿಕಂ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಸಮಾದಪೇತ್ವಾ ಸಮುತ್ತೇಜೇತ್ವಾ ಸಮ್ಪಹಂಸೇತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ತತ್ರಪಿ ಸುದಂ ಭಗವಾ ವೇಸಾಲಿಯಂ ವಿಹರನ್ತೋ ಅಮ್ಬಪಾಲಿವನೇ ಏತದೇವ ಬಹುಲಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಧಮ್ಮಿಂ ಕಥಂ ಕರೋತಿ – "ಇತಿ ಸೀಲಂ, ಇತಿ ಸಮಾಧಿ, ಇತಿ ಪಞ್ಞಾ। ಸೀಲಪರಿಭಾವಿತೋ ಸಮಾಧಿ ಮಹಪ್ಫಲೋ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸೋ। ಸಮಾಧಿಪರಿಭಾವಿತಾ ಪಞ್ಞಾ ಮಹಪ್ಫಲಾ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಾ। ಪಞ್ಞಾಪರಿಭಾವಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಸಮ್ಮದೇವ ಆಸವೇಹಿ ವಿಮುಚ್ಚತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ – ಕಾಮಾಸವಾ, ಭವಾಸವಾ, ಅವಿಜ್ಜಾಸವಾ"ತಿ।

ವೇಳುವಗಾಮವಸ್ಸೂಪಗಮನಂ

೧೬೩. ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಅಮ್ಬಪಾಲಿವನೇ ಯಥಾಭಿರನ್ತಂ ವಿಹರಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಆಯಾಮಾನನ್ದ, ಯೇನ ವೇಳುವಗಾಮಕೋ [ಬೇಳುವಗಾಮಕೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಮಹತಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಯೇನ ವೇಳುವಗಾಮಕೋ ತದವಸರಿ। ತತ್ರ ಸುದಂ ಭಗವಾ ವೇಳುವಗಾಮಕೇ ವಿಹರತಿ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಏಥ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮನ್ತಾ ವೇಸಾಲಿಂ ಯಥಾಮಿತ್ತಂ ಯಥಾಸನ್ದಿಟ್ಠಂ ಯಥಾಸಮ್ಭತ್ತಂ ವಸ್ಸಂ ಉಪೇಥ [ಉಪಗಚ್ಛಥ (ಸ್ಯಾ॰)]। ಅಹಂ ಪನ ಇಧೇವ ವೇಳುವಗಾಮಕೇ ವಸ್ಸಂ ಉಪಗಚ್ಛಾಮೀ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಸಮನ್ತಾ ವೇಸಾಲಿಂ ಯಥಾಮಿತ್ತಂ ಯಥಾಸನ್ದಿಟ್ಠಂ ಯಥಾಸಮ್ಭತ್ತಂ ವಸ್ಸಂ ಉಪಗಚ್ಛಿಂಸು। ಭಗವಾ ಪನ ತತ್ಥೇವ ವೇಳುವಗಾಮಕೇ ವಸ್ಸಂ ಉಪಗಚ್ಛಿ।

೧೬೪. ಅಥ ಖೋ ಭಗವತೋ ವಸ್ಸೂಪಗತಸ್ಸ ಖರೋ ಆಬಾಧೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ, ಬಾಳ್ಹಾ ವೇದನಾ ವತ್ತನ್ತಿ ಮಾರಣನ್ತಿಕಾ। ತಾ ಸುದಂ ಭಗವಾ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಅಧಿವಾಸೇಸಿ ಅವಿಹಞ್ಞಮಾನೋ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವತೋ ಏತದಹೋಸಿ – "ನ ಖೋ ಮೇತಂ ಪತಿರೂಪಂ, ಯ್ವಾಹಂ ಅನಾಮನ್ತೇತ್ವಾ ಉಪಟ್ಠಾಕೇ ಅನಪಲೋಕೇತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೇಯ್ಯಂ। ಯಂನೂನಾಹಂ ಇಮಂ ಆಬಾಧಂ ವೀರಿಯೇನ ಪಟಿಪಣಾಮೇತ್ವಾ ಜೀವಿತಸಙ್ಖಾರಂ ಅಧಿಟ್ಠಾಯ ವಿಹರೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ತಂ ಆಬಾಧಂ ವೀರಿಯೇನ ಪಟಿಪಣಾಮೇತ್ವಾ ಜೀವಿತಸಙ್ಖಾರಂ ಅಧಿಟ್ಠಾಯ ವಿಹಾಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವತೋ ಸೋ ಆಬಾಧೋ ಪಟಿಪಸ್ಸಮ್ಭಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಗಿಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ [ಗಿಲಾನವುಟ್ಠಿತೋ (ಸದ್ದನೀತಿ)] ಅಚಿರವುಟ್ಠಿತೋ ಗೇಲಞ್ಞಾ ವಿಹಾರಾ ನಿಕ್ಖಮ್ಮ ವಿಹಾರಪಚ್ಛಾಯಾಯಂ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ದಿಟ್ಠೋ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಫಾಸು; ದಿಟ್ಠಂ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಖಮನೀಯಂ, ಅಪಿ ಚ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಮಧುರಕಜಾತೋ ವಿಯ ಕಾಯೋ। ದಿಸಾಪಿ ಮೇ ನ ಪಕ್ಖಾಯನ್ತಿ; ಧಮ್ಮಾಪಿ ಮಂ ನ ಪಟಿಭನ್ತಿ ಭಗವತೋ ಗೇಲಞ್ಞೇನ, ಅಪಿ ಚ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಅಹೋಸಿ ಕಾಚಿದೇವ ಅಸ್ಸಾಸಮತ್ತಾ – 'ನ ತಾವ ಭಗವಾ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿಸ್ಸತಿ, ನ ಯಾವ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಆರಬ್ಭ ಕಿಞ್ಚಿದೇವ ಉದಾಹರತೀ'"ತಿ।

೧೬೫. "ಕಿಂ ಪನಾನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಮಯಿ ಪಚ್ಚಾಸೀಸತಿ [ಪಚ್ಚಾಸಿಂಸತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)]? ದೇಸಿತೋ, ಆನನ್ದ, ಮಯಾ ಧಮ್ಮೋ ಅನನ್ತರಂ ಅಬಾಹಿರಂ ಕರಿತ್ವಾ। ನತ್ಥಾನನ್ದ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ಧಮ್ಮೇಸು ಆಚರಿಯಮುಟ್ಠಿ। ಯಸ್ಸ ನೂನ, ಆನನ್ದ, ಏವಮಸ್ಸ – 'ಅಹಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಪರಿಹರಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ವಾ 'ಮಮುದ್ದೇಸಿಕೋ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ'ತಿ ವಾ, ಸೋ ನೂನ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಆರಬ್ಭ ಕಿಞ್ಚಿದೇವ ಉದಾಹರೇಯ್ಯ। ತಥಾಗತಸ್ಸ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ನ ಏವಂ ಹೋತಿ – 'ಅಹಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಪರಿಹರಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ವಾ 'ಮಮುದ್ದೇಸಿಕೋ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ'ತಿ ವಾ। ಸಕಿಂ [ಕಿಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)], ಆನನ್ದ, ತಥಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಆರಬ್ಭ ಕಿಞ್ಚಿದೇವ

ಉದಾಹರಿಸ್ಸತಿ। ಅಹಂ ಖೋ ಪನಾನನ್ದ, ಏತರಹಿ ಜಿಣ್ಣೋ ವುದ್ಧೋ ಮಹಲ್ಲಕೋ ಅದ್ಧಗತೋ ವಯೋಅನುಪ್ಪತ್ತೋ। ಆಸೀತಿಕೋ ಮೇ ವಯೋ ವತ್ತತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆನನ್ದ, ಜಜ್ಜರಸಕಟಂ ವೇಠಮಿಸ್ಸಕೇನ [ವೇಳುಮಿಸ್ಸಕೇನ (ಸ್ಯಾ॰), ವೇಘಮಿಸ್ಸಕೇನ (ಪೀ॰), ವೇಧಮಿಸ್ಸಕೇನ, ವೇಖಮಿಸ್ಸಕೇನ (ಕ॰)] ಯಾಪೇತಿ, ಏವಮೇವ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ವೇಠಮಿಸ್ಸಕೇನ ಮಞ್ಞೇ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಕಾಯೋ ಯಾಪೇತಿ। ಯಸ್ಮಿಂ, ಆನನ್ದ, ಸಮಯೇ ತಥಾಗತೋ ಸಬ್ಬನಿಮಿತ್ತಾನಂ ಅಮನಸಿಕಾರಾ ಏಕಚ್ಚಾನಂ ವೇದನಾನಂ ನಿರೋಧಾ ಅನಿಮಿತ್ತಂ ಚೇತೋಸಮಾಧಿಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ, ಫಾಸುತರೋ, ಆನನ್ದ, ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಕಾಯೋ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾತಿಹಾನನ್ದ, ಅತ್ತದೀಪಾ ವಿಹರಥ ಅತ್ತಸರಣಾ ಅನಞ್ಞಸರಣಾ, ಧಮ್ಮದೀಪಾ ಧಮ್ಮಸರಣಾ ಅನಞ್ಞಸರಣಾ। ಕಥಞ್ಚಾನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಅತ್ತದೀಪೋ ವಿಹರತಿ ಅತ್ತಸರಣೋ ಅನಞ್ಞಸರಣೋ, ಧಮ್ಮದೀಪೋ ಧಮ್ಮಸರಣೋ ಅನಞ್ಞಸರಣೋ? ಇಧಾನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಅತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ವೇದನಾಸು…ಪೇ॰… ಚಿತ್ತೇ…ಪೇ॰… ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಅತ್ತದೀಪೋ ವಿಹರತಿ ಅತ್ತಸರಣೋ ಅನಞ್ಞಸರಣೋ, ಧಮ್ಮದೀಪೋ ಧಮ್ಮಸರಣೋ ಅನಞ್ಞಸರಣೋ । ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಆನನ್ದ, ಏತರಹಿ ವಾ ಮಮ ವಾ ಅಚ್ಚಯೇನ ಅತ್ತದೀಪಾ ವಿಹರಿಸ್ಸನ್ತಿ ಅತ್ತಸರಣಾ ಅನಞ್ಞಸರಣಾ, ಧಮ್ಮದೀಪಾ ಧಮ್ಮಸರಣಾ ಅನಞ್ಞಸರಣಾ, ತಮತಗ್ಗೇ ಮೇ ತೇ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖೂ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಯೇ ಕೇಚಿ ಸಿಕ್ಖಾಕಾಮಾ"ತಿ।

ದುತಿಯಭಾಣವಾರೋ।

ನಿಮಿತ್ತೋಭಾಸಕಥಾ

೧೬೬. ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ವೇಸಾಲಿಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಾವಿಸಿ। ವೇಸಾಲಿಯಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಗಣ್ಹಾಹಿ, ಆನನ್ದ, ನಿಸೀದನಂ, ಯೇನ ಚಾಪಾಲಂ ಚೇತಿಯಂ [ಪಾವಾಲಂ (ಚೇತಿಯಂ (ಸ್ಯಾ॰)] ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಸ್ಸಾಮ ದಿವಾ ವಿಹಾರಾಯಾ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವತೋ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ನಿಸೀದನಂ ಆದಾಯ ಭಗವನ್ತಂ ಪಿಟ್ಠಿತೋ ಪಿಟ್ಠಿತೋ ಅನುಬನ್ಧಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಯೇನ ಚಾಪಾಲಂ ಚೇತಿಯಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ। ಆಯಸ್ಮಾಪಿ ಖೋ ಆನನ್ದೋ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ।

೧೬೭. ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ – "ರಮಣೀಯಾ, ಆನನ್ದ, ವೇಸಾಲೀ, ರಮಣೀಯಂ ಉದೇನಂ ಚೇತಿಯಂ, ರಮಣೀಯಂ ಗೋತಮಕಂ ಚೇತಿಯಂ, ರಮಣೀಯಂ ಸತ್ತಮ್ಬಂ [ಸತ್ತಮ್ಬಕಂ (ಪೀ॰)] ಚೇತಿಯಂ, ರಮಣೀಯಂ ಬಹುಪುತ್ತಂ ಚೇತಿಯಂ, ರಮಣೀಯಂ ಸಾರನ್ದದಂ ಚೇತಿಯಂ, ರಮಣೀಯಂ ಚಾಪಾಲಂ ಚೇತಿಯಂ। ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ, ಆನನ್ದ, ಚತ್ತಾರೋ ಇದ್ಧಿಪಾದಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಯಾನೀಕತಾ ವತ್ಥುಕತಾ ಅನುಟ್ಠಿತಾ ಪರಿಚಿತಾ ಸುಸಮಾರದ್ಧಾ, ಸೋ ಆಕಙ್ಖಮಾನೋ ಕಪ್ಪಂ ವಾ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ ಕಪ್ಪಾವಸೇಸಂ ವಾ। ತಥಾಗತಸ್ಸ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಚತ್ತಾರೋ ಇದ್ಧಿಪಾದಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಯಾನೀಕತಾ ವತ್ಥುಕತಾ ಅನುಟ್ಠಿತಾ ಪರಿಚಿತಾ ಸುಸಮಾರದ್ಧಾ, ಸೋ ಆಕಙ್ಖಮಾನೋ [ಆಕಙ್ಖಮಾನೋ (?)], ಆನನ್ದ, ತಥಾಗತೋ ಕಪ್ಪಂ ವಾ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ ಕಪ್ಪಾವಸೇಸಂ ವಾ"ತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವತಾ ಓಳಾರಿಕೇ ನಿಮಿತ್ತೇ ಕಯಿರಮಾನೇ ಓಳಾರಿಕೇ ಓಭಾಸೇ ಕಯಿರಮಾನೇ ನಾಸಕ್ಖಿ ಪಟಿವಿಜ್ಝಿತುಂ; ನ ಭಗವನ್ತಂ ಯಾಚಿ – "ತಿಟ್ಠತು, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಕಪ್ಪಂ, ತಿಟ್ಠತು ಸುಗತೋ ಕಪ್ಪಂ ಬಹುಜನಹಿತಾಯ ಬಹುಜನಸುಖಾಯ ಲೋಕಾನುಕಮ್ಪಾಯ ಅತ್ಥಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನ"ನ್ತಿ, ಯಥಾ ತಂ ಮಾರೇನ ಪರಿಯುಟ್ಠಿತಚಿತ್ತೋ। ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಭಗವಾ…ಪೇ॰… ತತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ರಮಣೀಯಾ, ಆನನ್ದ, ವೇಸಾಲೀ, ರಮಣೀಯಂ ಉದೇನಂ ಚೇತಿಯಂ, ರಮಣೀಯಂ ಗೋತಮಕಂ ಚೇತಿಯಂ, ರಮಣೀಯಂ ಸತ್ತಮ್ಬಂ ಚೇತಿಯಂ, ರಮಣೀಯಂ ಬಹುಪುತ್ತಂ ಚೇತಿಯಂ, ರಮಣೀಯಂ ಸಾರನ್ದದಂ ಚೇತಿಯಂ, ರಮಣೀಯಂ ಚಾಪಾಲಂ ಚೇತಿಯಂ। ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ, ಆನನ್ದ, ಚತ್ತಾರೋ ಇದ್ಧಿಪಾದಾ

ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಯಾನೀಕತಾ ವತ್ಥುಕತಾ ಅನುಟ್ಠಿತಾ ಪರಿಚಿತಾ ಸುಸಮಾರದ್ಧಾ, ಸೋ ಆಕಙ್ಖಮಾನೋ ಕಪ್ಪಂ ವಾ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ ಕಪ್ಪಾವಸೇಸಂ ವಾ। ತಥಾಗತಸ್ಸ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಚತ್ತಾರೋ ಇದ್ಧಿಪಾದಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಯಾನೀಕತಾ ವತ್ಥುಕತಾ ಅನುಟ್ಠಿತಾ ಪರಿಚಿತಾ ಸುಸಮಾರದ್ಧಾ, ಸೋ ಆಕಙ್ಖಮಾನೋ, ಆನನ್ದ, ತಥಾಗತೋ ಕಪ್ಪಂ ವಾ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ ಕಪ್ಪಾವಸೇಸಂ ವಾ"ತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವತಾ ಓಳಾರಿಕೇ ನಿಮಿತ್ತೇ ಕಯಿರಮಾನೇ ಓಳಾರಿಕೇ ಓಭಾಸೇ ಕಯಿರಮಾನೇ ನಾಸಕ್ಖಿ ಪಟಿವಿಜ್ಝಿತುಂ ; ನ ಭಗವನ್ತಂ ಯಾಚಿ - "ತಿಟ್ಠತು , ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಕಪ್ಪಂ, ತಿಟ್ಠತು ಸುಗತೋ ಕಪ್ಪಂ ಬಹುಜನಹಿತಾಯ ಬಹುಜನಸುಖಾಯ ಲೋಕಾನುಕಮ್ಪಾಯ ಅತ್ಥಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನ"ನ್ತಿ, ಯಥಾ ತಂ ಮಾರೇನ ಪರಿಯುಟ್ಠಿತಚಿತ್ತೋ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಗಚ್ಛ ತ್ವಂ, ಆನನ್ದ, ಯಸ್ಸದಾನಿ ಕಾಲಂ ಮಞ್ಞಸೀ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವತೋ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಅವಿದೂರೇ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ರುಕ್ಖಮೂಲೇ ನಿಸೀದಿ।

ಮಾರಯಾಚನಕಥಾ

೧೬೮. ಅಥ ಖೋ ಮಾರೋ ಪಾಪಿಮಾ ಅಚಿರಪಕ್ಕನ್ತೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೇ ಆನನ್ದೇ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತೋ ಖೋ ಮಾರೋ ಪಾಪಿಮಾ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಪರಿನಿಬ್ಬಾತುದಾನಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ, ಪರಿನಿಬ್ಬಾತು ಸುಗತೋ, ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಕಾಲೋ ದಾನಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ। ಭಾಸಿತಾ ಖೋ ಪನೇಸಾ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ವಾಚಾ - 'ನ ತಾವಾಹಂ, ಪಾಪಿಮ, ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿಸ್ಸಾಮಿ, ಯಾವ ಮೇ ಭಿಕ್ಖೂ ನ ಸಾವಕಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ವಿಯತ್ತಾ ವಿನೀತಾ ವಿಸಾರದಾ ಬಹುಸ್ಸುತಾ ಧಮ್ಮಧರಾ ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪನ್ನಾ ಸಾಮೀಚಿಪ್ಪಟಿಪನ್ನಾ ಅನುಧಮ್ಮಚಾರಿನೋ, ಸಕಂ ಆಚರಿಯಕಂ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಆಚಿಕ್ಖಿಸ್ಸನ್ತಿ ದೇಸೇಸ್ಸನ್ತಿ ಪಞ್ಞಪೇಸ್ಸನ್ತಿ ಪಟ್ಠಪೇಸ್ಸನ್ತಿ ವಿವರಿಸ್ಸನ್ತಿ ವಿಭಜಿಸ್ಸನ್ತಿ ಉತ್ತಾನೀ [ಉತ್ತಾನಿಂ (ಕ॰), ಉತ್ತಾನಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಪರಪ್ಪವಾದಂ ಸಹಧಮ್ಮೇನ ಸುನಿಗ್ಗಹಿತಂ ನಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಸಪ್ಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸ್ಸನ್ತೀ'ತಿ । ಏತರಹಿ ಖೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಾ ವಿಯತ್ತಾ ವಿನೀತಾ ವಿಸಾರದಾ ಬಹುಸ್ಸುತಾ ಧಮ್ಮಧರಾ ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪನ್ನಾ ಸಾಮೀಚಿಪ್ಪಟಿಪನ್ನಾ ಅನುಧಮ್ಮಚಾರಿನೋ, ಸಕಂ ಆಚರಿಯಕಂ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತಿ ದೇಸೇನ್ತಿ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ಪಟ್ಠಪೇನ್ತಿ ವಿವರನ್ತಿ ವಿಭಜನ್ತಿ ಉತ್ತಾನೀಕರೋನ್ತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಪರಪ್ಪವಾದಂ ಸಹಧಮ್ಮೇನ ಸುನಿಗ್ಗಹಿತಂ ನಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಸಪ್ಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತಿ। ಪರಿನಿಬ್ಬಾತುದಾನಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ, ಪರಿನಿಬ್ಬಾತು ಸುಗತೋ, ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಕಾಲೋದಾನಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ।

"ಭಾಸಿತಾ ಖೋ ಪನೇಸಾ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ವಾಚಾ - 'ನ ತಾವಾಹಂ, ಪಾಪಿಮ, ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿಸ್ಸಾಮಿ, ಯಾವ ಮೇ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ನ ಸಾವಿಕಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ವಿಯತ್ತಾ ವಿನೀತಾ ವಿಸಾರದಾ ಬಹುಸ್ಸುತಾ ಧಮ್ಮಧರಾ ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪನ್ನಾ ಸಾಮೀಚಿಪ್ಪಟಿಪನ್ನಾ ಅನುಧಮ್ಮಚಾರಿನಿಯೋ, ಸಕಂ ಆಚರಿಯಕಂ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಆಚಿಕ್ಖಿಸ್ಸನ್ತಿ ದೇಸೇಸ್ಸನ್ತಿ ಪಞ್ಞಪೇಸ್ಸನ್ತಿ ಪಟ್ಠಪೇಸ್ಸನ್ತಿ ವಿವರಿಸ್ಸನ್ತಿ ವಿಭಜಿಸ್ಸನ್ತಿ ಉತ್ತಾನೀಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಪರಪ್ಪವಾದಂ ಸಹಧಮ್ಮೇನ ಸುನಿಗ್ಗಹಿತಂ ನಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಸಪ್ಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸ್ಸನ್ತೀ'ತಿ । ಏತರಹಿ ಖೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಿಕಾ ವಿಯತ್ತಾ ವಿನೀತಾ ವಿಸಾರದಾ ಬಹುಸ್ಸುತಾ ಧಮ್ಮಧರಾ ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪನ್ನಾ ಸಾಮೀಚಿಪ್ಪಟಿಪನ್ನಾ ಅನುಧಮ್ಮಚಾರಿನಿಯೋ , ಸಕಂ ಆಚರಿಯಕಂ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತಿ ದೇಸೇನ್ತಿ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ಪಟ್ಠಪೇನ್ತಿ ವಿವರನ್ತಿ ವಿಭಜನ್ತಿ ಉತ್ತಾನೀಕರೋನ್ತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಪರಪ್ಪವಾದಂ ಸಹಧಮ್ಮೇನ ಸುನಿಗ್ಗಹಿತಂ ನಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಸಪ್ಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತಿ। ಪರಿನಿಬ್ಬಾತುದಾನಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ, ಪರಿನಿಬ್ಬಾತು ಸುಗತೋ, ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಕಾಲೋದಾನಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ।

"ಭಾಸಿತಾ ಖೋ ಪನೇಸಾ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ವಾಚಾ - 'ನ ತಾವಾಹಂ, ಪಾಪಿಮ, ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿಸ್ಸಾಮಿ, ಯಾವ ಮೇ ಉಪಾಸಕಾ ನ ಸಾವಕಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ವಿಯತ್ತಾ ವಿನೀತಾ ವಿಸಾರದಾ ಬಹುಸ್ಸುತಾ ಧಮ್ಮಧರಾ ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪನ್ನಾ

ಸಾಮೀಚಿಪ್ಪಟಿಪನ್ನಾ ಅನುಧಮ್ಮಚಾರಿನೋ, ಸಕಂ ಆಚರಿಯಕಂ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಆಚಿಕ್ಖಿಸ್ಸನ್ತಿ ದೇಸೇಸ್ಸನ್ತಿ ಪಞ್ಞಪೇಸ್ಸನ್ತಿ ಪಟ್ಠಪೇಸ್ಸನ್ತಿ ವಿವರಿಸ್ಸನ್ತಿ ವಿಭಜಿಸ್ಸನ್ತಿ ಉತ್ತಾನೀಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಪರಪ್ಪವಾದಂ ಸಹಧಮ್ಮೇನ ಸುನಿಗ್ಗಹಿತಂ ನಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಸಪ್ಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸ್ಸನ್ತೀ'ತಿ। ಏತರಹಿ ಖೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಉಪಾಸಕಾ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಾ ವಿಯತ್ತಾ ವಿನೀತಾ ವಿಸಾರದಾ ಬಹುಸ್ಸುತಾ ಧಮ್ಮಧರಾ ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪನ್ನಾ ಸಾಮೀಚಿಪ್ಪಟಿಪನ್ನಾ ಅನುಧಮ್ಮಚಾರಿನೋ, ಸಕಂ ಆಚರಿಯಕಂ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತಿ ದೇಸೇನ್ತಿ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ಪಟ್ಠಪೇನ್ತಿ ವಿವರನ್ತಿ ವಿಭಜನ್ತಿ ಉತ್ತಾನೀಕರೋನ್ತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಪರಪ್ಪವಾದಂ ಸಹಧಮ್ಮೇನ ಸುನಿಗ್ಗಹಿತಂ ನಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಸಪ್ಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತಿ। ಪರಿನಿಬ್ಬಾತುದಾನಿ , ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ, ಪರಿನಿಬ್ಬಾತು ಸುಗತೋ, ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಕಾಲೋದಾನಿ , ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ।

"ಭಾಸಿತಾ ಖೋ ಪನೇಸಾ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ವಾಚಾ - 'ನ ತಾವಾಹಂ, ಪಾಪಿಮ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿಸ್ಸಾಮಿ, ಯಾವ ಮೇ ಉಪಾಸಿಕಾ ನ ಸಾವಿಕಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ವಿಯತ್ತಾ ವಿನೀತಾ ವಿಸಾರದಾ ಬಹುಸ್ಸುತಾ ಧಮ್ಮಧರಾ ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪನ್ನಾ ಸಾಮೀಚಿಪ್ಪಟಿಪನ್ನಾ ಅನುಧಮ್ಮಚಾರಿನಿಯೋ, ಸಕಂ ಆಚರಿಯಕಂ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಆಚಿಕ್ಖಿಸ್ಸನ್ತಿ ದೇಸೇಸ್ಸನ್ತಿ ಪಞ್ಞಪೇಸ್ಸನ್ತಿ ಪಟ್ಠಪೇಸ್ಸನ್ತಿ ವಿವರಿಸ್ಸನ್ತಿ ವಿಭಜಿಸ್ಸನ್ತಿ ಉತ್ತಾನೀಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಪರಪ್ಪವಾದಂ ಸಹಧಮ್ಮೇನ ಸುನಿಗ್ಗಹಿತಂ ನಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಸಪ್ಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸ್ಸನ್ತೀ'ತಿ। ಏತರಹಿ ಖೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಉಪಾಸಿಕಾ ಭಗವತೋ ಸಾವಿಕಾ ವಿಯತ್ತಾ ವಿನೀತಾ ವಿಸಾರದಾ ಬಹುಸ್ಸುತಾ ಧಮ್ಮಧರಾ ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪನ್ನಾ ಸಾಮೀಚಿಪ್ಪಟಿಪನ್ನಾ ಅನುಧಮ್ಮಚಾರಿನಿಯೋ, ಸಕಂ ಆಚರಿಯಕಂ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತಿ ದೇಸೇನ್ತಿ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ಪಟ್ಠಪೇನ್ತಿ ವಿವರನ್ತಿ ವಿಭಜನ್ತಿ ಉತ್ತಾನೀಕರೋನ್ತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಪರಪ್ಪವಾದಂ ಸಹಧಮ್ಮೇನ ಸುನಿಗ್ಗಹಿತಂ ನಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಸಪ್ಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತಿ। ಪರಿನಿಬ್ಬಾತುದಾನಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ, ಪರಿನಿಬ್ಬಾತು ಸುಗತೋ, ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಕಾಲೋದಾನಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ।

"ಭಾಸಿತಾ ಖೋ ಪನೇಸಾ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ವಾಚಾ - 'ನ ತಾವಾಹಂ, ಪಾಪಿಮ, ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿಸ್ಸಾಮಿ , ಯಾವ ಮೇ ಇದಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ನ ಇದ್ಧಂ ಚೇವ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಫೀತಞ್ಚ ವಿತ್ಥಾರಿಕಂ ಬಾಹುಜಞ್ಞಂ ಪುಥುಭೂತಂ ಯಾವ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಹಿ ಸುಪ್ಪಕಾಸಿತ'ನ್ತಿ। ಏತರಹಿ ಖೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಇದ್ಧಂ ಚೇವ ಫೀತಞ್ಚ ವಿತ್ಥಾರಿಕಂ ಬಾಹುಜಞ್ಞಂ ಪುಥುಭೂತಂ, ಯಾವ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಹಿ ಸುಪ್ಪಕಾಸಿತಂ। ಪರಿನಿಬ್ಬಾತುದಾನಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ, ಪರಿನಿಬ್ಬಾತು ಸುಗತೋ, ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಕಾಲೋದಾನಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ"ತಿ ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಭಗವಾ ಮಾರಂ ಪಾಪಿಮನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಅಪ್ಪೋಸ್ಸುಕ್ಕೋ ತ್ವಂ, ಪಾಪಿಮ, ಹೋಹಿ, ನ ಚಿರಂ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಇತೋ ತಿಣ್ಣಂ ಮಾಸಾನಂ ಅಚ್ಚಯೇನ ತಥಾಗತೋ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿಸ್ಸತೀ"ತಿ।

ಆಯುಸಙ್ಖಾರಓಸ್ಸಜ್ಜನಂ

೧೬೯. ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಚಾಪಾಲೇ ಚೇತಿಯೇ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಆಯುಸಙ್ಖಾರಂ ಓಸ್ಸಜಿ। ಓಸ್ಸಟ್ಠೇ ಚ ಭಗವತಾ ಆಯುಸಙ್ಖಾರೇ ಮಹಾಭೂಮಿಚಾಲೋ ಅಹೋಸಿ ಭಿಂಸನಕೋ ಸಲೋಮಹಂಸೋ [ಲೋಮಹಂಸೋ (ಸ್ಯಾ॰)], ದೇವದುನ್ದುಭಿಯೋ [ದೇವದುದ್ರಭಿಯೋ (ಕ॰)] ಚ ಫಲಿಂಸು । ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಏತಮತ್ಥಂ ವಿದಿತ್ವಾ ತಾಯಂ ವೇಲಾಯಂ ಇಮಂ ಉದಾನಂ ಉದಾನೇಸಿ -

"ತುಲಮತುಲಞ್ಚ ಸಮ್ಭವಂ, ಭವಸಙ್ಖಾರಮವಸ್ಸಜಿ ಮುನಿ।
ಅಜ್ಝತ್ತರತೋ ಸಮಾಹಿತೋ, ಅಭಿನ್ದಿ ಕವಚಮಿವತ್ತಸಮ್ಭವ"ನ್ತಿ॥

ಮಹಾಭೂಮಿಚಾಲಹೇತು

೧೭೦. ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಆನನ್ದಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - "ಅಚ್ಛರಿಯಂ ವತ ಭೋ, ಅಬ್ಭುತಂ ವತ ಭೋ, ಮಹಾ ವತಾಯಂ ಭೂಮಿಚಾಲೋ; ಸುಮಹಾ ವತಾಯಂ ಭೂಮಿಚಾಲೋ ಭಿಂಸನಕೋ ಸಲೋಮಹಂಸೋ; ದೇವದುನ್ದುಭಿಯೋ ಚ ಫಲಿಂಸು। ಕೋ ನು ಖೋ ಹೇತು ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಮಹತೋ ಭೂಮಿಚಾಲಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವಾಯಾ"ತಿ?

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ, ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ, ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಅಚ್ಛರಿಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಬ್ಭುತಂ, ಭನ್ತೇ, ಮಹಾ ವತಾಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಭೂಮಿಚಾಲೋ; ಸುಮಹಾ ವತಾಯಂ , ಭನ್ತೇ, ಭೂಮಿಚಾಲೋ ಭಿಂಸನಕೋ ಸಲೋಮಹಂಸೋ; ದೇವದುನ್ದುಭಿಯೋ ಚ ಫಲಿಂಸು। ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ , ಹೇತು ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಮಹತೋ ಭೂಮಿಚಾಲಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವಾಯಾ"ತಿ?

೧೭೧. "ಅಟ್ಠ ಖೋ ಇಮೇ, ಆನನ್ದ, ಹೇತೂ, ಅಟ್ಠ ಪಚ್ಚಯಾ ಮಹತೋ ಭೂಮಿಚಾಲಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವಾಯ। ಕತಮೇ ಅಟ್ಠ? ಅಯಂ, ಆನನ್ದ, ಮಹಾಪಥವೀ ಉದಕೇ ಪತಿಟ್ಠಿತಾ, ಉದಕಂ ವಾತೇ ಪತಿಟ್ಠಿತಂ, ವಾತೋ ಆಕಾಸಟ್ಠೋ। ಹೋತಿ ಖೋ ಸೋ, ಆನನ್ದ, ಸಮಯೋ, ಯಂ ಮಹಾವಾತಾ ವಾಯನ್ತಿ। ಮಹಾವಾತಾ ವಾಯನ್ತಾ ಉದಕಂ ಕಮ್ಪೇನ್ತಿ। ಉದಕಂ ಕಮ್ಪಿತಂ ಪಥವಿಂ ಕಮ್ಪೇತಿ। ಅಯಂ ಪಠಮೋ ಹೇತು ಪಠಮೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಮಹತೋ ಭೂಮಿಚಾಲಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವಾಯ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಆನನ್ದ, ಸಮಣೋ ವಾ ಹೋತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ಇದ್ಧಿಮಾ ಚೇತೋವಸಿಪ್ಪತ್ತೋ, ದೇವೋ ವಾ ಮಹಿದ್ಧಿಕೋ ಮಹಾನುಭಾವೋ, ತಸ್ಸ ಪರಿತ್ತಾ ಪಥವೀಸಞ್ಞಾ ಭಾವಿತಾ ಹೋತಿ, ಅಪ್ಪಮಾಣಾ ಆಪೋಸಞ್ಞಾ। ಸೋ ಇಮಂ ಪಥವಿಂ ಕಮ್ಪೇತಿ ಸಙ್ಕಮ್ಪೇತಿ ಸಮ್ಪಕಮ್ಪೇತಿ ಸಮ್ಪವೇಧೇತಿ। ಅಯಂ ದುತಿಯೋ ಹೇತು ದುತಿಯೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಮಹತೋ ಭೂಮಿಚಾಲಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವಾಯ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಆನನ್ದ, ಯದಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತುಸಿತಕಾಯಾ ಚವಿತ್ವಾ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಂ ಓಕ್ಕಮತಿ, ತದಾಯಂ ಪಥವೀ ಕಮ್ಪತಿ ಸಙ್ಕಮ್ಪತಿ ಸಮ್ಪಕಮ್ಪತಿ ಸಮ್ಪವೇಧತಿ। ಅಯಂ ತತಿಯೋ ಹೇತು ತತಿಯೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಮಹತೋ ಭೂಮಿಚಾಲಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವಾಯ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಆನನ್ದ, ಯದಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಸ್ಮಾ ನಿಕ್ಖಮತಿ, ತದಾಯಂ ಪಥವೀ ಕಮ್ಪತಿ ಸಙ್ಕಮ್ಪತಿ ಸಮ್ಪಕಮ್ಪತಿ ಸಮ್ಪವೇಧತಿ। ಅಯಂ ಚತುತ್ಥೋ ಹೇತು ಚತುತ್ಥೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಮಹತೋ ಭೂಮಿಚಾಲಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವಾಯ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಆನನ್ದ, ಯದಾ ತಥಾಗತೋ ಅನುತ್ತರಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುಜ್ಝತಿ, ತದಾಯಂ ಪಥವೀ ಕಮ್ಪತಿ ಸಙ್ಕಮ್ಪತಿ ಸಮ್ಪಕಮ್ಪತಿ ಸಮ್ಪವೇಧತಿ। ಅಯಂ ಪಞ್ಚಮೋ ಹೇತು ಪಞ್ಚಮೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಮಹತೋ ಭೂಮಿಚಾಲಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವಾಯ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಆನನ್ದ, ಯದಾ ತಥಾಗತೋ ಅನುತ್ತರಂ ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಂ ಪವತ್ತೇತಿ, ತದಾಯಂ ಪಥವೀ ಕಮ್ಪತಿ ಸಙ್ಕಮ್ಪತಿ ಸಮ್ಪಕಮ್ಪತಿ ಸಮ್ಪವೇಧತಿ। ಅಯಂ ಛಟ್ಠೋ ಹೇತು ಛಟ್ಠೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಮಹತೋ ಭೂಮಿಚಾಲಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವಾಯ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಆನನ್ದ, ಯದಾ ತಥಾಗತೋ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಆಯುಸಙ್ಖಾರಂ ಓಸ್ಸಜ್ಜತಿ, ತದಾಯಂ ಪಥವೀ ಕಮ್ಪತಿ ಸಙ್ಕಮ್ಪತಿ ಸಮ್ಪಕಮ್ಪತಿ ಸಮ್ಪವೇಧತಿ। ಅಯಂ ಸತ್ತಮೋ ಹೇತು ಸತ್ತಮೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಮಹತೋ ಭೂಮಿಚಾಲಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವಾಯ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಆನನ್ದ, ಯದಾ ತಥಾಗತೋ ಅನುಪಾದಿಸೇಸಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಧಾತುಯಾ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯತಿ, ತದಾಯಂ ಪಥವೀ ಕಮ್ಪತಿ ಸಙ್ಕಮ್ಪತಿ ಸಮ್ಪಕಮ್ಪತಿ ಸಮ್ಪವೇಧತಿ। ಅಯಂ ಅಟ್ಠಮೋ ಹೇತು ಅಟ್ಠಮೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಮಹತೋ ಭೂಮಿಚಾಲಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವಾಯ। ಇಮೇ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಅಟ್ಠ ಹೇತೂ, ಅಟ್ಠ ಪಚ್ಚಯಾ ಮಹತೋ ಭೂಮಿಚಾಲಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವಾಯಾ”ತಿ।

ಅಟ್ಠ ಪರಿಸಾ

೧೭೨. “ಅಟ್ಠ ಖೋ ಇಮಾ, ಆನನ್ದ, ಪರಿಸಾ। ಕತಮಾ ಅಟ್ಠ? ಖತ್ತಿಯಪರಿಸಾ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪರಿಸಾ, ಗಹಪತಿಪರಿಸಾ, ಸಮಣಪರಿಸಾ, ಚಾತುಮಹಾರಾಜಿಕಪರಿಸಾ [ಚಾತುಮ್ಮಹಾರಾಜಿಕಪರಿಸಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)], ತಾವತಿಂಸಪರಿಸಾ, ಮಾರಪರಿಸಾ, ಬ್ರಹ್ಮಪರಿಸಾ। ಅಭಿಜಾನಾಮಿ ಖೋ ಪನಾಹಂ, ಆನನ್ದ , ಅನೇಕಸತಂ ಖತ್ತಿಯಪರಿಸಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತಾ। ತತ್ರಪಿ ಮಯಾ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಪುಬ್ಬಂ ಚೇವ ಸಲ್ಲಪಿತಪುಬ್ಬಞ್ಚ ಸಾಕಚ್ಛಾ ಚ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತಪುಬ್ಬಾ । ತತ್ಥ ಯಾದಿಸಕೋ ತೇಸಂ ವಣ್ಣೋ ಹೋತಿ, ತಾದಿಸಕೋ ಮಯ್ಹಂ ವಣ್ಣೋ ಹೋತಿ। ಯಾದಿಸಕೋ ತೇಸಂ ಸರೋ ಹೋತಿ, ತಾದಿಸಕೋ ಮಯ್ಹಂ ಸರೋ ಹೋತಿ। ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ದಸ್ಸೇಮಿ ಸಮಾದಪೇಮಿ ಸಮುತ್ತೇಜೇಮಿ ಸಮ್ಪಹಂಸೇಮಿ। ಭಾಸಮಾನಞ್ಚ ಮಂ ನ ಜಾನನ್ತಿ - ‘ಕೋ ನು ಖೋ ಅಯಂ ಭಾಸತಿ ದೇವೋ ವಾ ಮನುಸ್ಸೋ ವಾ’ತಿ? ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಸಮಾದಪೇತ್ವಾ ಸಮುತ್ತೇಜೇತ್ವಾ ಸಮ್ಪಹಂಸೇತ್ವಾ ಅನ್ತರಧಾಯಾಮಿ। ಅನ್ತರಹಿತಞ್ಚ ಮಂ ನ ಜಾನನ್ತಿ - ‘ಕೋ ನು ಖೋ ಅಯಂ ಅನ್ತರಹಿತೋ ದೇವೋ ವಾ ಮನುಸ್ಸೋ ವಾ’ತಿ? ಅಭಿಜಾನಾಮಿ ಖೋ ಪನಾಹಂ, ಆನನ್ದ, ಅನೇಕಸತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪರಿಸಂ…ಪೇ॰… ಗಹಪತಿಪರಿಸಂ… ಸಮಣಪರಿಸಂ… ಚಾತುಮಹಾರಾಜಿಕಪರಿಸಂ… ತಾವತಿಂಸಪರಿಸಂ… ಮಾರಪರಿಸಂ… ಬ್ರಹ್ಮಪರಿಸಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತಾ। ತತ್ರಪಿ ಮಯಾ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಪುಬ್ಬಂ ಚೇವ ಸಲ್ಲಪಿತಪುಬ್ಬಞ್ಚ ಸಾಕಚ್ಛಾ ಚ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತಪುಬ್ಬಾ। ತತ್ಥ ಯಾದಿಸಕೋ ತೇಸಂ ವಣ್ಣೋ ಹೋತಿ, ತಾದಿಸಕೋ ಮಯ್ಹಂ ವಣ್ಣೋ ಹೋತಿ। ಯಾದಿಸಕೋ ತೇಸಂ ಸರೋ ಹೋತಿ, ತಾದಿಸಕೋ ಮಯ್ಹಂ ಸರೋ ಹೋತಿ। ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ದಸ್ಸೇಮಿ ಸಮಾದಪೇಮಿ ಸಮುತ್ತೇಜೇಮಿ ಸಮ್ಪಹಂಸೇಮಿ। ಭಾಸಮಾನಞ್ಚ ಮಂ ನ ಜಾನನ್ತಿ - ‘ಕೋ ನು ಖೋ ಅಯಂ ಭಾಸತಿ ದೇವೋ ವಾ ಮನುಸ್ಸೋ ವಾ’ತಿ? ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಸಮಾದಪೇತ್ವಾ ಸಮುತ್ತೇಜೇತ್ವಾ ಸಮ್ಪಹಂಸೇತ್ವಾ ಅನ್ತರಧಾಯಾಮಿ। ಅನ್ತರಹಿತಞ್ಚ ಮಂ ನ ಜಾನನ್ತಿ - ‘ಕೋ ನು ಖೋ ಅಯಂ ಅನ್ತರಹಿತೋ ದೇವೋ ವಾ ಮನುಸ್ಸೋ ವಾ’ತಿ? ಇಮಾ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಅಟ್ಠ ಪರಿಸಾ।

ಅಟ್ಠ ಅಭಿಭಾಯತನಾನಿ

೧೭೩. “ಅಟ್ಠ ಖೋ ಇಮಾನಿ, ಆನನ್ದ, ಅಭಿಭಾಯತನಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಅಟ್ಠ ? ಅಜ್ಝತ್ತಂ ರೂಪಸಞ್ಞೀ ಏಕೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ರೂಪಾನಿ ಪಸ್ಸತಿ ಪರಿತ್ತಾನಿ ಸುವಣ್ಣದುಬ್ಬಣ್ಣಾನಿ। ‘ತಾನಿ ಅಭಿಭುಯ್ಯ ಜಾನಾಮಿ ಪಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಏವಂಸಞ್ಞೀ ಹೋತಿ। ಇದಂ ಪಠಮಂ ಅಭಿಭಾಯತನಂ।

“ಅಜ್ಝತ್ತಂ ರೂಪಸಞ್ಞೀ ಏಕೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ರೂಪಾನಿ ಪಸ್ಸತಿ ಅಪ್ಪಮಾಣಾನಿ ಸುವಣ್ಣದುಬ್ಬಣ್ಣಾನಿ। ‘ತಾನಿ ಅಭಿಭುಯ್ಯ ಜಾನಾಮಿ ಪಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಏವಂಸಞ್ಞೀ ಹೋತಿ। ಇದಂ ದುತಿಯಂ ಅಭಿಭಾಯತನಂ।

“ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅರೂಪಸಞ್ಞೀ ಏಕೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ರೂಪಾನಿ ಪಸ್ಸತಿ ಪರಿತ್ತಾನಿ ಸುವಣ್ಣದುಬ್ಬಣ್ಣಾನಿ। ‘ತಾನಿ ಅಭಿಭುಯ್ಯ ಜಾನಾಮಿ ಪಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಏವಂಸಞ್ಞೀ ಹೋತಿ। ಇದಂ ತತಿಯಂ ಅಭಿಭಾಯತನಂ।

“ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅರೂಪಸಞ್ಞೀ ಏಕೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ರೂಪಾನಿ ಪಸ್ಸತಿ ಅಪ್ಪಮಾಣಾನಿ ಸುವಣ್ಣದುಬ್ಬಣ್ಣಾನಿ। ‘ತಾನಿ ಅಭಿಭುಯ್ಯ ಜಾನಾಮಿ ಪಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಏವಂಸಞ್ಞೀ ಹೋತಿ। ಇದಂ ಚತುತ್ಥಂ ಅಭಿಭಾಯತನಂ।

“ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅರೂಪಸಞ್ಞೀ ಏಕೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ರೂಪಾನಿ ಪಸ್ಸತಿ ನೀಲಾನಿ ನೀಲವಣ್ಣಾನಿ ನೀಲನಿದಸ್ಸನಾನಿ ನೀಲನಿಭಾಸಾನಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಉಮಾಪುಪ್ಫಂ ನೀಲಂ ನೀಲವಣ್ಣಂ ನೀಲನಿದಸ್ಸನಂ ನೀಲನಿಭಾಸಂ। ಸೇಯ್ಯಥಾ ವಾ ಪನ ತಂ ವತ್ಥಂ ಬಾರಾಣಸೇಯ್ಯಕಂ ಉಭತೋಭಾಗವಿಮಟ್ಠಂ ನೀಲಂ ನೀಲವಣ್ಣಂ ನೀಲನಿದಸ್ಸನಂ ನೀಲನಿಭಾಸಂ। ಏವಮೇವ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅರೂಪಸಞ್ಞೀ ಏಕೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ರೂಪಾನಿ ಪಸ್ಸತಿ ನೀಲಾನಿ ನೀಲವಣ್ಣಾನಿ ನೀಲನಿದಸ್ಸನಾನಿ ನೀಲನಿಭಾಸಾನಿ। ‘ತಾನಿ ಅಭಿಭುಯ್ಯ ಜಾನಾಮಿ ಪಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಏವಂಸಞ್ಞೀ ಹೋತಿ। ಇದಂ ಪಞ್ಚಮಂ ಅಭಿಭಾಯತನಂ।

“ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅರೂಪಸಞ್ಞೀ ಏಕೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ರೂಪಾನಿ ಪಸ್ಸತಿ ಪೀತಾನಿ ಪೀತವಣ್ಣಾನಿ ಪೀತನಿದಸ್ಸನಾನಿ ಪೀತನಿಭಾಸಾನಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಕಣಿಕಾರಪುಪ್ಫಂ ಪೀತಂ ಪೀತವಣ್ಣಂ ಪೀತನಿದಸ್ಸನಂ ಪೀತನಿಭಾಸಂ। ಸೇಯ್ಯಥಾ ವಾ ಪನ ತಂ ವತ್ಥಂ ಬಾರಾಣಸೇಯ್ಯಕಂ ಉಭತೋಭಾಗವಿಮಟ್ಠಂ ಪೀತಂ ಪೀತವಣ್ಣಂ ಪೀತನಿದಸ್ಸನಂ ಪೀತನಿಭಾಸಂ। ಏವಮೇವ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅರೂಪಸಞ್ಞೀ ಏಕೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ರೂಪಾನಿ ಪಸ್ಸತಿ ಪೀತಾನಿ ಪೀತವಣ್ಣಾನಿ ಪೀತನಿದಸ್ಸನಾನಿ ಪೀತನಿಭಾಸಾನಿ। ‘ತಾನಿ ಅಭಿಭುಯ್ಯ ಜಾನಾಮಿ ಪಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಏವಂಸಞ್ಞೀ ಹೋತಿ। ಇದಂ ಛಟ್ಠಂ ಅಭಿಭಾಯತನಂ।

“ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅರೂಪಸಞ್ಞೀ ಏಕೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ರೂಪಾನಿ ಪಸ್ಸತಿ ಲೋಹಿತಕಾನಿ ಲೋಹಿತಕವಣ್ಣಾನಿ ಲೋಹಿತಕನಿದಸ್ಸನಾನಿ ಲೋಹಿತಕನಿಭಾಸಾನಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಬನ್ಧುಜೀವಕಪುಪ್ಫಂ ಲೋಹಿತಕಂ ಲೋಹಿತಕವಣ್ಣಂ ಲೋಹಿತಕನಿದಸ್ಸನಂ ಲೋಹಿತಕನಿಭಾಸಂ। ಸೇಯ್ಯಥಾ ವಾ ಪನ ತಂ ವತ್ಥಂ ಬಾರಾಣಸೇಯ್ಯಕಂ ಉಭತೋಭಾಗವಿಮಟ್ಠಂ ಲೋಹಿತಕಂ ಲೋಹಿತಕವಣ್ಣಂ ಲೋಹಿತಕನಿದಸ್ಸನಂ ಲೋಹಿತಕನಿಭಾಸಂ। ಏವಮೇವ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅರೂಪಸಞ್ಞೀ ಏಕೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ರೂಪಾನಿ ಪಸ್ಸತಿ ಲೋಹಿತಕಾನಿ ಲೋಹಿತಕವಣ್ಣಾನಿ ಲೋಹಿತಕನಿದಸ್ಸನಾನಿ ಲೋಹಿತಕನಿಭಾಸಾನಿ। ‘ತಾನಿ ಅಭಿಭುಯ್ಯ ಜಾನಾಮಿ ಪಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಏವಂಸಞ್ಞೀ ಹೋತಿ। ಇದಂ ಸತ್ತಮಂ ಅಭಿಭಾಯತನಂ।

“ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅರೂಪಸಞ್ಞೀ ಏಕೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ರೂಪಾನಿ ಪಸ್ಸತಿ ಓದಾತಾನಿ ಓದಾತವಣ್ಣಾನಿ ಓದಾತನಿದಸ್ಸನಾನಿ ಓದಾತನಿಭಾಸಾನಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಓಸಧಿತಾರಕಾ ಓದಾತಾ ಓದಾತವಣ್ಣಾ ಓದಾತನಿದಸ್ಸನಾ ಓದಾತನಿಭಾಸಾ। ಸೇಯ್ಯಥಾ ವಾ ಪನ ತಂ ವತ್ಥಂ ಬಾರಾಣಸೇಯ್ಯಕಂ ಉಭತೋಭಾಗವಿಮಟ್ಠಂ ಓದಾತಂ ಓದಾತವಣ್ಣಂ ಓದಾತನಿದಸ್ಸನಂ ಓದಾತನಿಭಾಸಂ। ಏವಮೇವ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅರೂಪಸಞ್ಞೀ ಏಕೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ರೂಪಾನಿ ಪಸ್ಸತಿ ಓದಾತಾನಿ ಓದಾತವಣ್ಣಾನಿ ಓದಾತನಿದಸ್ಸನಾನಿ ಓದಾತನಿಭಾಸಾನಿ। ‘ತಾನಿ ಅಭಿಭುಯ್ಯ ಜಾನಾಮಿ ಪಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಏವಂಸಞ್ಞೀ ಹೋತಿ। ಇದಂ ಅಟ್ಠಮಂ ಅಭಿಭಾಯತನಂ । ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಅಟ್ಠ ಅಭಿಭಾಯತನಾನಿ।

ಅಟ್ಠ ವಿಮೋಕ್ಖಾ

೧೭೪. “ಅಟ್ಠ ಖೋ ಇಮೇ, ಆನನ್ದ, ವಿಮೋಕ್ಖಾ। ಕತಮೇ ಅಟ್ಠ? ರೂಪೀ ರೂಪಾನಿ ಪಸ್ಸತಿ, ಅಯಂ ಪಠಮೋ ವಿಮೋಕ್ಖೋ। ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅರೂಪಸಞ್ಞೀ ಬಹಿದ್ಧಾ ರೂಪಾನಿ ಪಸ್ಸತಿ, ಅಯಂ ದುತಿಯೋ ವಿಮೋಕ್ಖೋ। ಸುಭನ್ತೇವ ಅಧಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ, ಅಯಂ ತತಿಯೋ ವಿಮೋಕ್ಖೋ। ಸಬ್ಬಸೋ ರೂಪಸಞ್ಞಾನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮಾ ಪಟಿಘಸಞ್ಞಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾ ನಾನತ್ತಸಞ್ಞಾನಂ ಅಮನಸಿಕಾರಾ ‘ಅನನ್ತೋ ಆಕಾಸೋ’ತಿ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ, ಅಯಂ ಚತುತ್ಥೋ ವಿಮೋಕ್ಖೋ। ಸಬ್ಬಸೋ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ‘ಅನನ್ತಂ ವಿಞ್ಞಾಣ’ನ್ತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ, ಅಯಂ ಪಞ್ಚಮೋ ವಿಮೋಕ್ಖೋ। ಸಬ್ಬಸೋ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ‘ನತ್ಥಿ ಕಿಞ್ಚೀ’ತಿ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ, ಅಯಂ ಛಟ್ಠೋ ವಿಮೋಕ್ಖೋ। ಸಬ್ಬಸೋ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಅಯಂ ಸತ್ತಮೋ ವಿಮೋಕ್ಖೋ। ಸಬ್ಬಸೋ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ, ಅಯಂ ಅಟ್ಠಮೋ ವಿಮೋಕ್ಖೋ। ಇಮೇ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಅಟ್ಠ ವಿಮೋಕ್ಖಾ।

೧೭೫. “ಏಕಮಿದಾಹಂ , ಆನನ್ದ, ಸಮಯಂ ಉರುವೇಲಾಯಂ ವಿಹರಾಮಿ ನಜ್ಜಾ ನೇರಞ್ಜರಾಯ ತೀರೇ ಅಜಪಾಲನಿಗ್ರೋಧೇ ಪಠಮಾಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ। ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಮಾರೋ ಪಾಪಿಮಾ ಯೇನಾಹಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತೋ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಮಾರೋ ಪಾಪಿಮಾ ಮಂ ಏತದವೋಚ – ‘ಪರಿನಿಬ್ಬಾತುದಾನಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ; ಪರಿನಿಬ್ಬಾತು ಸುಗತೋ, ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಕಾಲೋದಾನಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ’ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಅಹಂ, ಆನನ್ದ, ಮಾರಂ ಪಾಪಿಮನ್ತಂ ಏತದವೋಚಂ –

“‘ನ ತಾವಾಹಂ, ಪಾಪಿಮ, ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿಸ್ಸಾಮಿ, ಯಾವ ಮೇ ಭಿಕ್ಖೂ ನ ಸಾವಕಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ವಿಯತ್ತಾ ವಿನೀತಾ ವಿಸಾರದಾ ಬಹುಸ್ಸುತಾ ಧಮ್ಮಧರಾ ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪನ್ನಾ ಸಾಮೀಚಿಪ್ಪಟಿಪನ್ನಾ ಅನುಧಮ್ಮಚಾರಿನೋ, ಸಕಂ ಆಚರಿಯಕಂ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಆಚಿಕ್ಖಿಸ್ಸನ್ತಿ ದೇಸೇಸ್ಸನ್ತಿ ಪಞ್ಞಪೇಸ್ಸನ್ತಿ ಪಟ್ಠಪೇಸ್ಸನ್ತಿ ವಿವರಿಸ್ಸನ್ತಿ ವಿಭಜಿಸ್ಸನ್ತಿ ಉತ್ತಾನೀಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಪರಪ್ಪವಾದಂ ಸಹಧಮ್ಮೇನ ಸುನಿಗ್ಗಹಿತಂ ನಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಸಪ್ಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸ್ಸನ್ತಿ।

“‘ನ ತಾವಾಹಂ, ಪಾಪಿಮ, ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿಸ್ಸಾಮಿ, ಯಾವ ಮೇ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ನ ಸಾವಿಕಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ವಿಯತ್ತಾ ವಿನೀತಾ ವಿಸಾರದಾ ಬಹುಸ್ಸುತಾ ಧಮ್ಮಧರಾ ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪನ್ನಾ ಸಾಮೀಚಿಪ್ಪಟಿಪನ್ನಾ ಅನುಧಮ್ಮಚಾರಿನಿಯೋ, ಸಕಂ ಆಚರಿಯಕಂ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಆಚಿಕ್ಖಿಸ್ಸನ್ತಿ ದೇಸೇಸ್ಸನ್ತಿ ಪಞ್ಞಪೇಸ್ಸನ್ತಿ ಪಟ್ಠಪೇಸ್ಸನ್ತಿ ವಿವರಿಸ್ಸನ್ತಿ ವಿಭಜಿಸ್ಸನ್ತಿ ಉತ್ತಾನೀಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಪರಪ್ಪವಾದಂ ಸಹಧಮ್ಮೇನ ಸುನಿಗ್ಗಹಿತಂ ನಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಸಪ್ಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸ್ಸನ್ತಿ।

“‘ನ ತಾವಾಹಂ, ಪಾಪಿಮ, ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿಸ್ಸಾಮಿ, ಯಾವ ಮೇ ಉಪಾಸಕಾ ನ ಸಾವಕಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ವಿಯತ್ತಾ ವಿನೀತಾ ವಿಸಾರದಾ ಬಹುಸ್ಸುತಾ ಧಮ್ಮಧರಾ ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪನ್ನಾ ಸಾಮೀಚಿಪ್ಪಟಿಪನ್ನಾ ಅನುಧಮ್ಮಚಾರಿನೋ, ಸಕಂ ಆಚರಿಯಕಂ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಆಚಿಕ್ಖಿಸ್ಸನ್ತಿ ದೇಸೇಸ್ಸನ್ತಿ ಪಞ್ಞಪೇಸ್ಸನ್ತಿ ಪಟ್ಠಪೇಸ್ಸನ್ತಿ ವಿವರಿಸ್ಸನ್ತಿ ವಿಭಜಿಸ್ಸನ್ತಿ ಉತ್ತಾನೀಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಪರಪ್ಪವಾದಂ ಸಹಧಮ್ಮೇನ ಸುನಿಗ್ಗಹಿತಂ ನಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಸಪ್ಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸ್ಸನ್ತಿ।

“‘ನ ತಾವಾಹಂ, ಪಾಪಿಮ, ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿಸ್ಸಾಮಿ, ಯಾವ ಮೇ ಉಪಾಸಿಕಾ ನ ಸಾವಿಕಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ವಿಯತ್ತಾ ವಿನೀತಾ ವಿಸಾರದಾ ಬಹುಸ್ಸುತಾ ಧಮ್ಮಧರಾ ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪನ್ನಾ ಸಾಮೀಚಿಪ್ಪಟಿಪನ್ನಾ ಅನುಧಮ್ಮಚಾರಿನಿಯೋ, ಸಕಂ ಆಚರಿಯಕಂ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಆಚಿಕ್ಖಿಸ್ಸನ್ತಿ ದೇಸೇಸ್ಸನ್ತಿ ಪಞ್ಞಪೇಸ್ಸನ್ತಿ ಪಟ್ಠಪೇಸ್ಸನ್ತಿ ವಿವರಿಸ್ಸನ್ತಿ ವಿಭಜಿಸ್ಸನ್ತಿ ಉತ್ತಾನೀಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಪರಪ್ಪವಾದಂ ಸಹಧಮ್ಮೇನ ಸುನಿಗ್ಗಹಿತಂ ನಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಸಪ್ಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸ್ಸನ್ತಿ।

“‘ನ ತಾವಾಹಂ, ಪಾಪಿಮ, ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿಸ್ಸಾಮಿ, ಯಾವ ಮೇ ಇದಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ನ ಇದ್ಧಞ್ಚೇವ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಫೀತಞ್ಚ ವಿತ್ಥಾರಿಕಂ ಬಾಹುಜಞ್ಞಂ ಪುಥುಭೂತಂ ಯಾವ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಹಿ ಸುಪ್ಪಕಾಸಿತ’ನ್ತಿ।

೧೭೬. “ಇದಾನೇವ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಅಜ್ಜ ಚಾಪಾಲೇ ಚೇತಿಯೇ ಮಾರೋ ಪಾಪಿಮಾ ಯೇನಾಹಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತೋ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಮಾರೋ ಪಾಪಿಮಾ ಮಂ ಏತದವೋಚ – ‘ಪರಿನಿಬ್ಬಾತುದಾನಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ, ಪರಿನಿಬ್ಬಾತು ಸುಗತೋ, ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಕಾಲೋದಾನಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ। ಭಾಸಿತಾ ಖೋ ಪನೇಸಾ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ವಾಚಾ – “ನ ತಾವಾಹಂ, ಪಾಪಿಮ , ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿಸ್ಸಾಮಿ , ಯಾವ ಮೇ ಭಿಕ್ಖೂ ನ ಸಾವಕಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಯಾವ ಮೇ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ನ ಸಾವಿಕಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಯಾವ ಮೇ ಉಪಾಸಕಾ ನ ಸಾವಕಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಯಾವ ಮೇ ಉಪಾಸಿಕಾ ನ ಸಾವಿಕಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಯಾವ ಮೇ ಇದಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ನ ಇದ್ಧಞ್ಚೇವ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಫೀತಞ್ಚ ವಿತ್ಥಾರಿಕಂ ಬಾಹುಜಞ್ಞಂ ಪುಥುಭೂತಂ, ಯಾವ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಹಿ ಸುಪ್ಪಕಾಸಿತ”ನ್ತಿ। ಏತರಹಿ ಖೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಇದ್ಧಞ್ಚೇವ ಫೀತಞ್ಚ ವಿತ್ಥಾರಿಕಂ ಬಾಹುಜಞ್ಞಂ ಪುಥುಭೂತಂ, ಯಾವ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಹಿ ಸುಪ್ಪಕಾಸಿತಂ। ಪರಿನಿಬ್ಬಾತುದಾನಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ, ಪರಿನಿಬ್ಬಾತು ಸುಗತೋ, ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಕಾಲೋದಾನಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ’ತಿ।

೧೭೭. “ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಅಹಂ, ಆನನ್ದ, ಮಾರಂ ಪಾಪಿಮನ್ತಂ ಏತದವೋಚಂ - ‘ಅಪ್ಪೋಸ್ಸುಕ್ಕೋ ತ್ವಂ, ಪಾಪಿಮ, ಹೋಹಿ, ನಚಿರಂ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಇತೋ ತಿಣ್ಣಂ ಮಾಸಾನಂ ಅಚ್ಚಯೇನ ತಥಾಗತೋ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿಸ್ಸತೀ’ತಿ। ಇದಾನೇವ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಅಜ್ಜ ಚಾಪಾಲೇ ಚೇತಿಯೇ ತಥಾಗತೇನ ಸತೇನ ಸಮ್ಪಜಾನೇನ ಆಯುಸಙ್ಖಾರೋ ಓಸ್ಸಟ್ಠೋ”ತಿ।

ಆನನ್ದಯಾಚನಕಥಾ

೧೭೮. ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ತಿಟ್ಠತು, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಕಪ್ಪಂ, ತಿಟ್ಠತು ಸುಗತೋ ಕಪ್ಪಂ ಬಹುಜನಹಿತಾಯ ಬಹುಜನಸುಖಾಯ ಲೋಕಾನುಕಮ್ಪಾಯ ಅತ್ಥಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನ”ನ್ತಿ।

“ಅಲಂದಾನಿ, ಆನನ್ದ। ಮಾ ತಥಾಗತಂ ಯಾಚಿ, ಅಕಾಲೋದಾನಿ, ಆನನ್ದ, ತಥಾಗತಂ ಯಾಚನಾಯಾ”ತಿ। ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ…ಪೇ॰… ತತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ತಿಟ್ಠತು, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಕಪ್ಪಂ, ತಿಟ್ಠತು ಸುಗತೋ ಕಪ್ಪಂ ಬಹುಜನಹಿತಾಯ ಬಹುಜನಸುಖಾಯ ಲೋಕಾನುಕಮ್ಪಾಯ ಅತ್ಥಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನ”ನ್ತಿ।

“ಸದ್ದಹಸಿ ತ್ವಂ, ಆನನ್ದ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ಬೋಧಿ”ನ್ತಿ? “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಅಥ ಕಿಞ್ಚರಹಿ ತ್ವಂ, ಆನನ್ದ, ತಥಾಗತಂ ಯಾವತತಿಯಕಂ ಅಭಿನಿಪ್ಪೀಳೇಸೀ”ತಿ? “ಸಮ್ಮುಖಾ ಮೇತಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಸುತಂ ಸಮ್ಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ - ‘ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ, ಆನನ್ದ, ಚತ್ತಾರೋ ಇದ್ಧಿಪಾದಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಯಾನೀಕತಾ ವತ್ಥುಕತಾ ಅನುಟ್ಠಿತಾ ಪರಿಚಿತಾ ಸುಸಮಾರದ್ಧಾ, ಸೋ ಆಕಙ್ಖಮಾನೋ ಕಪ್ಪಂ ವಾ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ ಕಪ್ಪಾವಸೇಸಂ ವಾ। ತಥಾಗತಸ್ಸ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಚತ್ತಾರೋ ಇದ್ಧಿಪಾದಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಯಾನೀಕತಾ ವತ್ಥುಕತಾ ಅನುಟ್ಠಿತಾ ಪರಿಚಿತಾ ಸುಸಮಾರದ್ಧಾ। ಸೋ ಆಕಙ್ಖಮಾನೋ, ಆನನ್ದ, ತಥಾಗತೋ ಕಪ್ಪಂ ವಾ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ ಕಪ್ಪಾವಸೇಸಂ ವಾ’”ತಿ। “ಸದ್ದಹಸಿ ತ್ವಂ, ಆನನ್ದಾ”ತಿ? “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”। “ತಸ್ಮಾತಿಹಾನನ್ದ, ತುಯ್ಹೇವೇತಂ ದುಕ್ಕಟಂ, ತುಯ್ಹೇವೇತಂ ಅಪರದ್ಧಂ, ಯಂ ತ್ವಂ ತಥಾಗತೇನ ಏವಂ ಓಳಾರಿಕೇ ನಿಮಿತ್ತೇ ಕಯಿರಮಾನೇ ಓಳಾರಿಕೇ ಓಭಾಸೇ ಕಯಿರಮಾನೇ ನಾಸಕ್ಖಿ ಪಟಿವಿಜ್ಝಿತುಂ, ನ ತಥಾಗತಂ ಯಾಚಿ - ‘ತಿಟ್ಠತು, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಕಪ್ಪಂ, ತಿಟ್ಠತು ಸುಗತೋ ಕಪ್ಪಂ ಬಹುಜನಹಿತಾಯ ಬಹುಜನಸುಖಾಯ ಲೋಕಾನುಕಮ್ಪಾಯ ಅತ್ಥಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನ”ನ್ತಿ। ಸಚೇ ತ್ವಂ, ಆನನ್ದ, ತಥಾಗತಂ ಯಾಚೇಯ್ಯಾಸಿ, ದ್ವೇವ ತೇ ವಾಚಾ ತಥಾಗತೋ ಪಟಿಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯ, ಅಥ ತತಿಯಕಂ ಅಧಿವಾಸೇಯ್ಯ। ತಸ್ಮಾತಿಹಾನನ್ದ, ತುಯ್ಹೇವೇತಂ ದುಕ್ಕಟಂ, ತುಯ್ಹೇವೇತಂ ಅಪರದ್ಧಂ।

೧೭೯. “ಏಕಮಿದಾಹಂ, ಆನನ್ದ, ಸಮಯಂ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರಾಮಿ ಗಿಜ್ಝಕೂಟೇ ಪಬ್ಬತೇ। ತತ್ರಾಪಿ ಖೋ ತಾಹಂ, ಆನನ್ದ, ಆಮನ್ತೇಸಿಂ - ‘ರಮಣೀಯಂ, ಆನನ್ದ, ರಾಜಗಹಂ, ರಮಣೀಯೋ, ಆನನ್ದ, ಗಿಜ್ಝಕೂಟೋ ಪಬ್ಬತೋ। ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ, ಆನನ್ದ, ಚತ್ತಾರೋ ಇದ್ಧಿಪಾದಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಯಾನೀಕತಾ ವತ್ಥುಕತಾ ಅನುಟ್ಠಿತಾ ಪರಿಚಿತಾ ಸುಸಮಾರದ್ಧಾ, ಸೋ ಆಕಙ್ಖಮಾನೋ ಕಪ್ಪಂ ವಾ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ ಕಪ್ಪಾವಸೇಸಂ ವಾ। ತಥಾಗತಸ್ಸ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಚತ್ತಾರೋ ಇದ್ಧಿಪಾದಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಯಾನೀಕತಾ ವತ್ಥುಕತಾ ಅನುಟ್ಠಿತಾ ಪರಿಚಿತಾ ಸುಸಮಾರದ್ಧಾ, ಸೋ ಆಕಙ್ಖಮಾನೋ, ಆನನ್ದ, ತಥಾಗತೋ ಕಪ್ಪಂ ವಾ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ ಕಪ್ಪಾವಸೇಸಂ ವಾ’ತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ ತ್ವಂ, ಆನನ್ದ, ತಥಾಗತೇನ ಓಳಾರಿಕೇ ನಿಮಿತ್ತೇ ಕಯಿರಮಾನೇ ಓಳಾರಿಕೇ ಓಭಾಸೇ ಕಯಿರಮಾನೇ ನಾಸಕ್ಖಿ ಪಟಿವಿಜ್ಝಿತುಂ, ನ ತಥಾಗತಂ ಯಾಚಿ - ‘ತಿಟ್ಠತು, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಕಪ್ಪಂ, ತಿಟ್ಠತು ಸುಗತೋ ಕಪ್ಪಂ ಬಹುಜನಹಿತಾಯ ಬಹುಜನಸುಖಾಯ ಲೋಕಾನುಕಮ್ಪಾಯ ಅತ್ಥಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನ’ನ್ತಿ। ಸಚೇ ತ್ವಂ, ಆನನ್ದ, ತಥಾಗತಂ ಯಾಚೇಯ್ಯಾಸಿ, ದ್ವೇ ತೇ ವಾಚಾ ತಥಾಗತೋ ಪಟಿಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯ, ಅಥ ತತಿಯಕಂ ಅಧಿವಾಸೇಯ್ಯ। ತಸ್ಮಾತಿಹಾನನ್ದ, ತುಯ್ಹೇವೇತಂ ದುಕ್ಕಟಂ, ತುಯ್ಹೇವೇತಂ ಅಪರದ್ಧಂ।

೧೮೦. "ಏಕಮಿದಾಹಂ, ಆನನ್ದ, ಸಮಯಂ ತತ್ಥೇವ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರಾಮಿ ಗೋತಮನಿಗ್ರೋಧೇ...ಪೇ॰... ತತ್ಥೇವ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರಾಮಿ ಚೋರಪಪಾತೇ... ತತ್ಥೇವ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರಾಮಿ ವೇಭಾರಪಸ್ಸೇ ಸತ್ತಪಣ್ಣಿಗುಹಾಯಂ... ತತ್ಥೇವ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರಾಮಿ ಇಸಿಗಿಲಿಪಸ್ಸೇ ಕಾಳಸಿಲಾಯಂ... ತತ್ಥೇವ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರಾಮಿ ಸೀತವನೇ ಸಪ್ಪಸೋಣ್ಡಿಕಪಬ್ಭಾರೇ... ತತ್ಥೇವ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರಾಮಿ ತಪೋದಾರಾಮೇ... ತತ್ಥೇವ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರಾಮಿ ವೇಳುವನೇ ಕಲನ್ದಕನಿವಾಪೇ... ತತ್ಥೇವ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರಾಮಿ ಜೀವಕಮ್ಬವನೇ... ತತ್ಥೇವ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರಾಮಿ ಮದ್ದಕುಚ್ಛಿಸ್ಮಿಂ ಮಿಗದಾಯೇ ತತ್ರಾಪಿ ಖೋ ತಾಹಂ, ಆನನ್ದ, ಆಮನ್ತೇಸಿಂ - 'ರಮಣೀಯಂ, ಆನನ್ದ, ರಾಜಗಹಂ, ರಮಣೀಯೋ ಗಿಜ್ಝಕೂಟೋ ಪಬ್ಬತೋ, ರಮಣೀಯೋ ಗೋತಮನಿಗ್ರೋಧೋ, ರಮಣೀಯೋ ಚೋರಪಪಾತೋ, ರಮಣೀಯಾ ವೇಭಾರಪಸ್ಸೇ ಸತ್ತಪಣ್ಣಿಗುಹಾ, ರಮಣೀಯಾ ಇಸಿಗಿಲಿಪಸ್ಸೇ ಕಾಳಸಿಲಾ, ರಮಣೀಯೋ ಸೀತವನೇ ಸಪ್ಪಸೋಣ್ಡಿಕಪಬ್ಭಾರೋ , ರಮಣೀಯೋ ತಪೋದಾರಾಮೋ, ರಮಣೀಯೋ ವೇಳುವನೇ ಕಲನ್ದಕನಿವಾಪೋ, ರಮಣೀಯಂ ಜೀವಕಮ್ಬವನಂ, ರಮಣೀಯೋ ಮದ್ದಕುಚ್ಛಿಸ್ಮಿಂ ಮಿಗದಾಯೋ। ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ, ಆನನ್ದ, ಚತ್ತಾರೋ ಇದ್ಧಿಪಾದಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಯಾನೀಕತಾ ವತ್ಥುಕತಾ ಅನುಟ್ಠಿತಾ ಪರಿಚಿತಾ ಸುಸಮಾರದ್ಧಾ...ಪೇ॰... ಆಕಙ್ಖಮಾನೋ, ಆನನ್ದ, ತಥಾಗತೋ ಕಪ್ಪಂ ವಾ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ ಕಪ್ಪಾವಸೇಸಂ ವಾ'ತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ ತ್ವಂ, ಆನನ್ದ, ತಥಾಗತೇನ ಓಳಾರಿಕೇ ನಿಮಿತ್ತೇ ಕಯಿರಮಾನೇ ಓಳಾರಿಕೇ ಓಭಾಸೇ ಕಯಿರಮಾನೇ ನಾಸಕ್ಖಿ ಪಟಿವಿಜ್ಝಿತುಂ, ನ ತಥಾಗತಂ ಯಾಚಿ - 'ತಿಟ್ಠತು, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಕಪ್ಪಂ, ತಿಟ್ಠತು ಸುಗತೋ ಕಪ್ಪಂ ಬಹುಜನಹಿತಾಯ ಬಹುಜನಸುಖಾಯ ಲೋಕಾನುಕಮ್ಪಾಯ ಅತ್ಥಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನ'ನ್ತಿ। ಸಚೇ ತ್ವಂ, ಆನನ್ದ, ತಥಾಗತಂ ಯಾಚೇಯ್ಯಾಸಿ, ದ್ವೇವ ತೇ ವಾಚಾ ತಥಾಗತೋ ಪಟಿಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯ, ಅಥ ತತಿಯಕಂ ಅಧಿವಾಸೇಯ್ಯ। ತಸ್ಮಾತಿಹಾನನ್ದ, ತುಯ್ಹೇವೇತಂ ದುಕ್ಕಟಂ, ತುಯ್ಹೇವೇತಂ ಅಪರದ್ಧಂ।

೧೮೧. "ಏಕಮಿದಾಹಂ, ಆನನ್ದ, ಸಮಯಂ ಇಧೇವ ವೇಸಾಲಿಯಂ ವಿಹರಾಮಿ ಉದೇನೇ ಚೇತಿಯೇ। ತತ್ರಾಪಿ ಖೋ ತಾಹಂ, ಆನನ್ದ, ಆಮನ್ತೇಸಿಂ - 'ರಮಣೀಯಾ, ಆನನ್ದ, ವೇಸಾಲೀ, ರಮಣೀಯಂ ಉದೇನಂ ಚೇತಿಯಂ। ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ, ಆನನ್ದ, ಚತ್ತಾರೋ ಇದ್ಧಿಪಾದಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಯಾನೀಕತಾ ವತ್ಥುಕತಾ ಅನುಟ್ಠಿತಾ ಪರಿಚಿತಾ ಸುಸಮಾರದ್ಧಾ, ಸೋ ಆಕಙ್ಖಮಾನೋ ಕಪ್ಪಂ ವಾ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ ಕಪ್ಪಾವಸೇಸಂ ವಾ। ತಥಾಗತಸ್ಸ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಚತ್ತಾರೋ ಇದ್ಧಿಪಾದಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಯಾನೀಕತಾ ವತ್ಥುಕತಾ ಅನುಟ್ಠಿತಾ ಪರಿಚಿತಾ ಸುಸಮಾರದ್ಧಾ, ಸೋ ಆಕಙ್ಖಮಾನೋ, ಆನನ್ದ, ತಥಾಗತೋ ಕಪ್ಪಂ ವಾ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ ಕಪ್ಪಾವಸೇಸಂ ವಾ'ತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ ತ್ವಂ, ಆನನ್ದ, ತಥಾಗತೇನ ಓಳಾರಿಕೇ ನಿಮಿತ್ತೇ ಕಯಿರಮಾನೇ ಓಳಾರಿಕೇ ಓಭಾಸೇ ಕಯಿರಮಾನೇ ನಾಸಕ್ಖಿ ಪಟಿವಿಜ್ಝಿತುಂ, ನ ತಥಾಗತಂ ಯಾಚಿ - 'ತಿಟ್ಠತು, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಕಪ್ಪಂ, ತಿಟ್ಠತು ಸುಗತೋ ಕಪ್ಪಂ ಬಹುಜನಹಿತಾಯ ಬಹುಜನಸುಖಾಯ ಲೋಕಾನುಕಮ್ಪಾಯ ಅತ್ಥಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನ'ನ್ತಿ। ಸಚೇ ತ್ವಂ, ಆನನ್ದ, ತಥಾಗತಂ ಯಾಚೇಯ್ಯಾಸಿ, ದ್ವೇವ ತೇ ವಾಚಾ ತಥಾಗತೋ ಪಟಿಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯ, ಅಥ ತತಿಯಕಂ ಅಧಿವಾಸೇಯ್ಯ, ತಸ್ಮಾತಿಹಾನನ್ದ, ತುಯ್ಹೇವೇತಂ ದುಕ್ಕಟಂ, ತುಯ್ಹೇವೇತಂ ಅಪರದ್ಧಂ।

೧೮೨. "ಏಕಮಿದಾಹಂ , ಆನನ್ದ, ಸಮಯಂ ಇಧೇವ ವೇಸಾಲಿಯಂ ವಿಹರಾಮಿ ಗೋತಮಕೇ ಚೇತಿಯೇ ...ಪೇ॰... ಇಧೇವ ವೇಸಾಲಿಯಂ ವಿಹರಾಮಿ ಸತ್ತಮ್ಬೇ ಚೇತಿಯೇ... ಇಧೇವ ವೇಸಾಲಿಯಂ ವಿಹರಾಮಿ ಬಹುಪುತ್ತೇ ಚೇತಿಯೇ... ಇಧೇವ ವೇಸಾಲಿಯಂ ವಿಹರಾಮಿ ಸಾರನ್ದದೇ ಚೇತಿಯೇ... ಇದಾನೇವ ಖೋ ತಾಹಂ, ಆನನ್ದ, ಅಜ್ಜ ಚಾಪಾಲೇ ಚೇತಿಯೇ ಆಮನ್ತೇಸಿಂ - 'ರಮಣೀಯಾ, ಆನನ್ದ, ವೇಸಾಲೀ, ರಮಣೀಯಂ ಉದೇನಂ ಚೇತಿಯಂ, ರಮಣೀಯಂ ಗೋತಮಕಂ ಚೇತಿಯಂ, ರಮಣೀಯಂ ಸತ್ತಮ್ಬಂ ಚೇತಿಯಂ, ರಮಣೀಯಂ ಬಹುಪುತ್ತಂ ಚೇತಿಯಂ, ರಮಣೀಯಂ ಸಾರನ್ದದಂ ಚೇತಿಯಂ, ರಮಣೀಯಂ ಚಾಪಾಲಂ ಚೇತಿಯಂ। ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ, ಆನನ್ದ, ಚತ್ತಾರೋ ಇದ್ಧಿಪಾದಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಯಾನೀಕತಾ ವತ್ಥುಕತಾ ಅನುಟ್ಠಿತಾ ಪರಿಚಿತಾ ಸುಸಮಾರದ್ಧಾ, ಸೋ ಆಕಙ್ಖಮಾನೋ ಕಪ್ಪಂ ವಾ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ ಕಪ್ಪಾವಸೇಸಂ ವಾ। ತಥಾಗತಸ್ಸ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಚತ್ತಾರೋ ಇದ್ಧಿಪಾದಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಯಾನೀಕತಾ ವತ್ಥುಕತಾ ಅನುಟ್ಠಿತಾ ಪರಿಚಿತಾ ಸುಸಮಾರದ್ಧಾ, ಸೋ ಆಕಙ್ಖಮಾನೋ, ಆನನ್ದ, ತಥಾಗತೋ ಕಪ್ಪಂ ವಾ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ ಕಪ್ಪಾವಸೇಸಂ ವಾ'ತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ ತ್ವಂ, ಆನನ್ದ, ತಥಾಗತೇನ ಓಳಾರಿಕೇ ನಿಮಿತ್ತೇ

ಕಯಿರಮಾನೇ ಓಳಾರಿಕೇ ಓಭಾಸೇ ಕಯಿರಮಾನೇ ನಾಸಕ್ಖಿ ಪಟಿವಿಜ್ಝಿತುಂ, ನ ತಥಾಗತಂ ಯಾಚಿ - 'ತಿಟ್ಠತು ಭಗವಾ ಕಪ್ಪಂ, ತಿಟ್ಠತು ಸುಗತೋ ಕಪ್ಪಂ ಬಹುಜನಹಿತಾಯ ಬಹುಜನಸುಖಾಯ ಲೋಕಾನುಕಮ್ಪಾಯ ಅತ್ಥಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನ'ನ್ತಿ। ಸಚೇ ತ್ವಂ, ಆನನ್ದ, ತಥಾಗತಂ ಯಾಚೇಯ್ಯಾಸಿ, ದ್ವೇವ ತೇ ವಾಚಾ ತಥಾಗತೋ ಪಟಿಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯ, ಅಥ ತತಿಯಕಂ ಅಧಿವಾಸೇಯ್ಯ। ತಸ್ಮಾತಿಹಾನನ್ದ, ತುಯ್ಹೇವೇತಂ ದುಕ್ಕಟಂ, ತುಯ್ಹೇವೇತಂ ಅಪರದ್ಧಂ।

೧೮೩. "ನನು ಏತಂ [ಏವಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)], ಆನನ್ದ, ಮಯಾ ಪಟಿಕಚ್ಚೇವ [ಪಟಿಗಚ್ಚೇವ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಅಕ್ಖಾತಂ - 'ಸಬ್ಬೇಹೇವ ಪಿಯೇಹಿ ಮನಾಪೇಹಿ ನಾನಾಭಾವೋ ವಿನಾಭಾವೋ ಅಞ್ಞಥಾಭಾವೋ। ತಂ ಕುತೇತ್ಥ, ಆನನ್ದ, ಲಬ್ಭಾ, ಯಂ ತಂ ಜಾತಂ ಭೂತಂ ಸಙ್ಖತಂ ಪಲೋಕಧಮ್ಮಂ, ತಂ ವತ ಮಾ ಪಲುಜ್ಜೀತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ'। ಯಂ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಆನನ್ದ, ತಥಾಗತೇನ ಚತ್ತಂ ವನ್ತಂ ಮುತ್ತಂ ಪಹೀನಂ ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠಂ ಓಸ್ಸಟ್ಠೋ ಆಯುಸಙ್ಖಾರೋ, ಏಕಂಸೇನ ವಾಚಾ ಭಾಸಿತಾ - 'ನ ಚಿರಂ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಇತೋ ತಿಣ್ಣಂ ಮಾಸಾನಂ ಅಚ್ಚಯೇನ ತಥಾಗತೋ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ತಞ್ಚ [ತಂ ವಚನಂ (ಸೀ॰)] ತಥಾಗತೋ ಜೀವಿತಹೇತು ಪುನ ಪಚ್ಚಾವಮಿಸ್ಸತೀತಿ [ಪಚ್ಚಾಗಮಿಸ್ಸತೀತಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)] ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ಆಯಾಮಾನನ್ದ, ಯೇನ ಮಹಾವನಂ ಕೂಟಾಗಾರಸಾಲಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಆನನ್ದೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಯೇನ ಮಹಾವನಂ ಕೂಟಾಗಾರಸಾಲಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಗಚ್ಛ ತ್ವಂ, ಆನನ್ದ, ಯಾವತಿಕಾ ಭಿಕ್ಖೂ ವೇಸಾಲಿಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರನ್ತಿ, ತೇ ಸಬ್ಬೇ ಉಪಟ್ಠಾನಸಾಲಾಯಂ ಸನ್ನಿಪಾತೇಹೀ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವತೋ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಯಾವತಿಕಾ ಭಿಕ್ಖೂ ವೇಸಾಲಿಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರನ್ತಿ, ತೇ ಸಬ್ಬೇ ಉಪಟ್ಠಾನಸಾಲಾಯಂ ಸನ್ನಿಪಾತೇತ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಸನ್ನಿಪತಿತೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ, ಯಸ್ಸದಾನಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಕಾಲಂ ಮಞ್ಞತೀ"ತಿ।

೧೮೪. ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಯೇನುಪಟ್ಠಾನಸಾಲಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ। ನಿಸಜ್ಜ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ತೇ ಮಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿಞ್ಞಾ ದೇಸಿತಾ, ತೇ ವೋ ಸಾಧುಕಂ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಆಸೇವಿತಬ್ಬಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ ಬಹುಲೀಕಾತಬ್ಬಾ, ಯಥಯಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಅದ್ಧನಿಯಂ ಅಸ್ಸ ಚಿರಟ್ಠಿತಿಕಂ, ತದಸ್ಸ ಬಹುಜನಹಿತಾಯ ಬಹುಜನಸುಖಾಯ ಲೋಕಾನುಕಮ್ಪಾಯ ಅತ್ಥಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ। ಕತಮೇ ಚ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಮಯಾ ಅಭಿಞ್ಞಾ ದೇಸಿತಾ, ಯೇ ವೋ ಸಾಧುಕಂ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಆಸೇವಿತಬ್ಬಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ ಬಹುಲೀಕಾತಬ್ಬಾ, ಯಥಯಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಅದ್ಧನಿಯಂ ಅಸ್ಸ ಚಿರಟ್ಠಿತಿಕಂ, ತದಸ್ಸ ಬಹುಜನಹಿತಾಯ ಬಹುಜನಸುಖಾಯ ಲೋಕಾನುಕಮ್ಪಾಯ ಅತ್ಥಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ। ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ ಚತ್ತಾರೋ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಾ ಚತ್ತಾರೋ ಇದ್ಧಿಪಾದಾ ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಪಞ್ಚ ಬಲಾನಿ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ। ಇಮೇ ಖೋ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಮಯಾ ಅಭಿಞ್ಞಾ ದೇಸಿತಾ, ಯೇ ವೋ ಸಾಧುಕಂ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಆಸೇವಿತಬ್ಬಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ ಬಹುಲೀಕಾತಬ್ಬಾ, ಯಥಯಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಅದ್ಧನಿಯಂ ಅಸ್ಸ ಚಿರಟ್ಠಿತಿಕಂ, ತದಸ್ಸ ಬಹುಜನಹಿತಾಯ ಬಹುಜನಸುಖಾಯ ಲೋಕಾನುಕಮ್ಪಾಯ ಅತ್ಥಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನ"ನ್ತಿ।

೧೮೫. ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಹನ್ದದಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಮನ್ತಯಾಮಿ ವೋ, ವಯಧಮ್ಮಾ ಸಙ್ಖಾರಾ, ಅಪ್ಪಮಾದೇನ ಸಮ್ಪಾದೇಥ। ನಚಿರಂ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಇತೋ ತಿಣ್ಣಂ ಮಾಸಾನಂ ಅಚ್ಚಯೇನ ತಥಾಗತೋ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿಸ್ಸತೀ"ತಿ। ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ, ಇದಂ ವತ್ವಾನ ಸುಗತೋ ಅಥಾಪರಂ ಏತದವೋಚ ಸತ್ಥಾ [ಇತೋ ಪರಂ ಸ್ಯಾಮಪೋತ್ಥಕೇ ಏವಂಪಿ ಪಾಠೋ ದಿಸ್ಸತಿ -§ದಹರಾಪಿ ಚ ಯೇ ವುದ್ಧಾ, ಯೇ ಬಾಲಾ ಯೇ ಚ ಪಣ್ಡಿತಾ॥§ಅಡ್ಢಾಚೇವ ದಲಿದ್ದಾ ಚ,

ಸಬ್ಬೇ ಮಚ್ಚುಪರಾಯನಾ।§ಯಥಾಪಿ ಕುಮ್ಭಕಾರಸ್ಸ, ಕತಂ ಮತ್ತಿಕಭಾಜನಂ॥§ಖುದ್ದಕಞ್ಚ ಮಹನ್ತಞ್ಚ, ಯಞ್ಚ ಪಕ್ಕಂ ಯಞ್ಚ ಆಮಕಂ।§ಸಬ್ಬಂ ಭೇದಪರಿಯನ್ತಂ, ಏವಂ ಮಚ್ಚಾನ ಜೀವಿತಂ॥§ಅಥಾಪರಂ ಏತದವೋಚ ಸತ್ಥಾ]। –

"ಪರಿಪಕ್ಕೋ ವಯೋ ಮಯ್ಹಂ, ಪರಿತ್ತಂ ಮಮ ಜೀವಿತಂ।
ಪಹಾಯ ವೋ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಿ, ಕತಂ ಮೇ ಸರಣಮತ್ತನೋ॥

"ಅಪ್ಪಮತ್ತಾ ಸತೀಮನ್ತೋ, ಸುಸೀಲಾ ಹೋಥ ಭಿಕ್ಖವೋ।
ಸುಸಮಾಹಿತಸಙ್ಕಪ್ಪಾ, ಸಚಿತ್ತಮನುರಕ್ಖಥ॥

"ಯೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ, ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ವಿಹಸ್ಸತಿ।
ಪಹಾಯ ಜಾತಿಸಂಸಾರಂ, ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಂ ಕರಿಸ್ಸತೀ"ತಿ [ವಿಹರಿಸ್ಸತಿ (ಸ್ಯಾ॰), ವಿಹೇಸ್ಸತಿ (ಸೀ॰)]॥

ತತಿಯೋ ಭಾಣವಾರೋ।

ನಾಗಾಪಲೋಕಿತಂ

೧೮೬. ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ವೇಸಾಲಿಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಾವಿಸಿ। ವೇಸಾಲಿಯಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪ್ಪಟಿಕ್ಕನ್ತೋ ನಾಗಾಪಲೋಕಿತಂ ವೇಸಾಲಿಂ ಅಪಲೋಕೇತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಇದಂ ಪಚ್ಛಿಮಕಂ, ಆನನ್ದ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ವೇಸಾಲಿಯಾ ದಸ್ಸನಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಆಯಾಮಾನನ್ದ, ಯೇನ ಭಣ್ಡಗಾಮೋ [ಭಣ್ಡುಗಾಮೋ (ಕ॰)] ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಮಹತಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಯೇನ ಭಣ್ಡಗಾಮೋ ತದವಸರಿ। ತತ್ರ ಸುದಂ ಭಗವಾ ಭಣ್ಡಗಾಮೇ ವಿಹರತಿ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಚತುನ್ನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾನಂ ಅನನುಬೋಧಾ ಅಪ್ಪಟಿವೇಧಾ ಏವಮಿದಂ ದೀಘಮದ್ಧಾನಂ ಸನ್ಧಾವಿತಂ ಸಂಸರಿತಂ ಮಮಞ್ಚೇವ ತುಮ್ಹಾಕಞ್ಚ। ಕತಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ? ಅರಿಯಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೀಲಸ್ಸ ಅನನುಬೋಧಾ ಅಪ್ಪಟಿವೇಧಾ ಏವಮಿದಂ ದೀಘಮದ್ಧಾನಂ ಸನ್ಧಾವಿತಂ ಸಂಸರಿತಂ ಮಮಂ ಚೇವ ತುಮ್ಹಾಕಞ್ಚ। ಅರಿಯಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಾಧಿಸ್ಸ ಅನನುಬೋಧಾ ಅಪ್ಪಟಿವೇಧಾ ಏವಮಿದಂ ದೀಘಮದ್ಧಾನಂ ಸನ್ಧಾವಿತಂ ಸಂಸರಿತಂ ಮಮಂ ಚೇವ ತುಮ್ಹಾಕಞ್ಚ। ಅರಿಯಾಯ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಞಾಯ ಅನನುಬೋಧಾ ಅಪ್ಪಟಿವೇಧಾ ಏವಮಿದಂ ದೀಘಮದ್ಧಾನಂ ಸನ್ಧಾವಿತಂ ಸಂಸರಿತಂ ಮಮಂ ಚೇವ ತುಮ್ಹಾಕಞ್ಚ। ಅರಿಯಾಯ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಅನನುಬೋಧಾ ಅಪ್ಪಟಿವೇಧಾ ಏವಮಿದಂ ದೀಘಮದ್ಧಾನಂ ಸನ್ಧಾವಿತಂ ಸಂಸರಿತಂ ಮಮಂ ಚೇವ ತುಮ್ಹಾಕಞ್ಚ। ತಯಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಂ ಸೀಲಂ ಅನುಬುದ್ಧಂ ಪಟಿವಿದ್ಧಂ, ಅರಿಯೋ ಸಮಾಧಿ ಅನುಬುದ್ಧೋ ಪಟಿವಿದ್ಧೋ, ಅರಿಯಾ ಪಞ್ಞಾ ಅನುಬುದ್ಧಾ ಪಟಿವಿದ್ಧಾ, ಅರಿಯಾ ವಿಮುತ್ತಿ ಅನುಬುದ್ಧಾ ಪಟಿವಿದ್ಧಾ, ಉಚ್ಛಿನ್ನಾ ಭವತಣ್ಹಾ, ಖೀಣಾ ಭವನೇತ್ತಿ, ನತ್ಥಿ ದಾನಿ ಪುನಬ್ಭವೋ"ತಿ। ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ, ಇದಂ ವತ್ವಾನ ಸುಗತೋ ಅಥಾಪರಂ ಏತದವೋಚ ಸತ್ಥಾ –

"ಸೀಲಂ ಸಮಾಧಿ ಪಞ್ಞಾ ಚ, ವಿಮುತ್ತಿ ಚ ಅನುತ್ತರಾ।
ಅನುಬುದ್ಧಾ ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ, ಗೋತಮೇನ ಯಸಸ್ಸಿನಾ॥

"ಇತಿ ಬುದ್ಧೋ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ, ಧಮ್ಮಮಕ್ಖಾಸಿ ಭಿಕ್ಖುನಂ।
ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಕರೋ ಸತ್ಥಾ, ಚಕ್ಖುಮಾ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ"ತಿ॥

ತತ್ರಾಪಿ ಸುದಂ ಭಗವಾ ಭಣ್ಡಗಾಮೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಏತದೇವ ಬಹುಲಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಧಮ್ಮಿಂ ಕಥಂ ಕರೋತಿ – ‘‘ಇತಿ ಸೀಲಂ, ಇತಿ ಸಮಾಧಿ, ಇತಿ ಪಞ್ಞಾ। ಸೀಲಪರಿಭಾವಿತೋ ಸಮಾಧಿ ಮಹಪ್ಫಲೋ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸೋ। ಸಮಾಧಿಪರಿಭಾವಿತಾ ಪಞ್ಞಾ ಮಹಪ್ಫಲಾ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಾ। ಪಞ್ಞಾಪರಿಭಾವಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಸಮ್ಮದೇವ ಆಸವೇಹಿ ವಿಮುಚ್ಚತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ – ಕಾಮಾಸವಾ, ಭವಾಸವಾ, ಅವಿಜ್ಜಾಸವಾ’’ತಿ।

ಚತುಮಹಾಪದೇಸಕಥಾ

೧೮೭. ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಣ್ಡಗಾಮೇ ಯಥಾಭಿರನ್ತಂ ವಿಹರಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – ‘‘ಆಯಾಮಾನನ್ದ, ಯೇನ ಹತ್ಥಿಗಾಮೋ, ಯೇನ ಅಮ್ಬಗಾಮೋ, ಯೇನ ಜಮ್ಬುಗಾಮೋ, ಯೇನ ಭೋಗನಗರಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಸ್ಸಾಮಾ’’ತಿ। ‘‘ಏವಂ, ಭನ್ತೇ’’ತಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಮಹತಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಯೇನ ಭೋಗನಗರಂ ತದವಸರಿ। ತತ್ರ ಸುದಂ ಭಗವಾ ಭೋಗನಗರೇ ವಿಹರತಿ ಆನನ್ದೇ [ಸಾನನ್ದರೇ (ಕ॰)] ಚೇತಿಯೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – ‘‘ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹಾಪದೇಸೇ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ, ತಂ ಸುಣಾಥ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿಕರೋಥ, ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ’’ತಿ। ‘‘ಏವಂ , ಭನ್ತೇ’’ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

೧೮೮. ‘‘ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ – ‘ಸಮ್ಮುಖಾ ಮೇತಂ, ಆವುಸೋ, ಭಗವತೋ ಸುತಂ ಸಮ್ಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ, ಅಯಂ ಧಮ್ಮೋ ಅಯಂ ವಿನಯೋ ಇದಂ ಸತ್ಥುಸಾಸನ’ನ್ತಿ। ತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಭಾಸಿತಂ ನೇವ ಅಭಿನನ್ದಿತಬ್ಬಂ ನಪ್ಪಟಿಕ್ಕೋಸಿತಬ್ಬಂ। ಅನಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅಪ್ಪಟಿಕ್ಕೋಸಿತ್ವಾ ತಾನಿ ಪದಬ್ಯಞ್ಜನಾನಿ ಸಾಧುಕಂ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಸುತ್ತೇ ಓಸಾರೇತಬ್ಬಾನಿ [ಓತಾರೇತಬ್ಬಾನಿ], ವಿನಯೇ ಸನ್ದಸ್ಸೇತಬ್ಬಾನಿ। ತಾನಿ ಚೇ ಸುತ್ತೇ ಓಸಾರಿಯಮಾನಾನಿ [ಓತಾರಿಯಮಾನಾನಿ] ವಿನಯೇ ಸನ್ದಸ್ಸಿಯಮಾನಾನಿ ನ ಚೇವ ಸುತ್ತೇ ಓಸರನ್ತಿ [ಓತರನ್ತಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಅ॰ ನಿ॰ ೪.೧೮೦], ನ ಚ ವಿನಯೇ ಸನ್ದಿಸ್ಸನ್ತಿ, ನಿಟ್ಠಮೇತ್ಥ ಗನ್ತಬ್ಬಂ – ‘ಅದ್ಧಾ, ಇದಂ ನ ಚೇವ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ವಚನಂ; ಇಮಸ್ಸ ಚ ಭಿಕ್ಖುನೋ ದುಗ್ಗಹಿತ’ನ್ತಿ। ಇತಿಹೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛಡ್ಡೇಯ್ಯಾಥ। ತಾನಿ ಚೇ ಸುತ್ತೇ ಓಸಾರಿಯಮಾನಾನಿ ವಿನಯೇ ಸನ್ದಸ್ಸಿಯಮಾನಾನಿ ಸುತ್ತೇ ಚೇವ ಓಸರನ್ತಿ, ವಿನಯೇ ಚ ಸನ್ದಿಸ್ಸನ್ತಿ, ನಿಟ್ಠಮೇತ್ಥ ಗನ್ತಬ್ಬಂ – ‘ಅದ್ಧಾ, ಇದಂ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ವಚನಂ; ಇಮಸ್ಸ ಚ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಸುಗ್ಗಹಿತ’ನ್ತಿ। ಇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಠಮಂ ಮಹಾಪದೇಸಂ ಧಾರೇಯ್ಯಾಥ।

‘‘ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ – ‘ಅಮುಕಸ್ಮಿಂ ನಾಮ ಆವಾಸೇ ಸಙ್ಘೋ ವಿಹರತಿ ಸಥೇರೋ ಸಪಾಮೋಕ್ಖೋ। ತಸ್ಸ ಮೇ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಸಮ್ಮುಖಾ ಸುತಂ ಸಮ್ಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ, ಅಯಂ ಧಮ್ಮೋ ಅಯಂ ವಿನಯೋ ಇದಂ ಸತ್ಥುಸಾಸನ’ನ್ತಿ। ತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಭಾಸಿತಂ ನೇವ ಅಭಿನನ್ದಿತಬ್ಬಂ ನಪ್ಪಟಿಕ್ಕೋಸಿತಬ್ಬಂ। ಅನಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅಪ್ಪಟಿಕ್ಕೋಸಿತ್ವಾ ತಾನಿ ಪದಬ್ಯಞ್ಜನಾನಿ ಸಾಧುಕಂ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಸುತ್ತೇ ಓಸಾರೇತಬ್ಬಾನಿ, ವಿನಯೇ ಸನ್ದಸ್ಸೇತಬ್ಬಾನಿ। ತಾನಿ ಚೇ ಸುತ್ತೇ ಓಸಾರಿಯಮಾನಾನಿ ವಿನಯೇ ಸನ್ದಸ್ಸಿಯಮಾನಾನಿ ನ ಚೇವ ಸುತ್ತೇ ಓಸರನ್ತಿ, ನ ಚ ವಿನಯೇ ಸನ್ದಿಸ್ಸನ್ತಿ, ನಿಟ್ಠಮೇತ್ಥ ಗನ್ತಬ್ಬಂ – ‘ಅದ್ಧಾ, ಇದಂ ನ ಚೇವ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ವಚನಂ; ತಸ್ಸ ಚ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ದುಗ್ಗಹಿತ’ನ್ತಿ। ಇತಿಹೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛಡ್ಡೇಯ್ಯಾಥ। ತಾನಿ ಚೇ ಸುತ್ತೇ ಓಸಾರಿಯಮಾನಾನಿ ವಿನಯೇ ಸನ್ದಸ್ಸಿಯಮಾನಾನಿ ಸುತ್ತೇ ಚೇವ ಓಸರನ್ತಿ ವಿನಯೇ ಚ ಸನ್ದಿಸ್ಸನ್ತಿ, ನಿಟ್ಠಮೇತ್ಥ ಗನ್ತಬ್ಬಂ – ‘ಅದ್ಧಾ , ಇದಂ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ವಚನಂ; ತಸ್ಸ ಚ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಸುಗ್ಗಹಿತ’ನ್ತಿ। ಇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುತಿಯಂ ಮಹಾಪದೇಸಂ ಧಾರೇಯ್ಯಾಥ।

‘‘ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ – ‘ಅಮುಕಸ್ಮಿಂ ನಾಮ ಆವಾಸೇ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ವಿಹರನ್ತಿ ಬಹುಸ್ಸುತಾ ಆಗತಾಗಮಾ ಧಮ್ಮಧರಾ ವಿನಯಧರಾ ಮಾತಿಕಾಧರಾ। ತೇಸಂ ಮೇ ಥೇರಾನಂ ಸಮ್ಮುಖಾ ಸುತಂ ಸಮ್ಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ – ಅಯಂ ಧಮ್ಮೋ ಅಯಂ ವಿನಯೋ ಇದಂ ಸತ್ಥುಸಾಸನ’ನ್ತಿ। ತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಭಾಸಿತಂ ನೇವ

ಅಭಿನನ್ದಿತಬ್ಬಂ...ಪೇ॰... ನ ಚ ವಿನಯೇ ಸನ್ದಿಸ್ಸನ್ತಿ, ನಿಟ್ಠಮೇತ್ಥ ಗನ್ತಬ್ಬಂ - 'ಅದ್ಧಾ, ಇದಂ ನ ಚೇವ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ವಚನಂ; ತೇಸಞ್ಚ ಥೇರಾನಂ ದುಗ್ಗಹಿತ'ನ್ತಿ। ಇತಿಹೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛಡ್ಡೇಯ್ಯಾಥ। ತಾನಿ ಚೇ ಸುತ್ತೇ ಓಸಾರಿಯಮಾನಾನಿ...ಪೇ॰... ವಿನಯೇ ಚ ಸನ್ದಿಸ್ಸನ್ತಿ, ನಿಟ್ಠಮೇತ್ಥ ಗನ್ತಬ್ಬಂ - 'ಅದ್ಧಾ, ಇದಂ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ವಚನಂ; ತೇಸಞ್ಚ ಥೇರಾನಂ ಸುಗ್ಗಹಿತ'ನ್ತಿ। ಇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತತಿಯಂ ಮಹಾಪದೇಸಂ ಧಾರೇಯ್ಯಾಥ।

"ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ಅಮುಕಸ್ಮಿಂ ನಾಮ ಆವಾಸೇ ಏಕೋ ಥೇರೋ ಭಿಕ್ಖು ವಿಹರತಿ ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಆಗತಾಗಮೋ ಧಮ್ಮಧರೋ ವಿನಯಧರೋ ಮಾತಿಕಾಧರೋ। ತಸ್ಸ ಮೇ ಥೇರಸ್ಸ ಸಮ್ಮುಖಾ ಸುತಂ ಸಮ್ಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ - ಅಯಂ ಧಮ್ಮೋ ಅಯಂ ವಿನಯೋ ಇದಂ ಸತ್ಥುಸಾಸನ'ನ್ತಿ। ತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಭಾಸಿತಂ ನೇವ ಅಭಿನನ್ದಿತಬ್ಬಂ ನಪ್ಪಟಿಕ್ಕೋಸಿತಬ್ಬಂ। ಅನಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅಪ್ಪಟಿಕ್ಕೋಸಿತ್ವಾ ತಾನಿ ಪದಬ್ಯಞ್ಜನಾನಿ ಸಾಧುಕಂ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಸುತ್ತೇ ಓಸಾರಿತಬ್ಬಾನಿ, ವಿನಯೇ ಸನ್ದಸ್ಸೇತಬ್ಬಾನಿ। ತಾನಿ ಚೇ ಸುತ್ತೇ ಓಸಾರಿಯಮಾನಾನಿ ವಿನಯೇ ಸನ್ದಸ್ಸಿಯಮಾನಾನಿ ನ ಚೇವ ಸುತ್ತೇ ಓಸರನ್ತಿ, ನ ಚ ವಿನಯೇ ಸನ್ದಿಸ್ಸನ್ತಿ, ನಿಟ್ಠಮೇತ್ಥ ಗನ್ತಬ್ಬಂ - 'ಅದ್ಧಾ, ಇದಂ ನ ಚೇವ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ವಚನಂ; ತಸ್ಸ ಚ ಥೇರಸ್ಸ ದುಗ್ಗಹಿತ'ನ್ತಿ। ಇತಿಹೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛಡ್ಡೇಯ್ಯಾಥ। ತಾನಿ ಚ ಸುತ್ತೇ ಓಸಾರಿಯಮಾನಾನಿ ವಿನಯೇ ಸನ್ದಸ್ಸಿಯಮಾನಾನಿ ಸುತ್ತೇ ಚೇವ ಓಸರನ್ತಿ, ವಿನಯೇ ಚ ಸನ್ದಿಸ್ಸನ್ತಿ , ನಿಟ್ಠಮೇತ್ಥ ಗನ್ತಬ್ಬಂ - 'ಅದ್ಧಾ , ಇದಂ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ವಚನಂ; ತಸ್ಸ ಚ ಥೇರಸ್ಸ ಸುಗ್ಗಹಿತ'ನ್ತಿ। ಇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುತ್ಥಂ ಮಹಾಪದೇಸಂ ಧಾರೇಯ್ಯಾಥ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಮಹಾಪದೇಸೇ ಧಾರೇಯ್ಯಾಥಾ"ತಿ।

ತತ್ರಪಿ ಸುದಂ ಭಗವಾ ಭೋಗನಗರೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಆನನ್ದೇ ಚೇತಿಯೇ ಏತದೇವ ಬಹುಲಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಧಮ್ಮಿಂ ಕಥಂ ಕರೋತಿ - "ಇತಿ ಸೀಲಂ, ಇತಿ ಸಮಾಧಿ, ಇತಿ ಪಞ್ಞಾ। ಸೀಲಪರಿಭಾವಿತೋ ಸಮಾಧಿ ಮಹಪ್ಫಲೋ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸೋ । ಸಮಾಧಿಪರಿಭಾವಿತಾ ಪಞ್ಞಾ ಮಹಪ್ಫಲಾ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಾ। ಪಞ್ಞಾಪರಿಭಾವಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಸಮ್ಮದೇವ ಆಸವೇಹಿ ವಿಮುಚ್ಚತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಕಾಮಾಸವಾ, ಭವಾಸವಾ, ಅವಿಜ್ಜಾಸವಾ"ತಿ।

ಕಮ್ಮಾರಪುತ್ತಚುನ್ದವತ್ಥು

೧೮೯. ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಭೋಗನಗರೇ ಯಥಾಭಿರನ್ತಂ ವಿಹರಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಆಯಾಮಾನನ್ದ, ಯೇನ ಪಾವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಮಹತಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಯೇನ ಪಾವಾ ತದವಸರಿ। ತತ್ರ ಸುದಂ ಭಗವಾ ಪಾವಾಯಂ ವಿಹರತಿ ಚುನ್ದಸ್ಸ ಕಮ್ಮಾರಪುತ್ತಸ್ಸ ಅಮ್ಬವನೇ। ಅಸ್ಸೋಸಿ ಖೋ ಚುನ್ದೋ ಕಮ್ಮಾರಪುತ್ತೋ - "ಭಗವಾ ಕಿರ ಪಾವಂ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ, ಪಾವಾಯಂ ವಿಹರತಿ ಮಯ್ಹಂ ಅಮ್ಬವನೇ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಚುನ್ದೋ ಕಮ್ಮಾರಪುತ್ತೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಚುನ್ದಂ ಕಮ್ಮಾರಪುತ್ತಂ ಭಗವಾ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ದಸ್ಸೇಸಿ ಸಮಾದಪೇಸಿ ಸಮುತ್ತೇಜೇಸಿ ಸಮ್ಪಹಂಸೇಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಚುನ್ದೋ ಕಮ್ಮಾರಪುತ್ತೋ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ದಸ್ಸಿತೋ ಸಮಾದಪಿತೋ ಸಮುತ್ತೇಜಿತೋ ಸಮ್ಪಹಂಸಿತೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಅಧಿವಾಸೇತು ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಸ್ವಾತನಾಯ ಭತ್ತಂ ಸದ್ಧಿಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನಾ"ತಿ। ಅಧಿವಾಸೇಸಿ ಭಗವಾ ತುಣ್ಹೀಭಾವೇನ। ಅಥ ಖೋ ಚುನ್ದೋ ಕಮ್ಮಾರಪುತ್ತೋ ಭಗವತೋ ಅಧಿವಾಸನಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ।

ಅಥ ಖೋ ಚುನ್ದೋ ಕಮ್ಮಾರಪುತ್ತೋ ತಸ್ಸಾ ರತ್ತಿಯಾ ಅಚ್ಚಯೇನ ಸಕೇ ನಿವೇಸನೇ ಪಣೀತಂ ಖಾದನೀಯಂ ಭೋಜನೀಯಂ ಪಟಿಯಾದಾಪೇತ್ವಾ ಪಹೂತಞ್ಚ ಸೂಕರಮದ್ದವಂ ಭಗವತೋ ಕಾಲಂ ಆರೋಚಾಪೇಸಿ - "ಕಾಲೋ, ಭನ್ತೇ, ನಿಟ್ಠಿತಂ ಭತ್ತ"ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಯೇನ ಚುನ್ದಸ್ಸ ಕಮ್ಮಾರಪುತ್ತಸ್ಸ ನಿವೇಸನಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ। ನಿಸಜ್ಜ ಖೋ ಭಗವಾ ಚುನ್ದಂ

ಕಮ್ಮಾರಪುತ್ತಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – “ಯಂ ತೇ, ಚುನ್ದ, ಸೂಕರಮದ್ದವಂ ಪಟಿಯತ್ತಂ, ತೇನ ಮಂ ಪರಿವಿಸ। ಯಂ ಪನಞ್ಞಂ ಖಾದನೀಯಂ ಭೋಜನೀಯಂ ಪಟಿಯತ್ತಂ, ತೇನ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಪರಿವಿಸಾ”ತಿ। “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”ತಿ ಖೋ ಚುನ್ದೋ ಕಮ್ಮಾರಪುತ್ತೋ ಭಗವತೋ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಯಂ ಅಹೋಸಿ ಸೂಕರಮದ್ದವಂ ಪಟಿಯತ್ತಂ, ತೇನ ಭಗವನ್ತಂ ಪರಿವಿಸಿ। ಯಂ ಪನಞ್ಞಂ ಖಾದನೀಯಂ ಭೋಜನೀಯಂ ಪಟಿಯತ್ತಂ , ತೇನ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಪರಿವಿಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಚುನ್ದಂ ಕಮ್ಮಾರಪುತ್ತಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – “ಯಂ ತೇ, ಚುನ್ದ, ಸೂಕರಮದ್ದವಂ ಅವಸಿಟ್ಠಂ, ತಂ ಸೋಬ್ಭೇ ನಿಖಣಾಹಿ। ನಾಹಂ ತಂ, ಚುನ್ದ, ಪಸ್ಸಾಮಿ ಸದೇವಕೇ ಲೋಕೇ ಸಮಾರಕೇ ಸಬ್ರಹ್ಮಕೇ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಪಜಾಯ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾಯ, ಯಸ್ಸ ತಂ ಪರಿಭುತ್ತಂ ಸಮ್ಮಾ ಪರಿಣಾಮಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಅಞ್ಞತ್ರ ತಥಾಗತಸ್ಸಾ”ತಿ। “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”ತಿ ಖೋ ಚುನ್ದೋ ಕಮ್ಮಾರಪುತ್ತೋ ಭಗವತೋ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಯಂ ಅಹೋಸಿ ಸೂಕರಮದ್ದವಂ ಅವಸಿಟ್ಠಂ, ತಂ ಸೋಬ್ಭೇ ನಿಖಣಿತ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಚುನ್ದಂ ಕಮ್ಮಾರಪುತ್ತಂ ಭಗವಾ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಸಮಾದಪೇತ್ವಾ ಸಮುತ್ತೇಜೇತ್ವಾ ಸಮ್ಪಹಂಸೇತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ।

೧೯೦. ಅಥ ಖೋ ಭಗವತೋ ಚುನ್ದಸ್ಸ ಕಮ್ಮಾರಪುತ್ತಸ್ಸ ಭತ್ತಂ ಭುತ್ತಾವಿಸ್ಸ ಖರೋ ಆಬಾಧೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ, ಲೋಹಿತಪಕ್ಖನ್ದಿಕಾ ಪಬಾಳ್ಹಾ ವೇದನಾ ವತ್ತನ್ತಿ ಮಾರಣನ್ತಿಕಾ। ತಾ ಸುದಂ ಭಗವಾ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಅಧಿವಾಸೇಸಿ ಅವಿಹಞ್ಞಮಾನೋ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – “ಆಯಾಮಾನನ್ದ, ಯೇನ ಕುಸಿನಾರಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಸ್ಸಾಮಾ”ತಿ। “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”ತಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ।

ಚುನ್ದಸ್ಸ ಭತ್ತಂ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ, ಕಮ್ಮಾರಸ್ಸಾತಿ ಮೇ ಸುತಂ।
ಆಬಾಧಂ ಸಮ್ಫುಸೀ ಧೀರೋ, ಪಬಾಳ್ಹಂ ಮಾರಣನ್ತಿಕಂ॥

ಭುತ್ತಸ್ಸ ಚ ಸೂಕರಮದ್ದವೇನ,
ಬ್ಯಾಧಿಪ್ಪಬಾಳ್ಹೋ ಉದಪಾದಿ ಸತ್ಥುನೋ।
ವಿರೇಚಮಾನೋ [ವಿರಿಚ್ಚಮಾನೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰), ವಿರಿಞ್ಚಮಾನೋ (?)] ಭಗವಾ ಅವೋಚ,
ಗಚ್ಛಾಮಹಂ ಕುಸಿನಾರಂ ನಗರನ್ತಿ॥

ಪಾನೀಯಾಹರಣಂ

೧೯೧. ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಮಗ್ಗಾ ಓಕ್ಕಮ್ಮ ಯೇನ ಅಞ್ಞತರಂ ರುಕ್ಖಮೂಲಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – “ಇಙ್ಘ ಮೇ ತ್ವಂ, ಆನನ್ದ, ಚತುಗ್ಗುಣಂ ಸಙ್ಘಾಟಿಂ ಪಞ್ಞಪೇಹಿ, ಕಿಲನ್ತೋಸ್ಮಿ, ಆನನ್ದ, ನಿಸೀದಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ। “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”ತಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವತೋ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಚತುಗ್ಗುಣಂ ಸಙ್ಘಾಟಿಂ ಪಞ್ಞಪೇಸಿ। ನಿಸೀದಿ ಭಗವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ। ನಿಸಜ್ಜ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – “ಇಙ್ಘ ಮೇ ತ್ವಂ, ಆನನ್ದ, ಪಾನೀಯಂ ಆಹರ, ಪಿಪಾಸಿತೋಸ್ಮಿ, ಆನನ್ದ, ಪಿವಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – “ಇದಾನಿ, ಭನ್ತೇ, ಪಞ್ಚಮತ್ತಾನಿ ಸಕಟಸತಾನಿ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಾನಿ, ತಂ ಚಕ್ಕಚ್ಛಿನ್ನಂ ಉದಕಂ ಪರಿತ್ತಂ ಲುಳಿತಂ ಆವಿಲಂ ಸನ್ದತಿ। ಅಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಕಕುಧಾ [ಕಕುಥಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ನದೀ ಅವಿದೂರೇ ಅಚ್ಛೋದಕಾ ಸಾತೋದಕಾ ಸೀತೋದಕಾ ಸೇತೋದಕಾ [ಸೇತಕಾ (ಸೀ॰)] ಸುಪ್ಪತಿತ್ಥಾ ರಮಣೀಯಾ। ಏತ್ಥ ಭಗವಾ ಪಾನೀಯಞ್ಚ ಪಿವಿಸ್ಸತಿ, ಗತ್ತಾನಿ ಚ ಸೀತೀ [ಸೀತಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ಕರಿಸ್ಸತೀ”ತಿ।

ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – “ಇಙ್ಘ ಮೇ ತ್ವಂ, ಆನನ್ದ, ಪಾನೀಯಂ ಆಹರ, ಪಿಪಾಸಿತೋಸ್ಮಿ, ಆನನ್ದ, ಪಿವಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ। ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – “ಇದಾನಿ, ಭನ್ತೇ, ಪಞ್ಚಮತ್ತಾನಿ ಸಕಟಸತಾನಿ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಾನಿ, ತಂ ಚಕ್ಕಚ್ಛಿನ್ನಂ ಉದಕಂ ಪರಿತ್ತಂ ಲುಳಿತಂ ಆವಿಲಂ ಸನ್ದತಿ। ಅಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಕಕುಧಾ

ನದೀ ಅವಿದೂರೇ ಅಚ್ಛೋದಕಾ ಸಾತೋದಕಾ ಸೀತೋದಕಾ ಸೇತೋದಕಾ ಸುಪ್ಪತಿತ್ಥಾ ರಮಣೀಯಾ। ಏತ್ಥ ಭಗವಾ ಪಾನೀಯಞ್ಚ ಪಿವಿಸ್ಸತಿ, ಗತ್ತಾನಿ ಚ ಸೀತೀಕರಿಸ್ಸತೀ"ತಿ।

ತತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಇಙ್ಘ ಮೇ ತ್ವಂ, ಆನನ್ದ, ಪಾನೀಯಂ ಆಹರ, ಪಿಪಾಸಿತೋಸ್ಮಿ, ಆನನ್ದ, ಪಿವಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವತೋ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಪತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಯೇನ ಸಾ ನದಿಕಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ। ಅಥ ಖೋ ಸಾ ನದಿಕಾ ಚಕ್ಕಚ್ಛಿನ್ನಾ ಪರಿತ್ತಾ ಲುಳಿತಾ ಆವಿಲಾ ಸನ್ದಮಾನಾ, ಆಯಸ್ಮನ್ತೇ ಆನನ್ದೇ ಉಪಸಙ್ಕಮನ್ತೇ ಅಚ್ಛಾ ವಿಪ್ಪಸನ್ನಾ ಅನಾವಿಲಾ ಸನ್ದಿತ್ಥ [ಸನ್ದತಿ (ಸ್ಯಾ॰)]। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಆನನ್ದಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ – "ಅಚ್ಛರಿಯಂ ವತ, ಭೋ, ಅಬ್ಭುತಂ ವತ, ಭೋ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ಮಹಿದ್ಧಿಕತಾ ಮಹಾನುಭಾವತಾ। ಅಯಞ್ಹಿ ಸಾ ನದಿಕಾ ಚಕ್ಕಚ್ಛಿನ್ನಾ ಪರಿತ್ತಾ ಲುಳಿತಾ ಆವಿಲಾ ಸನ್ದಮಾನಾ ಮಯಿ ಉಪಸಙ್ಕಮನ್ತೇ ಅಚ್ಛಾ ವಿಪ್ಪಸನ್ನಾ ಅನಾವಿಲಾ ಸನ್ದತೀ"ತಿ। ಪತ್ತೇನ ಪಾನೀಯಂ ಆದಾಯ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಅಚ್ಛರಿಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಬ್ಭುತಂ, ಭನ್ತೇ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ಮಹಿದ್ಧಿಕತಾ ಮಹಾನುಭಾವತಾ। ಇದಾನಿ ಸಾ ಭನ್ತೇ ನದಿಕಾ ಚಕ್ಕಚ್ಛಿನ್ನಾ ಪರಿತ್ತಾ ಲುಳಿತಾ ಆವಿಲಾ ಸನ್ದಮಾನಾ ಮಯಿ ಉಪಸಙ್ಕಮನ್ತೇ ಅಚ್ಛಾ ವಿಪ್ಪಸನ್ನಾ ಅನಾವಿಲಾ ಸನ್ದಿತ್ಥ। ಪಿವತು ಭಗವಾ ಪಾನೀಯಂ ಪಿವತು ಸುಗತೋ ಪಾನೀಯ"ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಪಾನೀಯಂ ಅಪಾಯಿ।

ಪುಕ್ಕುಸಮಲ್ಲಪುತ್ತವತ್ಥು

೧೯೨. ತೇನ ರೋಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಪುಕ್ಕುಸೋ ಮಲ್ಲಪುತ್ತೋ ಆಳಾರಸ್ಸ ಕಾಲಾಮಸ್ಸ ಸಾವಕೋ ಕುಸಿನಾರಾಯ ಪಾವಂ ಅದ್ಧಾನಮಗ್ಗಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಪುಕ್ಕುಸೋ ಮಲ್ಲಪುತ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ರುಕ್ಖಮೂಲೇ ನಿಸಿನ್ನಂ। ದಿಸ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಪುಕ್ಕುಸೋ ಮಲ್ಲಪುತ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಅಚ್ಛರಿಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಬ್ಭುತಂ, ಭನ್ತೇ, ಸನ್ತೇನ ವತ, ಭನ್ತೇ, ಪಬ್ಬಜಿತಾ ವಿಹಾರೇನ ವಿಹರನ್ತಿ। ಭೂತಪುಬ್ಬಂ, ಭನ್ತೇ , ಆಳಾರೋ ಕಾಲಾಮೋ ಅದ್ಧಾನಮಗ್ಗಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಮಗ್ಗಾ ಓಕ್ಕಮ್ಮ ಅವಿದೂರೇ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ರುಕ್ಖಮೂಲೇ ದಿವಾವಿಹಾರಂ ನಿಸೀದಿ। ಅಥ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಪಞ್ಚಮತ್ತಾನಿ ಸಕಟಸತಾನಿ ಆಳಾರಂ ಕಾಲಾಮಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ನಿಸ್ಸಾಯ ಅತಿಕ್ಕಮಿಂಸು। ಅಥ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಅಞ್ಞತರೋ ಪುರಿಸೋ ತಸ್ಸ ಸಕಟಸತ್ಥಸ್ಸ [ಸಕಟಸತಸ್ಸ (ಕ॰)] ಪಿಟ್ಠಿತೋ ಪಿಟ್ಠಿತೋ ಆಗಚ್ಛನ್ತೋ ಯೇನ ಆಳಾರೋ ಕಾಲಾಮೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಳಾರಂ ಕಾಲಾಮಂ ಏತದವೋಚ – 'ಅಪಿ, ಭನ್ತೇ, ಪಞ್ಚಮತ್ತಾನಿ ಸಕಟಸತಾನಿ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಾನಿ ಅದ್ದಸಾ'ತಿ? 'ನ ಖೋ ಅಹಂ, ಆವುಸೋ, ಅದ್ದಸ'ನ್ತಿ। 'ಕಿಂ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಸದ್ದಂ ಅಸ್ಸೋಸೀ'ತಿ? 'ನ ಖೋ ಅಹಂ, ಆವುಸೋ, ಸದ್ದಂ ಅಸ್ಸೋಸಿ'ನ್ತಿ। 'ಕಿಂ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಸುತ್ತೋ ಅಹೋಸೀ'ತಿ? 'ನ ಖೋ ಅಹಂ, ಆವುಸೋ, ಸುತ್ತೋ ಅಹೋಸಿ'ನ್ತಿ। 'ಕಿಂ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಸಞ್ಞೀ ಅಹೋಸೀ'ತಿ? 'ಏವಮಾವುಸೋ'ತಿ। 'ಸೋ ತ್ವಂ, ಭನ್ತೇ, ಸಞ್ಞೀ ಸಮಾನೋ ಜಾಗರೋ ಪಞ್ಚಮತ್ತಾನಿ ಸಕಟಸತಾನಿ ನಿಸ್ಸಾಯ ನಿಸ್ಸಾಯ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಾನಿ ನೇವ ಅದ್ದಸ, ನ ಪನ ಸದ್ದಂ ಅಸ್ಸೋಸಿ; ಅಪಿಸು [ಅಪಿ ಹಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ತೇ, ಭನ್ತೇ, ಸಙ್ಘಾಟಿ ರಜೇನ ಓಕಿಣ್ಣಾ'ತಿ? 'ಏವಮಾವುಸೋ'ತಿ। ಅಥ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ತಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ – 'ಅಚ್ಛರಿಯಂ ವತ ಭೋ, ಅಬ್ಭುತಂ ವತ ಭೋ, ಸನ್ತೇನ ವತ ಭೋ ಪಬ್ಬಜಿತಾ ವಿಹಾರೇನ ವಿಹರನ್ತಿ। ಯತ್ರ ಹಿ ನಾಮ ಸಞ್ಞೀ ಸಮಾನೋ ಜಾಗರೋ ಪಞ್ಚಮತ್ತಾನಿ ಸಕಟಸತಾನಿ ನಿಸ್ಸಾಯ ನಿಸ್ಸಾಯ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಾನಿ ನೇವ ದಕ್ಖತಿ, ನ ಪನ ಸದ್ದಂ ಸೋಸ್ಸತೀ'ತಿ! ಆಳಾರೇ ಕಾಲಾಮೇ ಉಳಾರಂ ಪಸಾದಂ ಪವೇದೇತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮೀ"ತಿ।

೧೯೩. "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಪುಕ್ಕುಸ, ಕತಮಂ ನು ಖೋ ದುಕ್ಕರತರಂ ವಾ ದುರಭಿಸಮ್ಭವತರಂ ವಾ – ಯೋ ವಾ ಸಞ್ಞೀ ಸಮಾನೋ ಜಾಗರೋ ಪಞ್ಚಮತ್ತಾನಿ ಸಕಟಸತಾನಿ ನಿಸ್ಸಾಯ ನಿಸ್ಸಾಯ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಾನಿ ನೇವ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ, ನ ಪನ ಸದ್ದಂ ಸುಣೇಯ್ಯ; ಯೋ ವಾ ಸಞ್ಞೀ ಸಮಾನೋ ಜಾಗರೋ ದೇವೇ ವಸ್ಸನ್ತೇ ದೇವೇ ಗಳಗಳಾಯನ್ತೇ ವಿಜ್ಜುಲ್ಲತಾಸು [ವಿಜ್ಜುತಾಸು (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ನಿಚ್ಛರನ್ತೀಸು ಅಸನಿಯಾ ಫಲನ್ತಿಯಾ ನೇವ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ, ನ ಪನ ಸದ್ದಂ ಸುಣೇಯ್ಯಾ"ತಿ? "ಕಿಞ್ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ ಪಞ್ಚ ವಾ

ಸಕಟಸತಾನಿ ಛ ವಾ ಸಕಟಸತಾನಿ ಸತ್ತ ವಾ ಸಕಟಸತಾನಿ ಅಟ್ಠ ವಾ ಸಕಟಸತಾನಿ ನವ ವಾ ಸಕಟಸತಾನಿ [ನವ ವಾ ಸಕಟಸತಾನಿ ದಸ ವಾ ಸಕಟಸತಾನಿ (ಸೀ॰)], ಸಕಟಸಹಸ್ಸಂ ವಾ ಸಕಟಸತಸಹಸ್ಸಂ ವಾ। ಅಥ ಖೋ ಏತದೇವ ದುಕ್ಕರತರಂ ಚೇವ ದುರಭಿಸಮ್ಭವತರಞ್ಚ ಯೋ ಸಞ್ಞೀ ಸಮಾನೋ ಜಾಗರೋ ದೇವೇ ವಸ್ಸನ್ತೇ ದೇವೇ ಗಳಗಳಾಯನ್ತೇ ವಿಜ್ಜುಲ್ಲತಾಸು ನಿಚ್ಛರನ್ತೀಸು ಅಸನಿಯಾ ಫಲನ್ತಿಯಾ ನೇವ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ, ನ ಪನ ಸದ್ದಂ ಸುಣೇಯ್ಯಾ"ತಿ।

"ಏಕಮಿದಾಹಂ, ಪುಕ್ಕುಸ, ಸಮಯಂ ಆತುಮಾಯಂ ವಿಹರಾಮಿ ಭುಸಾಗಾರೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ದೇವೇ ವಸ್ಸನ್ತೇ ದೇವೇ ಗಳಗಳಾಯನ್ತೇ ವಿಜ್ಜುಲ್ಲತಾಸು ನಿಚ್ಛರನ್ತೀಸು ಅಸನಿಯಾ ಫಲನ್ತಿಯಾ ಅವಿದೂರೇ ಭುಸಾಗಾರಸ್ಸ ದ್ವೇ ಕಸ್ಸಕಾ ಭಾತರೋ ಹತಾ ಚತ್ತಾರೋ ಚ ಬಲಿಬದ್ದಾ [ಬಲಿಬದ್ದಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)]। ಅಥ ಖೋ, ಪುಕ್ಕುಸ, ಆತುಮಾಯ ಮಹಾಜನಕಾಯೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಯೇನ ತೇ ದ್ವೇ ಕಸ್ಸಕಾ ಭಾತರೋ ಹತಾ ಚತ್ತಾರೋ ಚ ಬಲಿಬದ್ದಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ। ತೇನ ಖೋ ಪನಾಹಂ, ಪುಕ್ಕುಸ, ಸಮಯೇನ ಭುಸಾಗಾರಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಭುಸಾಗಾರದ್ವಾರೇ ಅಬ್ಭೋಕಾಸೇ ಚಙ್ಕಮಾಮಿ। ಅಥ ಖೋ, ಪುಕ್ಕುಸ, ಅಞ್ಞತರೋ ಪುರಿಸೋ ತಮ್ಹಾ ಮಹಾಜನಕಾಯಾ ಯೇನಾಹಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಪುಕ್ಕುಸ, ತಂ ಪುರಿಸಂ ಏತದವೋಚಂ – 'ಕಿಂ ನು ಖೋ ಏಸೋ, ಆವುಸೋ, ಮಹಾಜನಕಾಯೋ ಸನ್ನಿಪತಿತೋ'ತಿ? 'ಇದಾನಿ , ಭನ್ತೇ, ದೇವೇ ವಸ್ಸನ್ತೇ ದೇವೇ ಗಳಗಳಾಯನ್ತೇ ವಿಜ್ಜುಲ್ಲತಾಸು ನಿಚ್ಛರನ್ತೀಸು ಅಸನಿಯಾ ಫಲನ್ತಿಯಾ ದ್ವೇ ಕಸ್ಸಕಾ ಭಾತರೋ ಹತಾ ಚತ್ತಾರೋ ಚ ಬಲಿಬದ್ದಾ। ಏತ್ಥೇಸೋ ಮಹಾಜನಕಾಯೋ ಸನ್ನಿಪತಿತೋ। ತ್ವಂ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಕ್ವ ಅಹೋಸೀ'ತಿ? 'ಇಧೇವ ಖೋ ಅಹಂ, ಆವುಸೋ, ಅಹೋಸಿ'ನ್ತಿ। 'ಕಿಂ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಅದ್ದಸಾ'ತಿ? 'ನ ಖೋ ಅಹಂ, ಆವುಸೋ, ಅದ್ದಸ'ನ್ತಿ। 'ಕಿಂ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಸದ್ದಂ ಅಸ್ಸೋಸೀ'ತಿ? 'ನ ಖೋ ಅಹಂ, ಆವುಸೋ, ಸದ್ದಂ ಅಸ್ಸೋಸಿ'ನ್ತಿ। 'ಕಿಂ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಸುತ್ತೋ ಅಹೋಸೀ'ತಿ? 'ನ ಖೋ ಅಹಂ, ಆವುಸೋ, ಸುತ್ತೋ ಅಹೋಸಿ'ನ್ತಿ। 'ಕಿಂ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಸಞ್ಞೀ ಅಹೋಸೀ'ತಿ? 'ಏವಮಾವುಸೋ'ತಿ। 'ಸೋ ತ್ವಂ, ಭನ್ತೇ, ಸಞ್ಞೀ ಸಮಾನೋ ಜಾಗರೋ ದೇವೇ ವಸ್ಸನ್ತೇ ದೇವೇ ಗಳಗಳಾಯನ್ತೇ ವಿಜ್ಜುಲ್ಲತಾಸು ನಿಚ್ಛರನ್ತೀಸು ಅಸನಿಯಾ ಫಲನ್ತಿಯಾ ನೇವ ಅದ್ದಸ, ನ ಪನ ಸದ್ದಂ ಅಸ್ಸೋಸೀ'ತಿ? "ಏವಮಾವುಸೋ"ತಿ?

"ಅಥ ಖೋ, ಪುಕ್ಕುಸ, ಪುರಿಸಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ – 'ಅಚ್ಛರಿಯಂ ವತ ಭೋ, ಅಬ್ಭುತಂ ವತ ಭೋ, ಸನ್ತೇನ ವತ ಭೋ ಪಬ್ಬಜಿತಾ ವಿಹಾರೇನ ವಿಹರನ್ತಿ। ಯತ್ರ ಹಿ ನಾಮ ಸಞ್ಞೀ ಸಮಾನೋ ಜಾಗರೋ ದೇವೇ ವಸ್ಸನ್ತೇ ದೇವೇ ಗಳಗಳಾಯನ್ತೇ ವಿಜ್ಜುಲ್ಲತಾಸು ನಿಚ್ಛರನ್ತೀಸು ಅಸನಿಯಾ ಫಲನ್ತಿಯಾ ನೇವ ದಕ್ಖತಿ, ನ ಪನ ಸದ್ದಂ ಸೋಸ್ಸತೀ'ತಿ [ಸುಣಿಸ್ಸತಿ (ಸ್ಯಾ॰)]। ಮಯಿ ಉಳಾರಂ ಪಸಾದಂ ಪವೇದೇತ್ವಾ ಮಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮೀ"ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಪುಕ್ಕುಸೋ ಮಲ್ಲಪುತ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಏಸಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಯೋ ಮೇ ಆಳಾರೇ ಕಾಲಾಮೇ ಪಸಾದೋ ತಂ ಮಹಾವಾತೇ ವಾ ಓಫುಣಾಮಿ ಸೀಘಸೋತಾಯ [ಸಿಙ್ಘಸೋತಾಯ (ಕ॰)] ವಾ ನದಿಯಾ ಪವಾಹೇಮಿ। ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭನ್ತೇ! ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭನ್ತೇ, ನಿಕ್ಕುಜ್ಜಿತಂ ವಾ ಉಕ್ಕುಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಂ ವಾ ವಿವರೇಯ್ಯ, ಮೂಳ್ಹಸ್ಸ ವಾ ಮಗ್ಗಂ ಆಚಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಅನ್ಧಕಾರೇ ವಾ ತೇಲಪಜ್ಜೋತಂ ಧಾರೇಯ್ಯ 'ಚಕ್ಖುಮನ್ತೋ ರೂಪಾನಿ ದಕ್ಖನ್ತೀ'ತಿ; ಏವಮೇವಂ ಭಗವತಾ ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ಧಮ್ಮೋ ಪಕಾಸಿತೋ। ಏಸಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವನ್ತಂ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛಾಮಿ ಧಮ್ಮಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಞ್ಚ। ಉಪಾಸಕಂ ಮಂ ಭಗವಾ ಧಾರೇತು ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಂ ಗತ"ನ್ತಿ।

೧೯೪. ಅಥ ಖೋ ಪುಕ್ಕುಸೋ ಮಲ್ಲಪುತ್ತೋ ಅಞ್ಞತರಂ ಪುರಿಸಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಇಙ್ಘ ಮೇ ತ್ವಂ, ಭಣೇ, ಸಿಙ್ಗೀವಣ್ಣಂ ಯುಗಮಟ್ಠಂ ಧಾರಣೀಯಂ ಆಹರಾ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಪುಕ್ಕುಸಸ್ಸ ಮಲ್ಲಪುತ್ತಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ತಂ ಸಿಙ್ಗೀವಣ್ಣಂ ಯುಗಮಟ್ಠಂ ಧಾರಣೀಯಂ ಆಹರಿ [ಆಹರಸಿ (ಕ॰)]। ಅಥ ಖೋ ಪುಕ್ಕುಸೋ ಮಲ್ಲಪುತ್ತೋ ತಂ ಸಿಙ್ಗೀವಣ್ಣಂ ಯುಗಮಟ್ಠಂ ಧಾರಣೀಯಂ ಭಗವತೋ ಉಪನಾಮೇಸಿ – "ಇದಂ, ಭನ್ತೇ, ಸಿಙ್ಗೀವಣ್ಣಂ ಯುಗಮಟ್ಠಂ ಧಾರಣೀಯಂ, ತಂ ಮೇ ಭಗವಾ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತು ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯಾ"ತಿ। "ತೇನ ಹಿ, ಪುಕ್ಕುಸ, ಏಕೇನ ಮಂ ಅಚ್ಛಾದೇಹಿ, ಏಕೇನ ಆನನ್ದ"ನ್ತಿ। "ಏವಂ,

ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ಪುಕ್ಕುಸೋ ಮಲ್ಲಪುತ್ತೋ ಭಗವತೋ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಏಕೇನ ಭಗವನ್ತಂ ಅಚ್ಛಾದೇತಿ, ಏಕೇನ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಪುಕ್ಕುಸಂ ಮಲ್ಲಪುತ್ತಂ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ದಸ್ಸೇಸಿ ಸಮಾದಪೇಸಿ ಸಮುತ್ತೇಜೇಸಿ ಸಮ್ಪಹಂಸೇಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಪುಕ್ಕುಸೋ ಮಲ್ಲಪುತ್ತೋ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ದಸ್ಸಿತೋ ಸಮಾದಪಿತೋ ಸಮುತ್ತೇಜಿತೋ ಸಮ್ಪಹಂಸಿತೋ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ।

೧೯೫. ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಅಚಿರಪಕ್ಕನ್ತೇ ಪುಕ್ಕುಸೇ ಮಲ್ಲಪುತ್ತೇ ತಂ ಸಿಙ್ಗೀವಣ್ಣಂ ಯುಗಮಟ್ಠಂ ಧಾರಣೀಯಂ ಭಗವತೋ ಕಾಯಂ ಉಪನಾಮೇಸಿ। ತಂ ಭಗವತೋ ಕಾಯಂ ಉಪನಾಮಿತಂ ಹತಚ್ಚಿಕಂ ವಿಯ [ವೀತಚ್ಚಿಕಂವಿಯ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಖಾಯತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಅಚ್ಛರಿಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಬ್ಭುತಂ, ಭನ್ತೇ, ಯಾವ ಪರಿಸುದ್ಧೋ, ಭನ್ತೇ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ಛವಿವಣ್ಣೋ ಪರಿಯೋದಾತೋ। ಇದಂ, ಭನ್ತೇ, ಸಿಙ್ಗೀವಣ್ಣಂ ಯುಗಮಟ್ಠಂ ಧಾರಣೀಯಂ ಭಗವತೋ ಕಾಯಂ ಉಪನಾಮಿತಂ ಹತಚ್ಚಿಕಂ ವಿಯ ಖಾಯತೀ"ತಿ। "ಏವಮೇತಂ, ಆನನ್ದ, ಏವಮೇತಂ, ಆನನ್ದ ದ್ವೀಸು ಕಾಲೇಸು ಅತಿವಿಯ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಕಾಯೋ ಪರಿಸುದ್ಧೋ ಹೋತಿ ಛವಿವಣ್ಣೋ ಪರಿಯೋದಾತೋ। ಕತಮೇಸು ದ್ವೀಸು? ಯಞ್ಚ, ಆನನ್ದ, ರತ್ತಿಂ ತಥಾಗತೋ ಅನುತ್ತರಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುಜ್ಝತಿ, ಯಞ್ಚ ರತ್ತಿಂ ಅನುಪಾದಿಸೇಸಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಧಾತುಯಾ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯತಿ। ಇಮೇಸು ಖೋ, ಆನನ್ದ, ದ್ವೀಸು ಕಾಲೇಸು ಅತಿವಿಯ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಕಾಯೋ ಪರಿಸುದ್ಧೋ ಹೋತಿ ಛವಿವಣ್ಣೋ ಪರಿಯೋದಾತೋ। "ಅಜ್ಜ ಖೋ, ಪನಾನನ್ದ, ರತ್ತಿಯಾ ಪಚ್ಛಿಮೇ ಯಾಮೇ ಕುಸಿನಾರಾಯಂ ಉಪವತ್ತನೇ ಮಲ್ಲಾನಂ ಸಾಲವನೇ ಅನ್ತರೇನ [ಅನ್ತರೇ (ಸ್ಯಾ॰)] ಯಮಕಸಾಲಾನಂ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ [ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ (ಕ॰)]। ಆಯಾಮಾನನ್ದ, ಯೇನ ಕಕುಧಾ ನದೀ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ।

ಸಿಙ್ಗೀವಣ್ಣಂ ಯುಗಮಟ್ಠಂ, ಪುಕ್ಕುಸೋ ಅಭಿಹಾರಯಿ।
ತೇನ ಅಚ್ಛಾದಿತೋ ಸತ್ಥಾ, ಹೇಮವಣ್ಣೋ ಅಸೋಭಥಾತಿ॥

೧೯೬. ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಮಹತಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಯೇನ ಕಕುಧಾ ನದೀ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಕಕುಧಂ ನದಿಂ ಅಜ್ಝೋಗಾಹೇತ್ವಾ ನ್ಹತ್ವಾ ಚ ಪಿವಿತ್ವಾ ಚ ಪಚ್ಚುತ್ತರಿತ್ವಾ ಯೇನ ಅಮ್ಬವನಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ। ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಚುನ್ದಕಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಇಙ್ಘ ಮೇ ತ್ವಂ, ಚುನ್ದಕ, ಚತುಗ್ಗುಣಂ ಸಙ್ಘಾಟಿಂ ಪಞ್ಞಪೇಹಿ, ಕಿಲನ್ತೋಸ್ಮಿ, ಚುನ್ದಕ, ನಿಪಜ್ಜಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ।

"ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಚುನ್ದಕೋ ಭಗವತೋ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಚತುಗ್ಗುಣಂ ಸಙ್ಘಾಟಿಂ ಪಞ್ಞಪೇಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ದಕ್ಖಿಣೇನ ಪಸ್ಸೇನ ಸೀಹಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇಸಿ ಪಾದೇ ಪಾದಂ ಅಚ್ಚಾಧಾಯ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಉಟ್ಠಾನಸಞ್ಞಂ ಮನಸಿಕರಿತ್ವಾ। ಆಯಸ್ಮಾ ಪನ ಚುನ್ದಕೋ ತತ್ಥೇವ ಭಗವತೋ ಪುರತೋ ನಿಸೀದಿ।

ಗನ್ತ್ವಾನ ಬುದ್ಧೋ ನದಿಕಂ ಕಕುಧಂ,
ಅಚ್ಛೋದಕಂ ಸಾತುದಕಂ ವಿಪ್ಪಸನ್ನಂ।
ಓಗಾಹಿ ಸತ್ಥಾ ಅಕಿಲನ್ತರೂಪೋ [ಸುಕಿಲನ್ತರೂಪೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)],
ತಥಾಗತೋ ಅಪ್ಪಟಿಮೋ ಚ [ಅಪ್ಪಟಿಮೋಧ (ಪೀ॰)] ಲೋಕೇ॥

ನ್ಹತ್ವಾ ಚ ಪಿವಿತ್ವಾ ಚುದತಾರಿ ಸತ್ಥಾ [ಪಿವಿತ್ವಾ ಚುನ್ದಕೇನ, ಪಿವಿತ್ವಾ ಚ ಉತ್ತರಿ (ಕ॰)],
ಪುರಕ್ಖತೋ ಭಿಕ್ಖುಗಣಸ್ಸ ಮಜ್ಝೇ।
ವತ್ತಾ [ಸತ್ಥಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ಪವತ್ತಾ ಭಗವಾ ಇಧ ಧಮ್ಮೇ,
ಉಪಾಗಮಿ ಅಮ್ಬವನಂ ಮಹೇಸಿ॥

ಆಮನ್ತಯಿ ಚುನ್ದಕಂ ನಾಮ ಭಿಕ್ಖುಂ,
ಚತುಗ್ಗುಣಂ ಸನ್ಥರ ಮೇ ನಿಪಜ್ಜಂ।
ಸೋ ಚೋದಿತೋ ಭಾವಿತತ್ತೇನ ಚುನ್ದೋ,
ಚತುಗ್ಗುಣಂ ಸನ್ಥರಿ ಖಿಪ್ಪಮೇವ॥

ನಿಪಜ್ಜಿ ಸತ್ಥಾ ಅಕಿಲನ್ತರೂಪೋ,
ಚುನ್ದೋಪಿ ತತ್ಥ ಪಮುಖೇ [ಸಮುಖೇ (ಕ॰)] ನಿಸೀದೀತಿ॥

೧೯೭. ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಸಿಯಾ ಖೋ [ಯೋ ಖೋ (ಕ॰)], ಪನಾನನ್ದ, ಚುನ್ದಸ್ಸ ಕಮ್ಮಾರಪುತ್ತಸ್ಸ ಕೋಚಿ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಂ ಉಪ್ಪಾದೇಯ್ಯ – 'ತಸ್ಸ ತೇ, ಆವುಸೋ ಚುನ್ದ, ಅಲಾಭಾ ತಸ್ಸ ತೇ ದುಲ್ಲದ್ಧಂ, ಯಸ್ಸ ತೇ ತಥಾಗತೋ ಪಚ್ಛಿಮಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ'ತಿ। ಚುನ್ದಸ್ಸ, ಆನನ್ದ, ಕಮ್ಮಾರಪುತ್ತಸ್ಸ ಏವಂ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೋ ಪಟಿವಿನೇತಬ್ಬೋ – 'ತಸ್ಸ ತೇ, ಆವುಸೋ ಚುನ್ದ, ಲಾಭಾ ತಸ್ಸ ತೇ ಸುಲದ್ಧಂ, ಯಸ್ಸ ತೇ ತಥಾಗತೋ ಪಚ್ಛಿಮಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ। ಸಮ್ಮುಖಾ ಮೇತಂ, ಆವುಸೋ ಚುನ್ದ, ಭಗವತೋ ಸುತಂ ಸಮ್ಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ – ದ್ವೇ ಮೇ ಪಿಣ್ಡಪಾತಾ ಸಮಸಮಫಲಾ [ಸಮಾ ಸಮಫಲಾ (ಕ॰)] ಸಮವಿಪಾಕಾ [ಸಮಸಮವಿಪಾಕಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)], ಅತಿವಿಯ ಅಞ್ಞೇಹಿ ಪಿಣ್ಡಪಾತೇಹಿ ಮಹಪ್ಫಲತರಾ ಚ ಮಹಾನಿಸಂಸತರಾ ಚ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಯಞ್ಚ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ತಥಾಗತೋ ಅನುತ್ತರಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುಜ್ಝತಿ, ಯಞ್ಚ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ತಥಾಗತೋ ಅನುಪಾದಿಸೇಸಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಧಾತುಯಾ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯತಿ। ಇಮೇ ದ್ವೇ ಪಿಣ್ಡಪಾತಾ ಸಮಸಮಫಲಾ ಸಮವಿಪಾಕಾ , ಅತಿವಿಯ ಅಞ್ಞೇಹಿ ಪಿಣ್ಡಪಾತೇಹಿ ಮಹಪ್ಫಲತರಾ ಚ ಮಹಾನಿಸಂಸತರಾ ಚ। ಆಯುಸಂವತ್ತನಿಕಂ ಆಯಸ್ಮತಾ ಚುನ್ದೇನ ಕಮ್ಮಾರಪುತ್ತೇನ ಕಮ್ಮಂ ಉಪಚಿತಂ, ವಣ್ಣಸಂವತ್ತನಿಕಂ ಆಯಸ್ಮತಾ ಚುನ್ದೇನ ಕಮ್ಮಾರಪುತ್ತೇನ ಕಮ್ಮಂ ಉಪಚಿತಂ, ಸುಖಸಂವತ್ತನಿಕಂ ಆಯಸ್ಮತಾ ಚುನ್ದೇನ ಕಮ್ಮಾರಪುತ್ತೇನ ಕಮ್ಮಂ ಉಪಚಿತಂ, ಯಸಸಂವತ್ತನಿಕಂ ಆಯಸ್ಮತಾ ಚುನ್ದೇನ ಕಮ್ಮಾರಪುತ್ತೇನ ಕಮ್ಮಂ ಉಪಚಿತಂ, ಸಗ್ಗಸಂವತ್ತನಿಕಂ ಆಯಸ್ಮತಾ ಚುನ್ದೇನ ಕಮ್ಮಾರಪುತ್ತೇನ ಕಮ್ಮಂ ಉಪಚಿತಂ, ಆಧಿಪತೇಯ್ಯಸಂವತ್ತನಿಕಂ ಆಯಸ್ಮತಾ ಚುನ್ದೇನ ಕಮ್ಮಾರಪುತ್ತೇನ ಕಮ್ಮಂ ಉಪಚಿತ'ನ್ತಿ। ಚುನ್ದಸ್ಸ, ಆನನ್ದ, ಕಮ್ಮಾರಪುತ್ತಸ್ಸ ಏವಂ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೋ ಪಟಿವಿನೇತಬ್ಬೋ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಏತಮತ್ಥಂ ವಿದಿತ್ವಾ ತಾಯಂ ವೇಲಾಯಂ ಇಮಂ ಉದಾನಂ ಉದಾನೇಸಿ –

"ದದತೋ ಪುಞ್ಞಂ ಪವಡ್ಢತಿ,
ಸಂಯಮತೋ ವೇರಂ ನ ಚೀಯತಿ।
ಕುಸಲೋ ಚ ಜಹಾತಿ ಪಾಪಕಂ,
ರಾಗದೋಸಮೋಹಕ್ಖಯಾ ಸನಿಬ್ಬುತೋ"ತಿ॥

ಚತುತ್ಥೋ ಭಾಣವಾರೋ।

ಯಮಕಸಾಲಾ

೧೯೮. ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಆಯಾಮಾನನ್ದ, ಯೇನ ಹಿರಞ್ಞವತಿಯಾ ನದಿಯಾ ಪಾರಿಮಂ ತೀರಂ, ಯೇನ ಕುಸಿನಾರಾ ಉಪವತ್ತನಂ ಮಲ್ಲಾನಂ ಸಾಲವನಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ । "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಮಹತಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಯೇನ ಹಿರಞ್ಞವತಿಯಾ ನದಿಯಾ ಪಾರಿಮಂ ತೀರಂ, ಯೇನ ಕುಸಿನಾರಾ ಉಪವತ್ತನಂ ಮಲ್ಲಾನಂ ಸಾಲವನಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ। ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಇಙ್ಘ ಮೇ ತ್ವಂ, ಆನನ್ದ, ಅನ್ತರೇನ ಯಮಕಸಾಲಾನಂ ಉತ್ತರಸೀಸಕಂ ಮಞ್ಚಕಂ ಪಞ್ಞಪೇಹಿ, ಕಿಲನ್ತೋಸ್ಮಿ,

ಆನನ್ದ, ನಿಪಜ್ಜಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವತೋ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಅನ್ತರೇನ ಯಮಕಸಾಲಾನಂ ಉತ್ತರಸೀಸಕಂ ಮಞ್ಚಕಂ ಪಞ್ಞಪೇಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ದಕ್ಖಿಣೇನ ಪಸ್ಸೇನ ಸೀಹಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇಸಿ ಪಾದೇ ಪಾದಂ ಅಚ್ಚಾಧಾಯ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ।

ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಯಮಕಸಾಲಾ ಸಬ್ಬಫಾಲಿಫುಲ್ಲಾ ಹೋನ್ತಿ ಅಕಾಲಪುಪ್ಫೇಹಿ। ತೇ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಸರೀರಂ ಓಕಿರನ್ತಿ ಅಜ್ಝೋಕಿರನ್ತಿ ಅಭಿಪ್ಪಕಿರನ್ತಿ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪೂಜಾಯ। ದಿಬ್ಬಾನಿಪಿ ಮನ್ದಾರವಪುಪ್ಫಾನಿ ಅನ್ತಲಿಕ್ಖಾ ಪಪತನ್ತಿ, ತಾನಿ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಸರೀರಂ ಓಕಿರನ್ತಿ ಅಜ್ಝೋಕಿರನ್ತಿ ಅಭಿಪ್ಪಕಿರನ್ತಿ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪೂಜಾಯ। ದಿಬ್ಬಾನಿಪಿ ಚನ್ದನಚುಣ್ಣಾನಿ ಅನ್ತಲಿಕ್ಖಾ ಪಪತನ್ತಿ, ತಾನಿ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಸರೀರಂ ಓಕಿರನ್ತಿ ಅಜ್ಝೋಕಿರನ್ತಿ ಅಭಿಪ್ಪಕಿರನ್ತಿ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪೂಜಾಯ। ದಿಬ್ಬಾನಿಪಿ ತೂರಿಯಾನಿ ಅನ್ತಲಿಕ್ಖೇ ವಜ್ಜನ್ತಿ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪೂಜಾಯ। ದಿಬ್ಬಾನಿಪಿ ಸಙ್ಗೀತಾನಿ ಅನ್ತಲಿಕ್ಖೇ ವತ್ತನ್ತಿ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪೂಜಾಯ।

೧೯೯. ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಸಬ್ಬಫಾಲಿಫುಲ್ಲಾ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಯಮಕಸಾಲಾ ಅಕಾಲಪುಪ್ಫೇಹಿ। ತೇ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಸರೀರಂ ಓಕಿರನ್ತಿ ಅಜ್ಝೋಕಿರನ್ತಿ ಅಭಿಪ್ಪಕಿರನ್ತಿ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪೂಜಾಯ। ದಿಬ್ಬಾನಿಪಿ ಮನ್ದಾರವಪುಪ್ಫಾನಿ ಅನ್ತಲಿಕ್ಖಾ ಪಪತನ್ತಿ, ತಾನಿ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಸರೀರಂ ಓಕಿರನ್ತಿ ಅಜ್ಝೋಕಿರನ್ತಿ ಅಭಿಪ್ಪಕಿರನ್ತಿ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪೂಜಾಯ। ದಿಬ್ಬಾನಿಪಿ ಚನ್ದನಚುಣ್ಣಾನಿ ಅನ್ತಲಿಕ್ಖಾ ಪಪತನ್ತಿ, ತಾನಿ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಸರೀರಂ ಓಕಿರನ್ತಿ ಅಜ್ಝೋಕಿರನ್ತಿ ಅಭಿಪ್ಪಕಿರನ್ತಿ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪೂಜಾಯ। ದಿಬ್ಬಾನಿಪಿ ತೂರಿಯಾನಿ ಅನ್ತಲಿಕ್ಖೇ ವಜ್ಜನ್ತಿ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪೂಜಾಯ। ದಿಬ್ಬಾನಿಪಿ ಸಙ್ಗೀತಾನಿ ಅನ್ತಲಿಕ್ಖೇ ವತ್ತನ್ತಿ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪೂಜಾಯ। ನ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಏತ್ತಾವತಾ ತಥಾಗತೋ ಸಕ್ಕತೋ ವಾ ಹೋತಿ ಗರುಕತೋ ವಾ ಮಾನಿತೋ ವಾ ಪೂಜಿತೋ ವಾ ಅಪಚಿತೋ ವಾ। ಯೋ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ವಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ವಾ ಉಪಾಸಕೋ ವಾ ಉಪಾಸಿಕಾ ವಾ ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ವಿಹರತಿ ಸಾಮೀಚಿಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಅನುಧಮ್ಮಚಾರೀ, ಸೋ ತಥಾಗತಂ ಸಕ್ಕರೋತಿ ಗರುಂ ಕರೋತಿ ಮಾನೇತಿ ಪೂಜೇತಿ ಅಪಚಿಯತಿ [ಇದಂ ಪದಂ ಸೀಸ್ಯಾಇಪೋತ್ಥಕೇಸು ನ ದಿಸ್ಸತಿ], ಪರಮಾಯ ಪೂಜಾಯ। ತಸ್ಮಾತಿಹಾನನ್ದ, ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪನ್ನಾ ವಿಹರಿಸ್ಸಾಮ ಸಾಮೀಚಿಪ್ಪಟಿಪನ್ನಾ ಅನುಧಮ್ಮಚಾರಿನೋತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಆನನ್ದ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ।

ಉಪವಾಣತ್ಥೇರೋ

೨೦೦. ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಆಯಸ್ಮಾ ಉಪವಾಣೋ ಭಗವತೋ ಪುರತೋ ಠಿತೋ ಹೋತಿ ಭಗವನ್ತಂ ಬೀಜಯಮಾನೋ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಉಪವಾಣಂ ಅಪಸಾರೇಸಿ – "ಅಪೇಹಿ, ಭಿಕ್ಖು, ಮಾ ಮೇ ಪುರತೋ ಅಟ್ಠಾಸೀ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಆನನ್ದಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ – "ಅಯಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಉಪವಾಣೋ ದೀಘರತ್ತಂ ಭಗವತೋ ಉಪಟ್ಠಾಕೋ ಸನ್ತಿಕಾವಚರೋ ಸಮೀಪಚಾರೀ। ಅಥ ಚ ಪನ ಭಗವಾ ಪಚ್ಛಿಮೇ ಕಾಲೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಉಪವಾಣಂ ಅಪಸಾರೇತಿ – 'ಅಪೇಹಿ ಭಿಕ್ಖು, ಮಾ ಮೇ ಪುರತೋ ಅಟ್ಠಾಸೀ'ತಿ। ಕೋ ನು ಖೋ ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯಂ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಉಪವಾಣಂ ಅಪಸಾರೇತಿ – 'ಅಪೇಹಿ, ಭಿಕ್ಖು, ಮಾ ಮೇ ಪುರತೋ ಅಟ್ಠಾಸೀ'ತಿ? ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – 'ಅಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಉಪವಾಣೋ ದೀಘರತ್ತಂ ಭಗವತೋ ಉಪಟ್ಠಾಕೋ ಸನ್ತಿಕಾವಚರೋ ಸಮೀಪಚಾರೀ। ಅಥ ಚ ಪನ ಭಗವಾ ಪಚ್ಛಿಮೇ ಕಾಲೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಉಪವಾಣಂ ಅಪಸಾರೇತಿ – "ಅಪೇಹಿ, ಭಿಕ್ಖು, ಮಾ ಮೇ ಪುರತೋ ಅಟ್ಠಾಸೀ"ತಿ। ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯಂ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಉಪವಾಣಂ ಅಪಸಾರೇತಿ – "ಅಪೇಹಿ, ಭಿಕ್ಖು, ಮಾ ಮೇ ಪುರತೋ ಅಟ್ಠಾಸೀ"ತಿ? "ಯೇಭುಯ್ಯೇನ, ಆನನ್ದ, ದಸಸು ಲೋಕಧಾತೂಸು ದೇವತಾ ಸನ್ನಿಪತಿತಾ ತಥಾಗತಂ ದಸ್ಸನಾಯ। ಯಾವತಾ, ಆನನ್ದ, ಕುಸಿನಾರಾ ಉಪವತ್ತನಂ ಮಲ್ಲಾನಂ ಸಾಲವನಂ ಸಮನ್ತತೋ ದ್ವಾದಸ ಯೋಜನಾನಿ, ನತ್ಥಿ ಸೋ ಪದೇಸೋ ವಾಲಗ್ಗಕೋಟಿನಿತುದನಮತ್ತೋಪಿ ಮಹೇಸಕ್ಖಾಹಿ ದೇವತಾಹಿ ಅಪ್ಫುಟೋ। ದೇವತಾ, ಆನನ್ದ, ಉಜ್ಝಾಯನ್ತಿ – 'ದೂರಾ ಚ ವತಮ್ಹ ಆಗತಾ ತಥಾಗತಂ ದಸ್ಸನಾಯ। ಕದಾಚಿ ಕರಹಚಿ ತಥಾಗತಾ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಅರಹನ್ತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಾ। ಅಜ್ಜೇವ

ರತ್ತಿಯಾ ಪಚ್ಛಿಮೇ ಯಾಮೇ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಅಯಞ್ಚ ಮಹೇಸಕ್ಖೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವತೋ ಪುರತೋ ಠಿತೋ ಓವಾರೇನ್ತೋ, ನ ಮಯಂ ಲಭಾಮ ಪಚ್ಛಿಮೇ ಕಾಲೇ ತಥಾಗತಂ ದಸ್ಸನಾಯಾ'"ತಿ।

೨೦೧. "ಕಥಂಭೂತಾ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ದೇವತಾ ಮನಸಿಕರೋತೀ"ತಿ [ಮನಸಿ ಕರೋನ್ತೀತಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)]? "ಸನ್ತಾನನ್ದ, ದೇವತಾ ಆಕಾಸೇ ಪಥವೀಸಞ್ಞಿನಿಯೋ ಕೇಸೇ ಪಕಿರಿಯ ಕನ್ದನ್ತಿ, ಬಾಹಾ ಪಗ್ಗಯ್ಹ ಕನ್ದನ್ತಿ, ಛಿನ್ನಪಾತಂ ಪಪತನ್ತಿ [ಛಿನ್ನಂಪಾದಂವಿಯ ಪಪತನ್ತಿ (ಸ್ಯಾ॰)], ಆವಟ್ಟನ್ತಿ, ವಿವಟ್ಟನ್ತಿ - 'ಅತಿಖಿಪ್ಪಂ ಭಗವಾ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿಸ್ಸತಿ, ಅತಿಖಿಪ್ಪಂ ಸುಗತೋ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿಸ್ಸತಿ, ಅತಿಖಿಪ್ಪಂ ಚಕ್ಖುಂ [ಚಕ್ಖುಮಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)] ಲೋಕೇ ಅನ್ತರಧಂಆಯಿಸ್ಸತೀ'ತಿ।

"ಸನ್ತಾನನ್ದ, ದೇವತಾ ಪಥವಿಯಂ ಪಥವೀಸಞ್ಞಿನಿಯೋ ಕೇಸೇ ಪಕಿರಿಯ ಕನ್ದನ್ತಿ, ಬಾಹಾ ಪಗ್ಗಯ್ಹ ಕನ್ದನ್ತಿ, ಛಿನ್ನಪಾತಂ ಪಪತನ್ತಿ, ಆವಟ್ಟನ್ತಿ, ವಿವಟ್ಟನ್ತಿ - 'ಅತಿಖಿಪ್ಪಂ ಭಗವಾ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿಸ್ಸತಿ, ಅತಿಖಿಪ್ಪಂ ಸುಗತೋ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿಸ್ಸತಿ, ಅತಿಖಿಪ್ಪಂ ಚಕ್ಖುಂ ಲೋಕೇ ಅನ್ತರಧಾಯಿಸ್ಸತೀ'"ತಿ।

"ಯಾ ಪನ ತಾ ದೇವತಾ ವೀತರಾಗಾ, ತಾ ಸತಾ ಸಮ್ಪಜಾನಾ ಅಧಿವಾಸೇನ್ತಿ - 'ಅನಿಚ್ಚಾ ಸಙ್ಖಾರಾ, ತಂ ಕುತೇತ್ಥ ಲಬ್ಭಾ'ತಿ।

ಚತುಸಂವೇಜನೀಯಟ್ಠಾನಾನಿ

೨೦೨. "ಪುಬ್ಬೇ , ಭನ್ತೇ, ದಿಸಾಸು ವಸ್ಸಂ ವುಟ್ಠಾ [ವಸ್ಸಂವುತ್ಥಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಭಿಕ್ಖೂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ ತಥಾಗತಂ ದಸ್ಸನಾಯ। ತೇ ಮಯಂ ಲಭಾಮ ಮನೋಭಾವನೀಯೇ ಭಿಕ್ಖೂ ದಸ್ಸನಾಯ, ಲಭಾಮ ಪಯಿರುಪಾಸನಾಯ। ಭಗವತೋ ಪನ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಚ್ಚಯೇನ ನ ಲಭಿಸ್ಸಾಮ ಮನೋಭಾವನೀಯೇ ಭಿಕ್ಖೂ ದಸ್ಸನಾಯ, ನ ಲಭಿಸ್ಸಾಮ ಪಯಿರುಪಾಸನಾಯಾ"ತಿ।

"ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ, ಆನನ್ದ, ಸದ್ಧಸ್ಸ ಕುಲಪುತ್ತಸ್ಸ ದಸ್ಸನೀಯಾನಿ ಸಂವೇಜನೀಯಾನಿ ಠಾನಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? 'ಇಧ ತಥಾಗತೋ ಜಾತೋ'ತಿ, ಆನನ್ದ, ಸದ್ಧಸ್ಸ ಕುಲಪುತ್ತಸ್ಸ ದಸ್ಸನೀಯಂ ಸಂವೇಜನೀಯಂ ಠಾನಂ। 'ಇಧ ತಥಾಗತೋ ಅನುತ್ತರಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ'ತಿ, ಆನನ್ದ, ಸದ್ಧಸ್ಸ ಕುಲಪುತ್ತಸ್ಸ ದಸ್ಸನೀಯಂ ಸಂವೇಜನೀಯಂ ಠಾನಂ। 'ಇಧ ತಥಾಗತೇನ ಅನುತ್ತರಂ ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಂ ಪವತ್ತಿತ'ನ್ತಿ, ಆನನ್ದ, ಸದ್ಧಸ್ಸ ಕುಲಪುತ್ತಸ್ಸ ದಸ್ಸನೀಯಂ ಸಂವೇಜನೀಯಂ ಠಾನಂ। 'ಇಧ ತಥಾಗತೋ ಅನುಪಾದಿಸೇಸಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಧಾತುಯಾ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ'ತಿ, ಆನನ್ದ, ಸದ್ಧಸ್ಸ ಕುಲಪುತ್ತಸ್ಸ ದಸ್ಸನೀಯಂ ಸಂವೇಜನೀಯಂ ಠಾನಂ। ಇಮಾನಿ ಖೋ , ಆನನ್ದ, ಚತ್ತಾರಿ ಸದ್ಧಸ್ಸ ಕುಲಪುತ್ತಸ್ಸ ದಸ್ಸನೀಯಾನಿ ಸಂವೇಜನೀಯಾನಿ ಠಾನಾನಿ।

"ಆಗಮಿಸ್ಸನ್ತಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಸದ್ಧಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಉಪಾಸಕಾ ಉಪಾಸಿಕಾಯೋ - 'ಇಧ ತಥಾಗತೋ ಜಾತೋ'ತಿಪಿ, 'ಇಧ ತಥಾಗತೋ ಅನುತ್ತರಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ'ತಿಪಿ, 'ಇಧ ತಥಾಗತೇನ ಅನುತ್ತರಂ ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಂ ಪವತ್ತಿತ'ನ್ತಿಪಿ, 'ಇಧ ತಥಾಗತೋ ಅನುಪಾದಿಸೇಸಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಧಾತುಯಾ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ'ತಿಪಿ। ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಆನನ್ದ, ಚೇತಿಯಚಾರಿಕಂ ಆಹಿಣ್ಡನ್ತಾ ಪಸನ್ನಚಿತ್ತಾ ಕಾಲಙ್ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ।

ಆನನ್ದಪುಚ್ಛಾಕಥಾ

೨೦೩. "ಕಥಂ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಮಾತುಗಾಮೇ ಪಟಿಪಜ್ಜಾಮಾ"ತಿ? "ಅದಸ್ಸನಂ, ಆನನ್ದಾ"ತಿ। "ದಸ್ಸನೇ, ಭಗವಾ, ಸತಿ ಕಥಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ? "ಅನಾಲಾಪೋ, ಆನನ್ದಾ"ತಿ । "ಆಲಪನ್ತೇನ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಕಥಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ? "ಸತಿ, ಆನನ್ದ, ಉಪಟ್ಠಾಪೇತಬ್ಬಾ"ತಿ।

೨೦೪. “ಕಥಂ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ಸರೀರೇ ಪಟಿಪಜ್ಜಾಮಾ”ತಿ? “ಅಬ್ಯಾವಟಾ ತುಮ್ಹೇ, ಆನನ್ದ, ಹೋಥ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಸರೀರಪೂಜಾಯ। ಇಙ್ಘ ತುಮ್ಹೇ, ಆನನ್ದ, ಸಾರತ್ಥೇ ಘಟಥ ಅನುಯುಞ್ಜಥ [ಸದತ್ಥೇ ಅನುಯುಞ್ಜಥ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰), ಸದತ್ಥಂ ಅನುಯುಞ್ಜಥ (ಪೀ॰), ಸಾರತ್ಥೇ ಅನುಯುಞ್ಜಥ (ಕ॰)], ಸಾರತ್ಥೇ ಅಪ್ಪಮತ್ತಾ ಆತಾಪಿನೋ ಪಹಿತತ್ತಾ ವಿಹರಥ। ಸನ್ತಾನನ್ದ, ಖತ್ತಿಯಪಣ್ಡಿತಾಪಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪಣ್ಡಿತಾಪಿ ಗಹಪತಿಪಣ್ಡಿತಾಪಿ ತಥಾಗತೇ ಅಭಿಪ್ಪಸನ್ನಾ, ತೇ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಸರೀರಪೂಜಂ ಕರಿಸ್ಸನ್ತೀ”ತಿ।

೨೦೫. “ಕಥಂ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ಸರೀರೇ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತಬ್ಬ”ನ್ತಿ? “ಯಥಾ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ರಞ್ಞೋ ಚಕ್ಕವತ್ತಿಸ್ಸ ಸರೀರೇ ಪಟಿಪಜ್ಜನ್ತಿ, ಏವಂ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಸರೀರೇ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತಬ್ಬ”ನ್ತಿ। “ಕಥಂ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ರಞ್ಞೋ ಚಕ್ಕವತ್ತಿಸ್ಸ ಸರೀರೇ ಪಟಿಪಜ್ಜನ್ತೀ”ತಿ? “ರಞ್ಞೋ, ಆನನ್ದ, ಚಕ್ಕವತ್ತಿಸ್ಸ ಸರೀರಂ ಅಹತೇನ ವತ್ಥೇನ ವೇಠೇನ್ತಿ, ಅಹತೇನ ವತ್ಥೇನ ವೇಠೇತ್ವಾ ವಿಹತೇನ ಕಪ್ಪಾಸೇನ ವೇಠೇನ್ತಿ, ವಿಹತೇನ ಕಪ್ಪಾಸೇನ ವೇಠೇತ್ವಾ ಅಹತೇನ ವತ್ಥೇನ ವೇಠೇನ್ತಿ। ಏತೇನುಪಾಯೇನ ಪಞ್ಚಹಿ ಯುಗಸತೇಹಿ ರಞ್ಞೋ ಚಕ್ಕವತ್ತಿಸ್ಸ ಸರೀರಂ [ಸರೀರೇ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)] ವೇಠೇತ್ವಾ ಆಯಸಾಯ ತೇಲದೋಣಿಯಾ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞಿಸ್ಸಾ ಆಯಸಾಯ ದೋಣಿಯಾ ಪಟಿಕುಜ್ಜಿತ್ವಾ ಸಬ್ಬಗನ್ಧಾನಂ ಚಿತಕಂ ಕರಿತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಚಕ್ಕವತ್ತಿಸ್ಸ ಸರೀರಂ ಝಾಪೇನ್ತಿ। ಚಾತುಮಹಾಪಥೇ [ಚಾತುಮ್ಮಹಾಪಥೇ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ರಞ್ಞೋ ಚಕ್ಕವತ್ತಿಸ್ಸ ಥೂಪಂ ಕರೋನ್ತಿ । ಏವಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ರಞ್ಞೋ ಚಕ್ಕವತ್ತಿಸ್ಸ ಸರೀರೇ ಪಟಿಪಜ್ಜನ್ತಿ। ಯಥಾ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ರಞ್ಞೋ ಚಕ್ಕವತ್ತಿಸ್ಸ ಸರೀರೇ ಪಟಿಪಜ್ಜನ್ತಿ, ಏವಂ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಸರೀರೇ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಂ। ಚಾತುಮಹಾಪಥೇ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಥೂಪೋ ಕಾತಬ್ಬೋ। ತತ್ಥ ಯೇ ಮಾಲಂ ವಾ ಗನ್ಧಂ ವಾ ಚುಣ್ಣಕಂ [ವಣ್ಣಕಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ವಾ ಆರೋಪೇಸ್ಸನ್ತಿ ವಾ ಅಭಿವಾದೇಸ್ಸನ್ತಿ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ವಾ ಪಸಾದೇಸ್ಸನ್ತಿ ತೇಸಂ ತಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ।

ಥೂಪಾರಹಪುಗ್ಗಲೋ

೨೦೬. “ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಆನನ್ದ, ಥೂಪಾರಹಾ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ತಥಾಗತೋ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಥೂಪಾರಹೋ, ಪಚ್ಚೇಕಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಥೂಪಾರಹೋ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ಸಾವಕೋ ಥೂಪಾರಹೋ, ರಾಜಾ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ [ಚಕ್ಕವತ್ತಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)] ಥೂಪಾರಹೋತಿ।

“ಕಿಞ್ಚಾನನ್ದ , ಅತ್ಥವಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ತಥಾಗತೋ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಥೂಪಾರಹೋ? ‘ಅಯಂ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಥೂಪೋ’ತಿ, ಆನನ್ದ, ಬಹುಜನಾ ಚಿತ್ತಂ ಪಸಾದೇನ್ತಿ। ತೇ ತತ್ಥ ಚಿತ್ತಂ ಪಸಾದೇತ್ವಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ। ಇದಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಅತ್ಥವಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ತಥಾಗತೋ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಥೂಪಾರಹೋ।

“ಕಿಞ್ಚಾನನ್ದ, ಅತ್ಥವಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಪಚ್ಚೇಕಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಥೂಪಾರಹೋ? ‘ಅಯಂ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚೇಕಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಥೂಪೋ’ತಿ, ಆನನ್ದ, ಬಹುಜನಾ ಚಿತ್ತಂ ಪಸಾದೇನ್ತಿ। ತೇ ತತ್ಥ ಚಿತ್ತಂ ಪಸಾದೇತ್ವಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ। ಇದಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಅತ್ಥವಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಪಚ್ಚೇಕಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಥೂಪಾರಹೋ।

“ಕಿಞ್ಚಾನನ್ದ, ಅತ್ಥವಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಸಾವಕೋ ಥೂಪಾರಹೋ? ‘ಅಯಂ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾವಕಸ್ಸ ಥೂಪೋ’ತಿ ಆನನ್ದ, ಬಹುಜನಾ ಚಿತ್ತಂ ಪಸಾದೇನ್ತಿ। ತೇ ತತ್ಥ ಚಿತ್ತಂ ಪಸಾದೇತ್ವಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ। ಇದಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಅತ್ಥವಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಸಾವಕೋ ಥೂಪಾರಹೋ।

“ಕಿಞ್ಚಾನನ್ದ, ಅತ್ಥವಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ರಾಜಾ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ಥೂಪಾರಹೋ? ‘ಅಯಂ ತಸ್ಸ ಧಮ್ಮಿಕಸ್ಸ ಧಮ್ಮರಞ್ಞೋ ಥೂಪೋ’ತಿ, ಆನನ್ದ, ಬಹುಜನಾ ಚಿತ್ತಂ ಪಸಾದೇನ್ತಿ। ತೇ ತತ್ಥ ಚಿತ್ತಂ ಪಸಾದೇತ್ವಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ

ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ। ಇದಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಅತ್ಥವಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ರಾಜಾ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ಥೂಪಾರಹೋ। ಇಮೇ ಖೋ, ಆನನ್ದ ಚತ್ತಾರೋ ಥೂಪಾರಹಾ"ತಿ।

ಆನನ್ದಅಚ್ಛರಿಯಧಮ್ಮೋ

೨೦೭. ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ವಿಹಾರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಕಪಿಸೀಸಂ ಆಲಮ್ಬಿತ್ವಾ ರೋದಮಾನೋ ಅಟ್ಠಾಸಿ - "ಅಹಞ್ಚ ವತಮ್ಹಿ ಸೇಖೋ ಸಕರಣೀಯೋ, ಸತ್ಥು ಚ ಮೇ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಯೋ ಮಮ ಅನುಕಮ್ಪಕೋ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಕಹಂ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆನನ್ದೋ"ತಿ? "ಏಸೋ, ಭನ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ವಿಹಾರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಕಪಿಸೀಸಂ ಆಲಮ್ಬಿತ್ವಾ ರೋದಮಾನೋ ಠಿತೋ - 'ಅಹಞ್ಚ ವತಮ್ಹಿ ಸೇಖೋ ಸಕರಣೀಯೋ, ಸತ್ಥು ಚ ಮೇ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಯೋ ಮಮ ಅನುಕಮ್ಪಕೋ'"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಅಞ್ಞತರಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಏಹಿ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಮಮ ವಚನೇನ ಆನನ್ದಂ ಆಮನ್ತೇಹಿ - 'ಸತ್ಥಾ ತಂ, ಆವುಸೋ ಆನನ್ದ, ಆಮನ್ತೇತೀ'"ತಿ। "ಏವಂ , ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವತೋ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಏತದವೋಚ - "ಸತ್ಥಾ ತಂ, ಆವುಸೋ ಆನನ್ದ, ಆಮನ್ತೇತೀ"ತಿ। "ಏವಮಾವುಸೋ"ತಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ - "ಅಲಂ, ಆನನ್ದ, ಮಾ ಸೋಚಿ ಮಾ ಪರಿದೇವಿ, ನನು ಏತಂ, ಆನನ್ದ, ಮಯಾ ಪಟಿಕಚ್ಚೇವ ಅಕ್ಖಾತಂ - 'ಸಬ್ಬೇಹೇವ ಪಿಯೇಹಿ ಮನಾಪೇಹಿ ನಾನಾಭಾವೋ ವಿನಾಭಾವೋ ಅಞ್ಞಥಾಭಾವೋ'; ತಂ ಕುತೇತ್ಥ, ಆನನ್ದ, ಲಬ್ಭಾ। ಯಂ ತಂ ಜಾತಂ ಭೂತಂ ಸಙ್ಖತಂ ಪಲೋಕಧಮ್ಮಂ, ತಂ ವತ ತಥಾಗತಸ್ಸಾಪಿ ಸರೀರಂ ಮಾ ಪಲುಜ್ಜೀ'ತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ದೀಘರತ್ತಂ ಖೋ ತೇ, ಆನನ್ದ, ತಥಾಗತೋ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತೋ ಮೇತ್ತೇನ ಕಾಯಕಮ್ಮೇನ ಹಿತೇನ ಸುಖೇನ ಅದ್ವಯೇನ ಅಪ್ಪಮಾಣೇನ, ಮೇತ್ತೇನ ವಚೀಕಮ್ಮೇನ ಹಿತೇನ ಸುಖೇನ ಅದ್ವಯೇನ ಅಪ್ಪಮಾಣೇನ, ಮೇತ್ತೇನ ಮನೋಕಮ್ಮೇನ ಹಿತೇನ ಸುಖೇನ ಅದ್ವಯೇನ ಅಪ್ಪಮಾಣೇನ। ಕತಪುಞ್ಞೋಸಿ ತ್ವಂ, ಆನನ್ದ, ಪಧಾನಮನುಯುಞ್ಜ, ಖಿಪ್ಪಂ ಹೋಹಿಸಿ ಅನಾಸವೋ"ತಿ।

೨೦೮. ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಯೇಪಿ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಹೇಸುಂ ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ ಅರಹನ್ತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಾ, ತೇಸಮ್ಪಿ ಭಗವನ್ತಾನಂ ಏತಪ್ಪರಮಾಯೇವ ಉಪಟ್ಠಾಕಾ ಅಹೇಸುಂ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಮಯ್ಹಂ ಆನನ್ದೋ। ಯೇಪಿ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ ಅರಹನ್ತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಾ, ತೇಸಮ್ಪಿ ಭಗವನ್ತಾನಂ ಏತಪ್ಪರಮಾಯೇವ ಉಪಟ್ಠಾಕಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಮಯ್ಹಂ ಆನನ್ದೋ। ಪಣ್ಡಿತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆನನ್ದೋ; ಮೇಧಾವೀ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆನನ್ದೋ। ಜಾನಾತಿ 'ಅಯಂ ಕಾಲೋ ತಥಾಗತಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತುಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ, ಅಯಂ ಕಾಲೋ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ, ಅಯಂ ಕಾಲೋ ಉಪಾಸಕಾನಂ , ಅಯಂ ಕಾಲೋ ಉಪಾಸಿಕಾನಂ, ಅಯಂ ಕಾಲೋ ರಞ್ಞೋ ರಾಜಮಹಾಮತ್ತಾನಂ ತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ತಿತ್ಥಿಯಸಾವಕಾನ'ನ್ತಿ।

೨೦೯. "ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಚ್ಛರಿಯಾ ಅಬ್ಭುತಾ ಧಮ್ಮಾ [ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)] ಆನನ್ದೇ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಸಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುಪರಿಸಾ ಆನನ್ದಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮತಿ, ದಸ್ಸನೇನ ಸಾ ಅತ್ತಮನಾ ಹೋತಿ। ತತ್ರ ಚೇ ಆನನ್ದೋ ಧಮ್ಮಂ ಭಾಸತಿ, ಭಾಸಿತೇನಪಿ ಸಾ ಅತ್ತಮನಾ ಹೋತಿ। ಅತಿತ್ತಾವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುಪರಿಸಾ ಹೋತಿ, ಅಥ ಖೋ ಆನನ್ದೋ ತುಣ್ಹೀ ಹೋತಿ। ಸಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೀಪರಿಸಾ ಆನನ್ದಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮತಿ, ದಸ್ಸನೇನ ಸಾ ಅತ್ತಮನಾ ಹೋತಿ। ತತ್ರ ಚೇ ಆನನ್ದೋ ಧಮ್ಮಂ ಭಾಸತಿ, ಭಾಸಿತೇನಪಿ ಸಾ ಅತ್ತಮನಾ ಹೋತಿ। ಅತಿತ್ತಾವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೀಪರಿಸಾ ಹೋತಿ, ಅಥ ಖೋ ಆನನ್ದೋ ತುಣ್ಹೀ ಹೋತಿ। ಸಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಾಸಕಪರಿಸಾ ಆನನ್ದಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮತಿ, ದಸ್ಸನೇನ ಸಾ ಅತ್ತಮನಾ ಹೋತಿ। ತತ್ರ ಚೇ ಆನನ್ದೋ ಧಮ್ಮಂ ಭಾಸತಿ, ಭಾಸಿತೇನಪಿ ಸಾ ಅತ್ತಮನಾ ಹೋತಿ। ಅತಿತ್ತಾವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಾಸಕಪರಿಸಾ ಹೋತಿ, ಅಥ ಖೋ ಆನನ್ದೋ ತುಣ್ಹೀ ಹೋತಿ। ಸಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಾಸಿಕಾಪರಿಸಾ ಆನನ್ದಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮತಿ,

ದಸ್ಸನೇನ ಸಾ ಅತ್ತಮನಾ ಹೋತಿ। ತತ್ರ ಚೇ, ಆನನ್ದೋ, ಧಮ್ಮಂ ಭಾಸತಿ, ಭಾಸಿತೇನಪಿ ಸಾ ಅತ್ತಮನಾ ಹೋತಿ। ಅತಿತ್ತಾವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಾಸಿಕಾಪರಿಸಾ ಹೋತಿ, ಅಥ ಖೋ ಆನನ್ದೋ ತುಣ್ಹೀ ಹೋತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಅಚ್ಛರಿಯಾ ಅಬ್ಭುತಾ ಧಮ್ಮಾ ಆನನ್ದೇ।

"ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಚ್ಛರಿಯಾ ಅಬ್ಭುತಾ ಧಮ್ಮಾ ರಞ್ಞೇ ಚಕ್ಕವತ್ತಿಮ್ಹಿ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ? ಸಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಖತ್ತಿಯಪರಿಸಾ ರಾಜಾನಂ ಚಕ್ಕವತ್ತಿಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮತಿ, ದಸ್ಸನೇನ ಸಾ ಅತ್ತಮನಾ ಹೋತಿ। ತತ್ರ ಚೇ ರಾಜಾ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ಭಾಸತಿ, ಭಾಸಿತೇನಪಿ ಸಾ ಅತ್ತಮನಾ ಹೋತಿ। ಅತಿತ್ತಾವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಖತ್ತಿಯಪರಿಸಾ ಹೋತಿ। ಅಥ ಖೋ ರಾಜಾ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ತುಣ್ಹೀ ಹೋತಿ। ಸಚೇ ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪರಿಸಾ…ಪೇ॰… ಗಹಪತಿಪರಿಸಾ…ಪೇ॰… ಸಮಣಪರಿಸಾ ರಾಜಾನಂ ಚಕ್ಕವತ್ತಿಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮತಿ, ದಸ್ಸನೇನ ಸಾ ಅತ್ತಮನಾ ಹೋತಿ। ತತ್ರ ಚೇ ರಾಜಾ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ಭಾಸತಿ, ಭಾಸಿತೇನಪಿ ಸಾ ಅತ್ತಮನಾ ಹೋತಿ। ಅತಿತ್ತಾವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಪರಿಸಾ ಹೋತಿ, ಅಥ ಖೋ ರಾಜಾ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ತುಣ್ಹೀ ಹೋತಿ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋಮೇ ಅಚ್ಛರಿಯಾ ಅಬ್ಭುತಾ ಧಮ್ಮಾ ಆನನ್ದೇ। ಸಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುಪರಿಸಾ ಆನನ್ದಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮತಿ, ದಸ್ಸನೇನ ಸಾ ಅತ್ತಮನಾ ಹೋತಿ। ತತ್ರ ಚೇ ಆನನ್ದೋ ಧಮ್ಮಂ ಭಾಸತಿ, ಭಾಸಿತೇನಪಿ ಸಾ ಅತ್ತಮನಾ ಹೋತಿ। ಅತಿತ್ತಾವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುಪರಿಸಾ ಹೋತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆನನ್ದೋ ತುಣ್ಹೀ ಹೋತಿ। ಸಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ ಭಿಕ್ಖುನೀಪರಿಸಾ…ಪೇ॰… ಉಪಾಸಕಪರಿಸಾ…ಪೇ॰… ಉಪಾಸಿಕಾಪರಿಸಾ ಆನನ್ದಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮತಿ, ದಸ್ಸನೇನ ಸಾ ಅತ್ತಮನಾ ಹೋತಿ। ತತ್ರ ಚೇ ಆನನ್ದೋ ಧಮ್ಮಂ ಭಾಸತಿ, ಭಾಸಿತೇನಪಿ ಸಾ ಅತ್ತಮನಾ ಹೋತಿ। ಅತಿತ್ತಾವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಾಸಿಕಾಪರಿಸಾ ಹೋತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆನನ್ದೋ ತುಣ್ಹೀ ಹೋತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಅಚ್ಛರಿಯಾ ಅಬ್ಭುತಾ ಧಮ್ಮಾ ಆನನ್ದೇ"ತಿ।

ಮಹಾಸುದಸ್ಸನಸುತ್ತದೇಸನಾ

೧೧೦. ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಮಾ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಖುದ್ದಕನಗರಕೇ ಉಜ್ಜಙ್ಗಲನಗರಕೇ ಸಾಖಾನಗರಕೇ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿ। ಸನ್ತಿ, ಭನ್ತೇ, ಅಞ್ಞಾನಿ ಮಹಾನಗರಾನಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಚಮ್ಪಾ ರಾಜಗಹಂ ಸಾವತ್ಥಿ ಸಾಕೇತಂ ಕೋಸಮ್ಬೀ ಬಾರಾಣಸೀ; ಏತ್ಥ ಭಗವಾ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯತು। ಏತ್ಥ ಬಹೂ ಖತ್ತಿಯಮಹಾಸಾಲಾ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಹಾಸಾಲಾ ಗಹಪತಿಮಹಾಸಾಲಾ ತಥಾಗತೇ ಅಭಿಪ್ಪಸನ್ನಾ। ತೇ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಸರೀರಪೂಜಂ ಕರಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ "ಮಾಹೇವಂ, ಆನನ್ದ, ಅವಚ; ಮಾಹೇವಂ, ಆನನ್ದ, ಅವಚ - 'ಖುದ್ದಕನಗರಕಂ ಉಜ್ಜಙ್ಗಲನಗರಕಂ ಸಾಖಾನಗರಕ'ನ್ತಿ।

"ಭೂತಪುಬ್ಬಂ, ಆನನ್ದ, ರಾಜಾ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನೋ ನಾಮ ಅಹೋಸಿ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ಧಮ್ಮಿಕೋ ಧಮ್ಮರಾಜಾ ಚಾತುರನ್ತೋ ವಿಜಿತಾವೀ ಜನಪ್ಪದತ್ಥಾವರಿಯಪ್ಪತ್ತೋ ಸತ್ತರತನಸಮನ್ನಾಗತೋ। ರಞ್ಞೋ, ಆನನ್ದ, ಮಹಾಸುದಸ್ಸನಸ್ಸ ಅಯಂ ಕುಸಿನಾರಾ ಕುಸಾವತೀ ನಾಮ ರಾಜಧಾನೀ ಅಹೋಸಿ, ಪುರತ್ಥಿಮೇನ ಚ ಪಚ್ಛಿಮೇನ ಚ ದ್ವಾದಸಯೋಜನಾನಿ ಆಯಾಮೇನ; ಉತ್ತರೇನ ಚ ದಕ್ಖಿಣೇನ ಚ ಸತ್ತಯೋಜನಾನಿ ವಿತ್ಥಾರೇನ। ಕುಸಾವತೀ, ಆನನ್ದ, ರಾಜಧಾನೀ ಇದ್ಧಾ ಚೇವ ಅಹೋಸಿ ಫೀತಾ ಚ ಬಹುಜನಾ ಚ ಆಕಿಣ್ಣಮನುಸ್ಸಾ ಚ ಸುಭಿಕ್ಖಾ ಚ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆನನ್ದ, ದೇವಾನಂ ಆಳಕಮನ್ದಾ ನಾಮ ರಾಜಧಾನೀ ಇದ್ಧಾ ಚೇವ ಹೋತಿ ಫೀತಾ ಚ ಬಹುಜನಾ ಚ ಆಕಿಣ್ಣಯಕ್ಖಾ ಚ ಸುಭಿಕ್ಖಾ ಚ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಕುಸಾವತೀ ರಾಜಧಾನೀ ಇದ್ಧಾ ಚೇವ ಅಹೋಸಿ ಫೀತಾ ಚ ಬಹುಜನಾ ಚ ಆಕಿಣ್ಣಮನುಸ್ಸಾ ಚ ಸುಭಿಕ್ಖಾ ಚ। ಕುಸಾವತೀ, ಆನನ್ದ, ರಾಜಧಾನೀ ದಸಹಿ ಸದ್ದೇಹಿ ಅವಿವಿತ್ತಾ ಅಹೋಸಿ ದಿವಾ ಚೇವ ರತ್ತಿಞ್ಚ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಹತ್ಥಿಸದ್ದೇನ ಅಸ್ಸಸದ್ದೇನ ರಥಸದ್ದೇನ ಭೇರಿಸದ್ದೇನ ಮುದಿಙ್ಗಸದ್ದೇನ ವೀಣಾಸದ್ದೇನ ಗೀತಸದ್ದೇನ ಸಙ್ಖಸದ್ದೇನ ಸಮ್ಮಸದ್ದೇನ ಪಾಣಿತಾಳಸದ್ದೇನ 'ಅಸ್ನಾಥ ಪಿವಥ ಖಾದಥಾ'ತಿ ದಸಮೇನ ಸದ್ದೇನ।

"ಗಚ್ಛ ತ್ವಂ, ಆನನ್ದ, ಕುಸಿನಾರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಕೋಸಿನಾರಕಾನಂ ಮಲ್ಲಾನಂ ಆರೋಚೇಹಿ - 'ಅಜ್ಜ ಖೋ, ವಾಸೇಟ್ಠಾ, ರತ್ತಿಯಾ ಪಚ್ಛಿಮೇ ಯಾಮೇ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಅಭಿಕ್ಕಮಥ ವಾಸೇಟ್ಠಾ, ಅಭಿಕ್ಕಮಥ ವಾಸೇಟ್ಠಾ। ಮಾ ಪಚ್ಛಾ

ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಿನೋ ಅಹುವತ್ಥ - ಅಮ್ಹಾಕಞ್ಚ ನೋ ಗಾಮಕ್ಖೇತ್ತೇ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಂ ಅಹೋಸಿ, ನ ಮಯಂ ಲಭಿಮ್ಹಾ ಪಚ್ಛಿಮೇ ಕಾಲೇ ತಥಾಗತಂ ದಸ್ಸನಾಯಾ'''ತಿ। ''ಏವಂ, ಭನ್ತೇ''ತಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವತೋ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಅತ್ತದುತಿಯೋ ಕುಸಿನಾರಂ ಪಾವಿಸಿ।

ಮಲ್ಲಾನಂ ವನ್ದನಾ

೧೧೧. ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಕೋಸಿನಾರಕಾ ಮಲ್ಲಾ ಸನ್ಧಾಗಾರೇ [ಸನ್ಥಾಗಾರೇ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ಸನ್ನಿಪತಿತಾ ಹೋನ್ತಿ ಕೇನಚಿದೇವ ಕರಣೀಯೇನ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಯೇನ ಕೋಸಿನಾರಕಾನಂ ಮಲ್ಲಾನಂ ಸನ್ಧಾಗಾರಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಕೋಸಿನಾರಕಾನಂ ಮಲ್ಲಾನಂ ಆರೋಚೇಸಿ - ''ಅಜ್ಜ ಖೋ, ವಾಸೇಟ್ಠಾ, ರತ್ತಿಯಾ ಪಚ್ಛಿಮೇ ಯಾಮೇ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಅಭಿಕ್ಕಮಥ ವಾಸೇಟ್ಠಾ ಅಭಿಕ್ಕಮಥ ವಾಸೇಟ್ಠಾ। ಮಾ ಪಚ್ಛಾ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಿನೋ ಅಹುವತ್ಥ - 'ಅಮ್ಹಾಕಞ್ಚ ನೋ ಗಾಮಕ್ಖೇತ್ತೇ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಂ ಅಹೋಸಿ, ನ ಮಯಂ ಲಭಿಮ್ಹಾ ಪಚ್ಛಿಮೇ ಕಾಲೇ ತಥಾಗತಂ ದಸ್ಸನಾಯಾ'''ತಿ। ಇದಮಾಯಸ್ಮತೋ ಆನನ್ದಸ್ಸ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ಮಲ್ಲಾ ಚ ಮಲ್ಲಪುತ್ತಾ ಚ ಮಲ್ಲಸುಣಿಸಾ ಚ ಮಲ್ಲಪಜಾಪತಿಯೋ ಚ ಅಘಾವಿನೋ ದುಮ್ಮನಾ ಚೇತೋದುಕ್ಖಸಮಪ್ಪಿತಾ ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಕೇಸೇ ಪಕಿರಿಯ ಕನ್ದನ್ತಿ, ಬಾಹಾ ಪಗ್ಗಯ್ಹ ಕನ್ದನ್ತಿ, ಛಿನ್ನಪಾತಂ ಪಪತನ್ತಿ, ಆವಟ್ಟನ್ತಿ ವಿವಟ್ಟನ್ತಿ - 'ಅತಿಖಿಪ್ಪಂ ಭಗವಾ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿಸ್ಸತಿ, ಅತಿಖಿಪ್ಪಂ ಸುಗತೋ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿಸ್ಸತಿ, ಅತಿಖಿಪ್ಪಂ ಚಕ್ಖುಂ ಲೋಕೇ ಅನ್ತರಧಾಯಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಮಲ್ಲಾ ಚ ಮಲ್ಲಪುತ್ತಾ ಚ ಮಲ್ಲಸುಣಿಸಾ ಚ ಮಲ್ಲಪಜಾಪತಿಯೋ ಚ ಅಘಾವಿನೋ ದುಮ್ಮನಾ ಚೇತೋದುಕ್ಖಸಮಪ್ಪಿತಾ ಯೇನ ಉಪವತ್ತನಂ ಮಲ್ಲಾನಂ ಸಾಲವನಂ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಆನನ್ದಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - ''ಸಚೇ ಖೋ ಅಹಂ ಕೋಸಿನಾರಕೇ ಮಲ್ಲೇ ಏಕಮೇಕಂ ಭಗವನ್ತಂ ವನ್ದಾಪೇಸ್ಸಾಮಿ, ಅವನ್ದಿತೋ ಭಗವಾ ಕೋಸಿನಾರಕೇಹಿ ಮಲ್ಲೇಹಿ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಅಥಾಯಂ ರತ್ತಿ ವಿಭಾಯಿಸ್ಸತಿ। ಯಂನೂನಾಹಂ ಕೋಸಿನಾರಕೇ ಮಲ್ಲೇ ಕುಲಪರಿವತ್ತಸೋ ಕುಲಪರಿವತ್ತಸೋ ಠಪೇತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ವನ್ದಾಪೇಯ್ಯಂ - 'ಇತ್ಥನ್ನಾಮೋ, ಭನ್ತೇ, ಮಲ್ಲೋ ಸಪುತ್ತೋ ಸಭರಿಯೋ ಸಪರಿಸೋ ಸಾಮಚ್ಚೋ ಭಗವತೋ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದತೀ'ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಕೋಸಿನಾರಕೇ ಮಲ್ಲೇ ಕುಲಪರಿವತ್ತಸೋ ಕುಲಪರಿವತ್ತಸೋ ಠಪೇತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ವನ್ದಾಪೇಸಿ - 'ಇತ್ಥನ್ನಾಮೋ, ಭನ್ತೇ, ಮಲ್ಲೋ ಸಪುತ್ತೋ ಸಭರಿಯೋ ಸಪರಿಸೋ ಸಾಮಚ್ಚೋ ಭಗವತೋ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದತೀ'''ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಏತೇನ ಉಪಾಯೇನ ಪಠಮೇನೇವ ಯಾಮೇನ ಕೋಸಿನಾರಕೇ ಮಲ್ಲೇ ಭಗವನ್ತಂ ವನ್ದಾಪೇಸಿ।

ಸುಭದ್ದಪರಿಬ್ಬಾಜಕವತ್ಥು

೧೧೨. ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಸುಭದ್ದೋ ನಾಮ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಕುಸಿನಾರಾಯಂ ಪಟಿವಸತಿ। ಅಸ್ಸೋಸಿ ಖೋ ಸುಭದ್ದೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ - ''ಅಜ್ಜ ಕಿರ ರತ್ತಿಯಾ ಪಚ್ಛಿಮೇ ಯಾಮೇ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ''ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಸುಭದ್ದಸ್ಸ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - ''ಸುತಂ ಖೋ ಪನ ಮೇತಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ವುಡ್ಢಾನಂ ಮಹಲ್ಲಕಾನಂ ಆಚರಿಯಪಾಚರಿಯಾನಂ ಭಾಸಮಾನಾನಂ - 'ಕದಾಚಿ ಕರಹಚಿ ತಥಾಗತಾ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಅರಹನ್ತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಾ'ತಿ। ಅಜ್ಜೇವ ರತ್ತಿಯಾ ಪಚ್ಛಿಮೇ ಯಾಮೇ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಅತ್ಥಿ ಚ ಮೇ ಅಯಂ ಕಙ್ಖಾಧಮ್ಮೋ ಉಪ್ಪನ್ನೋ, ಏವಂ ಪಸನ್ನೋ ಅಹಂ ಸಮಣೇ ಗೋತಮೇ, 'ಪಹೋತಿ ಮೇ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ತಥಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತುಂ, ಯಥಾಹಂ ಇಮಂ ಕಙ್ಖಾಧಮ್ಮಂ ಪಜಹೇಯ್ಯ'''ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಸುಭದ್ದೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಯೇನ ಉಪವತ್ತನಂ ಮಲ್ಲಾನಂ ಸಾಲವನಂ, ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಏತದವೋಚ - ''ಸುತಂ ಮೇತಂ, ಭೋ ಆನನ್ದ, ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ವುಡ್ಢಾನಂ ಮಹಲ್ಲಕಾನಂ ಆಚರಿಯಪಾಚರಿಯಾನಂ ಭಾಸಮಾನಾನಂ - 'ಕದಾಚಿ ಕರಹಚಿ ತಥಾಗತಾ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಅರಹನ್ತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಾ'ತಿ। ಅಜ್ಜೇವ ರತ್ತಿಯಾ ಪಚ್ಛಿಮೇ ಯಾಮೇ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ

ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಅತ್ಥಿ ಚ ಮೇ ಅಯಂ ಕಙ್ಖಾಧಮ್ಮೋ ಉಪ್ಪನ್ನೋ - ಏವಂ ಪಸನ್ನೋ ಅಹಂ ಸಮಣೇ ಗೋತಮೇ 'ಪಹೋತಿ ಮೇ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ತಥಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತುಂ, ಯಥಾಹಂ ಇಮಂ ಕಙ್ಖಾಧಮ್ಮಂ ಪಜಹೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ। ಸಾಧಾಹಂ, ಭೋ ಆನನ್ದ, ಲಭೇಯ್ಯಂ ಸಮಣಂ ಗೋತಮಂ ದಸ್ಸನಾಯಾ"ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಸುಭದ್ದಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಂ ಏತದವೋಚ - "ಅಲಂ, ಆವುಸೋ ಸುಭದ್ದ, ಮಾ ತಥಾಗತಂ ವಿಹೇಠೇಸಿ, ಕಿಲನ್ತೋ ಭಗವಾ"ತಿ। ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಸುಭದ್ದೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ…ಪೇ॰… ತತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಸುಭದ್ದೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಏತದವೋಚ - "ಸುತಂ ಮೇತಂ, ಭೋ ಆನನ್ದ, ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ವುಡ್ಢಾನಂ ಮಹಲ್ಲಕಾನಂ ಆಚರಿಯಪಾಚರಿಯಾನಂ ಭಾಸಮಾನಾನಂ - 'ಕದಾಚಿ ಕರಹಚಿ ತಥಾಗತಾ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಅರಹನ್ತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಾ'ತಿ। ಅಜ್ಜೇವ ರತ್ತಿಯಾ ಪಚ್ಛಿಮೇ ಯಾಮೇ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಅತ್ಥಿ ಚ ಮೇ ಅಯಂ ಕಙ್ಖಾಧಮ್ಮೋ ಉಪ್ಪನ್ನೋ - ಏವಂ ಪಸನ್ನೋ ಅಹಂ ಸಮಣೇ ಗೋತಮೇ, 'ಪಹೋತಿ ಮೇ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ತಥಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತುಂ, ಯಥಾಹಂ ಇಮಂ ಕಙ್ಖಾಧಮ್ಮಂ ಪಜಹೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ। ಸಾಧಾಹಂ, ಭೋ ಆನನ್ದ, ಲಭೇಯ್ಯಂ ಸಮಣಂ ಗೋತಮಂ ದಸ್ಸನಾಯಾ"ತಿ। ತತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಸುಭದ್ದಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಂ ಏತದವೋಚ - "ಅಲಂ, ಆವುಸೋ ಸುಭದ್ದ, ಮಾ ತಥಾಗತಂ ವಿಹೇಠೇಸಿ, ಕಿಲನ್ತೋ ಭಗವಾ"ತಿ।

೨೧೩. ಅಸ್ಸೋಸಿ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಆನನ್ದಸ್ಸ ಸುಭದ್ದೇನ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಇಮಂ ಕಥಾಸಲ್ಲಾಪಂ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಅಲಂ, ಆನನ್ದ, ಮಾ ಸುಭದ್ದಂ ವಾರೇಸಿ, ಲಭತಂ, ಆನನ್ದ, ಸುಭದ್ದೋ ತಥಾಗತಂ ದಸ್ಸನಾಯ। ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಮಂ ಸುಭದ್ದೋ ಪುಚ್ಛಿಸ್ಸತಿ, ಸಬ್ಬಂ ತಂ ಅಞ್ಞಾಪೇಕ್ಖೋವ ಪುಚ್ಛಿಸ್ಸತಿ, ನೋ ವಿಹೇಸಾಪೇಕ್ಖೋ। ಯಂ ಚಸ್ಸಾಹಂ ಪುಟ್ಠೋ ಬ್ಯಾಕರಿಸ್ಸಾಮಿ, ತಂ ಖಿಪ್ಪಮೇವ ಆಜಾನಿಸ್ಸತೀ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಸುಭದ್ದಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಂ ಏತದವೋಚ - "ಗಚ್ಛಾವುಸೋ ಸುಭದ್ದ, ಕರೋತಿ ತೇ ಭಗವಾ ಓಕಾಸ"ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಸುಭದ್ದೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ, ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸುಭದ್ದೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಯೇಮೇ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸಙ್ಘಿನೋ ಗಣಿನೋ ಗಣಾಚರಿಯಾ ಞಾತಾ ಯಸಸ್ಸಿನೋ ತಿತ್ಥಕರಾ ಸಾಧುಸಮ್ಮತಾ ಬಹುಜನಸ್ಸ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಪೂರಣೋ ಕಸ್ಸಪೋ, ಮಕ್ಖಲಿ ಗೋಸಾಲೋ, ಅಜಿತೋ ಕೇಸಕಮ್ಬಲೋ, ಪಕುಧೋ ಕಚ್ಚಾಯನೋ, ಸಞ್ಚಯೋ ಬೇಲಟ್ಠಪುತ್ತೋ, ನಿಗಣ್ಠೋ ನಾಟಪುತ್ತೋ, ಸಬ್ಬೇತೇ ಸಕಾಯ ಪಟಿಞ್ಞಾಯ ಅಬ್ಭಞ್ಞಂಸು, ಸಬ್ಬೇವ ನ ಅಬ್ಭಞ್ಞಂಸು , ಉದಾಹು ಏಕಚ್ಚೇ ಅಬ್ಭಞ್ಞಂಸು, ಏಕಚ್ಚೇ ನ ಅಬ್ಭಞ್ಞಂಸೂ"ತಿ? "ಅಲಂ, ಸುಭದ್ದ, ತಿಟ್ಠತೇತಂ - 'ಸಬ್ಬೇತೇ ಸಕಾಯ ಪಟಿಞ್ಞಾಯ ಅಬ್ಭಞ್ಞಂಸು, ಸಬ್ಬೇವ ನ ಅಬ್ಭಞ್ಞಂಸು, ಉದಾಹು ಏಕಚ್ಚೇ ಅಬ್ಭಞ್ಞಂಸು, ಏಕಚ್ಚೇ ನ ಅಬ್ಭಞ್ಞಂಸೂ'ತಿ। ಧಮ್ಮಂ ತೇ, ಸುಭದ್ದ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ; ತಂ ಸುಣಾಹಿ ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿಕರೋಹಿ, ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ಸುಭದ್ದೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

೨೧೪. "ಯಸ್ಮಿಂ ಖೋ, ಸುಭದ್ದ, ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ನ ಉಪಲಬ್ಭತಿ, ಸಮಣೋಪಿ ತತ್ಥ ನ ಉಪಲಬ್ಭತಿ। ದುತಿಯೋಪಿ ತತ್ಥ ಸಮಣೋ ನ ಉಪಲಬ್ಭತಿ। ತತಿಯೋಪಿ ತತ್ಥ ಸಮಣೋ ನ ಉಪಲಬ್ಭತಿ। ಚತುತ್ಥೋಪಿ ತತ್ಥ ಸಮಣೋ ನ ಉಪಲಬ್ಭತಿ। ಯಸ್ಮಿಞ್ಚ ಖೋ, ಸುಭದ್ದ, ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಉಪಲಬ್ಭತಿ, ಸಮಣೋಪಿ ತತ್ಥ ಉಪಲಬ್ಭತಿ, ದುತಿಯೋಪಿ ತತ್ಥ ಸಮಣೋ ಉಪಲಬ್ಭತಿ, ತತಿಯೋಪಿ ತತ್ಥ ಸಮಣೋ ಉಪಲಬ್ಭತಿ, ಚತುತ್ಥೋಪಿ ತತ್ಥ ಸಮಣೋ ಉಪಲಬ್ಭತಿ। ಇಮಸ್ಮಿಂ ಖೋ, ಸುಭದ್ದ, ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಉಪಲಬ್ಭತಿ, ಇಧೇವ, ಸುಭದ್ದ, ಸಮಣೋ, ಇಧ ದುತಿಯೋ ಸಮಣೋ, ಇಧ ತತಿಯೋ ಸಮಣೋ, ಇಧ ಚತುತ್ಥೋ ಸಮಣೋ, ಸುಞ್ಞಾ ಪರಪ್ಪವಾದಾ ಸಮಣೇಭಿ ಅಞ್ಞೇಹಿ [ಅಞ್ಞೇ (ಪೀ॰)]। ಇಮೇ ಚ [ಇಧೇವ (ಕ॰)], ಸುಭದ್ದ, ಭಿಕ್ಖೂ ಸಮ್ಮಾ ವಿಹರೇಯ್ಯುಂ, ಅಸುಞ್ಞೋ ಲೋಕೋ ಅರಹನ್ತೇಹಿ ಅಸ್ಸಾತಿ।

"ಏಕೂನತಿಂಸೋ ವಯಸಾ ಸುಭದ್ದ,

ಯಂ ಪಬ್ಬಜಿಂ ಕಿಂಕುಸಲಾನುಏಸೀ।
ವಸ್ಸಾನಿ ಪಞ್ಞಾಸ ಸಮಾಧಿಕಾನಿ,
ಯತೋ ಅಹಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಸುಭದ್ದ॥

ಞಾಯಸ್ಸ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಪದೇಸವತ್ತೀ,
ಇತೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ಸಮಣೋಪಿ ನತ್ಥಿ॥

"ದುತಿಯೋಪಿ ಸಮಣೋ ನತ್ಥಿ। ತತಿಯೋಪಿ ಸಮಣೋ ನತ್ಥಿ। ಚತುತ್ಥೋಪಿ ಸಮಣೋ ನತ್ಥಿ। ಸುಞ್ಞಾ ಪರಪ್ಪವಾದಾ ಸಮಣೇಭಿ ಅಞ್ಞೇಹಿ। ಇಮೇ ಚ, ಸುಭದ್ದ, ಭಿಕ್ಖೂ ಸಮ್ಮಾ ವಿಹರೇಯ್ಯುಂ, ಅಸುಞ್ಞೋ ಲೋಕೋ ಅರಹನ್ತೇಹಿ ಅಸ್ಸಾ"ತಿ।

೨೧೫. ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಸುಭದ್ದೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭನ್ತೇ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭನ್ತೇ, ನಿಕ್ಕುಜ್ಜಿತಂ ವಾ ಉಕ್ಕುಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಂ ವಾ ವಿವರೇಯ್ಯ, ಮೂಳ್ಹಸ್ಸ ವಾ ಮಗ್ಗಂ ಆಚಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಅನ್ಧಕಾರೇ ವಾ ತೇಲಪಜ್ಜೋತಂ ಧಾರೇಯ್ಯ, 'ಚಕ್ಖುಮನ್ತೋ ರೂಪಾನಿ ದಕ್ಖನ್ತೀ'ತಿ, ಏವಮೇವಂ ಭಗವತಾ ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ಧಮ್ಮೋ ಪಕಾಸಿತೋ। ಏಸಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವನ್ತಂ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛಾಮಿ ಧಮ್ಮಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಞ್ಚ। ಲಭೇಯ್ಯಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ, ಲಭೇಯ್ಯಂ ಉಪಸಮ್ಪದ"ನ್ತಿ। "ಯೋ ಖೋ, ಸುಭದ್ದ, ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಪುಬ್ಬೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ಆಕಙ್ಖತಿ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ, ಆಕಙ್ಖತಿ ಉಪಸಮ್ಪದಂ, ಸೋ ಚತ್ತಾರೋ ಮಾಸೇ ಪರಿವಸತಿ। ಚತುನ್ನಂ ಮಾಸಾನಂ ಅಚ್ಚಯೇನ ಆರದ್ಧಚಿತ್ತಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಪಬ್ಬಾಜೇನ್ತಿ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇನ್ತಿ ಭಿಕ್ಖುಭಾವಾಯ। ಅಪಿ ಚ ಮೇತ್ಥ ಪುಗ್ಗಲವೇಮತ್ತತಾ ವಿದಿತಾ"ತಿ। "ಸಚೇ, ಭನ್ತೇ, ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಪುಬ್ಬಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ಆಕಙ್ಖನ್ತಾ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಆಕಙ್ಖನ್ತಾ ಉಪಸಮ್ಪದಂ ಚತ್ತಾರೋ ಮಾಸೇ ಪರಿವಸನ್ತಿ, ಚತುನ್ನಂ ಮಾಸಾನಂ ಅಚ್ಚಯೇನ ಆರದ್ಧಚಿತ್ತಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಪಬ್ಬಾಜೇನ್ತಿ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇನ್ತಿ ಭಿಕ್ಖುಭಾವಾಯ। ಅಹಂ ಚತ್ತಾರಿ ವಸ್ಸಾನಿ ಪರಿವಸಿಸ್ಸಾಮಿ, ಚತುನ್ನಂ ವಸ್ಸಾನಂ ಅಚ್ಚಯೇನ ಆರದ್ಧಚಿತ್ತಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಪಬ್ಬಾಜೇನ್ತು ಉಪಸಮ್ಪಾದೇನ್ತು ಭಿಕ್ಖುಭಾವಾಯಾ"ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ತೇನಹಾನನ್ದ, ಸುಭದ್ದಂ ಪಬ್ಬಾಜೇಹೀ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಸುಭದ್ದೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಏತದವೋಚ - "ಲಾಭಾ ವೋ, ಆವುಸೋ ಆನನ್ದ; ಸುಲದ್ಧಂ ವೋ, ಆವುಸೋ ಆನನ್ದ, ಯೇ ಏತ್ಥ ಸತ್ಥು [ಸತ್ಥಾರಾ (ಸ್ಯಾ॰)] ಸಮ್ಮುಖಾ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕಾಭಿಸೇಕೇನ ಅಭಿಸಿತ್ತಾ"ತಿ। ಅಲತ್ಥ ಖೋ ಸುಭದ್ದೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ, ಅಲತ್ಥ ಉಪಸಮ್ಪದಂ। ಅಚಿರೂಪಸಮ್ಪನ್ನೋ ಖೋ ಪನಾಯಸ್ಮಾ ಸುಭದ್ದೋ ಏಕೋ ವೂಪಕಟ್ಠೋ ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಆತಾಪೀ ಪಹಿತತ್ತೋ ವಿಹರನ್ತೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ - 'ಯಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಸಮ್ಮದೇವ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜನ್ತಿ' ತದನುತ್ತರಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹಾಸಿ। 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ'ತಿ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿ। ಅಞ್ಞತರೋ ಖೋ ಪನಾಯಸ್ಮಾ ಸುಭದ್ದೋ ಅರಹತಂ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಛಿಮೋ ಸಕ್ಖಿಸಾವಕೋ ಅಹೋಸೀತಿ।

ಪಞ್ಚಮೋ ಭಾಣವಾರೋ।

ತಥಾಗತಪಚ್ಛಿಮವಾಚಾ

೨೧೬. ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಸಿಯಾ ಖೋ ಪನಾನನ್ದ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಏವಮಸ್ಸ - 'ಅತೀತಸತ್ಥುಕಂ ಪಾವಚನಂ, ನತ್ಥಿ ನೋ ಸತ್ಥಾ'ತಿ। ನ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಆನನ್ದ, ಏವಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಯೋ ವೋ, ಆನನ್ದ, ಮಯಾ ಧಮ್ಮೋ ಚ ವಿನಯೋ ಚ ದೇಸಿತೋ ಪಞ್ಞತ್ತೋ, ಸೋ ವೋ ಮಮಚ್ಚಯೇನ ಸತ್ಥಾ। ಯಥಾ ಖೋ ಪನಾನನ್ದ, ಏತರಹಿ ಭಿಕ್ಖೂ

ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಆವುಸೋವಾದೇನ ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ, ನ ಖೋ ಮಮಚ್ಚಯೇನ ಏವಂ ಸಮುದಾಚರಿತಬ್ಬಂ। ಥೇರತರೇನ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ನವಕತರೋ ಭಿಕ್ಖು ನಾಮೇನ ವಾ ಗೋತ್ತೇನ ವಾ ಆವುಸೋವಾದೇನ ವಾ ಸಮುದಾಚರಿತಬ್ಬೋ। ನವಕತರೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಥೇರತರೋ ಭಿಕ್ಖು 'ಭನ್ತೇ'ತಿ ವಾ 'ಆಯಸ್ಮಾ'ತಿ ವಾ ಸಮುದಾಚರಿತಬ್ಬೋ। ಆಕಙ್ಖಮಾನೋ, ಆನನ್ದ, ಸಙ್ಘೋ ಮಮಚ್ಚಯೇನ ಖುದ್ದಾನುಖುದ್ದಕಾನಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ ಸಮೂಹನತು। ಛನ್ನಸ್ಸ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಮಮಚ್ಚಯೇನ ಬ್ರಹ್ಮದಣ್ಡೋ ದಾತಬ್ಬೋ"ತಿ। "ಕತಮೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಬ್ರಹ್ಮದಣ್ಡೋ"ತಿ? "ಛನ್ನೋ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಯಂ ಇಚ್ಛೇಯ್ಯ, ತಂ ವದೇಯ್ಯ। ಸೋ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ನೇವ ವತ್ತಬ್ಬೋ, ನ ಓವದಿತಬ್ಬೋ, ನ ಅನುಸಾಸಿತಬ್ಬೋ"ತಿ।

೨೧೭. ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಸಿಯಾ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಭಿಕ್ಖುಸ್ಸಾಪಿ ಕಙ್ಖಾ ವಾ ವಿಮತಿ ವಾ ಬುದ್ಧೇ ವಾ ಧಮ್ಮೇ ವಾ ಸಙ್ಘೇ ವಾ ಮಗ್ಗೇ ವಾ ಪಟಿಪದಾಯ ವಾ, ಪುಚ್ಛಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾ ಪಚ್ಛಾ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಿನೋ ಅಹುವತ್ಥ – 'ಸಮ್ಮುಖೀಭೂತೋ ನೋ ಸತ್ಥಾ ಅಹೋಸಿ , ನ ಮಯಂ ಸಕ್ಖಿಮ್ಹಾ ಭಗವನ್ತಂ ಸಮ್ಮುಖಾ ಪಟಿಪುಚ್ಛಿತು'" ನ್ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ತುಣ್ಹೀ ಅಹೇಸುಂ। ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಭಗವಾ…ಪೇ॰… ತತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಸಿಯಾ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಭಿಕ್ಖುಸ್ಸಾಪಿ ಕಙ್ಖಾ ವಾ ವಿಮತಿ ವಾ ಬುದ್ಧೇ ವಾ ಧಮ್ಮೇ ವಾ ಸಙ್ಘೇ ವಾ ಮಗ್ಗೇ ವಾ ಪಟಿಪದಾಯ ವಾ, ಪುಚ್ಛಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾ ಪಚ್ಛಾ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಿನೋ ಅಹುವತ್ಥ – 'ಸಮ್ಮುಖೀಭೂತೋ ನೋ ಸತ್ಥಾ ಅಹೋಸಿ , ನ ಮಯಂ ಸಕ್ಖಿಮ್ಹಾ ಭಗವನ್ತಂ ಸಮ್ಮುಖಾ ಪಟಿಪುಚ್ಛಿತು'" ನ್ತಿ। ತತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ತುಣ್ಹೀ ಅಹೇಸುಂ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಸಿಯಾ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ಥುಗಾರವೇನಪಿ ನ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯಾಥ। ಸಹಾಯಕೋಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಹಾಯಕಸ್ಸ ಆರೋಚೇತೂ"ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ತುಣ್ಹೀ ಅಹೇಸುಂ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಅಚ್ಛರಿಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಬ್ಭುತಂ, ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ಪಸನ್ನೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ, 'ನತ್ಥಿ ಏಕಭಿಕ್ಖುಸ್ಸಾಪಿ ಕಙ್ಖಾ ವಾ ವಿಮತಿ ವಾ ಬುದ್ಧೇ ವಾ ಧಮ್ಮೇ ವಾ ಸಙ್ಘೇ ವಾ ಮಗ್ಗೇ ವಾ ಪಟಿಪದಾಯ ವಾ'"ತಿ। "ಪಸಾದಾ ಖೋ ತ್ವಂ, ಆನನ್ದ, ವದೇಸಿ, ಞಾಣಮೇವ ಹೇತ್ಥ, ಆನನ್ದ, ತಥಾಗತಸ್ಸ। ನತ್ಥಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ ಏಕಭಿಕ್ಖುಸ್ಸಾಪಿ ಕಙ್ಖಾ ವಾ ವಿಮತಿ ವಾ ಬುದ್ಧೇ ವಾ ಧಮ್ಮೇ ವಾ ಸಙ್ಘೇ ವಾ ಮಗ್ಗೇ ವಾ ಪಟಿಪದಾಯ ವಾ। ಇಮೇಸಞ್ಹಿ, ಆನನ್ದ, ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಭಿಕ್ಖುಸತಾನಂ ಯೋ ಪಚ್ಛಿಮಕೋ ಭಿಕ್ಖು, ಸೋ ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣೋ"ತಿ।

೨೧೮. ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಹನ್ದ ದಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಮನ್ತಯಾಮಿ ವೋ, ವಯಧಮ್ಮಾ ಸಙ್ಖಾರಾ ಅಪ್ಪಮಾದೇನ ಸಮ್ಪಾದೇಥಾ"ತಿ। ಅಯಂ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪಚ್ಛಿಮಾ ವಾಚಾ।

ಪರಿನಿಬ್ಬುತಕಥಾ

೨೧೯. ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿ, ಪಠಮಜ್ಝಾನಾ ವುಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿ, ದುತಿಯಜ್ಝಾನಾ ವುಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿ, ತತಿಯಜ್ಝಾನಾ ವುಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿ। ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಾ ವುಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿ, ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ವುಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ವುಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿ, ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ವುಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿ, ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ವುಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಅನುರುದ್ಧಂ ಏತದವೋಚ – "ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ, ಭನ್ತೇ ಅನುರುದ್ಧ , ಭಗವಾ"ತಿ। "ನಾವುಸೋ ಆನನ್ದ, ಭಗವಾ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ, ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಂ ಸಮಾಪನ್ನೋ"ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ವುಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿ, ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ವುಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿ, ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ವುಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ವುಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿ, ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ವುಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿ, ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಾ ವುಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿ, ತತಿಯಜ್ಝಾನಾ ವುಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿ, ದುತಿಯಜ್ಝಾನಾ ವುಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿ, ಪಠಮಜ್ಝಾನಾ ವುಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿ, ದುತಿಯಜ್ಝಾನಾ ವುಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿ, ತತಿಯಜ್ಝಾನಾ ವುಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿ, ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಾ ವುಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಸಮನನ್ತರಾ ಭಗವಾ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿ।

೨೨೦. ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಭಗವತಿ ಸಹ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಾ ಮಹಾಭೂಮಿಚಾಲೋ ಅಹೋಸಿ ಭಿಂಸನಕೋ ಸಲೋಮಹಂಸೋ। ದೇವದುನ್ದುಭಿಯೋ ಚ ಫಲಿಂಸು। ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಭಗವತಿ ಸಹ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಾ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸಹಮ್ಪತಿ ಇಮಂ ಗಾಥಂ ಅಭಾಸಿ –

“ಸಬ್ಬೇವ ನಿಕ್ಖಿಪಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಭೂತಾ ಲೋಕೇ ಸಮುಸ್ಸಯಂ।
ಯತ್ಥ ಏತಾದಿಸೋ ಸತ್ಥಾ, ಲೋಕೇ ಅಪ್ಪಟಿಪುಗ್ಗಲೋ।
ತಥಾಗತೋ ಬಲಪ್ಪತ್ತೋ, ಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ”ತಿ॥

೨೨೧. ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಭಗವತಿ ಸಹ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಾ ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ಇಮಂ ಗಾಥಂ ಅಭಾಸಿ –

“ಅನಿಚ್ಚಾ ವತ ಸಙ್ಖಾರಾ, ಉಪ್ಪಾದವಯಧಮ್ಮಿನೋ।
ಉಪ್ಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ, ತೇಸಂ ವೂಪಸಮೋ ಸುಖೋ”ತಿ॥

೨೨೨. ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಭಗವತಿ ಸಹ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಾ ಆಯಸ್ಮಾ ಅನುರುದ್ಧೋ ಇಮಾ ಗಾಥಾಯೋ ಅಭಾಸಿ –

“ನಾಹು ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೋ, ಠಿತಚಿತ್ತಸ್ಸ ತಾದಿನೋ।
ಅನೇಜೋ ಸನ್ತಿಮಾರಬ್ಭ, ಯಂ ಕಾಲಮಕರೀ ಮುನಿ॥

“ಅಸಲ್ಲೀನೇನ ಚಿತ್ತೇನ, ವೇದನಂ ಅಜ್ಝವಾಸಯಿ।
ಪಜ್ಜೋತಸ್ಸೇವ ನಿಬ್ಬಾನಂ, ವಿಮೋಕ್ಖೋ ಚೇತಸೋ ಅಹೂ”ತಿ॥

೨೨೩. ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಭಗವತಿ ಸಹ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಾ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಇಮಂ ಗಾಥಂ ಅಭಾಸಿ –

“ತದಾಸಿ ಯಂ ಭಿಂಸನಕಂ, ತದಾಸಿ ಲೋಮಹಂಸನಂ।
ಸಬ್ಬಾಕಾರವರೂಪೇತೇ, ಸಮ್ಬುದ್ಧೇ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ”ತಿ॥

೨೨೪. ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಭಗವತಿ ಯೇ ತೇ ತತ್ಥ ಭಿಕ್ಖೂ ಅವೀತರಾಗಾ ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಬಾಹಾ ಪಗ್ಗಯ್ಹ ಕನ್ದನ್ತಿ, ಛಿನ್ನಪಾತಂ ಪಪತನ್ತಿ, ಆವಟ್ಟನ್ತಿ ವಿವಟ್ಟನ್ತಿ, “ಅತಿಖಿಪ್ಪಂ ಭಗವಾ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ , ಅತಿಖಿಪ್ಪಂ ಸುಗತೋ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ, ಅತಿಖಿಪ್ಪಂ ಚಕ್ಖುಂ ಲೋಕೇ ಅನ್ತರಹಿತೋ”ತಿ। ಯೇ ಪನ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ವೀತರಾಗಾ, ತೇ ಸತಾ ಸಮ್ಪಜಾನಾ ಅಧಿವಾಸೇನ್ತಿ – “ಅನಿಚ್ಚಾ ಸಙ್ಖಾರಾ, ತಂ ಕುತೇತ್ಥ ಲಬ್ಭಾ”ತಿ।

೨೨೫. ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಅನುರುದ್ಧೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಅಲಂ, ಆವುಸೋ, ಮಾ ಸೋಚಿತ್ಥ ಮಾ ಪರಿದೇವಿತ್ಥ। ನನು ಏತಂ, ಆವುಸೋ, ಭಗವತಾ ಪಟಿಕಚ್ಚೇವ ಅಕ್ಖಾತಂ - 'ಸಬ್ಬೇಹೇವ ಪಿಯೇಹಿ ಮನಾಪೇಹಿ ನಾನಾಭಾವೋ ವಿನಾಭಾವೋ ಅಞ್ಞಥಾಭಾವೋ'। ತಂ ಕುತೇತ್ಥ, ಆವುಸೋ, ಲಬ್ಭಾ। 'ಯಂ ತಂ ಜಾತಂ ಭೂತಂ ಸಙ್ಖತಂ ಪಲೋಕಧಮ್ಮಂ, ತಂ ವತ ಮಾ ಪಲುಜ್ಜೀ'ತಿ, ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ । ದೇವತಾ, ಆವುಸೋ, ಉಜ್ಝಾಯನ್ತೀ"ತಿ। "ಕಥಂಭೂತಾ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಅನುರುದ್ಧೋ ದೇವತಾ ಮನಸಿ ಕರೋತೀ"ತಿ [ಭನ್ತೇ ಅನುರುದ್ಧ ದೇವತಾ ಮನಸಿ ಕರೋನ್ತೀತಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)]?

"ಸನ್ತಾವುಸೋ ಆನನ್ದ, ದೇವತಾ ಆಕಾಸೇ ಪಥವೀಸಞ್ಞಿನಿಯೋ ಕೇಸೇ ಪಕಿರಿಯ ಕನ್ದನ್ತಿ, ಬಾಹಾ ಪಗ್ಗಯ್ಹ ಕನ್ದನ್ತಿ, ಛಿನ್ನಪಾತಂ ಪಪತನ್ತಿ, ಆವಟ್ಟನ್ತಿ, ವಿವಟ್ಟನ್ತಿ - 'ಅತಿಖಿಪ್ಪಂ ಭಗವಾ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ, ಅತಿಖಿಪ್ಪಂ ಸುಗತೋ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ, ಅತಿಖಿಪ್ಪಂ ಚಕ್ಖುಂ ಲೋಕೇ ಅನ್ತರಹಿತೋ'ತಿ। ಸನ್ತಾವುಸೋ ಆನನ್ದ, ದೇವತಾ ಪಥವಿಯಾ ಪಥವೀಸಞ್ಞಿನಿಯೋ ಕೇಸೇ ಪಕಿರಿಯ ಕನ್ದನ್ತಿ, ಬಾಹಾ ಪಗ್ಗಯ್ಹ ಕನ್ದನ್ತಿ, ಛಿನ್ನಪಾತಂ ಪಪತನ್ತಿ, ಆವಟ್ಟನ್ತಿ, ವಿವಟ್ಟನ್ತಿ - 'ಅತಿಖಿಪ್ಪಂ ಭಗವಾ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ , ಅತಿಖಿಪ್ಪಂ ಸುಗತೋ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ, ಅತಿಖಿಪ್ಪಂ ಚಕ್ಖುಂ ಲೋಕೇ ಅನ್ತರಹಿತೋ'ತಿ। ಯಾ ಪನ ತಾ ದೇವತಾ ವೀತರಾಗಾ, ತಾ ಸತಾ ಸಮ್ಪಜಾನಾ ಅಧಿವಾಸೇನ್ತಿ - 'ಅನಿಚ್ಚಾ ಸಙ್ಖಾರಾ, ತಂ ಕುತೇತ್ಥ ಲಬ್ಭಾ'ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಅನುರುದ್ಧೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಆನನ್ದೋ ತಂ ರತ್ತಾವಸೇಸಂ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ವೀತಿನಾಮೇಸುಂ।

೨೨೬. ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಅನುರುದ್ಧೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಗಚ್ಛಾವುಸೋ ಆನನ್ದ, ಕುಸಿನಾರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಕೋಸಿನಾರಕಾನಂ ಮಲ್ಲಾನಂ ಆರೋಚೇಹಿ - 'ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ, ವಾಸೇಟ್ಠಾ, ಭಗವಾ, ಯಸ್ಸದಾನಿ ಕಾಲಂ ಮಞ್ಞಥಾ'"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಅನುರುದ್ಧಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಅತ್ತದುತಿಯೋ ಕುಸಿನಾರಂ ಪಾವಿಸಿ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಕೋಸಿನಾರಕಾ ಮಲ್ಲಾ ಸನ್ಥಾಗಾರೇ ಸನ್ನಿಪತಿತಾ ಹೋನ್ತಿ ತೇನೇವ ಕರಣೀಯೇನ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಯೇನ ಕೋಸಿನಾರಕಾನಂ ಮಲ್ಲಾನಂ ಸನ್ಥಾಗಾರಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಕೋಸಿನಾರಕಾನಂ ಮಲ್ಲಾನಂ ಆರೋಚೇಸಿ - 'ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ, ವಾಸೇಟ್ಠಾ, ಭಗವಾ, ಯಸ್ಸದಾನಿ ಕಾಲಂ ಮಞ್ಞಥಾ'ತಿ। ಇದಮಾಯಸ್ಮತೋ ಆನನ್ದಸ್ಸ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ಮಲ್ಲಾ ಚ ಮಲ್ಲಪುತ್ತಾ ಚ ಮಲ್ಲಸುಣಿಸಾ ಚ ಮಲ್ಲಪಜಾಪತಿಯೋ ಚ ಅಘಾವಿನೋ ದುಮ್ಮನಾ ಚೇತೋದುಕ್ಖಸಮಪ್ಪಿತಾ ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಕೇಸೇ ಪಕಿರಿಯ ಕನ್ದನ್ತಿ, ಬಾಹಾ ಪಗ್ಗಯ್ಹ ಕನ್ದನ್ತಿ, ಛಿನ್ನಪಾತಂ ಪಪತನ್ತಿ, ಆವಟ್ಟನ್ತಿ, ವಿವಟ್ಟನ್ತಿ - "ಅತಿಖಿಪ್ಪಂ ಭಗವಾ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ, ಅತಿಖಿಪ್ಪಂ ಸುಗತೋ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ, ಅತಿಖಿಪ್ಪಂ ಚಕ್ಖುಂ ಲೋಕೇ ಅನ್ತರಹಿತೋ"ತಿ।

ಬುದ್ಧಸರೀರಪೂಜಾ

೨೨೭. ಅಥ ಖೋ ಕೋಸಿನಾರಕಾ ಮಲ್ಲಾ ಪುರಿಸೇ ಆಣಾಪೇಸುಂ - "ತೇನ ಹಿ, ಭಣೇ, ಕುಸಿನಾರಾಯಂ ಗನ್ಧಮಾಲಞ್ಚ ಸಬ್ಬಞ್ಚ ತಾಳಾವಚರಂ ಸನ್ನಿಪಾತೇಥಾ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಕೋಸಿನಾರಕಾ ಮಲ್ಲಾ ಗನ್ಧಮಾಲಞ್ಚ ಸಬ್ಬಞ್ಚ ತಾಳಾವಚರಂ ಪಞ್ಚ ಚ ದುಸ್ಸಯುಗಸತಾನಿ ಆದಾಯ ಯೇನ ಉಪವತ್ತನಂ ಮಲ್ಲಾನಂ ಸಾಲವನಂ, ಯೇನ ಭಗವತೋ ಸರೀರಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತೋ ಸರೀರಂ ನಚ್ಚೇಹಿ ಗೀತೇಹಿ ವಾದಿತೇಹಿ ಮಾಲೇಹಿ ಗನ್ಧೇಹಿ ಸಕ್ಕರೋನ್ತಾ ಗರುಂ ಕರೋನ್ತಾ ಮಾನೇನ್ತಾ ಪೂಜೇನ್ತಾ ಚೇಲವಿತಾನಾನಿ ಕರೋನ್ತಾ ಮಣ್ಡಲಮಾಳೇ ಪಟಿಯಾದೇನ್ತಾ ಏಕದಿವಸಂ ವೀತಿನಾಮೇಸುಂ।

ಅಥ ಖೋ ಕೋಸಿನಾರಕಾನಂ ಮಲ್ಲಾನಂ ಏತದಹೋಸಿ - "ಅತಿವಿಕಾಲೋ ಖೋ ಅಜ್ಜ ಭಗವತೋ ಸರೀರಂ ಝಾಪೇತುಂ, ಸ್ವೇ ದಾನಿ ಮಯಂ ಭಗವತೋ ಸರೀರಂ ಝಾಪೇಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಕೋಸಿನಾರಕಾ ಮಲ್ಲಾ ಭಗವತೋ ಸರೀರಂ ನಚ್ಚೇಹಿ ಗೀತೇಹಿ ವಾದಿತೇಹಿ ಮಾಲೇಹಿ ಗನ್ಧೇಹಿ ಸಕ್ಕರೋನ್ತಾ ಗರುಂ ಕರೋನ್ತಾ ಮಾನೇನ್ತಾ ಪೂಜೇನ್ತಾ ಚೇಲವಿತಾನಾನಿ ಕರೋನ್ತಾ

ಮಣ್ಡಲಮಾಳೇ ಪಟಿಯಾದೇನ್ತಾ ದುತಿಯಮ್ಪಿ ದಿವಸಂ ವೀತಿನಾಮೇಸುಂ, ತತಿಯಮ್ಪಿ ದಿವಸಂ ವೀತಿನಾಮೇಸುಂ, ಚತುತ್ಥಮ್ಪಿ ದಿವಸಂ ವೀತಿನಾಮೇಸುಂ, ಪಞ್ಚಮಮ್ಪಿ ದಿವಸಂ ವೀತಿನಾಮೇಸುಂ, ಛಟ್ಠಮ್ಪಿ ದಿವಸಂ ವೀತಿನಾಮೇಸುಂ।

ಅಥ ಖೋ ಸತ್ತಮಂ ದಿವಸಂ ಕೋಸಿನಾರಕಾನಂ ಮಲ್ಲಾನಂ ಏತದಹೋಸಿ - "ಮಯಂ ಭಗವತೋ ಸರೀರಂ ನಚ್ಚೇಹಿ ಗೀತೇಹಿ ವಾದಿತೇಹಿ ಮಾಲೇಹಿ ಗನ್ಧೇಹಿ ಸಕ್ಕರೋನ್ತಾ ಗರುಂ ಕರೋನ್ತಾ ಮಾನೇನ್ತಾ ಪೂಜೇನ್ತಾ ದಕ್ಖಿಣೇನ ದಕ್ಖಿಣಂ ನಗರಸ್ಸ ಹರಿತ್ವಾ ಬಾಹಿರೇನ ಬಾಹಿರಂ ದಕ್ಖಿಣತೋ ನಗರಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಸರೀರಂ ಝಾಪೇಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ।

೨೨೮. ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಅಟ್ಠ ಮಲ್ಲಪಾಮೋಕ್ಖಾ ಸೀಸಂನ್ಹಾತಾ ಅಹತಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ನಿವತ್ಥಾ "ಮಯಂ ಭಗವತೋ ಸರೀರಂ ಉಚ್ಚಾರೇಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ನ ಸಕ್ಕೋನ್ತಿ ಉಚ್ಚಾರೇತುಂ। ಅಥ ಖೋ ಕೋಸಿನಾರಕಾ ಮಲ್ಲಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಅನುರುದ್ಧಂ ಏತದವೋಚುಂ - "ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ ಅನುರುದ್ಧ, ಹೇತು ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನಿಮೇ ಅಟ್ಠ ಮಲ್ಲಪಾಮೋಕ್ಖಾ ಸೀಸಂನ್ಹಾತಾ ಅಹತಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ನಿವತ್ಥಾ 'ಮಯಂ ಭಗವತೋ ಸರೀರಂ ಉಚ್ಚಾರೇಸ್ಸಾಮಾ'ತಿ ನ ಸಕ್ಕೋನ್ತಿ ಉಚ್ಚಾರೇತು"ನ್ತಿ? "ಅಞ್ಞಥಾ ಖೋ, ವಾಸೇಟ್ಠಾ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ, ಅಞ್ಞಥಾ ದೇವತಾನಂ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ"ತಿ। "ಕಥಂ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ದೇವತಾನಂ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ"ತಿ? "ತುಮ್ಹಾಕಂ ಖೋ, ವಾಸೇಟ್ಠಾ, ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ - 'ಮಯಂ ಭಗವತೋ ಸರೀರಂ ನಚ್ಚೇಹಿ ಗೀತೇಹಿ ವಾದಿತೇಹಿ ಮಾಲೇಹಿ ಗನ್ಧೇಹಿ ಸಕ್ಕರೋನ್ತಾ ಗರುಂ ಕರೋನ್ತಾ ಮಾನೇನ್ತಾ ಪೂಜೇನ್ತಾ ದಕ್ಖಿಣೇನ ದಕ್ಖಿಣಂ ನಗರಸ್ಸ ಹರಿತ್ವಾ ಬಾಹಿರೇನ ಬಾಹಿರಂ ದಕ್ಖಿಣತೋ ನಗರಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಸರೀರಂ ಝಾಪೇಸ್ಸಾಮಾ'ತಿ; ದೇವತಾನಂ ಖೋ, ವಾಸೇಟ್ಠಾ, ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ - 'ಮಯಂ ಭಗವತೋ ಸರೀರಂ ದಿಬ್ಬೇಹಿ ನಚ್ಚೇಹಿ ಗೀತೇಹಿ ವಾದಿತೇಹಿ ಗನ್ಧೇಹಿ ಸಕ್ಕರೋನ್ತಾ ಗರುಂ ಕರೋನ್ತಾ ಮಾನೇನ್ತಾ ಪೂಜೇನ್ತಾ ಉತ್ತರೇನ ಉತ್ತರಂ ನಗರಸ್ಸ ಹರಿತ್ವಾ ಉತ್ತರೇನ ದ್ವಾರೇನ ನಗರಂ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ಮಜ್ಝೇನ ಮಜ್ಝಂ ನಗರಸ್ಸ ಹರಿತ್ವಾ ಪುರತ್ಥಿಮೇನ ದ್ವಾರೇನ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಪುರತ್ಥಿಮತೋ ನಗರಸ್ಸ ಮಕುಟಬನ್ಧನಂ ನಾಮ ಮಲ್ಲಾನಂ ಚೇತಿಯಂ ಏತ್ಥ ಭಗವತೋ ಸರೀರಂ ಝಾಪೇಸ್ಸಾಮಾ'ತಿ। "ಯಥಾ, ಭನ್ತೇ, ದೇವತಾನಂ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ, ತಥಾ ಹೋತೂ"ತಿ।

೨೨೯. ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಕುಸಿನಾರಾ ಯಾವ ಸನ್ಧಿಸಮಲಸಂಕಟೀರಾ ಜಣ್ಣುಮತ್ತೇನ ಓಧಿನಾ ಮನ್ದಾರವಪುಪ್ಫೇಹಿ ಸನ್ಥತಾ [ಸಣ್ಠಿತಾ (ಸ್ಯಾ॰)] ಹೋತಿ। ಅಥ ಖೋ ದೇವತಾ ಚ ಕೋಸಿನಾರಕಾ ಚ ಮಲ್ಲಾ ಭಗವತೋ ಸರೀರಂ ದಿಬ್ಬೇಹಿ ಚ ಮಾನುಸಕೇಹಿ ಚ ನಚ್ಚೇಹಿ ಗೀತೇಹಿ ವಾದಿತೇಹಿ ಮಾಲೇಹಿ ಗನ್ಧೇಹಿ ಸಕ್ಕರೋನ್ತಾ ಗರುಂ ಕರೋನ್ತಾ ಮಾನೇನ್ತಾ ಪೂಜೇನ್ತಾ ಉತ್ತರೇನ ಉತ್ತರಂ ನಗರಸ್ಸ ಹರಿತ್ವಾ ಉತ್ತರೇನ ದ್ವಾರೇನ ನಗರಂ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ಮಜ್ಝೇನ ಮಜ್ಝಂ ನಗರಸ್ಸ ಹರಿತ್ವಾ ಪುರತ್ಥಿಮೇನ ದ್ವಾರೇನ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಪುರತ್ಥಿಮತೋ ನಗರಸ್ಸ ಮಕುಟಬನ್ಧನಂ ನಾಮ ಮಲ್ಲಾನಂ ಚೇತಿಯಂ ಏತ್ಥ ಚ ಭಗವತೋ ಸರೀರಂ ನಿಕ್ಖಿಪಿಂಸು।

೨೩೦. ಅಥ ಖೋ ಕೋಸಿನಾರಕಾ ಮಲ್ಲಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಏತದವೋಚುಂ - "ಕಥಂ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ ಆನನ್ದ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ಸರೀರೇ ಪಟಿಪಜ್ಜಾಮಾ"ತಿ? "ಯಥಾ ಖೋ, ವಾಸೇಟ್ಠಾ, ರಞ್ಞೋ ಚಕ್ಕವತ್ತಿಸ್ಸ ಸರೀರೇ ಪಟಿಪಜ್ಜನ್ತಿ, ಏವಂ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಸರೀರೇ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ। "ಕಥಂ ಪನ, ಭನ್ತೇ ಆನನ್ದ, ರಞ್ಞೋ ಚಕ್ಕವತ್ತಿಸ್ಸ ಸರೀರೇ ಪಟಿಪಜ್ಜನ್ತೀ"ತಿ? "ರಞ್ಞೋ, ವಾಸೇಟ್ಠಾ, ಚಕ್ಕವತ್ತಿಸ್ಸ ಸರೀರಂ ಅಹತೇನ ವತ್ಥೇನ ವೇಠೇನ್ತಿ, ಅಹತೇನ ವತ್ಥೇನ ವೇಠೇತ್ವಾ ವಿಹತೇನ ಕಪ್ಪಾಸೇನ ವೇಠೇನ್ತಿ, ವಿಹತೇನ ಕಪ್ಪಾಸೇನ ವೇಠೇತ್ವಾ ಅಹತೇನ ವತ್ಥೇನ ವೇಠೇನ್ತಿ। ಏತೇನ ಉಪಾಯೇನ ಪಞ್ಚಹಿ ಯುಗಸತೇಹಿ ರಞ್ಞೋ ಚಕ್ಕವತ್ತಿಸ್ಸ ಸರೀರಂ ವೇಠೇತ್ವಾ ಆಯಸಾಯ ತೇಲದೋಣಿಯಾ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞಿಸ್ಸಾ ಆಯಸಾಯ ದೋಣಿಯಾ ಪಟಿಕುಜ್ಜಿತ್ವಾ ಸಬ್ಬಗನ್ಧಾನಂ ಚಿತಕಂ ಕರಿತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಚಕ್ಕವತ್ತಿಸ್ಸ ಸರೀರಂ ಝಾಪೇನ್ತಿ। ಚಾತುಮಹಾಪಥೇ ರಞ್ಞೋ ಚಕ್ಕವತ್ತಿಸ್ಸ ಥೂಪಂ ಕರೋನ್ತಿ । ಏವಂ ಖೋ, ವಾಸೇಟ್ಠಾ, ರಞ್ಞೋ ಚಕ್ಕವತ್ತಿಸ್ಸ ಸರೀರೇ ಪಟಿಪಜ್ಜನ್ತಿ। ಯಥಾ ಖೋ, ವಾಸೇಟ್ಠಾ, ರಞ್ಞೋ ಚಕ್ಕವತ್ತಿಸ್ಸ ಸರೀರೇ ಪಟಿಪಜ್ಜನ್ತಿ, ಏವಂ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಸರೀರೇ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಂ। ಚಾತುಮಹಾಪಥೇ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಥೂಪೋ ಕಾತಬ್ಬೋ। ತತ್ಥ ಯೇ ಮಾಲಂ ವಾ ಗನ್ಧಂ ವಾ ಚುಣ್ಣಕಂ ವಾ ಆರೋಪೇಸ್ಸನ್ತಿ ವಾ ಅಭಿವಾದೇಸ್ಸನ್ತಿ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ವಾ ಪಸಾದೇಸ್ಸನ್ತಿ, ತೇಸಂ ತಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ

ಸುಖಾಯಾ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಕೋಸಿನಾರಕಾ ಮಲ್ಲಾ ಪುರಿಸೇ ಆಣಾಪೇಸುಂ - "ತೇನ ಹಿ, ಭಣೇ, ಮಲ್ಲಾನಂ ವಿಹತಂ ಕಪ್ಪಾಸಂ ಸನ್ನಿಪಾತೇಥಾ"ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಕೋಸಿನಾರಕಾ ಮಲ್ಲಾ ಭಗವತೋ ಸರೀರಂ ಅಹತೇನ ವತ್ಥೇನ ವೇಠೇತ್ವಾ ವಿಹತೇನ ಕಪ್ಪಾಸೇನ ವೇಠೇಸುಂ, ವಿಹತೇನ ಕಪ್ಪಾಸೇನ ವೇಠೇತ್ವಾ ಅಹತೇನ ವತ್ಥೇನ ವೇಠೇಸುಂ। ಏತೇನ ಉಪಾಯೇನ ಪಞ್ಚಹಿ ಯುಗಸತೇಹಿ ಭಗವತೋ ಸರೀರಂ ವೇಠೇತ್ವಾ ಆಯಸಾಯ ತೇಲದೋಣಿಯಾ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞಿಸ್ಸಾ ಆಯಸಾಯ ದೋಣಿಯಾ ಪಟಿಕುಜ್ಜಿತ್ವಾ ಸಬ್ಬಗನ್ಧಾನಂ ಚಿತಕಂ ಕರಿತ್ವಾ ಭಗವತೋ ಸರೀರಂ ಚಿತಕಂ ಆರೋಪೇಸುಂ।

ಮಹಾಕಸ್ಸಪತ್ಥೇರವತ್ಥು

೨೩೧. ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೋ ಪಾವಾಯ ಕುಸಿನಾರಂ ಅದ್ಧಾನಮಗ್ಗಪ್ಪಟಿಪ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ ಮಹತಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಪಞ್ಚಮತ್ತೇಹಿ ಭಿಕ್ಖುಸತೇಹಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೋ ಮಗ್ಗಾ ಓಕ್ಕಮ್ಮ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ರುಕ್ಖಮೂಲೇ ನಿಸೀದಿ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಅಞ್ಞತರೋ ಆಜೀವಕೋ ಕುಸಿನಾರಾಯ ಮನ್ದಾರವಪುಪ್ಫಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಾವಂ ಅದ್ಧಾನಮಗ್ಗಪ್ಪಟಿಪ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೋ ತಂ ಆಜೀವಕಂ ದೂರತೋವ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ, ದಿಸ್ವಾ ತಂ ಆಜೀವಕಂ ಏತದವೋಚ - "ಅಪಾವುಸೋ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸತ್ಥಾರಂ ಜಾನಾಸೀ"ತಿ? "ಆಮಾವುಸೋ, ಜಾನಾಮಿ, ಅಜ್ಜ ಸತ್ತಾಹಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ। ತತೋ ಮೇ ಇದಂ ಮನ್ದಾರವಪುಪ್ಫಂ ಗಹಿತ"ನ್ತಿ। ತತ್ಥ ಯೇ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಅವೀತರಾಗಾ ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಬಾಹಾ ಪಗ್ಗಯ್ಹ ಕನ್ದನ್ತಿ, ಛಿನ್ನಪಾತಂ ಪಪತನ್ತಿ, ಆವಟ್ಟನ್ತಿ, ವಿವಟ್ಟನ್ತಿ - "ಅತಿಖಿಪ್ಪಂ ಭಗವಾ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ, ಅತಿಖಿಪ್ಪಂ ಸುಗತೋ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ, ಅತಿಖಿಪ್ಪಂ ಚಕ್ಖುಂ ಲೋಕೇ ಅನ್ತರಹಿತೋ"ತಿ। ಯೇ ಪನ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ವೀತರಾಗಾ, ತೇ ಸತಾ ಸಮ್ಪಜಾನಾ ಅಧಿವಾಸೇನ್ತಿ - "ಅನಿಚ್ಚಾ ಸಙ್ಖಾರಾ, ತಂ ಕುತೇತ್ಥ ಲಬ್ಭಾ"ತಿ।

೨೩೨. ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಸುಭದ್ದೋ ನಾಮ ವುದ್ಧಪಬ್ಬಜಿತೋ ತಸ್ಸಂ ಪರಿಸಾಯಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ। ಅಥ ಖೋ ಸುಭದ್ದೋ ವುದ್ಧಪಬ್ಬಜಿತೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಏತದವೋಚ - "ಅಲಂ, ಆವುಸೋ, ಮಾ ಸೋಚಿತ್ಥ, ಮಾ ಪರಿದೇವಿತ್ಥ, ಸುಮುತ್ತಾ ಮಯಂ ತೇನ ಮಹಾಸಮಣೇನ। ಉಪದ್ದುತಾ ಚ ಹೋಮ - 'ಇದಂ ವೋ ಕಪ್ಪತಿ, ಇದಂ ವೋ ನ ಕಪ್ಪತೀ'ತಿ। ಇದಾನಿ ಪನ ಮಯಂ ಯಂ ಇಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮ, ತಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮ, ಯಂ ನ ಇಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮ, ನ ತಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಅಲಂ, ಆವುಸೋ, ಮಾ ಸೋಚಿತ್ಥ, ಮಾ ಪರಿದೇವಿತ್ಥ। ನನು ಏತಂ , ಆವುಸೋ, ಭಗವತಾ ಪಟಿಕಚ್ಚೇವ ಅಕ್ಖಾತಂ - 'ಸಬ್ಬೇಹೇವ ಪಿಯೇಹಿ ಮನಾಪೇಹಿ ನಾನಾಭಾವೋ ವಿನಾಭಾವೋ ಅಞ್ಞಥಾಭಾವೋ'। ತಂ ಕುತೇತ್ಥ, ಆವುಸೋ, ಲಬ್ಭಾ। 'ಯಂ ತಂ ಜಾತಂ ಭೂತಂ ಸಙ್ಖತಂ ಪಲೋಕಧಮ್ಮಂ, ತಂ ತಥಾಗತಸ್ಸಾಪಿ ಸರೀರಂ ಮಾ ಪಲುಜ್ಜೀ'ತಿ, ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತೀ"ತಿ।

೨೩೩. ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಚತ್ತಾರೋ ಮಲ್ಲಪಾಮೋಕ್ಖಾ ಸೀಸಂನ್ಹಾತಾ ಅಹತಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ನಿವತ್ಥಾ - "ಮಯಂ ಭಗವತೋ ಚಿತಕಂ ಆಳಿಮ್ಪೇಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ನ ಸಕ್ಕೋನ್ತಿ ಆಳಿಮ್ಪೇತುಂ। ಅಥ ಖೋ ಕೋಸಿನಾರಕಾ ಮಲ್ಲಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಅನುರುದ್ಧಂ ಏತದವೋಚುಂ - "ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ ಅನುರುದ್ಧ, ಹೇತು ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನಿಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಮಲ್ಲಪಾಮೋಕ್ಖಾ ಸೀಸಂನ್ಹಾತಾ ಅಹತಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ನಿವತ್ಥಾ - 'ಮಯಂ ಭಗವತೋ ಚಿತಕಂ ಆಳಿಮ್ಪೇಸ್ಸಾಮಾ'ತಿ ನ ಸಕ್ಕೋನ್ತಿ ಆಳಿಮ್ಪೇತು"ನ್ತಿ? "ಅಞ್ಞಥಾ ಖೋ, ವಾಸೇಟ್ಠಾ, ದೇವತಾನಂ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ"ತಿ। "ಕಥಂ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ದೇವತಾನಂ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ"ತಿ? "ದೇವತಾನಂ ಖೋ, ವಾಸೇಟ್ಠಾ, ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ - 'ಅಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೋ ಪಾವಾಯ ಕುಸಿನಾರಂ ಅದ್ಧಾನಮಗ್ಗಪ್ಪಟಿಪ್ಪನ್ನೋ ಮಹತಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಪಞ್ಚಮತ್ತೇಹಿ ಭಿಕ್ಖುಸತೇಹಿ। ನ ತಾವ ಭಗವತೋ ಚಿತಕೋ ಪಜ್ಜಲಿಸ್ಸತಿ, ಯಾವಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೋ ಭಗವತೋ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ನ ವನ್ದಿಸ್ಸತೀ'"ತಿ। "ಯಥಾ, ಭನ್ತೇ, ದೇವತಾನಂ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ, ತಥಾ ಹೋತೂ"ತಿ।

೨೩೪. ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೋ ಯೇನ ಕುಸಿನಾರಾ ಮಕುಟಬನ್ಧನಂ ನಾಮ ಮಲ್ಲಾನಂ ಚೇತಿಯಂ, ಯೇನ ಭಗವತೋ ಚಿತಕೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏಕಂಸಂ ಚೀವರಂ ಕತ್ವಾ ಅಞ್ಜಲಿಂ ಪಣಾಮೇತ್ವಾ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಚಿತಕಂ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಭಗವತೋ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದಿ। ತಾನಿಪಿ ಖೋ ಪಞ್ಚಭಿಕ್ಖುಸತಾನಿ ಏಕಂಸಂ ಚೀವರಂ ಕತ್ವಾ ಅಞ್ಜಲಿಂ ಪಣಾಮೇತ್ವಾ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಚಿತಕಂ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಭಗವತೋ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದಿಂಸು। ವನ್ದಿತೇ ಚ ಪನಾಯಸ್ಮತಾ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೇನ ತೇಹಿ ಚ ಪಞ್ಚಹಿ ಭಿಕ್ಖುಸತೇಹಿ ಸಯಮೇವ ಭಗವತೋ ಚಿತಕೋ ಪಜ್ಜಲಿ।

೨೩೫. ಝಾಯಮಾನಸ್ಸ ಖೋ ಪನ ಭಗವತೋ ಸರೀರಸ್ಸ ಯಂ ಅಹೋಸಿ ಛವೀತಿ ವಾ ಚಮ್ಮನ್ತಿ ವಾ ಮಂಸನ್ತಿ ವಾ ನ್ಹಾರೂತಿ ವಾ ಲಸಿಕಾತಿ ವಾ, ತಸ್ಸ ನೇವ ಛಾರಿಕಾ ಪಞ್ಞಾಯಿತ್ಥ, ನ ಮಸಿ; ಸರೀರಾನೇವ ಅವಸಿಸ್ಸಿಂಸು। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಸಪ್ಪಿಸ್ಸ ವಾ ತೇಲಸ್ಸ ವಾ ಝಾಯಮಾನಸ್ಸ ನೇವ ಛಾರಿಕಾ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ನ ಮಸಿ; ಏವಮೇವ ಭಗವತೋ ಸರೀರಸ್ಸ ಝಾಯಮಾನಸ್ಸ ಯಂ ಅಹೋಸಿ ಛವೀತಿ ವಾ ಚಮ್ಮನ್ತಿ ವಾ ಮಂಸನ್ತಿ ವಾ ನ್ಹಾರೂತಿ ವಾ ಲಸಿಕಾತಿ ವಾ, ತಸ್ಸ ನೇವ ಛಾರಿಕಾ ಪಞ್ಞಾಯಿತ್ಥ, ನ ಮಸಿ; ಸರೀರಾನೇವ ಅವಸಿಸ್ಸಿಂಸು। ತೇಸಞ್ಚ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ದುಸ್ಸಯುಗಸತಾನಂ ದ್ವೇವ ದುಸ್ಸಾನಿ ನ ಡಯ್ಹಿಂಸು ಯಞ್ಚ ಸಬ್ಬಅಬ್ಭನ್ತರಿಮಂ ಯಞ್ಚ ಬಾಹಿರಂ। ದಡ್ಢೇ ಚ ಖೋ ಪನ ಭಗವತೋ ಸರೀರೇ ಅನ್ತಲಿಕ್ಖಾ ಉದಕಧಾರಾ ಪಾತುಭವಿತ್ವಾ ಭಗವತೋ ಚಿತಕಂ ನಿಬ್ಬಾಪೇಸಿ। ಉದಕಸಾಲತೋಪಿ [ಉದಕಂ ಸಾಲತೋಪಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಅಬ್ಭುನ್ನಮಿತ್ವಾ ಭಗವತೋ ಚಿತಕಂ ನಿಬ್ಬಾಪೇಸಿ। ಕೋಸಿನಾರಕಾಪಿ ಮಲ್ಲಾ ಸಬ್ಬಗನ್ಧೋದಕೇನ ಭಗವತೋ ಚಿತಕಂ ನಿಬ್ಬಾಪೇಸುಂ। ಅಥ ಖೋ ಕೋಸಿನಾರಕಾ ಮಲ್ಲಾ ಭಗವತೋ ಸರೀರಾನಿ ಸತ್ತಾಹಂ ಸನ್ಧಾಗಾರೇ ಸತ್ತಿಪಞ್ಜರಂ ಕರಿತ್ವಾ ಧನುಪಾಕಾರಂ ಪರಿಕ್ಖಿಪಾಪೇತ್ವಾ [ಪರಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ (ಸ್ಯಾ॰)] ನಚ್ಚೇಹಿ ಗೀತೇಹಿ ವಾದಿತೇಹಿ ಮಾಲೇಹಿ ಗನ್ಧೇಹಿ ಸಕ್ಕರಿಂಸು ಗರುಂ ಕರಿಂಸು ಮಾನೇಸುಂ ಪೂಜೇಸುಂ।

ಸರೀರಧಾತುವಿಭಾಜನಂ

೨೩೬. ಅಸ್ಸೋಸಿ ಖೋ ರಾಜಾ ಮಾಗಧೋ ಅಜಾತಸತ್ತು ವೇದೇಹಿಪುತ್ತೋ – ''ಭಗವಾ ಕಿರ ಕುಸಿನಾರಾಯಂ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ''ತಿ। ಅಥ ಖೋ ರಾಜಾ ಮಾಗಧೋ ಅಜಾತಸತ್ತು ವೇದೇಹಿಪುತ್ತೋ ಕೋಸಿನಾರಕಾನಂ ಮಲ್ಲಾನಂ ದೂತಂ ಪಾಹೇಸಿ – ''ಭಗವಾಪಿ ಖತ್ತಿಯೋ ಅಹಮ್ಪಿ ಖತ್ತಿಯೋ, ಅಹಮ್ಪಿ ಅರಹಾಮಿ ಭಗವತೋ ಸರೀರಾನಂ ಭಾಗಂ, ಅಹಮ್ಪಿ ಭಗವತೋ ಸರೀರಾನಂ ಥೂಪಞ್ಚ ಮಹಞ್ಚ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ''ತಿ।

ಅಸ್ಸೋಸುಂ ಖೋ ವೇಸಾಲಿಕಾ ಲಿಚ್ಛವೀ – ''ಭಗವಾ ಕಿರ ಕುಸಿನಾರಾಯಂ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ''ತಿ। ಅಥ ಖೋ ವೇಸಾಲಿಕಾ ಲಿಚ್ಛವೀ ಕೋಸಿನಾರಕಾನಂ ಮಲ್ಲಾನಂ ದೂತಂ ಪಾಹೇಸುಂ – ''ಭಗವಾಪಿ ಖತ್ತಿಯೋ ಮಯಮ್ಪಿ ಖತ್ತಿಯಾ, ಮಯಮ್ಪಿ ಅರಹಾಮ ಭಗವತೋ ಸರೀರಾನಂ ಭಾಗಂ, ಮಯಮ್ಪಿ ಭಗವತೋ ಸರೀರಾನಂ ಥೂಪಞ್ಚ ಮಹಞ್ಚ ಕರಿಸ್ಸಾಮಾ''ತಿ।

ಅಸ್ಸೋಸುಂ ಖೋ ಕಪಿಲವತ್ಥುವಾಸೀ ಸಕ್ಯಾ – ''ಭಗವಾ ಕಿರ ಕುಸಿನಾರಾಯಂ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ''ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಕಪಿಲವತ್ಥುವಾಸೀ ಸಕ್ಯಾ ಕೋಸಿನಾರಕಾನಂ ಮಲ್ಲಾನಂ ದೂತಂ ಪಾಹೇಸುಂ – ''ಭಗವಾ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಞಾತಿಸೇಟ್ಠೋ , ಮಯಮ್ಪಿ ಅರಹಾಮ ಭಗವತೋ ಸರೀರಾನಂ ಭಾಗಂ, ಮಯಮ್ಪಿ ಭಗವತೋ ಸರೀರಾನಂ ಥೂಪಞ್ಚ ಮಹಞ್ಚ ಕರಿಸ್ಸಾಮಾ''ತಿ।

ಅಸ್ಸೋಸುಂ ಖೋ ಅಲ್ಲಕಪ್ಪಕಾ ಬುಲಯೋ [ಥೂಲಯೋ (ಸ್ಯಾ॰)] – ''ಭಗವಾ ಕಿರ ಕುಸಿನಾರಾಯಂ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ''ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಅಲ್ಲಕಪ್ಪಕಾ ಬುಲಯೋ ಕೋಸಿನಾರಕಾನಂ ಮಲ್ಲಾನಂ ದೂತಂ ಪಾಹೇಸುಂ – ''ಭಗವಾಪಿ ಖತ್ತಿಯೋ ಮಯಮ್ಪಿ ಖತ್ತಿಯಾ, ಮಯಮ್ಪಿ ಅರಹಾಮ ಭಗವತೋ ಸರೀರಾನಂ ಭಾಗಂ, ಮಯಮ್ಪಿ ಭಗವತೋ ಸರೀರಾನಂ ಥೂಪಞ್ಚ ಮಹಞ್ಚ ಕರಿಸ್ಸಾಮಾ''ತಿ ।

ಅಸ್ಸೋಸುಂ ಖೋ ರಾಮಗಾಮಕಾ ಕೋಳಿಯಾ – ''ಭಗವಾ ಕಿರ ಕುಸಿನಾರಾಯಂ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ''ತಿ। ಅಥ ಖೋ ರಾಮಗಾಮಕಾ ಕೋಳಿಯಾ ಕೋಸಿನಾರಕಾನಂ ಮಲ್ಲಾನಂ ದೂತಂ ಪಾಹೇಸುಂ – ''ಭಗವಾಪಿ ಖತ್ತಿಯೋ ಮಯಮ್ಪಿ ಖತ್ತಿಯಾ,

ಮಯಮ್ಪಿ ಅರಹಾಮ ಭಗವತೋ ಸರೀರಾನಂ ಭಾಗಂ, ಮಯಮ್ಪಿ ಭಗವತೋ ಸರೀರಾನಂ ಥೂಪಞ್ಚ ಮಹಞ್ಚ ಕರಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ।

ಅಸ್ಸೋಸಿ ಖೋ ವೇಟ್ಠದೀಪಕೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ - "ಭಗವಾ ಕಿರ ಕುಸಿನಾರಾಯಂ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ವೇಟ್ಠದೀಪಕೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಕೋಸಿನಾರಕಾನಂ ಮಲ್ಲಾನಂ ದೂತಂ ಪಾಹೇಸಿ - "ಭಗವಾಪಿ ಖತ್ತಿಯೋ ಅಹಂ ಪಿಸ್ಮಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ, ಅಹಮ್ಪಿ ಅರಹಾಮಿ ಭಗವತೋ ಸರೀರಾನಂ ಭಾಗಂ, ಅಹಮ್ಪಿ ಭಗವತೋ ಸರೀರಾನಂ ಥೂಪಞ್ಚ ಮಹಞ್ಚ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ।

ಅಸ್ಸೋಸುಂ ಖೋ ಪಾವೇಯ್ಯಕಾ ಮಲ್ಲಾ - "ಭಗವಾ ಕಿರ ಕುಸಿನಾರಾಯಂ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಪಾವೇಯ್ಯಕಾ ಮಲ್ಲಾ ಕೋಸಿನಾರಕಾನಂ ಮಲ್ಲಾನಂ ದೂತಂ ಪಾಹೇಸುಂ - "ಭಗವಾಪಿ ಖತ್ತಿಯೋ ಮಯಮ್ಪಿ ಖತ್ತಿಯಾ, ಮಯಮ್ಪಿ ಅರಹಾಮ ಭಗವತೋ ಸರೀರಾನಂ ಭಾಗಂ, ಮಯಮ್ಪಿ ಭಗವತೋ ಸರೀರಾನಂ ಥೂಪಞ್ಚ ಮಹಞ್ಚ ಕರಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಕೋಸಿನಾರಕಾ ಮಲ್ಲಾ ತೇ ಸಙ್ಘೇ ಗಣೇ ಏತದವೋಚುಂ - "ಭಗವಾ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಗಾಮಕ್ಖೇತ್ತೇ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ, ನ ಮಯಂ ದಸ್ಸಾಮ ಭಗವತೋ ಸರೀರಾನಂ ಭಾಗ"ನ್ತಿ।

೨೩೭. ಏವಂ ವುತ್ತೇ ದೋಣೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ತೇ ಸಙ್ಘೇ ಗಣೇ ಏತದವೋಚ -

"ಸುಣನ್ತು ಭೋನ್ತೋ ಮಮ ಏಕವಾಚಂ,
ಅಮ್ಹಾಕ [ಧನ್ತಾನುರಕ್ಖಣತ್ಥಂ ನಿಗ್ಗಹೀತಲೋಪೋ]। ಬುದ್ಧೋ ಅಹು ಖನ್ತಿವಾದೋ।
ನ ಹಿ ಸಾಧು ಯಂ ಉತ್ತಮಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ,
ಸರೀರಭಾಗೇ ಸಿಯಾ ಸಮ್ಪಹಾರೋ॥

ಸಬ್ಬೇವ ಭೋನ್ತೋ ಸಹಿತಾ ಸಮಗ್ಗಾ,
ಸಮ್ಮೋದಮಾನಾ ಕರೋಮಟ್ಠಭಾಗೇ।
ವಿತ್ಥಾರಿಕಾ ಹೋನ್ತು ದಿಸಾಸು ಥೂಪಾ,
ಬಹೂ ಜನಾ ಚಕ್ಖುಮತೋ ಪಸನ್ನಾ"ತಿ॥

೨೩೮. "ತೇನ ಹಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ತ್ವಞ್ಞೇವ ಭಗವತೋ ಸರೀರಾನಿ ಅಟ್ಠಧಾ ಸಮಂ ಸವಿಭತ್ತಂ ವಿಭಜಾಹೀ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭೋ"ತಿ ಖೋ ದೋಣೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ತೇಸಂ ಸಙ್ಘಾನಂ ಗಣಾನಂ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಭಗವತೋ ಸರೀರಾನಿ ಅಟ್ಠಧಾ ಸಮಂ ಸುವಿಭತ್ತಂ ವಿಭಜಿತ್ವಾ ತೇ ಸಙ್ಘೇ ಗಣೇ ಏತದವೋಚ - "ಇಮಂ ಮೇ ಭೋನ್ತೋ ತುಮ್ಬಂ ದದನ್ತು ಅಹಮ್ಪಿ ತುಮ್ಬಸ್ಸ ಥೂಪಞ್ಚ ಮಹಞ್ಚ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ಅದಂಸು ಖೋ ತೇ ದೋಣಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ತುಮ್ಬಂ।

ಅಸ್ಸೋಸುಂ ಖೋ ಪಿಪ್ಪಲಿವನಿಯಾ [ಪಿಪ್ಫಲಿವನಿಯಾ (ಸ್ಯಾ॰)] ಮೋರಿಯಾ - "ಭಗವಾ ಕಿರ ಕುಸಿನಾರಾಯಂ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಪಿಪ್ಪಲಿವನಿಯಾ ಮೋರಿಯಾ ಕೋಸಿನಾರಕಾನಂ ಮಲ್ಲಾನಂ ದೂತಂ ಪಾಹೇಸುಂ - "ಭಗವಾಪಿ ಖತ್ತಿಯೋ ಮಯಮ್ಪಿ ಖತ್ತಿಯಾ, ಮಯಮ್ಪಿ ಅರಹಾಮ ಭಗವತೋ ಸರೀರಾನಂ ಭಾಗಂ, ಮಯಮ್ಪಿ ಭಗವತೋ ಸರೀರಾನಂ ಥೂಪಞ್ಚ ಮಹಞ್ಚ ಕರಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ। "ನತ್ಥಿ ಭಗವತೋ ಸರೀರಾನಂ ಭಾಗೋ, ವಿಭತ್ತಾನಿ ಭಗವತೋ ಸರೀರಾನಿ। ಇತೋ ಅಙ್ಗಾರಂ ಹರಥಾ"ತಿ। ತೇ ತತೋ ಅಙ್ಗಾರಂ ಹರಿಂಸು [ಆಹರಿಂಸು (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)]।

ಧಾತುಥೂಪಪೂಜಾ

೨೩೯. ಅಥ ಖೋ ರಾಜಾ ಮಾಗಧೋ ಅಜಾತಸತ್ತು ವೇದೇಹಿಪುತ್ತೋ ರಾಜಗಹೇ ಭಗವತೋ ಸರೀರಾನಂ ಥೂಪಞ್ಚ ಮಹಞ್ಚ ಅಕಾಸಿ। ವೇಸಾಲಿಕಾಪಿ ಲಿಚ್ಛವೀ ವೇಸಾಲಿಯಂ ಭಗವತೋ ಸರೀರಾನಂ ಥೂಪಞ್ಚ ಮಹಞ್ಚ ಅಕಂಸು। ಕಪಿಲವತ್ಥುವಾಸೀಪಿ ಸಕ್ಯಾ ಕಪಿಲವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಭಗವತೋ ಸರೀರಾನಂ ಥೂಪಞ್ಚ ಮಹಞ್ಚ ಅಕಂಸು। ಅಲ್ಲಕಪ್ಪಕಾಪಿ ಬುಲಯೋ ಅಲ್ಲಕಪ್ಪೇ ಭಗವತೋ ಸರೀರಾನಂ ಥೂಪಞ್ಚ ಮಹಞ್ಚ ಅಕಂಸು। ರಾಮಗಾಮಕಾಪಿ ಕೋಳಿಯಾ ರಾಮಗಾಮೇ ಭಗವತೋ ಸರೀರಾನಂ ಥೂಪಞ್ಚ ಮಹಞ್ಚ ಅಕಂಸು। ವೇಟ್ಠದೀಪಕೋಪಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವೇಟ್ಠದೀಪೇ ಭಗವತೋ ಸರೀರಾನಂ ಥೂಪಞ್ಚ ಮಹಞ್ಚ ಅಕಾಸಿ। ಪಾವೇಯ್ಯಕಾಪಿ ಮಲ್ಲಾ ಪಾವಾಯಂ ಭಗವತೋ ಸರೀರಾನಂ ಥೂಪಞ್ಚ ಮಹಞ್ಚ ಅಕಂಸು। ಕೋಸಿನಾರಕಾಪಿ ಮಲ್ಲಾ ಕುಸಿನಾರಾಯಂ ಭಗವತೋ ಸರೀರಾನಂ ಥೂಪಞ್ಚ ಮಹಞ್ಚ ಅಕಂಸು। ದೋಣೋಪಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ತುಮ್ಬಸ್ಸ ಥೂಪಞ್ಚ ಮಹಞ್ಚ ಅಕಾಸಿ। ಪಿಪ್ಪಲಿವನಿಯಾಪಿ ಮೋರಿಯಾ ಪಿಪ್ಪಲಿವನೇ ಅಙ್ಗಾರಾನಂ ಥೂಪಞ್ಚ ಮಹಞ್ಚ ಅಕಂಸು। ಇತಿ ಅಟ್ಠ ಸರೀರಥೂಪಾ ನವಮೋ ತುಮ್ಬಥೂಪೋ ದಸಮೋ ಅಙ್ಗಾರಥೂಪೋ। ಏವಮೇತಂ ಭೂತಪುಬ್ಬನ್ತಿ।

೨೪೦. ಅಟ್ಠದೋಣಂ ಚಕ್ಖುಮತೋ ಸರೀರಂ, ಸತ್ತದೋಣಂ ಜಮ್ಬುದೀಪೇ ಮಹೇನ್ತಿ।

ಏಕಞ್ಚ ದೋಣಂ ಪುರಿಸವರುತ್ತಮಸ್ಸ, ರಾಮಗಾಮೇ ನಾಗರಾಜಾ ಮಹೇತಿ॥

ಏಕಾಹಿ ದಾಠಾ ತಿದಿವೇಹಿ ಪೂಜಿತಾ, ಏಕಾ ಪನ ಗನ್ಧಾರಪುರೇ ಮಹೀಯತಿ।
ಕಾಲಿಙ್ಗರಞ್ಞೋ ವಿಜಿತೇ ಪುನೇಕಂ, ಏಕಂ ಪನ ನಾಗರಾಜಾ ಮಹೇತಿ॥

ತಸ್ಸೇವ ತೇಜೇನ ಅಯಂ ವಸುನ್ಧರಾ,
ಆಯಾಗಸೇಟ್ಠೇಹಿ ಮಹೀ ಅಲಙ್ಕತಾ।
ಏವಂ ಇಮಂ ಚಕ್ಖುಮತೋ ಸರೀರಂ,
ಸುಸಕ್ಕತಂ ಸಕ್ಕತಸಕ್ಕತೇಹಿ॥

ದೇವಿನ್ದನಾಗಿನ್ದನರಿನ್ದಪೂಜಿತೋ ,
ಮನುಸ್ಸಿನ್ದಸೇಟ್ಠೇಹಿ ತಥೇವ ಪೂಜಿತೋ।
ತಂ ವನ್ದಥ [ತಂ ತಂ ವನ್ದಥ (ಸ್ಯಾ॰)] ಪಞ್ಜಲಿಕಾ ಲಭಿತ್ವಾ,
ಬುದ್ಧೋ ಹವೇ ಕಪ್ಪಸತೇಹಿ ದುಲ್ಲಭೋತಿ॥

ಚತ್ತಾಲೀಸ ಸಮಾ ದನ್ತಾ, ಕೇಸಾ ಲೋಮಾ ಚ ಸಬ್ಬಸೋ।
ದೇವಾ ಹರಿಂಸು ಏಕೇಕಂ, ಚಕ್ಕವಾಳಪರಮ್ಪರಾತಿ॥

ಮಹಾಪರಿನಿಬ್ಬಾನಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ತತಿಯಂ।

೪. ಮಹಾಸುದಸ್ಸನಸುತ್ತಂ

೨೪೧. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಕುಸಿನಾರಾಯಂ ವಿಹರತಿ ಉಪವತ್ತನೇ ಮಲ್ಲಾನಂ ಸಾಲವನೇ ಅನ್ತರೇನ ಯಮಕಸಾಲಾನಂ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಸಮಯೇ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಮಾ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಖುದ್ದಕನಗರಕೇ ಉಜ್ಜಙ್ಗಲನಗರಕೇ ಸಾಖಾನಗರಕೇ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿ। ಸನ್ತಿ, ಭನ್ತೇ, ಅಞ್ಞಾನಿ ಮಹಾನಗರಾನಿ। ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಚಮ್ಪಾ, ರಾಜಗಹಂ, ಸಾವತ್ಥಿ, ಸಾಕೇತಂ, ಕೋಸಮ್ಬೀ, ಬಾರಾಣಸೀ; ಏತ್ಥ ಭಗವಾ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯತು। ಏತ್ಥ ಬಹೂ ಖತ್ತಿಯಮಹಾಸಾಲಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಹಾಸಾಲಾ ಗಹಪತಿಮಹಾಸಾಲಾ ತಥಾಗತೇ ಅಭಿಪ್ಪಸನ್ನಾ, ತೇ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಸರೀರಪೂಜಂ ಕರಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ।

೨೪೨. "ಮಾ ಹೇವಂ, ಆನನ್ದ, ಅವಚ; ಮಾ ಹೇವಂ, ಆನನ್ದ, ಅವಚ - ಖುದ್ದಕನಗರಕಂ ಉಜ್ಜಙ್ಗಲನಗರಕಂ ಸಾಖಾನಗರಕ"ನ್ತಿ।

ಕುಸಾವತೀರಾಜಧಾನೀ

"ಭೂತಪುಬ್ಬಂ, ಆನನ್ದ, ರಾಜಾ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನೋ ನಾಮ ಅಹೋಸಿ ಖತ್ತಿಯೋ ಮುದ್ಧಾವಸಿತ್ತೋ [ಖತ್ತಿಯೋ ಮುದ್ಧಾಭಿಸಿತ್ತೋ (ಕ॰), ಚಕ್ಕವತ್ತೀಧಮ್ಮಿಕೋ ಧಮ್ಮರಾಜಾ (ಮಹಾಪರಿನಿಬ್ಬಾನಸುತ್ತ)] ಚಾತುರನ್ತೋ ವಿಜಿತಾವೀ ಜನಪದತ್ಥಾವರಿಯಪ್ಪತ್ತೋ । ರಞ್ಞೋ, ಆನನ್ದ, ಮಹಾಸುದಸ್ಸನಸ್ಸ ಅಯಂ ಕುಸಿನಾರಾ ಕುಸಾವತೀ ನಾಮ ರಾಜಧಾನೀ ಅಹೋಸಿ। ಪುರತ್ಥಿಮೇನ ಚ ಪಚ್ಛಿಮೇನ ಚ ದ್ವಾದಸಯೋಜನಾನಿ ಆಯಾಮೇನ, ಉತ್ತರೇನ ಚ ದಕ್ಖಿಣೇನ ಚ ಸತ್ತಯೋಜನಾನಿ ವಿತ್ಥಾರೇನ। ಕುಸಾವತೀ, ಆನನ್ದ, ರಾಜಧಾನೀ ಇದ್ಧಾ ಚೇವ ಅಹೋಸಿ ಫೀತಾ ಚ ಬಹುಜನಾ ಚ ಆಕಿಣ್ಣಮನುಸ್ಸಾ ಚ ಸುಭಿಕ್ಖಾ ಚ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆನನ್ದ , ದೇವಾನಂ ಆಳಕಮನ್ದಾ ನಾಮ ರಾಜಧಾನೀ ಇದ್ಧಾ ಚೇವ ಹೋತಿ ಫೀತಾ ಚ [ಇದ್ಧಾ ಚೇವ ಅಹೋಸಿ ಫೀತಾ ಚ (ಸ್ಯಾ॰)] ಬಹುಜನಾ ಚ ಆಕಿಣ್ಣಯಕ್ಖಾ ಚ ಸುಭಿಕ್ಖಾ ಚ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಕುಸಾವತೀ ರಾಜಧಾನೀ ಇದ್ಧಾ ಚೇವ ಅಹೋಸಿ ಫೀತಾ ಚ ಬಹುಜನಾ ಚ ಆಕಿಣ್ಣಮನುಸ್ಸಾ ಚ ಸುಭಿಕ್ಖಾ ಚ। ಕುಸಾವತೀ, ಆನನ್ದ , ರಾಜಧಾನೀ ದಸಹಿ ಸದ್ದೇಹಿ ಅವಿವಿತ್ತಾ ಅಹೋಸಿ ದಿವಾ ಚೇವ ರತ್ತಿಞ್ಚ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಹತ್ಥಿಸದ್ದೇನ ಅಸ್ಸಸದ್ದೇನ ರಥಸದ್ದೇನ ಭೇರಿಸದ್ದೇನ ಮುದಿಙ್ಗಸದ್ದೇನ ವೀಣಾಸದ್ದೇನ ಗೀತಸದ್ದೇನ ಸಙ್ಖಸದ್ದೇನ ಸಮ್ಮಸದ್ದೇನ ಪಾಣಿತಾಳಸದ್ದೇನ 'ಅಸ್ನಾಥ ಪಿವಥ ಖಾದಥಾ'ತಿ ದಸಮೇನ ಸದ್ದೇನ।

"ಕುಸಾವತೀ, ಆನನ್ದ, ರಾಜಧಾನೀ ಸತ್ತಹಿ ಪಾಕಾರೇಹಿ ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಾ ಅಹೋಸಿ। ಏಕೋ ಪಾಕಾರೋ ಸೋವಣ್ಣಮಯೋ, ಏಕೋ ರೂಪಿಯಮಯೋ, ಏಕೋ ವೇಳುರಿಯಮಯೋ, ಏಕೋ ಫಲಿಕಮಯೋ, ಏಕೋ ಲೋಹಿತಙ್ಕಮಯೋ [ಲೋಹಿತಙ್ಗಮಯೋ (ಕ॰), ಲೋಹಿತಕಮಯೋ (ಬ್ಯಾಕರಣೇಸು)], ಏಕೋ ಮಸಾರಗಲ್ಲಮಯೋ, ಏಕೋ ಸಬ್ಬರತನಮಯೋ। ಕುಸಾವತಿಯಾ, ಆನನ್ದ, ರಾಜಧಾನಿಯಾ ಚತುನ್ನಂ ವಣ್ಣಾನಂ ದ್ವಾರಾನಿ ಅಹೇಸುಂ। ಏಕಂ ದ್ವಾರಂ ಸೋವಣ್ಣಮಯಂ, ಏಕಂ ರೂಪಿಯಮಯಂ, ಏಕಂ ವೇಳುರಿಯಮಯಂ, ಏಕಂ ಫಲಿಕಮಯಂ । ಏಕೇಕಸ್ಮಿಂ ದ್ವಾರೇ ಸತ್ತ ಸತ್ತ ಏಸಿಕಾ ನಿಖಾತಾ ಅಹೇಸುಂ ತಿಪೋರಿಸಙ್ಗಾ ತಿಪೋರಿಸನಿಖಾತಾ ದ್ವಾದಸಪೋರಿಸಾ ಉಬ್ಬೇಧೇನ। ಏಕಾ ಏಸಿಕಾ ಸೋವಣ್ಣಮಯಾ, ಏಕಾ ರೂಪಿಯಮಯಾ, ಏಕಾ ವೇಳುರಿಯಮಯಾ, ಏಕಾ ಫಲಿಕಮಯಾ, ಏಕಾ ಲೋಹಿತಙ್ಕಮಯಾ, ಏಕಾ ಮಸಾರಗಲ್ಲಮಯಾ, ಏಕಾ ಸಬ್ಬರತನಮಯಾ। ಕುಸಾವತೀ, ಆನನ್ದ, ರಾಜಧಾನೀ ಸತ್ತಹಿ ತಾಲಪನ್ತೀಹಿ ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಾ ಅಹೋಸಿ। ಏಕಾ ತಾಲಪನ್ತಿ ಸೋವಣ್ಣಮಯಾ, ಏಕಾ ರೂಪಿಯಮಯಾ, ಏಕಾ ವೇಳುರಿಯಮಯಾ, ಏಕಾ ಫಲಿಕಮಯಾ, ಏಕಾ ಲೋಹಿತಙ್ಕಮಯಾ, ಏಕಾ ಮಸಾರಗಲ್ಲಮಯಾ, ಏಕಾ ಸಬ್ಬರತನಮಯಾ। ಸೋವಣ್ಣಮಯಸ್ಸ ತಾಲಸ್ಸ ಸೋವಣ್ಣಮಯೋ ಖನ್ಧೋ ಅಹೋಸಿ, ರೂಪಿಯಮಯಾನಿ ಪತ್ತಾನಿ ಚ ಫಲಾನಿ ಚ। ರೂಪಿಯಮಯಸ್ಸ ತಾಲಸ್ಸ ರೂಪಿಯಮಯೋ ಖನ್ಧೋ ಅಹೋಸಿ, ಸೋವಣ್ಣಮಯಾನಿ ಪತ್ತಾನಿ ಚ ಫಲಾನಿ ಚ। ವೇಳುರಿಯಮಯಸ್ಸ

ತಾಲಸ್ಸ ವೇಳುರಿಯಮಯೋ ಖನ್ಧೋ ಅಹೋಸಿ, ಫಲಿಕಮಯಾನಿ ಪತ್ತಾನಿ ಚ ಫಲಾನಿ ಚ। ಫಲಿಕಮಯಸ್ಸ ತಾಲಸ್ಸ ಫಲಿಕಮಯೋ ಖನ್ಧೋ ಅಹೋಸಿ, ವೇಳುರಿಯಮಯಾನಿ ಪತ್ತಾನಿ ಚ ಫಲಾನಿ ಚ। ಲೋಹಿತಙ್ಕಮಯಸ್ಸ ತಾಲಸ್ಸ ಲೋಹಿತಙ್ಕಮಯೋ ಖನ್ಧೋ ಅಹೋಸಿ, ಮಸಾರಗಲ್ಲಮಯಾನಿ ಪತ್ತಾನಿ ಚ ಫಲಾನಿ ಚ। ಮಸಾರಗಲ್ಲಮಯಸ್ಸ ತಾಲಸ್ಸ ಮಸಾರಗಲ್ಲಮಯೋ ಖನ್ಧೋ ಅಹೋಸಿ, ಲೋಹಿತಙ್ಕಮಯಾನಿ ಪತ್ತಾನಿ ಚ ಫಲಾನಿ ಚ। ಸಬ್ಬರತನಮಯಸ್ಸ ತಾಲಸ್ಸ ಸಬ್ಬರತನಮಯೋ ಖನ್ಧೋ ಅಹೋಸಿ, ಸಬ್ಬರತನಮಯಾನಿ ಪತ್ತಾನಿ ಚ ಫಲಾನಿ ಚ। ತಾಸಂ ಖೋ ಪನಾನನ್ದ, ತಾಲಪನ್ತೀನಂ ವಾತೇರಿತಾನಂ ಸದ್ದೋ ಅಹೋಸಿ ವಗ್ಗು ಚ ರಜನೀಯೋ ಚ ಖಮನೀಯೋ [ಕಮನೀಯೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ಚ ಮದನೀಯೋ ಚ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆನನ್ದ, ಪಞ್ಚಙ್ಗಿಕಸ್ಸ ತೂರಿಯಸ್ಸ ಸುವಿನೀತಸ್ಸ ಸುಪ್ಪಟಿತಾಳಿತಸ್ಸ ಸುಕುಸಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಹತಸ್ಸ ಸದ್ದೋ ಹೋತಿ ವಗ್ಗು ಚ ರಜನೀಯೋ ಚ ಖಮನೀಯೋ ಚ ಮದನೀಯೋ ಚ , ಏವಮೇವ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ತಾಸಂ ತಾಲಪನ್ತೀನಂ ವಾತೇರಿತಾನಂ ಸದ್ದೋ ಅಹೋಸಿ ವಗ್ಗು ಚ ರಜನೀಯೋ ಚ ಖಮನೀಯೋ ಚ ಮದನೀಯೋ ಚ। ಯೇ ಖೋ ಪನಾನನ್ದ, ತೇನ ಸಮಯೇನ ಕುಸಾವತಿಯಾ ರಾಜಧಾನಿಯಾ ಧುತ್ತಾ ಅಹೇಸುಂ ಸೋಣ್ಡಾ ಪಿಪಾಸಾ, ತೇ ತಾಸಂ ತಾಲಪನ್ತೀನಂ ವಾತೇರಿತಾನಂ ಸದ್ದೇನ ಪರಿಚಾರೇಸುಂ।

ಚಕ್ಕರತನಂ

೨೪೩. ‘‘ರಾಜಾ , ಆನನ್ದ, ಮಹಾಸುದಸ್ಸನೋ ಸತ್ತಹಿ ರತನೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅಹೋಸಿ ಚತೂಹಿ ಚ ಇದ್ಧೀಹಿ। ಕತಮೇಹಿ ಸತ್ತಹಿ? ಇಧಾನನ್ದ, ರಞ್ಞೋ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನಸ್ಸ ತದಹುಪೋಸಥೇ ಪನ್ನರಸೇ ಸೀಸಂನ್ಹಾತಸ್ಸ ಉಪೋಸಥಿಕಸ್ಸ ಉಪರಿಪಾಸಾದವರಗತಸ್ಸ ದಿಬ್ಬಂ ಚಕ್ಕರತನಂ ಪಾತುರಹೋಸಿ ಸಹಸ್ಸಾರಂ ಸನೇಮಿಕಂ ಸನಾಭಿಕಂ ಸಬ್ಬಾಕಾರಪರಿಪೂರಂ। ದಿಸ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - ‘ಸುತಂ ಖೋ ಪನೇತಂ - ‘‘ಯಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ಖತ್ತಿಯಸ್ಸ ಮುದ್ಧಾವಸಿತ್ತಸ್ಸ ತದಹುಪೋಸಥೇ ಪನ್ನರಸೇ ಸೀಸಂನ್ಹಾತಸ್ಸ ಉಪೋಸಥಿಕಸ್ಸ ಉಪರಿಪಾಸಾದವರಗತಸ್ಸ ದಿಬ್ಬಂ ಚಕ್ಕರತನಂ ಪಾತುಭವತಿ ಸಹಸ್ಸಾರಂ ಸನೇಮಿಕಂ ಸನಾಭಿಕಂ ಸಬ್ಬಾಕಾರಪರಿಪೂರಂ, ಸೋ ಹೋತಿ ರಾಜಾ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ’’ತಿ। ಅಸ್ಸಂ ನು ಖೋ ಅಹಂ ರಾಜಾ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ’ತಿ।

೨೪೪. ‘‘ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ರಾಜಾ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನೋ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಏಕಂಸಂ ಉತ್ತರಾಸಙ್ಗಂ ಕರಿತ್ವಾ ವಾಮೇನ ಹತ್ಥೇನ ಸುವಣ್ಣಭಿಙ್ಕಾರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಣೇನ ಹತ್ಥೇನ ಚಕ್ಕರತನಂ ಅಬ್ಭುಕ್ಕಿರಿ - ‘ಪವತ್ತತು ಭವಂ ಚಕ್ಕರತನಂ, ಅಭಿವಿಜಿನಾತು ಭವಂ ಚಕ್ಕರತನ’ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ತಂ, ಆನನ್ದ, ಚಕ್ಕರತನಂ ಪುರತ್ಥಿಮಂ ದಿಸಂ ಪವತ್ತಿ [ಪವತ್ತತಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)], ಅನ್ವದೇವ [ಅನುದೇವ (ಸ್ಯಾ॰)] ರಾಜಾ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನೋ ಸದ್ಧಿಂ ಚತುರಙ್ಗಿನಿಯಾ ಸೇನಾಯ, ಯಸ್ಮಿಂ ಖೋ ಪನಾನನ್ದ, ಪದೇಸೇ ಚಕ್ಕರತನಂ ಪತಿಟ್ಠಾಸಿ, ತತ್ಥ ರಾಜಾ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನೋ ವಾಸಂ ಉಪಗಚ್ಛಿ ಸದ್ಧಿಂ ಚತುರಙ್ಗಿನಿಯಾ ಸೇನಾಯ। ಯೇ ಖೋ ಪನಾನನ್ದ, ಪುರತ್ಥಿಮಾಯ ದಿಸಾಯ ಪಟಿರಾಜಾನೋ, ತೇ ರಾಜಾನಂ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಮಾಹಂಸು - ‘ಏಹಿ ಖೋ ಮಹಾರಾಜ, ಸ್ವಾಗತಂ ತೇ ಮಹಾರಾಜ, ಸಕಂ ತೇ ಮಹಾರಾಜ, ಅನುಸಾಸ ಮಹಾರಾಜಾ’ತಿ। ರಾಜಾ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನೋ ಏವಮಾಹ - ‘ಪಾಣೋ ನ ಹನ್ತಬ್ಬೋ, ಅದಿನ್ನಂ ನ ಆದಾತಬ್ಬಂ, ಕಾಮೇಸು ಮಿಚ್ಛಾ ನ ಚರಿತಬ್ಬಾ, ಮುಸಾ ನ ಭಣಿತಬ್ಬಾ, ಮಜ್ಜಂ ನ ಪಾತಬ್ಬಂ, ಯಥಾಭುತ್ತಞ್ಚ ಭುಞ್ಜಥಾ’ತಿ । ಯೇ ಖೋ ಪನಾನನ್ದ, ಪುರತ್ಥಿಮಾಯ ದಿಸಾಯ ಪಟಿರಾಜಾನೋ, ತೇ ರಞ್ಞೋ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನಸ್ಸ ಅನುಯನ್ತಾ ಅಹೇಸುಂ। ಅಥ ಖೋ ತಂ, ಆನನ್ದ, ಚಕ್ಕರತನಂ ಪುರತ್ಥಿಮಂ ಸಮುದ್ದಂ ಅಜ್ಝೋಗಾಹೇತ್ವಾ ಪಚ್ಚುತ್ತರಿತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಣಂ ದಿಸಂ ಪವತ್ತಿ...ಪೇ॰... ದಕ್ಖಿಣಂ ಸಮುದ್ದಂ ಅಜ್ಝೋಗಾಹೇತ್ವಾ ಪಚ್ಚುತ್ತರಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಿಮಂ ದಿಸಂ ಪವತ್ತಿ...ಪೇ॰... ಪಚ್ಛಿಮಂ ಸಮುದ್ದಂ ಅಜ್ಝೋಗಾಹೇತ್ವಾ ಪಚ್ಚುತ್ತರಿತ್ವಾ ಉತ್ತರಂ ದಿಸಂ ಪವತ್ತಿ, ಅನ್ವದೇವ ರಾಜಾ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನೋ ಸದ್ಧಿಂ ಚತುರಙ್ಗಿನಿಯಾ ಸೇನಾಯ। ಯಸ್ಮಿಂ ಖೋ ಪನಾನನ್ದ, ಪದೇಸೇ ಚಕ್ಕರತನಂ ಪತಿಟ್ಠಾಸಿ, ತತ್ಥ ರಾಜಾ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನೋ ವಾಸಂ ಉಪಗಚ್ಛಿ ಸದ್ಧಿಂ ಚತುರಙ್ಗಿನಿಯಾ ಸೇನಾಯ। ಯೇ ಖೋ ಪನಾನನ್ದ, ಉತ್ತರಾಯ ದಿಸಾಯ ಪಟಿರಾಜಾನೋ, ತೇ ರಾಜಾನಂ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಮಾಹಂಸು - ‘ಏಹಿ ಖೋ ಮಹಾರಾಜ, ಸ್ವಾಗತಂ ತೇ ಮಹಾರಾಜ, ಸಕಂ ತೇ ಮಹಾರಾಜ, ಅನುಸಾಸ ಮಹಾರಾಜಾ’ತಿ। ರಾಜಾ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನೋ ಏವಮಾಹ - ‘ಪಾಣೋ ನ ಹನ್ತಬ್ಬೋ, ಅದಿನ್ನಂ ನ

ಆದಾತಬ್ಬಂ, ಕಾಮೇಸು ಮಿಚ್ಛಾ ನ ಚರಿತಬ್ಬಾ, ಮುಸಾ ನ ಭಣಿತಬ್ಬಾ, ಮಜ್ಜಂ ನ ಪಾತಬ್ಬಂ , ಯಥಾಭುತ್ತಞ್ಚ ಭುಞ್ಜಥಾ'ತಿ। ಯೇ ಖೋ ಪನಾನನ್ದ, ಉತ್ತರಾಯ ದಿಸಾಯ ಪಟಿರಾಜಾನೋ , ತೇ ರಞ್ಞೋ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನಸ್ಸ ಅನುಯನ್ತಾ ಅಹೇಸುಂ।

೨೪೫. "ಅಥ ಖೋ ತಂ, ಆನನ್ದ, ಚಕ್ಕರತನಂ ಸಮುದ್ದಪರಿಯನ್ತಂ ಪಥವಿಂ ಅಭಿವಿಜಿನಿತ್ವಾ ಕುಸಾವತಿಂ ರಾಜಧಾನಿಂ ಪಚ್ಚಾಗನ್ತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನಸ್ಸ ಅನ್ತೇಪುರದ್ವಾರೇ ಅತ್ಥಕರಣಪಮುಖೇ ಅಕ್ಖಾಹತಂ ಮಞ್ಞೇ ಅಟ್ಠಾಸಿ ರಞ್ಞೋ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನಸ್ಸ ಅನ್ತೇಪುರಂ ಉಪಸೋಭಯಮಾನಂ। ರಞ್ಞೋ, ಆನನ್ದ, ಮಹಾಸುದಸ್ಸನಸ್ಸ ಏವರೂಪಂ ಚಕ್ಕರತನಂ ಪಾತುರಹೋಸಿ।

ಹತ್ಥಿರತನಂ

೨೪೬. "ಪುನ ಚಪರಂ, ಆನನ್ದ, ರಞ್ಞೋ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನಸ್ಸ ಹತ್ಥಿರತನಂ ಪಾತುರಹೋಸಿ ಸಬ್ಬಸೇತೋ ಸತ್ತಪ್ಪತಿಟ್ಠೋ ಇದ್ಧಿಮಾ ವೇಹಾಸಙ್ಗಮೋ ಉಪೋಸಥೋ ನಾಮ ನಾಗರಾಜಾ। ತಂ ದಿಸ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಪಸೀದಿ - 'ಭದ್ದಕಂ ವತ ಭೋ ಹತ್ಥಿಯಾನಂ, ಸಚೇ ದಮಥಂ ಉಪೇಯ್ಯಾ'ತಿ। ಅಥ ಖೋ ತಂ, ಆನನ್ದ, ಹತ್ಥಿರತನಂ - ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಗನ್ಧಹತ್ಥಾಜಾನಿಯೋ ದೀಘರತ್ತಂ ಸುಪರಿದನ್ತೋ, ಏವಮೇವ ದಮಥಂ ಉಪಗಚ್ಛಿ। ಭೂತಪುಬ್ಬಂ, ಆನನ್ದ, ರಾಜಾ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನೋ ತಮೇವ ಹತ್ಥಿರತನಂ ವೀಮಂಸಮಾನೋ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ಅಭಿರುಹಿತ್ವಾ ಸಮುದ್ದಪರಿಯನ್ತಂ ಪಥವಿಂ ಅನುಯಾಯಿತ್ವಾ ಕುಸಾವತಿಂ ರಾಜಧಾನಿಂ ಪಚ್ಚಾಗನ್ತ್ವಾ ಪಾತರಾಸಮಕಾಸಿ। ರಞ್ಞೋ, ಆನನ್ದ, ಮಹಾಸುದಸ್ಸನಸ್ಸ ಏವರೂಪಂ ಹತ್ಥಿರತನಂ ಪಾತುರಹೋಸಿ।

ಅಸ್ಸರತನಂ

೨೪೭. "ಪುನ ಚಪರಂ, ಆನನ್ದ, ರಞ್ಞೋ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನಸ್ಸ ಅಸ್ಸರತನಂ ಪಾತುರಹೋಸಿ ಸಬ್ಬಸೇತೋ ಕಾಳಸೀಸೋ ಮುಞ್ಜಕೇಸೋ ಇದ್ಧಿಮಾ ವೇಹಾಸಙ್ಗಮೋ ವಲಾಹಕೋ ನಾಮ ಅಸ್ಸರಾಜಾ। ತಂ ದಿಸ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಪಸೀದಿ - 'ಭದ್ದಕಂ ವತ ಭೋ ಅಸ್ಸಯಾನಂ ಸಚೇ ದಮಥಂ ಉಪೇಯ್ಯಾ'ತಿ। ಅಥ ಖೋ ತಂ , ಆನನ್ದ, ಅಸ್ಸರತನಂ ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಭದ್ದೋ ಅಸ್ಸಾಜಾನಿಯೋ ದೀಘರತ್ತಂ ಸುಪರಿದನ್ತೋ, ಏವಮೇವ ದಮಥಂ ಉಪಗಚ್ಛಿ। ಭೂತಪುಬ್ಬಂ, ಆನನ್ದ, ರಾಜಾ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನೋ ತಮೇವ ಅಸ್ಸರತನಂ ವೀಮಂಸಮಾನೋ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ಅಭಿರುಹಿತ್ವಾ ಸಮುದ್ದಪರಿಯನ್ತಂ ಪಥವಿಂ ಅನುಯಾಯಿತ್ವಾ ಕುಸಾವತಿಂ ರಾಜಧಾನಿಂ ಪಚ್ಚಾಗನ್ತ್ವಾ ಪಾತರಾಸಮಕಾಸಿ। ರಞ್ಞೋ, ಆನನ್ದ, ಮಹಾಸುದಸ್ಸನಸ್ಸ ಏವರೂಪಂ ಅಸ್ಸರತನಂ ಪಾತುರಹೋಸಿ।

ಮಣಿರತನಂ

೨೪೮. "ಪುನ ಚಪರಂ, ಆನನ್ದ, ರಞ್ಞೋ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನಸ್ಸ ಮಣಿರತನಂ ಪಾತುರಹೋಸಿ। ಸೋ ಅಹೋಸಿ ಮಣಿ ವೇಳುರಿಯೋ ಸುಭೋ ಜಾತಿಮಾ ಅಟ್ಠಂಸೋ ಸುಪರಿಕಮ್ಮಕತೋ ಅಚ್ಛೋ ವಿಪ್ಪಸನ್ನೋ ಅನಾವಿಲೋ ಸಬ್ಬಾಕಾರಸಮ್ಪನ್ನೋ। ತಸ್ಸ ಖೋ ಪನಾನನ್ದ, ಮಣಿರತನಸ್ಸ ಆಭಾ ಸಮನ್ತಾ ಯೋಜನಂ ಫುಟಾ ಅಹೋಸಿ। ಭೂತಪುಬ್ಬಂ, ಆನನ್ದ, ರಾಜಾ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನೋ ತಮೇವ ಮಣಿರತನಂ ವೀಮಂಸಮಾನೋ ಚತುರಙ್ಗಿನಿಂ ಸೇನಂ ಸನ್ನಯ್ಹಿತ್ವಾ ಮಣಿಂ ಧಜಗ್ಗಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ರತ್ತನ್ಧಕಾರತಿಮಿಸಾಯ ಪಾಯಾಸಿ। ಯೇ ಖೋ ಪನಾನನ್ದ, ಸಮನ್ತಾ ಗಾಮಾ ಅಹೇಸುಂ, ತೇ ತೇನೋಭಾಸೇನ ಕಮ್ಮನ್ತೇ ಪಯೋಜೇಸುಂ ದಿವಾತಿ ಮಞ್ಞಮಾನಾ। ರಞ್ಞೋ, ಆನನ್ದ, ಮಹಾಸುದಸ್ಸನಸ್ಸ ಏವರೂಪಂ ಮಣಿರತನಂ ಪಾತುರಹೋಸಿ।

ಇತ್ಥಿರತನಂ

೨೪೯. “ಪುನ ಚಪರಂ, ಆನನ್ದ, ರಞ್ಞೋ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನಸ್ಸ ಇತ್ಥಿರತನಂ ಪಾತುರಹೋಸಿ ಅಭಿರೂಪಾ ದಸ್ಸನೀಯಾ ಪಾಸಾದಿಕಾ ಪರಮಾಯ ವಣ್ಣಪೋಕ್ಖರತಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ನಾತಿದೀಘಾ ನಾತಿರಸ್ಸಾ ನಾತಿಕಿಸಾ ನಾತಿಥೂಲಾ ನಾತಿಕಾಳಿಕಾ ನಾಚ್ಚೋದಾತಾ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಾ ಮಾನುಸಿವಣ್ಣಂ [ಮಾನುಸ್ಸಿವಣ್ಣಂ (ಸ್ಯಾ॰)] ಅಪ್ಪತ್ತಾ ದಿಬ್ಬವಣ್ಣಂ। ತಸ್ಸ ಖೋ ಪನಾನನ್ದ, ಇತ್ಥಿರತನಸ್ಸ ಏವರೂಪೋ ಕಾಯಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಹೋತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ತೂಲಪಿಚುನೋ ವಾ ಕಪ್ಪಾಸಪಿಚುನೋ ವಾ। ತಸ್ಸ ಖೋ ಪನಾನನ್ದ, ಇತ್ಥಿರತನಸ್ಸ ಸೀತೇ ಉಣ್ಹಾನಿ ಗತ್ತಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ಉಣ್ಹೇ ಸೀತಾನಿ। ತಸ್ಸ ಖೋ ಪನಾನನ್ದ, ಇತ್ಥಿರತನಸ್ಸ ಕಾಯತೋ ಚನ್ದನಗನ್ಧೋ ವಾಯತಿ, ಮುಖತೋ ಉಪ್ಪಲಗನ್ಧೋ। ತಂ ಖೋ ಪನಾನನ್ದ, ಇತ್ಥಿರತನಂ ರಞ್ಞೋ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನಸ್ಸ ಪುಬ್ಬುಟ್ಠಾಯಿನೀ ಅಹೋಸಿ ಪಚ್ಛಾನಿಪಾತಿನೀ ಕಿಙ್ಕಾರಪಟಿಸ್ಸಾವಿನೀ ಮನಾಪಚಾರಿನೀ ಪಿಯವಾದಿನೀ। ತಂ ಖೋ ಪನಾನನ್ದ, ಇತ್ಥಿರತನಂ ರಾಜಾನಂ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನಂ ಮನಸಾಪಿ ನೋ ಅತಿಚರಿ [ಅತಿಚರೀ (ಕ॰), ಅತಿಚಾರೀ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)], ಕುತೋ ಪನ ಕಾಯೇನ। ರಞ್ಞೋ, ಆನನ್ದ, ಮಹಾಸುದಸ್ಸನಸ್ಸ ಏವರೂಪಂ ಇತ್ಥಿರತನಂ ಪಾತುರಹೋಸಿ।

ಗಹಪತಿರತನಂ

೨೫೦. “ಪುನ ಚಪರಂ, ಆನನ್ದ, ರಞ್ಞೋ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನಸ್ಸ ಗಹಪತಿರತನಂ ಪಾತುರಹೋಸಿ। ತಸ್ಸ ಕಮ್ಮವಿಪಾಕಜಂ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖು ಪಾತುರಹೋಸಿ ಯೇನ ನಿಧಿಂ ಪಸ್ಸತಿ ಸಸ್ಸಾಮಿಕಮ್ಪಿ ಅಸ್ಸಾಮಿಕಮ್ಪಿ। ಸೋ ರಾಜಾನಂ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಮಾಹ - ‘ಅಪ್ಪೋಸ್ಸುಕ್ಕೋ ತ್ವಂ, ದೇವ, ಹೋಹಿ, ಅಹಂ ತೇ ಧನೇನ ಧನಕರಣೀಯಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ। ಭೂತಪುಬ್ಬಂ, ಆನನ್ದ, ರಾಜಾ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನೋ ತಮೇವ ಗಹಪತಿರತನಂ ವೀಮಂಸಮಾನೋ ನಾವಂ ಅಭಿರುಹಿತ್ವಾ ಮಜ್ಝೇ ಗಙ್ಗಾಯ ನದಿಯಾ ಸೋತಂ ಓಗಾಹಿತ್ವಾ ಗಹಪತಿರತನಂ ಏತದವೋಚ - ‘ಅತ್ಥೋ ಮೇ, ಗಹಪತಿ, ಹಿರಞ್ಞಸುವಣ್ಣೇನಾ’ತಿ। ‘ತೇನ ಹಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಏಕಂ ತೀರಂ ನಾವಾ ಉಪೇತೂ’ತಿ। ‘ಇಧೇವ ಮೇ, ಗಹಪತಿ, ಅತ್ಥೋ ಹಿರಞ್ಞಸುವಣ್ಣೇನಾ’ತಿ। ಅಥ ಖೋ ತಂ, ಆನನ್ದ, ಗಹಪತಿರತನಂ ಉಭೋಹಿ ಹತ್ಥೇಹಿ ಉದಕಂ ಓಮಸಿತ್ವಾ ಪೂರಂ ಹಿರಞ್ಞಸುವಣ್ಣಸ್ಸ ಕುಮ್ಭಿಂ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ರಾಜಾನಂ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನಂ ಏತದವೋಚ - ‘ಅಲಮೇತ್ತಾವತಾ ಮಹಾರಾಜ, ಕತಮೇತ್ತಾವತಾ ಮಹಾರಾಜ, ಪೂಜಿತಮೇತ್ತಾವತಾ ಮಹಾರಾಜಾ’ತಿ? ರಾಜಾ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನೋ ಏವಮಾಹ - ‘ಅಲಮೇತ್ತಾವತಾ ಗಹಪತಿ, ಕತಮೇತ್ತಾವತಾ ಗಹಪತಿ, ಪೂಜಿತಮೇತ್ತಾವತಾ ಗಹಪತೀ’ತಿ। ರಞ್ಞೋ , ಆನನ್ದ, ಮಹಾಸುದಸ್ಸನಸ್ಸ ಏವರೂಪಂ ಗಹಪತಿರತನಂ ಪಾತುರಹೋಸಿ।

ಪರಿಣಾಯಕರತನಂ

೨೫೧. “ಪುನ ಚಪರಂ, ಆನನ್ದ, ರಞ್ಞೋ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನಸ್ಸ ಪರಿಣಾಯಕರತನಂ ಪಾತುರಹೋಸಿ ಪಣ್ಡಿತೋ ವಿಯತ್ತೋ ಮೇಧಾವೀ ಪಟಿಬಲೋ ರಾಜಾನಂ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನಂ ಉಪಯಾಪೇತಬ್ಬಂ ಉಪಯಾಪೇತುಂ, ಅಪಯಾಪೇತಬ್ಬಂ ಅಪಯಾಪೇತುಂ, ಠಪೇತಬ್ಬಂ ಠಪೇತುಂ। ಸೋ ರಾಜಾನಂ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಮಾಹ - ‘ಅಪ್ಪೋಸ್ಸುಕ್ಕೋ ತ್ವಂ, ದೇವ, ಹೋಹಿ, ಅಹಮನುಸಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ। ರಞ್ಞೋ, ಆನನ್ದ, ಮಹಾಸುದಸ್ಸನಸ್ಸ ಏವರೂಪಂ ಪರಿಣಾಯಕರತನಂ ಪಾತುರಹೋಸಿ।

“ರಾಜಾ, ಆನನ್ದ, ಮಹಾಸುದಸ್ಸನೋ ಇಮೇಹಿ ಸತ್ತಹಿ ರತನೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅಹೋಸಿ।

ಚತುಇದ್ಧಿಸಮನ್ನಾಗತೋ

೨೫೨. “ರಾಜಾ, ಆನನ್ದ, ಮಹಾಸುದಸ್ಸನೋ ಚತೂಹಿ ಇದ್ಧೀಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅಹೋಸಿ। ಕತಮಾಹಿ ಚತೂಹಿ ಇದ್ಧೀಹಿ? ಇಧಾನನ್ದ, ರಾಜಾ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನೋ ಅಭಿರೂಪೋ ಅಹೋಸಿ ದಸ್ಸನೀಯೋ ಪಾಸಾದಿಕೋ ಪರಮಾಯ ವಣ್ಣಪೋಕ್ಖರತಾಯ

ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅತಿವಿಯ ಅಞ್ಞೇಹಿ ಮನುಸ್ಸೇಹಿ। ರಾಜಾ, ಆನನ್ದ, ಮಹಾಸುದಸ್ಸನೋ ಇಮಾಯ ಪಠಮಾಯ ಇದ್ಧಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅಹೋಸಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಆನನ್ದ, ರಾಜಾ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನೋ ದೀಘಾಯುಕೋ ಅಹೋಸಿ ಚಿರಟ್ಠಿತಿಕೋ ಅತಿವಿಯ ಅಞ್ಞೇಹಿ ಮನುಸ್ಸೇಹಿ। ರಾಜಾ, ಆನನ್ದ, ಮಹಾಸುದಸ್ಸನೋ ಇಮಾಯ ದುತಿಯಾಯ ಇದ್ಧಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅಹೋಸಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಆನನ್ದ, ರಾಜಾ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನೋ ಅಪ್ಪಾಬಾಧೋ ಅಹೋಸಿ ಅಪ್ಪಾತಙ್ಕೋ ಸಮವೇಪಾಕಿನಿಯಾ ಗಹಣಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ನಾತಿಸೀತಾಯ ನಾಚ್ಚುಣ್ಹಾಯ ಅತಿವಿಯ ಅಞ್ಞೇಹಿ ಮನುಸ್ಸೇಹಿ। ರಾಜಾ, ಆನನ್ದ, ಮಹಾಸುದಸ್ಸನೋ ಇಮಾಯ ತತಿಯಾಯ ಇದ್ಧಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅಹೋಸಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ , ಆನನ್ದ, ರಾಜಾ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾನಂ ಪಿಯೋ ಅಹೋಸಿ ಮನಾಪೋ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆನನ್ದ, ಪಿತಾ ಪುತ್ತಾನಂ ಪಿಯೋ ಹೋತಿ ಮನಾಪೋ, ಏವಮೇವ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ರಾಜಾ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾನಂ ಪಿಯೋ ಅಹೋಸಿ ಮನಾಪೋ। ರಞ್ಞೋಪಿ, ಆನನ್ದ, ಮಹಾಸುದಸ್ಸನಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾ ಪಿಯಾ ಅಹೇಸುಂ ಮನಾಪಾ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆನನ್ದ, ಪಿತು ಪುತ್ತಾ ಪಿಯಾ ಹೋನ್ತಿ ಮನಾಪಾ, ಏವಮೇವ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ರಞ್ಞೋಪಿ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾ ಪಿಯಾ ಅಹೇಸುಂ ಮನಾಪಾ।

“ಭೂತಪುಬ್ಬಂ, ಆನನ್ದ, ರಾಜಾ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನೋ ಚತುರಙ್ಗಿನಿಯಾ ಸೇನಾಯ ಉಯ್ಯಾನಭೂಮಿಂ ನಿಯ್ಯಾಸಿ। ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾ ರಾಜಾನಂ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಮಾಹಂಸು - ‘ಅತರಮಾನೋ, ದೇವ, ಯಾಹಿ, ಯಥಾ ತಂ ಮಯಂ ಚಿರತರಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯಾಮಾ’ತಿ। ರಾಜಾಪಿ, ಆನನ್ದ, ಮಹಾಸುದಸ್ಸನೋ ಸಾರಥಿಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - ‘ಅತರಮಾನೋ, ಸಾರಥಿ, ರಥಂ ಪೇಸೇಹಿ, ಯಥಾ ಅಹಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕೇ ಚಿರತರಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ। ರಾಜಾ, ಆನನ್ದ, ಮಹಾಸುದಸ್ಸನೋ ಇಮಾಯ ಚತುತ್ಥಿಯಾ [ಚತುತ್ಥಾಯ (ಸ್ಯಾ॰)] ಇದ್ಧಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅಹೋಸಿ। ರಾಜಾ, ಆನನ್ದ, ಮಹಾಸುದಸ್ಸನೋ ಇಮಾಹಿ ಚತೂಹಿ ಇದ್ಧೀಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅಹೋಸಿ।

ಧಮ್ಮಪಾಸಾದಪೋಕ್ಖರಣೀ

೨೪೩. “ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ರಞ್ಞೋ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - ‘ಯಂನೂನಾಹಂ ಇಮಾಸು ತಾಲನ್ತರಿಕಾಸು ಧನುಸತೇ ಧನುಸತೇ ಪೋಕ್ಖರಣಿಯೋ ಮಾಪೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ।

“ಮಾಪೇಸಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ರಾಜಾ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನೋ ತಾಸು ತಾಲನ್ತರಿಕಾಸು ಧನುಸತೇ ಧನುಸತೇ ಪೋಕ್ಖರಣಿಯೋ। ತಾ ಖೋ ಪನಾನನ್ದ, ಪೋಕ್ಖರಣಿಯೋ ಚತುನ್ನಂ ವಣ್ಣಾನಂ ಇಟ್ಠಕಾಹಿ ಚಿತಾ ಅಹೇಸುಂ - ಏಕಾ ಇಟ್ಠಕಾ ಸೋವಣ್ಣಮಯಾ, ಏಕಾ ರೂಪಿಯಮಯಾ, ಏಕಾ ವೇಳುರಿಯಮಯಾ, ಏಕಾ ಫಲಿಕಮಯಾ।

“ತಾಸು ಖೋ ಪನಾನನ್ದ, ಪೋಕ್ಖರಣೀಸು ಚತ್ತಾರಿ ಚತ್ತಾರಿ ಸೋಪಾನಾನಿ ಅಹೇಸುಂ ಚತುನ್ನಂ ವಣ್ಣಾನಂ, ಏಕಂ ಸೋಪಾನಂ ಸೋವಣ್ಣಮಯಂ ಏಕಂ ರೂಪಿಯಮಯಂ ಏಕಂ ವೇಳುರಿಯಮಯಂ ಏಕಂ ಫಲಿಕಮಯಂ। ಸೋವಣ್ಣಮಯಸ್ಸ ಸೋಪಾನಸ್ಸ ಸೋವಣ್ಣಮಯಾ ಥಮ್ಭಾ ಅಹೇಸುಂ, ರೂಪಿಯಮಯಾ ಸೂಚಿಯೋ ಚ ಉಣ್ಹೀಸಞ್ಚ। ರೂಪಿಯಮಯಸ್ಸ ಸೋಪಾನಸ್ಸ ರೂಪಿಯಮಯಾ ಥಮ್ಭಾ ಅಹೇಸುಂ, ಸೋವಣ್ಣಮಯಾ ಸೂಚಿಯೋ ಚ ಉಣ್ಹೀಸಞ್ಚ। ವೇಳುರಿಯಮಯಸ್ಸ ಸೋಪಾನಸ್ಸ ವೇಳುರಿಯಮಯಾ ಥಮ್ಭಾ ಅಹೇಸುಂ, ಫಲಿಕಮಯಾ ಸೂಚಿಯೋ ಚ ಉಣ್ಹೀಸಞ್ಚ। ಫಲಿಕಮಯಸ್ಸ ಸೋಪಾನಸ್ಸ ಫಲಿಕಮಯಾ ಥಮ್ಭಾ ಅಹೇಸುಂ, ವೇಳುರಿಯಮಯಾ ಸೂಚಿಯೋ ಚ ಉಣ್ಹೀಸಞ್ಚ। ತಾ ಖೋ ಪನಾನನ್ದ, ಪೋಕ್ಖರಣಿಯೋ ದ್ವೀಹಿ ವೇದಿಕಾಹಿ

ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಾ ಅಹೇಸುಂ ಏಕಾ ವೇದಿಕಾ ಸೋವಣ್ಣಮಯಾ, ಏಕಾ ರೂಪಿಯಮಯಾ। ಸೋವಣ್ಣಮಯಾಯ ವೇದಿಕಾಯ ಸೋವಣ್ಣಮಯಾ ಥಮ್ಭಾ ಅಹೇಸುಂ, ರೂಪಿಯಮಯಾ ಸೂಚಿಯೋ ಚ ಉಣ್ಹೀಸಞ್ಚ। ರೂಪಿಯಮಯಾಯ ವೇದಿಕಾಯ ರೂಪಿಯಮಯಾ ಥಮ್ಭಾ ಅಹೇಸುಂ, ಸೋವಣ್ಣಮಯಾ ಸೂಚಿಯೋ ಚ ಉಣ್ಹೀಸಞ್ಚ। ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ , ರಞ್ಞೋ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ – 'ಯಂನೂನಾಹಂ ಇಮಾಸು ಪೋಕ್ಖರಣೀಸು ಏವರೂಪಂ ಮಾಲಂ ರೋಪಾಪೇಯ್ಯಂ ಉಪ್ಪಲಂ ಪದುಮಂ ಕುಮುದಂ ಪುಣ್ಡರೀಕಂ ಸಬ್ಬೋತುಕಂ ಸಬ್ಬಜನಸ್ಸ ಅನಾವಟ'ನ್ತಿ। ರೋಪಾಪೇಸಿ ಖೋ , ಆನನ್ದ, ರಾಜಾ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನೋ ತಾಸು ಪೋಕ್ಖರಣೀಸು ಏವರೂಪಂ ಮಾಲಂ ಉಪ್ಪಲಂ ಪದುಮಂ ಕುಮುದಂ ಪುಣ್ಡರೀಕಂ ಸಬ್ಬೋತುಕಂ ಸಬ್ಬಜನಸ್ಸ ಅನಾವಟಂ।

೨೫೪. "ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ರಞ್ಞೋ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ – 'ಯಂನೂನಾಹಂ ಇಮಾಸಂ ಪೋಕ್ಖರಣೀನಂ ತೀರೇ ನ್ಹಾಪಕೇ ಪುರಿಸೇ ಠಪೇಯ್ಯಂ, ಯೇ ಆಗತಾಗತಂ ಜನಂ ನ್ಹಾಪೇಸ್ಸನ್ತೀ'ತಿ। ಠಪೇಸಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ರಾಜಾ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನೋ ತಾಸಂ ಪೋಕ್ಖರಣೀನಂ ತೀರೇ ನ್ಹಾಪಕೇ ಪುರಿಸೇ, ಯೇ ಆಗತಾಗತಂ ಜನಂ ನ್ಹಾಪೇಸುಂ।

"ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ರಞ್ಞೋ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ – 'ಯಂನೂನಾಹಂ ಇಮಾಸಂ ಪೋಕ್ಖರಣೀನಂ ತೀರೇ ಏವರೂಪಂ ದಾನಂ ಪಟ್ಠಪೇಯ್ಯಂ – ಅನ್ನಂ ಅನ್ನಟ್ಠಿಕಸ್ಸ [ಅನ್ನತ್ಥಿತಸ್ಸ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰), ಏವಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಪಕಭಿರೂಪೇನೇವ ದಿಸ್ಸತಿ], ಪಾನಂ ಪಾನಟ್ಠಿಕಸ್ಸ, ವತ್ಥಂ ವತ್ಥಟ್ಠಿಕಸ್ಸ, ಯಾನಂ ಯಾನಟ್ಠಿಕಸ್ಸ, ಸಯನಂ ಸಯನಟ್ಠಿಕಸ್ಸ, ಇತ್ಥಿಂ ಇತ್ಥಿಟ್ಠಿಕಸ್ಸ, ಹಿರಞ್ಞಂ ಹಿರಞ್ಞಟ್ಠಿಕಸ್ಸ, ಸುವಣ್ಣಂ ಸುವಣ್ಣಟ್ಠಿಕಸ್ಸಾ'ತಿ। ಪಟ್ಠಪೇಸಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ರಾಜಾ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನೋ ತಾಸಂ ಪೋಕ್ಖರಣೀನಂ ತೀರೇ ಏವರೂಪಂ ದಾನಂ – ಅನ್ನಂ ಅನ್ನಟ್ಠಿಕಸ್ಸ, ಪಾನಂ ಪಾನಟ್ಠಿಕಸ್ಸ, ವತ್ಥಂ ವತ್ಥಟ್ಠಿಕಸ್ಸ, ಯಾನಂ ಯಾನಟ್ಠಿಕಸ್ಸ, ಸಯನಂ ಸಯನಟ್ಠಿಕಸ್ಸ, ಇತ್ಥಿಂ ಇತ್ಥಿಟ್ಠಿಕಸ್ಸ, ಹಿರಞ್ಞಂ ಹಿರಞ್ಞಟ್ಠಿಕಸ್ಸ, ಸುವಣ್ಣಂ ಸುವಣ್ಣಟ್ಠಿಕಸ್ಸ।

೨೫೫. "ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾ ಪಹೂತಂ ಸಾಪತೇಯ್ಯಂ ಆದಾಯ ರಾಜಾನಂ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಮಾಹಂಸು – 'ಇದಂ, ದೇವ, ಪಹೂತಂ ಸಾಪತೇಯ್ಯಂ ದೇವಞ್ಞೇವ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಆಭತಂ, ತಂ ದೇವೋ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹತೂ'ತಿ। 'ಅಲಂ ಭೋ, ಮಮಪಿದಂ ಪಹೂತಂ ಸಾಪತೇಯ್ಯಂ ಧಮ್ಮಿಕೇನ ಬಲಿನಾ ಅಭಿಸಙ್ಖತಂ, ತಞ್ಚ ವೋ ಹೋತು, ಇತೋ ಚ ಭಿಯ್ಯೋ ಹರಥಾ'ತಿ। ತೇ ರಞ್ಞಾ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಪಕ್ಕಮ್ಮ ಏವಂ ಸಮಚಿನ್ತೇಸುಂ – 'ನ ಖೋ ಏತಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಪತಿರೂಪಂ, ಯಂ ಮಯಂ ಇಮಾನಿ ಸಾಪತೇಯ್ಯಾನಿ ಪುನದೇವ ಸಕಾನಿ ಘರಾನಿ ಪಟಿಹರೇಯ್ಯಾಮ। ಯಂನೂನ ಮಯಂ ರಞ್ಞೋ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನಸ್ಸ ನಿವೇಸನಂ ಮಾಪೇಯ್ಯಾಮಾ'ತಿ। ತೇ ರಾಜಾನಂ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಮಾಹಂಸು – 'ನಿವೇಸನಂ ತೇ ದೇವ, ಮಾಪೇಸ್ಸಾಮಾ'ತಿ। ಅಧಿವಾಸೇಸಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ರಾಜಾ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನೋ ತುಣ್ಹೀಭಾವೇನ।

೨೫೬. "ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ರಞ್ಞೋ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನಸ್ಸ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋಪರಿವಿತಕ್ಕಮಞ್ಞಾಯ ವಿಸ್ಸಕಮ್ಮಂ [ವಿಸುಕಮ್ಮಂ (ಕ॰)] ದೇವಪುತ್ತಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – 'ಏಹಿ ತ್ವಂ, ಸಮ್ಮ ವಿಸ್ಸಕಮ್ಮ, ರಞ್ಞೋ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನಸ್ಸ ನಿವೇಸನಂ ಮಾಪೇಹಿ ಧಮ್ಮಂ ನಾಮ ಪಾಸಾದ'ನ್ತಿ। 'ಏವಂ ಭದ್ದನ್ತವಾ'ತಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ವಿಸ್ಸಕಮ್ಮೋ ದೇವಪುತ್ತೋ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ದೇವಾನಮಿನ್ದಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ಸಮಿಞ್ಜಿತಂ ವಾ ಬಾಹಂ ಪಸಾರೇಯ್ಯ ಪಸಾರಿತಂ ವಾ ಬಾಹಂ ಸಮಿಞ್ಜೇಯ್ಯ, ಏವಮೇವ ದೇವೇಸು ತಾವತಿಂಸೇಸು ಅನ್ತರಹಿತೋ ರಞ್ಞೋ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನಸ್ಸ ಪುರತೋ ಪಾತುರಹೋಸಿ। ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ವಿಸ್ಸಕಮ್ಮೋ ದೇವಪುತ್ತೋ ರಾಜಾನಂ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನಂ ಏತದವೋಚ – 'ನಿವೇಸನಂ ತೇ ದೇವ, ಮಾಪೇಸ್ಸಾಮಿ ಧಮ್ಮಂ ನಾಮ ಪಾಸಾದ'ನ್ತಿ। ಅಧಿವಾಸೇಸಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ರಾಜಾ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನೋ ತುಣ್ಹೀಭಾವೇನ।

"ಮಾಪೇಸಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ವಿಸ್ಸಕಮ್ಮೋ ದೇವಪುತ್ತೋ ರಞ್ಞೋ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನಸ್ಸ ನಿವೇಸನಂ ಧಮ್ಮಂ ನಾಮ ಪಾಸಾದಂ। ಧಮ್ಮೋ, ಆನನ್ದ, ಪಾಸಾದೋ ಪುರತ್ಥಿಮೇನ ಪಚ್ಛಿಮೇನ ಚ ಯೋಜನಂ ಆಯಾಮೇನ ಅಹೋಸಿ। ಉತ್ತರೇನ ದಕ್ಖಿಣೇನ ಚ

ಅಡ್ಢಯೋಜನಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ। ಧಮ್ಮಸ್ಸ, ಆನನ್ದ, ಪಾಸಾದಸ್ಸ ತಿಪೋರಿಸಂ ಉಚ್ಚತರೇನ ವತ್ಥು ಚಿತಂ ಅಹೋಸಿ ಚತುನ್ನಂ ವಣ್ಣಾನಂ ಇಟ್ಠಕಾಹಿ - ಏಕಾ ಇಟ್ಠಕಾ ಸೋವಣ್ಣಮಯಾ, ಏಕಾ ರೂಪಿಯಮಯಾ, ಏಕಾ ವೇಳುರಿಯಮಯಾ, ಏಕಾ ಫಲಿಕಮಯಾ।

"ಧಮ್ಮಸ್ಸ, ಆನನ್ದ, ಪಾಸಾದಸ್ಸ ಚತುರಾಸೀತಿ ಥಮ್ಭಸಹಸ್ಸಾನಿ ಅಹೇಸುಂ ಚತುನ್ನಂ ವಣ್ಣಾನಂ - ಏಕೋ ಥಮ್ಭೋ ಸೋವಣ್ಣಮಯೋ, ಏಕೋ ರೂಪಿಯಮಯೋ, ಏಕೋ ವೇಳುರಿಯಮಯೋ, ಏಕೋ ಫಲಿಕಮಯೋ। ಧಮ್ಮೋ, ಆನನ್ದ, ಪಾಸಾದೋ ಚತುನ್ನಂ ವಣ್ಣಾನಂ ಫಲಕೇಹಿ ಸನ್ಥತೋ ಅಹೋಸಿ - ಏಕಂ ಫಲಕಂ ಸೋವಣ್ಣಮಯಂ, ಏಕಂ ರೂಪಿಯಮಯಂ, ಏಕಂ ವೇಳುರಿಯಮಯಂ, ಏಕಂ ಫಲಿಕಮಯಂ।

"ಧಮ್ಮಸ್ಸ, ಆನನ್ದ, ಪಾಸಾದಸ್ಸ ಚತುವೀಸತಿ ಸೋಪಾನಾನಿ ಅಹೇಸುಂ ಚತುನ್ನಂ ವಣ್ಣಾನಂ - ಏಕಂ ಸೋಪಾನಂ ಸೋವಣ್ಣಮಯಂ, ಏಕಂ ರೂಪಿಯಮಯಂ, ಏಕಂ ವೇಳುರಿಯಮಯಂ, ಏಕಂ ಫಲಿಕಮಯಂ। ಸೋವಣ್ಣಮಯಸ್ಸ ಸೋಪಾನಸ್ಸ ಸೋವಣ್ಣಮಯಾ ಥಮ್ಭಾ ಅಹೇಸುಂ ರೂಪಿಯಮಯಾ ಸೂಚಿಯೋ ಚ ಉಣ್ಹೀಸಞ್ಚ। ರೂಪಿಯಮಯಸ್ಸ ಸೋಪಾನಸ್ಸ ರೂಪಿಯಮಯಾ ಥಮ್ಭಾ ಅಹೇಸುಂ ಸೋವಣ್ಣಮಯಾ ಸೂಚಿಯೋ ಚ ಉಣ್ಹೀಸಞ್ಚ। ವೇಳುರಿಯಮಯಸ್ಸ ಸೋಪಾನಸ್ಸ ವೇಳುರಿಯಮಯಾ ಥಮ್ಭಾ ಅಹೇಸುಂ ಫಲಿಕಮಯಾ ಸೂಚಿಯೋ ಚ ಉಣ್ಹೀಸಞ್ಚ। ಫಲಿಕಮಯಸ್ಸ ಸೋಪಾನಸ್ಸ ಫಲಿಕಮಯಾ ಥಮ್ಭಾ ಅಹೇಸುಂ ವೇಳುರಿಯಮಯಾ ಸೂಚಿಯೋ ಚ ಉಣ್ಹೀಸಞ್ಚ।

"ಧಮ್ಮೇ, ಆನನ್ದ, ಪಾಸಾದೇ ಚತುರಾಸೀತಿ ಕೂಟಾಗಾರಸಹಸ್ಸಾನಿ ಅಹೇಸುಂ ಚತುನ್ನಂ ವಣ್ಣಾನಂ - ಏಕಂ ಕೂಟಾಗಾರಂ ಸೋವಣ್ಣಮಯಂ, ಏಕಂ ರೂಪಿಯಮಯಂ, ಏಕಂ ವೇಳುರಿಯಮಯಂ , ಏಕಂ ಫಲಿಕಮಯಂ। ಸೋವಣ್ಣಮಯೇ ಕೂಟಾಗಾರೇ ರೂಪಿಯಮಯೋ ಪಲ್ಲಙ್ಕೋ ಪಞ್ಞತ್ತೋ ಅಹೋಸಿ, ರೂಪಿಯಮಯೇ ಕೂಟಾಗಾರೇ ಸೋವಣ್ಣಮಯೋ ಪಲ್ಲಙ್ಕೋ ಪಞ್ಞತ್ತೋ ಅಹೋಸಿ, ವೇಳುರಿಯಮಯೇ ಕೂಟಾಗಾರೇ ದನ್ತಮಯೋ ಪಲ್ಲಙ್ಕೋ ಪಞ್ಞತ್ತೋ ಅಹೋಸಿ, ಫಲಿಕಮಯೇ ಕೂಟಾಗಾರೇ ಸಾರಮಯೋ ಪಲ್ಲಙ್ಕೋ ಪಞ್ಞತ್ತೋ ಅಹೋಸಿ। ಸೋವಣ್ಣಮಯಸ್ಸ ಕೂಟಾಗಾರಸ್ಸ ದ್ವಾರೇ ರೂಪಿಯಮಯೋ ತಾಲೋ ಠಿತೋ ಅಹೋಸಿ, ತಸ್ಸ ರೂಪಿಯಮಯೋ ಖನ್ಧೋ ಸೋವಣ್ಣಮಯಾನಿ ಪತ್ತಾನಿ ಚ ಫಲಾನಿ ಚ। ರೂಪಿಯಮಯಸ್ಸ ಕೂಟಾಗಾರಸ್ಸ ದ್ವಾರೇ ಸೋವಣ್ಣಮಯೋ ತಾಲೋ ಠಿತೋ ಅಹೋಸಿ, ತಸ್ಸ ಸೋವಣ್ಣಮಯೋ ಖನ್ಧೋ, ರೂಪಿಯಮಯಾನಿ ಪತ್ತಾನಿ ಚ ಫಲಾನಿ ಚ। ವೇಳುರಿಯಮಯಸ್ಸ ಕೂಟಾಗಾರಸ್ಸ ದ್ವಾರೇ ಫಲಿಕಮಯೋ ತಾಲೋ ಠಿತೋ ಅಹೋಸಿ, ತಸ್ಸ ಫಲಿಕಮಯೋ ಖನ್ಧೋ, ವೇಳುರಿಯಮಯಾನಿ ಪತ್ತಾನಿ ಚ ಫಲಾನಿ ಚ। ಫಲಿಕಮಯಸ್ಸ ಕೂಟಾಗಾರಸ್ಸ ದ್ವಾರೇ ವೇಳುರಿಯಮಯೋ ತಾಲೋ ಠಿತೋ ಅಹೋಸಿ, ತಸ್ಸ ವೇಳುರಿಯಮಯೋ ಖನ್ಧೋ, ಫಲಿಕಮಯಾನಿ ಪತ್ತಾನಿ ಚ ಫಲಾನಿ ಚ।

೨೫೭. "ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ರಞ್ಞೋ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - 'ಯಂನೂನಾಹಂ ಮಹಾವಿಯೂಹಸ್ಸ ಕೂಟಾಗಾರಸ್ಸ ದ್ವಾರೇ ಸಬ್ಬಸೋವಣ್ಣಮಯಂ ತಾಲವನಂ ಮಾಪೇಯ್ಯಂ, ಯತ್ಥ ದಿವಾವಿಹಾರಂ ನಿಸೀದಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ। ಮಾಪೇಸಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ರಾಜಾ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನೋ ಮಹಾವಿಯೂಹಸ್ಸ ಕೂಟಾಗಾರಸ್ಸ ದ್ವಾರೇ ಸಬ್ಬಸೋವಣ್ಣಮಯಂ ತಾಲವನಂ, ಯತ್ಥ ದಿವಾವಿಹಾರಂ ನಿಸೀದಿ। ಧಮ್ಮೋ, ಆನನ್ದ , ಪಾಸಾದೋ ದ್ವೀಹಿ ವೇದಿಕಾಹಿ ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಅಹೋಸಿ, ಏಕಾ ವೇದಿಕಾ ಸೋವಣ್ಣಮಯಾ, ಏಕಾ ರೂಪಿಯಮಯಾ। ಸೋವಣ್ಣಮಯಾಯ ವೇದಿಕಾಯ ಸೋವಣ್ಣಮಯಾ ಥಮ್ಭಾ ಅಹೇಸುಂ, ರೂಪಿಯಮಯಾ ಸೂಚಿಯೋ ಚ ಉಣ್ಹೀಸಞ್ಚ। ರೂಪಿಯಮಯಾಯ ವೇದಿಕಾಯ ರೂಪಿಯಮಯಾ ಥಮ್ಭಾ ಅಹೇಸುಂ, ಸೋವಣ್ಣಮಯಾ ಸೂಚಿಯೋ ಚ ಉಣ್ಹೀಸಞ್ಚ।

೨೫೮. "ಧಮ್ಮೋ, ಆನನ್ದ, ಪಾಸಾದೋ ದ್ವೀಹಿ ಕಿಙ್ಕಿಣಿಕಜಾಲೇಹಿ [ಕಿಙ್ಕಣಿಕಜಾಲೇಹಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)] ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಅಹೋಸಿ - ಏಕಂ ಜಾಲಂ ಸೋವಣ್ಣಮಯಂ ಏಕಂ ರೂಪಿಯಮಯಂ। ಸೋವಣ್ಣಮಯಸ್ಸ ಜಾಲಸ್ಸ ರೂಪಿಯಮಯಾ ಕಿಙ್ಕಿಣಿಕಾ ಅಹೇಸುಂ, ರೂಪಿಯಮಯಸ್ಸ ಜಾಲಸ್ಸ ಸೋವಣ್ಣಮಯಾ ಕಿಙ್ಕಿಣಿಕಾ ಅಹೇಸುಂ। ತೇಸಂ ಖೋ ಪನಾನನ್ದ, ಕಿಙ್ಕಿಣಿಕಜಾಲಾನಂ

ವಾತೇರಿತಾನಂ ಸದ್ದೋ ಅಹೋಸಿ ವಗ್ಗು ಚ ರಜನೀಯೋ ಚ ಖಮನೀಯೋ ಚ ಮದನೀಯೋ ಚ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆನನ್ದ, ಪಞ್ಚಙ್ಗಿಕಸ್ಸ ತೂರಿಯಸ್ಸ ಸುವಿನೀತಸ್ಸ ಸುಪ್ಪಟಿತಾಳಿತಸ್ಸ ಸುಕುಸಲೇಹಿ [ಕುಸಲೇಹಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಸಮನ್ನಾಹತಸ್ಸ ಸದ್ದೋ ಹೋತಿ, ವಗ್ಗು ಚ ರಜನೀಯೋ ಚ ಖಮನೀಯೋ ಚ ಮದನೀಯೋ ಚ, ಏವಮೇವ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ತೇಸಂ ಕಿಙ್ಕಿಣಿಕಜಾಲಾನಂ ವಾತೇರಿತಾನಂ ಸದ್ದೋ ಅಹೋಸಿ ವಗ್ಗು ಚ ರಜನೀಯೋ ಚ ಖಮನೀಯೋ ಚ ಮದನೀಯೋ ಚ। ಯೇ ಖೋ ಪನಾನನ್ದ, ತೇನ ಸಮಯೇನ ಕುಸಾವತಿಯಾ ರಾಜಧಾನಿಯಾ ಧುತ್ತಾ ಅಹೇಸುಂ ಸೋಣ್ಡಾ ಪಿಪಾಸಾ, ತೇ ತೇಸಂ ಕಿಙ್ಕಿಣಿಕಜಾಲಾನಂ ವಾತೇರಿತಾನಂ ಸದ್ದೇನ ಪರಿಚಾರೇಸುಂ। ನಿಟ್ಠಿತೋ ಖೋ ಪನಾನನ್ದ, ಧಮ್ಮೋ ಪಾಸಾದೋ ದುದ್ದಿಕ್ಖೋ ಅಹೋಸಿ ಮುಸತಿ ಚಕ್ಖೂನಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆನನ್ದ, ವಸ್ಸಾನಂ ಪಚ್ಛಿಮೇ ಮಾಸೇ ಸರದಸಮಯೇ ವಿದ್ಧೇ ವಿಗತವಲಾಹಕೇ ದೇವೇ ಆದಿಚ್ಚೋ ನಭಂ ಅಬ್ಭುಸ್ಸಕ್ಕಮಾನೋ [ಅಬ್ಭುಗ್ಗಮಮಾನೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ದುದ್ದಿಕ್ಖೋ [ದುದಿಕ್ಖೋ (ಪೀ॰)] ಹೋತಿ ಮುಸತಿ ಚಕ್ಖೂನಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಧಮ್ಮೋ ಪಾಸಾದೋ ದುದ್ದಿಕ್ಖೋ ಅಹೋಸಿ ಮುಸತಿ ಚಕ್ಖೂನಿ।

೨೫೯. “ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ರಞ್ಞೋ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ – ‘ಯಂನೂನಾಹಂ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಪಾಸಾದಸ್ಸ ಪುರತೋ ಧಮ್ಮಂ ನಾಮ ಪೋಕ್ಖರಣಿಂ ಮಾಪೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ। ಮಾಪೇಸಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ರಾಜಾ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನೋ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಪಾಸಾದಸ್ಸ ಪುರತೋ ಧಮ್ಮಂ ನಾಮ ಪೋಕ್ಖರಣಿಂ। ಧಮ್ಮಾ, ಆನನ್ದ, ಪೋಕ್ಖರಣೀ ಪುರತ್ಥಿಮೇನ ಪಚ್ಛಿಮೇನ ಚ ಯೋಜನಂ ಆಯಾಮೇನ ಅಹೋಸಿ, ಉತ್ತರೇನ ದಕ್ಖಿಣೇನ ಚ ಅಡ್ಢಯೋಜನಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ। ಧಮ್ಮಾ, ಆನನ್ದ, ಪೋಕ್ಖರಣೀ ಚತುನ್ನಂ ವಣ್ಣಾನಂ ಇಟ್ಠಕಾಹಿ ಚಿತಾ ಅಹೋಸಿ – ಏಕಾ ಇಟ್ಠಕಾ ಸೋವಣ್ಣಮಯಾ, ಏಕಾ ರೂಪಿಯಮಯಾ, ಏಕಾ ವೇಳುರಿಯಮಯಾ, ಏಕಾ ಫಲಿಕಮಯಾ।

“ಧಮ್ಮಾಯ, ಆನನ್ದ, ಪೋಕ್ಖರಣಿಯಾ ಚತುವೀಸತಿ ಸೋಪಾನಾನಿ ಅಹೇಸುಂ ಚತುನ್ನಂ ವಣ್ಣಾನಂ – ಏಕಂ ಸೋಪಾನಂ ಸೋವಣ್ಣಮಯಂ, ಏಕಂ ರೂಪಿಯಮಯಂ, ಏಕಂ ವೇಳುರಿಯಮಯಂ, ಏಕಂ ಫಲಿಕಮಯಂ। ಸೋವಣ್ಣಮಯಸ್ಸ ಸೋಪಾನಸ್ಸ ಸೋವಣ್ಣಮಯಾ ಥಮ್ಭಾ ಅಹೇಸುಂ ರೂಪಿಯಮಯಾ ಸೂಚಿಯೋ ಚ ಉಣ್ಹೀಸಞ್ಚ। ರೂಪಿಯಮಯಸ್ಸ ಸೋಪಾನಸ್ಸ ರೂಪಿಯಮಯಾ ಥಮ್ಭಾ ಅಹೇಸುಂ ಸೋವಣ್ಣಮಯಾ ಸೂಚಿಯೋ ಚ ಉಣ್ಹೀಸಞ್ಚ। ವೇಳುರಿಯಮಯಸ್ಸ ಸೋಪಾನಸ್ಸ ವೇಳುರಿಯಮಯಾ ಥಮ್ಭಾ ಅಹೇಸುಂ ಫಲಿಕಮಯಾ ಸೂಚಿಯೋ ಚ ಉಣ್ಹೀಸಞ್ಚ। ಫಲಿಕಮಯಸ್ಸ ಸೋಪಾನಸ್ಸ ಫಲಿಕಮಯಾ ಥಮ್ಭಾ ಅಹೇಸುಂ ವೇಳುರಿಯಮಯಾ ಸೂಚಿಯೋ ಚ ಉಣ್ಹೀಸಞ್ಚ।

“ಧಮ್ಮಾ, ಆನನ್ದ, ಪೋಕ್ಖರಣೀ ದ್ವೀಹಿ ವೇದಿಕಾಹಿ ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಾ ಅಹೋಸಿ – ಏಕಾ ವೇದಿಕಾ ಸೋವಣ್ಣಮಯಾ, ಏಕಾ ರೂಪಿಯಮಯಾ। ಸೋವಣ್ಣಮಯಾಯ ವೇದಿಕಾಯ ಸೋವಣ್ಣಮಯಾ ಥಮ್ಭಾ ಅಹೇಸುಂ ರೂಪಿಯಮಯಾ ಸೂಚಿಯೋ ಚ ಉಣ್ಹೀಸಞ್ಚ। ರೂಪಿಯಮಯಾಯ ವೇದಿಕಾಯ ರೂಪಿಯಮಯಾ ಥಮ್ಭಾ ಅಹೇಸುಂ ಸೋವಣ್ಣಮಯಾ ಸೂಚಿಯೋ ಚ ಉಣ್ಹೀಸಞ್ಚ।

“ಧಮ್ಮಾ, ಆನನ್ದ, ಪೋಕ್ಖರಣೀ ಸತ್ತಹಿ ತಾಲಪನ್ತೀಹಿ ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಾ ಅಹೋಸಿ – ಏಕಾ ತಾಲಪನ್ತಿ ಸೋವಣ್ಣಮಯಾ, ಏಕಾ ರೂಪಿಯಮಯಾ, ಏಕಾ ವೇಳುರಿಯಮಯಾ, ಏಕಾ ಫಲಿಕಮಯಾ, ಏಕಾ ಲೋಹಿತಙ್ಕಮಯಾ, ಏಕಾ ಮಸಾರಗಲ್ಲಮಯಾ, ಏಕಾ ಸಬ್ಬರತನಮಯಾ। ಸೋವಣ್ಣಮಯಸ್ಸ ತಾಲಸ್ಸ ಸೋವಣ್ಣಮಯೋ ಖನ್ಧೋ ಅಹೋಸಿ ರೂಪಿಯಮಯಾನಿ ಪತ್ತಾನಿ ಚ ಫಲಾನಿ ಚ। ರೂಪಿಯಮಯಸ್ಸ ತಾಲಸ್ಸ ರೂಪಿಯಮಯೋ ಖನ್ಧೋ ಅಹೋಸಿ ಸೋವಣ್ಣಮಯಾನಿ ಪತ್ತಾನಿ ಚ ಫಲಾನಿ ಚ। ವೇಳುರಿಯಮಯಸ್ಸ ತಾಲಸ್ಸ ವೇಳುರಿಯಮಯೋ ಖನ್ಧೋ ಅಹೋಸಿ ಫಲಿಕಮಯಾನಿ ಪತ್ತಾನಿ ಚ ಫಲಾನಿ ಚ। ಫಲಿಕಮಯಸ್ಸ ತಾಲಸ್ಸ ಫಲಿಕಮಯೋ ಖನ್ಧೋ ಅಹೋಸಿ ವೇಳುರಿಯಮಯಾನಿ ಪತ್ತಾನಿ ಚ ಫಲಾನಿ ಚ। ಲೋಹಿತಙ್ಕಮಯಸ್ಸ ತಾಲಸ್ಸ ಲೋಹಿತಙ್ಕಮಯೋ ಖನ್ಧೋ ಅಹೋಸಿ ಮಸಾರಗಲ್ಲಮಯಾನಿ ಪತ್ತಾನಿ ಚ ಫಲಾನಿ ಚ। ಮಸಾರಗಲ್ಲಮಯಸ್ಸ ತಾಲಸ್ಸ ಮಸಾರಗಲ್ಲಮಯೋ ಖನ್ಧೋ ಅಹೋಸಿ ಲೋಹಿತಙ್ಕಮಯಾನಿ ಪತ್ತಾನಿ ಚ ಫಲಾನಿ ಚ। ಸಬ್ಬರತನಮಯಸ್ಸ ತಾಲಸ್ಸ ಸಬ್ಬರತನಮಯೋ ಖನ್ಧೋ ಅಹೋಸಿ, ಸಬ್ಬರತನಮಯಾನಿ ಪತ್ತಾನಿ ಚ ಫಲಾನಿ ಚ। ತಾಸಂ ಖೋ ಪನಾನನ್ದ, ತಾಲಪನ್ತೀನಂ ವಾತೇರಿತಾನಂ ಸದ್ದೋ ಅಹೋಸಿ, ವಗ್ಗು ಚ ರಜನೀಯೋ ಚ ಖಮನೀಯೋ ಚ ಮದನೀಯೋ ಚ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆನನ್ದ, ಪಞ್ಚಙ್ಗಿಕಸ್ಸ ತೂರಿಯಸ್ಸ ಸುವಿನೀತಸ್ಸ

ಸುಪ್ಪಟಿತಾಳಿತಸ್ಸ ಸುಕುಸಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಹತಸ್ಸ ಸದ್ದೋ ಹೋತಿ ವಗ್ಗು ಚ ರಜನೀಯೋ ಚ ಖಮನೀಯೋ ಚ ಮದನೀಯೋ ಚ, ಏವಮೇವ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ತಾಸಂ ತಾಲಪನ್ತೀನಂ ವಾತೇರಿತಾನಂ ಸದ್ದೋ ಅಹೋಸಿ ವಗ್ಗು ಚ ರಜನೀಯೋ ಚ ಖಮನೀಯೋ ಚ ಮದನೀಯೋ ಚ। ಯೇ ಖೋ ಪನಾನನ್ದ, ತೇನ ಸಮಯೇನ ಕುಸಾವತಿಯಾ ರಾಜಧಾನಿಯಾ ಧುತ್ತಾ ಅಹೇಸುಂ ಸೋಣ್ಡಾ ಪಿಪಾಸಾ, ತೇ ತಾಸಂ ತಾಲಪನ್ತೀನಂ ವಾತೇರಿತಾನಂ ಸದ್ದೇನ ಪರಿಚಾರೇಸುಂ।

"ನಿಟ್ಠಿತೇ ಖೋ ಪನಾನನ್ದ, ಧಮ್ಮೇ ಪಾಸಾದೇ ನಿಟ್ಠಿತಾಯ ಧಮ್ಮಾಯ ಚ ಪೋಕ್ಖರಣಿಯಾ ರಾಜಾ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನೋ 'ಯೇ [ಯೇ ಕೋ ಪನಾನನ್ದ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)] ತೇನ ಸಮಯೇನ ಸಮಣೇಸು ವಾ ಸಮಣಸಮ್ಮತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಸು ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಮ್ಮತಾ', ತೇ ಸಬ್ಬಕಾಮೇಹಿ ಸನ್ತಪ್ಪೇತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ಪಾಸಾದಂ ಅಭಿರುಹಿ।

ಪಠಮಭಾಣವಾರೋ।

ಝಾನಸಮ್ಪತ್ತಿ

೨೬೦. "ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ರಞ್ಞೋ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ – 'ಕಿಸ್ಸ ನು ಖೋ ಮೇ ಇದಂ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಫಲಂ ಕಿಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ವಿಪಾಕೋ, ಯೇನಾಹಂ ಏತರಹಿ ಏವಂಮಹಿದ್ಧಿಕೋ ಏವಂಮಹಾನುಭಾವೋ'ತಿ? ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ರಞ್ಞೋ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ – 'ತಿಣ್ಣಂ ಖೋ ಮೇ ಇದಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಫಲಂ ತಿಣ್ಣಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ವಿಪಾಕೋ, ಯೇನಾಹಂ ಏತರಹಿ ಏವಂಮಹಿದ್ಧಿಕೋ ಏವಂಮಹಾನುಭಾವೋ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ ದಾನಸ್ಸ ದಮಸ್ಸ ಸಂಯಮಸ್ಸಾ'ತಿ।

"ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ರಾಜಾ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನೋ ಯೇನ ಮಹಾವಿಯೂಹಂ ಕೂಟಾಗಾರಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮಹಾವಿಯೂಹಸ್ಸ ಕೂಟಾಗಾರಸ್ಸ ದ್ವಾರೇ ಠಿತೋ ಉದಾನಂ ಉದಾನೇಸಿ – 'ತಿಟ್ಠ, ಕಾಮವಿತಕ್ಕ, ತಿಟ್ಠ, ಬ್ಯಾಪಾದವಿತಕ್ಕ, ತಿಟ್ಠ, ವಿಹಿಂಸಾವಿತಕ್ಕ। ಏತ್ತಾವತಾ ಕಾಮವಿತಕ್ಕ, ಏತ್ತಾವತಾ ಬ್ಯಾಪಾದವಿತಕ್ಕ, ಏತ್ತಾವತಾ ವಿಹಿಂಸಾವಿತಕ್ಕಾ'ತಿ।

೨೬೧. "ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ರಾಜಾ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನೋ ಮಹಾವಿಯೂಹಂ ಕೂಟಾಗಾರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಸೋವಣ್ಣಮಯೇ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರಂ ವಿವೇಕಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹಾಸಿ। ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಮ್ಪಸಾದನಂ ಚೇತಸೋ ಏಕೋದಿಭಾವಂ ಅವಿತಕ್ಕಂ ಅವಿಚಾರಂ ಸಮಾಧಿಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹಾಸಿ। ಪೀತಿಯಾ ಚ ವಿರಾಗಾ ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಚ ವಿಹಾಸಿ, ಸತೋ ಚ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸುಖಞ್ಚ ಕಾಯೇನ ಪಟಿಸಂವೇದೇಸಿ, ಯಂ ತಂ ಅರಿಯಾ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತಿ – 'ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಸತಿಮಾ ಸುಖವಿಹಾರೀ'ತಿ ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹಾಸಿ। ಸುಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ಪುಬ್ಬೇವ ಸೋಮನಸ್ಸದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸತಿಪಾರಿಸುದ್ಧಿಂ ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹಾಸಿ।

೨೬೨. "ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ರಾಜಾ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನೋ ಮಹಾವಿಯೂಹಾ ಕೂಟಾಗಾರಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಸೋವಣ್ಣಮಯಂ ಕೂಟಾಗಾರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ರೂಪಿಯಮಯೇ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಮೇತ್ತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ಏಕಂ ದಿಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹಾಸಿ। ತಥಾ ದುತಿಯಂ ತಥಾ ತತಿಯಂ ತಥಾ ಚತುತ್ಥಂ। ಇತಿ ಉದ್ಧಮಧೋ ತಿರಿಯಂ ಸಬ್ಬಧಿ ಸಬ್ಬತ್ತತಾಯ ಸಬ್ಬಾವನ್ತಂ ಲೋಕಂ ಮೇತ್ತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಪುಲೇನ ಮಹಗ್ಗತೇನ ಅಪ್ಪಮಾಣೇನ ಅವೇರೇನ ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜೇನ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹಾಸಿ। ಕರುಣಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ…ಪೇ॰… ಮುದಿತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ…ಪೇ॰… ಉಪೇಕ್ಖಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ಏಕಂ ದಿಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹಾಸಿ ತಥಾ ದುತಿಯಂ ತಥಾ ತತಿಯಂ ತಥಾ ಚತುತ್ಥಂ। ಇತಿ ಉದ್ಧಮಧೋ ತಿರಿಯಂ ಸಬ್ಬಧಿ ಸಬ್ಬತ್ತತಾಯ ಸಬ್ಬಾವನ್ತಂ ಲೋಕಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಪುಲೇನ ಮಹಗ್ಗತೇನ ಅಪ್ಪಮಾಣೇನ ಅವೇರೇನ ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜೇನ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹಾಸಿ।

ಚತುರಾಸೀತಿ ನಗರಸಹಸ್ಸಾದಿ

೨೬೩. "ರಞ್ಞೋ, ಆನನ್ದ, ಮಹಾಸುದಸ್ಸನಸ್ಸ ಚತುರಾಸೀತಿ ನಗರಸಹಸ್ಸಾನಿ ಅಹೇಸುಂ ಕುಸಾವತೀರಾಜಧಾನಿಪ್ಪಮುಖಾನಿ; ಚತುರಾಸೀತಿ ಪಾಸಾದಸಹಸ್ಸಾನಿ ಅಹೇಸುಂ ಧಮ್ಮಪಾಸಾದಪ್ಪಮುಖಾನಿ; ಚತುರಾಸೀತಿ ಕೂಟಾಗಾರಸಹಸ್ಸಾನಿ ಅಹೇಸುಂ ಮಹಾವಿಯೂಹಕೂಟಾಗಾರಪ್ಪಮುಖಾನಿ; ಚತುರಾಸೀತಿ ಪಲ್ಲಙ್ಕಸಹಸ್ಸಾನಿ ಅಹೇಸುಂ ಸೋವಣ್ಣಮಯಾನಿ ರೂಪಿಯಮಯಾನಿ ದನ್ತಮಯಾನಿ ಸಾರಮಯಾನಿ ಗೋನಕತ್ಥತಾನಿ ಪಟಿಕತ್ಥತಾನಿ ಪಟಲಿಕತ್ಥತಾನಿ ಕದಲಿಮಿಗಪವರಪಚ್ಚತ್ಥರಣಾನಿ ಸಉತ್ತರಚ್ಛದಾನಿ ಉಭತೋಲೋಹಿತಕೂಪಧಾನಾನಿ; ಚತುರಾಸೀತಿ ನಾಗಸಹಸ್ಸಾನಿ ಅಹೇಸುಂ ಸೋವಣ್ಣಾಲಙ್ಕಾರಾನಿ ಸೋವಣ್ಣಧಜಾನಿ ಹೇಮಜಾಲಪಟಿಚ್ಛನ್ನಾನಿ ಉಪೋಸಥನಾಗರಾಜಪ್ಪಮುಖಾನಿ; ಚತುರಾಸೀತಿ ಅಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಅಹೇಸುಂ ಸೋವಣ್ಣಾಲಙ್ಕಾರಾನಿ ಸೋವಣ್ಣಧಜಾನಿ ಹೇಮಜಾಲಪಟಿಚ್ಛನ್ನಾನಿ ವಲಾಹಕಅಸ್ಸರಾಜಪ್ಪಮುಖಾನಿ; ಚತುರಾಸೀತಿ ರಥಸಹಸ್ಸಾನಿ ಅಹೇಸುಂ ಸೀಹಚಮ್ಮಪರಿವಾರಾನಿ ಬ್ಯಗ್ಘಚಮ್ಮಪರಿವಾರಾನಿ ದೀಪಿಚಮ್ಮಪರಿವಾರಾನಿ ಪಣ್ಡುಕಮ್ಬಲಪರಿವಾರಾನಿ ಸೋವಣ್ಣಾಲಙ್ಕಾರಾನಿ ಸೋವಣ್ಣಧಜಾನಿ ಹೇಮಜಾಲಪಟಿಚ್ಛನ್ನಾನಿ ವೇಜಯನ್ತರಥಪ್ಪಮುಖಾನಿ; ಚತುರಾಸೀತಿ ಮಣಿಸಹಸ್ಸಾನಿ ಅಹೇಸುಂ ಮಣಿರತನಪ್ಪಮುಖಾನಿ; ಚತುರಾಸೀತಿ ಇತ್ಥಿಸಹಸ್ಸಾನಿ ಅಹೇಸುಂ ಸುಭದ್ದಾದೇವಿಪ್ಪಮುಖಾನಿ; ಚತುರಾಸೀತಿ ಗಹಪತಿಸಹಸ್ಸಾನಿ ಅಹೇಸುಂ ಗಹಪತಿರತನಪ್ಪಮುಖಾನಿ; ಚತುರಾಸೀತಿ ಖತ್ತಿಯಸಹಸ್ಸಾನಿ ಅಹೇಸುಂ ಅನುಯನ್ತಾನಿ ಪರಿಣಾಯಕರತನಪ್ಪಮುಖಾನಿ; ಚತುರಾಸೀತಿ ಧೇನುಸಹಸ್ಸಾನಿ ಅಹೇಸುಂ ದುಹಸನ್ದನಾನಿ [ದುಕೂಲಸನ್ದನಾನಿ(ಪೀ॰)] ದುಕೂಲಸನ್ದಾನಾನಿ [ದುಕೂಲಸನ್ದನಾನಿ (ಪೀ॰) ದುಕೂಲಸನ್ದಾನಾನಿ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೩.೯೬)] ಕಂಸೂಪಧಾರಣಾನಿ; ಚತುರಾಸೀತಿ ವತ್ಥಕೋಟಿಸಹಸ್ಸಾನಿ ಅಹೇಸುಂ ಖೋಮಸುಖುಮಾನಂ ಕಪ್ಪಾಸಿಕಸುಖುಮಾನಂ ಕೋಸೇಯ್ಯಸುಖುಮಾನಂ ಕಮ್ಬಲಸುಖುಮಾನಂ ; (ರಞ್ಞೋ, ಆನನ್ದ, ಮಹಾಸುದಸ್ಸನಸ್ಸ) [( ) ಸೀ॰ ಇಪೋತ್ಥಕೇಸು ನತ್ಥಿ] ಚತುರಾಸೀತಿ ಥಾಲಿಪಾಕಸಹಸ್ಸಾನಿ ಅಹೇಸುಂ ಸಾಯಂ ಪಾತಂ ಭತ್ತಾಭಿಹಾರೋ ಅಭಿಹರಿಯಿತ್ಥ।

೨೬೪. "ತೇನ ಖೋ ಪನಾನನ್ದ, ಸಮಯೇನ ರಞ್ಞೋ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನಸ್ಸ ಚತುರಾಸೀತಿ ನಾಗಸಹಸ್ಸಾನಿ ಸಾಯಂ ಪಾತಂ ಉಪಟ್ಠಾನಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ರಞ್ಞೋ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ – 'ಇಮಾನಿ ಖೋ ಮೇ ಚತುರಾಸೀತಿ ನಾಗಸಹಸ್ಸಾನಿ ಸಾಯಂ ಪಾತಂ ಉಪಟ್ಠಾನಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಯಂನೂನ ವಸ್ಸಸತಸ್ಸ ವಸ್ಸಸತಸ್ಸ ಅಚ್ಚಯೇನ ದ್ವೇಚತ್ತಾಲೀಸಂ ದ್ವೇಚತ್ತಾಲೀಸಂ ನಾಗಸಹಸ್ಸಾನಿ ಸಕಿಂ ಸಕಿಂ ಉಪಟ್ಠಾನಂ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯು'ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ರಾಜಾ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನೋ ಪರಿಣಾಯಕರತನಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – 'ಇಮಾನಿ ಖೋ ಮೇ, ಸಮ್ಮ ಪರಿಣಾಯಕರತನ, ಚತುರಾಸೀತಿ ನಾಗಸಹಸ್ಸಾನಿ ಸಾಯಂ ಪಾತಂ ಉಪಟ್ಠಾನಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ, ತೇನ ಹಿ, ಸಮ್ಮ ಪರಿಣಾಯಕರತನ, ವಸ್ಸಸತಸ್ಸ ವಸ್ಸಸತಸ್ಸ ಅಚ್ಚಯೇನ ದ್ವೇಚತ್ತಾಲೀಸಂ ದ್ವೇಚತ್ತಾಲೀಸಂ ನಾಗಸಹಸ್ಸಾನಿ ಸಕಿಂ ಸಕಿಂ ಉಪಟ್ಠಾನಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತೂ'ತಿ। 'ಏವಂ, ದೇವಾ'ತಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಪರಿಣಾಯಕರತನಂ ರಞ್ಞೋ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನಸ್ಸ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ। ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ರಞ್ಞೋ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನಸ್ಸ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ವಸ್ಸಸತಸ್ಸ ವಸ್ಸಸತಸ್ಸ ಅಚ್ಚಯೇನ ದ್ವೇಚತ್ತಾಲೀಸಂ ದ್ವೇಚತ್ತಾಲೀಸಂ ನಾಗಸಹಸ್ಸಾನಿ ಸಕಿಂ ಸಕಿಂ ಉಪಟ್ಠಾನಂ ಆಗಮಂಸು।

ಸುಭದ್ದಾದೇವಿಉಪಸಙ್ಕಮನಂ

೨೬೫. "ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಸುಭದ್ದಾಯ ದೇವಿಯಾ ಬಹುನ್ನಂ ವಸ್ಸಾನಂ ಬಹುನ್ನಂ ವಸ್ಸಸತಾನಂ ಬಹುನ್ನಂ ವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಂ ಅಚ್ಚಯೇನ ಏತದಹೋಸಿ – 'ಚಿರಂ ದಿಟ್ಠೋ ಖೋ ಮೇ ರಾಜಾ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನೋ। ಯಂನೂನಾಹಂ ರಾಜಾನಂ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಸುಭದ್ದಾ ದೇವೀ ಇತ್ಥಾಗಾರಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – 'ಏಥ ತುಮ್ಹೇ ಸೀಸಾನಿ ನ್ಹಾಯಥ ಪೀತಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಪಾರುಪಥ। ಚಿರಂ ದಿಟ್ಠೋ ನೋ ರಾಜಾ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನೋ, ರಾಜಾನಂ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮಿಸ್ಸಾಮಾ'ತಿ। 'ಏವಂ, ಅಯ್ಯೇ'ತಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಇತ್ಥಾಗಾರಂ ಸುಭದ್ದಾಯ ದೇವಿಯಾ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಸೀಸಾನಿ ನ್ಹಾಯಿತ್ವಾ ಪೀತಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಪಾರುಪಿತ್ವಾ ಯೇನ ಸುಭದ್ದಾ ದೇವೀ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ। ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಸುಭದ್ದಾ

ದೇವೀ ಪರಿಣಾಯಕರತನಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - 'ಕಪ್ಪೇಹಿ, ಸಮ್ಮ ಪರಿಣಾಯಕರತನ, ಚತುರಙ್ಗಿನಿಂ ಸೇನಂ, ಚಿರಂ ದಿಟ್ಠೋ ನೋ ರಾಜಾ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನೋ, ರಾಜಾನಂ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮಿಸ್ಸಾಮಾ'ತಿ। 'ಏವಂ, ದೇವೀ'ತಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಪರಿಣಾಯಕರತನಂ ಸುಭದ್ದಾಯ ದೇವಿಯಾ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಚತುರಙ್ಗಿನಿಂ ಸೇನಂ ಕಪ್ಪಾಪೇತ್ವಾ ಸುಭದ್ದಾಯ ದೇವಿಯಾ ಪಟಿವೇದೇಸಿ - 'ಕಪ್ಪಿತಾ ಖೋ, ದೇವಿ, ಚತುರಙ್ಗಿನೀ ಸೇನಾ, ಯಸ್ಸದಾನಿ ಕಾಲಂ ಮಞ್ಞಸೀ'ತಿ। ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಸುಭದ್ದಾ ದೇವೀ ಚತುರಙ್ಗಿನಿಯಾ ಸೇನಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಇತ್ಥಾಗಾರೇನ ಯೇನ ಧಮ್ಮೋ ಪಾಸಾದೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ಪಾಸಾದಂ ಅಭಿರುಹಿತ್ವಾ ಯೇನ ಮಹಾವಿಯೂಹಂ ಕೂಟಾಗಾರಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ। ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮಹಾವಿಯೂಹಸ್ಸ ಕೂಟಾಗಾರಸ್ಸ ದ್ವಾರಬಾಹಂ ಆಲಮ್ಬಿತ್ವಾ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ರಾಜಾ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನೋ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ - 'ಕಿಂ ನು ಖೋ ಮಹತೋ ವಿಯ ಜನಕಾಯಸ್ಸ ಸದ್ದೋ'ತಿ ಮಹಾವಿಯೂಹಾ ಕೂಟಾಗಾರಾ ನಿಕ್ಖಮನ್ತೋ ಅದ್ದಸ ಸುಭದ್ದಂ ದೇವಿಂ ದ್ವಾರಬಾಹಂ ಆಲಮ್ಬಿತ್ವಾ ಠಿತಂ, ದಿಸ್ವಾನ ಸುಭದ್ದಂ ದೇವಿಂ ಏತದವೋಚ - 'ಏತ್ಥೇವ, ದೇವಿ, ತಿಟ್ಠ ಮಾ ಪಾವಿಸೀ'ತಿ। ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ರಾಜಾ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನೋ ಅಞ್ಞತರಂ ಪುರಿಸಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - 'ಏಹಿ ತ್ವಂ, ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ಮಹಾವಿಯೂಹಾ ಕೂಟಾಗಾರಾ ಸೋವಣ್ಣಮಯಂ ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಸಬ್ಬಸೋವಣ್ಣಮಯೇ ತಾಲವನೇ ಪಞ್ಞಪೇಹೀ'ತಿ। 'ಏವಂ, ದೇವಾ'ತಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಸೋ ಪುರಿಸೋ ರಞ್ಞೋ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಮಹಾವಿಯೂಹಾ ಕೂಟಾಗಾರಾ ಸೋವಣ್ಣಮಯಂ ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಸಬ್ಬಸೋವಣ್ಣಮಯೇ ತಾಲವನೇ ಪಞ್ಞಪೇಸಿ। ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ರಾಜಾ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನೋ ದಕ್ಖಿಣೇನ ಪಸ್ಸೇನ ಸೀಹಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇಸಿ ಪಾದೇ ಪಾದಂ ಅಚ್ಚಾಧಾಯ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ।

೨೬೬. "ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಸುಭದ್ದಾಯ ದೇವಿಯಾ ಏತದಹೋಸಿ - 'ವಿಪ್ಪಸನ್ನಾನಿ ಖೋ ರಞ್ಞೋ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನಸ್ಸ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ, ಪರಿಸುದ್ಧೋ ಛವಿವಣ್ಣೋ ಪರಿಯೋದಾತೋ, ಮಾ ಹೇವ ಖೋ ರಾಜಾ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನೋ ಕಾಲಮಕಾಸೀ'ತಿ ರಾಜಾನಂ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನಂ ಏತದವೋಚ -

'ಇಮಾನಿ ತೇ, ದೇವ, ಚತುರಾಸೀತಿ ನಗರಸಹಸ್ಸಾನಿ ಕುಸಾವತೀರಾಜಧಾನಿಪ್ಪಮುಖಾನಿ। ಏತ್ಥ, ದೇವ, ಛನ್ದಂ ಜನೇಹಿ ಜೀವಿತೇ ಅಪೇಕ್ಖಂ ಕರೋಹಿ। ಇಮಾನಿ ತೇ, ದೇವ, ಚತುರಾಸೀತಿ ಪಾಸಾದಸಹಸ್ಸಾನಿ ಧಮ್ಮಪಾಸಾದಪ್ಪಮುಖಾನಿ। ಏತ್ಥ, ದೇವ, ಛನ್ದಂ ಜನೇಹಿ ಜೀವಿತೇ ಅಪೇಕ್ಖಂ ಕರೋಹಿ। ಇಮಾನಿ ತೇ, ದೇವ, ಚತುರಾಸೀತಿ ಕೂಟಾಗಾರಸಹಸ್ಸಾನಿ ಮಹಾವಿಯೂಹಕೂಟಾಗಾರಪ್ಪಮುಖಾನಿ। ಏತ್ಥ, ದೇವ, ಛನ್ದಂ ಜನೇಹಿ ಜೀವಿತೇ ಅಪೇಕ್ಖಂ ಕರೋಹಿ। ಇಮಾನಿ ತೇ, ದೇವ, ಚತುರಾಸೀತಿ ಪಲ್ಲಙ್ಕಸಹಸ್ಸಾನಿ ಸೋವಣ್ಣಮಯಾನಿ ರೂಪಿಯಮಯಾನಿ ದನ್ತಮಯಾನಿ ಸಾರಮಯಾನಿ ಗೋನಕತ್ಥತಾನಿ ಪಟಿಕತ್ಥತಾನಿ ಪಟಲಿಕತ್ಥತಾನಿ ಕದಲಿಮಿಗಪವರಪಚ್ಚತ್ಥರಣಾನಿ ಸಉತ್ತರಚ್ಛದಾನಿ ಉಭತೋಲೋಹಿತಕೂಪಧಾನಾನಿ। ಏತ್ಥ, ದೇವ, ಛನ್ದಂ ಜನೇಹಿ, ಜೀವಿತೇ ಅಪೇಕ್ಖಂ ಕರೋಹಿ। ಇಮಾನಿ ತೇ, ದೇವ, ಚತುರಾಸೀತಿ ನಾಗಸಹಸ್ಸಾನಿ ಸೋವಣ್ಣಾಲಙ್ಕಾರಾನಿ ಸೋವಣ್ಣಧಜಾನಿ ಹೇಮಜಾಲಪಟಿಚ್ಛನ್ನಾನಿ ಉಪೋಸಥನಾಗರಾಜಪ್ಪಮುಖಾನಿ। ಏತ್ಥ, ದೇವ , ಛನ್ದಂ ಜನೇಹಿ ಜೀವಿತೇ ಅಪೇಕ್ಖಂ ಕರೋಹಿ। ಇಮಾನಿ ತೇ, ದೇವ, ಚತುರಾಸೀತಿ ಅಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಸೋವಣ್ಣಾಲಙ್ಕಾರಾನಿ ಸೋವಣ್ಣಧಜಾನಿ ಹೇಮಜಾಲಪಟಿಚ್ಛನ್ನಾನಿ ವಲಾಹಕಅಸ್ಸರಾಜಪ್ಪಮುಖಾನಿ। ಏತ್ಥ, ದೇವ, ಛನ್ದಂ ಜನೇಹಿ ಜೀವಿತೇ ಅಪೇಕ್ಖಂ ಕರೋಹಿ। ಇಮಾನಿ ತೇ, ದೇವ ಚತುರಾಸೀತಿ ರಥಸಹಸ್ಸಾನಿ ಸೀಹಚಮ್ಮಪರಿವಾರಾನಿ ಬ್ಯಗ್ಘಚಮ್ಮಪರಿವಾರಾನಿ ದೀಪಿಚಮ್ಮಪರಿವಾರಾನಿ ಪಣ್ಡುಕಮ್ಬಲಪರಿವಾರಾನಿ ಸೋವಣ್ಣಾಲಙ್ಕಾರಾನಿ ಸೋವಣ್ಣಧಜಾನಿ ಹೇಮಜಾಲಪಟಿಚ್ಛನ್ನಾನಿ ವೇಜಯನ್ತರಥಪ್ಪಮುಖಾನಿ। ಏತ್ಥ, ದೇವ, ಛನ್ದಂ ಜನೇಹಿ ಜೀವಿತೇ ಅಪೇಕ್ಖಂ ಕರೋಹಿ। ಇಮಾನಿ ತೇ, ದೇವ, ಚತುರಾಸೀತಿ ಮಣಿಸಹಸ್ಸಾನಿ ಮಣಿರತನಪ್ಪಮುಖಾನಿ। ಏತ್ಥ, ದೇವ, ಛನ್ದಂ ಜನೇಹಿ ಜೀವಿತೇ ಅಪೇಕ್ಖಂ ಕರೋಹಿ। ಇಮಾನಿ ತೇ, ದೇವ, ಚತುರಾಸೀತಿ ಇತ್ಥಿಸಹಸ್ಸಾನಿ ಇತ್ಥಿರತನಪ್ಪಮುಖಾನಿ। ಏತ್ಥ, ದೇವ, ಛನ್ದಂ ಜನೇಹಿ ಜೀವಿತೇ ಅಪೇಕ್ಖಂ ಕರೋಹಿ। ಇಮಾನಿ ತೇ, ದೇವ, ಚತುರಾಸೀತಿ ಗಹಪತಿಸಹಸ್ಸಾನಿ ಗಹಪತಿರತನಪ್ಪಮುಖಾನಿ। ಏತ್ಥ, ದೇವ, ಛನ್ದಂ ಜನೇಹಿ ಜೀವಿತೇ ಅಪೇಕ್ಖಂ ಕರೋಹಿ। ಇಮಾನಿ ತೇ, ದೇವ, ಚತುರಾಸೀತಿ ಖತ್ತಿಯಸಹಸ್ಸಾನಿ ಅನುಯನ್ತಾನಿ ಪರಿಣಾಯಕರತನಪ್ಪಮುಖಾನಿ। ಏತ್ಥ, ದೇವ, ಛನ್ದಂ ಜನೇಹಿ ಜೀವಿತೇ ಅಪೇಕ್ಖಂ ಕರೋಹಿ। ಇಮಾನಿ ತೇ, ದೇವ, ಚತುರಾಸೀತಿ

ಧೇನುಸಹಸ್ಸಾನಿ ದುಹಸನ್ದನಾನಿ ಕಂಸೂಪಧಾರಣಾನಿ। ಏತ್ಥ, ದೇವ, ಛನ್ದಂ ಜನೇಹಿ ಜೀವಿತೇ ಅಪೇಕ್ಖಂ ಕರೋಹಿ। ಇಮಾನಿ ತೇ, ದೇವ, ಚತುರಾಸೀತಿ ವತ್ಥಕೋಟಿಸಹಸ್ಸಾನಿ ಖೋಮಸುಖುಮಾನಂ ಕಪ್ಪಾಸಿಕಸುಖುಮಾನಂ ಕೋಸೇಯ್ಯಸುಖುಮಾನಂ ಕಮ್ಬಲಸುಖುಮಾನಂ। ಏತ್ಥ, ದೇವ, ಛನ್ದಂ ಜನೇಹಿ, ಜೀವಿತೇ ಅಪೇಕ್ಖಂ ಕರೋಹಿ। ಇಮಾನಿ ತೇ, ದೇವ, ಚತುರಾಸೀತಿ ಥಾಲಿಪಾಕಸಹಸ್ಸಾನಿ ಸಾಯಂ ಪಾತಂ ಭತ್ತಾಭಿಹಾರೋ ಅಭಿಹರಿಯತಿ। ಏತ್ಥ, ದೇವ, ಛನ್ದಂ ಜನೇಹಿ ಜೀವಿತೇ ಅಪೇಕ್ಖಂ ಕರೋಹೀ'ತಿ।

೨೬೭. "ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಆನನ್ದ, ರಾಜಾ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನೋ ಸುಭದ್ದಂ ದೇವಿಂ ಏತದವೋಚ -

'ದೀಘರತ್ತಂ ಖೋ ಮಂ ತ್ವಂ, ದೇವಿ, ಇಟ್ಠೇಹಿ ಕನ್ತೇಹಿ ಪಿಯೇಹಿ ಮನಾಪೇಹಿ ಸಮುದಾಚರಿತ್ಥ; ಅಥ ಚ ಪನ ಮಂ ತ್ವಂ ಪಚ್ಛಿಮೇ ಕಾಲೇ ಅನಿಟ್ಠೇಹಿ ಅಕನ್ತೇಹಿ ಅಪ್ಪಿಯೇಹಿ ಅಮನಾಪೇಹಿ ಸಮುದಾಚರಸೀ'ತಿ। 'ಕಥಂ ಚರಹಿ ತಂ, ದೇವ, ಸಮುದಾಚರಾಮೀ'ತಿ? 'ಏವಂ ಖೋ ಮಂ ತ್ವಂ, ದೇವಿ, ಸಮುದಾಚರ - "ಸಬ್ಬೇಹೇವ, ದೇವ, ಪಿಯೇಹಿ ಮನಾಪೇಹಿ ನಾನಾಭಾವೋ ವಿನಾಭಾವೋ ಅಞ್ಞಥಾಭಾವೋ, ಮಾ ಖೋ ತ್ವಂ, ದೇವ, ಸಾಪೇಕ್ಖೋ ಕಾಲಮಕಾಸಿ, ದುಕ್ಖಾ ಸಾಪೇಕ್ಖಸ್ಸ ಕಾಲಙ್ಕಿರಿಯಾ, ಗರಹಿತಾ ಚ ಸಾಪೇಕ್ಖಸ್ಸ ಕಾಲಙ್ಕಿರಿಯಾ। ಇಮಾನಿ ತೇ, ದೇವ, ಚತುರಾಸೀತಿ ನಗರಸಹಸ್ಸಾನಿ ಕುಸಾವತೀರಾಜಧಾನಿಪ್ಪಮುಖಾನಿ। ಏತ್ಥ, ದೇವ, ಛನ್ದಂ ಪಜಹ ಜೀವಿತೇ ಅಪೇಕ್ಖಂ ಮಾಕಾಸಿ। ಇಮಾನಿ ತೇ, ದೇವ, ಚತುರಾಸೀತಿ ಪಾಸಾದಸಹಸ್ಸಾನಿ ಧಮ್ಮಪಾಸಾದಪ್ಪಮುಖಾನಿ। ಏತ್ಥ, ದೇವ, ಛನ್ದಂ ಪಜಹ ಜೀವಿತೇ ಅಪೇಕ್ಖಂ ಮಾಕಾಸಿ। ಇಮಾನಿ ತೇ , ದೇವ, ಚತುರಾಸೀತಿ ಕೂಟಾಗಾರಸಹಸ್ಸಾನಿ ಮಹಾವಿಯೂಹಕೂಟಾಗಾರಪ್ಪಮುಖಾನಿ। ಏತ್ಥ, ದೇವ, ಛನ್ದಂ ಪಜಹ ಜೀವಿತೇ ಅಪೇಕ್ಖಂ ಮಾಕಾಸಿ। ಇಮಾನಿ ತೇ, ದೇವ, ಚತುರಾಸೀತಿ ಪಲ್ಲಙ್ಕಸಹಸ್ಸಾನಿ ಸೋವಣ್ಣಮಯಾನಿ ರೂಪಿಯಮಯಾನಿ ದನ್ತಮಯಾನಿ ಸಾರಮಯಾನಿ ಗೋನಕತ್ಥತಾನಿ ಪಟಿಕತ್ಥತಾನಿ ಪಟಲಿಕತ್ಥತಾನಿ ಕದಲಿಮಿಗಪವರಪಚ್ಚತ್ಥರಣಾನಿ ಸಉತ್ತರಚ್ಛದಾನಿ ಉಭತೋಲೋಹಿತಕೂಪಧಾನಾನಿ। ಏತ್ಥ, ದೇವ, ಛನ್ದಂ ಪಜಹ ಜೀವಿತೇ ಅಪೇಕ್ಖಂ ಮಾಕಾಸಿ। ಇಮಾನಿ ತೇ, ದೇವ, ಚತುರಾಸೀತಿ ನಾಗಸಹಸ್ಸಾನಿ ಸೋವಣ್ಣಾಲಙ್ಕಾರಾನಿ ಸೋವಣ್ಣಧಜಾನಿ ಹೇಮಜಾಲಪಟಿಚ್ಛನ್ನಾನಿ ಉಪೋಸಥನಾಗರಾಜಪ್ಪಮುಖಾನಿ। ಏತ್ಥ, ದೇವ, ಛನ್ದಂ ಪಜಹ ಜೀವಿತೇ ಅಪೇಕ್ಖಂ ಮಾಕಾಸಿ। ಇಮಾನಿ ತೇ, ದೇವ, ಚತುರಾಸೀತಿ ಅಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಸೋವಣ್ಣಾಲಙ್ಕಾರಾನಿ ಸೋವಣ್ಣಧಜಾನಿ ಹೇಮಜಾಲಪಟಿಚ್ಛನ್ನಾನಿ ವಲಾಹಕಅಸ್ಸರಾಜಪ್ಪಮುಖಾನಿ। ಏತ್ಥ, ದೇವ, ಛನ್ದಂ ಪಜಹ ಜೀವಿತೇ ಅಪೇಕ್ಖಂ ಮಾಕಾಸಿ। ಇಮಾನಿ ತೇ, ದೇವ, ಚತುರಾಸೀತಿ ರಥಸಹಸ್ಸಾನಿ ಸೀಹಚಮ್ಮಪರಿವಾರಾನಿ ಬ್ಯಗ್ಘಚಮ್ಮಪರಿವಾರಾನಿ ದೀಪಿಚಮ್ಮಪರಿವಾರಾನಿ ಪಣ್ಡುಕಮ್ಬಲಪರಿವಾರಾನಿ ಸೋವಣ್ಣಾಲಙ್ಕಾರಾನಿ ಸೋವಣ್ಣಧಜಾನಿ ಹೇಮಜಾಲಪಟಿಚ್ಛನ್ನಾನಿ ವೇಜಯನ್ತರಥಪ್ಪಮುಖಾನಿ। ಏತ್ಥ, ದೇವ, ಛನ್ದಂ ಪಜಹ ಜೀವಿತೇ ಅಪೇಕ್ಖಂ ಮಾಕಾಸಿ। ಇಮಾನಿ ತೇ, ದೇವ, ಚತುರಾಸೀತಿ ಮಣಿಸಹಸ್ಸಾನಿ ಮಣಿರತನಪ್ಪಮುಖಾನಿ। ಏತ್ಥ, ದೇವ, ಛನ್ದಂ ಪಜಹ ಜೀವಿತೇ ಅಪೇಕ್ಖಂ ಮಾಕಾಸಿ। ಇಮಾನಿ ತೇ, ದೇವ, ಚತುರಾಸೀತಿ ಇತ್ಥಿಸಹಸ್ಸಾನಿ ಸುಭದ್ದಾದೇವಿಪ್ಪಮುಖಾನಿ। ಏತ್ಥ, ದೇವ, ಛನ್ದಂ ಪಜಹ ಜೀವಿತೇ ಅಪೇಕ್ಖಂ ಮಾಕಾಸಿ। ಇಮಾನಿ ತೇ, ದೇವ, ಚತುರಾಸೀತಿ ಗಹಪತಿಸಹಸ್ಸಾನಿ ಗಹಪತಿರತನಪ್ಪಮುಖಾನಿ। ಏತ್ಥ, ದೇವ, ಛನ್ದಂ ಪಜಹ ಜೀವಿತೇ ಅಪೇಕ್ಖಂ ಮಾಕಾಸಿ। ಇಮಾನಿ ತೇ, ದೇವ, ಚತುರಾಸೀತಿ ಖತ್ತಿಯಸಹಸ್ಸಾನಿ ಅನುಯನ್ತಾನಿ ಪರಿಣಾಯಕರತನಪ್ಪಮುಖಾನಿ। ಏತ್ಥ, ದೇವ, ಛನ್ದಂ ಪಜಹ ಜೀವಿತೇ ಅಪೇಕ್ಖಂ ಮಾಕಾಸಿ। ಇಮಾನಿ ತೇ, ದೇವ, ಚತುರಾಸೀತಿ ಧೇನುಸಹಸ್ಸಾನಿ ದುಹಸನ್ದನಾನಿ ಕಂಸೂಪಧಾರಣಾನಿ। ಏತ್ಥ ದೇವ, ಛನ್ದಂ ಪಜಹ ಜೀವಿತೇ ಅಪೇಕ್ಖಂ ಮಾಕಾಸಿ। ಇಮಾನಿ ತೇ, ದೇವ, ಚತುರಾಸೀತಿ ವತ್ಥಕೋಟಿಸಹಸ್ಸಾನಿ ಖೋಮಸುಖುಮಾನಂ ಕಪ್ಪಾಸಿಕಸುಖುಮಾನಂ ಕೋಸೇಯ್ಯಸುಖುಮಾನಂ ಕಮ್ಬಲಸುಖುಮಾನಂ। ಏತ್ಥ, ದೇವ, ಛನ್ದಂ ಪಜಹ ಜೀವಿತೇ ಅಪೇಕ್ಖಂ ಮಾಕಾಸಿ। ಇಮಾನಿ ತೇ ದೇವ ಚತುರಾಸೀತಿ ಥಾಲಿಪಾಕಸಹಸ್ಸಾನಿ ಸಾಯಂ ಪಾತಂ ಭತ್ತಾಭಿಹಾರೋ ಅಭಿಹರಿಯತಿ। ಏತ್ಥ, ದೇವ, ಛನ್ದಂ ಪಜಹ ಜೀವಿತೇ ಅಪೇಕ್ಖಂ ಮಾಕಾಸೀ"'ತಿ।

೨೬೮. "ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಆನನ್ದ, ಸುಭದ್ದಾ ದೇವೀ ಪರೋದಿ ಅಸ್ಸೂನಿ ಪವತ್ತೇಸಿ। ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಸುಭದ್ದಾ ದೇವೀ ಅಸ್ಸೂನಿ ಪುಞ್ಛಿತ್ವಾ [ಪಮಜ್ಜಿತ್ವಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰), ಪುಞ್ಜಿತ್ವಾ (ಕ॰)] ರಾಜಾನಂ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನಂ ಏತದವೋಚ -

‘ಸಬ್ಬೇಹೇವ , ದೇವ, ಪಿಯೇಹಿ ಮನಾಪೇಹಿ ನಾನಾಭಾವೋ ವಿನಾಭಾವೋ ಅಞ್ಞಥಾಭಾವೋ, ಮಾ ಖೋ ತ್ವಂ, ದೇವ, ಸಾಪೇಕ್ಖೋ ಕಾಲಮಕಾಸಿ, ದುಕ್ಖಾ ಸಾಪೇಕ್ಖಸ್ಸ ಕಾಲಙ್ಕಿರಿಯಾ, ಗರಹಿತಾ ಚ ಸಾಪೇಕ್ಖಸ್ಸ ಕಾಲಙ್ಕಿರಿಯಾ। ಇಮಾನಿ ತೇ, ದೇವ, ಚತುರಾಸೀತಿ ನಗರಸಹಸ್ಸಾನಿ ಕುಸಾವತೀರಾಜಧಾನಿಪ್ಪಮುಖಾನಿ। ಏತ್ಥ, ದೇವ, ಛನ್ದಂ ಪಜಹ ಜೀವಿತೇ ಅಪೇಕ್ಖಂ ಮಾಕಾಸಿ। ಇಮಾನಿ ತೇ, ದೇವ, ಚತುರಾಸೀತಿ ಪಾಸಾದಸಹಸ್ಸಾನಿ ಧಮ್ಮಪಾಸಾದಪ್ಪಮುಖಾನಿ। ಏತ್ಥ, ದೇವ, ಛನ್ದಂ ಪಜಹ ಜೀವಿತೇ ಅಪೇಕ್ಖಂ ಮಾಕಾಸಿ। ಇಮಾನಿ ತೇ, ದೇವ, ಚತುರಾಸೀತಿ ಕೂಟಾಗಾರಸಹಸ್ಸಾನಿ ಮಹಾವಿಯೂಹಕೂಟಾಗಾರಪ್ಪಮುಖಾನಿ। ಏತ್ಥ, ದೇವ, ಛನ್ದಂ ಪಜಹ ಜೀವಿತೇ ಅಪೇಕ್ಖಂ ಮಾಕಾಸಿ। ಇಮಾನಿ ತೇ, ದೇವ, ಚತುರಾಸೀತಿ ಪಲ್ಲಙ್ಕಸಹಸ್ಸಾನಿ ಸೋವಣ್ಣಮಯಾನಿ ರೂಪಿಯಮಯಾನಿ ದನ್ತಮಯಾನಿ ಸಾರಮಯಾನಿ ಗೋನಕತ್ಥತಾನಿ ಪಟಿಕತ್ಥತಾನಿ ಪಟಲಿಕತ್ಥತಾನಿ ಕದಲಿಮಿಗಪವರಪಚ್ಚತ್ಥರಣಾನಿ ಸಉತ್ತರಚ್ಛದಾನಿ ಉಭತೋಲೋಹಿತಕೂಪಧಾನಾನಿ। ಏತ್ಥ, ದೇವ, ಛನ್ದಂ ಪಜಹ ಜೀವಿತೇ ಅಪೇಕ್ಖಂ ಮಾಕಾಸಿ। ಇಮಾನಿ ತೇ, ದೇವ, ಚತುರಾಸೀತಿ ನಾಗಸಹಸ್ಸಾನಿ ಸೋವಣ್ಣಾಲಙ್ಕಾರಾನಿ ಸೋವಣ್ಣಧಜಾನಿ ಹೇಮಜಾಲಪಟಿಚ್ಛನ್ನಾನಿ ಉಪೋಸಥನಾಗರಾಜಪ್ಪಮುಖಾನಿ। ಏತ್ಥ, ದೇವ, ಛನ್ದಂ ಪಜಹ ಜೀವಿತೇ ಅಪೇಕ್ಖಂ ಮಾಕಾಸಿ। ಇಮಾನಿ ತೇ , ದೇವ, ಚತುರಾಸೀತಿ ಅಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಸೋವಣ್ಣಾಲಙ್ಕಾರಾನಿ ಸೋವಣ್ಣಧಜಾನಿ ಹೇಮಜಾಲಪಟಿಚ್ಛನ್ನಾನಿ ವಲಾಹಕಅಸ್ಸರಾಜಪ್ಪಮುಖಾನಿ । ಏತ್ಥ, ದೇವ, ಛನ್ದಂ ಪಜಹ, ಜೀವಿತೇ ಅಪೇಕ್ಖಂ ಮಾಕಾಸಿ। ಇಮಾನಿ ತೇ, ದೇವ, ಚತುರಾಸೀತಿ ರಥಸಹಸ್ಸಾನಿ ಸೀಹಚಮ್ಮಪರಿವಾರಾನಿ ಬ್ಯಗ್ಘಚಮ್ಮಪರಿವಾರಾನಿ ದೀಪಿಚಮ್ಮಪರಿವಾರಾನಿ ಪಣ್ಡುಕಮ್ಬಲಪರಿವಾರಾನಿ ಸೋವಣ್ಣಾಲಙ್ಕಾರಾನಿ ಸೋವಣ್ಣಧಜಾನಿ ಹೇಮಜಾಲಪಟಿಚ್ಛನ್ನಾನಿ ವೇಜಯನ್ತರಥಪ್ಪಮುಖಾನಿ। ಏತ್ಥ, ದೇವ, ಛನ್ದಂ ಪಜಹ ಜೀವಿತೇ ಅಪೇಕ್ಖಂ ಮಾಕಾಸಿ। ಇಮಾನಿ ತೇ, ದೇವ, ಚತುರಾಸೀತಿ ಮಣಿಸಹಸ್ಸಾನಿ ಮಣಿರತನಪ್ಪಮುಖಾನಿ। ಏತ್ಥ, ದೇವ, ಛನ್ದಂ ಪಜಹ ಜೀವಿತೇ ಅಪೇಕ್ಖಂ ಮಾಕಾಸಿ। ಇಮಾನಿ ತೇ, ದೇವ, ಚತುರಾಸೀತಿ ಇತ್ಥಿಸಹಸ್ಸಾನಿ ಇತ್ಥಿರತನಪ್ಪಮುಖಾನಿ। ಏತ್ಥ, ದೇವ, ಛನ್ದಂ ಪಜಹ, ಜೀವಿತೇ ಅಪೇಕ್ಖಂ ಮಾಕಾಸಿ। ಇಮಾನಿ ತೇ , ದೇವ, ಚತುರಾಸೀತಿ ಗಹಪತಿಸಹಸ್ಸಾನಿ ಗಹಪತಿರತನಪ್ಪಮುಖಾನಿ। ಏತ್ಥ, ದೇವ, ಛನ್ದಂ ಪಜಹ ಜೀವಿತೇ ಅಪೇಕ್ಖಂ ಮಾಕಾಸಿ। ಇಮಾನಿ ತೇ, ದೇವ, ಚತುರಾಸೀತಿ ಖತ್ತಿಯಸಹಸ್ಸಾನಿ ಅನುಯನ್ತಾನಿ ಪರಿಣಾಯಕರತನಪ್ಪಮುಖಾನಿ। ಏತ್ಥ, ದೇವ, ಛನ್ದಂ ಪಜಹ ಜೀವಿತೇ ಅಪೇಕ್ಖಂ ಮಾಕಾಸಿ। ಇಮಾನಿ ತೇ, ದೇವ, ಚತುರಾಸೀತಿ ಧೇನುಸಹಸ್ಸಾನಿ ದುಹಸನ್ದನಾನಿ ಕಂಸೂಪಧಾರಣಾನಿ। ಏತ್ಥ, ದೇವ, ಛನ್ದಂ ಪಜಹ ಜೀವಿತೇ ಅಪೇಕ್ಖಂ ಮಾಕಾಸಿ। ಇಮಾನಿ ತೇ, ದೇವ, ಚತುರಾಸೀತಿ ವತ್ಥಕೋಟಿಸಹಸ್ಸಾನಿ ಖೋಮಸುಖುಮಾನಂ ಕಪ್ಪಾಸಿಕಸುಖುಮಾನಂ ಕೋಸೇಯ್ಯಸುಖುಮಾನಂ ಕಮ್ಬಲಸುಖುಮಾನಂ। ಏತ್ಥ, ದೇವ, ಛನ್ದಂ ಪಜಹ ಜೀವಿತೇ ಅಪೇಕ್ಖಂ ಮಾಕಾಸಿ। ಇಮಾನಿ ತೇ, ದೇವ, ಚತುರಾಸೀತಿ ಥಾಲಿಪಾಕಸಹಸ್ಸಾನಿ ಸಾಯಂ ಪಾತಂ ಭತ್ತಾಭಿಹಾರೋ ಅಭಿಹರಿಯತಿ। ಏತ್ಥ , ದೇವ, ಛನ್ದಂ ಪಜಹ ಜೀವಿತೇ ಅಪೇಕ್ಖಂ ಮಾಕಾಸೀ’ತಿ।

ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೂಪಗಮಂ

೨೬೯. “ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ರಾಜಾ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಕಾಲಮಕಾಸಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆನನ್ದ, ಗಹಪತಿಸ್ಸ ವಾ ಗಹಪತಿಪುತ್ತಸ್ಸ ವಾ ಮನುಞ್ಞಂ ಭೋಜನಂ ಭುತ್ತಾವಿಸ್ಸ ಭತ್ತಸಮ್ಮದೋ ಹೋತಿ, ಏವಮೇವ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ರಞ್ಞೋ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನಸ್ಸ ಮಾರಣನ್ತಿಕಾ ವೇದನಾ ಅಹೋಸಿ। ಕಾಲಙ್ಕತೋ ಚ, ಆನನ್ದ, ರಾಜಾ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನೋ ಸುಗತಿಂ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜಿ। ರಾಜಾ, ಆನನ್ದ, ಮಹಾಸುದಸ್ಸನೋ ಚತುರಾಸೀತಿ ವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಕುಮಾರಕೀಳಂ [ಕೀಳಿತಂ (ಕ॰), ಕೀಳಿಕಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಕೀಳಿ। ಚತುರಾಸೀತಿ ವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಓಪರಜ್ಜಂ ಕಾರೇಸಿ। ಚತುರಾಸೀತಿ ವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇಸಿ। ಚತುರಾಸೀತಿ ವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಗಿಹಿಭೂತೋ [ಗಿಹೀಭೂತೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಧಮ್ಮೇ ಪಾಸಾದೇ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಿ [ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಮಚರಿ (ಕ॰)]। ಸೋ ಚತ್ತಾರೋ ಬ್ರಹ್ಮವಿಹಾರೇ ಭಾವೇತ್ವಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೂಪಗೋ ಅಹೋಸಿ।

೨೬೦. "ಸಿಯಾ ಖೋ ಪನಾನನ್ದ, ಏವಮಸ್ಸ - 'ಅಞ್ಞೋ ನೂನ ತೇನ ಸಮಯೇನ ರಾಜಾ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನೋ ಅಹೋಸೀ'ತಿ, ನ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಆನನ್ದ, ಏವಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಅಹಂ ತೇನ ಸಮಯೇನ ರಾಜಾ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನೋ ಅಹೋಸಿಂ। ಮಮ ತಾನಿ ಚತುರಾಸೀತಿ ನಗರಸಹಸ್ಸಾನಿ ಕುಸಾವತೀರಾಜಧಾನಿಪ್ಪಮುಖಾನಿ, ಮಮ ತಾನಿ ಚತುರಾಸೀತಿ ಪಾಸಾದಸಹಸ್ಸಾನಿ ಧಮ್ಮಪಾಸಾದಪ್ಪಮುಖಾನಿ, ಮಮ ತಾನಿ ಚತುರಾಸೀತಿ ಕೂಟಾಗಾರಸಹಸ್ಸಾನಿ ಮಹಾವಿಯೂಹಕೂಟಾಗಾರಪ್ಪಮುಖಾನಿ, ಮಮ ತಾನಿ ಚತುರಾಸೀತಿ ಪಲ್ಲಙ್ಕಸಹಸ್ಸಾನಿ ಸೋವಣ್ಣಮಯಾನಿ ರೂಪಿಯಮಯಾನಿ ದನ್ತಮಯಾನಿ ಸಾರಮಯಾನಿ ಗೋನಕತ್ಥತಾನಿ ಪಟಿಕತ್ಥತಾನಿ ಪಟಲಿಕತ್ಥತಾನಿ ಕದಲಿಮಿಗಪವರಪಚ್ಚತ್ಥರಣಾನಿ ಸಉತ್ತರಚ್ಛದಾನಿ ಉಭತೋಲೋಹಿತಕೂಪಧಾನಾನಿ, ಮಮ ತಾನಿ ಚತುರಾಸೀತಿ ನಾಗಸಹಸ್ಸಾನಿ ಸೋವಣ್ಣಾಲಙ್ಕಾರಾನಿ ಸೋವಣ್ಣಧಜಾನಿ ಹೇಮಜಾಲಪಟಿಚ್ಛನ್ನಾನಿ ಉಪೋಸಥನಾಗರಾಜಪ್ಪಮುಖಾನಿ, ಮಮ ತಾನಿ ಚತುರಾಸೀತಿ ಅಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಸೋವಣ್ಣಾಲಙ್ಕಾರಾನಿ ಸೋವಣ್ಣಧಜಾನಿ ಹೇಮಜಾಲಪಟಿಚ್ಛನ್ನಾನಿ ವಲಾಹಕಅಸ್ಸರಾಜಪ್ಪಮುಖಾನಿ, ಮಮ ತಾನಿ ಚತುರಾಸೀತಿ ರಥಸಹಸ್ಸಾನಿ ಸೀಹಚಮ್ಮಪರಿವಾರಾನಿ ಬ್ಯಗ್ಘಚಮ್ಮಪರಿವಾರಾನಿ ದೀಪಿಚಮ್ಮಪರಿವಾರಾನಿ ಪಣ್ಡುಕಮ್ಬಲಪರಿವಾರಾನಿ ಸೋವಣ್ಣಾಲಙ್ಕಾರಾನಿ ಸೋವಣ್ಣಧಜಾನಿ ಹೇಮಜಾಲಪಟಿಚ್ಛನ್ನಾನಿ ವೇಜಯನ್ತರಥಪ್ಪಮುಖಾನಿ, ಮಮ ತಾನಿ ಚತುರಾಸೀತಿ ಮಣಿಸಹಸ್ಸಾನಿ ಮಣಿರತನಪ್ಪಮುಖಾನಿ, ಮಮ ತಾನಿ ಚತುರಾಸೀತಿ ಇತ್ಥಿಸಹಸ್ಸಾನಿ ಸುಭದ್ದಾದೇವಿಪ್ಪಮುಖಾನಿ, ಮಮ ತಾನಿ ಚತುರಾಸೀತಿ ಗಹಪತಿಸಹಸ್ಸಾನಿ ಗಹಪತಿರತನಪ್ಪಮುಖಾನಿ, ಮಮ ತಾನಿ ಚತುರಾಸೀತಿ ಖತ್ತಿಯಸಹಸ್ಸಾನಿ ಅನುಯನ್ತಾನಿ ಪರಿಣಾಯಕರತನಪ್ಪಮುಖಾನಿ, ಮಮ ತಾನಿ ಚತುರಾಸೀತಿ ಧೇನುಸಹಸ್ಸಾನಿ ದುಹಸನ್ದನಾನಿ ಕಂಸೂಪಧಾರಣಾನಿ, ಮಮ ತಾನಿ ಚತುರಾಸೀತಿ ವತ್ಥಕೋಟಿಸಹಸ್ಸಾನಿ ಖೋಮಸುಖುಮಾನಂ ಕಪ್ಪಾಸಿಕಸುಖುಮಾನಂ ಕೋಸೇಯ್ಯಸುಖುಮಾನಂ ಕಮ್ಬಲಸುಖುಮಾನಂ, ಮಮ ತಾನಿ ಚತುರಾಸೀತಿ ಥಾಲಿಪಾಕಸಹಸ್ಸಾನಿ ಸಾಯಂ ಪಾತಂ ಭತ್ತಾಭಿಹಾರೋ ಅಭಿಹರಿಯಿತ್ಥ।

೨೬೧. "ತೇಸಂ ಖೋ ಪನಾನನ್ದ, ಚತುರಾಸೀತಿನಗರಸಹಸ್ಸಾನಂ ಏಕಞ್ಞೇವ ತಂ ನಗರಂ ಹೋತಿ, ಯಂ ತೇನ ಸಮಯೇನ ಅಜ್ಝಾವಸಾಮಿ ಯದಿದಂ ಕುಸಾವತೀ ರಾಜಧಾನೀ। ತೇಸಂ ಖೋ ಪನಾನನ್ದ, ಚತುರಾಸೀತಿಪಾಸಾದಸಹಸ್ಸಾನಂ ಏಕೋಯೇವ ಸೋ ಪಾಸಾದೋ ಹೋತಿ, ಯಂ ತೇನ ಸಮಯೇನ ಅಜ್ಝಾವಸಾಮಿ ಯದಿದಂ ಧಮ್ಮೋ ಪಾಸಾದೋ। ತೇಸಂ ಖೋ ಪನಾನನ್ದ, ಚತುರಾಸೀತಿಕೂಟಾಗಾರಸಹಸ್ಸಾನಂ ಏಕಞ್ಞೇವ ತಂ ಕೂಟಾಗಾರಂ ಹೋತಿ, ಯಂ ತೇನ ಸಮಯೇನ ಅಜ್ಝಾವಸಾಮಿ ಯದಿದಂ ಮಹಾವಿಯೂಹಂ ಕೂಟಾಗಾರಂ। ತೇಸಂ ಖೋ ಪನಾನನ್ದ, ಚತುರಾಸೀತಿಪಲ್ಲಙ್ಕಸಹಸ್ಸಾನಂ ಏಕೋಯೇವ ಸೋ ಪಲ್ಲಙ್ಕೋ ಹೋತಿ, ಯಂ ತೇನ ಸಮಯೇನ ಪರಿಭುಞ್ಜಾಮಿ ಯದಿದಂ ಸೋವಣ್ಣಮಯೋ ವಾ ರೂಪಿಯಮಯೋ ವಾ ದನ್ತಮಯೋ ವಾ ಸಾರಮಯೋ ವಾ। ತೇಸಂ ಖೋ ಪನಾನನ್ದ, ಚತುರಾಸೀತಿನಾಗಸಹಸ್ಸಾನಂ ಏಕೋಯೇವ ಸೋ ನಾಗೋ ಹೋತಿ, ಯಂ ತೇನ ಸಮಯೇನ ಅಭಿರುಹಾಮಿ ಯದಿದಂ ಉಪೋಸಥೋ ನಾಗರಾಜಾ। ತೇಸಂ ಖೋ ಪನಾನನ್ದ, ಚತುರಾಸೀತಿಅಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಂ ಏಕೋಯೇವ ಸೋ ಅಸ್ಸೋ ಹೋತಿ, ಯಂ ತೇನ ಸಮಯೇನ ಅಭಿರುಹಾಮಿ ಯದಿದಂ ವಲಾಹಕೋ ಅಸ್ಸರಾಜಾ। ತೇಸಂ ಖೋ ಪನಾನನ್ದ, ಚತುರಾಸೀತಿರಥಸಹಸ್ಸಾನಂ ಏಕೋಯೇವ ಸೋ ರಥೋ ಹೋತಿ, ಯಂ ತೇನ ಸಮಯೇನ ಅಭಿರುಹಾಮಿ ಯದಿದಂ ವೇಜಯನ್ತರಥೋ। ತೇಸಂ ಖೋ ಪನಾನನ್ದ, ಚತುರಾಸೀತಿಇತ್ಥಿಸಹಸ್ಸಾನಂ ಏಕಾಯೇವ ಸಾ ಇತ್ಥೀ ಹೋತಿ, ಯಾ ತೇನ ಸಮಯೇನ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಾತಿ ಖತ್ತಿಯಾನೀ ವಾ ವೇಸ್ಸಿನೀ [ವೇಸ್ಸಾಯಿನೀ (ಸ್ಯಾ॰), ವೇಲಾಮಿಕಾನೀ (ಕ॰ ಸೀ॰ ಪೀ॰) ವೇಲಾಮಿಕಾ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೩.೯೬)] ವಾ। ತೇಸಂ ಖೋ ಪನಾನನ್ದ, ವಾ। ತೇಸಂ ಖೋ ಪನಾನನ್ದ, ಚತುರಾಸೀತಿವತ್ಥಕೋಟಿಸಹಸ್ಸಾನಂ ಏಕಂಯೇವ ತಂ ದುಸ್ಸಯುಗಂ ಹೋತಿ, ಯಂ ತೇನ ಸಮಯೇನ ಪರಿದಹಾಮಿ ಖೋಮಸುಖುಮಂ ವಾ ಕಪ್ಪಾಸಿಕಸುಖುಮಂ ವಾ ಕೋಸೇಯ್ಯಸುಖುಮಂ ವಾ ಕಮ್ಬಲಸುಖುಮಂ ವಾ। ತೇಸಂ ಖೋ ಪನಾನನ್ದ, ಚತುರಾಸೀತಿಥಾಲಿಪಾಕಸಹಸ್ಸಾನಂ ಏಕೋಯೇವ ಸೋ ಥಾಲಿಪಾಕೋ ಹೋತಿ, ಯತೋ ನಾಳಿಕೋದನಪರಮಂ ಭುಞ್ಜಾಮಿ ತದುಪಿಯಞ್ಚ ಸೂಪೇಯ್ಯಂ।

೨೬೨. "ಪಸ್ಸಾನನ್ದ, ಸಬ್ಬೇತೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಅತೀತಾ ನಿರುದ್ಧಾ ವಿಪರಿಣತಾ। ಏವಂ ಅನಿಚ್ಚಾ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಸಙ್ಖಾರಾ; ಏವಂ ಅದ್ಧುವಾ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಸಙ್ಖಾರಾ; ಏವಂ ಅನಸ್ಸಾಸಿಕಾ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಸಙ್ಖಾರಾ! ಯಾವಞ್ಚಿದಂ, ಆನನ್ದ , ಅಲಮೇವ

ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರೇಸು ನಿಬ್ಬಿನ್ದಿತುಂ, ಅಲಂ ವಿರಜ್ಜಿತುಂ, ಅಲಂ ವಿಮುಚ್ಚಿತುಂ।

"ಛಕ್ಖತ್ತುಂ ಖೋ ಪನಾಹಂ, ಆನನ್ದ, ಅಭಿಜಾನಾಮಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪದೇಸೇ ಸರೀರಂ ನಿಕ್ಖಿಪಿತಂ, ತಞ್ಚ ಖೋ ರಾಜಾವ ಸಮಾನೋ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ಧಮ್ಮಿಕೋ ಧಮ್ಮರಾಜಾ ಚಾತುರನ್ತೋ ವಿಜಿತಾವೀ ಜನಪದತ್ಥಾವರಿಯಪತ್ತೋ ಸತ್ತರತನಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಅಯಂ ಸತ್ತಮೋ ಸರೀರನಿಕ್ಖೇಪೋ। ನ ಖೋ ಪನಾಹಂ, ಆನನ್ದ, ತಂ ಪದೇಸಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮಿ ಸದೇವಕೇ ಲೋಕೇ ಸಮಾರಕೇ ಸಬ್ರಹ್ಮಕೇ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಪಜಾಯ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾಯ ಯತ್ಥ ತಥಾಗತೋ ಅಟ್ಠಮಂ ಸರೀರಂ ನಿಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯಾ"ತಿ। ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ, ಇದಂ ವತ್ವಾನ ಸುಗತೋ ಅಥಾಪರಂ ಏತದವೋಚ ಸತ್ಥಾ -

"ಅನಿಚ್ಚಾ ವತ ಸಙ್ಖಾರಾ, ಉಪ್ಪಾದವಯಧಮ್ಮಿನೋ।
ಉಪ್ಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ, ತೇಸಂ ವೂಪಸಮೋ ಸುಖೋ"ತಿ॥

ಮಹಾಸುದಸ್ಸನಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಜನವಸಭಸುತ್ತಂ

ನಾತಿಕಿಯಾದಿಬ್ಯಾಕರಣಂ

೨೭೩. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ನಾತಿಕೇ [ನಾದಿಕೇ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ವಿಹರತಿ ಗಿಞ್ಜಕಾವಸಥೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಭಗವಾ ಪರಿತೋ ಪರಿತೋ ಜನಪದೇಸು ಪರಿಚಾರಕೇ ಅಬ್ಭತೀತೇ ಕಾಲಙ್ಕತೇ ಉಪಪತ್ತೀಸು ಬ್ಯಾಕರೋತಿ ಕಾಸಿಕೋಸಲೇಸು ವಜ್ಜಿಮಲ್ಲೇಸು ಚೇತಿವಂಸೇಸು [ಚೇತಿಯವಂಸೇಸು (ಕ॰)] ಕುರುಪಞ್ಚಾಲೇಸು ಮಜ್ಝಸೂರಸೇನೇಸು [ಮಚ್ಛಸುರಸೇನೇಸು (ಸ್ಯಾ॰), ಮಚ್ಛಸೂರಸೇನೇಸು (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] – ‘‘ಅಸು ಅಮುತ್ರ ಉಪಪನ್ನೋ, ಅಸು ಅಮುತ್ರ ಉಪಪನ್ನೋ [ಉಪಪನ್ನೋತಿ (ಕ॰)]। ಪರೋಪಞ್ಞಾಸ ನಾತಿಕಿಯಾ ಪರಿಚಾರಕಾ ಅಬ್ಭತೀತಾ ಕಾಲಙ್ಕತಾ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ ತತ್ಥ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿನೋ ಅನಾವತ್ತಿಧಮ್ಮಾ ತಸ್ಮಾ ಲೋಕಾ। ಸಾಧಿಕಾ ನವುತಿ ನಾತಿಕಿಯಾ ಪರಿಚಾರಕಾ ಅಬ್ಭತೀತಾ ಕಾಲಙ್ಕತಾ ತಿಣ್ಣಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ರಾಗದೋಸಮೋಹಾನಂ ತನುತ್ತಾ ಸಕದಾಗಾಮಿನೋ, ಸಕಿದೇವ [ಸಕಿಂದೇವ (ಕ॰)] ಇಮಂ ಲೋಕಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಂ ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಸಾತಿರೇಕಾನಿ ಪಞ್ಚಸತಾನಿ ನಾತಿಕಿಯಾ ಪರಿಚಾರಕಾ ಅಬ್ಭತೀತಾ ಕಾಲಙ್ಕತಾ ತಿಣ್ಣಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಸೋತಾಪನ್ನಾ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮಾ ನಿಯತಾ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣಾ’’ತಿ।

೨೭೪. ಅಸ್ಸೋಸುಂ ಖೋ ನಾತಿಕಿಯಾ ಪರಿಚಾರಕಾ – ‘‘ಭಗವಾ ಕಿರ ಪರಿತೋ ಪರಿತೋ ಜನಪದೇಸು ಪರಿಚಾರಕೇ ಅಬ್ಭತೀತೇ ಕಾಲಙ್ಕತೇ ಉಪಪತ್ತೀಸು ಬ್ಯಾಕರೋತಿ ಕಾಸಿಕೋಸಲೇಸು ವಜ್ಜಿಮಲ್ಲೇಸು ಚೇತಿವಂಸೇಸು ಕುರುಪಞ್ಚಾಲೇಸು ಮಜ್ಝಸೂರಸೇನೇಸು – ‘ಅಸು ಅಮುತ್ರ ಉಪಪನ್ನೋ, ಅಸು ಅಮುತ್ರ ಉಪಪನ್ನೋ। ಪರೋಪಞ್ಞಾಸ ನಾತಿಕಿಯಾ ಪರಿಚಾರಕಾ ಅಬ್ಭತೀತಾ ಕಾಲಙ್ಕತಾ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ ತತ್ಥ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿನೋ ಅನಾವತ್ತಿಧಮ್ಮಾ ತಸ್ಮಾ ಲೋಕಾ। ಸಾಧಿಕಾ ನವುತಿ ನಾತಿಕಿಯಾ ಪರಿಚಾರಕಾ ಅಬ್ಭತೀತಾ ಕಾಲಙ್ಕತಾ ತಿಣ್ಣಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ರಾಗದೋಸಮೋಹಾನಂ ತನುತ್ತಾ ಸಕದಾಗಾಮಿನೋ ಸಕಿದೇವ ಇಮಂ ಲೋಕಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಂ ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಸಾತಿರೇಕಾನಿ ಪಞ್ಚಸತಾನಿ ನಾತಿಕಿಯಾ ಪರಿಚಾರಕಾ ಅಬ್ಭತೀತಾ ಕಾಲಙ್ಕತಾ ತಿಣ್ಣಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಸೋತಾಪನ್ನಾ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮಾ ನಿಯತಾ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣಾ’ತಿ। ತೇನ ಚ ನಾತಿಕಿಯಾ ಪರಿಚಾರಕಾ ಅತ್ತಮನಾ ಅಹೇಸುಂ ಪಮುದಿತಾ ಪೀತಿಸೋಮನಸ್ಸಜಾತಾ ಭಗವತೋ ಪಞ್ಹವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ [ಪಞ್ಹಾವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)] ಸುತ್ವಾ।

೨೭೫. ಅಸ್ಸೋಸಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ – ‘‘ಭಗವಾ ಕಿರ ಪರಿತೋ ಪರಿತೋ ಜನಪದೇಸು ಪರಿಚಾರಕೇ ಅಬ್ಭತೀತೇ ಕಾಲಙ್ಕತೇ ಉಪಪತ್ತೀಸು ಬ್ಯಾಕರೋತಿ ಕಾಸಿಕೋಸಲೇಸು ವಜ್ಜಿಮಲ್ಲೇಸು ಚೇತಿವಂಸೇಸು ಕುರುಪಞ್ಚಾಲೇಸು ಮಜ್ಝಸೂರಸೇನೇಸು – ‘ಅಸು ಅಮುತ್ರ ಉಪಪನ್ನೋ, ಅಸು ಅಮುತ್ರ ಉಪಪನ್ನೋ। ಪರೋಪಞ್ಞಾಸ ನಾತಿಕಿಯಾ ಪರಿಚಾರಕಾ ಅಬ್ಭತೀತಾ ಕಾಲಙ್ಕತಾ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ ತತ್ಥ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿನೋ ಅನಾವತ್ತಿಧಮ್ಮಾ ತಸ್ಮಾ ಲೋಕಾ। ಸಾಧಿಕಾ ನವುತಿ ನಾತಿಕಿಯಾ ಪರಿಚಾರಕಾ ಅಬ್ಭತೀತಾ ಕಾಲಙ್ಕತಾ ತಿಣ್ಣಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ರಾಗದೋಸಮೋಹಾನಂ ತನುತ್ತಾ ಸಕದಾಗಾಮಿನೋ ಸಕಿದೇವ ಇಮಂ ಲೋಕಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಂ ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಸಾತಿರೇಕಾನಿ ಪಞ್ಚಸತಾನಿ ನಾತಿಕಿಯಾ ಪರಿಚಾರಕಾ ಅಬ್ಭತೀತಾ ಕಾಲಙ್ಕತಾ ತಿಣ್ಣಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಸೋತಾಪನ್ನಾ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮಾ ನಿಯತಾ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣಾ’ತಿ। ತೇನ ಚ ನಾತಿಕಿಯಾ ಪರಿಚಾರಕಾ ಅತ್ತಮನಾ ಅಹೇಸುಂ ಪಮುದಿತಾ ಪೀತಿಸೋಮನಸ್ಸಜಾತಾ ಭಗವತೋ ಪಞ್ಹವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ ಸುತ್ವಾ’’ತಿ।

ಆನನ್ದಪರಿಕಥಾ

೨೭೯. ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಆನನ್ದಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ – “ಇಮೇ ಖೋ ಪನಾಪಿ ಅಹೇಸುಂ ಮಾಗಧಕಾ ಪರಿಚಾರಕಾ ಬಹೂ ಚೇವ ರತ್ತಞ್ಞೂ ಚ ಅಬ್ಭತೀತಾ ಕಾಲಙ್ಕತಾ। ಸುಞ್ಞಾ ಮಞ್ಞೇ ಅಙ್ಗಮಗಧಾ ಅಙ್ಗಮಾಗಧಕೇಹಿ [ಅಙ್ಗಮಾಗಧಿಕೇಹಿ (ಸ್ಯಾ॰)] ಪರಿಚಾರಕೇಹಿ ಅಬ್ಭತೀತೇಹಿ ಕಾಲಙ್ಕತೇಹಿ। ತೇ ಖೋ ಪನಾಪಿ [ತೇನ ಖೋ ಪನಾಪಿ (ಸ್ಯಾ॰)] ಅಹೇಸುಂ ಬುದ್ಧೇ ಪಸನ್ನಾ ಧಮ್ಮೇ ಪಸನ್ನಾ ಸಙ್ಘೇ ಪಸನ್ನಾ ಸೀಲೇಸು ಪರಿಪೂರಕಾರಿನೋ। ತೇ ಅಬ್ಭತೀತಾ ಕಾಲಙ್ಕತಾ ಭಗವತಾ ಅಬ್ಯಾಕತಾ; ತೇಸಮ್ಪಿಸ್ಸ ಸಾಧು ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ, ಬಹುಜನೋ ಪಸೀದೇಯ್ಯ, ತತೋ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಸುಗತಿಂ। ಅಯಂ ಖೋ ಪನಾಪಿ ಅಹೋಸಿ ರಾಜಾ ಮಾಗಧೋ ಸೇನಿಯೋ ಬಿಮ್ಬಿಸಾರೋ ಧಮ್ಮಿಕೋ ಧಮ್ಮರಾಜಾ ಹಿತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾನಂ ನೇಗಮಾನಞ್ಚೇವ ಜಾನಪದಾನಞ್ಚ। ಅಪಿಸ್ಸುದಂ ಮನುಸ್ಸಾ ಕಿತ್ತಯಮಾನರೂಪಾ ವಿಹರನ್ತಿ – ‘ಏವಂ ನೋ ಸೋ ಧಮ್ಮಿಕೋ ಧಮ್ಮರಾಜಾ ಸುಖಾಪೇತ್ವಾ ಕಾಲಙ್ಕತೋ, ಏವಂ ಮಯಂ ತಸ್ಸ ಧಮ್ಮಿಕಸ್ಸ ಧಮ್ಮರಞ್ಞೋ ವಿಜಿತೇ ಫಾಸು [ಫಾಸುಕಂ (ಸ್ಯಾ॰)] ವಿಹರಿಮ್ಹಾ’ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಪನಾಪಿ ಅಹೋಸಿ ಬುದ್ಧೇ ಪಸನ್ನೋ ಧಮ್ಮೇ ಪಸನ್ನೋ ಸಙ್ಘೇ ಪಸನ್ನೋ ಸೀಲೇಸು ಪರಿಪೂರಕಾರೀ। ಅಪಿಸ್ಸುದಂ ಮನುಸ್ಸಾ ಏವಮಾಹಂಸು – ‘ಯಾವ ಮರಣಕಾಲಾಪಿ ರಾಜಾ ಮಾಗಧೋ ಸೇನಿಯೋ ಬಿಮ್ಬಿಸಾರೋ ಭಗವನ್ತಂ ಕಿತ್ತಯಮಾನರೂಪೋ ಕಾಲಙ್ಕತೋ’ತಿ। ಸೋ ಅಬ್ಭತೀತೋ ಕಾಲಙ್ಕತೋ ಭಗವತಾ ಅಬ್ಯಾಕತೋ। ತಸ್ಸಪಿಸ್ಸ ಸಾಧು ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ ಬಹುಜನೋ ಪಸೀದೇಯ್ಯ, ತತೋ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಸುಗತಿಂ। ಭಗವತೋ ಖೋ ಪನ ಸಮ್ಬೋಧಿ ಮಗಧೇಸು। ಯತ್ಥ ಖೋ ಪನ ಭಗವತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿ ಮಗಧೇಸು, ಕಥಂ ತತ್ರ ಭಗವಾ ಮಾಗಧಕೇ ಪರಿಚಾರಕೇ ಅಬ್ಭತೀತೇ ಕಾಲಙ್ಕತೇ ಉಪಪತ್ತೀಸು ನ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ। ಭಗವಾ ಚೇ ಖೋ ಪನ ಮಾಗಧಕೇ ಪರಿಚಾರಕೇ ಅಬ್ಭತೀತೇ ಕಾಲಙ್ಕತೇ ಉಪಪತ್ತೀಸು ನ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ, ದೀನಮನಾ [ನಿನ್ನಮನಾ (ಸ್ಯಾ॰), ದೀನಮಾನಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ತೇನಸ್ಸು ಮಾಗಧಕಾ ಪರಿಚಾರಕಾ; ಯೇನ ಖೋ ಪನಸ್ಸು ದೀನಮನಾ ಮಾಗಧಕಾ ಪರಿಚಾರಕಾ ಕಥಂ ತೇ ಭಗವಾ ನ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಾ”ತಿ?

೨೮೦. ಇದಮಾಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಮಾಗಧಕೇ ಪರಿಚಾರಕೇ ಆರಬ್ಭ ಏಕೋ ರಹೋ ಅನುವಿಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ರತ್ತಿಯಾ ಪಚ್ಚೂಸಸಮಯಂ ಪಚ್ಚುಟ್ಠಾಯ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – “ಸುತಂ ಮೇತಂ, ಭನ್ತೇ – ‘ಭಗವಾ ಕಿರ ಪರಿತೋ ಪರಿತೋ ಜನಪದೇಸು ಪರಿಚಾರಕೇ ಅಬ್ಭತೀತೇ ಕಾಲಙ್ಕತೇ ಉಪಪತ್ತೀಸು ಬ್ಯಾಕರೋತಿ ಕಾಸಿಕೋಸಲೇಸು ವಜ್ಜಿಮಲ್ಲೇಸು ಚೇತಿವಂಸೇಸು ಕುರುಪಞ್ಚಾಲೇಸು ಮಚ್ಛಸೂರಸೇನೇಸು – “ಅಸು ಅಮುತ್ರ ಉಪಪನ್ನೋ, ಅಸು ಅಮುತ್ರ ಉಪಪನ್ನೋ। ಪರೋಪಞ್ಞಾಸ ನಾತಿಕಿಯಾ ಪರಿಚಾರಕಾ ಅಬ್ಭತೀತಾ ಕಾಲಙ್ಕತಾ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ ತತ್ಥ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿನೋ ಅನಾವತ್ತಿಧಮ್ಮಾ ತಸ್ಮಾ ಲೋಕಾ। ಸಾಧಿಕಾ ನವುತಿ ನಾತಿಕಿಯಾ ಪರಿಚಾರಕಾ ಅಬ್ಭತೀತಾ ಕಾಲಙ್ಕತಾ ತಿಣ್ಣಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ರಾಗದೋಸಮೋಹಾನಂ ತನುತ್ತಾ ಸಕದಾಗಾಮಿನೋ, ಸಕಿದೇವ ಇಮಂ ಲೋಕಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಂ ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಸಾತಿರೇಕಾನಿ ಪಞ್ಚಸತಾನಿ ನಾತಿಕಿಯಾ ಪರಿಚಾರಕಾ ಅಬ್ಭತೀತಾ ಕಾಲಙ್ಕತಾ ತಿಣ್ಣಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಸೋತಾಪನ್ನಾ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮಾ ನಿಯತಾ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣಾತಿ। ತೇನ ಚ ನಾತಿಕಿಯಾ ಪರಿಚಾರಕಾ ಅತ್ತಮನಾ ಅಹೇಸುಂ ಪಮುದಿತಾ ಪೀತಿಸೋಮನಸ್ಸಜಾತಾ ಭಗವತೋ ಪಞ್ಹವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ ಸುತ್ವಾ”ತಿ । ಇಮೇ ಖೋ ಪನಾಪಿ, ಭನ್ತೇ, ಅಹೇಸುಂ ಮಾಗಧಕಾ ಪರಿಚಾರಕಾ ಬಹೂ ಚೇವ ರತ್ತಞ್ಞೂ ಚ ಅಬ್ಭತೀತಾ ಕಾಲಙ್ಕತಾ। ಸುಞ್ಞಾ ಮಞ್ಞೇ ಅಙ್ಗಮಗಧಾ ಅಙ್ಗಮಾಗಧಕೇಹಿ ಪರಿಚಾರಕೇಹಿ ಅಬ್ಭತೀತೇಹಿ ಕಾಲಙ್ಕತೇಹಿ। ತೇ ಖೋ ಪನಾಪಿ, ಭನ್ತೇ, ಅಹೇಸುಂ ಬುದ್ಧೇ ಪಸನ್ನಾ ಧಮ್ಮೇ ಪಸನ್ನಾ ಸಙ್ಘೇ ಪಸನ್ನಾ ಸೀಲೇಸು ಪರಿಪೂರಕಾರಿನೋ, ತೇ ಅಬ್ಭತೀತಾ ಕಾಲಙ್ಕತಾ ಭಗವತಾ ಅಬ್ಯಾಕತಾ। ತೇಸಮ್ಪಿಸ್ಸ ಸಾಧು ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ, ಬಹುಜನೋ ಪಸೀದೇಯ್ಯ, ತತೋ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಸುಗತಿಂ। ಅಯಂ ಖೋ ಪನಾಪಿ, ಭನ್ತೇ, ಅಹೋಸಿ ರಾಜಾ ಮಾಗಧೋ ಸೇನಿಯೋ ಬಿಮ್ಬಿಸಾರೋ ಧಮ್ಮಿಕೋ ಧಮ್ಮರಾಜಾ ಹಿತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾನಂ ನೇಗಮಾನಞ್ಚೇವ ಜಾನಪದಾನಞ್ಚ। ಅಪಿಸ್ಸುದಂ ಮನುಸ್ಸಾ ಕಿತ್ತಯಮಾನರೂಪಾ ವಿಹರನ್ತಿ – ‘ಏವಂ ನೋ ಸೋ ಧಮ್ಮಿಕೋ ಧಮ್ಮರಾಜಾ ಸುಖಾಪೇತ್ವಾ ಕಾಲಙ್ಕತೋ। ಏವಂ ಮಯಂ ತಸ್ಸ ಧಮ್ಮಿಕಸ್ಸ ಧಮ್ಮರಞ್ಞೋ ವಿಜಿತೇ ಫಾಸು ವಿಹರಿಮ್ಹಾ’ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಪನಾಪಿ, ಭನ್ತೇ, ಅಹೋಸಿ ಬುದ್ಧೇ ಪಸನ್ನೋ ಧಮ್ಮೇ ಪಸನ್ನೋ ಸಙ್ಘೇ ಪಸನ್ನೋ ಸೀಲೇಸು ಪರಿಪೂರಕಾರೀ। ಅಪಿಸ್ಸುದಂ ಮನುಸ್ಸಾ

ಏವಮಾಹಂಸು – ‘ಯಾವ ಮರಣಕಾಲಾಪಿ ರಾಜಾ ಮಾಗಧೋ ಸೇನಿಯೋ ಬಿಮ್ಬಿಸಾರೋ ಭಗವನ್ತಂ ಕಿತ್ತಯಮಾನರೂಪೋ ಕಾಲಙ್ಕತೋ’ತಿ। ಸೋ ಅಬ್ಭತೀತೋ ಕಾಲಙ್ಕತೋ ಭಗವತಾ ಅಬ್ಯಾಕತೋ; ತಸ್ಸಪಿಸ್ಸ ಸಾಧು ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ, ಬಹುಜನೋ ಪಸೀದೇಯ್ಯ, ತತೋ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಸುಗತಿಂ। ಭಗವತೋ ಖೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಸಮ್ಬೋಧಿ ಮಗಧೇಸು। ಯತ್ಥ ಖೋ ಪನ , ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿ ಮಗಧೇಸು, ಕಥಂ ತತ್ರ ಭಗವಾ ಮಾಗಧಕೇ ಪರಿಚಾರಕೇ ಅಬ್ಭತೀತೇ ಕಾಲಙ್ಕತೇ ಉಪಪತ್ತೀಸು ನ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ? ಭಗವಾ ಚೇ ಖೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಮಾಗಧಕೇ ಪರಿಚಾರಕೇ ಅಬ್ಭತೀತೇ ಕಾಲಙ್ಕತೇ ಉಪಪತ್ತೀಸು ನ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ ದೀನಮನಾ ತೇನಸ್ಸು ಮಾಗಧಕಾ ಪರಿಚಾರಕಾ; ಯೇನ ಖೋ ಪನಸ್ಸು ದೀನಮನಾ ಮಾಗಧಕಾ ಪರಿಚಾರಕಾ ಕಥಂ ತೇ ಭಗವಾ ನ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಾ”ತಿ। ಇದಮಾಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಮಾಗಧಕೇ ಪರಿಚಾರಕೇ ಆರಬ್ಭ ಭಗವತೋ ಸಮ್ಮುಖಾ ಪರಿಕಥಂ ಕತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ।

೨೭೮. ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಅಚಿರಪಕ್ಕನ್ತೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೇ ಆನನ್ದೇ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ನಾತಿಕಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಾವಿಸಿ। ನಾತಿಕೇ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತೋ ಪಾದೇ ಪಕ್ಖಾಲೇತ್ವಾ ಗಿಞ್ಜಕಾವಸಥಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಮಾಗಧಕೇ ಪರಿಚಾರಕೇ ಆರಬ್ಭ ಅಟ್ಠಿಂ ಕತ್ವಾ [ಅಟ್ಠಿಕತ್ವಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ಮನಸಿಕತ್ವಾ ಸಬ್ಬಂ ಚೇತಸಾ [ಸಬ್ಬಚೇತಸಾ (ಪೀ॰)] ಸಮನ್ನಾಹರಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ – “ಗತಿಂ ನೇಸಂ ಜಾನಿಸ್ಸಾಮಿ ಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯಂ, ಯಂಗತಿಕಾ ತೇ ಭವನ್ತೋ ಯಂಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯಾ”ತಿ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಭಗವಾ ಮಾಗಧಕೇ ಪರಿಚಾರಕೇ “ಯಂಗತಿಕಾ ತೇ ಭವನ್ತೋ ಯಂಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯಾ”ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಗಿಞ್ಜಕಾವಸಥಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ವಿಹಾರಪಚ್ಛಾಯಾಯಂ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ।

೨೭೯. ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – “ಉಪಸನ್ತಪದಿಸ್ಸೋ [ಉಪಸನ್ತಪತಿಸೋ (ಕ॰)] ಭನ್ತೇ ಭಗವಾ ಭಾತಿರಿವ ಭಗವತೋ ಮುಖವಣ್ಣೋ ವಿಪ್ಪಸನ್ನತ್ತಾ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ। ಸನ್ತೇನ ನೂನಜ್ಜ ಭನ್ತೇ ಭಗವಾ ವಿಹಾರೇನ ವಿಹಾಸೀ”ತಿ? “ಯದೇವ ಖೋ ಮೇ ತ್ವಂ, ಆನನ್ದ, ಮಾಗಧಕೇ ಪರಿಚಾರಕೇ ಆರಬ್ಭ ಸಮ್ಮುಖಾ ಪರಿಕಥಂ ಕತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಪಕ್ಕನ್ತೋ, ತದೇವಾಹಂ ನಾತಿಕೇ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತೋ ಪಾದೇ ಪಕ್ಖಾಲೇತ್ವಾ ಗಿಞ್ಜಕಾವಸಥಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಮಾಗಧಕೇ ಪರಿಚಾರಕೇ ಆರಬ್ಭ ಅಟ್ಠಿಂ ಕತ್ವಾ ಮನಸಿಕತ್ವಾ ಸಬ್ಬಂ ಚೇತಸಾ ಸಮನ್ನಾಹರಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿಂ – ‘ಗತಿಂ ನೇಸಂ ಜಾನಿಸ್ಸಾಮಿ ಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯಂ, ಯಂಗತಿಕಾ ತೇ ಭವನ್ತೋ ಯಂಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯಾ’ತಿ। ಅದ್ದಸಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಆನನ್ದ, ಮಾಗಧಕೇ ಪರಿಚಾರಕೇ ‘ಯಂಗತಿಕಾ ತೇ ಭವನ್ತೋ ಯಂಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯಾ’”ತಿ।

ಜನವಸಭಯಕ್ಖೋ

೨೮೦. “ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಅನ್ತರಹಿತೋ ಯಕ್ಖೋ ಸದ್ದಮನುಸ್ಸಾವೇಸಿ – ‘ಜನವಸಭೋ ಅಹಂ ಭಗವಾ ; ಜನವಸಭೋ ಅಹಂ ಸುಗತಾ’ತಿ। ಅಭಿಜಾನಾಸಿ ನೋ ತ್ವಂ, ಆನನ್ದ, ಇತೋ ಪುಬ್ಬೇ ಏವರೂಪಂ ನಾಮಧೇಯ್ಯಂ ಸುತಂ [ಸುತ್ವಾ (ಪೀ॰)] ಯದಿದಂ ಜನವಸಭೋ”ತಿ?

“ನ ಖೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಭಿಜಾನಾಮಿ ಇತೋ ಪುಬ್ಬೇ ಏವರೂಪಂ ನಾಮಧೇಯ್ಯಂ ಸುತಂ ಯದಿದಂ ಜನವಸಭೋತಿ, ಅಪಿ ಚ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಲೋಮಾನಿ ಹಟ್ಠಾನಿ ‘ಜನವಸಭೋ’ತಿ ನಾಮಧೇಯ್ಯಂ ಸುತ್ವಾ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಏತದಹೋಸಿ – ‘ನ ಹಿ ನೂನ ಸೋ ಓರಕೋ ಯಕ್ಖೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಯದಿದಂ ಏವರೂಪಂ ನಾಮಧೇಯ್ಯಂ ಸುಪಞ್ಞತ್ತಂ ಯದಿದಂ ಜನವಸಭೋ”ತಿ। “ಅನನ್ತರಾ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಸದ್ದಪಾತುಭಾವಾ ಉಳಾರವಣ್ಣೋ ಮೇ ಯಕ್ಖೋ ಸಮ್ಮುಖೇ ಪಾತುರಹೋಸಿ । ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಸದ್ದಮನುಸ್ಸಾವೇಸಿ – ‘ಬಿಮ್ಬಿಸಾರೋ ಅಹಂ ಭಗವಾ; ಬಿಮ್ಬಿಸಾರೋ ಅಹಂ ಸುಗತಾತಿ। ಇದಂ ಸತ್ತಮಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ,

ವೇಸ್ಸವಣಸ್ಸ ಮಹಾರಾಜಸ್ಸ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜಾಮಿ, ಸೋ ತತೋ ಚುತೋ ಮನುಸ್ಸರಾಜಾ ಭವಿತುಂ ಪಹೋಮಿ [ಸೋ ತತೋ ಚುತೋ ಮನುಸ್ಸರಾಜಾ, ಅಮನುಸ್ಸರಾಜಾ ದಿವಿ ಹೋಮಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)]।

ಇತೋ ಸತ್ತ ತತೋ ಸತ್ತ, ಸಂಸಾರಾನಿ ಚತುದ್ದಸ।
ನಿವಾಸಮಭಿಜಾನಾಮಿ, ಯತ್ಥ ಮೇ ವುಸಿತಂ ಪುರೇ॥

೨೮೧. 'ದೀಘರತ್ತಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಅವಿನಿಪಾತೋ ಅವಿನಿಪಾತಂ ಸಞ್ಜಾನಾಮಿ, ಆಸಾ ಚ ಪನ ಮೇ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ ಸಕದಾಗಾಮಿತಾಯಾ'ತಿ। 'ಅಚ್ಛರಿಯಮಿದಂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಜನವಸಭಸ್ಸ ಯಕ್ಖಸ್ಸ, ಅಬ್ಭುತಮಿದಂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಜನವಸಭಸ್ಸ ಯಕ್ಖಸ್ಸ। "ದೀಘರತ್ತಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಅವಿನಿಪಾತೋ ಅವಿನಿಪಾತಂ ಸಞ್ಜಾನಾಮೀ"ತಿ ಚ ವದೇಸಿ, "ಆಸಾ ಚ ಪನ ಮೇ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ ಸಕದಾಗಾಮಿತಾಯಾ"ತಿ ಚ ವದೇಸಿ, ಕುತೋನಿದಾನಂ ಪನಾಯಸ್ಮಾ ಜನವಸಭೋ ಯಕ್ಖೋ ಏವರೂಪಂ ಉಳಾರಂ ವಿಸೇಸಾಧಿಗಮಂ ಸಞ್ಜಾನಾತೀತಿ? ನ ಅಞ್ಞತ್ರ, ಭಗವಾ, ತವ ಸಾಸನಾ, ನ ಅಞ್ಞತ್ರ [ಅಞ್ಞತ್ಥ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)], ಸುಗತ, ತವ ಸಾಸನಾ; ಯದಗ್ಗೇ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಿ ಏಕನ್ತಿಕತೋ [ಏಕನ್ತತೋ (ಸ್ಯಾ॰), ಏಕನ್ತಗತೋ (ಪೀ॰)] ಅಭಿಪ್ಪಸನ್ನೋ, ತದಗ್ಗೇ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ದೀಘರತ್ತಂ ಅವಿನಿಪಾತೋ ಅವಿನಿಪಾತಂ ಸಞ್ಜಾನಾಮಿ, ಆಸಾ ಚ ಪನ ಮೇ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ ಸಕದಾಗಾಮಿತಾಯ। ಇಧಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ವೇಸ್ಸವಣೇನ ಮಹಾರಾಜೇನ ಪೇಸಿತೋ ವಿರೂಳ್ಹಕಸ್ಸ ಮಹಾರಾಜಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಕೇನಚಿದೇವ ಕರಣೀಯೇನ ಅದ್ದಸಂ ಭಗವನ್ತಂ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಗಿಞ್ಜಕಾವಸಥಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಮಾಗಧಕೇ ಪರಿಚಾರಕೇ ಆರಬ್ಭ ಅಟ್ಠಿಂ ಕತ್ವಾ ಮನಸಿಕತ್ವಾ ಸಬ್ಬಂ ಚೇತಸಾ ಸಮನ್ನಾಹರಿತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನಂ - "ಗತಿಂ ನೇಸಂ ಜಾನಿಸ್ಸಾಮಿ ಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯಂ, ಯಂಗತಿಕಾ ತೇ ಭವನ್ತೋ ಯಂಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯಾ"ತಿ। ಅನಚ್ಛರಿಯಂ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಭನ್ತೇ, ಯಂ ವೇಸ್ಸವಣಸ್ಸ ಮಹಾರಾಜಸ್ಸ ತಸ್ಸಂ ಪರಿಸಾಯಂ ಭಾಸತೋ ಸಮ್ಮುಖಾ ಸುತಂ ಸಮ್ಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ - "ಯಂಗತಿಕಾ ತೇ ಭವನ್ತೋ ಯಂಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯಾ"ತಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಏತದಹೋಸಿ - ಭಗವನ್ತಞ್ಚ ದಕ್ಖಾಮಿ, ಇದಞ್ಚ ಭಗವತೋ ಆರೋಚೇಸ್ಸಾಮೀತಿ। ಇಮೇ ಖೋ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ದ್ವೇಪಚ್ಚಯಾ ಭಗವನ್ತಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತುಂ'।

ದೇವಸಭಾ

೨೮೨. 'ಪುರಿಮಾನಿ , ಭನ್ತೇ, ದಿವಸಾನಿ ಪುರಿಮತರಾನಿ ತದಹುಪೋಸಥೇ ಪನ್ನರಸೇ ವಸ್ಸೂಪನಾಯಿಕಾಯ ಪುಣ್ಣಾಯ ಪುಣ್ಣಮಾಯ ರತ್ತಿಯಾ ಕೇವಲಕಪ್ಪಾ ಚ ದೇವಾ ತಾವತಿಂಸಾ ಸುಧಮ್ಮಾಯಂ ಸಭಾಯಂ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾ ಹೋನ್ತಿ ಸನ್ನಿಪತಿತಾ। ಮಹತೀ ಚ ದಿಬ್ಬಪರಿಸಾ [ದಿಬ್ಬಾ ಪರಿಸಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಸಮನ್ತತೋ ನಿಸಿನ್ನಾ ಹೋನ್ತಿ [ನಿಸಿನ್ನಾ ಹೋತಿ (ಸೀ॰), ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾ ಹೋನ್ತಿ ಸನ್ನಿಪತಿತಾ (ಕ॰)], ಚತ್ತಾರೋ ಚ ಮಹಾರಾಜಾನೋ ಚತುದ್ದಿಸಾ ನಿಸಿನ್ನಾ ಹೋನ್ತಿ। ಪುರತ್ಥಿಮಾಯ ದಿಸಾಯ ಧತರಟ್ಠೋ ಮಹಾರಾಜಾ ಪಚ್ಛಿಮಾಭಿಮುಖೋ [ಪಚ್ಛಾಭಿಮುಖೋ (ಕ॰)] ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ದೇವೇ ಪುರಕ್ಖತ್ವಾ; ದಕ್ಖಿಣಾಯ ದಿಸಾಯ ವಿರೂಳ್ಹಕೋ ಮಹಾರಾಜಾ ಉತ್ತರಾಭಿಮುಖೋ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ದೇವೇ ಪುರಕ್ಖತ್ವಾ; ಪಚ್ಛಿಮಾಯ ದಿಸಾಯ ವಿರೂಪಕ್ಖೋ ಮಹಾರಾಜಾ ಪುರತ್ಥಾಭಿಮುಖೋ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ದೇವೇ ಪುರಕ್ಖತ್ವಾ; ಉತ್ತರಾಯ ದಿಸಾಯ ವೇಸ್ಸವಣೋ ಮಹಾರಾಜಾ ದಕ್ಖಿಣಾಭಿಮುಖೋ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ದೇವೇ ಪುರಕ್ಖತ್ವಾ । ಯದಾ, ಭನ್ತೇ, ಕೇವಲಕಪ್ಪಾ ಚ ದೇವಾ ತಾವತಿಂಸಾ ಸುಧಮ್ಮಾಯಂ ಸಭಾಯಂ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾ ಹೋನ್ತಿ ಸನ್ನಿಪತಿತಾ, ಮಹತೀ ಚ ದಿಬ್ಬಪರಿಸಾ ಸಮನ್ತತೋ ನಿಸಿನ್ನಾ ಹೋನ್ತಿ, ಚತ್ತಾರೋ ಚ ಮಹಾರಾಜಾನೋ ಚತುದ್ದಿಸಾ ನಿಸಿನ್ನಾ ಹೋನ್ತಿ। ಇದಂ ನೇಸಂ ಹೋತಿ ಆಸನಸ್ಮಿಂ; ಅಥ ಪಚ್ಛಾ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಆಸನಂ ಹೋತಿ। ಯೇ ತೇ, ಭನ್ತೇ, ದೇವಾ ಭಗವತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಿತ್ವಾ ಅಧುನೂಪಪನ್ನಾ ತಾವತಿಂಸಕಾಯಂ, ತೇ ಅಞ್ಞೇ ದೇವೇ ಅತಿರೋಚನ್ತಿ ವಣ್ಣೇನ ಚೇವ ಯಸಸಾ ಚ। ತೇನ ಸುದಂ, ಭನ್ತೇ, ದೇವಾ ತಾವತಿಂಸಾ ಅತ್ತಮನಾ ಹೋನ್ತಿ ಪಮುದಿತಾ ಪೀತಿಸೋಮನಸ್ಸಜಾತಾ "ದಿಬ್ಬಾ ವತ ಭೋ ಕಾಯಾ ಪರಿಪೂರೇನ್ತಿ, ಹಾಯನ್ತಿ ಅಸುರಕಾಯಾ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ದೇವಾನಂ ತಾವತಿಂಸಾನಂ ಸಮ್ಪಸಾದಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಇಮಾಹಿ ಗಾಥಾಹಿ ಅನುಮೋದಿ -

“ಮೋದನ್ತಿ ವತ ಭೋ ದೇವಾ, ತಾವತಿಂಸಾ ಸಹಿನ್ದಕಾ [ಸಇನ್ದಕಾ (ಸೀ॰)]।
ತಥಾಗತಂ ನಮಸ್ಸನ್ತಾ, ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಚ ಸುಧಮ್ಮತಂ॥

ನವೇ ದೇವೇ ಚ ಪಸ್ಸನ್ತಾ, ವಣ್ಣವನ್ತೇ ಯಸಸ್ಸಿನೇ [ಯಸಸ್ಸಿನೋ (ಸ್ಯಾ॰)]।
ಸುಗತಸ್ಮಿಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಚರಿತ್ವಾನ ಇಧಾಗತೇ॥

ತೇ ಅಞ್ಞೇ ಅತಿರೋಚನ್ತಿ, ವಣ್ಣೇನ ಯಸಸಾಯುನಾ।
ಸಾವಕಾ ಭೂರಿಪಞ್ಞಸ್ಸ, ವಿಸೇಸೂಪಗತಾ ಇಧ॥

ಇದಂ ದಿಸ್ವಾನ ನನ್ದನ್ತಿ, ತಾವತಿಂಸಾ ಸಹಿನ್ದಕಾ।
ತಥಾಗತಂ ನಮಸ್ಸನ್ತಾ, ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಚ ಸುಧಮ್ಮತ”ನ್ತಿ॥

‘ತೇನ ಸುದಂ, ಭನ್ತೇ, ದೇವಾ ತಾವತಿಂಸಾ ಭಿಯ್ಯೋಸೋಮತ್ತಾಯ ಅತ್ತಮನಾ ಹೋನ್ತಿ ಪಮುದಿತಾ ಪೀತಿಸೋಮನಸ್ಸಜಾತಾ “ದಿಬ್ಬಾ ವತ, ಭೋ, ಕಾಯಾ ಪರಿಪೂರೇನ್ತಿ, ಹಾಯನ್ತಿ ಅಸುರಕಾಯಾ”ತಿ। ಅಥ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಯೇನತ್ಥೇನ ದೇವಾ ತಾವತಿಂಸಾ ಸುಧಮ್ಮಾಯಂ ಸಭಾಯಂ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾ ಹೋನ್ತಿ ಸನ್ನಿಪತಿತಾ, ತಂ ಅತ್ಥಂ ಚಿನ್ತಯಿತ್ವಾ ತಂ ಅತ್ಥಂ ಮನ್ತಯಿತ್ವಾ ವುತ್ತವಚನಾಪಿ ತಂ [ವುತ್ತವಚನಾ ನಾಮಿದಂ (ಕ॰)] ಚತ್ತಾರೋ ಮಹಾರಾಜಾನೋ ತಸ್ಮಿಂ ಅತ್ಥೇ ಹೋನ್ತಿ। ಪಚ್ಚಾನುಸಿಟ್ಠವಚನಾಪಿ ತಂ [ಪಚ್ಚಾನುಸಿಟ್ಠವಚನಾ ನಾಮಿದಂ (ಕ॰)] ಚತ್ತಾರೋ ಮಹಾರಾಜಾನೋ ತಸ್ಮಿಂ ಅತ್ಥೇ ಹೋನ್ತಿ, ಸಕೇಸು ಸಕೇಸು ಆಸನೇಸು ಠಿತಾ ಅವಿಪಕ್ಕನ್ತಾ [ಅಧಿಪಕ್ಕನ್ತಾ (ಕ॰)]।

ತೇ ವುತ್ತವಾಕ್ಯಾ ರಾಜಾನೋ, ಪಟಿಗ್ಗಯ್ಹಾನುಸಾಸನಿಂ।
ವಿಪ್ಪಸನ್ನಮನಾ ಸನ್ತಾ, ಅಟ್ಠಂಸು ಸಮ್ಹಿ ಆಸನೇತಿ॥

೨೮೩. ‘ಅಥ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಉತ್ತರಾಯ ದಿಸಾಯ ಉಳಾರೋ ಆಲೋಕೋ ಸಞ್ಜಾಯಿ, ಓಭಾಸೋ ಪಾತುರಹೋಸಿ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮೇವ ದೇವಾನಂ ದೇವಾನುಭಾವಂ। ಅಥ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ದೇವೇ ತಾವತಿಂಸೇ ಆಮನ್ತೇಸಿ – “ಯಥಾ ಖೋ, ಮಾರಿಸಾ, ನಿಮಿತ್ತಾನಿ ದಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಉಳಾರೋ ಆಲೋಕೋ ಸಞ್ಜಾಯತಿ, ಓಭಾಸೋ ಪಾತುಭವತಿ, ಬ್ರಹ್ಮಾ ಪಾತುಭವಿಸ್ಸತಿ। ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಹೇತಂ ಪುಬ್ಬನಿಮಿತ್ತಂ ಪಾತುಭಾವಾಯ ಯದಿದಂ ಆಲೋಕೋ ಸಞ್ಜಾಯತಿ ಓಭಾಸೋ ಪಾತುಭವತೀತಿ।

“ಯಥಾ ನಿಮಿತ್ತಾ ದಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಬ್ರಹ್ಮಾ ಪಾತುಭವಿಸ್ಸತಿ।
ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಹೇತಂ ನಿಮಿತ್ತಂ, ಓಭಾಸೋ ವಿಪುಲೋ ಮಹಾ”ತಿ॥

ಸನಙ್ಕುಮಾರಕಥಾ

೨೮೪. ‘ಅಥ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ದೇವಾ ತಾವತಿಂಸಾ ಯಥಾಸಕೇಸು ಆಸನೇಸು ನಿಸೀದಿಂಸು – “ಓಭಾಸಮೇತಂ ಞಸ್ಸಾಮ, ಯಂವಿಪಾಕೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾವ ನಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಾ”ತಿ। ಚತ್ತಾರೋಪಿ ಮಹಾರಾಜಾನೋ ಯಥಾಸಕೇಸು ಆಸನೇಸು ನಿಸೀದಿಂಸು – “ಓಭಾಸಮೇತಂ ಞಸ್ಸಾಮ ಯಂವಿಪಾಕೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾವ ನಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಾ”ತಿ। ಇದಂ ಸುತ್ವಾ ದೇವಾ ತಾವತಿಂಸಾ ಏಕಗ್ಗಾ ಸಮಾಪಜ್ಜಿಂಸು – “ಓಭಾಸಮೇತಂ ಞಸ್ಸಾಮ, ಯಂವಿಪಾಕೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾವ ನಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಾ”ತಿ।

‘ಯದಾ, ಭನ್ತೇ, ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸನಙ್ಕುಮಾರೋ ದೇವಾನಂ ತಾವತಿಂಸಾನಂ ಪಾತುಭವತಿ, ಓಳಾರಿಕಂ ಅತ್ತಭಾವಂ ಅಭಿನಿಮ್ಮಿನಿತ್ವಾ ಪಾತುಭವತಿ। ಯೋ ಖೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಪಕತಿವಣ್ಣೋ ಅನಭಿಸಮ್ಭವನೀಯೋ ಸೋ ದೇವಾನಂ ತಾವತಿಂಸಾನಂ ಚಕ್ಖುಪಥಸ್ಮಿಂ। ಯದಾ, ಭನ್ತೇ, ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸನಙ್ಕುಮಾರೋ ದೇವಾನಂ ತಾವತಿಂಸಾನಂ ಪಾತುಭವತಿ , ಸೋ ಅಞ್ಞೇ ದೇವೇ ಅತಿರೋಚತಿ ವಣ್ಣೇನ ಚೇವ ಯಸಸಾ ಚ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭನ್ತೇ, ಸೋವಣ್ಣೋ ವಿಗ್ಗಹೋ ಮಾನುಸಂ ವಿಗ್ಗಹಂ ಅತಿರೋಚತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಯದಾ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸನಙ್ಕುಮಾರೋ ದೇವಾನಂ ತಾವತಿಂಸಾನಂ ಪಾತುಭವತಿ, ಸೋ ಅಞ್ಞೇ ದೇವೇ ಅತಿರೋಚತಿ ವಣ್ಣೇನ ಚೇವ ಯಸಸಾ ಚ। ಯದಾ, ಭನ್ತೇ, ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸನಙ್ಕುಮಾರೋ ದೇವಾನಂ ತಾವತಿಂಸಾನಂ ಪಾತುಭವತಿ, ನ ತಸ್ಸಂ ಪರಿಸಾಯಂ ಕೋಚಿ ದೇವೋ ಅಭಿವಾದೇತಿ ವಾ ಪಚ್ಚುಟ್ಠೇತಿ ವಾ ಆಸನೇನ ವಾ ನಿಮನ್ತೇತಿ। ಸಬ್ಬೇವ ತುಣ್ಹೀಭೂತಾ ಪಞ್ಜಲಿಕಾ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇನ ನಿಸೀದನ್ತಿ - “ಯಸ್ಸದಾನಿ ದೇವಸ್ಸ ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಇಚ್ಛಿಸ್ಸತಿ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸನಙ್ಕುಮಾರೋ, ತಸ್ಸ ದೇವಸ್ಸ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇ ನಿಸೀದಿಸ್ಸತೀ”ತಿ।

‘ಯಸ್ಸ ಖೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ದೇವಸ್ಸ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸನಙ್ಕುಮಾರೋ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇ ನಿಸೀದತಿ, ಉಳಾರಂ ಸೋ ಲಭತಿ ದೇವೋ ವೇದಪಟಿಲಾಭಂ; ಉಳಾರಂ ಸೋ ಲಭತಿ ದೇವೋ ಸೋಮನಸ್ಸಪಟಿಲಾಭಂ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭನ್ತೇ, ರಾಜಾ ಖತ್ತಿಯೋ ಮುದ್ಧಾವಸಿತ್ತೋ ಅಧುನಾಭಿಸಿತ್ತೋ ರಜ್ಜೇನ, ಉಳಾರಂ ಸೋ ಲಭತಿ ವೇದಪಟಿಲಾಭಂ, ಉಳಾರಂ ಸೋ ಲಭತಿ ಸೋಮನಸ್ಸಪಟಿಲಾಭಂ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಯಸ್ಸ ದೇವಸ್ಸ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸನಙ್ಕುಮಾರೋ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇ ನಿಸೀದತಿ, ಉಳಾರಂ ಸೋ ಲಭತಿ ದೇವೋ ವೇದಪಟಿಲಾಭಂ, ಉಳಾರಂ ಸೋ ಲಭತಿ ದೇವೋ ಸೋಮನಸ್ಸಪಟಿಲಾಭಂ। ಅಥ , ಭನ್ತೇ, ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸನಙ್ಕುಮಾರೋ ಓಳಾರಿಕಂ ಅತ್ತಭಾವಂ ಅಭಿನಿಮ್ಮಿನಿತ್ವಾ ಕುಮಾರವಣ್ಣೀ [ಕುಮಾರವಣ್ಣೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)] ಹುತ್ವಾ ಪಞ್ಚಸಿಖೋ ದೇವಾನಂ ತಾವತಿಂಸಾನಂ ಪಾತುರಹೋಸಿ। ಸೋ ವೇಹಾಸಂ ಅಬ್ಭುಗ್ಗನ್ತ್ವಾ ಆಕಾಸೇ ಅನ್ತಲಿಕ್ಖೇ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇನ ನಿಸೀದಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭನ್ತೇ, ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ಸುಪಚ್ಚತ್ಥತೇ ವಾ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇ ಸಮೇ ವಾ ಭೂಮಿಭಾಗೇ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇನ ನಿಸೀದೇಯ್ಯ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸನಙ್ಕುಮಾರೋ ವೇಹಾಸಂ ಅಬ್ಭುಗ್ಗನ್ತ್ವಾ ಆಕಾಸೇ ಅನ್ತಲಿಕ್ಖೇ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇನ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ದೇವಾನಂ ತಾವತಿಂಸಾನಂ ಸಮ್ಪಸಾದಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಇಮಾಹಿ ಗಾಥಾಹಿ ಅನುಮೋದಿ -

“ಮೋದನ್ತಿ ವತ ಭೋ ದೇವಾ, ತಾವತಿಂಸಾ ಸಹಿನ್ದಕಾ।
ತಥಾಗತಂ ನಮಸ್ಸನ್ತಾ, ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಚ ಸುಧಮ್ಮತಂ॥

“ನವೇ ದೇವೇ ಚ ಪಸ್ಸನ್ತಾ, ವಣ್ಣವನ್ತೇ ಯಸಸ್ಸಿನೇ।
ಸುಗತಸ್ಮಿಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಚರಿತ್ವಾನ ಇಧಾಗತೇ॥

“ತೇ ಅಞ್ಞೇ ಅತಿರೋಚನ್ತಿ, ವಣ್ಣೇನ ಯಸಸಾಯುನಾ।
ಸಾವಕಾ ಭೂರಿಪಞ್ಞಸ್ಸ, ವಿಸೇಸೂಪಗತಾ ಇಧ॥

“ಇದಂ ದಿಸ್ವಾನ ನನ್ದನ್ತಿ, ತಾವತಿಂಸಾ ಸಹಿನ್ದಕಾ।
ತಥಾಗತಂ ನಮಸ್ಸನ್ತಾ, ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಚ ಸುಧಮ್ಮತ”ನ್ತಿ॥

೨೮೫. ‘ಇಮಮತ್ಥಂ, ಭನ್ತೇ, ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸನಙ್ಕುಮಾರೋ ಭಾಸಿತ್ಥ; ಇಮಮತ್ಥಂ, ಭನ್ತೇ, ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಸನಙ್ಕುಮಾರಸ್ಸ ಭಾಸತೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸರೋ ಹೋತಿ ವಿಸ್ಸಟ್ಠೋ ಚ ವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೋ ಚ ಮಞ್ಜು ಚ ಸವನೀಯೋ ಚ ಬಿನ್ದು ಚ ಅವಿಸಾರೀ ಚ ಗಮ್ಭೀರೋ ಚ ನಿನ್ನಾದೀ ಚ। ಯಥಾಪರಿಸಂ ಖೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸನಙ್ಕುಮಾರೋ ಸರೇನ ವಿಞ್ಞಾಪೇತಿ; ನ ಚಸ್ಸ ಬಹಿದ್ಧಾ ಪರಿಸಾಯ ಘೋಸೋ ನಿಚ್ಛರತಿ। ಯಸ್ಸ ಖೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸರೋ ಹೋತಿ, ಸೋ ವುಚ್ಚತಿ “ಬ್ರಹ್ಮಸ್ಸರೋ”ತಿ।

‘ಅಥ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸನಙ್ಕುಮಾರೋ ತೇತ್ತಿಂಸೇ ಅತ್ತಭಾವೇ ಅಭಿನಿಮ್ಮಿನಿತ್ವಾ ದೇವಾನಂ ತಾವತಿಂಸಾನಂ ಪಚ್ಚೇಕಪಲ್ಲಙ್ಕೇಸು ಪಲ್ಲಙ್ಕೇನ [ಪಚ್ಚೇಕಪಲ್ಲಙ್ಕೇನ (ಕ॰)] ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ದೇವೇ ತಾವತಿಂಸೇ ಆಮನ್ತೇಸಿ - “ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞನ್ತಿ, ಭೋನ್ತೋ ದೇವಾ ತಾವತಿಂಸಾ, ಯಾವಞ್ಚ ಸೋ ಭಗವಾ ಬಹುಜನಹಿತಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಬಹುಜನಸುಖಾಯ ಲೋಕಾನುಕಮ್ಪಾಯ ಅತ್ಥಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ। ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭೋ, ಬುದ್ಧಂ ಸರಣಂ ಗತಾ ಧಮ್ಮಂ ಸರಣಂ ಗತಾ ಸಙ್ಘಂ ಸರಣಂ ಗತಾ ಸೀಲೇಸು ಪರಿಪೂರಕಾರಿನೋ ತೇ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಪರನಿಮ್ಮಿತವಸವತ್ತೀನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ, ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ನಿಮ್ಮಾನರತೀನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ, ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ತುಸಿತಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ, ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಯಾಮಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ, ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ತಾವತಿಂಸಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ, ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಚಾತುಮಹಾರಾಜಿಕಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ। ಯೇ ಸಬ್ಬನಿಹೀನಂ ಕಾಯಂ ಪರಿಪೂರೇನ್ತಿ, ತೇ ಗನ್ಧಬ್ಬಕಾಯಂ ಪರಿಪೂರೇನ್ತೀ”’ತಿ।

೨೮೯. ‘ಇಮಮತ್ಥಂ , ಭನ್ತೇ, ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸನಙ್ಕುಮಾರೋ ಭಾಸಿತ್ಥ; ಇಮಮತ್ಥಂ, ಭನ್ತೇ, ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಸನಙ್ಕುಮಾರಸ್ಸ ಭಾಸತೋ ಘೋಸೋಯೇವ ದೇವಾ ಮಞ್ಞನ್ತಿ - “ಯ್ವಾಯಂ ಮಮ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇ ಸ್ವಾಯಂ ಏಕೋವ ಭಾಸತೀ”ತಿ।

ಏಕಸ್ಮಿಂ ಭಾಸಮಾನಸ್ಮಿಂ, ಸಬ್ಬೇ ಭಾಸನ್ತಿ ನಿಮ್ಮಿತಾ।
ಏಕಸ್ಮಿಂ ತುಣ್ಹಿಮಾಸೀನೇ, ಸಬ್ಬೇ ತುಣ್ಹೀ ಭವನ್ತಿ ತೇ॥

ತದಾಸು ದೇವಾ ಮಞ್ಞನ್ತಿ, ತಾವತಿಂಸಾ ಸಹಿನ್ದಕಾ।
ಯ್ವಾಯಂ ಮಮ ಪಲ್ಲಙ್ಕಸ್ಮಿಂ, ಸ್ವಾಯಂ ಏಕೋವ ಭಾಸತೀತಿ॥

‘ಅಥ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸನಙ್ಕುಮಾರೋ ಏಕತ್ತೇನ ಅತ್ತಾನಂ ಉಪಸಂಹರತಿ, ಏಕತ್ತೇನ ಅತ್ತಾನಂ ಉಪಸಂಹರಿತ್ವಾ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ದೇವಾನಮಿನ್ದಸ್ಸ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇನ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ದೇವೇ ತಾವತಿಂಸೇ ಆಮನ್ತೇಸಿ -

ಭಾವಿತಇದ್ಧಿಪಾದೋ

೨೯೦. ‘“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞನ್ತಿ, ಭೋನ್ತೋ ದೇವಾ ತಾವತಿಂಸಾ, ಯಾವ ಸುಪಞ್ಞತ್ತಾ ಚಿಮೇ ತೇನ ಭಗವತಾ ಜಾನತಾ ಪಸ್ಸತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಚತ್ತಾರೋ ಇದ್ಧಿಪಾದಾ ಪಞ್ಞತ್ತಾ ಇದ್ಧಿಪಹುತಾಯ [ಇದ್ಧಿಬಹುಲೀಕತಾಯ (ಸ್ಯಾ॰)] ಇದ್ಧಿವಿಸವಿತಾಯ [ಇದ್ಧಿವಿಸೇವಿತಾಯ (ಸ್ಯಾ॰)] ಇದ್ಧಿವಿಕುಬ್ಬನತಾಯ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ ಭೋ ಭಿಕ್ಖು ಛನ್ದಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ। ವೀರಿಯಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ। ಚಿತ್ತಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ। ವೀಮಂಸಾಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭೋ, ತೇನ ಭಗವತಾ ಜಾನತಾ ಪಸ್ಸತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಚತ್ತಾರೋ ಇದ್ಧಿಪಾದಾ ಪಞ್ಞತ್ತಾ ಇದ್ಧಿಪಹುತಾಯ ಇದ್ಧಿವಿಸವಿತಾಯ ಇದ್ಧಿವಿಕುಬ್ಬನತಾಯ।

“‘ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ ಭೋ ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಇದ್ಧಿವಿಧಂ ಪಚ್ಚನುಭೋಸುಂ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಇಮೇಸಂಯೇವ ಚತುನ್ನಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ। ಯೇಪಿ ಹಿ ಕೇಚಿ ಭೋ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಇದ್ಧಿವಿಧಂ ಪಚ್ಚನುಭೋಸ್ಸನ್ತಿ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಇಮೇಸಂಯೇವ ಚತುನ್ನಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ। ಯೇಪಿ ಹಿ ಕೇಚಿ ಭೋ ಏತರಹಿ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಇದ್ಧಿವಿಧಂ ಪಚ್ಚನುಭೋನ್ತಿ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಇಮೇಸಂಯೇವ ಚತುನ್ನಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ। ಪಸ್ಸನ್ತಿ ನೋ ಭೋನ್ತೋ ದೇವಾ ತಾವತಿಂಸಾ ಮಮಪಿಮಂ ಏವರೂಪಂ ಇದ್ಧಾನುಭಾವ”ನ್ತಿ? “ಏವಂ ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮೇ”ತಿ। “ಅಹಮ್ಪಿ ಖೋ ಭೋ

ಇಮೇಸಂಯೇವ ಚತುನ್ನಞ್ಞ ಇದ್ಧಿಪಾದಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ಏವಂ ಮಹಿದ್ಧಿಕೋ ಏವಂಮಹಾನುಭಾವೋ"ತಿ। ಇಮಮತ್ಥಂ, ಭನ್ತೇ, ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸನಙ್ಕುಮಾರೋ ಭಾಸಿತ್ಥ। ಇಮಮತ್ಥಂ, ಭನ್ತೇ, ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸನಙ್ಕುಮಾರೋ ಭಾಸಿತ್ವಾ ದೇವೇ ತಾವತಿಂಸೇ ಆಮನ್ತೇಸಿ -

ತಿವಿಧೋ ಓಕಾಸಾಧಿಗಮೋ

೨೮೮. "'ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞನ್ತಿ, ಭೋನ್ತೋ ದೇವಾ ತಾವತಿಂಸಾ, ಯಾವಞ್ಚಿದಂ ತೇನ ಭಗವತಾ ಜಾನತಾ ಪಸ್ಸತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ತಯೋ ಓಕಾಸಾಧಿಗಮಾ ಅನುಬುದ್ಧಾ ಸುಖಸ್ಸಾಧಿಗಮಾಯ। ಕತಮೇ ತಯೋ? ಇಧ ಭೋ ಏಕಚ್ಚೋ ಸಂಸಟ್ಠೋ ವಿಹರತಿ ಕಾಮೇಹಿ ಸಂಸಟ್ಠೋ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ। ಸೋ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಅರಿಯಧಮ್ಮಂ ಸುಣಾತಿ, ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿ ಕರೋತಿ, ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ। ಸೋ ಅರಿಯಧಮ್ಮಸ್ಸವನಂ ಆಗಮ್ಮ ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಂ ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪತ್ತಿಂ ಅಸಂಸಟ್ಠೋ ವಿಹರತಿ ಕಾಮೇಹಿ ಅಸಂಸಟ್ಠೋ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ। ತಸ್ಸ ಅಸಂಸಟ್ಠಸ್ಸ ಕಾಮೇಹಿ ಅಸಂಸಟ್ಠಸ್ಸ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸುಖಂ, ಸುಖಾ ಭಿಯ್ಯೋ ಸೋಮನಸ್ಸಂ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭೋ, ಪಮುದಾ ಪಾಮೋಜ್ಜಂ [ಪಾಮುಜ್ಜಂ (ಪೀ॰ ಕ॰)] ಜಾಯೇಥ, ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭೋ, ಅಸಂಸಟ್ಠಸ್ಸ ಕಾಮೇಹಿ ಅಸಂಸಟ್ಠಸ್ಸ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸುಖಂ, ಸುಖಾ ಭಿಯ್ಯೋ ಸೋಮನಸ್ಸಂ। ಅಯಂ ಖೋ, ಭೋ, ತೇನ ಭಗವತಾ ಜಾನತಾ ಪಸ್ಸತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಪಠಮೋ ಓಕಾಸಾಧಿಗಮೋ ಅನುಬುದ್ಧೋ ಸುಖಸ್ಸಾಧಿಗಮಾಯ।

"'ಪುನ ಚಪರಂ, ಭೋ, ಇಧೇಕಚ್ಚಸ್ಸ ಓಳಾರಿಕಾ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಾ ಅಪ್ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಾ ಹೋನ್ತಿ, ಓಳಾರಿಕಾ ವಚೀಸಙ್ಖಾರಾ ಅಪ್ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಾ ಹೋನ್ತಿ, ಓಳಾರಿಕಾ ಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರಾ ಅಪ್ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಾ ಹೋನ್ತಿ। ಸೋ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಅರಿಯಧಮ್ಮಂ ಸುಣಾತಿ, ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿ ಕರೋತಿ, ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ। ತಸ್ಸ ಅರಿಯಧಮ್ಮಸ್ಸವನಂ ಆಗಮ್ಮ ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಂ ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪತ್ತಿಂ ಓಳಾರಿಕಾ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಾ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭನ್ತಿ, ಓಳಾರಿಕಾ ವಚೀಸಙ್ಖಾರಾ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭನ್ತಿ, ಓಳಾರಿಕಾ ಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರಾ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭನ್ತಿ। ತಸ್ಸ ಓಳಾರಿಕಾನಂ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಿಯಾ ಓಳಾರಿಕಾನಂ ವಚೀಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಿಯಾ ಓಳಾರಿಕಾನಂ ಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಿಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸುಖಂ, ಸುಖಾ ಭಿಯ್ಯೋ ಸೋಮನಸ್ಸಂ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭೋ, ಪಮುದಾ ಪಾಮೋಜ್ಜಂ ಜಾಯೇಥ, ಏವಮೇವ ಖೋ ಭೋ ಓಳಾರಿಕಾನಂ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಿಯಾ ಓಳಾರಿಕಾನಂ ವಚೀಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಿಯಾ ಓಳಾರಿಕಾನಂ ಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಿಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸುಖಂ, ಸುಖಾ ಭಿಯ್ಯೋ ಸೋಮನಸ್ಸಂ। ಅಯಂ ಖೋ, ಭೋ, ತೇನ ಭಗವತಾ ಜಾನತಾ ಪಸ್ಸತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ದುತಿಯೋ ಓಕಾಸಾಧಿಗಮೋ ಅನುಬುದ್ಧೋ ಸುಖಸ್ಸಾಧಿಗಮಾಯ।

"'ಪುನ ಚಪರಂ, ಭೋ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ 'ಇದಂ ಕುಸಲ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ, 'ಇದಂ ಅಕುಸಲ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ। 'ಇದಂ ಸಾವಜ್ಜಂ ಇದಂ ಅನವಜ್ಜಂ, ಇದಂ ಸೇವಿತಬ್ಬಂ ಇದಂ ನ ಸೇವಿತಬ್ಬಂ, ಇದಂ ಹೀನಂ ಇದಂ ಪಣೀತಂ, ಇದಂ ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕಸಪ್ಪಟಿಭಾಗ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ। ಸೋ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಅರಿಯಧಮ್ಮಂ ಸುಣಾತಿ, ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿ ಕರೋತಿ, ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ। ಸೋ ಅರಿಯಧಮ್ಮಸ್ಸವನಂ ಆಗಮ್ಮ ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಂ ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪತ್ತಿಂ, 'ಇದಂ ಕುಸಲ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, 'ಇದಂ ಅಕುಸಲ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ಇದಂ ಸಾವಜ್ಜಂ ಇದಂ ಅನವಜ್ಜಂ, ಇದಂ ಸೇವಿತಬ್ಬಂ ಇದಂ ನ ಸೇವಿತಬ್ಬಂ, ಇದಂ ಹೀನಂ ಇದಂ ಪಣೀತಂ, ಇದಂ ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕಸಪ್ಪಟಿಭಾಗ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಜಾನತೋ ಏವಂ ಪಸ್ಸತೋ ಅವಿಜ್ಜಾ ಪಹೀಯತಿ, ವಿಜ್ಜಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ತಸ್ಸ ಅವಿಜ್ಜಾವಿರಾಗಾ ವಿಜ್ಜುಪ್ಪಾದಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸುಖಂ, ಸುಖಾ ಭಿಯ್ಯೋ ಸೋಮನಸ್ಸಂ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭೋ, ಪಮುದಾ ಪಾಮೋಜ್ಜಂ ಜಾಯೇಥ , ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭೋ, ಅವಿಜ್ಜಾವಿರಾಗಾ ವಿಜ್ಜುಪ್ಪಾದಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸುಖಂ, ಸುಖಾ ಭಿಯ್ಯೋ ಸೋಮನಸ್ಸಂ। ಅಯಂ ಖೋ, ಭೋ, ತೇನ ಭಗವತಾ ಜಾನತಾ ಪಸ್ಸತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ತತಿಯೋ

ಓಕಾಸಾಧಿಗಮೋ ಅನುಬುದ್ಧೋ ಸುಖಸ್ಸಾಧಿಗಮಾಯ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭೋ, ತೇನ ಭಗವತಾ ಜಾನತಾ ಪಸ್ಸತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ತಯೋ ಓಕಾಸಾಧಿಗಮಾ ಅನುಬುದ್ಧಾ ಸುಖಸ್ಸಾಧಿಗಮಾಯಾ"ತಿ। ಇಮಮತ್ಥಂ, ಭನ್ತೇ, ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸನಙ್ಕುಮಾರೋ ಭಾಸಿತ್ಥ, ಇಮಮತ್ಥಂ, ಭನ್ತೇ, ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸನಙ್ಕುಮಾರೋ ಭಾಸಿತ್ವಾ ದೇವೇ ತಾವತಿಂಸೇ ಆಮನ್ತೇಸಿ -

ಚತುಸತಿಪಟ್ಠಾನಂ

೧೮೯. '"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞನ್ತಿ, ಭೋನ್ತೋ ದೇವಾ ತಾವತಿಂಸಾ, ಯಾವ ಸುಪಞ್ಞತ್ತಾ ಚಿಮೇ ತೇನ ಭಗವತಾ ಜಾನತಾ ಪಸ್ಸತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ ಪಞ್ಞತ್ತಾ ಕುಸಲಸ್ಸಾಧಿಗಮಾಯ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ , ಭೋ, ಭಿಕ್ಖು ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರನ್ತೋ ತತ್ಥ ಸಮ್ಮಾ ಸಮಾಧಿಯತಿ, ಸಮ್ಮಾ ವಿಪ್ಪಸೀದತಿ। ಸೋ ತತ್ಥ ಸಮ್ಮಾ ಸಮಾಹಿತೋ ಸಮ್ಮಾ ವಿಪ್ಪಸನ್ನೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ಪರಕಾಯೇ ಞಾಣದಸ್ಸನಂ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇತಿ। ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವೇದನಾಸು ವೇದನಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ... ಪೇ॰... ಬಹಿದ್ಧಾ ಪರವೇದನಾಸು ಞಾಣದಸ್ಸನಂ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇತಿ। ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಚಿತ್ತೇ ಚಿತ್ತಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ...ಪೇ॰... ಬಹಿದ್ಧಾ ಪರಚಿತ್ತೇ ಞಾಣದಸ್ಸನಂ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇತಿ। ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರನ್ತೋ ತತ್ಥ ಸಮ್ಮಾ ಸಮಾಧಿಯತಿ, ಸಮ್ಮಾ ವಿಪ್ಪಸೀದತಿ। ಸೋ ತತ್ಥ ಸಮ್ಮಾ ಸಮಾಹಿತೋ ಸಮ್ಮಾ ವಿಪ್ಪಸನ್ನೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ಪರಧಮ್ಮೇಸು ಞಾಣದಸ್ಸನಂ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭೋ, ತೇನ ಭಗವತಾ ಜಾನತಾ ಪಸ್ಸತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ ಪಞ್ಞತ್ತಾ ಕುಸಲಸ್ಸಾಧಿಗಮಾಯಾ"ತಿ। ಇಮಮತ್ಥಂ, ಭನ್ತೇ, ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸನಙ್ಕುಮಾರೋ ಭಾಸಿತ್ಥ। ಇಮಮತ್ಥಂ, ಭನ್ತೇ, ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸನಙ್ಕುಮಾರೋ ಭಾಸಿತ್ವಾ ದೇವೇ ತಾವತಿಂಸೇ ಆಮನ್ತೇಸಿ -

ಸತ್ತ ಸಮಾಧಿಪರಿಕ್ಖಾರಾ

೧೯೦. '"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞನ್ತಿ, ಭೋನ್ತೋ ದೇವಾ ತಾವತಿಂಸಾ, ಯಾವ ಸುಪಞ್ಞತ್ತಾ ಚಿಮೇ ತೇನ ಭಗವತಾ ಜಾನತಾ ಪಸ್ಸತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಸತ್ತ ಸಮಾಧಿಪರಿಕ್ಖಾರಾ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಸ್ಸ ಪರಿಭಾವನಾಯ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಸ್ಸ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ। ಕತಮೇ ಸತ್ತ? ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೋ ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೋ ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ ಸಮ್ಮಾಸತಿ। ಯಾ ಖೋ, ಭೋ, ಇಮೇಹಿ ಸತ್ತಹಙ್ಗೇಹಿ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಏಕಗ್ಗತಾ ಪರಿಕ್ಖತಾ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭೋ, ಅರಿಯೋ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ ಸಉಪನಿಸೋ ಇತಿಪಿ ಸಪರಿಕ್ಖಾರೋ ಇತಿಪಿ। ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಸ್ಸ ಭೋ, ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಪಹೋತಿ, ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ ಪಹೋತಿ, ಸಮ್ಮಾವಾಚಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೋ ಪಹೋತಿ। ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೋ ಪಹೋತಿ, ಸಮ್ಮಾಆಜೀವಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ ಪಹೋತಿ, ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾಸತಿ ಪಹೋತಿ , ಸಮ್ಮಾಸತಿಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ ಪಹೋತಿ, ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾಞಾಣಂ ಪಹೋತಿ, ಸಮ್ಮಾಞಾಣಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾವಿಮುತ್ತಿ ಪಹೋತಿ। ಯಞ್ಹಿ ತಂ, ಭೋ, ಸಮ್ಮಾ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯ - 'ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮೋ ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕೋ ಅಕಾಲಿಕೋ ಏಹಿಪಸ್ಸಿಕೋ ಓಪನೇಯ್ಯಿಕೋ ಪಚ್ಚತ್ತಂ ವೇದಿತಬ್ಬೋ ವಿಞ್ಞೂಹಿ ಅಪಾರುತಾ ಅಮತಸ್ಸ ದ್ವಾರಾ'ತಿ ಇದಮೇವ ತಂ ಸಮ್ಮಾ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯ। ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ ಹಿ, ಭೋ, ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮೋ ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕೋ, ಅಕಾಲಿಕೋ ಏಹಿಪಸ್ಸಿಕೋ ಓಪನೇಯ್ಯಿಕೋ ಪಚ್ಚತ್ತಂ ವೇದಿತಬ್ಬೋ ವಿಞ್ಞೂಹಿ ಅಪಾರುತಾ ಅಮತಸ್ಸ ದ್ವಾರಾ [ದ್ವಾರಾತಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)]।

'"ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭೋ, ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ, ಧಮ್ಮೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ, ಸಙ್ಘೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ, ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾ , ಯೇ ಚಿಮೇ ಓಪಪಾತಿಕಾ ಧಮ್ಮವಿನೀತಾ

ಸಾತಿರೇಕಾನಿ ಚತುವೀಸತಿಸತಸಹಸ್ಸಾನಿ ಮಾಗಧಕಾ ಪರಿಚಾರಕಾ ಅಬ್ಭತೀತಾ ಕಾಲಙ್ಕತಾ ತಿಣ್ಣಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಸೋತಾಪನ್ನಾ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮಾ ನಿಯತಾ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣಾ। ಅತ್ಥಿ ಚೇವೇತ್ಥ ಸಕದಾಗಾಮಿನೋ।

“ಅತ್ಥಾಯಂ [ಅಥಾಯಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ಇತರಾ ಪಜಾ, ಪುಞ್ಞಾಭಾಗಾತಿ ಮೇ ಮನೋ।
ಸಙ್ಖಾತುಂ ನೋಪಿ ಸಕ್ಕೋಮಿ, ಮುಸಾವಾದಸ್ಸ ಓತ್ತಪ್ಪ”ನ್ತಿ॥

೨೯೦. ‘ಇಮಮತ್ಥಂ, ಭನ್ತೇ, ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸನಙ್ಕುಮಾರೋ ಭಾಸಿತ್ಥ, ಇಮಮತ್ಥಂ, ಭನ್ತೇ, ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಸನಙ್ಕುಮಾರಸ್ಸ ಭಾಸತೋ ವೇಸ್ಸವಣಸ್ಸ ಮಹಾರಾಜಸ್ಸ ಏವಂ ಚೇತಸೋ ಪರಿವಿತಕ್ಕೋ ಉದಪಾದಿ - “ಅಚ್ಛರಿಯಂ ವತ ಭೋ, ಅಬ್ಭುತಂ ವತ ಭೋ, ಏವರೂಪೋಪಿ ನಾಮ ಉಳಾರೋ ಸತ್ಥಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಏವರೂಪಂ ಉಳಾರಂ ಧಮ್ಮಕ್ಖಾನಂ, ಏವರೂಪಾ ಉಳಾರಾ ವಿಸೇಸಾಧಿಗಮಾ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸನ್ತೀ”ತಿ। ಅಥ, ಭನ್ತೇ, ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸನಙ್ಕುಮಾರೋ ವೇಸ್ಸವಣಸ್ಸ ಮಹಾರಾಜಸ್ಸ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋಪರಿವಿತಕ್ಕಮಞ್ಞಾಯ ವೇಸ್ಸವಣಂ ಮಹಾರಾಜಾನಂ ಏತದವೋಚ - “ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞತಿ ಭವಂ ವೇಸ್ಸವಣೋ ಮಹಾರಾಜಾ ಅತೀತಮ್ಪಿ ಅದ್ಧಾನಂ ಏವರೂಪೋ ಉಳಾರೋ ಸತ್ಥಾ ಅಹೋಸಿ, ಏವರೂಪಂ ಉಳಾರಂ ಧಮ್ಮಕ್ಖಾನಂ, ಏವರೂಪಾ ಉಳಾರಾ ವಿಸೇಸಾಧಿಗಮಾ ಪಞ್ಞಾಯಿಂಸು। ಅನಾಗತಮ್ಪಿ ಅದ್ಧಾನಂ ಏವರೂಪೋ ಉಳಾರೋ ಸತ್ಥಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಏವರೂಪಂ ಉಳಾರಂ ಧಮ್ಮಕ್ಖಾನಂ, ಏವರೂಪಾ ಉಳಾರಾ ವಿಸೇಸಾಧಿಗಮಾ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸನ್ತೀ’”ತಿ।

೨೯೧. ‘“ಇಮಮತ್ಥಂ, ಭನ್ತೇ, ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸನಙ್ಕುಮಾರೋ ದೇವಾನಂ ತಾವತಿಂಸಾನಂ ಅಭಾಸಿ, ಇಮಮತ್ಥಂ ವೇಸ್ಸವಣೋ ಮಹಾರಾಜಾ ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಸನಙ್ಕುಮಾರಸ್ಸ ದೇವಾನಂ ತಾವತಿಂಸಾನಂ ಭಾಸತೋ ಸಮ್ಮುಖಾ ಸುತಂ [ಸುತ್ವಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಸಮ್ಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ ಸಯಂ ಪರಿಸಾಯಂ ಆರೋಚೇಸಿ”।

ಇಮಮತ್ಥಂ ಜನವಸಭೋ ಯಕ್ಖೋ ವೇಸ್ಸವಣಸ್ಸ ಮಹಾರಾಜಸ್ಸ ಸಯಂ ಪರಿಸಾಯಂ ಭಾಸತೋ ಸಮ್ಮುಖಾ ಸುತಂ ಸಮ್ಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ [ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಭಗವತೋ ಆರೋಚೇಸಿ। ಇಮಮತ್ಥಂ ಭಗವಾ ಜನವಸಭಸ್ಸ ಯಕ್ಖಸ್ಸ ಸಮ್ಮುಖಾ ಸುತ್ವಾ ಸಮ್ಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಸಾಮಞ್ಚ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಆಯಸ್ಮತೋ ಆನನ್ದಸ್ಸ ಆರೋಚೇಸಿ, ಇಮಮತ್ಥಮಾಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವತೋ ಸಮ್ಮುಖಾ ಸುತ್ವಾ ಸಮ್ಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಆರೋಚೇಸಿ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಉಪಾಸಕಾನಂ ಉಪಾಸಿಕಾನಂ। ತಯಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಇದ್ಧಞ್ಚೇವ ಫೀತಞ್ಚ ವಿತ್ಥಾರಿಕಂ ಬಾಹುಜಞ್ಞಂ ಪುಥುಭೂತಂ ಯಾವ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಹಿ ಸುಪ್ಪಕಾಸಿತನ್ತಿ।

ಜನವಸಭಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಮಹಾಗೋವಿನ್ದಸುತ್ತಂ

೨೯೩. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ಗಿಜ್ಝಕೂಟೇ ಪಬ್ಬತೇ। ಅಥ ಖೋ ಪಞ್ಚಸಿಖೋ ಗನ್ಧಬ್ಬಪುತ್ತೋ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಾಯ ರತ್ತಿಯಾ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತವಣ್ಣೋ ಕೇವಲಕಪ್ಪಂ ಗಿಜ್ಝಕೂಟಂ ಪಬ್ಬತಂ ಓಭಾಸೇತ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತೋ ಖೋ ಪಞ್ಚಸಿಖೋ ಗನ್ಧಬ್ಬಪುತ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಯಂ ಖೋ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ದೇವಾನಂ ತಾವತಿಂಸಾನಂ ಸಮ್ಮುಖಾ ಸುತಂ ಸಮ್ಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ, ಆರೋಚೇಮಿ ತಂ ಭಗವತೋ"ತಿ। "ಆರೋಚೇಹಿ ಮೇ ತ್ವಂ, ಪಞ್ಚಸಿಖಾ"ತಿ ಭಗವಾ ಅವೋಚ।

ದೇವಸಭಾ

೨೯೪. "ಪುರಿಮಾನಿ, ಭನ್ತೇ, ದಿವಸಾನಿ ಪುರಿಮತರಾನಿ ತದಹುಪೋಸಥೇ ಪನ್ನರಸೇ ಪವಾರಣಾಯ ಪುಣ್ಣಾಯ ಪುಣ್ಣಮಾಯ ರತ್ತಿಯಾ ಕೇವಲಕಪ್ಪಾ ಚ ದೇವಾ ತಾವತಿಂಸಾ ಸುಧಮ್ಮಾಯಂ ಸಭಾಯಂ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾ ಹೋನ್ತಿ ಸನ್ನಿಪತಿತಾ; ಮಹತೀ ಚ ದಿಬ್ಬಪರಿಸಾ ಸಮನ್ತತೋ ನಿಸಿನ್ನಾ ಹೋನ್ತಿ, ಚತ್ತಾರೋ ಚ ಮಹಾರಾಜಾನೋ ಚತುದ್ದಿಸಾ ನಿಸಿನ್ನಾ ಹೋನ್ತಿ; ಪುರತ್ಥಿಮಾಯ ದಿಸಾಯ ಧತರಟ್ಠೋ ಮಹಾರಾಜಾ ಪಚ್ಛಿಮಾಭಿಮುಖೋ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ದೇವೇ ಪುರಕ್ಖತ್ವಾ; ದಕ್ಖಿಣಾಯ ದಿಸಾಯ ವಿರೂಳ್ಹಕೋ ಮಹಾರಾಜಾ ಉತ್ತರಾಭಿಮುಖೋ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ದೇವೇ ಪುರಕ್ಖತ್ವಾ; ಪಚ್ಛಿಮಾಯ ದಿಸಾಯ ವಿರೂಪಕ್ಖೋ ಮಹಾರಾಜಾ ಪುರತ್ಥಾಭಿಮುಖೋ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ದೇವೇ ಪುರಕ್ಖತ್ವಾ; ಉತ್ತರಾಯ ದಿಸಾಯ ವೇಸ್ಸವಣೋ ಮಹಾರಾಜಾ ದಕ್ಖಿಣಾಭಿಮುಖೋ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ದೇವೇ ಪುರಕ್ಖತ್ವಾ। ಯದಾ ಭನ್ತೇ, ಕೇವಲಕಪ್ಪಾ ಚ ದೇವಾ ತಾವತಿಂಸಾ ಸುಧಮ್ಮಾಯಂ ಸಭಾಯಂ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾ ಹೋನ್ತಿ ಸನ್ನಿಪತಿತಾ, ಮಹತೀ ಚ ದಿಬ್ಬಪರಿಸಾ ಸಮನ್ತತೋ ನಿಸಿನ್ನಾ ಹೋನ್ತಿ, ಚತ್ತಾರೋ ಚ ಮಹಾರಾಜಾನೋ ಚತುದ್ದಿಸಾ ನಿಸಿನ್ನಾ ಹೋನ್ತಿ, ಇದಂ ನೇಸಂ ಹೋತಿ ಆಸನಸ್ಮಿಂ; ಅಥ ಪಚ್ಛಾ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಆಸನಂ ಹೋತಿ।

"ಯೇ ತೇ, ಭನ್ತೇ, ದೇವಾ ಭಗವತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಿತ್ವಾ ಅಧುನೂಪಪನ್ನಾ ತಾವತಿಂಸಕಾಯಂ, ತೇ ಅಞ್ಞೇ ದೇವೇ ಅತಿರೋಚನ್ತಿ ವಣ್ಣೇನ ಚೇವ ಯಸಸಾ ಚ। ತೇನ ಸುದಂ, ಭನ್ತೇ, ದೇವಾ ತಾವತಿಂಸಾ ಅತ್ತಮನಾ ಹೋನ್ತಿ ಪಮುದಿತಾ ಪೀತಿಸೋಮನಸ್ಸಜಾತಾ; 'ದಿಬ್ಬಾ ವತ, ಭೋ, ಕಾಯಾ ಪರಿಪೂರೇನ್ತಿ, ಹಾಯನ್ತಿ ಅಸುರಕಾಯಾ'ತಿ।

೨೯೫. "ಅಥ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ದೇವಾನಂ ತಾವತಿಂಸಾನಂ ಸಮ್ಪಸಾದಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಇಮಾಹಿ ಗಾಥಾಹಿ ಅನುಮೋದಿ –

'ಮೋದನ್ತಿ ವತ ಭೋ ದೇವಾ, ತಾವತಿಂಸಾ ಸಹಿನ್ದಕಾ।
ತಥಾಗತಂ ನಮಸ್ಸನ್ತಾ, ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಚ ಸುಧಮ್ಮತಂ॥

ನವೇ ದೇವೇ ಚ ಪಸ್ಸನ್ತಾ, ವಣ್ಣವನ್ತೇ ಯಸಸ್ಸಿನೇ।
ಸುಗತಸ್ಮಿಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಚರಿತ್ವಾನ ಇಧಾಗತೇ॥

ತೇ ಅಞ್ಞೇ ಅತಿರೋಚನ್ತಿ, ವಣ್ಣೇನ ಯಸಸಾಯುನಾ।
ಸಾವಕಾ ಭೂರಿಪಞ್ಞಸ್ಸ, ವಿಸೇಸೂಪಗತಾ ಇಧ॥

ಇದಂ ದಿಸ್ವಾನ ನನ್ದನ್ತಿ, ತಾವತಿಂಸಾ ಸಹಿನ್ದಕಾ।
ತಥಾಗತಂ ನಮಸ್ಸನ್ತಾ, ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಚ ಸುಧಮ್ಮತ'ನ್ತಿ॥

“ತೇನ ಸುದಂ , ಭನ್ತೇ, ದೇವಾ ತಾವತಿಂಸಾ ಭಿಯ್ಯೋಸೋ ಮತ್ತಾಯ ಅತ್ತಮನಾ ಹೋನ್ತಿ ಪಮುದಿತಾ ಪೀತಿಸೋಮನಸ್ಸಜಾತಾ; ‘ದಿಬ್ಬಾ ವತ, ಭೋ, ಕಾಯಾ ಪರಿಪೂರೇನ್ತಿ, ಹಾಯನ್ತಿ ಅಸುರಕಾಯಾ’”ತಿ।

ಅಟ್ಠ ಯಥಾಭುಚ್ಚವಣ್ಣಾ

೨೯೬. “ಅಥ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ದೇವಾನಂ ತಾವತಿಂಸಾನಂ ಸಮ್ಪಸಾದಂ ವಿದಿತ್ವಾ ದೇವೇ ತಾವತಿಂಸೇ ಆಮನ್ತೇಸಿ - ‘ಇಚ್ಛೇಯ್ಯಾಥ ನೋ ತುಮ್ಹೇ, ಮಾರಿಸಾ, ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅಟ್ಠ ಯಥಾಭುಚ್ಚೇ ವಣ್ಣೇ ಸೋತು’ನ್ತಿ? ‘ಇಚ್ಛಾಮ ಮಯಂ, ಮಾರಿಸ, ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅಟ್ಠ ಯಥಾಭುಚ್ಚೇ ವಣ್ಣೇ ಸೋತು’ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ದೇವಾನಂ ತಾವತಿಂಸಾನಂ ಭಗವತೋ ಅಟ್ಠ ಯಥಾಭುಚ್ಚೇ ವಣ್ಣೇ ಪಯಿರುದಾಹಾಸಿ - ‘ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞನ್ತಿ, ಭೋನ್ತೋ ದೇವಾ ತಾವತಿಂಸಾ? ಯಾವಞ್ಚ ಸೋ ಭಗವಾ ಬಹುಜನಹಿತಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಬಹುಜನಸುಖಾಯ ಲೋಕಾನುಕಮ್ಪಾಯ ಅತ್ಥಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ। ಏವಂ ಬಹುಜನಹಿತಾಯ ಪಟಿಪನ್ನಂ ಬಹುಜನಸುಖಾಯ ಲೋಕಾನುಕಮ್ಪಾಯ ಅತ್ಥಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಇಮಿನಾಪಙ್ಗೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಂ ಸತ್ಥಾರಂ ನೇವ ಅತೀತಂಸೇ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮ, ನ ಪನೇತರಹಿ, ಅಞ್ಞತ್ರ ತೇನ ಭಗವತಾ।

“ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ ಖೋ ಪನ ತೇನ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮೋ ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕೋ ಅಕಾಲಿಕೋ ಏಹಿಪಸ್ಸಿಕೋ ಓಪನೇಯ್ಯಿಕೋ ಪಚ್ಚತ್ತಂ ವೇದಿತಬ್ಬೋ ವಿಞ್ಞೂಹಿ। ಏವಂ ಓಪನೇಯ್ಯಿಕಸ್ಸ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ದೇಸೇತಾರಂ ಇಮಿನಾಪಙ್ಗೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಂ ಸತ್ಥಾರಂ ನೇವ ಅತೀತಂಸೇ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮ, ನ ಪನೇತರಹಿ, ಅಞ್ಞತ್ರ ತೇನ ಭಗವತಾ।

“ಇದಂ ಕುಸಲನ್ತಿ ಖೋ ಪನ ತೇನ ಭಗವತಾ ಸುಪಞ್ಞತ್ತಂ, ಇದಂ ಅಕುಸಲನ್ತಿ ಸುಪಞ್ಞತ್ತಂ। ಇದಂ ಸಾವಜ್ಜಂ ಇದಂ ಅನವಜ್ಜಂ, ಇದಂ ಸೇವಿತಬ್ಬಂ ಇದಂ ನ ಸೇವಿತಬ್ಬಂ, ಇದಂ ಹೀನಂ ಇದಂ ಪಣೀತಂ, ಇದಂ ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕಸಪ್ಪಟಿಭಾಗನ್ತಿ ಸುಪಞ್ಞತ್ತಂ। ಏವಂ ಕುಸಲಾಕುಸಲಸಾವಜ್ಜಾನವಜ್ಜಸೇವಿತಬ್ಬಾಸೇವಿತಬ್ಬಹೀನ-ಪಣೀತಕಣ್ಹಸುಕ್ಕಸಪ್ಪಟಿಭಾಗಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇತಾರಂ ಇಮಿನಾಪಙ್ಗೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಂ ಸತ್ಥಾರಂ ನೇವ ಅತೀತಂಸೇ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮ, ನ ಪನೇತರಹಿ, ಅಞ್ಞತ್ರ ತೇನ ಭಗವತಾ।

“ಸುಪಞ್ಞತ್ತಾ ಖೋ ಪನ ತೇನ ಭಗವತಾ ಸಾವಕಾನಂ ನಿಬ್ಬಾನಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ, ಸಂಸನ್ದತಿ ನಿಬ್ಬಾನಞ್ಚ ಪಟಿಪದಾ ಚ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಗಙ್ಗೋದಕಂ ಯಮುನೋದಕೇನ ಸಂಸನ್ದತಿ ಸಮೇತಿ, ಏವಮೇವ ಸುಪಞ್ಞತ್ತಾ ತೇನ ಭಗವತಾ ಸಾವಕಾನಂ ನಿಬ್ಬಾನಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ, ಸಂಸನ್ದತಿ ನಿಬ್ಬಾನಞ್ಚ ಪಟಿಪದಾ ಚ। ಏವಂ ನಿಬ್ಬಾನಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಟಿಪದಾಯ ಪಞ್ಞಪೇತಾರಂ ಇಮಿನಾಪಙ್ಗೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಂ ಸತ್ಥಾರಂ ನೇವ ಅತೀತಂಸೇ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮ, ನ ಪನೇತರಹಿ, ಅಞ್ಞತ್ರ ತೇನ ಭಗವತಾ।

“ಅಭಿನಿಪ್ಫನ್ನೋ [ಅಭಿನಿಪ್ಪನ್ನೋ (ಪೀ॰ ಕ॰)] ಖೋ ಪನ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಲಾಭೋ ಅಭಿನಿಪ್ಫನ್ನೋ ಸಿಲೋಕೋ, ಯಾವ ಮಞ್ಞೇ ಖತ್ತಿಯಾ ಸಮ್ಪಿಯಾಯಮಾನರೂಪಾ ವಿಹರನ್ತಿ, ವಿಗತಮದೋ ಖೋ ಪನ ಸೋ ಭಗವಾ ಆಹಾರಂ ಆಹಾರೇತಿ। ಏವಂ ವಿಗತಮದಂ ಆಹಾರಂ ಆಹರಯಮಾನಂ ಇಮಿನಾಪಙ್ಗೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಂ ಸತ್ಥಾರಂ ನೇವ ಅತೀತಂಸೇ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮ, ನ ಪನೇತರಹಿ, ಅಞ್ಞತ್ರ ತೇನ ಭಗವತಾ।

“ಲದ್ಧಸಹಾಯೋ ಖೋ ಪನ ಸೋ ಭಗವಾ ಸೇಖಾನಞ್ಚೇವ ಪಟಿಪನ್ನಾನಂ ಖೀಣಾಸವಾನಞ್ಚ ವುಸಿತವತಂ। ತೇ ಭಗವಾ ಅಪನುಜ್ಜ ಏಕಾರಾಮತಂ ಅನುಯುತ್ತೋ ವಿಹರತಿ। ಏವಂ ಏಕಾರಾಮತಂ ಅನುಯುತ್ತಂ ಇಮಿನಾಪಙ್ಗೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಂ ಸತ್ಥಾರಂ ನೇವ ಅತೀತಂಸೇ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮ, ನ ಪನೇತರಹಿ, ಅಞ್ಞತ್ರ ತೇನ ಭಗವತಾ।

"ಯಥಾವಾದೀ ಖೋ ಪನ ಸೋ ಭಗವಾ ತಥಾಕಾರೀ, ಯಥಾಕಾರೀ ತಥಾವಾದೀ, ಇತಿ ಯಥಾವಾದೀ ತಥಾಕಾರೀ, ಯಥಾಕಾರೀ ತಥಾವಾದೀ। ಏವಂ ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪನ್ನಂ ಇಮಿನಾಪಙ್ಗೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಂ ಸತ್ಥಾರಂ ನೇವ ಅತೀತಂಸೇ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮ, ನ ಪನೇತರಹಿ, ಅಞ್ಞತ್ರ ತೇನ ಭಗವತಾ।

"ತಿಣ್ಣವಿಚಿಕಿಚ್ಛೋ ಖೋ ಪನ ಸೋ ಭಗವಾ ವಿಗತಕಥಂಕಥೋ ಪರಿಯೋಸಿತಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಅಜ್ಝಾಸಯಂ ಆದಿಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ। ಏವಂ ತಿಣ್ಣವಿಚಿಕಿಚ್ಛಂ ವಿಗತಕಥಂಕಥಂ ಪರಿಯೋಸಿತಸಙ್ಕಪ್ಪಂ ಅಜ್ಝಾಸಯಂ ಆದಿಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಇಮಿನಾಪಙ್ಗೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಂ ಸತ್ಥಾರಂ ನೇವ ಅತೀತಂಸೇ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮ, ನ ಪನೇತರಹಿ, ಅಞ್ಞತ್ರ ತೇನ ಭಗವತಾ'ತಿ।

೨೯೭. "ಇಮೇ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ದೇವಾನಂ ತಾವತಿಂಸಾನಂ ಭಗವತೋ ಅಟ್ಠ ಯಥಾಭುಚ್ಚೇ ವಣ್ಣೇ ಪಯಿರುದಾಹಾಸಿ। ತೇನ ಸುದಂ, ಭನ್ತೇ, ದೇವಾ ತಾವತಿಂಸಾ ಭಿಯ್ಯೋಸೋ ಮತ್ತಾಯ ಅತ್ತಮನಾ ಹೋನ್ತಿ ಪಮುದಿತಾ ಪೀತಿಸೋಮನಸ್ಸಜಾತಾ ಭಗವತೋ ಅಟ್ಠ ಯಥಾಭುಚ್ಚೇ ವಣ್ಣೇ ಸುತ್ವಾ। ತತ್ರ, ಭನ್ತೇ, ಏಕಚ್ಚೇ ದೇವಾ ಏವಮಾಹಂಸು - 'ಅಹೋ ವತ, ಮಾರಿಸಾ, ಚತ್ತಾರೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಾ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ ಧಮ್ಮಞ್ಚ ದೇಸೇಯ್ಯುಂ ಯಥರಿವ ಭಗವಾ। ತದಸ್ಸ ಬಹುಜನಹಿತಾಯ ಬಹುಜನಸುಖಾಯ ಲೋಕಾನುಕಮ್ಪಾಯ ಅತ್ಥಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನ'ನ್ತಿ। ಏಕಚ್ಚೇ ದೇವಾ ಏವಮಾಹಂಸು - 'ತಿಟ್ಠನ್ತು, ಮಾರಿಸಾ, ಚತ್ತಾರೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಾ, ಅಹೋ ವತ, ಮಾರಿಸಾ, ತಯೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಾ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ ಧಮ್ಮಞ್ಚ ದೇಸೇಯ್ಯುಂ ಯಥರಿವ ಭಗವಾ। ತದಸ್ಸ ಬಹುಜನಹಿತಾಯ ಬಹುಜನಸುಖಾಯ ಲೋಕಾನುಕಮ್ಪಾಯ ಅತ್ಥಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನ'ನ್ತಿ। ಏಕಚ್ಚೇ ದೇವಾ ಏವಮಾಹಂಸು - 'ತಿಟ್ಠನ್ತು, ಮಾರಿಸಾ, ತಯೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಾ, ಅಹೋ ವತ, ಮಾರಿಸಾ, ದ್ವೇ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಾ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ ಧಮ್ಮಞ್ಚ ದೇಸೇಯ್ಯುಂ ಯಥರಿವ ಭಗವಾ। ತದಸ್ಸ ಬಹುಜನಹಿತಾಯ ಬಹುಜನಸುಖಾಯ ಲೋಕಾನುಕಮ್ಪಾಯ ಅತ್ಥಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನ'ನ್ತಿ।

೨೯೮. "ಏವಂ ವುತ್ತೇ , ಭನ್ತೇ, ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ದೇವೇ ತಾವತಿಂಸೇ ಏತದವೋಚ - 'ಅಟ್ಠಾನಂ ಖೋ ಏತಂ, ಮಾರಿಸಾ, ಅನವಕಾಸೋ, ಯಂ ಏಕಿಸ್ಸಾ ಲೋಕಧಾತುಯಾ ದ್ವೇ ಅರಹನ್ತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಾ ಅಪುಬ್ಬಂ ಅಚರಿಮಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ, ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ಅಹೋ ವತ, ಮಾರಿಸಾ, ಸೋ ಭಗವಾ ಅಪ್ಪಾಬಾಧೋ ಅಪ್ಪಾತಙ್ಕೋ ಚಿರಂ ದೀಘಮದ್ಧಾನಂ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ। ತದಸ್ಸ ಬಹುಜನಹಿತಾಯ ಬಹುಜನಸುಖಾಯ ಲೋಕಾನುಕಮ್ಪಾಯ ಅತ್ಥಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನ'ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಯೇನತ್ಥೇನ ದೇವಾ ತಾವತಿಂಸಾ ಸುಧಮ್ಮಾಯಂ ಸಭಾಯಂ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾ ಹೋನ್ತಿ ಸನ್ನಿಪತಿತಾ, ತಂ ಅತ್ಥಂ ಚಿನ್ತಯಿತ್ವಾ ತಂ ಅತ್ಥಂ ಮನ್ತಯಿತ್ವಾ ವುತ್ತವಚನಾಪಿ ತಂ ಚತ್ತಾರೋ ಮಹಾರಾಜಾನೋ ತಸ್ಮಿಂ ಅತ್ಥೇ ಹೋನ್ತಿ। ಪಚ್ಚಾನುಸಿಟ್ಠವಚನಾಪಿ ತಂ ಚತ್ತಾರೋ ಮಹಾರಾಜಾನೋ ತಸ್ಮಿಂ ಅತ್ಥೇ ಹೋನ್ತಿ, ಸಕೇಸು ಸಕೇಸು ಆಸನೇಸು ಠಿತಾ ಅವಿಪಕ್ಕನ್ತಾ।

> ತೇ ವುತ್ತವಾಕ್ಯಾ ರಾಜಾನೋ, ಪಟಿಗ್ಗಯ್ಹಾನುಸಾಸನಿಂ।
> ವಿಪ್ಪಸನ್ನಮನಾ ಸನ್ತಾ, ಅಟ್ಠಂಸು ಸಮ್ಹಿ ಆಸನೇತಿ॥

೨೯೯. "ಅಥ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಉತ್ತರಾಯ ದಿಸಾಯ ಉಳಾರೋ ಆಲೋಕೋ ಸಞ್ಜಾಯಿ, ಓಭಾಸೋ ಪಾತುರಹೋಸಿ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮೇವ ದೇವಾನಂ ದೇವಾನುಭಾವಂ। ಅಥ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ದೇವೇ ತಾವತಿಂಸೇ ಆಮನ್ತೇಸಿ - 'ಯಥಾ ಖೋ, ಮಾರಿಸಾ, ನಿಮಿತ್ತಾನಿ ದಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಉಳಾರೋ ಆಲೋಕೋ ಸಞ್ಜಾಯತಿ, ಓಭಾಸೋ ಪಾತುಭವತಿ , ಬ್ರಹ್ಮಾ ಪಾತುಭವಿಸ್ಸತಿ; ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಹೇತಂ ಪುಬ್ಬನಿಮಿತ್ತಂ ಪಾತುಭಾವಾಯ, ಯದಿದಂ ಆಲೋಕೋ ಸಞ್ಜಾಯತಿ ಓಭಾಸೋ ಪಾತುಭವತೀತಿ।

‘ಯಥಾ ನಿಮಿತ್ತಾ ದಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಬ್ರಹ್ಮಾ ಪಾತುಭವಿಸ್ಸತಿ।
ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಹೇತಂ ನಿಮಿತ್ತಂ, ಓಭಾಸೋ ವಿಪುಲೋ ಮಹಾ’ತಿ॥

ಸನಙ್ಕುಮಾರಕಥಾ

೨೦೦. “ಅಥ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ದೇವಾ ತಾವತಿಂಸಾ ಯಥಾಸಕೇಸು ಆಸನೇಸು ನಿಸೀದಿಂಸು - ‘ಓಭಾಸಮೇತಂ ಞಸ್ಸಾಮ, ಯಂವಿಪಾಕೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾವ ನಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ। ಚತ್ತಾರೋಪಿ ಮಹಾರಾಜಾನೋ ಯಥಾಸಕೇಸು ಆಸನೇಸು ನಿಸೀದಿಂಸು - ‘ಓಭಾಸಮೇತಂ ಞಸ್ಸಾಮ, ಯಂವಿಪಾಕೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾವ ನಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ। ಇದಂ ಸುತ್ವಾ ದೇವಾ ತಾವತಿಂಸಾ ಏಕಗ್ಗಾ ಸಮಾಪಜ್ಜಿಂಸು - ‘ಓಭಾಸಮೇತಂ ಞಸ್ಸಾಮ, ಯಂವಿಪಾಕೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾವ ನಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ।

“ಯದಾ, ಭನ್ತೇ, ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸನಙ್ಕುಮಾರೋ ದೇವಾನಂ ತಾವತಿಂಸಾನಂ ಪಾತುಭವತಿ, ಓಳಾರಿಕಂ ಅತ್ತಭಾವಂ ಅಭಿನಿಮ್ಮಿನಿತ್ವಾ ಪಾತುಭವತಿ। ಯೋ ಖೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಪಕತಿವಣ್ಣೋ, ಅನಭಿಸಮ್ಭವನೀಯೋ ಸೋ ದೇವಾನಂ ತಾವತಿಂಸಾನಂ ಚಕ್ಖುಪಥಸ್ಮಿಂ। ಯದಾ, ಭನ್ತೇ, ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸನಙ್ಕುಮಾರೋ ದೇವಾನಂ ತಾವತಿಂಸಾನಂ ಪಾತುಭವತಿ, ಸೋ ಅಞ್ಞೇ ದೇವೇ ಅತಿರೋಚತಿ ವಣ್ಣೇನ ಚೇವ ಯಸಸಾ ಚ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭನ್ತೇ, ಸೋವಣ್ಣೋ ವಿಗ್ಗಹೋ ಮಾನುಸಂ ವಿಗ್ಗಹಂ ಅತಿರೋಚತಿ, ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಯದಾ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸನಙ್ಕುಮಾರೋ ದೇವಾನಂ ತಾವತಿಂಸಾನಂ ಪಾತುಭವತಿ, ಸೋ ಅಞ್ಞೇ ದೇವೇ ಅತಿರೋಚತಿ ವಣ್ಣೇನ ಚೇವ ಯಸಸಾ ಚ। ಯದಾ, ಭನ್ತೇ, ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸನಙ್ಕುಮಾರೋ ದೇವಾನಂ ತಾವತಿಂಸಾನಂ ಪಾತುಭವತಿ, ನ ತಸ್ಸಂ ಪರಿಸಾಯಂ ಕೋಚಿ ದೇವೋ ಅಭಿವಾದೇತಿ ವಾ ಪಚ್ಚುಟ್ಠೇತಿ ವಾ ಆಸನೇನ ವಾ ನಿಮನ್ತೇತಿ। ಸಬ್ಬೇವ ತುಣ್ಹೀಭೂತಾ ಪಞ್ಜಲಿಕಾ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇನ ನಿಸೀದನ್ತಿ - ‘ಯಸ್ಸದಾನಿ ದೇವಸ್ಸ ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಇಚ್ಛಿಸ್ಸತಿ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸನಙ್ಕುಮಾರೋ, ತಸ್ಸ ದೇವಸ್ಸ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇ ನಿಸೀದಿಸ್ಸತೀ’ತಿ। ಯಸ್ಸ ಖೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ದೇವಸ್ಸ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸನಙ್ಕುಮಾರೋ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇ ನಿಸೀದತಿ, ಉಳಾರಂ ಸೋ ಲಭತಿ ದೇವೋ ವೇದಪಟಿಲಾಭಂ, ಉಳಾರಂ ಸೋ ಲಭತಿ ದೇವೋ ಸೋಮನಸ್ಸಪಟಿಲಾಭಂ । ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭನ್ತೇ, ರಾಜಾ ಖತ್ತಿಯೋ ಮುದ್ಧಾವಸಿತ್ತೋ ಅಧುನಾಭಿಸಿತ್ತೋ ರಜ್ಜೇನ, **ಉಳಾರಂ ಸೋ ಲಭತಿ ವೇದಪಟಿಲಾಭಂ, ಉಳಾರಂ ಸೋ ಲಭತಿ ಸೋಮನಸ್ಸಪಟಿಲಾಭಂ,** ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಯಸ್ಸ ದೇವಸ್ಸ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸನಙ್ಕುಮಾರೋ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇ ನಿಸೀದತಿ, ಉಳಾರಂ ಸೋ ಲಭತಿ ದೇವೋ ವೇದಪಟಿಲಾಭಂ, ಉಳಾರಂ ಸೋ ಲಭತಿ ದೇವೋ ಸೋಮನಸ್ಸಪಟಿಲಾಭಂ। ಅಥ, ಭನ್ತೇ, ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸನಙ್ಕುಮಾರೋ ದೇವಾನಂ ತಾವತಿಂಸಾನಂ ಸಮ್ಪಸಾದಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಅನ್ತರಹಿತೋ ಇಮಾಹಿ ಗಾಥಾಹಿ ಅನುಮೋದಿ -

‘ಮೋದನ್ತಿ ವತ ಭೋ ದೇವಾ, ತಾವತಿಂಸಾ ಸಹಿನ್ದಕಾ।
ತಥಾಗತಂ ನಮಸ್ಸನ್ತಾ, ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಚ ಸುಧಮ್ಮತಂ॥

‘ನವೇ ದೇವೇ ಚ ಪಸ್ಸನ್ತಾ, ವಣ್ಣವನ್ತೇ ಯಸಸ್ಸಿನೇ।
ಸುಗತಸ್ಮಿಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಚರಿತ್ವಾನ ಇಧಾಗತೇ॥

‘ತೇ ಅಞ್ಞೇ ಅತಿರೋಚನ್ತಿ, ವಣ್ಣೇನ ಯಸಸಾಯುನಾ।
ಸಾವಕಾ ಭೂರಿಪಞ್ಞಸ್ಸ, ವಿಸೇಸೂಪಗತಾ ಇಧ॥

‘ಇದಂ ದಿಸ್ವಾನ ನನ್ದನ್ತಿ, ತಾವತಿಂಸಾ ಸಹಿನ್ದಕಾ।
ತಥಾಗತಂ ನಮಸ್ಸನ್ತಾ, ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಚ ಸುಧಮ್ಮತ’ನ್ತಿ॥

೩೦೧. "ಇಮಮತ್ಥಂ, ಭನ್ತೇ, ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸನಙ್ಕುಮಾರೋ ಅಭಾಸಿತ್ಥ। ಇಮಮತ್ಥಂ, ಭನ್ತೇ , ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಸನಙ್ಕುಮಾರಸ್ಸ ಭಾಸತೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸರೋ ಹೋತಿ ವಿಸ್ಸಟ್ಠೋ ಚ ವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೋ ಚ ಮಞ್ಜು ಚ ಸವನೀಯೋ ಚ ಬಿನ್ದು ಚ ಅವಿಸಾರೀ ಚ ಗಮ್ಭೀರೋ ಚ ನಿನ್ನಾದೀ ಚ। ಯಥಾಪರಿಸಂ ಖೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸನಙ್ಕುಮಾರೋ ಸರೇನ ವಿಞ್ಞಾಪೇತಿ, ನ ಚಸ್ಸ ಬಹಿದ್ಧಾ ಪರಿಸಾಯ ಘೋಸೋ ನಿಚ್ಛರತಿ। ಯಸ್ಸ ಖೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸರೋ ಹೋತಿ, ಸೋ ವುಚ್ಚತಿ 'ಬ್ರಹ್ಮಸ್ಸರೋ'ತಿ। ಅಥ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ದೇವಾ ತಾವತಿಂಸಾ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ಸನಙ್ಕುಮಾರಂ ಏತದವೋಚುಂ - 'ಸಾಧು, ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮೇ, ಏತದೇವ ಮಯಂ ಸಙ್ಖಾಯ ಮೋದಾಮ; ಅತ್ಥಿ ಚ ಸಕ್ಕೇನ ದೇವಾನಮಿನ್ದೇನ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅಟ್ಠ ಯಥಾಭುಚ್ಚಾ ವಣ್ಣಾ ಭಾಸಿತಾ; ತೇ ಚ ಮಯಂ ಸಙ್ಖಾಯ ಮೋದಾಮಾ'ತಿ।

ಅಟ್ಠ ಯಥಾಭುಚ್ಚವಣ್ಣಾ

೩೦೨. "ಅಥ , ಭನ್ತೇ, ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸನಙ್ಕುಮಾರೋ ಸಕ್ಕಂ ದೇವಾನಮಿನ್ದಂ ಏತದವೋಚ - 'ಸಾಧು, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಮಯಮ್ಪಿ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅಟ್ಠ ಯಥಾಭುಚ್ಚೇ ವಣ್ಣೇ ಸುಣೇಯ್ಯಾಮಾ'ತಿ। 'ಏವಂ ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮೇ'ತಿ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಸನಙ್ಕುಮಾರಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅಟ್ಠ ಯಥಾಭುಚ್ಚೇ ವಣ್ಣೇ ಪಯಿರುದಾಹಾಸಿ।

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞತಿ, ಭವಂ ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮಾ? ಯಾವಞ್ಚ ಸೋ ಭಗವಾ ಬಹುಜನಹಿತಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಬಹುಜನಸುಖಾಯ ಲೋಕಾನುಕಮ್ಪಾಯ ಅತ್ಥಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ। ಏವಂ ಬಹುಜನಹಿತಾಯ ಪಟಿಪನ್ನಂ ಬಹುಜನಸುಖಾಯ ಲೋಕಾನುಕಮ್ಪಾಯ ಅತ್ಥಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಇಮಿನಾಪಙ್ಗೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಂ ಸತ್ಥಾರಂ ನೇವ ಅತೀತಂಸೇ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮ, ನ ಪನೇತರಹಿ, ಅಞ್ಞತ್ರ ತೇನ ಭಗವತಾ।

"ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ ಖೋ ಪನ ತೇನ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮೋ ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕೋ ಅಕಾಲಿಕೋ ಏಹಿಪಸ್ಸಿಕೋ ಓಪನೇಯ್ಯಿಕೋ ಪಚ್ಚತ್ತಂ ವೇದಿತಬ್ಬೋ ವಿಞ್ಞೂಹಿ। ಏವಂ ಓಪನೇಯ್ಯಿಕಸ್ಸ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ದೇಸೇತಾರಂ ಇಮಿನಾಪಙ್ಗೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಂ ಸತ್ಥಾರಂ ನೇವ ಅತೀತಂಸೇ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮ, ನ ಪನೇತರಹಿ, ಅಞ್ಞತ್ರ ತೇನ ಭಗವತಾ।

"ಇದಂ ಕುಸಲ'ನ್ತಿ ಖೋ ಪನ ತೇನ ಭಗವತಾ ಸುಪಞ್ಞತ್ತಂ, 'ಇದಂ ಅಕುಸಲ'ನ್ತಿ ಸುಪಞ್ಞತ್ತಂ, 'ಇದಂ ಸಾವಜ್ಜಂ ಇದಂ ಅನವಜ್ಜಂ, ಇದಂ ಸೇವಿತಬ್ಬಂ ಇದಂ ನ ಸೇವಿತಬ್ಬಂ, ಇದಂ ಹೀನಂ ಇದಂ ಪಣೀತಂ, ಇದಂ ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕಸಪ್ಪಟಿಭಾಗ'ನ್ತಿ ಸುಪಞ್ಞತ್ತಂ। ಏವಂ ಕುಸಲಾಕುಸಲಸಾವಜ್ಜಾನವಜ್ಜಸೇವಿತಬ್ಬಾಸೇವಿತಬ್ಬಹೀನಪಣೀತಕಣ್ಹಸುಕ್ಕಸಪ್ಪಟಿಭಾಗಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಞ್ಞಾಪೇತಾರಂ। ಇಮಿನಾಪಙ್ಗೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಂ ಸತ್ಥಾರಂ ನೇವ ಅತೀತಂಸೇ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮ, ನ ಪನೇತರಹಿ, ಅಞ್ಞತ್ರ ತೇನ ಭಗವತಾ।

"ಸುಪಞ್ಞತ್ತಾ ಖೋ ಪನ ತೇನ ಭಗವತಾ ಸಾವಕಾನಂ ನಿಬ್ಬಾನಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ ಸಂಸನ್ದತಿ ನಿಬ್ಬಾನಞ್ಚ ಪಟಿಪದಾ ಚ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಗಙ್ಗೋದಕಂ ಯಮುನೋದಕೇನ ಸಂಸನ್ದತಿ ಸಮೇತಿ, ಏವಮೇವ ಸುಪಞ್ಞತ್ತಾ ತೇನ ಭಗವತಾ ಸಾವಕಾನಂ ನಿಬ್ಬಾನಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ ಸಂಸನ್ದತಿ ನಿಬ್ಬಾನಞ್ಚ ಪಟಿಪದಾ ಚ। ಏವಂ ನಿಬ್ಬಾನಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಟಿಪದಾಯ ಪಞ್ಞಾಪೇತಾರಂ ಇಮಿನಾಪಙ್ಗೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಂ ಸತ್ಥಾರಂ ನೇವ ಅತೀತಂಸೇ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮ, ನ ಪನೇತರಹಿ, ಅಞ್ಞತ್ರ ತೇನ ಭಗವತಾ।

"ಅಭಿನಿಪ್ಫನ್ನೋ ಖೋ ಪನ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಲಾಭೋ ಅಭಿನಿಪ್ಫನ್ನೋ ಸಿಲೋಕೋ, ಯಾವ ಮಞ್ಞೇ ಖತ್ತಿಯಾ ಸಮ್ಪಿಯಾಯಮಾನರೂಪಾ ವಿಹರನ್ತಿ। ವಿಗತಮದೋ ಖೋ ಪನ ಸೋ ಭಗವಾ ಆಹಾರಂ ಆಹಾರೇತಿ। ಏವಂ ವಿಗತಮದಂ ಆಹಾರಂ ಆಹರಯಮಾನಂ ಇಮಿನಾಪಙ್ಗೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಂ ಸತ್ಥಾರಂ ನೇವ ಅತೀತಂಸೇ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮ, ನ ಪನೇತರಹಿ, ಅಞ್ಞತ್ರ ತೇನ ಭಗವತಾ।

“ಲದ್ಧಸಹಾಯೋ ಖೋ ಪನ ಸೋ ಭಗವಾ ಸೇಖಾನಞ್ಚೇವ ಪಟಿಪನ್ನಾನಂ ಖೀಣಾಸವಾನಞ್ಚ ವುಸಿತವತಂ, ತೇ ಭಗವಾ ಅಪನುಜ್ಜ ಏಕಾರಾಮತಂ ಅನುಯುತ್ತೋ ವಿಹರತಿ। ಏವಂ ಏಕಾರಾಮತಂ ಅನುಯುತ್ತಂ ಇಮಿನಾಪಙ್ಗೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಂ ಸತ್ಥಾರಂ ನೇವ ಅತೀತಂಸೇ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮ, ನ ಪನೇತರಹಿ, ಅಞ್ಞತ್ರ ತೇನ ಭಗವತಾ।

“ಯಥಾವಾದೀ ಖೋ ಪನ ಸೋ ಭಗವಾ ತಥಾಕಾರೀ, ಯಥಾಕಾರೀ ತಥಾವಾದೀ; ಇತಿ ಯಥಾವಾದೀ ತಥಾಕಾರೀ, ಯಥಾಕಾರೀ ತಥಾವಾದೀ। ಏವಂ ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪ್ಪನ್ನಂ ಇಮಿನಾಪಙ್ಗೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಂ ಸತ್ಥಾರಂ ನೇವ ಅತೀತಂಸೇ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮ, ನ ಪನೇತರಹಿ, ಅಞ್ಞತ್ರ ತೇನ ಭಗವತಾ।

“ತಿಣ್ಣವಿಚಿಕಿಚ್ಛೋ ಖೋ ಪನ ಸೋ ಭಗವಾ ವಿಗತಕಥಂಕಥೋ ಪರಿಯೋಸಿತಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಅಜ್ಝಾಸಯಂ ಆದಿಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ । ಏವಂ ತಿಣ್ಣವಿಚಿಕಿಚ್ಛಂ ವಿಗತಕಥಂಕಥಂ ಪರಿಯೋಸಿತಸಙ್ಕಪ್ಪಂ ಅಜ್ಝಾಸಯಂ ಆದಿಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ। ಇಮಿನಾಪಙ್ಗೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಂ ಸತ್ಥಾರಂ ನೇವ ಅತೀತಂಸೇ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮ, ನ ಪನೇತರಹಿ, ಅಞ್ಞತ್ರ ತೇನ ಭಗವತಾ’ತಿ।

೩೦೩. “ಇಮೇ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಸನಙ್ಕುಮಾರಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅಟ್ಠ ಯಥಾಭುಚ್ಚೇ ವಣ್ಣೇ ಪಯಿರುದಾಹಾಸಿ। ತೇನ ಸುದಂ, ಭನ್ತೇ, ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸನಙ್ಕುಮಾರೋ ಅತ್ತಮನೋ ಹೋತಿ ಪಮುದಿತೋ ಪೀತಿಸೋಮನಸ್ಸಜಾತೋ ಭಗವತೋ ಅಟ್ಠ ಯಥಾಭುಚ್ಚೇ ವಣ್ಣೇ ಸುತ್ವಾ। ಅಥ, ಭನ್ತೇ, ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸನಙ್ಕುಮಾರೋ ಓಳಾರಿಕಂ ಅತ್ತಭಾವಂ ಅಭಿನಿಮ್ಮಿನಿತ್ವಾ ಕುಮಾರವಣ್ಣೀ ಹುತ್ವಾ ಪಞ್ಚಸಿಖೋ ದೇವಾನಂ ತಾವತಿಂಸಾನಂ ಪಾತುರಹೋಸಿ । ಸೋ ವೇಹಾಸಂ ಅಬ್ಭುಗ್ಗನ್ತ್ವಾ ಆಕಾಸೇ ಅನ್ತಲಿಕ್ಖೇ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇನ ನಿಸೀದಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭನ್ತೇ, ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ಸುಪಚ್ಚತ್ಥತೇ ವಾ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇ ಸಮೇ ವಾ ಭೂಮಿಭಾಗೇ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇನ ನಿಸೀದೇಯ್ಯ, ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸನಙ್ಕುಮಾರೋ ವೇಹಾಸಂ ಅಬ್ಭುಗ್ಗನ್ತ್ವಾ ಆಕಾಸೇ ಅನ್ತಲಿಕ್ಖೇ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇನ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ದೇವೇ ತಾವತಿಂಸೇ ಆಮನ್ತೇಸಿ -

ಗೋವಿನ್ದಬ್ರಾಹ್ಮಣವತ್ಥು

೩೦೪. “ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞನ್ತಿ, ಭೋನ್ತೋ ದೇವಾ ತಾವತಿಂಸಾ, ಯಾವ ದೀಘರತ್ತಂ ಮಹಾಪಞ್ಞೋವ ಸೋ ಭಗವಾ ಅಹೋಸಿ। ಭೂತಪುಬ್ಬಂ, ಭೋ, ರಾಜಾ ದಿಸಮ್ಪತಿ ನಾಮ ಅಹೋಸಿ। ದಿಸಮ್ಪತಿಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ಗೋವಿನ್ದೋ ನಾಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಪುರೋಹಿತೋ ಅಹೋಸಿ। ದಿಸಮ್ಪತಿಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ರೇಣು ನಾಮ ಕುಮಾರೋ ಪುತ್ತೋ ಅಹೋಸಿ। ಗೋವಿನ್ದಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಜೋತಿಪಾಲೋ ನಾಮ ಮಾಣವೋ ಪುತ್ತೋ ಅಹೋಸಿ। ಇತಿ ರೇಣು ಚ ರಾಜಪುತ್ತೋ ಜೋತಿಪಾಲೋ ಚ ಮಾಣವೋ ಅಞ್ಞೇ ಚ ಛ ಖತ್ತಿಯಾ ಇಚ್ಚೇತೇ ಅಟ್ಠ ಸಹಾಯಾ ಅಹೇಸುಂ। ಅಥ ಖೋ, ಭೋ, ಅಹೋರತ್ತಾನಂ ಅಚ್ಚಯೇನ ಗೋವಿನ್ದೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಕಾಲಮಕಾಸಿ। ಗೋವಿನ್ದೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಕಾಲಙ್ಕತೇ ರಾಜಾ ದಿಸಮ್ಪತಿ ಪರಿದೇವೇಸಿ - “ಯಸ್ಮಿಂ ವತ, ಭೋ, ಮಯಂ ಸಮಯೇ ಗೋವಿನ್ದೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಸಬ್ಬಕಿಚ್ಚಾನಿ ಸಮ್ಮಾ ವೋಸ್ಸಜ್ಜಿತ್ವಾ ಪಞ್ಚಹಿ ಕಾಮಗುಣೇಹಿ ಸಮಪ್ಪಿತಾ ಸಮಙ್ಗೀಭೂತಾ ಪರಿಚಾರೇಮ, ತಸ್ಮಿಂ ನೋ ಸಮಯೇ ಗೋವಿನ್ದೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಕಾಲಙ್ಕತೋ”ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಭೋ ರೇಣು ರಾಜಪುತ್ತೋ ರಾಜಾನಂ ದಿಸಮ್ಪತಿಂ ಏತದವೋಚ - “ಮಾ ಖೋ ತ್ವಂ, ದೇವ, ಗೋವಿನ್ದೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಕಾಲಙ್ಕತೇ ಅತಿಬಾಳ್ಹಂ ಪರಿದೇವೇಸಿ। ಅತ್ಥಿ, ದೇವ, ಗೋವಿನ್ದಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಜೋತಿಪಾಲೋ ನಾಮ ಮಾಣವೋ ಪುತ್ತೋ ಪಣ್ಡಿತತರೋ ಚೇವ ಪಿತರಾ, ಅಲಮತ್ಥದಸತರೋ ಚೇವ ಪಿತರಾ; ಯೇಪಿಸ್ಸ ಪಿತಾ ಅತ್ಥೇ ಅನುಸಾಸಿ, ತೇಪಿ ಜೋತಿಪಾಲಸ್ಸೇವ ಮಾಣವಸ್ಸ ಅನುಸಾಸನಿಯಾ”ತಿ। “ಏವಂ ಕುಮಾರಾ”ತಿ? “ಏವಂ ದೇವಾ”ತಿ।

ಮಹಾಗೋವಿನ್ದವತ್ಥು

೩೦೫. “ಅಥ ಖೋ, ಭೋ, ರಾಜಾ ದಿಸಮ್ಪತಿ ಅಞ್ಞತರಂ ಪುರಿಸಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - “ಏಹಿ ತ್ವಂ, ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ಯೇನ ಜೋತಿಪಾಲೋ ನಾಮ ಮಾಣವೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಜೋತಿಪಾಲಂ ಮಾಣವಂ ಏವಂ ವದೇಹಿ - ‘ಭವಮತ್ಥು

ಭವನ್ತಂ ಜೋತಿಪಾಲಂ, ರಾಜಾ ದಿಸಮ್ಪತಿ ಭವನ್ತಂ ಜೋತಿಪಾಲಂ ಮಾಣವಂ ಆಮನ್ತಯತಿ, ರಾಜಾ ದಿಸಮ್ಪತಿ ಭೋತೋ ಜೋತಿಪಾಲಸ್ಸ ಮಾಣವಸ್ಸ ದಸ್ಸನಕಾಮೋ"'ತಿ। "ಏವಂ, ದೇವಾ"ತಿ ಖೋ, ಭೋ, ಸೋ ಪುರಿಸೋ ದಿಸಮ್ಪತಿಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಯೇನ ಜೋತಿಪಾಲೋ ಮಾಣವೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಜೋತಿಪಾಲಂ ಮಾಣವಂ ಏತದವೋಚ - "ಭವಮತ್ಥು ಭವನ್ತಂ ಜೋತಿಪಾಲಂ, ರಾಜಾ ದಿಸಮ್ಪತಿ ಭವನ್ತಂ ಜೋತಿಪಾಲಂ ಮಾಣವಂ ಆಮನ್ತಯತಿ , ರಾಜಾ ದಿಸಮ್ಪತಿ ಭೋತೋ ಜೋತಿಪಾಲಸ್ಸ ಮಾಣವಸ್ಸ ದಸ್ಸನಕಾಮೋ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭೋ"ತಿ ಖೋ ಭೋ ಜೋತಿಪಾಲೋ ಮಾಣವೋ ತಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಯೇನ ರಾಜಾ ದಿಸಮ್ಪತಿ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ದಿಸಮ್ಪತಿನಾ ರಞ್ಞಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ; ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ, ಭೋ, ಜೋತಿಪಾಲಂ ಮಾಣವಂ ರಾಜಾ ದಿಸಮ್ಪತಿ ಏತದವೋಚ - "ಅನುಸಾಸತು ನೋ ಭವಂ ಜೋತಿಪಾಲೋ, ಮಾ ನೋ ಭವಂ ಜೋತಿಪಾಲೋ ಅನುಸಾಸನಿಯಾ ಪಚ್ಚಬ್ಯಾಹಾಸಿ। ಪೇತ್ತಿಕೇ ತಂ ಠಾನೇ ಠಪೇಸ್ಸಾಮಿ, ಗೋವಿನ್ದಿಯೇ ಅಭಿಸಿಞ್ಚಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭೋ"ತಿ ಖೋ, ಭೋ, ಸೋ ಜೋತಿಪಾಲೋ ಮಾಣವೋ ದಿಸಮ್ಪತಿಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ। ಅಥ ಖೋ, ಭೋ, ರಾಜಾ ದಿಸಮ್ಪತಿ ಜೋತಿಪಾಲಂ ಮಾಣವಂ ಗೋವಿನ್ದಿಯೇ ಅಭಿಸಿಞ್ಚಿ, ತಂ ಪೇತ್ತಿಕೇ ಠಾನೇ ಠಪೇಸಿ। ಅಭಿಸಿತ್ತೋ ಜೋತಿಪಾಲೋ ಮಾಣವೋ ಗೋವಿನ್ದಿಯೇ ಪೇತ್ತಿಕೇ ಠಾನೇ ಠಪಿತೋ ಯೇಪಿಸ್ಸ ಪಿತಾ ಅತ್ಥೇ ಅನುಸಾಸಿ ತೇಪಿ ಅತ್ಥೇ ಅನುಸಾಸತಿ, ಯೇಪಿಸ್ಸ ಪಿತಾ ಅತ್ಥೇ ನಾನುಸಾಸಿ, ತೇಪಿ ಅತ್ಥೇ ಅನುಸಾಸತಿ; ಯೇಪಿಸ್ಸ ಪಿತಾ ಕಮ್ಮನ್ತೇ ಅಭಿಸಮ್ಭೋಸಿ, ತೇಪಿ ಕಮ್ಮನ್ತೇ ಅಭಿಸಮ್ಭೋತಿ, ಯೇಪಿಸ್ಸ ಪಿತಾ ಕಮ್ಮನ್ತೇ ನಾಭಿಸಮ್ಭೋಸಿ, ತೇಪಿ ಕಮ್ಮನ್ತೇ ಅಭಿಸಮ್ಭೋತಿ। ತಮೇನಂ ಮನುಸ್ಸಾ ಏವಮಾಹಂಸು - "ಗೋವಿನ್ದೋ ವತ, ಭೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ, ಮಹಾಗೋವಿನ್ದೋ ವತ, ಭೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ"ತಿ। ಇಮಿನಾ ಖೋ ಏವಂ, ಭೋ, ಪರಿಯಾಯೇನ ಜೋತಿಪಾಲಸ್ಸ ಮಾಣವಸ್ಸ ಗೋವಿನ್ದೋ ಮಹಾಗೋವಿನ್ದೋತ್ವೇವ ಸಮಞ್ಞಾ ಉದಪಾದಿ।

ರಜ್ಜಸಂವಿಭಜನಂ

೩೦೯. "ಅಥ ಖೋ, ಭೋ, ಮಹಾಗೋವಿನ್ದೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಯೇನ ತೇ ಛ ಖತ್ತಿಯಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ತೇ ಛ ಖತ್ತಿಯೇ ಏತದವೋಚ - "ದಿಸಮ್ಪತಿ ಖೋ, ಭೋ, ರಾಜಾ ಜಿಣ್ಣೋ ವುದ್ಧೋ ಮಹಲ್ಲಕೋ ಅದ್ಧಗತೋ ವಯೋಅನುಪ್ಪತ್ತೋ, ಕೋ ನು ಖೋ ಪನ, ಭೋ, ಜಾನಾತಿ ಜೀವಿತಂ? ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ, ಯಂ ದಿಸಮ್ಪತಿಮ್ಹಿ ರಞ್ಞೇ ಕಾಲಙ್ಕತೇ ರಾಜಕತ್ತಾರೋ ರೇಣುಂ ರಾಜಪುತ್ತಂ ರಜ್ಜೇ ಅಭಿಸಿಞ್ಚೇಯ್ಯುಂ। ಆಯನ್ತು, ಭೋನ್ತೋ, ಯೇನ ರೇಣು ರಾಜಪುತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಥ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ರೇಣುಂ ರಾಜಪುತ್ತಂ ಏವಂ ವದೇಥ - "ಮಯಂ ಖೋ ಭೋತೋ ರೇಣುಸ್ಸ ಸಹಾಯಾ ಪಿಯಾ ಮನಾಪಾ ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲಾ, ಯಂಸುಖೋ ಭವಂ ತಂಸುಖಾ ಮಯಂ, ಯಂದುಕ್ಖೋ ಭವಂ ತಂದುಕ್ಖಾ ಮಯಂ। ದಿಸಮ್ಪತಿ ಖೋ, ಭೋ, ರಾಜಾ ಜಿಣ್ಣೋ ವುದ್ಧೋ ಮಹಲ್ಲಕೋ ಅದ್ಧಗತೋ ವಯೋಅನುಪ್ಪತ್ತೋ, ಕೋ ನು ಖೋ ಪನ, ಭೋ, ಜಾನಾತಿ ಜೀವಿತಂ? ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ, ಯಂ ದಿಸಮ್ಪತಿಮ್ಹಿ ರಞ್ಞೇ ಕಾಲಙ್ಕತೇ ರಾಜಕತ್ತಾರೋ ಭವನ್ತಂ ರೇಣುಂ ರಜ್ಜೇ ಅಭಿಸಿಞ್ಚೇಯ್ಯುಂ। ಸಚೇ ಭವಂ ರೇಣು ರಜ್ಜಂ ಲಭೇಥ, ಸಂವಿಭಜೇಥ ನೋ ರಜ್ಜೇನಾ"ತಿ। "ಏವಂ ಭೋ"ತಿ ಖೋ, ಭೋ, ತೇ ಛ ಖತ್ತಿಯಾ ಮಹಾಗೋವಿನ್ದಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಯೇನ ರೇಣು ರಾಜಪುತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ರೇಣುಂ ರಾಜಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ - "ಮಯಂ ಖೋ ಭೋತೋ ರೇಣುಸ್ಸ ಸಹಾಯಾ ಪಿಯಾ ಮನಾಪಾ ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲಾ ; ಯಂಸುಖೋ ಭವಂ ತಂಸುಖಾ ಮಯಂ, ಯಂದುಕ್ಖೋ ಭವಂ ತಂದುಕ್ಖಾ ಮಯಂ। ದಿಸಮ್ಪತಿ ಖೋ, ಭೋ, ರಾಜಾ ಜಿಣ್ಣೋ ವುದ್ಧೋ ಮಹಲ್ಲಕೋ ಅದ್ಧಗತೋ ವಯೋಅನುಪ್ಪತ್ತೋ, ಕೋ ನು ಖೋ ಪನ ಭೋ ಜಾನಾತಿ ಜೀವಿತಂ? ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ, ಯಂ ದಿಸಮ್ಪತಿಮ್ಹಿ ರಞ್ಞೇ ಕಾಲಙ್ಕತೇ ರಾಜಕತ್ತಾರೋ ಭವನ್ತಂ ರೇಣುಂ ರಜ್ಜೇ ಅಭಿಸಿಞ್ಚೇಯ್ಯುಂ। ಸಚೇ ಭವಂ ರೇಣು ರಜ್ಜಂ ಲಭೇಥ, ಸಂವಿಭಜೇಥ ನೋ ರಜ್ಜೇನಾ"ತಿ। "ಕೋ ನು ಖೋ, ಭೋ, ಅಞ್ಞೋ ಮಮ ವಿಜಿತೇ ಸುಖೋ ಭವೇಥ [ಸುಖಾ ಭವೇಯ್ಯಾಥ (ಕ॰), ಸುಖಂ ಭವೇಯ್ಯಾಥ, ಸುಖಮೇಧೇಯ್ಯಾಥ (ಸೀ॰ ಪೀ॰),ಸುಖ ಮೇಧೇಥ (?)], ಅಞ್ಞತ್ರ ಭವನ್ತೇಭಿ? ಸಚಾಹಂ, ಭೋ, ರಜ್ಜಂ ಲಭಿಸ್ಸಾಮಿ, ಸಂವಿಭಜಿಸ್ಸಾಮಿ ವೋ ರಜ್ಜೇನಾ"'ತಿ।

೩೦೭. “ಅಥ ಖೋ, ಭೋ, ಅಹೋರತ್ತಾನಂ ಅಚ್ಚಯೇನ ರಾಜಾ ದಿಸಮ್ಪತಿ ಕಾಲಮಕಾಸಿ। ದಿಸಮ್ಪತಿಮ್ಹಿ ರಞ್ಞೇ ಕಾಲಙ್ಕತೇ ರಾಜಕತ್ತಾರೋ ರೇಣುಂ ರಾಜಪುತ್ತಂ ರಜ್ಜೇ ಅಭಿಸಿಞ್ಚಿಂಸು। ಅಭಿಸಿತ್ತೋ ರೇಣು ರಜ್ಜೇನ ಪಞ್ಚಹಿ ಕಾಮಗುಣೇಹಿ ಸಮಪ್ಪಿತೋ ಸಮಙ್ಗೀಭೂತೋ ಪರಿಚಾರೇತಿ। ಅಥ ಖೋ, ಭೋ, ಮಹಾಗೋವಿನ್ದೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಯೇನ ತೇ ಛ ಖತ್ತಿಯಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ತೇ ಛ ಖತ್ತಿಯೇ ಏತದವೋಚ – “ದಿಸಮ್ಪತಿ ಖೋ, ಭೋ, ರಾಜಾ ಕಾಲಙ್ಕತೋ। ಅಭಿಸಿತ್ತೋ ರೇಣು ರಜ್ಜೇನ ಪಞ್ಚಹಿ ಕಾಮಗುಣೇಹಿ ಸಮಪ್ಪಿತೋ ಸಮಙ್ಗೀಭೂತೋ ಪರಿಚಾರೇತಿ। ಕೋ ನು ಖೋ ಪನ, ಭೋ, ಜಾನಾತಿ, ಮದನೀಯಾ ಕಾಮಾ? ಆಯನ್ತು, ಭೋನ್ತೋ, ಯೇನ ರೇಣು ರಾಜಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಥ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ರೇಣುಂ ರಾಜಾನಂ ಏವಂ ವದೇಥ – ದಿಸಮ್ಪತಿ ಖೋ, ಭೋ, ರಾಜಾ ಕಾಲಙ್ಕತೋ, ಅಭಿಸಿತ್ತೋ ಭವಂ ರೇಣು ರಜ್ಜೇನ, ಸರತಿ ಭವಂ ತಂ ವಚನ’”ನ್ತಿ?

೩೦೮. “‘ಏವಂ , ಭೋ’ತಿ ಖೋ, ಭೋ, ತೇ ಛ ಖತ್ತಿಯಾ ಮಹಾಗೋವಿನ್ದಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಯೇನ ರೇಣು ರಾಜಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ರೇಣುಂ ರಾಜಾನಂ ಏತದವೋಚುಂ – “ದಿಸಮ್ಪತಿ ಖೋ, ಭೋ, ರಾಜಾ ಕಾಲಙ್ಕತೋ, ಅಭಿಸಿತ್ತೋ ಭವಂ ರೇಣು ರಜ್ಜೇನ, ಸರತಿ ಭವಂ ತಂ ವಚನ”ನ್ತಿ? “ಸರಾಮಹಂ, ಭೋ, ತಂ ವಚನಂ [ವಚನನ್ತಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)]। ಕೋ ನು ಖೋ, ಭೋ, ಪಹೋತಿ ಇಮಂ ಮಹಾಪಥವಿಂ ಉತ್ತರೇನ ಆಯತಂ ದಕ್ಖಿಣೇನ ಸಕಟಮುಖಂ ಸತ್ತಧಾ ಸಮಂ ಸುವಿಭತ್ತಂ ವಿಭಜಿತು”ನ್ತಿ? “ಕೋ ನು ಖೋ, ಭೋ, ಅಞ್ಞೋ ಪಹೋತಿ, ಅಞ್ಞತ್ರ ಮಹಾಗೋವಿನ್ದೇನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನಾ”ತಿ? ಅಥ ಖೋ, ಭೋ, ರೇಣು ರಾಜಾ ಅಞ್ಞತರಂ ಪುರಿಸಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – “ಏಹಿ ತ್ವಂ, ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ಯೇನ ಮಹಾಗೋವಿನ್ದೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮಹಾಗೋವಿನ್ದಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಏವಂ ವದೇಹಿ – ‘ರಾಜಾ ತಂ, ಭನ್ತೇ, ರೇಣು ಆಮನ್ತೇತೀ’”ತಿ। “ಏವಂ ದೇವಾ”ತಿ ಖೋ, ಭೋ, ಸೋ ಪುರಿಸೋ ರೇಣುಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಯೇನ ಮಹಾಗೋವಿನ್ದೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮಹಾಗೋವಿನ್ದಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಏತದವೋಚ – “ರಾಜಾ ತಂ, ಭನ್ತೇ, ರೇಣು ಆಮನ್ತೇತೀ”ತಿ। “ಏವಂ, ಭೋ”ತಿ ಖೋ, ಭೋ, ಮಹಾಗೋವಿನ್ದೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ತಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಯೇನ ರೇಣು ರಾಜಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ರೇಣುನಾ ರಞ್ಞಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ, ಭೋ, ಮಹಾಗೋವಿನ್ದಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ರೇಣು ರಾಜಾ ಏತದವೋಚ – “ಏತು, ಭವಂ ಗೋವಿನ್ದೋ, ಇಮಂ ಮಹಾಪಥವಿಂ ಉತ್ತರೇನ ಆಯತಂ ದಕ್ಖಿಣೇನ ಸಕಟಮುಖಂ ಸತ್ತಧಾ ಸಮಂ ಸುವಿಭತ್ತಂ ವಿಭಜತೂ”ತಿ। “ಏವಂ, ಭೋ”ತಿ ಖೋ ಮಹಾಗೋವಿನ್ದೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ರೇಣುಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಇಮಂ ಮಹಾಪಥವಿಂ ಉತ್ತರೇನ ಆಯತಂ ದಕ್ಖಿಣೇನ ಸಕಟಮುಖಂ ಸತ್ತಧಾ ಸಮಂ ಸುವಿಭತ್ತಂ ವಿಭಜಿ। ಸಬ್ಬಾನಿ ಸಕಟಮುಖಾನಿ ಪಟ್ಠಪೇಸಿ [ಅಟ್ಠಪೇಸಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)]। ತತ್ರ ಸುದಂ ಮಜ್ಝೇ ರೇಣುಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ಜನಪದೋ ಹೋತಿ।

೩೦೯. ದನ್ತಪುರಂ ಕಲಿಙ್ಗಾನಂ [ಕಾಲಿಙ್ಗಾನಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)], ಅಸ್ಸಕಾನಞ್ಚ ಪೋತನಂ।

ಮಹೇಸಯಂ [ಮಾಹಿಸ್ಸತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ಅವನ್ತೀನಂ, ಸೋವೀರಾನಞ್ಚ ರೋರುಕಂ॥

ಮಿಥಿಲಾ ಚ ವಿದೇಹಾನಂ, ಚಮ್ಪಾ ಅಙ್ಗೇಸು ಮಾಪಿತಾ।
ಬಾರಾಣಸೀ ಚ ಕಾಸೀನಂ, ಏತೇ ಗೋವಿನ್ದಮಾಪಿತಾತಿ॥

೩೧೦. “ಅಥ ಖೋ, ಭೋ, ತೇ ಛ ಖತ್ತಿಯಾ ಯಥಾಸಕೇನ ಲಾಭೇನ ಅತ್ತಮನಾ ಅಹೇಸುಂ ಪರಿಪುಣ್ಣಸಙ್ಕಪ್ಪಾ – “ಯಂ ವತ ನೋ ಅಹೋಸಿ ಇಚ್ಛಿತಂ, ಯಂ ಆಕಙ್ಖಿತಂ, ಯಂ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ, ಯಂ ಅಭಿಪತ್ಥಿತಂ, ತಂ ನೋ ಲದ್ಧ”ನ್ತಿ।

“ಸತ್ತಭೂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೋ ಚ, ವೇಸ್ಸಭೂ ಭರತೋ ಸಹ।
ರೇಣು ದ್ವೇ ಧತರಟ್ಠಾ ಚ, ತದಾಸುಂ ಸತ್ತ ಭಾರಧಾ’ತಿ॥

ಪಠಮಭಾಣವಾರೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

ಕಿತ್ತಿಸದ್ದಅಬ್ಭುಗ್ಗಮನಂ

೨೧೧. “ಅಥ ಖೋ, ಭೋ, ತೇ ಛ ಖತ್ತಿಯಾ ಯೇನ ಮಹಾಗೋವಿನ್ದೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮಹಾಗೋವಿನ್ದಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಏತದವೋಚುಂ – “ಯಥಾ ಖೋ ಭವಂ ಗೋವಿನ್ದೋ ರೇಣುಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ಸಹಾಯೋ ಪಿಯೋ ಮನಾಪೋ ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲೋ। ಏವಮೇವ ಖೋ ಭವಂ ಗೋವಿನ್ದೋ ಅಮ್ಹಾಕಮ್ಪಿ ಸಹಾಯೋ ಪಿಯೋ ಮನಾಪೋ ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲೋ, ಅನುಸಾಸತು ನೋ ಭವಂ ಗೋವಿನ್ದೋ; ಮಾ ನೋ ಭವಂ ಗೋವಿನ್ದೋ ಅನುಸಾಸನಿಯಾ ಪಚ್ಚಬ್ಯಾಹಾಸೀ”ತಿ। “ಏವಂ, ಭೋ”ತಿ ಖೋ ಮಹಾಗೋವಿನ್ದೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ತೇಸಂ ಛನ್ನಂ ಖತ್ತಿಯಾನಂ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ। ಅಥ ಖೋ, ಭೋ, ಮಹಾಗೋವಿನ್ದೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಸತ್ತ ಚ ರಾಜಾನೋ ಖತ್ತಿಯೇ ಮುದ್ಧಾವಸಿತ್ತೇ ರಜ್ಜೇ [ಮುದ್ಧಾಭಿಸಿತ್ತೇ ರಜ್ಜೇನ (ಸ್ಯಾ॰)] ಅನುಸಾಸಿ, ಸತ್ತ ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಹಾಸಾಲೇ ಸತ್ತ ಚ ನ್ಹಾತಕಸತಾನಿ ಮನ್ತೇ ವಾಚೇಸಿ।

೨೧೨. “ಅಥ ಖೋ, ಭೋ, ಮಹಾಗೋವಿನ್ದಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಏವಂ ಕಲ್ಯಾಣೋ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೋ ಅಬ್ಭುಗ್ಗಚ್ಛಿ [ಅಬ್ಭುಗ್ಗಞ್ಛಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] – “ಸಕ್ಖಿ ಮಹಾಗೋವಿನ್ದೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ಪಸ್ಸತಿ, ಸಕ್ಖಿ ಮಹಾಗೋವಿನ್ದೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ಸಾಕಚ್ಛೇತಿ ಸಲ್ಲಪತಿ ಮನ್ತೇತೀ”ತಿ। ಅಥ ಖೋ, ಭೋ, ಮಹಾಗೋವಿನ್ದಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ – “ಮಯ್ಹಂ ಖೋ ಏವಂ ಕಲ್ಯಾಣೋ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೋ ಅಬ್ಭುಗ್ಗತೋ – ‘ಸಕ್ಖಿ ಮಹಾಗೋವಿನ್ದೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ಪಸ್ಸತಿ, ಸಕ್ಖಿ ಮಹಾಗೋವಿನ್ದೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ಸಾಕಚ್ಛೇತಿ ಸಲ್ಲಪತಿ ಮನ್ತೇತೀ’ತಿ। ನ ಖೋ ಪನಾಹಂ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ಪಸ್ಸಾಮಿ, ನ ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ಸಾಕಚ್ಛೇಮಿ, ನ ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ಸಲ್ಲಪಾಮಿ , ನ ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ಮನ್ತೇಮಿ। ಸುತಂ ಖೋ ಪನ ಮೇತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ವುದ್ಧಾನಂ ಮಹಲ್ಲಕಾನಂ ಆಚರಿಯಪಾಚರಿಯಾನಂ ಭಾಸಮಾನಾನಂ – ‘ಯೋ ವಸ್ಸಿಕೇ ಚತ್ತಾರೋ ಮಾಸೇ ಪಟಿಸಲ್ಲೀಯತಿ, ಕರುಣಂ ಝಾನಂ ಝಾಯತಿ, ಸೋ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ಪಸ್ಸತಿ ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ಸಾಕಚ್ಛೇತಿ ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ಸಲ್ಲಪತಿ ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ಮನ್ತೇತೀ’ತಿ। ಯಂನೂನಾಹಂ ವಸ್ಸಿಕೇ ಚತ್ತಾರೋ ಮಾಸೇ ಪಟಿಸಲ್ಲೀಯೇಯ್ಯಂ, ಕರುಣಂ ಝಾನಂ ಝಾಯೇಯ್ಯ”ನ್ತಿ।

೨೧೩. “ಅಥ ಖೋ, ಭೋ, ಮಹಾಗೋವಿನ್ದೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಯೇನ ರೇಣು ರಾಜಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ರೇಣುಂ ರಾಜಾನಂ ಏತದವೋಚ – “ಮಯ್ಹಂ ಖೋ, ಭೋ, ಏವಂ ಕಲ್ಯಾಣೋ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೋ ಅಬ್ಭುಗ್ಗತೋ – ‘ಸಕ್ಖಿ ಮಹಾಗೋವಿನ್ದೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ಪಸ್ಸತಿ, ಸಕ್ಖಿ ಮಹಾಗೋವಿನ್ದೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ಸಾಕಚ್ಛೇತಿ ಸಲ್ಲಪತಿ ಮನ್ತೇತೀ’ತಿ। ನ ಖೋ ಪನಾಹಂ, ಭೋ, ಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ಪಸ್ಸಾಮಿ, ನ ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ಸಾಕಚ್ಛೇಮಿ, ನ ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ಸಲ್ಲಪಾಮಿ, ನ ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ಮನ್ತೇಮಿ। ಸುತಂ ಖೋ ಪನ ಮೇತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ವುದ್ಧಾನಂ ಮಹಲ್ಲಕಾನಂ ಆಚರಿಯಪಾಚರಿಯಾನಂ ಭಾಸಮಾನಾನಂ – ‘ಯೋ ವಸ್ಸಿಕೇ ಚತ್ತಾರೋ ಮಾಸೇ ಪಟಿಸಲ್ಲೀಯತಿ, ಕರುಣಂ ಝಾನಂ ಝಾಯತಿ, ಸೋ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ಪಸ್ಸತಿ, ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ಸಾಕಚ್ಛೇತಿ ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ಸಲ್ಲಪತಿ ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ಮನ್ತೇತೀ’ತಿ। ಇಚ್ಛಾಮಹಂ, ಭೋ, ವಸ್ಸಿಕೇ ಚತ್ತಾರೋ ಮಾಸೇ ಪಟಿಸಲ್ಲೀಯಿತುಂ, ಕರುಣಂ ಝಾನಂ ಝಾಯಿತುಂ; ನಮ್ಹಿ ಕೇನಚಿ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತಬ್ಬೋ ಅಞ್ಞತ್ರ ಏಕೇನ ಭತ್ತಾಭಿಹಾರೇನಾ”ತಿ। “ಯಸ್ಸದಾನಿ ಭವಂ ಗೋವಿನ್ದೋ ಕಾಲಂ ಮಞ್ಞತೀ”ತಿ।

೨೧೪. “ಅಥ ಖೋ, ಭೋ, ಮಹಾಗೋವಿನ್ದೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಯೇನ ತೇ ಛ ಖತ್ತಿಯಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ತೇ ಛ ಖತ್ತಿಯೇ ಏತದವೋಚ – “ಮಯ್ಹಂ ಖೋ, ಭೋ, ಏವಂ ಕಲ್ಯಾಣೋ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೋ ಅಬ್ಭುಗ್ಗತೋ – ‘ಸಕ್ಖಿ ಮಹಾಗೋವಿನ್ದೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ಪಸ್ಸತಿ, ಸಕ್ಖಿ ಮಹಾಗೋವಿನ್ದೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ಸಾಕಚ್ಛೇತಿ ಸಲ್ಲಪತಿ ಮನ್ತೇತೀ’ತಿ। ನ ಖೋ ಪನಾಹಂ, ಭೋ, ಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ಪಸ್ಸಾಮಿ, ನ ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ಸಾಕಚ್ಛೇಮಿ, ನ ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ಸಲ್ಲಪಾಮಿ, ನ ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ಮನ್ತೇಮಿ। ಸುತಂ ಖೋ ಪನ ಮೇತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ವುದ್ಧಾನಂ ಮಹಲ್ಲಕಾನಂ ಆಚರಿಯಪಾಚರಿಯಾನಂ ಭಾಸಮಾನಾನಂ, ‘ಯೋ ವಸ್ಸಿಕೇ

ಚತ್ತಾರೋ ಮಾಸೇ ಪಟಿಸಲ್ಲೀಯತಿ, ಕರುಣಂ ಝಾನಂ ಝಾಯತಿ, ಸೋ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ಪಸ್ಸತಿ ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ಸಾಕಚ್ಛೇತಿ ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ಸಲ್ಲಪತಿ ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ಮನ್ತೇತೀ'ತಿ। ಇಚ್ಛಾಮಹಂ, ಭೋ, ವಸ್ಸಿಕೇ ಚತ್ತಾರೋ ಮಾಸೇ ಪಟಿಸಲ್ಲೀಯಿತುಂ, ಕರುಣಂ ಝಾನಂ ಝಾಯಿತುಂ; ನಮ್ಹಿ ಕೇನಚಿ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತಬ್ಬೋ ಅಞ್ಞತ್ರ ಏಕೇನ ಭತ್ತಾಭಿಹಾರೇನಾ"ತಿ। "ಯಸ್ಸದಾನಿ ಭವಂ ಗೋವಿನ್ದೋ ಕಾಲಂ ಮಞ್ಞತೀ'"ತಿ।

೩೧೫. "ಅಥ ಖೋ, ಭೋ, ಮಹಾಗೋವಿನ್ದೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಯೇನ ತೇ ಸತ್ತ ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಹಾಸಾಲಾ ಸತ್ತ ಚ ನ್ಹಾತಕಸತಾನಿ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ತೇ ಸತ್ತ ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಹಾಸಾಲೇ ಸತ್ತ ಚ ನ್ಹಾತಕಸತಾನಿ ಏತದವೋಚ - "ಮಯ್ಹಂ ಖೋ, ಭೋ, ಏವಂ ಕಲ್ಯಾಣೋ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೋ ಅಬ್ಭುಗ್ಗತೋ - 'ಸಕ್ಖಿ ಮಹಾಗೋವಿನ್ದೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ಪಸ್ಸತಿ, ಸಕ್ಖಿ ಮಹಾಗೋವಿನ್ದೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ಸಾಕಚ್ಛೇತಿ ಸಲ್ಲಪತಿ ಮನ್ತೇತೀ'ತಿ। ನ ಖೋ ಪನಾಹಂ, ಭೋ, ಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ಪಸ್ಸಾಮಿ, ನ ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ಸಾಕಚ್ಛೇಮಿ, ನ ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ಸಲ್ಲಪಾಮಿ, ನ ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ಮನ್ತೇಮಿ। ಸುತಂ ಖೋ ಪನ ಮೇತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ವುದ್ಧಾನಂ ಮಹಲ್ಲಕಾನಂ ಆಚರಿಯಪಾಚರಿಯಾನಂ ಭಾಸಮಾನಾನಂ - 'ಯೋ ವಸ್ಸಿಕೇ ಚತ್ತಾರೋ ಮಾಸೇ ಪಟಿಸಲ್ಲೀಯತಿ, ಕರುಣಂ ಝಾನಂ ಝಾಯತಿ, ಸೋ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ಪಸ್ಸತಿ, ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ಸಾಕಚ್ಛೇತಿ, ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ಸಲ್ಲಪತಿ, ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ಮನ್ತೇತೀ'ತಿ। ತೇನ ಹಿ, ಭೋ, ಯಥಾಸುತೇ ಯಥಾಪರಿಯತ್ತೇ ಮನ್ತೇ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಸಜ್ಝಾಯಂ ಕರೋಥ, ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಞ್ಚ ಮನ್ತೇ ವಾಚೇಥ; ಇಚ್ಛಾಮಹಂ, ಭೋ, ವಸ್ಸಿಕೇ ಚತ್ತಾರೋ ಮಾಸೇ ಪಟಿಸಲ್ಲೀಯಿತುಂ, ಕರುಣಂ ಝಾನಂ ಝಾಯಿತುಂ; ನಮ್ಹಿ ಕೇನಚಿ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತಬ್ಬೋ ಅಞ್ಞತ್ರ ಏಕೇನ ಭತ್ತಾಭಿಹಾರೇನಾ"ತಿ। "ಯಸ್ಸ ದಾನಿ ಭವಂ ಗೋವಿನ್ದೋ ಕಾಲಂ ಮಞ್ಞತೀ"ತಿ।

೩೧೬. "ಅಥ ಖೋ, ಭೋ, ಮಹಾಗೋವಿನ್ದೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಯೇನ ಚತ್ತಾರೀಸಾ ಭರಿಯಾ ಸಾದಿಸಿಯೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಚತ್ತಾರೀಸಾ ಭರಿಯಾ ಸಾದಿಸಿಯೋ ಏತದವೋಚ - "ಮಯ್ಹಂ ಖೋ, ಭೋತೀ, ಏವಂ ಕಲ್ಯಾಣೋ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೋ ಅಬ್ಭುಗ್ಗತೋ - 'ಸಕ್ಖಿ ಮಹಾಗೋವಿನ್ದೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ಪಸ್ಸತಿ, ಸಕ್ಖಿ ಮಹಾಗೋವಿನ್ದೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ಸಾಕಚ್ಛೇತಿ ಸಲ್ಲಪತಿ ಮನ್ತೇತೀ'ತಿ। ನ ಖೋ ಪನಾಹಂ, ಭೋತೀ, ಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ಪಸ್ಸಾಮಿ, ನ ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ಸಾಕಚ್ಛೇಮಿ, ನ ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ಸಲ್ಲಪಾಮಿ, ನ ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ಮನ್ತೇಮಿ। ಸುತಂ ಖೋ ಪನ ಮೇತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ವುದ್ಧಾನಂ ಮಹಲ್ಲಕಾನಂ ಆಚರಿಯಪಾಚರಿಯಾನಂ ಭಾಸಮಾನಾನಂ 'ಯೋ ವಸ್ಸಿಕೇ ಚತ್ತಾರೋ ಮಾಸೇ ಪಟಿಸಲ್ಲೀಯತಿ, ಕರುಣಂ ಝಾನಂ ಝಾಯತಿ, ಸೋ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ಪಸ್ಸತಿ, ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ಸಾಕಚ್ಛೇತಿ, ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ಸಲ್ಲಪತಿ, ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ಮನ್ತೇತೀತಿ, ಇಚ್ಛಾಮಹಂ, ಭೋತೀ, ವಸ್ಸಿಕೇ ಚತ್ತಾರೋ ಮಾಸೇ ಪಟಿಸಲ್ಲೀಯಿತುಂ, ಕರುಣಂ ಝಾನಂ ಝಾಯಿತುಂ; ನಮ್ಹಿ ಕೇನಚಿ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತಬ್ಬೋ ಅಞ್ಞತ್ರ ಏಕೇನ ಭತ್ತಾಭಿಹಾರೇನಾ"ತಿ। "ಯಸ್ಸ ದಾನಿ ಭವಂ ಗೋವಿನ್ದೋ ಕಾಲಂ ಮಞ್ಞತೀ'"ತಿ।

೩೧೭. "ಅಥ ಖೋ, ಭೋ, ಮಹಾಗೋವಿನ್ದೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಪುರತ್ಥಿಮೇನ ನಗರಸ್ಸ ನವಂ ಸನ್ಥಾಗಾರಂ ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ ವಸ್ಸಿಕೇ ಚತ್ತಾರೋ ಮಾಸೇ ಪಟಿಸಲ್ಲೀಯಿ, ಕರುಣಂ ಝಾನಂ ಝಾಯಿ; ನಾಸ್ಸುಧ ಕೋಚಿ ಉಪಸಙ್ಕಮತಿ [ಉಪಸಙ್ಕಮಿ (ಪೀ॰)] ಅಞ್ಞತ್ರ ಏಕೇನ ಭತ್ತಾಭಿಹಾರೇನ। ಅಥ ಖೋ, ಭೋ, ಮಹಾಗೋವಿನ್ದಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಚತುನ್ನಂ ಮಾಸಾನಂ ಅಚ್ಚಯೇನ ಅಹುದೇವ ಉಕ್ಕಣ್ಠನಾ ಅಹು ಪರಿತಸ್ಸನಾ - "ಸುತಂ ಖೋ ಪನ ಮೇತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ವುದ್ಧಾನಂ ಮಹಲ್ಲಕಾನಂ ಆಚರಿಯಪಾಚರಿಯಾನಂ ಭಾಸಮಾನಾನಂ - 'ಯೋ ವಸ್ಸಿಕೇ ಚತ್ತಾರೋ ಮಾಸೇ ಪಟಿಸಲ್ಲೀಯತಿ, ಕರುಣಂ ಝಾನಂ ಝಾಯತಿ, ಸೋ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ಪಸ್ಸತಿ, ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ಸಾಕಚ್ಛೇತಿ ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ಸಲ್ಲಪತಿ ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ಮನ್ತೇತೀ'ತಿ। ನ ಖೋ ಪನಾಹಂ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ಪಸ್ಸಾಮಿ, ನ ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ಸಾಕಚ್ಛೇಮಿ ನ ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ಸಲ್ಲಪಾಮಿ ನ ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ಮನ್ತೇಮೀ'"ತಿ।

ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ಸಾಕಚ್ಛಾ

೩೧೮. “ಅಥ ಖೋ, ಭೋ, ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸನಙ್ಕುಮಾರೋ ಮಹಾಗೋವಿನ್ದಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋಪರಿವಿತಕ್ಕಮಞ್ಞಾಯ ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ಸಮಿಞ್ಜಿತಂ ವಾ ಬಾಹಂ ಪಸಾರೇಯ್ಯ, ಪಸಾರಿತಂ ವಾ ಬಾಹಂ ಸಮಿಞ್ಜೇಯ್ಯ, ಏವಮೇವ, ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಅನ್ತರಹಿತೋ ಮಹಾಗೋವಿನ್ದಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಸಮ್ಮುಖೇ ಪಾತುರಹೋಸಿ। ಅಥ ಖೋ, ಭೋ, ಮಹಾಗೋವಿನ್ದಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಅಹುದೇವ ಭಯಂ ಅಹು ಛಮ್ಭಿತತ್ತಂ ಅಹು ಲೋಮಹಂಸೋ ಯಥಾ ತಂ ಅದಿಟ್ಠಪುಬ್ಬಂ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ। ಅಥ ಖೋ, ಭೋ, ಮಹಾಗೋವಿನ್ದೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭೀತೋ ಸಂವಿಗ್ಗೋ ಲೋಮಹಟ್ಠಜಾತೋ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ಸನಙ್ಕುಮಾರಂ ಗಾಥಾಯ ಅಜ್ಝಭಾಸಿ –

“‘ವಣ್ಣವಾ ಯಸವಾ ಸಿರಿಮಾ, ಕೋ ನು ತ್ವಮಸಿ ಮಾರಿಸ।
ಅಜಾನನ್ತಾ ತಂ ಪುಚ್ಛಾಮ, ಕಥಂ ಜಾನೇಮು ತಂ ಮಯ’ನ್ತಿ॥

“ಮಂ ವೇ ಕುಮಾರಂ ಜಾನನ್ತಿ, ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಸನನ್ತನಂ [ಸನನ್ತಿಚ (ಕ॰)]।
ಸಬ್ಬೇ ಜಾನನ್ತಿ ಮಂ ದೇವಾ, ಏವಂ ಗೋವಿನ್ದ ಜಾನಹಿ”॥

“‘ಆಸನಂ ಉದಕಂ ಪಜ್ಜಂ, ಮಧುಸಾಕಞ್ಚ [ಮಧುಪಾಕಞ್ಚ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ಬ್ರಹ್ಮುನೋ।
ಅಗ್ಘೇ ಭವನ್ತಂ ಪುಚ್ಛಾಮ, ಅಗ್ಘಂ ಕುರುತು ನೋ ಭವಂ”॥

“ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾಮ ತೇ ಅಗ್ಘಂ, ಯಂ ತ್ವಂ ಗೋವಿನ್ದ ಭಾಸಸಿ।
ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಹಿತತ್ಥಾಯ, ಸಮ್ಪರಾಯ ಸುಖಾಯ ಚ।
ಕತಾವಕಾಸೋ ಪುಚ್ಛಸ್ಸು, ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಅಭಿಪತ್ಥಿತ”ನ್ತಿ॥

೩೧೯. “ಅಥ ಖೋ, ಭೋ, ಮಹಾಗೋವಿನ್ದಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ – “ಕತಾವಕಾಸೋ ಖೋಮ್ಹಿ ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ಸನಙ್ಕುಮಾರೇನ। ಕಿಂ ನು ಖೋ ಅಹಂ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ಸನಙ್ಕುಮಾರಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯಂ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಂ ವಾ ಅತ್ಥಂ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಂ ವಾ’ತಿ? ಅಥ ಖೋ, ಭೋ, ಮಹಾಗೋವಿನ್ದಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ – ‘ಕುಸಲೋ ಖೋ ಅಹಂ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಾನಂ ಅತ್ಥಾನಂ, ಅಞ್ಞೇಪಿ ಮಂ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಂ ಅತ್ಥಂ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ। ಯಂನೂನಾಹಂ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ಸನಙ್ಕುಮಾರಂ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಞ್ಞೇವ ಅತ್ಥಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ, ಭೋ, ಮಹಾಗೋವಿನ್ದೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ಸನಙ್ಕುಮಾರಂ ಗಾಥಾಯ ಅಜ್ಝಭಾಸಿ –

“ಪುಚ್ಛಾಮಿ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ಸನಙ್ಕುಮಾರಂ,
ಕಙ್ಖೀ ಅಕಙ್ಖಿಂ ಪರವೇದಿಯೇಸು।
ಕತ್ಥಟ್ಠಿತೋ ಕಿಮ್ಹಿ ಚ ಸಿಕ್ಖಮಾನೋ,
ಪಪ್ಪೋತಿ ಮಚ್ಚೋ ಅಮತಂ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕ”ನ್ತಿ॥

“ಹಿತ್ವಾ ಮಮತ್ತಂ ಮನುಜೇಸು ಬ್ರಹ್ಮೇ,
ಏಕೋದಿಭೂತೋ ಕರುಣೇಧಿಮುತ್ತೋ [ಕರುಣಾಧಿಮುತ್ತೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)]।
ನಿರಾಮಗನ್ಧೋ ವಿರತೋ ಮೇಥುನಸ್ಮಾ,
ಏತ್ಥಟ್ಠಿತೋ ಏತ್ಥ ಚ ಸಿಕ್ಖಮಾನೋ।
ಪಪ್ಪೋತಿ ಮಚ್ಚೋ ಅಮತಂ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕ”ನ್ತಿ॥

೩೨೦. "ಹಿತ್ವಾ ಮಮತ್ತ'ನ್ತಿ ಅಹಂ ಭೋತೋ ಆಜಾನಾಮಿ। ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಅಪ್ಪಂ ವಾ ಭೋಗಕ್ಖನ್ಧಂ ಪಹಾಯ ಮಹನ್ತಂ ವಾ ಭೋಗಕ್ಖನ್ಧಂ ಪಹಾಯ ಅಪ್ಪಂ ವಾ ಞಾತಿಪರಿವಟ್ಟಂ ಪಹಾಯ ಮಹನ್ತಂ ವಾ ಞಾತಿಪರಿವಟ್ಟಂ ಪಹಾಯ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜತಿ, 'ಇತಿ ಹಿತ್ವಾ ಮಮತ್ತ'ನ್ತಿ ಅಹಂ ಭೋತೋ ಆಜಾನಾಮಿ। 'ಏಕೋದಿಭೂತೋ'ತಿ ಅಹಂ ಭೋತೋ ಆಜಾನಾಮಿ। ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ವಿವಿತ್ತಂ ಸೇನಾಸನಂ ಭಜತಿ ಅರಞ್ಞಂ ರುಕ್ಖಮೂಲಂ ಪಬ್ಬತಂ ಕನ್ದರಂ ಗಿರಿಗುಹಂ ಸುಸಾನಂ ವನಪತ್ಥಂ ಅಬ್ಭೋಕಾಸಂ ಪಲಾಲಪುಞ್ಜಂ, ಇತಿ ಏಕೋದಿಭೂತೋ'ತಿ ಅಹಂ ಭೋತೋ ಆಜಾನಾಮಿ। 'ಕರುಣೇಧಿಮುತ್ತೋ'ತಿ ಅಹಂ ಭೋತೋ ಆಜಾನಾಮಿ। ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಕರುಣಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ಏಕಂ ದಿಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ, ತಥಾ ದುತಿಯಂ, ತಥಾ ತತಿಯಂ, ತಥಾ ಚತುತ್ಥಂ। ಇತಿ ಉದ್ಧಮಧೋತಿರಿಯಂ ಸಬ್ಬಧಿ ಸಬ್ಬತ್ತತಾಯ ಸಬ್ಬಾವನ್ತಂ ಲೋಕಂ ಕರುಣಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಪುಲೇನ ಮಹಗ್ಗತೇನ ಅಪ್ಪಮಾಣೇನ ಅವೇರೇನ ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜೇನ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ। ಇತಿ 'ಕರುಣೇಧಿಮುತ್ತೋ'ತಿ ಅಹಂ ಭೋತೋ ಆಜಾನಾಮಿ। ಆಮಗನ್ಧೇ ಚ ಖೋ ಅಹಂ ಭೋತೋ ಭಾಸಮಾನಸ್ಸ ನ ಆಜಾನಾಮಿ।

"ಕೇ ಆಮಗನ್ಧಾ ಮನುಜೇಸು ಬ್ರಹ್ಮೇ,
ಏತೇ ಅವಿದ್ವಾ ಇಧ ಬ್ರೂಹಿ ಧೀರ।
ಕೇನಾವಟಾ [ಕೇನಾವುಟಾ (ಸ್ಯಾ॰)] ವಾತಿ ಪಜಾ ಕುರುತು [ಕುರುರೂ (ಸ್ಯಾ॰), ಕುರುಟ್ಠರೂ (ಪೀ॰), ಕುರೂರು (?)],
ಆಪಾಯಿಕಾ ನಿವುತಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾ"ತಿ॥

"ಕೋಧೋ ಮೋಸವಜ್ಜಂ ನಿಕತಿ ಚ ದುಬ್ಭೋ,
ಕದರಿಯತಾ ಅತಿಮಾನೋ ಉಸೂಯಾ।
ಇಚ್ಛಾ ವಿವಿಚ್ಛಾ ಪರಹೇಠನಾ ಚ,
ಲೋಭೋ ಚ ದೋಸೋ ಚ ಮದೋ ಚ ಮೋಹೋ।
ಏತೇಸು ಯುತ್ತಾ ಅನಿರಾಮಗನ್ಧಾ,
ಆಪಾಯಿಕಾ ನಿವುತಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾ"ತಿ॥

"ಯಥಾ ಖೋ ಅಹಂ ಭೋತೋ ಆಮಗನ್ಧೇ ಭಾಸಮಾನಸ್ಸ ಆಜಾನಾಮಿ। ತೇ ನ ಸುನಿಮ್ಮದಯಾ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಾ। ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮಹಂ, ಭೋ, ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯ"ನ್ತಿ। "ಯಸ್ಸದಾನಿ ಭವಂ ಗೋವಿನ್ದೋ ಕಾಲಂ ಮಞ್ಞತೀ"ತಿ।

ರೇಣುರಾಜಆಮನ್ತನಾ

೩೨೧. "ಅಥ ಖೋ, ಭೋ, ಮಹಾಗೋವಿನ್ದೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಯೇನ ರೇಣು ರಾಜಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ರೇಣುಂ ರಾಜಾನಂ ಏತದವೋಚ – "ಅಞ್ಞಂ ದಾನಿ ಭವಂ ಪುರೋಹಿತಂ ಪರಿಯೇಸತು, ಯೋ ಭೋತೋ ರಜ್ಜಂ ಅನುಸಾಸಿಸ್ಸತಿ। ಇಚ್ಛಾಮಹಂ, ಭೋ , ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತುಂ। ಯಥಾ ಖೋ ಪನ ಮೇ ಸುತಂ ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಆಮಗನ್ಧೇ ಭಾಸಮಾನಸ್ಸ, ತೇ ನ ಸುನಿಮ್ಮದಯಾ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಾ। ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮಹಂ, ಭೋ, ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯ"ನ್ತಿ।

"ಆಮನ್ತಯಾಮಿ ರಾಜಾನಂ, ರೇಣುಂ ಭೂಮಿಪತಿಂ ಅಹಂ।
ತ್ವಂ ಪಜಾನಸ್ಸು ರಜ್ಜೇನ, ನಾಹಂ ಪೋರೋಹಿಚ್ಚೇ ರಮೇ"॥

"ಸಚೇ ತೇ ಊನಂ ಕಾಮೇಹಿ, ಅಹಂ ಪರಿಪೂರಯಾಮಿ ತೇ।
ಯೋ ತಂ ಹಿಂಸತಿ ವಾರೇಮಿ, ಭೂಮಿಸೇನಾಪತಿ ಅಹಂ।
ತುವಂ ಪಿತಾ ಅಹಂ ಪುತ್ತೋ, ಮಾ ನೋ ಗೋವಿನ್ದ ಪಾಜಹಿ" [ಪಾಜೇಹಿ (ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಸಂವಣ್ಣಿತಪಾಠನ್ತರಂ)]॥

“ನಮತ್ಥಿ ಊನಂ ಕಾಮೇಹಿ, ಹಿಂಸಿತಾ ಮೇ ನ ವಿಜ್ಜತಿ।
ಅಮನುಸ್ಸವಚೋ ಸುತ್ವಾ, ತಸ್ಮಾಹಂ ನ ಗಹೇ ರಮೇ”॥

“ಅಮನುಸ್ಸೋ ಕಥಂವಣ್ಣೋ, ಕಿಂ ತೇ ಅತ್ಥಂ ಅಭಾಸಥ।
ಯಞ್ಚ ಸುತ್ವಾ ಜಹಾಸಿ ನೋ, ಗೇಹೇ ಅಮ್ಹೇ ಚ ಕೇವಲೀ”॥

“ಉಪವುತ್ಥಸ್ಸ ಮೇ ಪುಬ್ಬೇ, ಯಿಟ್ಠುಕಾಮಸ್ಸ ಮೇ ಸತೋ।
ಅಗ್ಗಿ ಪಜ್ಜಲಿತೋ ಆಸಿ, ಕುಸಪತ್ತಪರಿತ್ಥತೋ”॥

“ತತೋ ಮೇ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಪಾತುರಹು, ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾ ಸನನ್ತನೋ।
ಸೋ ಮೇ ಪಞ್ಹಂ ವಿಯಾಕಾಸಿ, ತಂ ಸುತ್ವಾ ನ ಗಹೇ ರಮೇ”॥

“ಸದ್ದಹಾಮಿ ಅಹಂ ಭೋತೋ, ಯಂ ತ್ವಂ ಗೋವಿನ್ದ ಭಾಸಸಿ।
ಅಮನುಸ್ಸವಚೋ ಸುತ್ವಾ, ಕಥಂ ವತ್ತೇಥ ಅಞ್ಞಥಾ॥

“ತೇ ತಂ ಅನುವತ್ತಿಸ್ಸಾಮ, ಸತ್ಥಾ ಗೋವಿನ್ದ ನೋ ಭವಂ।
ಮಣಿ ಯಥಾ ವೇಳುರಿಯೋ, ಅಕಾಚೋ ವಿಮಲೋ ಸುಭೋ।
ಏವಂ ಸುದ್ಧಾ ಚರಿಸ್ಸಾಮ, ಗೋವಿನ್ದಸ್ಸಾನುಸಾಸನೇ”ತಿ॥

“‘ಸಚೇ ಭವಂ ಗೋವಿನ್ದೋ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸತಿ, ಮಯಮ್ಪಿ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮ। ಅಥ ಯಾ ತೇ ಗತಿ, ಸಾ ನೋ ಗತಿ ಭವಿಸ್ಸತೀ”ತಿ।

ಛ ಖತ್ತಿಯಆಮನ್ತನಾ

೩೧೧. “ಅಥ ಖೋ, ಭೋ, ಮಹಾಗೋವಿನ್ದೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಯೇನ ತೇ ಛ ಖತ್ತಿಯಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ತೇ ಛ ಖತ್ತಿಯೇ ಏತದವೋಚ – “ಅಞ್ಞಂ ದಾನಿ ಭವನ್ತೋ ಪುರೋಹಿತಂ ಪರಿಯೇಸನ್ತು, ಯೋ ಭವನ್ತಾನಂ ರಜ್ಜೇ ಅನುಸಾಸಿಸ್ಸತಿ। ಇಚ್ಛಾಮಹಂ, ಭೋ, ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತುಂ। ಯಥಾ ಖೋ ಪನ ಮೇ ಸುತಂ ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಆಮಗನ್ಧೇ ಭಾಸಮಾನಸ್ಸ, ತೇ ನ ಸುನಿಮ್ಮದಯಾ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಾ। ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮಹಂ, ಭೋ, ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯ”ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ, ಭೋ, ತೇ ಛ ಖತ್ತಿಯಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಪಕ್ಕಮ್ಮ ಏವಂ ಸಮಚಿನ್ತೇಸುಂ – “ಇಮೇ ಖೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ನಾಮ ಧನಲುದ್ಧಾ; ಯಂನೂನ ಮಯಂ ಮಹಾಗೋವಿನ್ದಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಧನೇನ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯಾಮಾ”ತಿ। ತೇ ಮಹಾಗೋವಿನ್ದಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಮಾಹಂಸು – “ಸಂವಿಜ್ಜತಿ ಖೋ, ಭೋ, ಇಮೇಸು ಸತ್ತಸು ರಜ್ಜೇಸು ಪಹೂತಂ ಸಾಪತೇಯ್ಯಂ, ತತೋ ಭೋತೋ ಯಾವತಕೇನ ಅತ್ಥೋ, ತಾವತಕಂ ಆಹರೀಯತ”ನ್ತಿ। “ಅಲಂ, ಭೋ, ಮಮಪಿದಂ ಪಹೂತಂ ಸಾಪತೇಯ್ಯಂ ಭವನ್ತಾನಂಯೇವ ವಾಹಸಾ। ತಮಹಂ ಸಬ್ಬಂ ಪಹಾಯ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮಿ। ಯಥಾ ಖೋ ಪನ ಮೇ ಸುತಂ ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಆಮಗನ್ಧೇ ಭಾಸಮಾನಸ್ಸ, ತೇ ನ ಸುನಿಮ್ಮದಯಾ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಾ, ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮಹಂ, ಭೋ, ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯ”ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ, ಭೋ, ತೇ ಛ ಖತ್ತಿಯಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಪಕ್ಕಮ್ಮ ಏವಂ ಸಮಚಿನ್ತೇಸುಂ – “ಇಮೇ ಖೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ನಾಮ ಇತ್ಥಿಲುದ್ಧಾ; ಯಂನೂನ ಮಯಂ ಮಹಾಗೋವಿನ್ದಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಇತ್ಥೀಹಿ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯಾಮಾ”ತಿ। ತೇ ಮಹಾಗೋವಿನ್ದಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಮಾಹಂಸು – “ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತಿ ಖೋ, ಭೋ, ಇಮೇಸು ಸತ್ತಸು ರಜ್ಜೇಸು ಪಹೂತಾ ಇತ್ಥಿಯೋ, ತತೋ ಭೋತೋ ಯಾವತಿಕಾಹಿ ಅತ್ಥೋ, ತಾವತಿಕಾ ಆನೀಯತ”ನ್ತಿ। “ಅಲಂ, ಭೋ, ಮಮಪಿಮಾ [ಮಮಪಿತಾ (ಕ॰), ಮಮಪಿ (ಸೀ॰)]

ಚತ್ತಾರೀಸಾ ಭರಿಯಾ ಸಾದಿಸಿಯೋ। ತಾಪಾಹಂ ಸಬ್ಬಾ ಪಹಾಯ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮಿ। ಯಥಾ ಖೋ ಪನ ಮೇ ಸುತಂ ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಆಮಗನ್ಧೇ ಭಾಸಮಾನಸ್ಸ, ತೇ ನ ಸುನಿಮ್ಮದಯಾ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಾ, ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮಹಂ, ಭೋ, ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯನ್ತಿ"।

೩೧೩. "ಸಚೇ ಭವಂ ಗೋವಿನ್ದೋ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸತಿ, ಮಯಮ್ಪಿ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮ, ಅಥ ಯಾ ತೇ ಗತಿ, ಸಾ ನೋ ಗತಿ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ।

"ಸಚೇ ಜಹಥ ಕಾಮಾನಿ, ಯತ್ಥ ಸತ್ತೋ ಪುಥುಜ್ಜನೋ।
ಆರಮ್ಭವ್ಹೋ ದಳ್ಹಾ ಹೋಥ, ಖನ್ತಿಬಲಸಮಾಹಿತಾ॥

"ಏಸ ಮಗ್ಗೋ ಉಜುಮಗ್ಗೋ, ಏಸ ಮಗ್ಗೋ ಅನುತ್ತರೋ।
ಸದ್ಧಮ್ಮೋ ಸಬ್ಭಿ ರಕ್ಖಿತೋ, ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೂಪಪತ್ತಿಯಾತಿ॥

"ತೇನ ಹಿ ಭವಂ ಗೋವಿನ್ದೋ ಸತ್ತ ವಸ್ಸಾನಿ ಆಗಮೇತು। ಸತ್ತನ್ನಂ ವಸ್ಸಾನಂ ಅಚ್ಚಯೇನ ಮಯಮ್ಪಿ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮ, ಅಥ ಯಾ ತೇ ಗತಿ, ಸಾ ನೋ ಗತಿ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ।

"'ಅತಿಚಿರಂ ಖೋ, ಭೋ, ಸತ್ತ ವಸ್ಸಾನಿ, ನಾಹಂ ಸಕ್ಕೋಮಿ, ಭವನ್ತೋ, ಸತ್ತ ವಸ್ಸಾನಿ ಆಗಮೇತುಂ। ಕೋ ನು ಖೋ ಪನ, ಭೋ, ಜಾನಾತಿ ಜೀವಿತಾನಂ! ಗಮನೀಯೋ ಸಮ್ಪರಾಯೋ, ಮನ್ತಾಯಂ [ಮನ್ತಾಯ (ಬಹೂಸು)] ಬೋದ್ಧಬ್ಬಂ, ಕತ್ತಬ್ಬಂ ಕುಸಲಂ, ಚರಿತಬ್ಬಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ನತ್ಥಿ ಜಾತಸ್ಸ ಅಮರಣಂ। ಯಥಾ ಖೋ ಪನ ಮೇ ಸುತಂ ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಆಮಗನ್ಧೇ ಭಾಸಮಾನಸ್ಸ, ತೇ ನ ಸುನಿಮ್ಮದಯಾ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಾ, ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮಹಂ, ಭೋ, ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯ"'ನ್ತಿ। "ತೇನ ಹಿ ಭವಂ ಗೋವಿನ್ದೋ ಛಬ್ಬಸ್ಸಾನಿ ಆಗಮೇತು…ಪೇ॰… ಪಞ್ಚ ವಸ್ಸಾನಿ ಆಗಮೇತು… ಚತ್ತಾರಿ ವಸ್ಸಾನಿ ಆಗಮೇತು… ತೀಣಿ ವಸ್ಸಾನಿ ಆಗಮೇತು… ದ್ವೇ ವಸ್ಸಾನಿ ಆಗಮೇತು… ಏಕಂ ವಸ್ಸಂ ಆಗಮೇತು, ಏಕಸ್ಸ ವಸ್ಸಸ್ಸ ಅಚ್ಚಯೇನ ಮಯಮ್ಪಿ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮ, ಅಥ ಯಾ ತೇ ಗತಿ, ಸಾ ನೋ ಗತಿ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ।

"'ಅತಿಚಿರಂ ಖೋ, ಭೋ, ಏಕಂ ವಸ್ಸಂ, ನಾಹಂ ಸಕ್ಕೋಮಿ ಭವನ್ತೋ ಏಕಂ ವಸ್ಸಂ ಆಗಮೇತುಂ। ಕೋ ನು ಖೋ ಪನ, ಭೋ, ಜಾನಾತಿ ಜೀವಿತಾನಂ! ಗಮನೀಯೋ ಸಮ್ಪರಾಯೋ, ಮನ್ತಾಯಂ ಬೋದ್ಧಬ್ಬಂ, ಕತ್ತಬ್ಬಂ ಕುಸಲಂ , ಚರಿತಬ್ಬಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ನತ್ಥಿ ಜಾತಸ್ಸ ಅಮರಣಂ। ಯಥಾ ಖೋ ಪನ ಮೇ ಸುತಂ ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಆಮಗನ್ಧೇ ಭಾಸಮಾನಸ್ಸ, ತೇ ನ ಸುನಿಮ್ಮದಯಾ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಾ, ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮಹಂ, ಭೋ, ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯ"ನ್ತಿ। "ತೇನ ಹಿ ಭವಂ ಗೋವಿನ್ದೋ ಸತ್ತ ಮಾಸಾನಿ ಆಗಮೇತು, ಸತ್ತನ್ನಂ ಮಾಸಾನಂ ಅಚ್ಚಯೇನ ಮಯಮ್ಪಿ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮ, ಅಥ ಯಾ ತೇ ಗತಿ, ಸಾ ನೋ ಗತಿ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ।

"'ಅತಿಚಿರಂ ಖೋ, ಭೋ, ಸತ್ತ ಮಾಸಾನಿ, ನಾಹಂ ಸಕ್ಕೋಮಿ ಭವನ್ತೋ ಸತ್ತ ಮಾಸಾನಿ ಆಗಮೇತುಂ। ಕೋ ನು ಖೋ ಪನ, ಭೋ, ಜಾನಾತಿ ಜೀವಿತಾನಂ। ಗಮನೀಯೋ ಸಮ್ಪರಾಯೋ, ಮನ್ತಾಯಂ ಬೋದ್ಧಬ್ಬಂ , ಕತ್ತಬ್ಬಂ ಕುಸಲಂ, ಚರಿತಬ್ಬಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ನತ್ಥಿ ಜಾತಸ್ಸ ಅಮರಣಂ। ಯಥಾ ಖೋ ಪನ ಮೇ ಸುತಂ ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಆಮಗನ್ಧೇ ಭಾಸಮಾನಸ್ಸ, ತೇ ನ ಸುನಿಮ್ಮದಯಾ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಾ, ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮಹಂ, ಭೋ, ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯ"ನ್ತಿ।

"'ತೇನ ಹಿ ಭವಂ ಗೋವಿನ್ದೋ ಛ ಮಾಸಾನಿ ಆಗಮೇತು…ಪೇ॰… ಪಞ್ಚ ಮಾಸಾನಿ ಆಗಮೇತು… ಚತ್ತಾರಿ ಮಾಸಾನಿ ಆಗಮೇತು… ತೀಣಿ ಮಾಸಾನಿ ಆಗಮೇತು… ದ್ವೇ ಮಾಸಾನಿ ಆಗಮೇತು… ಏಕಂ ಮಾಸಂ ಆಗಮೇತು… ಅದ್ಧಮಾಸಂ ಆಗಮೇತು,

ಅದ್ಧಮಾಸಸ್ಸ ಅಚ್ಚಯೇನ ಮಯಮ್ಪಿ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮ, ಅಥ ಯಾ ತೇ ಗತಿ, ಸಾ ನೋ ಗತಿ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ।

"'ಅತಿಚಿರಂ ಖೋ, ಭೋ, ಅದ್ಧಮಾಸೋ, ನಾಹಂ ಸಕ್ಕೋಮಿ ಭವನ್ತೇ ಅದ್ಧಮಾಸಂ ಆಗಮೇತುಂ। ಕೋ ನು ಖೋ ಪನ, ಭೋ, ಜಾನಾತಿ ಜೀವಿತಾನಂ! ಗಮನೀಯೋ ಸಮ್ಪರಾಯೋ, ಮನ್ತಾಯಂ ಬೋದ್ಧಬ್ಬಂ, ಕತ್ತಬ್ಬಂ ಕುಸಲಂ, ಚರಿತಬ್ಬಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ನತ್ಥಿ ಜಾತಸ್ಸ ಅಮರಣಂ। ಯಥಾ ಖೋ ಪನ ಮೇ ಸುತಂ ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಆಮಗನ್ಧೇ ಭಾಸಮಾನಸ್ಸ, ತೇ ನ ಸುನಿಮ್ಮದಯಾ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಾ, ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮಹಂ, ಭೋ, ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯ"ನ್ತಿ। "ತೇನ ಹಿ ಭವಂ ಗೋವಿನ್ದೋ ಸತ್ತಾಹಂ ಆಗಮೇತು, ಯಾವ ಮಯಂ ಸಕೇ ಪುತ್ತಭಾತರೋ ರಜ್ಜೇನ [ರಜ್ಜೇ (ಸ್ಯಾ॰)] ಅನುಸಾಸಿಸ್ಸಾಮ, ಸತ್ತಾಹಸ್ಸ ಅಚ್ಚಯೇನ ಮಯಮ್ಪಿ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮ, ಅಥ ಯಾ ತೇ ಗತಿ, ಸಾ ನೋ ಗತಿ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ। "ನ ಚಿರಂ ಖೋ, ಭೋ, ಸತ್ತಾಹಂ, ಆಗಮೇಸ್ಸಾಮಹಂ ಭವನ್ತೇ ಸತ್ತಾಹ"ನ್ತಿ।

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಹಾಸಾಲಾದೀನಂ ಆಮನ್ತನಾ

೩೨೪. "ಅಥ ಖೋ, ಭೋ, ಮಹಾಗೋವಿನ್ದೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಯೇನ ತೇ ಸತ್ತ ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಹಾಸಾಲಾ ಸತ್ತ ಚ ನ್ಹಾತಕಸತಾನಿ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ತೇ ಸತ್ತ ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಹಾಸಾಲೇ ಸತ್ತ ಚ ನ್ಹಾತಕಸತಾನಿ ಏತದವೋಚ - "ಅಞ್ಞಂ ದಾನಿ ಭವನ್ತೋ ಆಚರಿಯಂ ಪರಿಯೇಸನ್ತು, ಯೋ ಭವನ್ತಾನಂ ಮನ್ತೇ ವಾಚೇಸ್ಸತಿ। ಇಚ್ಛಾಮಹಂ, ಭೋ, ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತುಂ। ಯಥಾ ಖೋ ಪನ ಮೇ ಸುತಂ ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಆಮಗನ್ಧೇ ಭಾಸಮಾನಸ್ಸ। ತೇ ನ ಸುನಿಮ್ಮದಯಾ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಾ, ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮಹಂ, ಭೋ, ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯ"ನ್ತಿ। "ಮಾ ಭವಂ ಗೋವಿನ್ದೋ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿ। ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ, ಭೋ, ಅಪ್ಪೇಸಕ್ಖಾ ಚ ಅಪ್ಪಲಾಭಾ ಚ; ಬ್ರಹ್ಮಞ್ಞಂ ಮಹೇಸಕ್ಖಞ್ಚ ಮಹಾಲಾಭಞ್ಚಾ"ತಿ। "ಮಾ ಭವನ್ತೋ ಏವಂ ಅವಚುತ್ಥ - "ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ ಅಪ್ಪೇಸಕ್ಖಾ ಚ ಅಪ್ಪಲಾಭಾ ಚ, ಬ್ರಹ್ಮಞ್ಞಂ ಮಹೇಸಕ್ಖಞ್ಚ ಮಹಾಲಾಭಞ್ಚಾ"ತಿ। ಕೋ ನು ಖೋ, ಭೋ, ಅಞ್ಞತ್ರ ಮಯಾ ಮಹೇಸಕ್ಖತರೋ ವಾ ಮಹಾಲಾಭತರೋ ವಾ! ಅಹಞ್ಹಿ, ಭೋ, ಏತರಹಿ ರಾಜಾವ ರಞ್ಞಂ ಬ್ರಹ್ಮಾವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ [ಬ್ರಹ್ಮಾನಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ದೇವತಾವ ಗಹಪತಿಕಾನಂ। ತಮಹಂ ಸಬ್ಬಂ ಪಹಾಯ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮಿ। ಯಥಾ ಖೋ ಪನ ಮೇ ಸುತಂ ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಆಮಗನ್ಧೇ ಭಾಸಮಾನಸ್ಸ, ತೇ ನ ಸುನಿಮ್ಮದಯಾ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಾ। ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮಹಂ, ಭೋ, ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯ"ನ್ತಿ। "ಸಚೇ ಭವಂ ಗೋವಿನ್ದೋ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸತಿ, ಮಯಮ್ಪಿ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮ, ಅಥ ಯಾ ತೇ ಗತಿ, ಸಾ ನೋ ಗತಿ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ।

ಭರಿಯಾನಂ ಆಮನ್ತನಾ

೩೨೫. "ಅಥ ಖೋ, ಭೋ, ಮಹಾಗೋವಿನ್ದೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಯೇನ ಚತ್ತಾರೀಸಾ ಭರಿಯಾ ಸಾದಿಸಿಯೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಚತ್ತಾರೀಸಾ ಭರಿಯಾ ಸಾದಿಸಿಯೋ ಏತದವೋಚ - "ಯಾ ಭೋತೀನಂ ಇಚ್ಛತಿ, ಸಕಾನಿ ವಾ ಞಾತಿಕುಲಾನಿ ಗಚ್ಛತು ಅಞ್ಞಂ ವಾ ಭತ್ತಾರಂ ಪರಿಯೇಸತು। ಇಚ್ಛಾಮಹಂ, ಭೋತೀ, ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತುಂ। ಯಥಾ ಖೋ ಪನ ಮೇ ಸುತಂ ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಆಮಗನ್ಧೇ ಭಾಸಮಾನಸ್ಸ, ತೇ ನ ಸುನಿಮ್ಮದಯಾ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಾ। ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮಹಂ, ಭೋತೀ, ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯ"ನ್ತಿ। "ತ್ವಞ್ಞೇವ ನೋ ಞಾತಿ ಞಾತಿಕಾಮಾನಂ, ತ್ವಂ ಪನ ಭತ್ತಾ ಭತ್ತುಕಾಮಾನಂ। ಸಚೇ ಭವಂ ಗೋವಿನ್ದೋ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸತಿ, ಮಯಮ್ಪಿ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮ, ಅಥ ಯಾ ತೇ ಗತಿ, ಸಾ ನೋ ಗತಿ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ।

ಮಹಾಗೋವಿನ್ದಪಬ್ಬಜ್ಜಾ

೩೧೬. “ಅಥ ಖೋ, ಭೋ, ಮಹಾಗೋವಿನ್ದೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ತಸ್ಸ ಸತ್ತಾಹಸ್ಸ ಅಚ್ಚಯೇನ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿ। ಪಬ್ಬಜಿತಂ ಪನ ಮಹಾಗೋವಿನ್ದಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಸತ್ತ ಚ ರಾಜಾನೋ ಖತ್ತಿಯಾ ಮುದ್ಧಾವಸಿತ್ತಾ ಸತ್ತ ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಹಾಸಾಲಾ ಸತ್ತ ಚ ನ್ಹಾತಕಸತಾನಿ ಚತ್ತಾರೀಸಾ ಚ ಭರಿಯಾ ಸಾದಿಸಿಯೋ ಅನೇಕಾನಿ ಚ ಖತ್ತಿಯಸಹಸ್ಸಾನಿ ಅನೇಕಾನಿ ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಹಸ್ಸಾನಿ ಅನೇಕಾನಿ ಚ ಗಹಪತಿಸಹಸ್ಸಾನಿ ಅನೇಕೇಹಿ ಚ ಇತ್ಥಾಗಾರೇಹಿ ಇತ್ಥಿಯೋ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಮಹಾಗೋವಿನ್ದಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತಂ ಅನುಪಬ್ಬಜಿಂಸು। ತಾಯ ಸುದಂ, ಭೋ, ಪರಿಸಾಯ ಪರಿವುತೋ ಮಹಾಗೋವಿನ್ದೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಗಾಮನಿಗಮರಾಜಧಾನೀಸು ಚಾರಿಕಂ ಚರತಿ। ಯಂ ಖೋ ಪನ, ಭೋ, ತೇನ ಸಮಯೇನ ಮಹಾಗೋವಿನ್ದೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಗಾಮಂ ವಾ ನಿಗಮಂ ವಾ ಉಪಸಙ್ಕಮತಿ, ತತ್ಥ ರಾಜಾವ ಹೋತಿ ರಞ್ಞಂ, ಬ್ರಹ್ಮಾವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ, ದೇವತಾವ ಗಹಪತಿಕಾನಂ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಮನುಸ್ಸಾ ಖಿಪನ್ತಿ ವಾ ಉಪಕ್ಖಲನ್ತಿ ವಾ ತೇ ಏವಮಾಹಂಸು - “ನಮತ್ಥು ಮಹಾಗೋವಿನ್ದಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ, ನಮತ್ಥು ಸತ್ತ ಪುರೋಹಿತಸ್ಸಾ”’ತಿ।

೩೧೭. “ಮಹಾಗೋವಿನ್ದೋ, ಭೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಮೇತ್ತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ಏಕಂ ದಿಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹಾಸಿ, ತಥಾ ದುತಿಯಂ, ತಥಾ ತತಿಯಂ, ತಥಾ ಚತುತ್ಥಂ। ಇತಿ ಉದ್ಧಮಧೋ ತಿರಿಯಂ ಸಬ್ಬಧಿ ಸಬ್ಬತ್ತತಾಯ ಸಬ್ಬಾವನ್ತಂ ಲೋಕಂ ಮೇತ್ತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಪುಲೇನ ಮಹಗ್ಗತೇನ ಅಪ್ಪಮಾಣೇನ ಅವೇರೇನ ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜೇನ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹಾಸಿ। ಕರುಣಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ…ಪೇ॰… ಮುದಿತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ…ಪೇ॰… ಉಪೇಕ್ಖಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ…ಪೇ॰… ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜೇನ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹಾಸಿ ಸಾವಕಾನಞ್ಚ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಸಹಬ್ಯತಾಯ ಮಗ್ಗಂ ದೇಸೇಸಿ।

೩೧೮. “ಯೇ ಖೋ ಪನ, ಭೋ, ತೇನ ಸಮಯೇನ ಮಹಾಗೋವಿನ್ದಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಸಾವಕಾ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಸಾಸನಂ ಆಜಾನಿಂಸು। ತೇ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜಿಂಸು। ಯೇ ನ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಸಾಸನಂ ಆಜಾನಿಂಸು, ತೇ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಪರನಿಮ್ಮಿತವಸವತ್ತೀನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜಿಂಸು; ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ನಿಮ್ಮಾನರತೀನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜಿಂಸು; ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ತುಸಿತಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜಿಂಸು; ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಯಾಮಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜಿಂಸು; ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ತಾವತಿಂಸಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜಿಂಸು; ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಚಾತುಮಹಾರಾಜಿಕಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜಿಂಸು; ಯೇ ಸಬ್ಬನಿಹೀನಂ ಕಾಯಂ ಪರಿಪೂರೇಸುಂ ತೇ ಗನ್ಧಬ್ಬಕಾಯಂ ಪರಿಪೂರೇಸುಂ। ಇತಿ ಖೋ, ಭೋ [ಪನ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)], ಸಬ್ಬೇಸಂಯೇವ ತೇಸಂ ಕುಲಪುತ್ತಾನಂ ಅಮೋಘಾ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ ಅಹೋಸಿ ಅವಞ್ಝಾ ಸಫಲಾ ಸಉದ್ರಯಾ”’ತಿ।

೩೧೯. “ಸರತಿ ತಂ ಭಗವಾ”ತಿ? “ಸರಾಮಹಂ, ಪಞ್ಚಸಿಖ। ಅಹಂ ತೇನ ಸಮಯೇನ ಮಹಾಗೋವಿನ್ದೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಅಹೋಸಿಂ। ಅಹಂ ತೇಸಂ ಸಾವಕಾನಂ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಸಹಬ್ಯತಾಯ ಮಗ್ಗಂ ದೇಸೇಸಿಂ। ತಂ ಖೋ ಪನ ಮೇ, ಪಞ್ಚಸಿಖ, ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ನ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ನ ವಿರಾಗಾಯ ನ ನಿರೋಧಾಯ ನ ಉಪಸಮಾಯ ನ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ನ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ, ಯಾವದೇವ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೂಪಪತ್ತಿಯಾ।

ಇದಂ ಖೋ ಪನ ಮೇ, ಪಞ್ಚಸಿಖ, ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಏಕನ್ತನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಉಪಸಮಾಯ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ಕತಮಞ್ಚ ತಂ, ಪಞ್ಚಸಿಖ, ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಏಕನ್ತನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಉಪಸಮಾಯ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ? ಅಯಮೇವ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ। ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೋ ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೋ ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ ಸಮ್ಮಾಸತಿ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ। ಇದಂ ಖೋ ತಂ, ಪಞ್ಚಸಿಖ, ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಏಕನ್ತನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಉಪಸಮಾಯ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

೩೩೦. “ಯೇ ಖೋ ಪನ ಮೇ, ಪಞ್ಚಸಿಖ, ಸಾವಕಾ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಸಾಸನಂ ಆಜಾನನ್ತಿ, ತೇ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರನ್ತಿ; ಯೇ ನ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಸಾಸನಂ ಆಜಾನನ್ತಿ, ತೇ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ ಹೋನ್ತಿ ತತ್ಥ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿನೋ ಅನಾವತ್ತಿಧಮ್ಮಾ ತಸ್ಮಾ ಲೋಕಾ। ಯೇ ನ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಸಾಸನಂ ಆಜಾನನ್ತಿ, ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ತಿಣ್ಣಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ರಾಗದೋಸಮೋಹಾನಂ ತನುತ್ತಾ ಸಕದಾಗಾಮಿನೋ ಹೋನ್ತಿ ಸಕಿದೇವ ಇಮಂ ಲೋಕಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಂ ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ [ಕರೋನ್ತಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)]। ಯೇ ನ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಸಾಸನಂ ಆಜಾನನ್ತಿ, ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ತಿಣ್ಣಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಸೋತಾಪನ್ನಾ ಹೋನ್ತಿ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮಾ ನಿಯತಾ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣಾ। ಇತಿ ಖೋ, ಪಞ್ಚಸಿಖ, ಸಬ್ಬೇಸಂಯೇವ ಇಮೇಸಂ ಕುಲಪುತ್ತಾನಂ ಅಮೋಘಾ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ [ಪಬ್ಬಜಾ ಅಹೋಸಿ (ಕ॰)] ಅವಞ್ಝಾ ಸಫಲಾ ಸಉದ್ರಯಾ”ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನೋ ಪಞ್ಚಸಿಖೋ ಗನ್ಧಬ್ಬಪುತ್ತೋ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ತತ್ಥೇವನ್ತರಧಾಯೀತಿ।

ಮಹಾಗೋವಿನ್ದಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಮಹಾಸಮಯಸುತ್ತಂ

೩೩೧. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಕ್ಕೇಸು ವಿಹರತಿ ಕಪಿಲವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಮಹಾವನೇ ಮಹತಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಪಞ್ಚಮತ್ತೇಹಿ ಭಿಕ್ಖುಸತೇಹಿ ಸಬ್ಬೇಹೇವ ಅರಹನ್ತೇಹಿ; ದಸಹಿ ಚ ಲೋಕಧಾತೂಹಿ ದೇವತಾ ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಸನ್ನಿಪತಿತಾ ಹೋನ್ತಿ ಭಗವನ್ತಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಞ್ಚ। ಅಥ ಖೋ ಚತುನ್ನಂ ಸುದ್ಧಾವಾಸಕಾಯಿಕಾನಂ ದೇವತಾನಂ [ದೇವಾನಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ಏತದಹೋಸಿ – “ಅಯಂ ಖೋ ಭಗವಾ ಸಕ್ಕೇಸು ವಿಹರತಿ ಕಪಿಲವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಮಹಾವನೇ ಮಹತಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಪಞ್ಚಮತ್ತೇಹಿ ಭಿಕ್ಖುಸತೇಹಿ ಸಬ್ಬೇಹೇವ ಅರಹನ್ತೇಹಿ; ದಸಹಿ ಚ ಲೋಕಧಾತೂಹಿ ದೇವತಾ ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಸನ್ನಿಪತಿತಾ ಹೋನ್ತಿ ಭಗವನ್ತಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಞ್ಚ। ಯಂನೂನ ಮಯಮ್ಪಿ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮೇಯ್ಯಾಮ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಚ್ಚೇಕಂ ಗಾಥಂ [ಪಚ್ಚೇಕಗಾಥಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰), ಪಚ್ಚೇಕಗಾಥಾ (ಕ॰ ಸೀ॰)] ಭಾಸೇಯ್ಯಾಮಾ”ತಿ।

೩೩೨. ಅಥ ಖೋ ತಾ ದೇವತಾ ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ಸಮಿಞ್ಜಿತಂ ವಾ ಬಾಹಂ ಪಸಾರೇಯ್ಯ ಪಸಾರಿತಂ ವಾ ಬಾಹಂ ಸಮಿಞ್ಜೇಯ್ಯ , ಏವಮೇವ ಸುದ್ಧಾವಾಸೇಸು ದೇವೇಸು ಅನ್ತರಹಿತಾ ಭಗವತೋ ಪುರತೋ ಪಾತುರಹೇಸುಂ। ಅಥ ಖೋ ತಾ ದೇವತಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತಾ ಖೋ ಏಕಾ ದೇವತಾ ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಇಮಂ ಗಾಥಂ ಅಭಾಸಿ –

“ಮಹಾಸಮಯೋ ಪವನಸ್ಮಿಂ, ದೇವಕಾಯಾ ಸಮಾಗತಾ।
ಆಗತಮ್ಹ ಇಮಂ ಧಮ್ಮಸಮಯಂ, ದಕ್ಖಿತಾಯೇ ಅಪರಾಜಿತಸಙ್ಘ”ನ್ತಿ॥

ಅಥ ಖೋ ಅಪರಾ ದೇವತಾ ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಇಮಂ ಗಾಥಂ ಅಭಾಸಿ –

“ತತ್ರ ಭಿಕ್ಖವೋ ಸಮಾದಹಂಸು, ಚಿತ್ತಮತ್ತನೋ ಉಜುಕಂ ಅಕಂಸು [ಉಜುಕಮಕಂಸು (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)]।
ಸಾರಥೀವ ನೇತ್ತಾನಿ ಗಹೇತ್ವಾ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ರಕ್ಖನ್ತಿ ಪಣ್ಡಿತಾ”ತಿ॥

ಅಥ ಖೋ ಅಪರಾ ದೇವತಾ ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಇಮಂ ಗಾಥಂ ಅಭಾಸಿ –

“ಛೇತ್ವಾ ಖೀಲಂ ಛೇತ್ವಾ ಪಲಿಘಂ, ಇನ್ದಖೀಲಂ ಊಹಚ್ಚ [ಉಹಚ್ಚ (ಕ॰)] ಮನೇಜಾ।
ತೇ ಚರನ್ತಿ ಸುದ್ಧಾ ವಿಮಲಾ, ಚಕ್ಖುಮತಾ ಸುದನ್ತಾ ಸುಸುನಾಗಾ”ತಿ॥

ಅಥ ಖೋ ಅಪರಾ ದೇವತಾ ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಇಮಂ ಗಾಥಂ ಅಭಾಸಿ –

“ಯೇಕೇಚಿ ಬುದ್ಧಂ ಸರಣಂ ಗತಾಸೇ, ನ ತೇ ಗಮಿಸ್ಸನ್ತಿ ಅಪಾಯಭೂಮಿಂ।
ಪಹಾಯ ಮಾನುಸಂ ದೇಹಂ, ದೇವಕಾಯಂ ಪರಿಪೂರೇಸ್ಸನ್ತೀ”ತಿ॥

ದೇವತಾಸನ್ನಿಪಾತಾ

೩೩೩. ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – “ಯೇಭುಯ್ಯೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಸಸು ಲೋಕಧಾತೂಸು ದೇವತಾ ಸನ್ನಿಪತಿತಾ ಹೋನ್ತಿ [( ) ಸೀ॰ ಇಪೋತ್ಥಕೇಸು ನತ್ಥಿ], ತಥಾಗತಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಞ್ಚ । ಯೇಪಿ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಹೇಸುಂ ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ ಅರಹನ್ತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಾ, ತೇಸಮ್ಪಿ ಭಗವನ್ತಾನಂ ಏತಂಪರಮಾಯೇವ [ಏತಪರಮಾಯೇವ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰

ಪೀ॰)] ದೇವತಾ ಸನ್ನಿಪತಿತಾ ಅಹೇಸುಂ ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಮಯ್ಹಂ ಏತರಹಿ। ಯೇಪಿ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ ಅರಹನ್ತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಾ, ತೇಸಮ್ಪಿ ಭಗವನ್ತಾನಂ ಏತಂಪರಮಾಯೇವ ದೇವತಾ ಸನ್ನಿಪತಿತಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಮಯ್ಹಂ ಏತರಹಿ। ಆಚಿಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇವಕಾಯಾನಂ ನಾಮಾನಿ; ಕಿತ್ತಯಿಸ್ಸಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇವಕಾಯಾನಂ ನಾಮಾನಿ; ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇವಕಾಯಾನಂ ನಾಮಾನಿ। ತಂ ಸುಣಾಥ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿಕರೋಥ, ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ।

೩೩೪. ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

"ಸಿಲೋಕಮನುಕಸ್ಸಾಮಿ, ಯತ್ಥ ಭುಮ್ಮಾ ತದಸ್ಸಿತಾ।
ಯೇ ಸಿತಾ ಗಿರಿಗಬ್ಭರಂ, ಪಹಿತತ್ತಾ ಸಮಾಹಿತಾ॥

"ಪುಥೂಸೀಹಾವ ಸಲ್ಲೀನಾ, ಲೋಮಹಂಸಾಭಿಸಮ್ಭುನೋ।
ಓದಾತಮನಸಾ ಸುದ್ಧಾ, ವಿಪ್ಪಸನ್ನಮನಾವಿಲಾ" [ವಿಪ್ಪಸನ್ನಾಮನಾವಿಲಾ (ಪೀ॰ ಕ॰)]॥

ಭಿಯ್ಯೋ ಪಞ್ಚಸತೇ ಞತ್ವಾ, ವನೇ ಕಾಪಿಲವತ್ಥವೇ।
ತತೋ ಆಮನ್ತಯೀ ಸತ್ಥಾ, ಸಾವಕೇ ಸಾಸನೇ ರತೇ॥

"ದೇವಕಾಯಾ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಾ, ತೇ ವಿಜಾನಾಥ ಭಿಕ್ಖವೋ"।
ತೇ ಚ ಆತಪ್ಪಮಕರುಂ, ಸುತ್ವಾ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನಂ॥

ತೇಸಂ ಪಾತುರಹು ಞಾಣಂ, ಅಮನುಸ್ಸಾನದಸ್ಸನಂ।
ಅಪ್ಪೇಕೇ ಸತಮದ್ದಕ್ಖುಂ, ಸಹಸ್ಸಂ ಅಥ ಸತ್ತರಿಂ॥

ಸತಂ ಏಕೇ ಸಹಸ್ಸಾನಂ, ಅಮನುಸ್ಸಾನಮದ್ದಸುಂ।
ಅಪ್ಪೇಕೇನನ್ತಮದ್ದಕ್ಖುಂ , ದಿಸಾ ಸಬ್ಬಾ ಫುಟಾ ಅಹುಂ॥

ತಞ್ಚ ಸಬ್ಬಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ, ವವತ್ಥಿತ್ವಾನ [ವವಕ್ಖಿತ್ವಾನ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰), ಅವೇಕ್ಖಿತ್ವಾನ (ಟೀಕಾ)] ಚಕ್ಖುಮಾ।
ತತೋ ಆಮನ್ತಯೀ ಸತ್ಥಾ, ಸಾವಕೇ ಸಾಸನೇ ರತೇ॥

"ದೇವಕಾಯಾ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಾ, ತೇ ವಿಜಾನಾಥ ಭಿಕ್ಖವೋ।
ಯೇ ವೋಹಂ ಕಿತ್ತಯಿಸ್ಸಾಮಿ, ಗಿರಾಹಿ ಅನುಪುಬ್ಬಸೋ॥

೩೩೫."ಸತ್ತಸಹಸ್ಸಾ ತೇ ಯಕ್ಖಾ, ಭುಮ್ಮಾ ಕಾಪಿಲವತ್ಥವಾ।

ಇದ್ಧಿಮನ್ತೋ ಜುತಿಮನ್ತೋ, ವಣ್ಣವನ್ತೋ ಯಸಸ್ಸಿನೋ।
ಮೋದಮಾನಾ ಅಭಿಕ್ಕಾಮುಂ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸಮಿತಿಂ ವನಂ॥

"ಛಸಹಸ್ಸಾ ಹೇಮವತಾ, ಯಕ್ಖಾ ನಾನತ್ತವಣ್ಣಿನೋ।
ಇದ್ಧಿಮನ್ತೋ ಜುತೀಮನ್ತೋ [ಜುತೀಮನ್ತೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)], ವಣ್ಣವನ್ತೋ ಯಸಸ್ಸಿನೋ।
ಮೋದಮಾನಾ ಅಭಿಕ್ಕಾಮುಂ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸಮಿತಿಂ ವನಂ॥

“ಸಾತಾಗಿರಾ ತಿಸಹಸ್ಸಾ, ಯಕ್ಖಾ ನಾನತ್ತವಣ್ಣಿನೋ।
ಇದ್ಧಿಮನ್ತೋ ಜುತಿಮನ್ತೋ, ವಣ್ಣವನ್ತೋ ಯಸಸ್ಸಿನೋ।
ಮೋದಮಾನಾ ಅಭಿಕ್ಕಾಮುಂ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸಮಿತಿಂ ವನಂ॥

“ಇಚ್ಚೇತೇ ಸೋಳಸಸಹಸ್ಸಾ, ಯಕ್ಖಾ ನಾನತ್ತವಣ್ಣಿನೋ।
ಇದ್ಧಿಮನ್ತೋ ಜುತಿಮನ್ತೋ, ವಣ್ಣವನ್ತೋ ಯಸಸ್ಸಿನೋ।
ಮೋದಮಾನಾ ಅಭಿಕ್ಕಾಮುಂ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸಮಿತಿಂ ವನಂ॥

“ವೇಸ್ಸಾಮಿತ್ತಾ ಪಞ್ಚಸತಾ, ಯಕ್ಖಾ ನಾನತ್ತವಣ್ಣಿನೋ।
ಇದ್ಧಿಮನ್ತೋ ಜುತಿಮನ್ತೋ, ವಣ್ಣವನ್ತೋ ಯಸಸ್ಸಿನೋ।
ಮೋದಮಾನಾ ಅಭಿಕ್ಕಾಮುಂ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸಮಿತಿಂ ವನಂ॥

“ಕುಮ್ಭೀರೋ ರಾಜಗಹಿಕೋ, ವೇಪುಲ್ಲಸ್ಸ ನಿವೇಸನಂ।
ಭಿಯ್ಯೋ ನಂ ಸತಸಹಸ್ಸಂ, ಯಕ್ಖಾನಂ ಪಯಿರುಪಾಸತಿ।
ಕುಮ್ಭೀರೋ ರಾಜಗಹಿಕೋ, ಸೋಪಾಗಾ ಸಮಿತಿಂ ವನಂ॥

೨೨೬.“ಪುರಿಮಞ್ಚ ದಿಸಂ ರಾಜಾ, ಧತರಟ್ಠೋ ಪಸಾಸತಿ।

ಗನ್ಧಬ್ಬಾನಂ ಅಧಿಪತಿ, ಮಹಾರಾಜಾ ಯಸಸ್ಸಿಸೋ॥

“ಪುತ್ತಾಪಿ ತಸ್ಸ ಬಹವೋ, ಇನ್ದನಾಮಾ ಮಹಬ್ಬಲಾ।
ಇದ್ಧಿಮನ್ತೋ ಜುತಿಮನ್ತೋ, ವಣ್ಣವನ್ತೋ ಯಸಸ್ಸಿನೋ।
ಮೋದಮಾನಾ ಅಭಿಕ್ಕಾಮುಂ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸಮಿತಿಂ ವನಂ॥

“ದಕ್ಖಿಣಞ್ಚ ದಿಸಂ ರಾಜಾ, ವಿರೂಳ್ಹೋ ತಂ ಪಸಾಸತಿ [ತಪ್ಪಸಾಸತಿ (ಸ್ಯಾ॰)]।
ಕುಮ್ಭಣ್ಡಾನಂ ಅಧಿಪತಿ, ಮಹಾರಾಜಾ ಯಸಸ್ಸಿಸೋ॥

“ಪುತ್ತಾಪಿ ತಸ್ಸ ಬಹವೋ, ಇನ್ದನಾಮಾ ಮಹಬ್ಬಲಾ।
ಇದ್ಧಿಮನ್ತೋ ಜುತಿಮನ್ತೋ, ವಣ್ಣವನ್ತೋ ಯಸಸ್ಸಿನೋ।
ಮೋದಮಾನಾ ಅಭಿಕ್ಕಾಮುಂ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸಮಿತಿಂ ವನಂ॥

“ಪಚ್ಛಿಮಞ್ಚ ದಿಸಂ ರಾಜಾ, ವಿರೂಪಕ್ಖೋ ಪಸಾಸತಿ।
ನಾಗಾನಞ್ಚ ಅಧಿಪತಿ, ಮಹಾರಾಜಾ ಯಸಸ್ಸಿಸೋ॥

“ಪುತ್ತಾಪಿ ತಸ್ಸ ಬಹವೋ, ಇನ್ದನಾಮಾ ಮಹಬ್ಬಲಾ।
ಇದ್ಧಿಮನ್ತೋ ಜುತಿಮನ್ತೋ, ವಣ್ಣವನ್ತೋ ಯಸಸ್ಸಿನೋ।
ಮೋದಮಾನಾ ಅಭಿಕ್ಕಾಮುಂ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸಮಿತಿಂ ವನಂ॥

“ಉತ್ತರಞ್ಚ ದಿಸಂ ರಾಜಾ, ಕುವೇರೋ ತಂ ಪಸಾಸತಿ।

ಯಕ್ಖಾನಞ್ಚ ಅಧಿಪತಿ, ಮಹಾರಾಜಾ ಯಸಸ್ಸಿಸೋ॥

“ಪುತ್ತಾಪಿ ತಸ್ಸ ಬಹವೋ, ಇನ್ದನಾಮಾ ಮಹಬ್ಬಲಾ।
ಇದ್ಧಿಮನ್ತೋ ಜುತಿಮನ್ತೋ, ವಣ್ಣವನ್ತೋ ಯಸಸ್ಸಿನೋ।
ಮೋದಮಾನಾ ಅಭಿಕ್ಕಾಮುಂ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸಮಿತಿಂ ವನಂ॥

“ಪುರಿಮಂ ದಿಸಂ ಧತರಟ್ಠೋ, ದಕ್ಖಿಣೇನ ವಿರೂಳ್ಹಕೋ।
ಪಚ್ಛಿಮೇನ ವಿರೂಪಕ್ಖೋ, ಕುವೇರೋ ಉತ್ತರಂ ದಿಸಂ॥

“ಚತ್ತಾರೋ ತೇ ಮಹಾರಾಜಾ, ಸಮನ್ತಾ ಚತುರೋ ದಿಸಾ।
ದದ್ದಲ್ಲಮಾನಾ [ದದ್ದಳ್ಹಮಾನಾ (ಕ॰)] ಅಟ್ಠಂಸು, ವನೇ ಕಾಪಿಲವತ್ಥವೇ॥

೩೩೭.“ತೇಸಂ ಮಾಯಾವಿನೋ ದಾಸಾ, ಆಗುಂ [ಆಗೂ (ಸ್ಯಾ॰), ಆಗು (ಸೀ॰ ಪೀ॰) ಏವಮುಪರಿಪಿ] ವಞ್ಚನಿಕಾ ಸಠಾ।

ಮಾಯಾ ಕುಟೇಣ್ಡು ವಿಟೇಣ್ಡು [ವೇಟೇಣ್ಡು (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)], ವಿಟುಚ್ಚ [ವಿಟೂ ಚ (ಸ್ಯಾ॰)] ವಿಟುಟೋ ಸಹ॥

“ಚನ್ದನೋ ಕಾಮಸೇಟ್ಠೋ ಚ, ಕಿನ್ನಿಘಣ್ಡು [ಕಿನ್ನುಘಣ್ಡು (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ನಿಘಣ್ಡು ಚ।
ಪನಾದೋ ಓಪಮಞ್ಞೋ ಚ, ದೇವಸೂತೋ ಚ ಮಾತಲಿ॥

“ಚಿತ್ತಸೇನೋ ಚ ಗನ್ಧಬ್ಬೋ, ನಳೋರಾಜಾ ಜನೇಸಭೋ [ಜನೋಸಭೋ (ಸ್ಯಾ॰)]।
ಆಗಾ ಪಞ್ಚಸಿಖೋ ಚೇವ, ತಿಮ್ಬರೂ ಸೂರಿಯವಚ್ಚಸಾ [ಸುರಿಯವಚ್ಚಸಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)]॥

“ಏತೇ ಚಞ್ಞೇ ಚ ರಾಜಾನೋ, ಗನ್ಧಬ್ಬಾ ಸಹ ರಾಜುಭಿ।
ಮೋದಮಾನಾ ಅಭಿಕ್ಕಾಮುಂ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸಮಿತಿಂ ವನಂ॥

೩೩೮.“ಅಥಾಗುಂ ನಾಗಸಾ ನಾಗಾ, ವೇಸಾಲಾ ಸಹತಚ್ಛಕಾ।

ಕಮ್ಬಲಸ್ಸತರಾ ಆಗುಂ, ಪಾಯಾಗಾ ಸಹ ಞಾತಿಭಿ॥

“ಯಾಮುನಾ ಧತರಟ್ಠಾ ಚ, ಆಗೂ ನಾಗಾ ಯಸಸ್ಸಿನೋ।
ಏರಾವಣೋ ಮಹಾನಾಗೋ, ಸೋಪಾಗಾ ಸಮಿತಿಂ ವನಂ॥

“ಯೇ ನಾಗರಾಜೇ ಸಹಸಾ ಹರನ್ತಿ, ದಿಬ್ಬಾ ದಿಜಾ ಪಕ್ಖಿ ವಿಸುದ್ಧಚಕ್ಖೂ।
ವೇಹಾಯಸಾ [ವೇಹಾಸಯಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ತೇ ವನಮಜ್ಝಪತ್ತಾ, ಚಿತ್ರಾ ಸುಪಣ್ಣಾ ಇತಿ ತೇಸ ನಾಮಂ॥

“ಅಭಯಂ ತದಾ ನಾಗರಾಜಾನಮಾಸಿ, ಸುಪಣ್ಣತೋ ಖೇಮಮಕಾಸಿ ಬುದ್ಧೋ।
ಸಣ್ಹಾಹಿ ವಾಚಾಹಿ ಉಪವ್ಹಯನ್ತಾ, ನಾಗಾ ಸುಪಣ್ಣಾ ಸರಣಮಕಂಸು ಬುದ್ಧಂ॥

೩೩೯.“ಜಿತಾ ವಜಿರಹತ್ಥೇನ, ಸಮುದ್ದಂ ಅಸುರಾಸಿತಾ।

ಭಾತರೋ ವಾಸವಸ್ಸೇತೇ, ಇದ್ಧಿಮನ್ತೋ ಯಸಸ್ಸಿನೋ॥

“ಕಾಲಕಞ್ಜಾ ಮಹಾಭಿಸ್ಮಾ [ಕಾಲಕಞ್ಜಾ ಮಹಾಭಿಂಸಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)], ಅಸುರಾ ದಾನವೇಘಸಾ।
ವೇಪಚಿತ್ತಿ ಸುಚಿತ್ತಿ ಚ, ಪಹಾರಾದೋ ನಮುಚೀ ಸಹ॥

“ಸತಞ್ಚ ಬಲಿಪುತ್ತಾನಂ, ಸಬ್ಬೇ ವೇರೋಚನಾಮಕಾ।
ಸನ್ನಯ್ಹಿತ್ವಾ ಬಲಿಸೇನಂ [ಬಲೀಸೇನಂ (ಸ್ಯಾ॰)], ರಾಹುಭದ್ದಮುಪಾಗಮುಂ।
ಸಮಯೋದಾನಿ ಭದ್ದನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸಮಿತಿಂ ವನಂ॥

೩೪೦.“ಆಪೋ ಚ ದೇವಾ ಪಥವೀ, ತೇಜೋ ವಾಯೋ ತದಾಗಮುಂ।

ವರುಣಾ ವಾರಣಾ [ವಾರುಣಾ (ಸ್ಯಾ॰)] ದೇವಾ, ಸೋಮೋ ಚ ಯಸಸಾ ಸಹ॥

“ಮೇತ್ತಾ ಕರುಣಾ ಕಾಯಿಕಾ, ಆಗುಂ ದೇವಾ ಯಸಸ್ಸಿನೋ।
ದಸೇತೇ ದಸಧಾ ಕಾಯಾ, ಸಬ್ಬೇ ನಾನತ್ತವಣ್ಣಿನೋ॥

“ಇದ್ಧಿಮನ್ತೋ ಜುತಿಮನ್ತೋ, ವಣ್ಣವನ್ತೋ ಯಸಸ್ಸಿನೋ।
ಮೋದಮಾನಾ ಅಭಿಕ್ಕಾಮುಂ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸಮಿತಿಂ ವನಂ॥

“ವೇಣ್ಡುದೇವಾ ಸಹಲಿ ಚ [ವೇಣ್ಹೂಚ ದೇವಾ ಸಹಲೀಚ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)], ಅಸಮಾ ಚ ದುವೇ ಯಮಾ।
ಚನ್ದಸ್ಸೂಪನಿಸಾ ದೇವಾ, ಚನ್ದಮಾಗುಂ ಪುರಕ್ಖತ್ವಾ॥

“ಸೂರಿಯಸ್ಸೂಪನಿಸಾ [ಸುರಿಯಸ್ಸೂಪನಿಸಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ದೇವಾ, ಸೂರಿಯಮಾಗುಂ ಪುರಕ್ಖತ್ವಾ।
ನಕ್ಖತ್ತಾನಿ ಪುರಕ್ಖತ್ವಾ, ಆಗುಂ ಮನ್ದವಲಾಹಕಾ॥

“ವಸೂನಂ ವಾಸವೋ ಸೇಟ್ಠೋ, ಸಕ್ಕೋಪಾಗಾ ಪುರಿನ್ದದೋ।
ದಸೇತೇ ದಸಧಾ ಕಾಯಾ, ಸಬ್ಬೇ ನಾನತ್ತವಣ್ಣಿನೋ॥

“ಇದ್ಧಿಮನ್ತೋ ಜುತಿಮನ್ತೋ, ವಣ್ಣವನ್ತೋ ಯಸಸ್ಸಿನೋ।
ಮೋದಮಾನಾ ಅಭಿಕ್ಕಾಮುಂ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸಮಿತಿಂ ವನಂ॥

“ಅಥಾಗುಂ ಸಹಭೂ ದೇವಾ, ಜಲಮಗ್ಗಿಸಿಖಾರಿವ।
ಅರಿಟ್ಠಕಾ ಚ ರೋಜಾ ಚ, ಉಮಾಪುಪ್ಫನಿಭಾಸಿನೋ॥

“ವರುಣಾ ಸಹಧಮ್ಮಾ ಚ, ಅಚ್ಚುತಾ ಚ ಅನೇಜಕಾ।
ಸೂಲೇಯ್ಯರುಚಿರಾ ಆಗುಂ, ಆಗುಂ ವಾಸವನೇಸಿನೋ।
ದಸೇತೇ ದಸಧಾ ಕಾಯಾ, ಸಬ್ಬೇ ನಾನತ್ತವಣ್ಣಿನೋ॥

“ಇದ್ಧಿಮನ್ತೋ ಜುತಿಮನ್ತೋ, ವಣ್ಣವನ್ತೋ ಯಸಸ್ಸಿನೋ।
ಮೋದಮಾನಾ ಅಭಿಕ್ಕಾಮುಂ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸಮಿತಿಂ ವನಂ॥

“ಸಮಾನಾ ಮಹಾಸಮನಾ, ಮಾನುಸಾ ಮಾನುಸುತ್ತಮಾ।

ಖಿಡ್ಡಾಪದೋಸಿಕಾ ಆಗುಂ, ಆಗುಂ ಮನೋಪದೋಸಿಕಾ॥

“ಅಥಾಗುಂ ಹರಯೋ ದೇವಾ, ಯೇ ಚ ಲೋಹಿತವಾಸಿನೋ।
ಪಾರಗಾ ಮಹಾಪಾರಗಾ, ಆಗುಂ ದೇವಾ ಯಸಸ್ಸಿನೋ।
ದಸೇತೇ ದಸಧಾ ಕಾಯಾ, ಸಬ್ಬೇ ನಾನತ್ತವಣ್ಣಿನೋ॥

“ಇದ್ಧಿಮನ್ತೋ ಜುತಿಮನ್ತೋ, ವಣ್ಣವನ್ತೋ ಯಸಸ್ಸಿನೋ।
ಮೋದಮಾನಾ ಅಭಿಕ್ಕಾಮುಂ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸಮಿತಿಂ ವನಂ॥

“ಸುಕ್ಕಾ ಕರಮ್ಭಾ [ಕರುಮ್ಹಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ಅರುಣಾ, ಆಗುಂ ವೇಘನಸಾ ಸಹ।
ಓದಾತಗಯ್ಹಾ ಪಾಮೋಕ್ಖಾ, ಆಗುಂ ದೇವಾ ವಿಚಕ್ಖಣಾ॥

“ಸದಾಮತ್ತಾ ಹಾರಗಜಾ, ಮಿಸ್ಸಕಾ ಚ ಯಸಸ್ಸಿನೋ।
ಥನಯಂ ಆಗ ಪಜ್ಜುನ್ನೋ, ಯೋ ದಿಸಾ ಅಭಿವಸ್ಸತಿ॥

“ದಸೇತೇ ದಸಧಾ ಕಾಯಾ, ಸಬ್ಬೇ ನಾನತ್ತವಣ್ಣಿನೋ।
ಇದ್ಧಿಮನ್ತೋ ಜುತಿಮನ್ತೋ, ವಣ್ಣವನ್ತೋ ಯಸಸ್ಸಿನೋ।
ಮೋದಮಾನಾ ಅಭಿಕ್ಕಾಮುಂ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸಮಿತಿಂ ವನಂ॥

“ಖೇಮಿಯಾ ತುಸಿತಾ ಯಾಮಾ, ಕಟ್ಠಕಾ ಚ ಯಸಸ್ಸಿನೋ।
ಲಮ್ಬೀತಕಾ ಲಾಮಸೇಟ್ಠಾ, ಜೋತಿನಾಮಾ ಚ ಆಸವಾ।
ನಿಮ್ಮಾನರತಿನೋ ಆಗುಂ, ಅಥಾಗುಂ ಪರನಿಮ್ಮಿತಾ॥

“ದಸೇತೇ ದಸಧಾ ಕಾಯಾ, ಸಬ್ಬೇ ನಾನತ್ತವಣ್ಣಿನೋ।
ಇದ್ಧಿಮನ್ತೋ ಜುತಿಮನ್ತೋ, ವಣ್ಣವನ್ತೋ ಯಸಸ್ಸಿನೋ।
ಮೋದಮಾನಾ ಅಭಿಕ್ಕಾಮುಂ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸಮಿತಿಂ ವನಂ॥

“ಸಟ್ಠೇತೇ ದೇವನಿಕಾಯಾ, ಸಬ್ಬೇ ನಾನತ್ತವಣ್ಣಿನೋ।
ನಾಮನ್ವಯೇನ ಆಗಚ್ಛುಂ [ಆಗಞ್ಛುಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)], ಯೇ ಚಞ್ಞೇ ಸದಿಸಾ ಸಹ॥

“‘ಪವುಟ್ಠಜಾತಿಮಖಿಲಂ [ಪವುತ್ಥಜಾತಿಂ ಅಖಿಲಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)], ಓಘತಿಣ್ಣಮನಾಸವಂ।
ದಕ್ಖೇಮೋಘತರಂ ನಾಗಂ, ಚನ್ದಂವ ಅಸಿತಾತಿಗಂ’॥

೩೪೧.“ಸುಬ್ರಹ್ಮಾ ಪರಮತ್ತೋ ಚ [ಪರಮತ್ಥೋ ಚ (ಕ॰)], ಪುತ್ತಾ ಇದ್ಧಿಮತೋ ಸಹ।

ಸನಙ್ಕುಮಾರೋ ತಿಸ್ಸೋ ಚ, ಸೋಪಾಗ ಸಮಿತಿಂ ವನಂ॥

“ಸಹಸ್ಸಂ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾನಂ, ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮಾಭಿತಿಟ್ಠತಿ।
ಉಪಪನ್ನೋ ಜುತಿಮನ್ತೋ, ಭಿಸ್ಮಾಕಾಯೋ ಯಸಸ್ಸಿಸೋ॥

“ದಸೇತ್ಥ ಇಸ್ಸರಾ ಆಗುಂ, ಪಚ್ಚೇಕವಸವತ್ತಿನೋ।
ತೇಸಞ್ಚ ಮಜ್ಝತೋ ಆಗ, ಹಾರಿತೋ ಪರಿವಾರಿತೋ॥

೨೪೧.“ತೇ ಚ ಸಬ್ಬೇ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತೇ, ಸಇನ್ದೇ [ಸಿನ್ದೇ (ಸ್ಯಾ॰)] ದೇವೇ ಸಬ್ರಹ್ಮಕೇ।

ಮಾರಸೇನಾ ಅಭಿಕ್ಕಾಮಿ, ಪಸ್ಸ ಕಣ್ಹಸ್ಸ ಮನ್ದಿಯಂ॥

“‘ಏಥ ಗಣ್ಹಥ ಬನ್ಧಥ, ರಾಗೇನ ಬದ್ಧಮತ್ಥು ವೋ।
ಸಮನ್ತಾ ಪರಿವಾರೇಥ, ಮಾ ವೋ ಮುಞ್ಚಿತ್ಥ ಕೋಚಿ ನಂ’॥

“ಇತಿ ತತ್ಥ ಮಹಾಸೇನೋ, ಕಣ್ಹೋ ಸೇನಂ ಅಪೇಸಯಿ।
ಪಾಣಿನಾ ತಲಮಾಹಚ್ಚ, ಸರಂ ಕತ್ವಾನ ಭೇರವಂ॥

“ಯಥಾ ಪಾವುಸ್ಸಕೋ ಮೇಘೋ, ಥನಯನ್ತೋ ಸವಿಜ್ಜುಕೋ। +
ತದಾ ಸೋ ಪಚ್ಚುದಾವತ್ತಿ, ಸಙ್ಕುದ್ಧೋ ಅಸಯಂವಸೇ [ಅಸಯಂವಸೀ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)]॥

೨೪೨. ತಞ್ಚ ಸಬ್ಬಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ, ವವತ್ಥಿತ್ವಾನ ಚಕ್ಖುಮಾ।

ತತೋ ಆಮನ್ತಯೀ ಸತ್ಥಾ, ಸಾವಕೇ ಸಾಸನೇ ರತೇ॥

“ಮಾರಸೇನಾ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಾ, ತೇ ವಿಜಾನಾಥ ಭಿಕ್ಖವೋ।
ತೇ ಚ ಆತಪ್ಪಮಕರುಂ, ಸುತ್ವಾ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನಂ।
ವೀತರಾಗೇಹಿ ಪಕ್ಕಾಮುಂ, ನೇಸಂ ಲೋಮಾಪಿ ಇಞ್ಜಯುಂ॥

“‘ಸಬ್ಬೇ ವಿಜಿತಸಙ್ಗಾಮಾ, ಭಯಾತೀತಾ ಯಸಸ್ಸಿನೋ।
ಮೋದನ್ತಿ ಸಹ ಭೂತೇಹಿ, ಸಾವಕಾ ತೇ ಜನೇಸುತಾ”ತಿ॥

ಮಹಾಸಮಯಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಸಕ್ಕಪಞ್ಹಸುತ್ತಂ

೩೪೪. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಮಗಧೇಸು ವಿಹರತಿ, ಪಾಚೀನತೋ ರಾಜಗಹಸ್ಸ ಅಮ್ಬಸಣ್ಡಾ ನಾಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಾಮೋ, ತಸ್ಸುತ್ತರತೋ ವೇದಿಯಕೇ ಪಬ್ಬತೇ ಇನ್ದಸಾಲಗುಹಾಯಂ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ದೇವಾನಮಿನ್ದಸ್ಸ ಉಸ್ಸುಕ್ಕಂ ಉದಪಾದಿ ಭಗವನ್ತಂ ದಸ್ಸನಾಯ। ಅಥ ಖೋ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ದೇವಾನಮಿನ್ದಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - "ಕಹಂ ನು ಖೋ ಭಗವಾ ಏತರಹಿ ವಿಹರತಿ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ"ತಿ? ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ಭಗವನ್ತಂ ಮಗಧೇಸು ವಿಹರನ್ತಂ ಪಾಚೀನತೋ ರಾಜಗಹಸ್ಸ ಅಮ್ಬಸಣ್ಡಾ ನಾಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಾಮೋ, ತಸ್ಸುತ್ತರತೋ ವೇದಿಯಕೇ ಪಬ್ಬತೇ ಇನ್ದಸಾಲಗುಹಾಯಂ। ದಿಸ್ವಾನ ದೇವೇ ತಾವತಿಂಸೇ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಅಯಂ, ಮಾರಿಸಾ, ಭಗವಾ ಮಗಧೇಸು ವಿಹರತಿ, ಪಾಚೀನತೋ ರಾಜಗಹಸ್ಸ ಅಮ್ಬಸಣ್ಡಾ ನಾಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಾಮೋ, ತಸ್ಸುತ್ತರತೋ ವೇದಿಯಕೇ ಪಬ್ಬತೇ ಇನ್ದಸಾಲಗುಹಾಯಂ। ಯದಿ ಪನ, ಮಾರಿಸಾ, ಮಯಂ ತಂ ಭಗವನ್ತಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮೇಯ್ಯಾಮ ಅರಹನ್ತಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧ"ನ್ತಿ? "ಏವಂ ಭದ್ದನ್ತವಾ"ತಿ ಖೋ ದೇವಾ ತಾವತಿಂಸಾ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ದೇವಾನಮಿನ್ದಸ್ಸ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ।

೩೪೫. ಅಥ ಖೋ ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ಪಞ್ಚಸಿಖಂ ಗನ್ಧಬ್ಬದೇವಪುತ್ತಂ [ಗನ್ಧಬ್ಬಪುತ್ತಂ (ಸ್ಯಾ॰)] ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಅಯಂ, ತಾತ ಪಞ್ಚಸಿಖ, ಭಗವಾ ಮಗಧೇಸು ವಿಹರತಿ ಪಾಚೀನತೋ ರಾಜಗಹಸ್ಸ ಅಮ್ಬಸಣ್ಡಾ ನಾಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಾಮೋ, ತಸ್ಸುತ್ತರತೋ ವೇದಿಯಕೇ ಪಬ್ಬತೇ ಇನ್ದಸಾಲಗುಹಾಯಂ। ಯದಿ ಪನ , ತಾತ ಪಞ್ಚಸಿಖ, ಮಯಂ ತಂ ಭಗವನ್ತಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮೇಯ್ಯಾಮ ಅರಹನ್ತಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧ"ನ್ತಿ? "ಏವಂ ಭದ್ದನ್ತವಾ"ತಿ ಖೋ ಪಞ್ಚಸಿಖೋ ಗನ್ಧಬ್ಬದೇವಪುತ್ತೋ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ದೇವಾನಮಿನ್ದಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಬೇಲುವಪಣ್ಡುವೀಣಂ ಆದಾಯ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ದೇವಾನಮಿನ್ದಸ್ಸ ಅನುಚರಿಯಂ ಉಪಾಗಮಿ।

೩೪೬. ಅಥ ಖೋ ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ದೇವೇಹಿ ತಾವತಿಂಸೇಹಿ ಪರಿವುತೋ ಪಞ್ಚಸಿಖೇನ ಗನ್ಧಬ್ಬದೇವಪುತ್ತೇನ ಪುರಕ್ಖತೋ ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ಸಮಿಞ್ಜಿತಂ ವಾ ಬಾಹಂ ಪಸಾರೇಯ್ಯ ಪಸಾರಿತಂ ವಾ ಬಾಹಂ ಸಮಿಞ್ಜೇಯ್ಯ; ಏವಮೇವ ದೇವೇಸು ತಾವತಿಂಸೇಸು ಅನ್ತರಹಿತೋ ಮಗಧೇಸು ಪಾಚೀನತೋ ರಾಜಗಹಸ್ಸ ಅಮ್ಬಸಣ್ಡಾ ನಾಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಾಮೋ, ತಸ್ಸುತ್ತರತೋ ವೇದಿಯಕೇ ಪಬ್ಬತೇ ಪಚ್ಚುಟ್ಠಾಸಿ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ವೇದಿಯಕೋ ಪಬ್ಬತೋ ಅತಿರಿವ ಓಭಾಸಜಾತೋ ಹೋತಿ ಅಮ್ಬಸಣ್ಡಾ ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಾಮೋ ಯಥಾ ತಂ ದೇವಾನಂ ದೇವಾನುಭಾವೇನ। ಅಪಿಸ್ಸುದಂ ಪರಿತೋ ಗಾಮೇಸು ಮನುಸ್ಸಾ ಏವಮಾಹಂಸು - "ಆದಿತ್ತಸ್ಸು ನಾಮಜ್ಜ ವೇದಿಯಕೋ ಪಬ್ಬತೋ ಝಾಯತಿಸು [ಝಾಯತಸ್ಸು (ಸ್ಯಾ॰), ಪಜ್ಝಾಯಿತಸ್ಸು (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ನಾಮಜ್ಜ ವೇದಿಯಕೋ ಪಬ್ಬತೋ ಜಲತಿಸು [ಜಲತಸ್ಸು (ಸ್ಯಾ॰), ಜಲಿತಸ್ಸು (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ನಾಮಜ್ಜ ವೇದಿಯಕೋ ಪಬ್ಬತೋ ಕಿಂಸು ನಾಮಜ್ಜ ವೇದಿಯಕೋ ಪಬ್ಬತೋ ಅತಿರಿವ ಓಭಾಸಜಾತೋ ಅಮ್ಬಸಣ್ಡಾ ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಾಮೋ"ತಿ ಸಂವಿಗ್ಗಾ ಲೋಮಹಟ್ಠಜಾತಾ ಅಹೇಸುಂ।

೩೪೭. ಅಥ ಖೋ ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ಪಞ್ಚಸಿಖಂ ಗನ್ಧಬ್ಬದೇವಪುತ್ತಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ದುರುಪಸಙ್ಕಮಾ ಖೋ, ತಾತ ಪಞ್ಚಸಿಖ, ತಥಾಗತಾ ಮಾದಿಸೇನ, ಝಾಯೀ ಝಾನರತಾ, ತದನ್ತರಂ [ತದನನ್ತರಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ಪಟಿಸಲ್ಲೀನಾ। ಯದಿ ಪನ ತ್ವಂ, ತಾತ ಪಞ್ಚಸಿಖ, ಭಗವನ್ತಂ ಪಠಮಂ ಪಸಾದೇಯ್ಯಾಸಿ, ತಯಾ, ತಾತ, ಪಠಮಂ ಪಸಾದಿತಂ ಪಚ್ಛಾ ಮಯಂ ತಂ ಭಗವನ್ತಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮೇಯ್ಯಾಮ ಅರಹನ್ತಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧ"ನ್ತಿ। "ಏವಂ ಭದ್ದನ್ತವಾ"ತಿ ಖೋ ಪಞ್ಚಸಿಖೋ ಗನ್ಧಬ್ಬದೇವಪುತ್ತೋ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ದೇವಾನಮಿನ್ದಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಬೇಲುವಪಣ್ಡುವೀಣಂ ಆದಾಯ ಯೇನ ಇನ್ದಸಾಲಗುಹಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ "ಏತ್ತಾವತಾ ಮೇ ಭಗವಾ ನೇವ ಅತಿದೂರೇ ಭವಿಸ್ಸತಿ ನಾಚ್ಚಾಸನ್ನೇ, ಸದ್ದಞ್ಚ ಮೇ ಸೋಸ್ಸತೀ"ತಿ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ।

ಪಞ್ಚಸಿಖಗೀತಗಾಥಾ

೩೪೮. ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತೋ ಖೋ ಪಞ್ಚಸಿಖೋ ಗನ್ಧಬ್ಬದೇವಪುತ್ತೋ ಬೇಲುವಪಣ್ಡುವೀಣಂ [ವೇಳುವಪಣ್ಡುವೀಣಂ ಆದಾಯ (ಸ್ಯಾ॰)] ಅಸ್ಸಾವೇಸಿ, ಇಮಾ ಚ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ ಬುದ್ಧೂಪಸಞ್ಹಿತಾ ಧಮ್ಮೂಪಸಞ್ಹಿತಾ ಸಙ್ಘೂಪಸಞ್ಹಿತಾ ಅರಹನ್ತೂಪಸಞ್ಹಿತಾ ಕಾಮೂಪಸಞ್ಹಿತಾ -

"ವನ್ದೇ ತೇ ಪಿತರಂ ಭದ್ದೇ, ತಿಮ್ಬರುಂ ಸೂರಿಯವಚ್ಛಸೇ।
ಯೇನ ಜಾತಾಸಿ ಕಲ್ಯಾಣೀ, ಆನನ್ದಜನನೀ ಮಮ॥

"ವಾತೋವ ಸೇದತಂ ಕನ್ತೋ, ಪಾನೀಯಂವ ಪಿಪಾಸತೋ।
ಅಙ್ಗೀರಸಿ ಪಿಯಾಮೇಸಿ, ಧಮ್ಮೋ ಅರಹತಾಮಿವ॥

"ಆತುರಸ್ಸೇವ ಭೇಸಜ್ಜಂ, ಭೋಜನಂವ ಜಿಘಚ್ಛತೋ।
ಪರಿನಿಬ್ಬಾಪಯ ಮಂ ಭದ್ದೇ, ಜಲನ್ತಮಿವ ವಾರಿನಾ॥

"ಸೀತೋದಕಂ ಪೋಕ್ಖರಣಿಂ, ಯುತ್ತಂ ಕಿಞ್ಜಕ್ಖರೇಣುನಾ।
ನಾಗೋ ಘಮ್ಮಾಭಿತತ್ತೋವ, ಓಗಾಹೇ ತೇ ಥನೂದರಂ॥

"ಅಚ್ಚಙ್ಕುಸೋವ ನಾಗೋವ, ಜಿತಂ ಮೇ ತುತ್ತತೋಮರಂ।
ಕಾರಣಂ ನಪ್ಪಜಾನಾಮಿ, ಸಮ್ಮತ್ತೋ ಲಕ್ಖಣೂರುಯಾ॥

"ತಯಿ ಗೇಧಿತಚಿತ್ತೋಸ್ಮಿ, ಚಿತ್ತಂ ವಿಪರಿಣಾಮಿತಂ।
ಪಟಿಗನ್ತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋಮಿ, ವಙ್ಕಘಸ್ತೋವ ಅಮ್ಬುಜೋ॥

"ವಾಮೂರು ಸಜ ಮಂ ಭದ್ದೇ, ಸಜ ಮಂ ಮನ್ದಲೋಚನೇ।
ಪಲಿಸ್ಸಜ ಮಂ ಕಲ್ಯಾಣಿ, ಏತಂ ಮೇ ಅಭಿಪತ್ಥಿತಂ॥

"ಅಪ್ಪಕೋ ವತ ಮೇ ಸನ್ತೋ, ಕಾಮೋ ವೇಲ್ಲಿತಕೇಸಿಯಾ।
ಅನೇಕಭಾವೋ ಸಮುಪ್ಪಾದಿ, ಅರಹನ್ತೇವ ದಕ್ಖಿಣಾ॥

"ಯಂ ಮೇ ಅತ್ಥಿ ಕತಂ ಪುಞ್ಞಂ, ಅರಹನ್ತೇಸು ತಾದಿಸು।
ತಂ ಮೇ ಸಬ್ಬಙ್ಗಕಲ್ಯಾಣಿ, ತಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ವಿಪಚ್ಚತಂ॥

"ಯಂ ಮೇ ಅತ್ಥಿ ಕತಂ ಪುಞ್ಞಂ, ಅಸ್ಮಿಂ ಪಥವಿಮಣ್ಡಲೇ।
ತಂ ಮೇ ಸಬ್ಬಙ್ಗಕಲ್ಯಾಣಿ, ತಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ವಿಪಚ್ಚತಂ॥

"ಸಕ್ಯಪುತ್ತೋವ ಝಾನೇನ, ಏಕೋದಿ ನಿಪಕೋ ಸತೋ।
ಅಮತಂ ಮುನಿ ಜಿಗೀಸಾನೋ [ಜಿಗಿಂಸಾನೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)], ತಮಹಂ ಸೂರಿಯವಚ್ಛಸೇ॥

"ಯಥಾಪಿ ಮುನಿ ನನ್ದೇಯ್ಯ, ಪತ್ವಾ ಸಮ್ಬೋಧಿಮುತ್ತಮಂ।
ಏವಂ ನನ್ದೇಯ್ಯಂ ಕಲ್ಯಾಣಿ, ಮಿಸ್ಸೀಭಾವಂ ಗತೋ ತಯಾ॥

“ಸಕ್ಕೋ ಚೇ ಮೇ ವರಂ ದಜ್ಜಾ, ತಾವತಿಂಸಾನಮಿಸ್ಸರೋ।
ತಾಹಂ ಭದ್ದೇ ವರೇಯ್ಯಾಹೇ, ಏವಂ ಕಾಮೋ ದಳ್ಹೋ ಮಮ॥

“ಸಾಲಂವ ನ ಚಿರಂ ಫುಲ್ಲಂ, ಪಿತರಂ ತೇ ಸುಮೇಧಸೇ।
ವನ್ದಮಾನೋ ನಮಸ್ಸಾಮಿ, ಯಸ್ಸಾ ಸೇತಾದಿಸೀ ಪಜಾ”ತಿ॥

೩೪೯. ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಭಗವಾ ಪಞ್ಚಸಿಖಂ ಗನ್ಧಬ್ಬದೇವಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚ – “ಸಂಸನ್ದತಿ ಖೋ ತೇ, ಪಞ್ಚಸಿಖ, ತನ್ತಿಸ್ಸರೋ ಗೀತಸ್ಸರೇನ, ಗೀತಸ್ಸರೋ ಚ ತನ್ತಿಸ್ಸರೇನ; ನ ಚ ಪನ [ನೇವ ಪನ (ಸ್ಯಾ॰)] ತೇ ಪಞ್ಚಸಿಖ, ತನ್ತಿಸ್ಸರೋ ಗೀತಸ್ಸರಂ ಅತಿವತ್ತತಿ, ಗೀತಸ್ಸರೋ ಚ ತನ್ತಿಸ್ಸರಂ। ಕದಾ ಸಂಯೂಳ್ಹಾ ಪನ ತೇ, ಪಞ್ಚಸಿಖ, ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಬುದ್ಧೂಪಸಞ್ಹಿತಾ ಧಮ್ಮೂಪಸಞ್ಹಿತಾ ಸಙ್ಘೂಪಸಞ್ಹಿತಾ ಅರಹನ್ತೂಪಸಞ್ಹಿತಾ ಕಾಮೂಪಸಞ್ಹಿತಾ”ತಿ? “ಏಕಮಿದಂ, ಭನ್ತೇ, ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಉರುವೇಲಾಯಂ ವಿಹರತಿ ನಜ್ಜಾ ನೇರಞ್ಜರಾಯ ತೀರೇ ಅಜಪಾಲನಿಗ್ರೋಧೇ ಪಠಮಾಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ । ತೇನ ಖೋ ಪನಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಸಮಯೇನ ಭದ್ದಾ ನಾಮ ಸೂರಿಯವಚ್ಛಸಾ ತಿಮ್ಬರುನೋ ಗನ್ಧಬ್ಬರಞ್ಞೋ ಧೀತಾ, ತಮಭಿಕಙ್ಖಾಮಿ। ಸಾ ಖೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಭಗಿನೀ ಪರಕಾಮಿನೀ ಹೋತಿ; ಸಿಖಣ್ಡೀ ನಾಮ ಮಾತಲಿಸ್ಸ ಸಙ್ಗಾಹಕಸ್ಸ ಪುತ್ತೋ, ತಮಭಿಕಙ್ಖತಿ। ಯತೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ತಂ ಭಗಿನಿಂ ನಾಲತ್ಥಂ ಕೇನಚಿ ಪರಿಯಾಯೇನ। ಅಥಾಹಂ ಬೇಲುವಪಣ್ಡುವೀಣಂ ಆದಾಯ ಯೇನ ತಿಮ್ಬರುನೋ ಗನ್ಧಬ್ಬರಞ್ಞೋ ನಿವೇಸನಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಬೇಲುವಪಣ್ಡುವೀಣಂ ಅಸ್ಸಾವೇಸಿಂ, ಇಮಾ ಚ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿಂ ಬುದ್ಧೂಪಸಞ್ಹಿತಾ ಧಮ್ಮೂಪಸಞ್ಹಿತಾ ಸಙ್ಘೂಪಸಞ್ಹಿತಾ ಅರಹನ್ತೂಪಸಞ್ಹಿತಾ ಕಾಮೂಪಸಞ್ಹಿತಾ –

“ವನ್ದೇ ತೇ ಪಿತರಂ ಭದ್ದೇ, ತಿಮ್ಬರುಂ ಸೂರಿಯವಚ್ಛಸೇ।
ಯೇನ ಜಾತಾಸಿ ಕಲ್ಯಾಣೀ, ಆನನ್ದಜನನೀ ಮಮ॥ …ಪೇ॰…

ಸಾಲಂವ ನ ಚಿರಂ ಫುಲ್ಲಂ, ಪಿತರಂ ತೇ ಸುಮೇಧಸೇ।
ವನ್ದಮಾನೋ ನಮಸ್ಸಾಮಿ, ಯಸ್ಸಾ ಸೇತಾದಿಸೀ ಪಜಾ”ತಿ॥

“ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಭನ್ತೇ, ಭದ್ದಾ ಸೂರಿಯವಚ್ಛಸಾ ಮಂ ಏತದವೋಚ – ‘ನ ಖೋ ಮೇ, ಮಾರಿಸ, ಸೋ ಭಗವಾ ಸಮ್ಮುಖಾ ದಿಟ್ಠೋ ಅಪಿ ಚ ಸುತೋಯೇವ ಮೇ ಸೋ ಭಗವಾ ದೇವಾನಂ ತಾವತಿಂಸಾನಂ ಸುಧಮ್ಮಾಯಂ ಸಭಾಯಂ ಉಪನಚ್ಚನ್ತಿಯಾ। ಯತೋ ಖೋ ತ್ವಂ, ಮಾರಿಸ, ತಂ ಭಗವನ್ತಂ ಕಿತ್ತೇಸಿ, ಹೋತು ನೋ ಅಜ್ಜ ಸಮಾಗಮೋ’ತಿ। ಸೋಯೇವ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ತಸ್ಸಾ ಭಗಿನಿಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮಾಗಮೋ ಅಹೋಸಿ। ನ ಚ ದಾನಿ ತತೋ ಪಚ್ಛಾ”ತಿ।

ಸಕ್ಕೂಪಸಙ್ಕಮ

೩೫೦. ಅಥ ಖೋ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ದೇವಾನಮಿನ್ದಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ – “ಪಟಿಸಮ್ಮೋದತಿ ಪಞ್ಚಸಿಖೋ ಗನ್ಧಬ್ಬದೇವಪುತ್ತೋ ಭಗವತಾ, ಭಗವಾ ಚ ಪಞ್ಚಸಿಖೇನಾ”ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ಪಞ್ಚಸಿಖಂ ಗನ್ಧಬ್ಬದೇವಪುತ್ತಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – “ಅಭಿವಾದೇಹಿ ಮೇ ತ್ವಂ, ತಾತ ಪಞ್ಚಸಿಖ, ಭಗವನ್ತಂ – ‘ಸಕ್ಕೋ, ಭನ್ತೇ, ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ಸಾಮಚ್ಚೋ ಸಪರಿಜನೋ ಭಗವತೋ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದತೀ’ತಿ”। “ಏವಂ ಭದ್ದನ್ತವಾ”ತಿ ಖೋ ಪಞ್ಚಸಿಖೋ ಗನ್ಧಬ್ಬದೇವಪುತ್ತೋ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ದೇವಾನಮಿನ್ದಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತಿ – “ಸಕ್ಕೋ, ಭನ್ತೇ, ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ಸಾಮಚ್ಚೋ ಸಪರಿಜನೋ ಭಗವತೋ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದತೀ”ತಿ। “ಏವಂ ಸುಖೀ ಹೋತು, ಪಞ್ಚಸಿಖ, ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ಸಾಮಚ್ಚೋ ಸಪರಿಜನೋ; ಸುಖಕಾಮಾ ಹಿ ದೇವಾ ಮನುಸ್ಸಾ ಅಸುರಾ ನಾಗಾ ಗನ್ಧಬ್ಬಾ ಯೇ ಚಞ್ಞೇ ಸನ್ತಿ ಪುಥುಕಾಯಾ”ತಿ।

೩೫೧. ಏವಞ್ಚ ಪನ ತಥಾಗತಾ ಏವರೂಪೇ ಮಹೇಸಕ್ಖೇ ಯಕ್ಖೇ ಅಭಿವದನ್ತಿ। ಅಭಿವದಿತೋ ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ಭಗವತೋ ಇನ್ದಸಾಲಗುಹಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ದೇವಾಪಿ ತಾವತಿಂಸಾ ಇನ್ದಸಾಲಗುಹಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಂಸು। ಪಞ್ಚಸಿಖೋಪಿ ಗನ್ಧಬ್ಬದೇವಪುತ್ತೋ ಇನ್ದಸಾಲಗುಹಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ।

ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಇನ್ದಸಾಲಗುಹಾ ವಿಸಮಾ ಸನ್ತೀ ಸಮಾ ಸಮಪಾದಿ, ಸಮ್ಬಾಧಾ ಸನ್ತೀ ಉರುನ್ದಾ [ಉರುದ್ದಾ (ಕ॰)] ಸಮಪಾದಿ, ಅನ್ಧಕಾರೋ ಗುಹಾಯಂ ಅನ್ತರಧಾಯಿ, ಆಲೋಕೋ ಉದಪಾದಿ ಯಥಾ ತಂ ದೇವಾನಂ ದೇವಾನುಭಾವೇನ।

೩೫೨. ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಸಕ್ಕಂ ದೇವಾನಮಿನ್ದಂ ಏತದವೋಚ – “ಅಚ್ಛರಿಯಮಿದಂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಕೋಸಿಯಸ್ಸ, ಅಬ್ಭುತಮಿದಂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಕೋಸಿಯಸ್ಸ ತಾವ ಬಹುಕಿಚ್ಚಸ್ಸ ಬಹುಕರಣೀಯಸ್ಸ ಯದಿದಂ ಇಧಾಗಮನ”ನ್ತಿ। “ಚಿರಪಟಿಕಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವನ್ತಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತುಕಾಮೋ; ಅಪಿ ಚ ದೇವಾನಂ ತಾವತಿಂಸಾನಂ ಕೇಹಿಚಿ ಕೇಹಿಚಿ [ಕೇಹಿಚಿ (ಸ್ಯಾ॰)] ಕಿಚ್ಚಕರಣೀಯೇಹಿ ಬ್ಯಾವಟೋ; ಏವಾಹಂ ನಾಸಕ್ಖಿಂ ಭಗವನ್ತಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತುಂ। ಏಕಮಿದಂ, ಭನ್ತೇ, ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಸಲಳಾಗಾರಕೇ। ಅಥ ಖ್ವಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಸಾವತ್ಥಿಂ ಅಗಮಾಸಿಂ ಭಗವನ್ತಂ ದಸ್ಸನಾಯ। ತೇನ ಖೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಸಮಯೇನ ಭಗವಾ ಅಞ್ಞತರೇನ ಸಮಾಧಿನಾ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಭೂಜತಿ [ಭುಞ್ಜತೀ ಚ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಭುಜಗೀ (ಸ್ಯಾ॰)] ಚ ನಾಮ ವೇಸ್ಸವಣಸ್ಸ ಮಹಾರಾಜಸ್ಸ ಪರಿಚಾರಿಕಾ ಭಗವನ್ತಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಾ ಹೋತಿ, ಪಞ್ಜಲಿಕಾ ನಮಸ್ಸಮಾನಾ ತಿಟ್ಠತಿ। ಅಥ ಖ್ವಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭೂಜತಿಂ ಏತದವೋಚಂ – ‘ಅಭಿವಾದೇಹಿ ಮೇ ತ್ವಂ, ಭಗಿನಿ, ಭಗವನ್ತಂ – “ಸಕ್ಕೋ, ಭನ್ತೇ, ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ಸಾಮಚ್ಚೋ ಸಪರಿಜನೋ ಭಗವತೋ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದತೀ”ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಭನ್ತೇ, ಸಾ ಭೂಜತಿ ಮಂ ಏತದವೋಚ – ‘ಅಕಾಲೋ ಖೋ, ಮಾರಿಸ, ಭಗವನ್ತಂ ದಸ್ಸನಾಯ; ಪಟಿಸಲ್ಲೀನೋ ಭಗವಾ’ತಿ। ‘ತೇನ ಹೀ, ಭಗಿನಿ, ಯದಾ ಭಗವಾ ತಮ್ಹಾ ಸಮಾಧಿಮ್ಹಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಹೋತಿ, ಅಥ ಮಮ ವಚನೇನ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇಹಿ – “ಸಕ್ಕೋ, ಭನ್ತೇ, ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ಸಾಮಚ್ಚೋ ಸಪರಿಜನೋ ಭಗವತೋ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದತೀ”ತಿ। ಕಚ್ಚಿ ಮೇ ಸಾ, ಭನ್ತೇ, ಭಗಿನೀ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇಸಿ? ಸರತಿ ಭಗವಾ ತಸ್ಸಾ ಭಗಿನಿಯಾ ವಚನ”ನ್ತಿ? “ಅಭಿವಾದೇಸಿ ಮಂ ಸಾ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಭಗಿನೀ, ಸರಾಮಹಂ ತಸ್ಸಾ ಭಗಿನಿಯಾ ವಚನಂ। ಅಪಿ ಚಾಹಂ ಆಯಸ್ಮತೋ ನೇಮಿಸದ್ದೇನ [ಚಕ್ಕನೇಮಿಸದ್ದೇನ (ಸ್ಯಾ॰)] ತಮ್ಹಾ ಸಮಾಧಿಮ್ಹಾ ವುಟ್ಠಿತೋ”ತಿ। “ಯೇ ತೇ, ಭನ್ತೇ, ದೇವಾ ಅಮ್ಹೇಹಿ ಪಠಮತರಂ ತಾವತಿಂಸಕಾಯಂ ಉಪಪನ್ನಾ, ತೇಸಂ ಮೇ ಸಮ್ಮುಖಾ ಸುತಂ ಸಮ್ಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ – ‘ಯದಾ ತಥಾಗತಾ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಅರಹನ್ತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಾ, ದಿಬ್ಬಾ ಕಾಯಾ ಪರಿಪೂರೇನ್ತಿ, ಹಾಯನ್ತಿ ಅಸುರಕಾಯಾ’ತಿ। ತಂ ಮೇ ಇದಂ, ಭನ್ತೇ, ಸಕ್ಖಿದಿಟ್ಠಂ ಯತೋ ತಥಾಗತೋ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪನ್ನೋ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ, ದಿಬ್ಬಾ ಕಾಯಾ ಪರಿಪೂರೇನ್ತಿ, ಹಾಯನ್ತಿ ಅಸುರಕಾಯಾತಿ।

ಗೋಪಕವತ್ಥು

೩೫೩. “ಇಧೇವ, ಭನ್ತೇ, ಕಪಿಲವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಗೋಪಿಕಾ ನಾಮ ಸಕ್ಯಧೀತಾ ಅಹೋಸಿ ಬುದ್ಧೇ ಪಸನ್ನಾ ಧಮ್ಮೇ ಪಸನ್ನಾ ಸಙ್ಘೇ ಪಸನ್ನಾ ಸೀಲೇಸು ಪರಿಪೂರಕಾರಿನೀ। ಸಾ ಇತ್ಥಿತ್ತಂ [ಇತ್ಥಿಚಿತ್ತಂ (ಸ್ಯಾ॰)] ವಿರಾಜೇತ್ವಾ ಪುರಿಸತ್ತಂ [ಪುರಿಸಚಿತ್ತಂ (ಸ್ಯಾ॰)] ಭಾವೇತ್ವಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪನ್ನಾ। ದೇವಾನಂ ತಾವತಿಂಸಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಪುತ್ತತ್ತಂ ಅಜ್ಝುಪಗತಾ। ತತ್ರಪಿ ನಂ ಏವಂ ಜಾನನ್ತಿ – ‘ಗೋಪಕೋ ದೇವಪುತ್ತೋ, ಗೋಪಕೋ ದೇವಪುತ್ತೋ’ತಿ। ಅಞ್ಞೇಪಿ, ಭನ್ತೇ, ತಯೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಿತ್ವಾ ಹೀನಂ ಗನ್ಧಬ್ಬಕಾಯಂ ಉಪಪನ್ನಾ। ತೇ ಪಞ್ಚಹಿ ಕಾಮಗುಣೇಹಿ ಸಮಪ್ಪಿತಾ ಸಮಙ್ಗೀಭೂತಾ ಪರಿಚಾರಯಮಾನಾ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಉಪಟ್ಠಾನಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಪಾರಿಚರಿಯಂ। ತೇ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಉಪಟ್ಠಾನಂ ಆಗತೇ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಪಾರಿಚರಿಯಂ ಗೋಪಕೋ ದೇವಪುತ್ತೋ ಪಟಿಚೋದೇಸಿ – ‘ಕುತೋಮುಖಾ ನಾಮ ತುಮ್ಹೇ , ಮಾರಿಸಾ, ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಧಮ್ಮಂ ಅಸ್ಸುತ್ಥ [ಆಯುಹಿತ್ಥ (ಸ್ಯಾ॰)] – ಅಹಞ್ಹಿ ನಾಮ ಇತ್ಥಿಕಾ ಸಮಾನಾ ಬುದ್ಧೇ ಪಸನ್ನಾ ಧಮ್ಮೇ

ಪಸನ್ನಾ ಸಙ್ಘೇ ಪಸನ್ನಾ ಸೀಲೇಸು ಪರಿಪೂರಕಾರಿನೀ ಇತ್ಥಿತ್ತಂ ವಿರಾಜೇತ್ವಾ ಪುರಿಸತ್ತಂ ಭಾವೇತ್ವಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪನ್ನಾ, ದೇವಾನಂ ತಾವತಿಂಸಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ದೇವಾನಮಿನ್ದಸ್ಸ ಪುತ್ತತ್ತಂ ಅಜ್ಝುಪಗತಾ। ಇಧಾಪಿ ಮಂ ಏವಂ ಜಾನನ್ತಿ "ಗೋಪಕೋ ದೇವಪುತ್ತೋ ಗೋಪಕೋ ದೇವಪುತ್ತೋ'ತಿ। ತುಮ್ಹೇ ಪನ, ಮಾರಿಸಾ, ಭಗವತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಿತ್ವಾ ಹೀನಂ ಗನ್ಧಬ್ಬಕಾಯಂ ಉಪಪನ್ನಾ। ದುದ್ದಿಟ್ಠರೂಪಂ ವತ, ಭೋ, ಅದ್ದಸಾಮ, ಯೇ ಮಯಂ ಅದ್ದಸಾಮ ಸಹಧಮ್ಮಿಕೇ ಹೀನಂ ಗನ್ಧಬ್ಬಕಾಯಂ ಉಪಪನ್ನೇ'ತಿ। ತೇಸಂ, ಭನ್ತೇ, ಗೋಪಕೇನ ದೇವಪುತ್ತೇನ ಪಟಿಚೋದಿತಾನಂ ದ್ವೇ ದೇವಾ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸತಿಂ ಪಟಿಲಭಿಂಸು ಕಾಯಂ ಬ್ರಹ್ಮಪುರೋಹಿತಂ, ಏಕೋ ಪನ ದೇವೋ ಕಾಮೇ ಅಜ್ಝಾವಸಿ।

೩೫೪."'ಉಪಾಸಿಕಾ ಚಕ್ಖುಮತೋ ಅಹೋಸಿಂ,

ನಾಮಮ್ಪಿ ಮಯ್ಹಂ ಅಹು 'ಗೋಪಿಕಾ'ತಿ।
ಬುದ್ಧೇ ಚ ಧಮ್ಮೇ ಚ ಅಭಿಪ್ಪಸನ್ನಾ,
ಸಙ್ಘಞ್ಚುಪಟ್ಠಾಸಿಂ ಪಸನ್ನಚಿತ್ತಾ॥

"'ತಸ್ಸೇವ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸುಧಮ್ಮತಾಯ,
ಸಕ್ಕಸ್ಸ ಪುತ್ತೋಮ್ಹಿ ಮಹಾನುಭಾವೋ।
ಮಹಾಜುತೀಕೋ ತಿದಿವೂಪಪನ್ನೋ,
ಜಾನನ್ತಿ ಮಂ ಇಧಾಪಿ 'ಗೋಪಕೋ'ತಿ॥

"'ಅಥದ್ದಸಂ ಭಿಕ್ಖವೋ ದಿಟ್ಠಪುಬ್ಬೇ,
ಗನ್ಧಬ್ಬಕಾಯೂಪಗತೇ ವಸೀನೇ।
ಇಮೇಹಿ ತೇ ಗೋತಮಸಾವಕಾಸೇ,
ಯೇ ಚ ಮಯಂ ಪುಬ್ಬೇ ಮನುಸ್ಸಭೂತಾ॥

"'ಅನ್ನೇನ ಪಾನೇನ ಉಪಟ್ಠಹಿಮ್ಹಾ,
ಪಾದೂಪಸಙ್ಗಯ್ಹ ಸಕೇ ನಿವೇಸನೇ।
ಕುತೋಮುಖಾ ನಾಮ ಇಮೇ ಭವನ್ತೋ,
ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಧಮ್ಮಾನಿ ಪಟಿಗ್ಗಹೇಸುಂ [ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಧಮ್ಮಂ ನ ಪಟಿಗ್ಗಹೇಸುಂ (ಸ್ಯಾ॰)]॥

"'ಪಚ್ಚತ್ತಂ ವೇದಿತಬ್ಬೋ ಹಿ ಧಮ್ಮೋ,
ಸುದೇಸಿತೋ ಚಕ್ಖುಮತಾನುಬುದ್ಧೋ।
ಅಹಞ್ಹಿ ತುಮ್ಹೇವ ಉಪಾಸಮಾನೋ,
ಸುತ್ವಾನ ಅರಿಯಾನ ಸುಭಾಸಿತಾನಿ॥

"'ಸಕ್ಕಸ್ಸ ಪುತ್ತೋಮ್ಹಿ ಮಹಾನುಭಾವೋ,
ಮಹಾಜುತೀಕೋ ತಿದಿವೂಪಪನ್ನೋ।
ತುಮ್ಹೇ ಪನ ಸೇಟ್ಠಮುಪಾಸಮಾನಾ,
ಅನುತ್ತರಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಿತ್ವಾ॥

‘‘‘ಹೀನಂ ಕಾಯಂ ಉಪಪನ್ನಾ ಭವನ್ತೋ,
ಅನಾನುಲೋಮಾ ಭವತೂಪಪತ್ತಿ।
ದುದ್ದಿಟ್ಠರೂಪಂ ವತ ಅದ್ದಸಾಮ,
ಸಹಧಮ್ಮಿಕೇ ಹೀನಕಾಯೂಪಪನ್ನೇ॥

‘‘‘ಗನ್ಧಬ್ಬಕಾಯೂಪಗತಾ ಭವನ್ತೋ,
ದೇವಾನಮಾಗಚ್ಛಥ ಪಾರಿಚರಿಯಂ।
ಅಗಾರೇ ವಸತೋ ಮಯ್ಹಂ,
ಇಮಂ ಪಸ್ಸ ವಿಸೇಸತಂ॥

‘‘‘ಇತ್ಥೀ ಹುತ್ವಾ ಸ್ವಜ್ಜ ಪುಮೋಮ್ಹಿ ದೇವೋ,
ದಿಬ್ಬೇಹಿ ಕಾಮೇಹಿ ಸಮಙ್ಗಿಭೂತೋ’।
ತೇ ಚೋದಿತಾ ಗೋತಮಸಾವಕೇನ,
ಸಂವೇಗಮಾಪಾದು ಸಮೇಚ್ಚ ಗೋಪಕಂ॥

‘‘‘ಹನ್ದ ವಿಯಾಯಾಮ [ವಿಗಾಯಾಮ (ಸ್ಯಾ॰), ವಿತಾಯಾಮ (ಪೀ॰)] ಬ್ಯಾಯಾಮ [ವಿಯಾಯಮಾಮ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)],
ಮಾ ನೋ ಮಯಂ ಪರಪೇಸ್ಸಾ ಅಹುಮ್ಹಾ’।
ತೇಸಂ ದುವೇ ವೀರಿಯಮಾರಭಿಂಸು,
ಅನುಸ್ಸರಂ ಗೋತಮಸಾಸನಾನಿ॥

‘‘ಇಧೇವ ಚಿತ್ತಾನಿ ವಿರಾಜಯಿತ್ವಾ,
ಕಾಮೇಸು ಆದೀನವಮದ್ದಸಂಸು।
ತೇ ಕಾಮಸಂಯೋಜನಬನ್ಧನಾನಿ,
ಪಾಪಿಮಯೋಗಾನಿ ದುರಚ್ಚಯಾನಿ॥

‘‘ನಾಗೋವ ಸನ್ನಾನಿ ಗುಣಾನಿ [ಸನ್ದಾನಗುಣಾನಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಸನ್ತಾನಿ ಗುಣಾನಿ (ಸ್ಯಾ॰)] ಛೇತ್ವಾ,
ದೇವೇ ತಾವತಿಂಸೇ ಅತಿಕ್ಕಮಿಂಸು।
ಸಇನ್ದಾ ದೇವಾ ಸಪಜಾಪತಿಕಾ,
ಸಬ್ಬೇ ಸುಧಮ್ಮಾಯ ಸಭಾಯುಪವಿಟ್ಠಾ॥

‘‘ತೇಸಂ ನಿಸಿನ್ನಾನಂ ಅಭಿಕ್ಕಮಿಂಸು,
ವೀರಾ ವಿರಾಗಾ ವಿರಜಂ ಕರೋನ್ತಾ।
ತೇ ದಿಸ್ವಾ ಸಂವೇಗಮಕಾಸಿ ವಾಸವೋ,
ದೇವಾಭಿಭೂ ದೇವಗಣಸ್ಸ ಮಜ್ಝೇ॥

‘‘‘ಇಮೇಹಿ ತೇ ಹೀನಕಾಯೂಪಪನ್ನಾ,
ದೇವೇ ತಾವತಿಂಸೇ ಅಭಿಕ್ಕಮನ್ತಿ’।
ಸಂವೇಗಜಾತಸ್ಸ ವಚೋ ನಿಸಮ್ಮ,

ಸೋ ಗೋಪಕೋ ವಾಸವಮಜ್ಝಭಾಸಿ॥

‘‘‘ಬುದ್ಧೋ ಜನಿನ್ದತ್ಥಿ ಮನುಸ್ಸಲೋಕೇ,
ಕಾಮಾಭಿಭೂ ಸಕ್ಯಮುನೀತಿ ಞಾಯತಿ।
ತಸ್ಸೇವ ತೇ ಪುತ್ತಾ ಸತಿಯಾ ವಿಹೀನಾ,
ಚೋದಿತಾ ಮಯಾ ತೇ ಸತಿಮಜ್ಝಲತ್ಥುಂ॥

‘‘‘ತಿಣ್ಣಂ ತೇಸಂ ಆವಸಿನೇತ್ಥ [ಅವಸೀನೇತ್ಥ (ಪೀ॰)] ಏಕೋ,
ಗನ್ಧಬ್ಬಕಾಯೂಪಗತೋ ವಸೀನೋ।
ದ್ವೇ ಚ ಸಮ್ಬೋಧಿಪಥಾನುಸಾರಿನೋ,
ದೇವೇಪಿ ಹೀಳೇನ್ತಿ ಸಮಾಹಿತತ್ತಾ॥

‘‘‘ಏತಾದಿಸೀ ಧಮ್ಮಪ್ಪಕಾಸನೇತ್ಥ,
ನ ತತ್ಥ ಕಿಂಕಙ್ಖತಿ ಕೋಚಿ ಸಾವಕೋ।
ನಿತಿಣ್ಣಓಘಂ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಛಿನ್ನಂ,
ಬುದ್ಧಂ ನಮಸ್ಸಾಮ ಜಿನಂ ಜನಿನ್ದಂ’॥

‘‘ಯಂ ತೇ ಧಮ್ಮಂ ಇಧಞ್ಞಾಯ,
ವಿಸೇಸಂ ಅಜ್ಝಗಂಸು [ಅಜ್ಝಗಮಂಸು (ಸ್ಯಾ॰)] ತೇ।
ಕಾಯಂ ಬ್ರಹ್ಮಪುರೋಹಿತಂ,
ದುವೇ ತೇಸಂ ವಿಸೇಸಗೂ॥

‘‘ತಸ್ಸ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಪತ್ತಿಯಾ,
ಆಗತಮ್ಹಾಸಿ ಮಾರಿಸ।
ಕತಾವಕಾಸಾ ಭಗವತಾ,
ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛೇಮು ಮಾರಿಸಾ’’ತಿ॥

೩೫೫. ಅಥ ಖೋ ಭಗವತೋ ಏತದಹೋಸಿ – ‘‘ದೀಘರತ್ತಂ ವಿಸುದ್ಧೋ ಖೋ ಅಯಂ ಯಕ್ಖೋ [ಸಕ್ಕೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)], ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಮಂ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛಿಸ್ಸತಿ, ಸಬ್ಬಂ ತಂ ಅತ್ಥಸಞ್ಹಿತಂಯೇವ ಪುಚ್ಛಿಸ್ಸತಿ, ನೋ ಅನತ್ಥಸಞ್ಹಿತಂ। ಯಞ್ಚಸ್ಸಾಹಂ ಪುಟ್ಠೋ ಬ್ಯಾಕರಿಸ್ಸಾಮಿ, ತಂ ಖಿಪ್ಪಮೇವ ಆಜಾನಿಸ್ಸತೀ’’ತಿ।

೩೫೬. ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಸಕ್ಕಂ ದೇವಾನಮಿನ್ದಂ ಗಾಥಾಯ ಅಜ್ಝಭಾಸಿ –

‘‘ಪುಚ್ಛ ವಾಸವ ಮಂ ಪಞ್ಹಂ, ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಮನಸಿಚ್ಛಸಿ।
ತಸ್ಸ ತಸ್ಸೇವ ಪಞ್ಹಸ್ಸ, ಅಹಂ ಅನ್ತಂ ಕರೋಮಿ ತೇ’’ತಿ॥

ಪಠಮಭಾಣವಾರೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

೩೫೭. ಕತಾವಕಾಸೋ ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ಭಗವತಾ ಇಮಂ ಭಗವನ್ತಂ [ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ಭಗವನ್ತಂ ಇಮಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಪಠಮಂ ಪಞ್ಹಂ ಅಪುಚ್ಛಿ –

"ಕಿಂ ಸಂಯೋಜನಾ ನು ಖೋ, ಮಾರಿಸ, ದೇವಾ ಮನುಸ್ಸಾ ಅಸುರಾ ನಾಗಾ ಗನ್ಧಬ್ಬಾ ಯೇ ಚಞ್ಞೇ ಸನ್ತಿ ಪುಥುಕಾಯಾ, ತೇ – 'ಅವೇರಾ ಅದಣ್ಡಾ ಅಸಪತ್ತಾ ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜಾ ವಿಹರೇಮು ಅವೇರಿನೋ'ತಿ ಇತಿ ಚ ನೇಸಂ ಹೋತಿ, ಅಥ ಚ ಪನ ಸವೇರಾ ಸದಣ್ಡಾ ಸಸಪತ್ತಾ ಸಬ್ಯಾಪಜ್ಜಾ ವಿಹರನ್ತಿ ಸವೇರಿನೋ"ತಿ? ಇತ್ಥಂ ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ಭಗವನ್ತಂ ಪಞ್ಹಂ [ಇಮಂ ಪಠಮಂ ಪಞ್ಹಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಅಪುಚ್ಛಿ। ತಸ್ಸ ಭಗವಾ ಪಞ್ಹಂ ಪುಟ್ಠೋ ಬ್ಯಾಕಾಸಿ –

"ಇಸ್ಸಾಮಚ್ಛರಿಯಸಂಯೋಜನಾ ಖೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ದೇವಾ ಮನುಸ್ಸಾ ಅಸುರಾ ನಾಗಾ ಗನ್ಧಬ್ಬಾ ಯೇ ಚಞ್ಞೇ ಸನ್ತಿ ಪುಥುಕಾಯಾ, ತೇ – 'ಅವೇರಾ ಅದಣ್ಡಾ ಅಸಪತ್ತಾ ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜಾ ವಿಹರೇಮು ಅವೇರಿನೋ'ತಿ ಇತಿ ಚ ನೇಸಂ ಹೋತಿ, ಅಥ ಚ ಪನ ಸವೇರಾ ಸದಣ್ಡಾ ಸಸಪತ್ತಾ ಸಬ್ಯಾಪಜ್ಜಾ ವಿಹರನ್ತಿ ಸವೇರಿನೋ"ತಿ। ಇತ್ಥಂ ಭಗವಾ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ದೇವಾನಮಿನ್ದಸ್ಸ ಪಞ್ಹಂ ಪುಟ್ಠೋ ಬ್ಯಾಕಾಸಿ। ಅತ್ತಮನೋ ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿ ಅನುಮೋದಿ – "ಏವಮೇತಂ, ಭಗವಾ, ಏವಮೇತಂ, ಸುಗತ। ತಿಣ್ಣಾ ಮೇತ್ಥ ಕಙ್ಖಾ ವಿಗತಾ ಕಥಂಕಥಾ ಭಗವತೋ ಪಞ್ಹವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ ಸುತ್ವಾ"ತಿ।

೩೫೮. ಇತಿಹ ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಉತ್ತರಿಂ [ಉತ್ತರಿಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ಪಞ್ಹಂ ಅಪುಚ್ಛಿ –

"ಇಸ್ಸಾಮಚ್ಛರಿಯಂ ಪನ, ಮಾರಿಸ, ಕಿಂನಿದಾನಂ ಕಿಂಸಮುದಯಂ ಕಿಂಜಾತಿಕಂ ಕಿಂಪಭವಂ; ಕಿಸ್ಮಿಂ ಸತಿ ಇಸ್ಸಾಮಚ್ಛರಿಯಂ ಹೋತಿ; ಕಿಸ್ಮಿಂ ಅಸತಿ ಇಸ್ಸಾಮಚ್ಛರಿಯಂ ನ ಹೋತೀ"ತಿ? "ಇಸ್ಸಾಮಚ್ಛರಿಯಂ ಖೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಪಿಯಾಪ್ಪಿಯನಿದಾನಂ ಪಿಯಾಪ್ಪಿಯಸಮುದಯಂ ಪಿಯಾಪ್ಪಿಯಜಾತಿಕಂ ಪಿಯಾಪ್ಪಿಯಪಭವಂ; ಪಿಯಾಪ್ಪಿಯೇ ಸತಿ ಇಸ್ಸಾಮಚ್ಛರಿಯಂ ಹೋತಿ, ಪಿಯಾಪ್ಪಿಯೇ ಅಸತಿ ಇಸ್ಸಾಮಚ್ಛರಿಯಂ ನ ಹೋತೀ"ತಿ।

"ಪಿಯಾಪ್ಪಿಯಂ ಖೋ ಪನ, ಮಾರಿಸ, ಕಿಂನಿದಾನಂ ಕಿಂಸಮುದಯಂ ಕಿಂಜಾತಿಕಂ ಕಿಂಪಭವಂ; ಕಿಸ್ಮಿಂ ಸತಿ ಪಿಯಾಪ್ಪಿಯಂ ಹೋತಿ; ಕಿಸ್ಮಿಂ ಅಸತಿ ಪಿಯಾಪ್ಪಿಯಂ ನ ಹೋತೀ"ತಿ? "ಪಿಯಾಪ್ಪಿಯಂ ಖೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಛನ್ದನಿದಾನಂ ಛನ್ದಸಮುದಯಂ ಛನ್ದಜಾತಿಕಂ ಛನ್ದಪಭವಂ; ಛನ್ದೇ ಸತಿ ಪಿಯಾಪ್ಪಿಯಂ ಹೋತಿ; ಛನ್ದೇ ಅಸತಿ ಪಿಯಾಪ್ಪಿಯಂ ನ ಹೋತೀ"ತಿ।

"ಛನ್ದೋ ಖೋ ಪನ, ಮಾರಿಸ, ಕಿಂನಿದಾನೋ ಕಿಂಸಮುದಯೋ ಕಿಂಜಾತಿಕೋ ಕಿಂಪಭವೋ; ಕಿಸ್ಮಿಂ ಸತಿ ಛನ್ದೋ ಹೋತಿ; ಕಿಸ್ಮಿಂ ಅಸತಿ ಛನ್ದೋ ನ ಹೋತೀ"ತಿ? "ಛನ್ದೋ ಖೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ವಿತಕ್ಕನಿದಾನೋ ವಿತಕ್ಕಸಮುದಯೋ ವಿತಕ್ಕಜಾತಿಕೋ ವಿತಕ್ಕಪಭವೋ; ವಿತಕ್ಕೇ ಸತಿ ಛನ್ದೋ ಹೋತಿ; ವಿತಕ್ಕೇ ಅಸತಿ ಛನ್ದೋ ನ ಹೋತೀ"ತಿ।

"ವಿತಕ್ಕೋ ಖೋ ಪನ, ಮಾರಿಸ, ಕಿಂನಿದಾನೋ ಕಿಂಸಮುದಯೋ ಕಿಂಜಾತಿಕೋ ಕಿಂಪಭವೋ; ಕಿಸ್ಮಿಂ ಸತಿ ವಿತಕ್ಕೋ ಹೋತಿ; ಕಿಸ್ಮಿಂ ಅಸತಿ ವಿತಕ್ಕೋ ನ ಹೋತೀ"ತಿ? "ವಿತಕ್ಕೋ ಖೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಪಪಞ್ಚಸಞ್ಞಾಸಙ್ಖಾನಿದಾನೋ ಪಪಞ್ಚಸಞ್ಞಾಸಙ್ಖಾಸಮುದಯೋ ಪಪಞ್ಚಸಞ್ಞಾಸಙ್ಖಾಜಾತಿಕೋ ಪಪಞ್ಚಸಞ್ಞಾಸಙ್ಖಾಪಭವೋ; ಪಪಞ್ಚಸಞ್ಞಾಸಙ್ಖಾಯ ಸತಿ ವಿತಕ್ಕೋ ಹೋತಿ; ಪಪಞ್ಚಸಞ್ಞಾಸಙ್ಖಾಯ ಅಸತಿ ವಿತಕ್ಕೋ ನ ಹೋತೀ"ತಿ।

"ಕಥಂ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಪನ, ಮಾರಿಸ, ಭಿಕ್ಖು ಪಪಞ್ಚಸಞ್ಞಾಸಙ್ಖಾನಿರೋಧಸಾರುಪ್ಪಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತೀ"ತಿ?

ವೇದನಾಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ

೩೫೯. "ಸೋಮನಸ್ಸಂಪಾಹಂ [ಪಹಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಚಾಹಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)], ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ದುವಿಧೇನ ವದಾಮಿ - ಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ, ಅಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ। ದೋಮನಸ್ಸಂಪಾಹಂ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ದುವಿಧೇನ ವದಾಮಿ - ಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ, ಅಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ। ಉಪೇಕ್ಖಂಪಾಹಂ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ದುವಿಧೇನ ವದಾಮಿ - ಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ, ಅಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ।

೩೬೦. "ಸೋಮನಸ್ಸಂಪಾಹಂ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ದುವಿಧೇನ ವದಾಮಿ ಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ, ಅಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪೀತಿ ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ, ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ? ತತ್ಥ ಯಂ ಜಞ್ಞಾ ಸೋಮನಸ್ಸಂ 'ಇಮಂ ಖೋ ಮೇ ಸೋಮನಸ್ಸಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತೀ'ತಿ, ಏವರೂಪಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ ನ ಸೇವಿತಬ್ಬಂ। ತತ್ಥ ಯಂ ಜಞ್ಞಾ ಸೋಮನಸ್ಸಂ 'ಇಮಂ ಖೋ ಮೇ ಸೋಮನಸ್ಸಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತೀ'ತಿ, ಏವರೂಪಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ ಸೇವಿತಬ್ಬಂ। ತತ್ಥ ಯಂ ಚೇ ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರಂ, ಯಂ ಚೇ ಅವಿತಕ್ಕಂ ಅವಿಚಾರಂ, ಯೇ ಅವಿತಕ್ಕೇ ಅವಿಚಾರೇ, ತೇ [ಸೇ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಪಣೀತತರೇ। ಸೋಮನಸ್ಸಂಪಾಹಂ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ದುವಿಧೇನ ವದಾಮಿ ಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ, ಅಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪೀತಿ। ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ, ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ।

೩೬೧. "ದೋಮನಸ್ಸಂಪಾಹಂ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ದುವಿಧೇನ ವದಾಮಿ ಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ , ಅಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪೀತಿ। ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ, ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ? ತತ್ಥ ಯಂ ಜಞ್ಞಾ ದೋಮನಸ್ಸಂ 'ಇಮಂ ಖೋ ಮೇ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತೀ'ತಿ, ಏವರೂಪಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ನ ಸೇವಿತಬ್ಬಂ। ತತ್ಥ ಯಂ ಜಞ್ಞಾ ದೋಮನಸ್ಸಂ 'ಇಮಂ ಖೋ ಮೇ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತೀ'ತಿ, ಏವರೂಪಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಸೇವಿತಬ್ಬಂ। ತತ್ಥ ಯಂ ಚೇ ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರಂ, ಯಂ ಚೇ ಅವಿತಕ್ಕಂ ಅವಿಚಾರಂ, ಯೇ ಅವಿತಕ್ಕೇ ಅವಿಚಾರೇ, ತೇ ಪಣೀತತರೇ। ದೋಮನಸ್ಸಂಪಾಹಂ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ದುವಿಧೇನ ವದಾಮಿ ಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ, ಅಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪೀ'ತಿ ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ, ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ।

೩೬೨. "ಉಪೇಕ್ಖಂಪಾಹಂ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ದುವಿಧೇನ ವದಾಮಿ ಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ, ಅಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪೀತಿ ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ, ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ? ತತ್ಥ ಯಂ ಜಞ್ಞಾ ಉಪೇಕ್ಖಂ 'ಇಮಂ ಖೋ ಮೇ ಉಪೇಕ್ಖಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತೀ'ತಿ, ಏವರೂಪಾ ಉಪೇಕ್ಖಾ ನ ಸೇವಿತಬ್ಬಾ। ತತ್ಥ ಯಂ ಜಞ್ಞಾ ಉಪೇಕ್ಖಂ 'ಇಮಂ ಖೋ ಮೇ ಉಪೇಕ್ಖಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತೀ'ತಿ, ಏವರೂಪಾ ಉಪೇಕ್ಖಾ ಸೇವಿತಬ್ಬಾ। ತತ್ಥ ಯಂ ಚೇ ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರಂ, ಯಂ ಚೇ ಅವಿತಕ್ಕಂ ಅವಿಚಾರಂ, ಯೇ ಅವಿತಕ್ಕೇ ಅವಿಚಾರೇ, ತೇ ಪಣೀತತರೇ। ಉಪೇಕ್ಖಂಪಾಹಂ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ದುವಿಧೇನ ವದಾಮಿ ಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ, ಅಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪೀತಿ ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ, ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ।

೩೬೩. "ಏವಂ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಖೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಪಪಞ್ಚಸಞ್ಞಾಸಙ್ಖಾನಿರೋಧಸಾರುಪ್ಪಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತೀ"ತಿ। ಇತ್ಥಂ ಭಗವಾ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ದೇವಾನಮಿನ್ದಸ್ಸ ಪಞ್ಹಂ ಪುಟ್ಠೋ ಬ್ಯಾಕಾಸಿ। ಅತ್ತಮನೋ ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿ ಅನುಮೋದಿ - "ಏವಮೇತಂ, ಭಗವಾ, ಏವಮೇತಂ, ಸುಗತ, ತಿಣ್ಣಾ ಮೇತ್ಥ ಕಙ್ಖಾ ವಿಗತಾ ಕಥಂಕಥಾ ಭಗವತೋ ಪಞ್ಹವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ ಸುತ್ವಾ"ತಿ।

ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರೋ

೩೬೪. ಇತಿಹ ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಉತ್ತರಿಂ ಪಞ್ಹಂ ಅಪುಚ್ಛಿ -

“ಕಥಂ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಪನ, ಮಾರಿಸ, ಭಿಕ್ಖು ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತೀ”ತಿ? “ಕಾಯಸಮಾಚಾರಂಪಾಹಂ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ದುವಿಧೇನ ವದಾಮಿ - ಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ, ಅಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ। ವಚೀಸಮಾಚಾರಂಪಾಹಂ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ದುವಿಧೇನ ವದಾಮಿ - ಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ, ಅಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ। ಪರಿಯೇಸನಂಪಾಹಂ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ದುವಿಧೇನ ವದಾಮಿ - ಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ, ಅಸೇವಿತಬ್ಬ”ಮ್ಪಿ।

“ಕಾಯಸಮಾಚಾರಂಪಾಹಂ , ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ದುವಿಧೇನ ವದಾಮಿ ಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ ಅಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪೀತಿ ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ, ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ? ತತ್ಥ ಯಂ ಜಞ್ಞಾ ಕಾಯಸಮಾಚಾರಂ ‘ಇಮಂ ಖೋ ಮೇ ಕಾಯಸಮಾಚಾರಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತೀ’ತಿ, ಏವರೂಪೋ ಕಾಯಸಮಾಚಾರೋ ನ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ। ತತ್ಥ ಯಂ ಜಞ್ಞಾ ಕಾಯಸಮಾಚಾರಂ ‘ಇಮಂ ಖೋ ಮೇ ಕಾಯಸಮಾಚಾರಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತೀ’ತಿ, ಏವರೂಪೋ ಕಾಯಸಮಾಚಾರೋ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ। ಕಾಯಸಮಾಚಾರಂಪಾಹಂ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ದುವಿಧೇನ ವದಾಮಿ - ಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ, ಅಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪೀತಿ ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ, ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ।

“ವಚೀಸಮಾಚಾರಂಪಾಹಂ , ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ದುವಿಧೇನ ವದಾಮಿ - ಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ, ಅಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪೀ’ತಿ। ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ, ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ? ತತ್ಥ ಯಂ ಜಞ್ಞಾ ವಚೀಸಮಾಚಾರಂ ‘ಇಮಂ ಖೋ ಮೇ ವಚೀಸಮಾಚಾರಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತೀ’ತಿ, ಏವರೂಪೋ ವಚೀಸಮಾಚಾರೋ ನ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ। ತತ್ಥ ಯಂ ಜಞ್ಞಾ ವಚೀಸಮಾಚಾರಂ ‘ಇಮಂ ಖೋ ಮೇ ವಚೀಸಮಾಚಾರಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತೀ’ತಿ, ಏವರೂಪೋ ವಚೀಸಮಾಚಾರೋ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ। ವಚೀಸಮಾಚಾರಂಪಾಹಂ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ದುವಿಧೇನ ವದಾಮಿ - ಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ, ಅಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪೀತಿ ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ, ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ।

“ಪರಿಯೇಸನಂಪಾಹಂ , ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ದುವಿಧೇನ ವದಾಮಿ - ಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ, ಅಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪೀತಿ ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ, ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ? ತತ್ಥ ಯಂ ಜಞ್ಞಾ ಪರಿಯೇಸನಂ ‘ಇಮಂ ಖೋ ಮೇ ಪರಿಯೇಸನಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತೀ’ತಿ, ಏವರೂಪಾ ಪರಿಯೇಸನಾ ನ ಸೇವಿತಬ್ಬಾ। ತತ್ಥ ಯಂ ಜಞ್ಞಾ ಪರಿಯೇಸನಂ ‘ಇಮಂ ಖೋ ಮೇ ಪರಿಯೇಸನಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತೀ’ತಿ, ಏವರೂಪಾ ಪರಿಯೇಸನಾ ಸೇವಿತಬ್ಬಾ। ಪರಿಯೇಸನಂಪಾಹಂ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ದುವಿಧೇನ ವದಾಮಿ - ಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ, ಅಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪೀತಿ ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ, ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ।

“ಏವಂ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಖೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತೀ”ತಿ। ಇತ್ಥಂ ಭಗವಾ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ದೇವಾನಮಿನ್ದಸ್ಸ ಪಞ್ಹಂ ಪುಟ್ಠೋ ಬ್ಯಾಕಾಸಿ। ಅತ್ತಮನೋ ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿ ಅನುಮೋದಿ - “ಏವಮೇತಂ, ಭಗವಾ, ಏವಮೇತಂ, ಸುಗತ। ತಿಣ್ಣಾ ಮೇತ್ಥ ಕಙ್ಖಾ ವಿಗತಾ ಕಥಂಕಥಾ ಭಗವತೋ ಪಞ್ಹವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ ಸುತ್ವಾ”ತಿ।

ಇನ್ದ್ರಿಯಸಂವರೋ

೩೬೫. ಇತಿಹ ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಉತ್ತರಿಂ ಪಞ್ಹಂ ಅಪುಚ್ಛಿ -

“ಕಥಂ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಪನ, ಮಾರಿಸ, ಭಿಕ್ಖು ಇನ್ದ್ರಿಯಸಂವರಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತೀ”ತಿ? “ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ರೂಪಂಪಾಹಂ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ದುವಿಧೇನ ವದಾಮಿ - ಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ, ಅಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ। ಸೋತವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಸದ್ದಂಪಾಹಂ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ,

ದುವಿಧೇನ ವದಾಮಿ - ಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ, ಅಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ। ಘಾನವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಗನ್ಧಂಪಾಹಂ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ದುವಿಧೇನ ವದಾಮಿ - ಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ, ಅಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ। ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ರಸಂಪಾಹಂ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ದುವಿಧೇನ ವದಾಮಿ - ಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ, ಅಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ। ಕಾಯವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಂಪಾಹಂ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ದುವಿಧೇನ ವದಾಮಿ - ಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ, ಅಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ। ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಧಮ್ಮಂಪಾಹಂ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ದುವಿಧೇನ ವದಾಮಿ - ಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ, ಅಸೇವಿತಬ್ಬಮ್ಪೀ"ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ -

"ಇಮಸ್ಸ ಖೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಸಙ್ಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಾಮಿ। ಯಥಾರೂಪಂ, ಭನ್ತೇ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ರೂಪಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಏವರೂಪಂ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ರೂಪಂ ನ ಸೇವಿತಬ್ಬಂ । ಯಥಾರೂಪಞ್ಚ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ರೂಪಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ, ಏವರೂಪಂ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ರೂಪಂ ಸೇವಿತಬ್ಬಂ। ಯಥಾರೂಪಞ್ಚ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಸೋತವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಸದ್ದಂ ಸೇವತೋ...ಪೇ०... ಘಾನವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಗನ್ಧಂ ಸೇವತೋ... ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ರಸಂ ಸೇವತೋ... ಕಾಯವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಂ ಸೇವತೋ... ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಧಮ್ಮಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಏವರೂಪೋ ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೋ ಧಮ್ಮೋ ನ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ। ಯಥಾರೂಪಞ್ಚ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಧಮ್ಮಂ ಸೇವತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ, ಏವರೂಪೋ ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೋ ಧಮ್ಮೋ ಸೇವಿತಬ್ಬೋ।

"ಇಮಸ್ಸ ಖೋ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಸಙ್ಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನತೋ ತಿಣ್ಣಾ ಮೇತ್ಥ ಕಙ್ಖಾ ವಿಗತಾ ಕಥಂಕಥಾ ಭಗವತೋ ಪಞ್ಹವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ ಸುತ್ವಾ"ತಿ।

೩೬೬. ಇತಿಹ ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಉತ್ತರಿಂ ಪಞ್ಹಂ ಅಪುಚ್ಛಿ -

"ಸಬ್ಬೇವ ನು ಖೋ, ಮಾರಿಸ, ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏಕನ್ತವಾದಾ ಏಕನ್ತಸೀಲಾ ಏಕನ್ತಛನ್ದಾ ಏಕನ್ತಅಜ್ಝೋಸಾನಾ"ತಿ? "ನ ಖೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಸಬ್ಬೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏಕನ್ತವಾದಾ ಏಕನ್ತಸೀಲಾ ಏಕನ್ತಛನ್ದಾ ಏಕನ್ತಅಜ್ಝೋಸಾನಾ"ತಿ।

"ಕಸ್ಮಾ ಪನ, ಮಾರಿಸ, ನ ಸಬ್ಬೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏಕನ್ತವಾದಾ ಏಕನ್ತಸೀಲಾ ಏಕನ್ತಛನ್ದಾ ಏಕನ್ತಅಜ್ಝೋಸಾನಾ"ತಿ? "ಅನೇಕಧಾತು ನಾನಾಧಾತು ಖೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಲೋಕೋ। ತಸ್ಮಿಂ ಅನೇಕಧಾತುನಾನಾಧಾತುಸ್ಮಿಂ ಲೋಕೇ ಯಂ ಯದೇವ ಸತ್ತಾ ಧಾತುಂ ಅಭಿನಿವಿಸನ್ತಿ, ತಂ ತದೇವ ಥಾಮಸಾ ಪರಾಮಾಸಾ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ವೋಹರನ್ತಿ - 'ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ'ನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ ನ ಸಬ್ಬೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏಕನ್ತವಾದಾ ಏಕನ್ತಸೀಲಾ ಏಕನ್ತಛನ್ದಾ ಏಕನ್ತಅಜ್ಝೋಸಾನಾ"ತಿ।

"ಸಬ್ಬೇವ ನು ಖೋ, ಮಾರಿಸ, ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅಚ್ಚನ್ತನಿಟ್ಠಾ ಅಚ್ಚನ್ತಯೋಗಕ್ಖೇಮೀ ಅಚ್ಚನ್ತಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಅಚ್ಚನ್ತಪರಿಯೋಸಾನಾ"ತಿ? "ನ ಖೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಸಬ್ಬೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅಚ್ಚನ್ತನಿಟ್ಠಾ ಅಚ್ಚನ್ತಯೋಗಕ್ಖೇಮೀ ಅಚ್ಚನ್ತಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಅಚ್ಚನ್ತಪರಿಯೋಸಾನಾ"ತಿ।

"ಕಸ್ಮಾ ಪನ, ಮಾರಿಸ, ನ ಸಬ್ಬೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅಚ್ಚನ್ತನಿಟ್ಠಾ ಅಚ್ಚನ್ತಯೋಗಕ್ಖೇಮೀ ಅಚ್ಚನ್ತಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಅಚ್ಚನ್ತಪರಿಯೋಸಾನಾ"ತಿ? "ಯೇ ಖೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಭಿಕ್ಖೂ ತಣ್ಹಾಸಙ್ಖಯವಿಮುತ್ತಾ ತೇ ಅಚ್ಚನ್ತನಿಟ್ಠಾ ಅಚ್ಚನ್ತಯೋಗಕ್ಖೇಮೀ

ಅಚ್ಚನ್ತಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಅಚ್ಚನ್ತಪರಿಯೋಸಾನಾ। ತಸ್ಮಾ ನ ಸಬ್ಬೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅಚ್ಚನ್ತನಿಟ್ಠಾ ಅಚ್ಚನ್ತಯೋಗಕ್ಖೇಮೀ ಅಚ್ಚನ್ತಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಅಚ್ಚನ್ತಪರಿಯೋಸಾನಾ"ತಿ।

ಇತ್ಥಂ ಭಗವಾ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ದೇವಾನಮಿನ್ದಸ್ಸ ಪಞ್ಹಂ ಪುಟ್ಠೋ ಬ್ಯಾಕಾಸಿ। ಅತ್ತಮನೋ ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿ ಅನುಮೋದಿ - "ಏವಮೇತಂ, ಭಗವಾ, ಏವಮೇತಂ, ಸುಗತ। ತಿಣ್ಣಾ ಮೇತ್ಥ ಕಙ್ಖಾ ವಿಗತಾ ಕಥಂಕಥಾ ಭಗವತೋ ಪಞ್ಹವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ ಸುತ್ವಾ"ತಿ।

೩೬೭. ಇತಿಹ ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ -

"ಏಜಾ, ಭನ್ತೇ, ರೋಗೋ, ಏಜಾ ಗಣ್ಡೋ, ಏಜಾ ಸಲ್ಲಂ, ಏಜಾ ಇಮಂ ಪುರಿಸಂ ಪರಿಕಡ್ಢತಿ ತಸ್ಸ ತಸ್ಸೇವ ಭವಸ್ಸ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿಯಾ। ತಸ್ಮಾ ಅಯಂ ಪುರಿಸೋ ಉಚ್ಚಾವಚಮಾಪಜ್ಜತಿ । ಯೇಸಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಪಞ್ಹಾನಂ ಇತೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ಅಞ್ಞೇಸು ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಸು ಓಕಾಸಕಮ್ಮಮ್ಪಿ ನಾಲತ್ಥಂ, ತೇ ಮೇ ಭಗವತಾ ಬ್ಯಾಕತಾ। ದೀಘರತ್ತಾನುಸಯಿತಞ್ಚ ಪನ [ದೀಘರತ್ತಾನುಪಸ್ಸತಾ, ಯಞ್ಚ ಪನ (ಸ್ಯಾ॰), ದೀಘರತ್ತಾನುಸಯಿನೋ, ಯಞ್ಚ ಪನ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಮೇ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಕಥಂಕಥಾಸಲ್ಲಂ, ತಞ್ಚ ಭಗವತಾ ಅಬ್ಬುಳ್ಹ"ನ್ತಿ।

"ಅಭಿಜಾನಾಸಿ ನೋ ತ್ವಂ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಇಮೇ ಪಞ್ಹೇ ಅಞ್ಞೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಪುಚ್ಛಿತಾ"ತಿ? "ಅಭಿಜಾನಾಮಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಇಮೇ ಪಞ್ಹೇ ಅಞ್ಞೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಪುಚ್ಛಿತಾ"ತಿ। "ಯಥಾ ಕಥಂ ಪನ ತೇ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಬ್ಯಾಕಂಸು? ಸಚೇ ತೇ ಅಗರು ಭಾಸಸ್ಸೂ"ತಿ। "ನ ಖೋ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಗರು ಯತ್ಥಸ್ಸ ಭಗವಾ ನಿಸಿನ್ನೋ ಭಗವನ್ತರೂಪೋ ವಾ"ತಿ। "ತೇನ ಹಿ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಭಾಸಸ್ಸೂ"ತಿ। "ಯೇಸ್ವಾಹಂ [ಯೇಸಾಹಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)], ಭನ್ತೇ , ಮಞ್ಞಾಮಿ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಆರಞ್ಞಿಕಾ ಪನ್ತಸೇನಾಸನಾತಿ, ತ್ಯಾಹಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಇಮೇ ಪಞ್ಹೇ ಪುಚ್ಛಾಮಿ, ತೇ ಮಯಾ ಪುಟ್ಠಾ ನ ಸಮ್ಪಾಯನ್ತಿ, ಅಸಮ್ಪಾಯನ್ತಾ ಮಮಂಯೇವ ಪಟಿಪುಚ್ಛನ್ತಿ - 'ಕೋ ನಾಮೋ ಆಯಸ್ಮಾ'ತಿ? ತೇಸಾಹಂ ಪುಟ್ಠೋ ಬ್ಯಾಕರೋಮಿ - 'ಅಹಂ ಖೋ, ಮಾರಿಸ, ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ'ತಿ। ತೇ ಮಮಂಯೇವ ಉತ್ತರಿ ಪಟಿಪುಚ್ಛನ್ತಿ - 'ಕಿಂ ಪನಾಯಸ್ಮಾ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ [ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)], ಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಇಮಂ ಠಾನಂ ಪತ್ತೋ'ತಿ? ತೇಸಾಹಂ ಯಥಾಸುತಂ ಯಥಾಪರಿಯತ್ತಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಮಿ। ತೇ ತಾವತಕೇನೇವ ಅತ್ತಮನಾ ಹೋನ್ತಿ - 'ಸಕ್ಕೋ ಚ ನೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ದಿಟ್ಠೋ, ಯಞ್ಚ ನೋ ಅಪುಚ್ಛಿಮ್ಹಾ, ತಞ್ಚ ನೋ ಬ್ಯಾಕಾಸೀ'ತಿ। ತೇ ಅಞ್ಞದತ್ಥು ಮಮಂಯೇವ ಸಾವಕಾ ಸಮ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ನ ಚಾಹಂ ತೇಸಂ। ಅಹಂ ಖೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಸಾವಕೋ ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣೋ"ತಿ ।

ಸೋಮನಸ್ಸಪಟಿಲಾಭಕಥಾ

೩೬೮. "ಅಭಿಜಾನಾಸಿ ನೋ ತ್ವಂ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಇತೋ ಪುಬ್ಬೇ ಏವರೂಪಂ ವೇದಪಟಿಲಾಭಂ ಸೋಮನಸ್ಸಪಟಿಲಾಭ"ನ್ತಿ? "ಅಭಿಜಾನಾಮಹಂ , ಭನ್ತೇ, ಇತೋ ಪುಬ್ಬೇ ಏವರೂಪಂ ವೇದಪಟಿಲಾಭಂ ಸೋಮನಸ್ಸಪಟಿಲಾಭ"ನ್ತಿ। "ಯಥಾ ಕಥಂ ಪನ ತ್ವಂ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಅಭಿಜಾನಾಸಿ ಇತೋ ಪುಬ್ಬೇ ಏವರೂಪಂ ವೇದಪಟಿಲಾಭಂ ಸೋಮನಸ್ಸಪಟಿಲಾಭ"ನ್ತಿ?

"ಭೂತಪುಬ್ಬಂ, ಭನ್ತೇ, ದೇವಾಸುರಸಙ್ಗಾಮೋ ಸಮುಪಬ್ಯೂಳ್ಹೋ [ಸಮೂಪಬ್ಬುಳ್ಹೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಅಹೋಸಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಖೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಸಙ್ಗಾಮೇ ದೇವಾ ಜಿನಿಂಸು, ಅಸುರಾ ಪರಾಜಯಿಂಸು [ಪರಾಜಿಂಸು (ಸೀ॰ ಪೀ॰)]। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭನ್ತೇ, ತಂ ಸಙ್ಗಾಮಂ ಅಭಿವಿಜಿನಿತ್ವಾ ವಿಜಿತಸಙ್ಗಾಮಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - 'ಯಾ ಚೇವ ದಾನಿ ದಿಬ್ಬಾ ಓಜಾ ಯಾ ಚ ಅಸುರಾ ಓಜಾ, ಉಭಯಮೇತಂ [ಉಭಯಮೇತ್ಥ (ಸ್ಯಾ॰)] ದೇವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿಸ್ಸನ್ತೀ'ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಪನ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ವೇದಪಟಿಲಾಭೋ ಸೋಮನಸ್ಸಪಟಿಲಾಭೋ ಸದಣ್ಡಾವಚರೋ ಸಸತ್ಥಾವಚರೋ ನ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ನ ವಿರಾಗಾಯ ನ ನಿರೋಧಾಯ ನ ಉಪಸಮಾಯ

ನ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ನ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ಯೋ ಖೋ ಪನ ಮೇ ಅಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ವೇದಪಟಿಲಾಭೋ ಸೋಮನಸ್ಸಪಟಿಲಾಭೋ, ಸೋ ಅದಣ್ಡಾವಚರೋ ಅಸತ್ಥಾವಚರೋ ಏಕನ್ತನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಉಪಸಮಾಯ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತೀ"ತಿ।

೩೬೯. "ಕಿಂ ಪನ ತ್ವಂ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಅತ್ಥವಸಂ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ ಏವರೂಪಂ ವೇದಪಟಿಲಾಭಂ ಸೋಮನಸ್ಸಪಟಿಲಾಭಂ ಪವೇದೇಸೀ"ತಿ? "ಛ ಖೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಅತ್ಥವಸೇ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ ಏವರೂಪಂ ವೇದಪಟಿಲಾಭಂ ಸೋಮನಸ್ಸಪಟಿಲಾಭಂ ಪವೇದೇಮಿ।

"ಇಧೇವ ತಿಟ್ಠಮಾನಸ್ಸ, ದೇವಭೂತಸ್ಸ ಮೇ ಸತೋ।
ಪುನರಾಯು ಚ ಮೇ ಲದ್ಧೋ, ಏವಂ ಜಾನಾಹಿ ಮಾರಿಸ॥

"ಇಮಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಪಠಮಂ ಅತ್ಥವಸಂ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ ಏವರೂಪಂ ವೇದಪಟಿಲಾಭಂ ಸೋಮನಸ್ಸಪಟಿಲಾಭಂ ಪವೇದೇಮಿ।

"ಚುತಾಹಂ ದಿವಿಯಾ ಕಾಯಾ, ಆಯುಂ ಹಿತ್ವಾ ಅಮಾನುಸಂ।
ಅಮೂಳ್ಹೋ ಗಬ್ಭಮೇಸ್ಸಾಮಿ, ಯತ್ಥ ಮೇ ರಮತೀ ಮನೋ॥

"ಇಮಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ದುತಿಯಂ ಅತ್ಥವಸಂ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ ಏವರೂಪಂ ವೇದಪಟಿಲಾಭಂ ಸೋಮನಸ್ಸಪಟಿಲಾಭಂ ಪವೇದೇಮಿ।

"ಸ್ವಾಹಂ ಅಮೂಳ್ಹಪಞ್ಞಸ್ಸ [ಅಮೂಳ್ಹಪಞ್ಞಸ್ಸ (?)], ವಿಹರಂ ಸಾಸನೇ ರತೋ।
ಞಾಯೇನ ವಿಹರಿಸ್ಸಾಮಿ, ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಪಟಿಸ್ಸತೋ॥

"ಇಮಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ತತಿಯಂ ಅತ್ಥವಸಂ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ ಏವರೂಪಂ ವೇದಪಟಿಲಾಭಂ ಸೋಮನಸ್ಸಪಟಿಲಾಭಂ ಪವೇದೇಮಿ।

"ಞಾಯೇನ ಮೇ ಚರತೋ ಚ, ಸಮ್ಬೋಧಿ ಚೇ ಭವಿಸ್ಸತಿ।
ಅಞ್ಞಾತಾ ವಿಹರಿಸ್ಸಾಮಿ, ಸ್ವೇವ ಅನ್ತೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ॥

"ಇಮಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಚತುತ್ಥಂ ಅತ್ಥವಸಂ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ ಏವರೂಪಂ ವೇದಪಟಿಲಾಭಂ ಸೋಮನಸ್ಸಪಟಿಲಾಭಂ ಪವೇದೇಮಿ।

"ಚುತಾಹಂ ಮಾನುಸಾ ಕಾಯಾ, ಆಯುಂ ಹಿತ್ವಾನ ಮಾನುಸಂ।
ಪುನ ದೇವೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ, ದೇವಲೋಕಮ್ಹಿ ಉತ್ತಮೋ॥

"ಇಮಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಪಞ್ಚಮಂ ಅತ್ಥವಸಂ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ ಏವರೂಪಂ ವೇದಪಟಿಲಾಭಂ ಸೋಮನಸ್ಸಪಟಿಲಾಭಂ ಪವೇದೇಮಿ।

"ತೇ [ಯೇ (?)] ಪಣೀತತರಾ ದೇವಾ, ಅಕನಿಟ್ಠಾ ಯಸಸ್ಸಿನೋ।
ಅನ್ತಿಮೇ ವತ್ತಮಾನಮ್ಹಿ, ಸೋ ನಿವಾಸೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ॥

“ಇಮಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಛಟ್ಠಂ ಅತ್ಥವಸಂ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ ಏವರೂಪಂ ವೇದಪಟಿಲಾಭಂ ಸೋಮನಸ್ಸಪಟಿಲಾಭಂ ಪವೇದೇಮಿ।

“ಇಮೇ ಖೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಛ ಅತ್ಥವಸೇ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ ಏವರೂಪಂ ವೇದಪಟಿಲಾಭಂ ಸೋಮನಸ್ಸಪಟಿಲಾಭಂ ಪವೇದೇಮಿ।

೩೭೦.“ಅಪರಿಯೋಸಿತಸಙ್ಕಪ್ಪೋ , ವಿಚಿಕಿಚ್ಛೋ ಕಥಂಕಥೀ।

ವಿಚರಿಂ ದೀಘಮದ್ಧಾನಂ, ಅನ್ವೇಸನ್ತೋ ತಥಾಗತಂ॥

“ಯಸ್ಸು ಮಞ್ಞಾಮಿ ಸಮಣೇ, ಪವಿವಿತ್ತವಿಹಾರಿನೋ।
ಸಮ್ಬುದ್ಧಾ ಇತಿ ಮಞ್ಞಾನೋ, ಗಚ್ಛಾಮಿ ತೇ ಉಪಾಸಿತುಂ॥

“‘ಕಥಂ ಆರಾಧನಾ ಹೋತಿ, ಕಥಂ ಹೋತಿ ವಿರಾಧನಾ’।
ಇತಿ ಪುಟ್ಠಾ ನ ಸಮ್ಪಾಯನ್ತಿ [ಸಮ್ಭೋನ್ತಿ (ಸ್ಯಾ॰)], ಮಗ್ಗೇ ಪಟಿಪದಾಸು ಚ॥

“ತ್ಯಸ್ಸು ಯದಾ ಮಂ ಜಾನನ್ತಿ, ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಾಗತೋ।
ತ್ಯಸ್ಸು ಮಮೇವ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ, ‘ಕಿಂ ಕತ್ವಾ ಪಾಪುಣೇ ಇದಂ’॥

“ತೇಸಂ ಯಥಾಸುತಂ ಧಮ್ಮಂ, ದೇಸಯಾಮಿ ಜನೇ ಸುತಂ [ಜನೇಸುತ (ಕ॰ ಸೀ॰)]।
ತೇನ ಅತ್ತಮನಾ ಹೋನ್ತಿ, ‘ದಿಟ್ಠೋ ನೋ ವಾಸವೋತಿ ಚ’॥

“ಯದಾ ಚ ಬುದ್ಧಮದ್ದಕ್ಖಿಂ, ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾವಿತಾರಣಂ।
ಸೋಮ್ಹಿ ವೀತಭಯೋ ಅಜ್ಜ, ಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ಪಯಿರುಪಾಸಿಯ [ಪಯಿರುಪಾಸಯಿಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)]॥

“ತಣ್ಹಾಸಲ್ಲಸ್ಸ ಹನ್ತಾರಂ, ಬುದ್ಧಂ ಅಪ್ಪಟಿಪುಗ್ಗಲಂ।
ಅಹಂ ವನ್ದೇ ಮಹಾವೀರಂ, ಬುದ್ಧಮಾದಿಚ್ಚಬನ್ಧುನಂ॥

“ಯಂ ಕರೋಮಸಿ ಬ್ರಹ್ಮುನೋ, ಸಮಂ ದೇವೇಹಿ ಮಾರಿಸ।
ತದಜ್ಜ ತುಯ್ಹಂ ಕಸ್ಸಾಮ [ದಸ್ಸಾಮ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)], ಹನ್ದ ಸಾಮಂ ಕರೋಮ ತೇ॥

“ತ್ವಮೇವ ಅಸಿ [ತುವಮೇವಸಿ (ಪೀ॰)] ಸಮ್ಬುದ್ಧೋ, ತುವಂ ಸತ್ಥಾ ಅನುತ್ತರೋ।
ಸದೇವಕಸ್ಮಿಂ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ, ನತ್ಥಿ ತೇ ಪಟಿಪುಗ್ಗಲೋ”ತಿ॥

೩೭೧. ಅಥ ಖೋ ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ಪಞ್ಚಸಿಖಂ ಗನ್ಧಬ್ಬಪುತ್ತಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – “ಬಹೂಪಕಾರೋ ಖೋ ಮೇಸಿ ತ್ವಂ, ತಾತ ಪಞ್ಚಸಿಖ, ಯಂ ತ್ವಂ ಭಗವನ್ತಂ ಪಠಮಂ ಪಸಾದೇಸಿ। ತಯಾ, ತಾತ, ಪಠಮಂ ಪಸಾದಿತಂ ಪಚ್ಛಾ ಮಯಂ ತಂ ಭಗವನ್ತಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮಿಮ್ಹಾ ಅರಹನ್ತಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಂ। ಪೇತ್ತಿಕೇ ವಾ ಠಾನೇ ಠಪಯಿಸ್ಸಾಮಿ , ಗನ್ಧಬ್ಬರಾಜಾ ಭವಿಸ್ಸಸಿ, ಭದ್ದಞ್ಚ ತೇ ಸೂರಿಯವಚ್ಛಸಂ ದಮ್ಮಿ, ಸಾ ಹಿ ತೇ ಅಭಿಪತ್ಥಿತಾ”ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ಪಾಣಿನಾ ಪಥವಿಂ ಪರಾಮಸಿತ್ವಾ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಉದಾನಂ ಉದಾನೇಸಿ - "ನಮೋ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸಾ"ತಿ।

ಇಮಸ್ಮಿಞ್ಚ ಪನ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಸ್ಮಿಂ ಭಞ್ಞಮಾನೇ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ದೇವಾನಮಿನ್ದಸ್ಸ ವಿರಜಂ ವೀತಮಲಂ ಧಮ್ಮಚಕ್ಖುಂ ಉದಪಾದಿ - "ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಮುದಯಧಮ್ಮಂ, ಸಬ್ಬಂ ತಂ ನಿರೋಧಧಮ್ಮ"ನ್ತಿ। ಅಞ್ಞೇಸಞ್ಚ ಅಸೀತಿಯಾ ದೇವತಾಸಹಸ್ಸಾನಂ , ಇತಿ ಯೇ ಸಕ್ಕೇನ ದೇವಾನಮಿನ್ದೇನ ಅಜ್ಝಿಟ್ಠಪಞ್ಹಾ ಪುಟ್ಠಾ , ತೇ ಭಗವತಾ ಬ್ಯಾಕತಾ। ತಸ್ಮಾ ಇಮಸ್ಸ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಸ್ಸ ಸಕ್ಕಪಞ್ಹಾತ್ವೇವ ಅಧಿವಚನನ್ತಿ।

ಸಕ್ಕಪಞ್ಹಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಮಹಾಸತಿಪಟ್ಠಾನಸುತ್ತಂ

೩೭೨. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಕುರೂಸು ವಿಹರತಿ ಕಮ್ಮಾಸಧಮ್ಮಂ ನಾಮ ಕುರೂನಂ ನಿಗಮೋ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಭಿಕ್ಖವೋ"ತಿ। "ಭದ್ದನ್ತೇ"ತಿ [ಭದನ್ತೇತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

ಉದ್ದೇಸೋ

೩೭೩. "ಏಕಾಯನೋ ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಗ್ಗೋ ಸತ್ತಾನಂ ವಿಸುದ್ಧಿಯಾ, ಸೋಕಪರಿದೇವಾನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮಾಯ ದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾಯ ಞಾಯಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ, ಯದಿದಂ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ।

"ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ, ವೇದನಾಸು ವೇದನಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ, ಚಿತ್ತೇ ಚಿತ್ತಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ, ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ।

ಉದ್ದೇಸೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸನಾ ಆನಾಪಾನಪಬ್ಬಂ

೩೭೪. "ಕಥಞ್ಚ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಞ್ಞಗತೋ ವಾ ರುಕ್ಖಮೂಲಗತೋ ವಾ ಸುಞ್ಞಾಗಾರಗತೋ ವಾ ನಿಸೀದತಿ ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಆಭುಜಿತ್ವಾ ಉಜುಂ ಕಾಯಂ ಪಣಿಧಾಯ ಪರಿಮುಖಂ ಸತಿಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ। ಸೋ ಸತೋವ ಅಸ್ಸಸತಿ, ಸತೋವ ಪಸ್ಸಸತಿ। ದೀಘಂ ವಾ ಅಸ್ಸಸನ್ತೋ 'ದೀಘಂ ಅಸ್ಸಸಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ದೀಘಂ ವಾ ಪಸ್ಸಸನ್ತೋ 'ದೀಘಂ ಪಸ್ಸಸಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ರಸ್ಸಂ ವಾ ಅಸ್ಸಸನ್ತೋ 'ರಸ್ಸಂ ಅಸ್ಸಸಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ರಸ್ಸಂ ವಾ ಪಸ್ಸಸನ್ತೋ 'ರಸ್ಸಂ ಪಸ್ಸಸಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। 'ಸಬ್ಬಕಾಯಪಟಿಸಂವೇದೀ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ , 'ಸಬ್ಬಕಾಯಪಟಿಸಂವೇದೀ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ। 'ಪಸ್ಸಮ್ಭಯಂ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, 'ಪಸ್ಸಮ್ಭಯಂ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಕ್ಖೋ ಭಮಕಾರೋ ವಾ ಭಮಕಾರನ್ತೇವಾಸೀ ವಾ ದೀಘಂ ವಾ ಅಞ್ಛನ್ತೋ 'ದೀಘಂ ಅಞ್ಛಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ರಸ್ಸಂ ವಾ ಅಞ್ಛನ್ತೋ 'ರಸ್ಸಂ ಅಞ್ಛಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ದೀಘಂ ವಾ ಅಸ್ಸಸನ್ತೋ 'ದೀಘಂ ಅಸ್ಸಸಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ದೀಘಂ ವಾ ಪಸ್ಸಸನ್ತೋ 'ದೀಘಂ ಪಸ್ಸಸಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ರಸ್ಸಂ ವಾ ಅಸ್ಸಸನ್ತೋ 'ರಸ್ಸಂ ಅಸ್ಸಸಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ರಸ್ಸಂ ವಾ ಪಸ್ಸಸನ್ತೋ 'ರಸ್ಸಂ ಪಸ್ಸಸಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। 'ಸಬ್ಬಕಾಯಪಟಿಸಂವೇದೀ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, 'ಸಬ್ಬಕಾಯಪಟಿಸಂವೇದೀ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, 'ಪಸ್ಸಮ್ಭಯಂ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, 'ಪಸ್ಸಮ್ಭಯಂ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ। ಇತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ಅಜ್ಝತ್ತಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ। ಸಮುದಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಾ ಕಾಯಸ್ಮಿಂ ವಿಹರತಿ, ವಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಾ ಕಾಯಸ್ಮಿಂ ವಿಹರತಿ, ಸಮುದಯವಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಾ ಕಾಯಸ್ಮಿಂ ವಿಹರತಿ। 'ಅತ್ಥಿ ಕಾಯೋ'ತಿ ವಾ ಪನಸ್ಸ ಸತಿ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಾ ಹೋತಿ ಯಾವದೇವ ಞಾಣಮತ್ತಾಯ ಪಟಿಸ್ಸತಿಮತ್ತಾಯ ಅನಿಸ್ಸಿತೋ ಚ

ವಿಹರತಿ, ನ ಚ ಕಿಞ್ಚಿ ಲೋಕೇ ಉಪಾದಿಯತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ [ಏವಮ್ಪಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)], ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ।

ಆನಾಪಾನಪಬ್ಬಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ।

ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸನಾ ಇರಿಯಾಪಥಪಬ್ಬಂ

೩೭೫. "ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಗಚ್ಛನ್ತೋ ವಾ 'ಗಚ್ಛಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಠಿತೋ ವಾ 'ಠಿತೋಮ್ಹೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ನಿಸಿನ್ನೋ ವಾ 'ನಿಸಿನ್ನೋಮ್ಹೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಸಯಾನೋ ವಾ 'ಸಯಾನೋಮ್ಹೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಯಥಾ ವಾ ಪನಸ್ಸ ಕಾಯೋ ಪಣಿಹಿತೋ ಹೋತಿ, ತಥಾ ತಥಾ ನಂ ಪಜಾನಾತಿ। ಇತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ಅಜ್ಝತ್ತಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ। ಸಮುದಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಾ ಕಾಯಸ್ಮಿಂ ವಿಹರತಿ, ವಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಾ ಕಾಯಸ್ಮಿಂ ವಿಹರತಿ, ಸಮುದಯವಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಾ ಕಾಯಸ್ಮಿಂ ವಿಹರತಿ। 'ಅತ್ಥಿ ಕಾಯೋ'ತಿ ವಾ ಪನಸ್ಸ ಸತಿ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಾ ಹೋತಿ ಯಾವದೇವ ಞಾಣಮತ್ತಾಯ ಪಟಿಸ್ಸತಿಮತ್ತಾಯ ಅನಿಸ್ಸಿತೋ ಚ ವಿಹರತಿ, ನ ಚ ಕಿಞ್ಚಿ ಲೋಕೇ ಉಪಾದಿಯತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ।

ಇರಿಯಾಪಥಪಬ್ಬಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ।

ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸನಾ ಸಮ್ಪಜಾನಪಬ್ಬಂ

೩೭೬. "ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಭಿಕ್ಕನ್ತೇ ಪಟಿಕ್ಕನ್ತೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಆಲೋಕಿತೇ ವಿಲೋಕಿತೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಸಮಿಞ್ಜಿತೇ ಪಸಾರಿತೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಸಙ್ಘಾಟಿಪತ್ತಚೀವರಧಾರಣೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಅಸಿತೇ ಪೀತೇ ಖಾಯಿತೇ ಸಾಯಿತೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಉಚ್ಚಾರಪಸ್ಸಾವಕಮ್ಮೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಗತೇ ಠಿತೇ ನಿಸಿನ್ನೇ ಸುತ್ತೇ ಜಾಗರಿತೇ ಭಾಸಿತೇ ತುಣ್ಹೀಭಾವೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ। ಇತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ...ಪೇ॰... ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ।

ಸಮ್ಪಜಾನಪಬ್ಬಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ।

ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸನಾ ಪಟಿಕೂಲಮನಸಿಕಾರಪಬ್ಬಂ

೩೭೭. "ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಇಮಮೇವ ಕಾಯಂ ಉದ್ಧಂ ಪಾದತಲಾ ಅಧೋ ಕೇಸಮತ್ಥಕಾ ತಚಪರಿಯನ್ತಂ ಪೂರಂ ನಾನಪ್ಪಕಾರಸ್ಸ ಅಸುಚಿನೋ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖತಿ - 'ಅತ್ಥಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಕಾಯೇ ಕೇಸಾ ಲೋಮಾ ನಖಾ ದನ್ತಾ ತಚೋ, ಮಂಸಂ ನ್ಹಾರು ಅಟ್ಠಿ ಅಟ್ಠಿಮಿಞ್ಜಂ ವಕ್ಕಂ, ಹದಯಂ ಯಕನಂ ಕಿಲೋಮಕಂ ಪಿಹಕಂ ಪಪ್ಫಾಸಂ, ಅನ್ತಂ ಅನ್ತಗುಣಂ ಉದರಿಯಂ ಕರೀಸಂ [ಕರೀಸಂ ಮತ್ಥಲುಙ್ಗಂ (ಕ॰)], ಪಿತ್ತಂ ಸೇಮ್ಹಂ ಪುಬ್ಬೋ ಲೋಹಿತಂ ಸೇದೋ ಮೇದೋ, ಅಸ್ಸು ವಸಾ ಖೇಳೋ ಸಿಙ್ಘಾಣಿಕಾ ಲಸಿಕಾ ಮುತ್ತ'ನ್ತಿ।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಭತೋಮುಖಾ ಪುತೋಳಿ [ಮೂತೋಳೀ (ಸ್ಯಾ॰), ಮುತೋಲಿ (ಪೀ॰)] ಪೂರಾ ನಾನಾವಿಹಿತಸ್ಸ ಧಞ್ಞಸ್ಸ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ ಸಾಲೀನಂ ವೀಹೀನಂ ಮುಗ್ಗಾನಂ ಮಾಸಾನಂ ತಿಲಾನಂ ತಣ್ಡುಲಾನಂ। ತಮೇನಂ ಚಕ್ಖುಮಾ ಪುರಿಸೋ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖೇಯ್ಯ - 'ಇಮೇ ಸಾಲೀ, ಇಮೇ ವೀಹೀ ಇಮೇ ಮುಗ್ಗಾ ಇಮೇ ಮಾಸಾ ಇಮೇ ತಿಲಾ ಇಮೇ ತಣ್ಡುಲಾ'ತಿ।

ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಇಮಮೇವ ಕಾಯಂ ಉದ್ಧಂ ಪಾದತಲಾ ಅಧೋ ಕೇಸಮತ್ಥಕಾ ತಚಪರಿಯನ್ತಂ ಪೂರಂ ನಾನಪ್ಪಕಾರಸ್ಸ ಅಸುಚಿನೋ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖತಿ – 'ಅತ್ಥಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಕಾಯೇ ಕೇಸಾ ಲೋಮಾ...ಪೇ॰... ಮುತ್ತ'ನ್ತಿ।

ಇತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ...ಪೇ॰... ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ।

ಪಟಿಕೂಲಮನಸಿಕಾರಪಬ್ಬಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ।

ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸನಾ ಧಾತುಮನಸಿಕಾರಪಬ್ಬಂ

೩೭೮. "ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಇಮಮೇವ ಕಾಯಂ ಯಥಾಠಿತಂ ಯಥಾಪಣಿಹಿತಂ ಧಾತುಸೋ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖತಿ – 'ಅತ್ಥಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಕಾಯೇ ಪಥವೀಧಾತು ಆಪೋಧಾತು ತೇಜೋಧಾತು ವಾಯೋಧಾತೂ'ತಿ।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಕ್ಖೋ ಗೋಘಾತಕೋ ವಾ ಗೋಘಾತಕನ್ತೇವಾಸೀ ವಾ ಗಾವಿಂ ವಧಿತ್ವಾ ಚತುಮಹಾಪಥೇ ಬಿಲಸೋ ವಿಭಜಿತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನೋ ಅಸ್ಸ, ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಇಮಮೇವ ಕಾಯಂ ಯಥಾಠಿತಂ ಯಥಾಪಣಿಹಿತಂ ಧಾತುಸೋ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖತಿ – 'ಅತ್ಥಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಕಾಯೇ ಪಥವೀಧಾತು ಆಪೋಧಾತು ತೇಜೋಧಾತು ವಾಯೋಧಾತೂ'ತಿ।

"ಇತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ...ಪೇ॰... ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ।

ಧಾತುಮನಸಿಕಾರಪಬ್ಬಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ।

ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸನಾ ನವಸಿವಥಿಕಪಬ್ಬಂ

೩೭೯. "ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಸರೀರಂ ಸಿವಥಿಕಾಯ ಛಡ್ಡಿತಂ ಏಕಾಹಮತಂ ವಾ ದ್ವೀಹಮತಂ ವಾ ತೀಹಮತಂ ವಾ ಉದ್ಧುಮಾತಕಂ ವಿನೀಲಕಂ ವಿಪುಬ್ಬಕಜಾತಂ। ಸೋ ಇಮಮೇವ ಕಾಯಂ ಉಪಸಂಹರತಿ – 'ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಕಾಯೋ ಏವಂಧಮ್ಮೋ ಏವಂಭಾವೀ ಏವಂಅನತೀತೋ'ತಿ।

"ಇತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ...ಪೇ॰... ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಸರೀರಂ ಸಿವಥಿಕಾಯ ಛಡ್ಡಿತಂ ಕಾಕೇಹಿ ವಾ ಖಜ್ಜಮಾನಂ ಕುಲಲೇಹಿ ವಾ ಖಜ್ಜಮಾನಂ ಗಿಜ್ಝೇಹಿ ವಾ ಖಜ್ಜಮಾನಂ ಕಙ್ಕೇಹಿ ವಾ ಖಜ್ಜಮಾನಂ ಸುನಖೇಹಿ ವಾ ಖಜ್ಜಮಾನಂ ಬ್ಯಗ್ಘೇಹಿ ವಾ ಖಜ್ಜಮಾನಂ ದೀಪೀಹಿ ವಾ ಖಜ್ಜಮಾನಂ ಸಿಙ್ಗಾಲೇಹಿ ವಾ [ಗಿಜ್ಝೇಹಿ ವಾ ಖಜ್ಜಮಾನಂ, ಸುವಾನೇಹಿ ವಾ ಖಜ್ಜಮಾನಂ, ಸಿಗಾಲೇಹಿ ವಾ ಖಜ್ಜಮಾನಂ, (ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ಖಜ್ಜಮಾನಂ ವಿವಿಧೇಹಿ ವಾ ಪಾಣಕಜಾತೇಹಿ ಖಜ್ಜಮಾನಂ। ಸೋ ಇಮಮೇವ ಕಾಯಂ ಉಪಸಂಹರತಿ – 'ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಕಾಯೋ ಏವಂಧಮ್ಮೋ ಏವಂಭಾವೀ ಏವಂಅನತೀತೋ'ತಿ।

"ಇತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ...ಪೇ॰... ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಸರೀರಂ ಸಿವಥಿಕಾಯ ಛಡ್ಡಿತಂ ಅಟ್ಠಿಕಸಙ್ಖಲಿಕಂ ಸಮಂಸಲೋಹಿತಂ ನ್ಹಾರುಸಮ್ಬನ್ಧಂ...ಪೇ॰... ಅಟ್ಠಿಕಸಙ್ಖಲಿಕಂ ನಿಮಂಸಲೋಹಿತಮಕ್ಖಿತಂ ನ್ಹಾರುಸಮ್ಬನ್ಧಂ...ಪೇ॰... ಅಟ್ಠಿಕಸಙ್ಖಲಿಕಂ ಅಪಗತಮಂಸಲೋಹಿತಂ ನ್ಹಾರುಸಮ್ಬನ್ಧಂ...ಪೇ॰... ಅಟ್ಠಿಕಾನಿ ಅಪಗತಸಮ್ಬನ್ಧಾನಿ [ಅಪಗತನ್ಹಾರುಸಮ್ಬನ್ಧಾನಿ (ಸ್ಯಾ॰)] ದಿಸಾ

ವಿದಿಸಾ ವಿಕ್ಖಿತ್ತಾನಿ, ಅಞ್ಞೇನ ಹತ್ಥಟ್ಠಿಕಂ ಅಞ್ಞೇನ ಪಾದಟ್ಠಿಕಂ ಅಞ್ಞೇನ ಗೋಪ್ಫಕಟ್ಠಿಕಂ ["ಅಞ್ಞೇನ ಗೋಪ್ಫಕಟ್ಠಿಕ"ನ್ತಿ ಇದಂ ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰ ಪೋತ್ಥಕೇಸು ನತ್ಥಿ] ಅಞ್ಞೇನ ಜಙ್ಘಟ್ಠಿಕಂ ಅಞ್ಞೇನ ಊರುಟ್ಠಿಕಂ ಅಞ್ಞೇನ ಕಟಿಟ್ಠಿಕಂ [ಅಞ್ಞೇನ ಕಟಟ್ಠಿಕಂ ಅಞ್ಞೇನ ಪಿಟ್ಠಟ್ಠಿಕಂ ಅಞ್ಞೇನ ಕಣ್ಡಕಟ್ಠಿಕಂ ಅಞ್ಞೇನ ಫಾಸುಕಟ್ಠಿಕಂ ಅಞ್ಞೇನ ಉರಟ್ಠಿಕಂ ಅಞ್ಞೇನ ಅಂಸಟ್ಠಿಕಂ ಅಞ್ಞೇನ ಬಾಹುಟ್ಠಿಕಂ (ಸ್ಯಾ॰)] ಅಞ್ಞೇನ ಫಾಸುಕಟ್ಠಿಕಂ ಅಞ್ಞೇನ ಪಿಟ್ಠಿಟ್ಠಿಕಂ ಅಞ್ಞೇನ ಖನ್ಧಟ್ಠಿಕಂ [ಅಞ್ಞೇನ ಕಟಟ್ಠಿಕಂ ಅಞ್ಞೇನ ಪಿಟ್ಠಟ್ಠಿಕಂ ಅಞ್ಞೇನ ಕಣ್ಡಕಟ್ಠಿಕಂ ಅಞ್ಞೇನ ಫಾಸುಕಟ್ಠಿಕಂ ಅಞ್ಞೇನ ಉರಟ್ಠಿಕಂ ಅಞ್ಞೇನ ಅಂಸಟ್ಠಿಕಂ ಅಞ್ಞೇನ ಬಾಹುಟ್ಠಿಕಂ (ಸ್ಯಾ॰)] ಅಞ್ಞೇನ ಗೀವಟ್ಠಿಕಂ ಅಞ್ಞೇನ ಹನುಕಟ್ಠಿಕಂ ಅಞ್ಞೇನ ದನ್ತಟ್ಠಿಕಂ ಅಞ್ಞೇನ ಸೀಸಕಟಾಹಂ। ಸೋ ಇಮಮೇವ ಕಾಯಂ ಉಪಸಂಹರತಿ - 'ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಕಾಯೋ ಏವಂಧಮ್ಮೋ ಏವಂಭಾವೀ ಏವಂಅನತೀತೋ'ತಿ।

"ಇತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ...ಪೇ॰... ವಿಹರತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಸರೀರಂ ಸಿವಥಿಕಾಯ ಛಡ್ಡಿತಂ ಅಟ್ಠಿಕಾನಿ ಸೇತಾನಿ ಸಙ್ಖವಣ್ಣಪಟಿಭಾಗಾನಿ...ಪೇ॰... ಅಟ್ಠಿಕಾನಿ ಪುಞ್ಜಕಿತಾನಿ ತೇರೋವಸ್ಸಿಕಾನಿ ...ಪೇ॰... ಅಟ್ಠಿಕಾನಿ ಪೂತೀನಿ ಚುಣ್ಣಕಜಾತಾನಿ। ಸೋ ಇಮಮೇವ ಕಾಯಂ ಉಪಸಂಹರತಿ - 'ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಕಾಯೋ ಏವಂಧಮ್ಮೋ ಏವಂಭಾವೀ ಏವಂಅನತೀತೋ'ತಿ। ಇತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ಅಜ್ಝತ್ತಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ। ಸಮುದಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಾ ಕಾಯಸ್ಮಿಂ ವಿಹರತಿ, ವಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಾ ಕಾಯಸ್ಮಿಂ ವಿಹರತಿ, ಸಮುದಯವಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಾ ಕಾಯಸ್ಮಿಂ ವಿಹರತಿ। 'ಅತ್ಥಿ ಕಾಯೋ'ತಿ ವಾ ಪನಸ್ಸ ಸತಿ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಾ ಹೋತಿ ಯಾವದೇವ ಞಾಣಮತ್ತಾಯ ಪಟಿಸ್ಸತಿಮತ್ತಾಯ ಅನಿಸ್ಸಿತೋ ಚ ವಿಹರತಿ, ನ ಚ ಕಿಞ್ಚಿ ಲೋಕೇ ಉಪಾದಿಯತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ।

ನವಸಿವಥಿಕಪಬ್ಬಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ।

ಚುದ್ದಸ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ವೇದನಾನುಪಸ್ಸನಾ

೩೮೦. "ಕಥಞ್ಚ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವೇದನಾಸು ವೇದನಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸುಖಂ ವಾ ವೇದನಂ ವೇದಯಮಾನೋ 'ಸುಖಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ । ದುಕ್ಖಂ ವಾ ವೇದನಂ ವೇದಯಮಾನೋ 'ದುಕ್ಖಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ವೇದನಂ ವೇದಯಮಾನೋ 'ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಸಾಮಿಸಂ ವಾ ಸುಖಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಮಾನೋ 'ಸಾಮಿಸಂ ಸುಖಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ನಿರಾಮಿಸಂ ವಾ ಸುಖಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಮಾನೋ 'ನಿರಾಮಿಸಂ ಸುಖಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಸಾಮಿಸಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಮಾನೋ 'ಸಾಮಿಸಂ ದುಕ್ಖಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ನಿರಾಮಿಸಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಮಾನೋ 'ನಿರಾಮಿಸಂ ದುಕ್ಖಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಸಾಮಿಸಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಮಾನೋ 'ಸಾಮಿಸಂ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ನಿರಾಮಿಸಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಮಾನೋ 'ನಿರಾಮಿಸಂ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಇತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ವೇದನಾಸು ವೇದನಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ವೇದನಾಸು ವೇದನಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ಅಜ್ಝತ್ತಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ವೇದನಾಸು ವೇದನಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ। ಸಮುದಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಾ ವೇದನಾಸು ವಿಹರತಿ, ವಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಾ ವೇದನಾಸು ವಿಹರತಿ, ಸಮುದಯವಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಾ ವೇದನಾಸು ವಿಹರತಿ। 'ಅತ್ಥಿ ವೇದನಾ'ತಿ ವಾ ಪನಸ್ಸ ಸತಿ

ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಾ ಹೋತಿ ಯಾವದೇವ ಞಾಣಮತ್ತಾಯ ಪಟಿಸ್ಸತಿಮತ್ತಾಯ ಅನಿಸ್ಸಿತೋ ಚ ವಿಹರತಿ, ನ ಚ ಕಿಞ್ಚಿ ಲೋಕೇ ಉಪಾದಿಯತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವೇದನಾಸು ವೇದನಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ।

ವೇದನಾನುಪಸ್ಸನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಚಿತ್ತಾನುಪಸ್ಸನಾ

೩೮೧. "ಕಥಞ್ಚ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚಿತ್ತೇ ಚಿತ್ತಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸರಾಗಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ 'ಸರಾಗಂ ಚಿತ್ತ'ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ವೀತರಾಗಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ 'ವೀತರಾಗಂ ಚಿತ್ತ'ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಸದೋಸಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ 'ಸದೋಸಂ ಚಿತ್ತ'ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ವೀತದೋಸಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ 'ವೀತದೋಸಂ ಚಿತ್ತ'ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಸಮೋಹಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ 'ಸಮೋಹಂ ಚಿತ್ತ'ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ವೀತಮೋಹಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ 'ವೀತಮೋಹಂ ಚಿತ್ತ'ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಸಙ್ಖಿತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ 'ಸಙ್ಖಿತ್ತಂ ಚಿತ್ತ'ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ವಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ 'ವಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ಚಿತ್ತ'ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಮಹಗ್ಗತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ 'ಮಹಗ್ಗತಂ ಚಿತ್ತ'ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಅಮಹಗ್ಗತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ 'ಅಮಹಗ್ಗತಂ ಚಿತ್ತ'ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಸಉತ್ತರಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ 'ಸಉತ್ತರಂ ಚಿತ್ತ'ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಅನುತ್ತರಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ 'ಅನುತ್ತರಂ ಚಿತ್ತ'ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಸಮಾಹಿತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ 'ಸಮಾಹಿತಂ ಚಿತ್ತ'ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಅಸಮಾಹಿತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ 'ಅಸಮಾಹಿತಂ ಚಿತ್ತ'ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ವಿಮುತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ 'ವಿಮುತ್ತಂ ಚಿತ್ತ'ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಅವಿಮುತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ 'ಅವಿಮುತ್ತಂ ಚಿತ್ತ'ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಇತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತೇ ಚಿತ್ತಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಚಿತ್ತೇ ಚಿತ್ತಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ಅಜ್ಝತ್ತಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಚಿತ್ತೇ ಚಿತ್ತಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ। ಸಮುದಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಾ ಚಿತ್ತಸ್ಮಿಂ ವಿಹರತಿ, ವಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಾ ಚಿತ್ತಸ್ಮಿಂ ವಿಹರತಿ, ಸಮುದಯವಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಾ ಚಿತ್ತಸ್ಮಿಂ ವಿಹರತಿ, 'ಅತ್ಥಿ ಚಿತ್ತ'ನ್ತಿ ವಾ ಪನಸ್ಸ ಸತಿ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಾ ಹೋತಿ ಯಾವದೇವ ಞಾಣಮತ್ತಾಯ ಪಟಿಸ್ಸತಿಮತ್ತಾಯ ಅನಿಸ್ಸಿತೋ ಚ ವಿಹರತಿ, ನ ಚ ಕಿಞ್ಚಿ ಲೋಕೇ ಉಪಾದಿಯತಿ । ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚಿತ್ತೇ ಚಿತ್ತಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ।

ಚಿತ್ತಾನುಪಸ್ಸನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸನಾ ನೀವರಣಪಬ್ಬಂ

೩೮೨. "ಕಥಞ್ಚ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಪಞ್ಚಸು ನೀವರಣೇಸು। ಕಥಞ್ಚ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಪಞ್ಚಸು ನೀವರಣೇಸು?

"ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದಂ 'ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದೋ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಅಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದಂ 'ನತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದೋ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೋ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದಸ್ಸ ಪಹಾನಂ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಪಹೀನಸ್ಸ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದಸ್ಸ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದೋ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ।

"ಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಬ್ಯಾಪಾದಂ 'ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಬ್ಯಾಪಾದೋ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಅಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಬ್ಯಾಪಾದಂ 'ನತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಬ್ಯಾಪಾದೋ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಬ್ಯಾಪಾದಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೋ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಬ್ಯಾಪಾದಸ್ಸ ಪಹಾನಂ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಪಹೀನಸ್ಸ ಬ್ಯಾಪಾದಸ್ಸ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದೋ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ।

“ಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಥಿನಮಿದ್ಧಂ ‘ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಥಿನಮಿದ್ಧ’ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಅಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಥಿನಮಿದ್ಧಂ ‘ನತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಥಿನಮಿದ್ಧ’ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಥಿನಮಿದ್ಧಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೋ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಥಿನಮಿದ್ಧಸ್ಸ ಪಹಾನಂ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಪಹೀನಸ್ಸ ಥಿನಮಿದ್ಧಸ್ಸ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದೋ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ।

“ಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ‘ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚ’ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಅಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ‘ನತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚ’ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೋ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಸ್ಸ ಪಹಾನಂ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಪಹೀನಸ್ಸ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಸ್ಸ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದೋ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ।

“ಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಂ ‘ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಅಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಂ ‘ನತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಅನುಪ್ಪನ್ನಾಯ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಯ ಉಪ್ಪಾದೋ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಾಯ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಯ ಪಹಾನಂ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಪಹೀನಾಯ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಯ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದೋ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ।

“ಇತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ಅಜ್ಝತ್ತಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಸಮುದಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಾ ಧಮ್ಮೇಸು ವಿಹರತಿ, ವಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಾ ಧಮ್ಮೇಸು ವಿಹರತಿ, ಸಮುದಯವಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಾ ಧಮ್ಮೇಸು ವಿಹರತಿ ‘ಅತ್ಥಿ ಧಮ್ಮಾ’ತಿ ವಾ ಪನಸ್ಸ ಸತಿ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಾ ಹೋತಿ ಯಾವದೇವ ಞಾಣಮತ್ತಾಯ ಪಟಿಸ್ಸತಿಮತ್ತಾಯ ಅನಿಸ್ಸಿತೋ ಚ ವಿಹರತಿ, ನ ಚ ಕಿಞ್ಚಿ ಲೋಕೇ ಉಪಾದಿಯತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಪಞ್ಚಸು ನೀವರಣೇಸು।

ನೀವರಣಪಬ್ಬಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ।

ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸನಾ ಖನ್ಧಪಬ್ಬಂ

೩೮೩. “ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಪಞ್ಚಸು ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇಸು। ಕಥಞ್ಚ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಪಞ್ಚಸು ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇಸು? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು – ‘ಇತಿ ರೂಪಂ, ಇತಿ ರೂಪಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ, ಇತಿ ರೂಪಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ; ಇತಿ ವೇದನಾ, ಇತಿ ವೇದನಾಯ ಸಮುದಯೋ, ಇತಿ ವೇದನಾಯ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ; ಇತಿ ಸಞ್ಞಾ, ಇತಿ ಸಞ್ಞಾಯ ಸಮುದಯೋ, ಇತಿ ಸಞ್ಞಾಯ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ; ಇತಿ ಸಙ್ಖಾರಾ, ಇತಿ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಸಮುದಯೋ, ಇತಿ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ, ಇತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಇತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ, ಇತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ’ತಿ, ಇತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ಅಜ್ಝತ್ತಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ। ಸಮುದಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಾ ಧಮ್ಮೇಸು ವಿಹರತಿ, ವಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಾ ಧಮ್ಮೇಸು ವಿಹರತಿ, ಸಮುದಯವಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಾ ಧಮ್ಮೇಸು ವಿಹರತಿ। ‘ಅತ್ಥಿ ಧಮ್ಮಾ’ತಿ ವಾ ಪನಸ್ಸ ಸತಿ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಾ ಹೋತಿ ಯಾವದೇವ ಞಾಣಮತ್ತಾಯ ಪಟಿಸ್ಸತಿಮತ್ತಾಯ, ಅನಿಸ್ಸಿತೋ ಚ ವಿಹರತಿ, ನ ಚ ಕಿಞ್ಚಿ ಲೋಕೇ ಉಪಾದಿಯತಿ । ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಪಞ್ಚಸು ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇಸು।

ಖನ್ಧಪಬ್ಬಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ।

ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸನಾ ಆಯತನಪಬ್ಬಂ

೩೮೪. "ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಛಸು ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಬಾಹಿರೇಸು ಆಯತನೇಸು। ಕಥಞ್ಚ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಛಸು ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಬಾಹಿರೇಸು ಆಯತನೇಸು?

"ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚಕ್ಖುಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ರೂಪೇ ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಞ್ಚ ತದುಭಯಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸಂಯೋಜನಂ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಸಂಯೋಜನಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೋ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಸಂಯೋಜನಸ್ಸ ಪಹಾನಂ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಪಹೀನಸ್ಸ ಸಂಯೋಜನಸ್ಸ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದೋ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ।

"ಸೋತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಸದ್ದೇ ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಞ್ಚ ತದುಭಯಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸಂಯೋಜನಂ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಸಂಯೋಜನಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೋ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಸಂಯೋಜನಸ್ಸ ಪಹಾನಂ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಪಹೀನಸ್ಸ ಸಂಯೋಜನಸ್ಸ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದೋ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ।

"ಘಾನಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಗನ್ಧೇ ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಞ್ಚ ತದುಭಯಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸಂಯೋಜನಂ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಸಂಯೋಜನಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೋ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಸಂಯೋಜನಸ್ಸ ಪಹಾನಂ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಪಹೀನಸ್ಸ ಸಂಯೋಜನಸ್ಸ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದೋ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ।

"ಜಿವ್ಹಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ರಸೇ ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಞ್ಚ ತದುಭಯಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸಂಯೋಜನಂ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಸಂಯೋಜನಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೋ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ , ಯಥಾ ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಸಂಯೋಜನಸ್ಸ ಪಹಾನಂ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಪಹೀನಸ್ಸ ಸಂಯೋಜನಸ್ಸ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದೋ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ।

"ಕಾಯಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇ ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಞ್ಚ ತದುಭಯಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸಂಯೋಜನಂ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಸಂಯೋಜನಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೋ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಸಂಯೋಜನಸ್ಸ ಪಹಾನಂ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಪಹೀನಸ್ಸ ಸಂಯೋಜನಸ್ಸ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದೋ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ।

"ಮನಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಧಮ್ಮೇ ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಞ್ಚ ತದುಭಯಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸಂಯೋಜನಂ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಸಂಯೋಜನಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೋ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಸಂಯೋಜನಸ್ಸ ಪಹಾನಂ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಪಹೀನಸ್ಸ ಸಂಯೋಜನಸ್ಸ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದೋ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ।

"ಇತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ಅಜ್ಝತ್ತಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ। ಸಮುದಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಾ ಧಮ್ಮೇಸು ವಿಹರತಿ, ವಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಾ ಧಮ್ಮೇಸು ವಿಹರತಿ, ಸಮುದಯವಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಾ ಧಮ್ಮೇಸು ವಿಹರತಿ। 'ಅತ್ಥಿ ಧಮ್ಮಾ'ತಿ ವಾ ಪನಸ್ಸ ಸತಿ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಾ ಹೋತಿ ಯಾವದೇವ ಞಾಣಮತ್ತಾಯ ಪಟಿಸ್ಸತಿಮತ್ತಾಯ, ಅನಿಸ್ಸಿತೋ ಚ ವಿಹರತಿ, ನ ಚ ಕಿಞ್ಚಿ ಲೋಕೇ ಉಪಾದಿಯತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಛಸು ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಬಾಹಿರೇಸು ಆಯತನೇಸು।

ಆಯತನಪಬ್ಬಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ।

ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸನಾ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಪಬ್ಬಂ

೩೮೫. “ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಸತ್ತಸು ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇಸು। ಕಥಞ್ಚ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಸತ್ತಸು ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇಸು? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ‘ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಅಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ‘ನತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೋ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರೀ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ।

“ಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ‘ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಅಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ‘ನತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೋ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರೀ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ।

“ಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವೀರಿಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ‘ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವೀರಿಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಅಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವೀರಿಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ‘ನತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವೀರಿಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವೀರಿಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೋ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವೀರಿಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರೀ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ।

“ಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ‘ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಅಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ‘ನತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೋ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರೀ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ।

“ಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಪಸ್ಸದ್ಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ‘ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಪಸ್ಸದ್ಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಅಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಪಸ್ಸದ್ಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ‘ನತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಪಸ್ಸದ್ಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಪಸ್ಸದ್ಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೋ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಪಸ್ಸದ್ಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರೀ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ।

“ಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ‘ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಅಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ‘ನತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೋ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರೀ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ।

“ಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ‘ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ , ಅಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ‘ನತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೋ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರೀ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ।

“ಇತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ಅಜ್ಝತ್ತಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ। ಸಮುದಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಾ ಧಮ್ಮೇಸು ವಿಹರತಿ, ವಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಾ

ಧಮ್ಮೇಸು ವಿಹರತಿ, ಸಮುದಯವಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಾ ಧಮ್ಮೇಸು ವಿಹರತಿ ‘ಅತ್ಥಿ ಧಮ್ಮಾ’ತಿ ವಾ ಪನಸ್ಸ ಸತಿ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಾ ಹೋತಿ ಯಾವದೇವ ಞಾಣಮತ್ತಾಯ ಪಟಿಸ್ಸತಿಮತ್ತಾಯ ಅನಿಸ್ಸಿತೋ ಚ ವಿಹರತಿ, ನ ಚ ಕಿಞ್ಚಿ ಲೋಕೇ ಉಪಾದಿಯತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಸತ್ತಸು ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇಸು।

ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಪಬ್ಬಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ। [ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಪಬ್ಬಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ, ಪಠಮಭಾಣವಾರಂ (ಸ್ಯಾ॰)]

ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸನಾ ಸಚ್ಚಪಬ್ಬಂ

೩೮೬. “ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಚತೂಸು ಅರಿಯಸಚ್ಚೇಸು। ಕಥಞ್ಚ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಚತೂಸು ಅರಿಯಸಚ್ಚೇಸು? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖಸಮುದಯೋ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ।

ಪಠಮಭಾಣವಾರೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

ದುಕ್ಖಸಚ್ಚನಿದ್ದೇಸೋ

೩೮೭. “ಕತಮಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ? ಜಾತಿಪಿ ದುಕ್ಖಾ, ಜರಾಪಿ ದುಕ್ಖಾ, ಮರಣಮ್ಪಿ ದುಕ್ಖಂ, ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾಪಿ ದುಕ್ಖಾ, ಅಪ್ಪಿಯೇಹಿ ಸಮ್ಪಯೋಗೋಪಿ ದುಕ್ಖೋ, ಪಿಯೇಹಿ ವಿಪ್ಪಯೋಗೋಪಿ ದುಕ್ಖೋ [ಅಪ್ಪಿಯೇಹಿ…ಪೇ॰… ವಿಪ್ಪಯೋಗೋ ದುಕ್ಖೋತಿಪಾಠೋ ಚೇವ ತಂನಿದ್ದೇಸೋ ಚ ಕತ್ಥಚಿ ನ ದಿಸ್ಸತಿ, ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂಪಿ ತಂಸಂವಣ್ಣನಾ ನತ್ಥಿ], ಯಮ್ಪಿಚ್ಛಂ ನ ಲಭತಿ ತಮ್ಪಿ ದುಕ್ಖಂ, **ಸಙ್ಖಿತ್ತೇನ ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ** [ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾಪಿ (ಕ॰)] **ದುಕ್ಖಾ**।

೩೮೮. “ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜಾತಿ? ಯಾ ತೇಸಂ ತೇಸಂ ಸತ್ತಾನಂ ತಮ್ಹಿ ತಮ್ಹಿ ಸತ್ತನಿಕಾಯೇ ಜಾತಿ ಸಞ್ಜಾತಿ ಓಕ್ಕನ್ತಿ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿ ಖನ್ಧಾನಂ ಪಾತುಭಾವೋ ಆಯತನಾನಂ ಪಟಿಲಾಭೋ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜಾತಿ।

೩೮೯. “ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜರಾ? ಯಾ ತೇಸಂ ತೇಸಂ ಸತ್ತಾನಂ ತಮ್ಹಿ ತಮ್ಹಿ ಸತ್ತನಿಕಾಯೇ ಜರಾ ಜೀರಣತಾ ಖಣ್ಡಿಚ್ಚಂ ಪಾಲಿಚ್ಚಂ ವಲಿತ್ತಚತಾ ಆಯುನೋ ಸಂಹಾನಿ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಪರಿಪಾಕೋ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜರಾ।

೩೯೦. “ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮರಣಂ? ಯಂ [ಅಟ್ಠಕಥಾ ಓಲೋಕೇತಬ್ಬಾ] ತೇಸಂ ತೇಸಂ ಸತ್ತಾನಂ ತಮ್ಹಾ ತಮ್ಹಾ ಸತ್ತನಿಕಾಯಾ ಚುತಿ ಚವನತಾ ಭೇದೋ ಅನ್ತರಧಾನಂ ಮಚ್ಚು ಮರಣಂ ಕಾಲಕಿರಿಯಾ ಖನ್ಧಾನಂ ಭೇದೋ ಕಳೇವರಸ್ಸ ನಿಕ್ಖೇಪೋ ಜೀವಿತಿನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸುಪಚ್ಛೇದೋ, ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮರಣಂ।

೩೯೧. “ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೋಕೋ? ಯೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಞ್ಞತರಞ್ಞತರೇನ ಬ್ಯಸನೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಸ್ಸ ಅಞ್ಞತರಞ್ಞತರೇನ ದುಕ್ಖಧಮ್ಮೇನ ಫುಟ್ಠಸ್ಸ ಸೋಕೋ ಸೋಚನಾ ಸೋಚಿತತ್ತಂ ಅನ್ತೋಸೋಕೋ ಅನ್ತೋಪರಿಸೋಕೋ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೋಕೋ।

೩೯೨. “ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿದೇವೋ? ಯೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಞ್ಞತರಞ್ಞತರೇನ ಬ್ಯಸನೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಸ್ಸ ಅಞ್ಞತರಞ್ಞತರೇನ ದುಕ್ಖಧಮ್ಮೇನ ಫುಟ್ಠಸ್ಸ ಆದೇವೋ ಪರಿದೇವೋ ಆದೇವನಾ ಪರಿದೇವನಾ ಆದೇವಿತತ್ತಂ ಪರಿದೇವಿತತ್ತಂ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ ಪರಿದೇವೋ।

೩೯೩. “ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಂ? ಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಯಿಕಂ ದುಕ್ಖಂ ಕಾಯಿಕಂ ಅಸಾತಂ ಕಾಯಸಮ್ಫಸ್ಸಜಂ ದುಕ್ಖಂ ಅಸಾತಂ ವೇದಯಿತಂ, ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಂ।

೩೯೪. “ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೋಮನಸ್ಸಂ? ಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚೇತಸಿಕಂ ದುಕ್ಖಂ ಚೇತಸಿಕಂ ಅಸಾತಂ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಜಂ ದುಕ್ಖಂ ಅಸಾತಂ ವೇದಯಿತಂ, ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೋಮನಸ್ಸಂ।

೩೯೫. “ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಾಯಾಸೋ? ಯೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಞ್ಞತರಞ್ಞತರೇನ ಬ್ಯಸನೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಸ್ಸ ಅಞ್ಞತರಞ್ಞತರೇನ ದುಕ್ಖಧಮ್ಮೇನ ಫುಟ್ಠಸ್ಸ ಆಯಾಸೋ ಉಪಾಯಾಸೋ ಆಯಾಸಿತತ್ತಂ ಉಪಾಯಾಸಿತತ್ತಂ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಾಯಾಸೋ।

೩೯೬. “ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪಿಯೇಹಿ ಸಮ್ಪಯೋಗೋ ದುಕ್ಖೋ? ಇಧ ಯಸ್ಸ ತೇ ಹೋನ್ತಿ ಅನಿಟ್ಠಾ ಅಕನ್ತಾ ಅಮನಾಪಾ ರೂಪಾ ಸದ್ದಾ ಗನ್ಧಾ ರಸಾ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ ಧಮ್ಮಾ, ಯೇ ವಾ ಪನಸ್ಸ ತೇ ಹೋನ್ತಿ ಅನತ್ಥಕಾಮಾ ಅಹಿತಕಾಮಾ ಅಫಾಸುಕಕಾಮಾ ಅಯೋಗಕ್ಖೇಮಕಾಮಾ, ಯಾ ತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಙ್ಗತಿ ಸಮಾಗಮೋ ಸಮೋಧಾನಂ ಮಿಸ್ಸೀಭಾವೋ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪಿಯೇಹಿ ಸಮ್ಪಯೋಗೋ ದುಕ್ಖೋ।

೩೯೭. “ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಿಯೇಹಿ ವಿಪ್ಪಯೋಗೋ ದುಕ್ಖೋ? ಇಧ ಯಸ್ಸ ತೇ ಹೋನ್ತಿ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ರೂಪಾ ಸದ್ದಾ ಗನ್ಧಾ ರಸಾ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ ಧಮ್ಮಾ, ಯೇ ವಾ ಪನಸ್ಸ ತೇ ಹೋನ್ತಿ ಅತ್ಥಕಾಮಾ ಹಿತಕಾಮಾ ಫಾಸುಕಕಾಮಾ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಕಾಮಾ ಮಾತಾ ವಾ ಪಿತಾ ವಾ ಭಾತಾ ವಾ ಭಗಿನೀ ವಾ ಮಿತ್ತಾ ವಾ ಅಮಚ್ಚಾ ವಾ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತಾ ವಾ, ಯಾ ತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಅಸಙ್ಗತಿ ಅಸಮಾಗಮೋ ಅಸಮೋಧಾನಂ ಅಮಿಸ್ಸೀಭಾವೋ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಿಯೇಹಿ ವಿಪ್ಪಯೋಗೋ ದುಕ್ಖೋ।

೩೯೮. “ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಮ್ಪಿಚ್ಛಂ ನ ಲಭತಿ ತಮ್ಪಿ ದುಕ್ಖಂ? ಜಾತಿಧಮ್ಮಾನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾನಂ ಏವಂ ಇಚ್ಛಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ – ‘ಅಹೋ ವತ ಮಯಂ ನ ಜಾತಿಧಮ್ಮಾ ಅಸ್ಸಾಮ, ನ ಚ ವತ ನೋ ಜಾತಿ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾ’ತಿ। ನ ಖೋ ಪನೇತಂ ಇಚ್ಛಾಯ ಪತ್ತಬ್ಬಂ, ಇದಮ್ಪಿ ಯಮ್ಪಿಚ್ಛಂ ನ ಲಭತಿ ತಮ್ಪಿ ದುಕ್ಖಂ। ಜರಾಧಮ್ಮಾನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾನಂ ಏವಂ ಇಚ್ಛಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ – ‘ಅಹೋ ವತ ಮಯಂ ನ ಜರಾಧಮ್ಮಾ ಅಸ್ಸಾಮ, ನ ಚ ವತ ನೋ ಜರಾ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾ’ತಿ। ನ ಖೋ ಪನೇತಂ ಇಚ್ಛಾಯ ಪತ್ತಬ್ಬಂ, ಇದಮ್ಪಿ ಯಮ್ಪಿಚ್ಛಂ ನ ಲಭತಿ ತಮ್ಪಿ ದುಕ್ಖಂ। ಬ್ಯಾಧಿಧಮ್ಮಾನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾನಂ ಏವಂ ಇಚ್ಛಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ‘ಅಹೋ ವತ ಮಯಂ ನ ಬ್ಯಾಧಿಧಮ್ಮಾ ಅಸ್ಸಾಮ, ನ ಚ ವತ ನೋ ಬ್ಯಾಧಿ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾ’ತಿ। ನ ಖೋ ಪನೇತಂ ಇಚ್ಛಾಯ ಪತ್ತಬ್ಬಂ, ಇದಮ್ಪಿ ಯಮ್ಪಿಚ್ಛಂ ನ ಲಭತಿ ತಮ್ಪಿ ದುಕ್ಖಂ। ಮರಣಧಮ್ಮಾನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾನಂ ಏವಂ ಇಚ್ಛಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ‘ಅಹೋ ವತ ಮಯಂ ನ ಮರಣಧಮ್ಮಾ ಅಸ್ಸಾಮ, ನ ಚ ವತ ನೋ ಮರಣಂ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾ’ತಿ। ನ ಖೋ ಪನೇತಂ ಇಚ್ಛಾಯ ಪತ್ತಬ್ಬಂ, ಇದಮ್ಪಿ ಯಮ್ಪಿಚ್ಛಂ ನ ಲಭತಿ ತಮ್ಪಿ ದುಕ್ಖಂ। ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಧಮ್ಮಾನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾನಂ ಏವಂ ಇಚ್ಛಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ‘ಅಹೋ ವತ ಮಯಂ ನ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಧಮ್ಮಾ ಅಸ್ಸಾಮ, ನ ಚ ವತ ನೋ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಧಮ್ಮಾ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯು’ನ್ತಿ। ನ ಖೋ ಪನೇತಂ ಇಚ್ಛಾಯ ಪತ್ತಬ್ಬಂ, ಇದಮ್ಪಿ ಯಮ್ಪಿಚ್ಛಂ ನ ಲಭತಿ ತಮ್ಪಿ ದುಕ್ಖಂ।

೩೯೯. “ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಙ್ಖಿತ್ತೇನ ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ ದುಕ್ಖಾ? ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ – ರೂಪುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ವೇದನುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ಸಞ್ಞುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ಸಙ್ಖಾರುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ವಿಞ್ಞಾಣುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ। ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಙ್ಖಿತ್ತೇನ ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ ದುಕ್ಖಾ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ।

ಸಮುದಯಸಚ್ಚನಿದ್ದೇಸೋ

೪೦೦. “ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಸಮುದಯಂ [ದುಕ್ಖಸಮುದಯೋ (ಸ್ಯಾ॰)] ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ? ಯಾಯಂ ತಣ್ಹಾ ಪೋನೋಬ್ಭವಿಕಾ [ಪೋನೋಭವಿಕಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ನನ್ದೀರಾಗಸಹಗತಾ [ನನ್ದಿರಾಗಸಹಗತಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ತತ್ರತತ್ರಾಭಿನನ್ದಿನೀ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಕಾಮತಣ್ಹಾ ಭವತಣ್ಹಾ ವಿಭವತಣ್ಹಾ।

“ಸಾ ಖೋ ಪನೇಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಣ್ಹಾ ಕತ್ಥ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಕತ್ಥ ನಿವಿಸಮಾನಾ ನಿವಿಸತಿ? ಯಂ ಲೋಕೇ ಪಿಯರೂಪಂ ಸಾತರೂಪಂ, ಏತ್ಥೇಸಾ ತಣ್ಹಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಏತ್ಥ ನಿವಿಸಮಾನಾ ನಿವಿಸತಿ।

“ಕಿಞ್ಚ ಲೋಕೇ ಪಿಯರೂಪಂ ಸಾತರೂಪಂ? ಚಕ್ಖು ಲೋಕೇ ಪಿಯರೂಪಂ ಸಾತರೂಪಂ, ಏತ್ಥೇಸಾ ತಣ್ಹಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಏತ್ಥ ನಿವಿಸಮಾನಾ ನಿವಿಸತಿ। ಸೋತಂ ಲೋಕೇ…ಪೇ॰… ಘಾನಂ ಲೋಕೇ… ಜಿವ್ಹಾ ಲೋಕೇ… ಕಾಯೋ ಲೋಕೇ… ಮನೋ ಲೋಕೇ ಪಿಯರೂಪಂ ಸಾತರೂಪಂ, ಏತ್ಥೇಸಾ ತಣ್ಹಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಏತ್ಥ ನಿವಿಸಮಾನಾ ನಿವಿಸತಿ।

“ರೂಪಾ ಲೋಕೇ… ಸದ್ದಾ ಲೋಕೇ… ಗನ್ಧಾ ಲೋಕೇ… ರಸಾ ಲೋಕೇ… ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ ಲೋಕೇ… ಧಮ್ಮಾ ಲೋಕೇ ಪಿಯರೂಪಂ ಸಾತರೂಪಂ, ಏತ್ಥೇಸಾ ತಣ್ಹಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಏತ್ಥ ನಿವಿಸಮಾನಾ ನಿವಿಸತಿ।

“ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ ಲೋಕೇ… ಸೋತವಿಞ್ಞಾಣಂ ಲೋಕೇ… ಘಾನವಿಞ್ಞಾಣಂ ಲೋಕೇ… ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣಂ ಲೋಕೇ… ಕಾಯವಿಞ್ಞಾಣಂ ಲೋಕೇ… ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ ಲೋಕೇ ಪಿಯರೂಪಂ ಸಾತರೂಪಂ, ಏತ್ಥೇಸಾ ತಣ್ಹಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಏತ್ಥ ನಿವಿಸಮಾನಾ ನಿವಿಸತಿ।

“ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಲೋಕೇ… ಸೋತಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಲೋಕೇ… ಘಾನಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಲೋಕೇ… ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಲೋಕೇ… ಕಾಯಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಲೋಕೇ… ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಲೋಕೇ ಪಿಯರೂಪಂ ಸಾತರೂಪಂ, ಏತ್ಥೇಸಾ ತಣ್ಹಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಏತ್ಥ ನಿವಿಸಮಾನಾ ನಿವಿಸತಿ।

“ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ವೇದನಾ ಲೋಕೇ… ಸೋತಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ವೇದನಾ ಲೋಕೇ… ಘಾನಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ವೇದನಾ ಲೋಕೇ… ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ವೇದನಾ ಲೋಕೇ… ಕಾಯಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ವೇದನಾ ಲೋಕೇ… ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ವೇದನಾ ಲೋಕೇ ಪಿಯರೂಪಂ ಸಾತರೂಪಂ, ಏತ್ಥೇಸಾ ತಣ್ಹಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಏತ್ಥ ನಿವಿಸಮಾನಾ ನಿವಿಸತಿ।

“ರೂಪಸಞ್ಞಾ ಲೋಕೇ… ಸದ್ದಸಞ್ಞಾ ಲೋಕೇ… ಗನ್ಧಸಞ್ಞಾ ಲೋಕೇ… ರಸಸಞ್ಞಾ ಲೋಕೇ… ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಸಞ್ಞಾ ಲೋಕೇ… ಧಮ್ಮಸಞ್ಞಾ ಲೋಕೇ ಪಿಯರೂಪಂ ಸಾತರೂಪಂ, ಏತ್ಥೇಸಾ ತಣ್ಹಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಏತ್ಥ ನಿವಿಸಮಾನಾ ನಿವಿಸತಿ।

“ರೂಪಸಞ್ಚೇತನಾ ಲೋಕೇ… ಸದ್ದಸಞ್ಚೇತನಾ ಲೋಕೇ… ಗನ್ಧಸಞ್ಚೇತನಾ ಲೋಕೇ… ರಸಸಞ್ಚೇತನಾ ಲೋಕೇ… ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಸಞ್ಚೇತನಾ ಲೋಕೇ… ಧಮ್ಮಸಞ್ಚೇತನಾ ಲೋಕೇ ಪಿಯರೂಪಂ ಸಾತರೂಪಂ, ಏತ್ಥೇಸಾ ತಣ್ಹಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಏತ್ಥ ನಿವಿಸಮಾನಾ ನಿವಿಸತಿ।

“ರೂಪತಣ್ಹಾ ಲೋಕೇ… ಸದ್ದತಣ್ಹಾ ಲೋಕೇ… ಗನ್ಧತಣ್ಹಾ ಲೋಕೇ… ರಸತಣ್ಹಾ ಲೋಕೇ… ಫೋಟ್ಠಬ್ಬತಣ್ಹಾ ಲೋಕೇ… ಧಮ್ಮತಣ್ಹಾ ಲೋಕೇ ಪಿಯರೂಪಂ ಸಾತರೂಪಂ, ಏತ್ಥೇಸಾ ತಣ್ಹಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಏತ್ಥ ನಿವಿಸಮಾನಾ ನಿವಿಸತಿ।

“ರೂಪವಿತಕ್ಕೋ ಲೋಕೇ… ಸದ್ದವಿತಕ್ಕೋ ಲೋಕೇ… ಗನ್ಧವಿತಕ್ಕೋ ಲೋಕೇ… ರಸವಿತಕ್ಕೋ ಲೋಕೇ… ಫೋಟ್ಠಬ್ಬವಿತಕ್ಕೋ ಲೋಕೇ… ಧಮ್ಮವಿತಕ್ಕೋ ಲೋಕೇ ಪಿಯರೂಪಂ ಸಾತರೂಪಂ, ಏತ್ಥೇಸಾ ತಣ್ಹಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಏತ್ಥ ನಿವಿಸಮಾನಾ ನಿವಿಸತಿ।

“ರೂಪವಿಚಾರೋ ಲೋಕೇ… ಸದ್ದವಿಚಾರೋ ಲೋಕೇ… ಗನ್ಧವಿಚಾರೋ ಲೋಕೇ… ರಸವಿಚಾರೋ ಲೋಕೇ… ಫೋಟ್ಠಬ್ಬವಿಚಾರೋ ಲೋಕೇ… ಧಮ್ಮವಿಚಾರೋ ಲೋಕೇ ಪಿಯರೂಪಂ ಸಾತರೂಪಂ, ಏತ್ಥೇಸಾ ತಣ್ಹಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಏತ್ಥ ನಿವಿಸಮಾನಾ ನಿವಿಸತಿ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಸಮುದಯಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ।

ನಿರೋಧಸಚ್ಚನಿದ್ದೇಸೋ

೪೦೧. “ಕತಮಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಂ [ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋ (ಸ್ಯಾ॰)] ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ? ಯೋ ತಸ್ಸಾಯೇವ ತಣ್ಹಾಯ ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧೋ ಚಾಗೋ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೋ ಮುತ್ತಿ ಅನಾಲಯೋ।

“ಸಾ ಖೋ ಪನೇಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಣ್ಹಾ ಕತ್ಥ ಪಹೀಯಮಾನಾ ಪಹೀಯತಿ, ಕತ್ಥ ನಿರುಜ್ಝಮಾನಾ ನಿರುಜ್ಝತಿ? ಯಂ ಲೋಕೇ ಪಿಯರೂಪಂ ಸಾತರೂಪಂ, ಏತ್ಥೇಸಾ ತಣ್ಹಾ ಪಹೀಯಮಾನಾ ಪಹೀಯತಿ, ಏತ್ಥ ನಿರುಜ್ಝಮಾನಾ ನಿರುಜ್ಝತಿ।

“ಕಿಞ್ಚ ಲೋಕೇ ಪಿಯರೂಪಂ ಸಾತರೂಪಂ? ಚಕ್ಖು ಲೋಕೇ ಪಿಯರೂಪಂ ಸಾತರೂಪಂ, ಏತ್ಥೇಸಾ ತಣ್ಹಾ ಪಹೀಯಮಾನಾ ಪಹೀಯತಿ, ಏತ್ಥ ನಿರುಜ್ಝಮಾನಾ ನಿರುಜ್ಝತಿ। ಸೋತಂ ಲೋಕೇ…ಪೇ॰… ಘಾನಂ ಲೋಕೇ… ಜಿವ್ಹಾ ಲೋಕೇ… ಕಾಯೋ ಲೋಕೇ… ಮನೋ ಲೋಕೇ ಪಿಯರೂಪಂ ಸಾತರೂಪಂ, ಏತ್ಥೇಸಾ ತಣ್ಹಾ ಪಹೀಯಮಾನಾ ಪಹೀಯತಿ, ಏತ್ಥ ನಿರುಜ್ಝಮಾನಾ ನಿರುಜ್ಝತಿ।

“ರೂಪಾ ಲೋಕೇ… ಸದ್ದಾ ಲೋಕೇ… ಗನ್ಧಾ ಲೋಕೇ… ರಸಾ ಲೋಕೇ… ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ ಲೋಕೇ… ಧಮ್ಮಾ ಲೋಕೇ ಪಿಯರೂಪಂ ಸಾತರೂಪಂ, ಏತ್ಥೇಸಾ ತಣ್ಹಾ ಪಹೀಯಮಾನಾ ಪಹೀಯತಿ, ಏತ್ಥ ನಿರುಜ್ಝಮಾನಾ ನಿರುಜ್ಝತಿ।

“ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ ಲೋಕೇ… ಸೋತವಿಞ್ಞಾಣಂ ಲೋಕೇ… ಘಾನವಿಞ್ಞಾಣಂ ಲೋಕೇ… ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣಂ ಲೋಕೇ… ಕಾಯವಿಞ್ಞಾಣಂ ಲೋಕೇ… ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ ಲೋಕೇ ಪಿಯರೂಪಂ ಸಾತರೂಪಂ, ಏತ್ಥೇಸಾ ತಣ್ಹಾ ಪಹೀಯಮಾನಾ ಪಹೀಯತಿ, ಏತ್ಥ ನಿರುಜ್ಝಮಾನಾ ನಿರುಜ್ಝತಿ।

“ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಲೋಕೇ… ಸೋತಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಲೋಕೇ… ಘಾನಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಲೋಕೇ… ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಲೋಕೇ… ಕಾಯಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಲೋಕೇ… ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಲೋಕೇ ಪಿಯರೂಪಂ ಸಾತರೂಪಂ, ಏತ್ಥೇಸಾ ತಣ್ಹಾ ಪಹೀಯಮಾನಾ ಪಹೀಯತಿ, ಏತ್ಥ ನಿರುಜ್ಝಮಾನಾ ನಿರುಜ್ಝತಿ।

“ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ವೇದನಾ ಲೋಕೇ… ಸೋತಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ವೇದನಾ ಲೋಕೇ … ಘಾನಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ವೇದನಾ ಲೋಕೇ… ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ವೇದನಾ ಲೋಕೇ… ಕಾಯಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ವೇದನಾ ಲೋಕೇ… ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ವೇದನಾ ಲೋಕೇ ಪಿಯರೂಪಂ ಸಾತರೂಪಂ, ಏತ್ಥೇಸಾ ತಣ್ಹಾ ಪಹೀಯಮಾನಾ ಪಹೀಯತಿ, ಏತ್ಥ ನಿರುಜ್ಝಮಾನಾ ನಿರುಜ್ಝತಿ।

“ರೂಪಸಞ್ಞಾ ಲೋಕೇ… ಸದ್ದಸಞ್ಞಾ ಲೋಕೇ… ಗನ್ಧಸಞ್ಞಾ ಲೋಕೇ… ರಸಸಞ್ಞಾ ಲೋಕೇ… ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಸಞ್ಞಾ ಲೋಕೇ… ಧಮ್ಮಸಞ್ಞಾ ಲೋಕೇ ಪಿಯರೂಪಂ ಸಾತರೂಪಂ, ಏತ್ಥೇಸಾ ತಣ್ಹಾ ಪಹೀಯಮಾನಾ ಪಹೀಯತಿ, ಏತ್ಥ ನಿರುಜ್ಝಮಾನಾ ನಿರುಜ್ಝತಿ।

“ರೂಪಸಞ್ಚೇತನಾ ಲೋಕೇ… ಸದ್ದಸಞ್ಚೇತನಾ ಲೋಕೇ… ಗನ್ಧಸಞ್ಚೇತನಾ ಲೋಕೇ… ರಸಸಞ್ಚೇತನಾ ಲೋಕೇ… ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಸಞ್ಚೇತನಾ ಲೋಕೇ… ಧಮ್ಮಸಞ್ಚೇತನಾ ಲೋಕೇ ಪಿಯರೂಪಂ ಸಾತರೂಪಂ, ಏತ್ಥೇಸಾ ತಣ್ಹಾ ಪಹೀಯಮಾನಾ ಪಹೀಯತಿ, ಏತ್ಥ ನಿರುಜ್ಝಮಾನಾ ನಿರುಜ್ಝತಿ।

“ರೂಪತಣ್ಹಾ ಲೋಕೇ… ಸದ್ದತಣ್ಹಾ ಲೋಕೇ… ಗನ್ಧತಣ್ಹಾ ಲೋಕೇ… ರಸತಣ್ಹಾ ಲೋಕೇ… ಫೋಟ್ಠಬ್ಬತಣ್ಹಾ ಲೋಕೇ… ಧಮ್ಮತಣ್ಹಾ ಲೋಕೇ ಪಿಯರೂಪಂ ಸಾತರೂಪಂ, ಏತ್ಥೇಸಾ ತಣ್ಹಾ ಪಹೀಯಮಾನಾ ಪಹೀಯತಿ, ಏತ್ಥ ನಿರುಜ್ಝಮಾನಾ ನಿರುಜ್ಝತಿ।

“ರೂಪವಿತಕ್ಕೋ ಲೋಕೇ… ಸದ್ದವಿತಕ್ಕೋ ಲೋಕೇ… ಗನ್ಧವಿತಕ್ಕೋ ಲೋಕೇ… ರಸವಿತಕ್ಕೋ ಲೋಕೇ… ಫೋಟ್ಠಬ್ಬವಿತಕ್ಕೋ ಲೋಕೇ… ಧಮ್ಮವಿತಕ್ಕೋ ಲೋಕೇ ಪಿಯರೂಪಂ ಸಾತರೂಪಂ, ಏತ್ಥೇಸಾ ತಣ್ಹಾ ಪಹೀಯಮಾನಾ ಪಹೀಯತಿ, ಏತ್ಥ ನಿರುಜ್ಝಮಾನಾ ನಿರುಜ್ಝತಿ।

“ರೂಪವಿಚಾರೋ ಲೋಕೇ… ಸದ್ದವಿಚಾರೋ ಲೋಕೇ… ಗನ್ಧವಿಚಾರೋ ಲೋಕೇ… ರಸವಿಚಾರೋ ಲೋಕೇ… ಫೋಟ್ಠಬ್ಬವಿಚಾರೋ ಲೋಕೇ… ಧಮ್ಮವಿಚಾರೋ ಲೋಕೇ ಪಿಯರೂಪಂ ಸಾತರೂಪಂ , ಏತ್ಥೇಸಾ ತಣ್ಹಾ ಪಹೀಯಮಾನಾ ಪಹೀಯತಿ, ಏತ್ಥ ನಿರುಜ್ಝಮಾನಾ ನಿರುಜ್ಝತಿ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ।

ಮಗ್ಗಸಚ್ಚನಿದ್ದೇಸೋ

೪೦೨. “ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ? ಅಯಮೇವ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೋ ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೋ ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ ಸಮ್ಮಾಸತಿ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ।

“ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ? ಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖೇ ಞಾಣಂ, ದುಕ್ಖಸಮುದಯೇ ಞಾಣಂ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧೇ ಞಾಣಂ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಟಿಪದಾಯ ಞಾಣಂ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ? ನೇಕ್ಖಮ್ಮಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಅಬ್ಯಾಪಾದಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಅವಿಹಿಂಸಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ।

“ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ? ಮುಸಾವಾದಾ ವೇರಮಣೀ [ವೇರಮಣಿ (ಕ॰)] ಪಿಸುಣಾಯ ವಾಚಾಯ ವೇರಮಣೀ ಫರುಸಾಯ ವಾಚಾಯ ವೇರಮಣೀ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಾ ವೇರಮಣೀ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೋ? ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ವೇರಮಣೀ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ವೇರಮಣೀ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ವೇರಮಣೀ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೋ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಮಿಚ್ಛಾಆಜೀವಂ ಪಹಾಯ ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೇನ ಜೀವಿತಂ ಕಪ್ಪೇತಿ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೋ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅನುಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಪಾಪಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅನುಪ್ಪಾದಾಯ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ ವಾಯಮತಿ ವೀರಿಯಂ ಆರಭತಿ ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಪದಹತಿ; ಉಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಪಾಪಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ ವಾಯಮತಿ ವೀರಿಯಂ ಆರಭತಿ ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಪದಹತಿ; ಅನುಪ್ಪನ್ನಾನಂ

ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪ್ಪಾದಾಯ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ ವಾಯಮತಿ ವೀರಿಯಂ ಆರಭತಿ ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಪದಹತಿ; ಉಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಠಿತಿಯಾ ಅಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ ವೇಪುಲ್ಲಾಯ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ ವಾಯಮತಿ ವೀರಿಯಂ ಆರಭತಿ ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಪದಹತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ।

"ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾಸತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ; ವೇದನಾಸು ವೇದನಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ; ಚಿತ್ತೇ ಚಿತ್ತಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ; ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾಸತಿ।

"ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರಂ ವಿವೇಕಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಮ್ಪಸಾದನಂ ಚೇತಸೋ ಏಕೋದಿಭಾವಂ ಅವಿತಕ್ಕಂ ಅವಿಚಾರಂ ಸಮಾಧಿಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಪೀತಿಯಾ ಚ ವಿರಾಗಾ ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಚ ವಿಹರತಿ, ಸತೋ ಚ ಸಮ್ಪಜಾನೋ, ಸುಖಞ್ಚ ಕಾಯೇನ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ, ಯಂ ತಂ ಅರಿಯಾ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತಿ 'ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಸತಿಮಾ ಸುಖವಿಹಾರೀ'ತಿ ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸುಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ಪುಬ್ಬೇವ ಸೋಮನಸ್ಸದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾ **ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸತಿಪಾರಿಸುದ್ಧಿಂ** ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ।

೪೦೩. "ಇತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ಅಜ್ಝತ್ತಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ। ಸಮುದಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಾ ಧಮ್ಮೇಸು ವಿಹರತಿ, ವಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಾ ಧಮ್ಮೇಸು ವಿಹರತಿ, ಸಮುದಯವಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಾ ಧಮ್ಮೇಸು ವಿಹರತಿ। 'ಅತ್ಥಿ ಧಮ್ಮಾ'ತಿ ವಾ ಪನಸ್ಸ ಸತಿ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಾ ಹೋತಿ ಯಾವದೇವ ಞಾಣಮತ್ತಾಯ ಪಟಿಸ್ಸತಿಮತ್ತಾಯ ಅನಿಸ್ಸಿತೋ ಚ ವಿಹರತಿ, ನ ಚ ಕಿಞ್ಚಿ ಲೋಕೇ ಉಪಾದಿಯತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಚತೂಸು ಅರಿಯಸಚ್ಚೇಸು।

ಸಚ್ಚಪಬ್ಬಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ।

ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೪೦೪. "ಯೋ ಹಿ ಕೋಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ ಏವಂ ಭಾವೇಯ್ಯ ಸತ್ತವಸ್ಸಾನಿ, ತಸ್ಸ ದ್ವಿನ್ನಂ ಫಲಾನಂ ಅಞ್ಞತರಂ ಫಲಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಅಞ್ಞಾ; ಸತಿ ವಾ ಉಪಾದಿಸೇಸೇ ಅನಾಗಾಮಿತಾ।

"ತಿಟ್ಠನ್ತು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತವಸ್ಸಾನಿ। ಯೋ ಹಿ ಕೋಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ ಏವಂ ಭಾವೇಯ್ಯ ಛ ವಸ್ಸಾನಿ…ಪೇ॰… ಪಞ್ಚ ವಸ್ಸಾನಿ… ಚತ್ತಾರಿ ವಸ್ಸಾನಿ… ತೀಣಿ ವಸ್ಸಾನಿ… ದ್ವೇ ವಸ್ಸಾನಿ… ಏಕಂ ವಸ್ಸಂ… ತಿಟ್ಠತು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಂ ವಸ್ಸಂ। ಯೋ ಹಿ ಕೋಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ ಏವಂ ಭಾವೇಯ್ಯ ಸತ್ತಮಾಸಾನಿ, ತಸ್ಸ ದ್ವಿನ್ನಂ ಫಲಾನಂ ಅಞ್ಞತರಂ ಫಲಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಅಞ್ಞಾ; ಸತಿ ವಾ ಉಪಾದಿಸೇಸೇ ಅನಾಗಾಮಿತಾ।

“ತಿಟ್ಠನ್ತು , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತ ಮಾಸಾನಿ। ಯೋ ಹಿ ಕೋಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ ಏವಂ ಭಾವೇಯ್ಯ ಛ ಮಾಸಾನಿ…ಪೇ॰… ಪಞ್ಚ ಮಾಸಾನಿ… ಚತ್ತಾರಿ ಮಾಸಾನಿ… ತೀಣಿ ಮಾಸಾನಿ … ದ್ವೇ ಮಾಸಾನಿ… ಏಕಂ ಮಾಸಂ… ಅಡ್ಢಮಾಸಂ… ತಿಟ್ಠತು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಡ್ಢಮಾಸೋ। ಯೋ ಹಿ ಕೋಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ ಏವಂ ಭಾವೇಯ್ಯ ಸತ್ತಾಹಂ, ತಸ್ಸ ದ್ವಿನ್ನಂ ಫಲಾನಂ ಅಞ್ಞತರಂ ಫಲಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಅಞ್ಞಾ; ಸತಿ ವಾ ಉಪಾದಿಸೇಸೇ ಅನಾಗಾಮಿತಾತಿ।

೪೦೫. “ಏಕಾಯನೋ ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಗ್ಗೋ ಸತ್ತಾನಂ ವಿಸುದ್ಧಿಯಾ ಸೋಕಪರಿದೇವಾನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮಾಯ ದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾಯ ಞಾಯಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ ಯದಿದಂ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾತಿ। ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ, ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತ”ನ್ತಿ। ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ।

ಮಹಾಸತಿಪಟ್ಠಾನಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ನವಮಂ।

೧೦. ಪಾಯಾಸಿಸುತ್ತಂ

೪೦೬. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಕುಮಾರಕಸ್ಸಪೋ ಕೋಸಲೇಸು ಚಾರಿಕಂ ಚರಮಾನೋ ಮಹತಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಪಞ್ಚಮತ್ತೇಹಿ ಭಿಕ್ಖುಸತೇಹಿ ಯೇನ ಸೇತಬ್ಯಾ ನಾಮ ಕೋಸಲಾನಂ ನಗರಂ ತದವಸರಿ। ತತ್ರ ಸುದಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಕುಮಾರಕಸ್ಸಪೋ ಸೇತಬ್ಯಾಯಂ ವಿಹರತಿ ಉತ್ತರೇನ ಸೇತಬ್ಯಂ ಸಿಂಸಪಾವನೇ [ಸೀಸಪಾವನೇ (ಸ್ಯಾ॰)]। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಪಾಯಾಸಿ ರಾಜಞ್ಞೋ ಸೇತಬ್ಯಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಿ ಸತ್ತುಸ್ಸದಂ ಸತಿಣಕಟ್ಠೋದಕಂ ಸಧಞ್ಞಂ ರಾಜಭೋಗ್ಗಂ ರಞ್ಞಾ ಪಸೇನದಿನಾ ಕೋಸಲೇನ ದಿನ್ನಂ ರಾಜದಾಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದೇಯ್ಯಂ।

ಪಾಯಾಸಿರಾಜಞ್ಞವತ್ಥು

೪೦೭. ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಪಾಯಾಸಿಸ್ಸ ರಾಜಞ್ಞಸ್ಸ ಏವರೂಪಂ ಪಾಪಕಂ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಹೋತಿ – ‘‘ಇತಿಪಿ ನತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ, ನತ್ಥಿ ಸತ್ತಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ, ನತ್ಥಿ ಸುಕತದುಕ್ಕಟಾನಂ [ಸುಕಟಕ್ಕಟಾನಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಕಮ್ಮಾನಂ ಫಲಂ ವಿಪಾಕೋ’’ತಿ। ಅಸ್ಸೋಸುಂ ಖೋ ಸೇತಬ್ಯಕಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾ – ‘‘ಸಮಣೋ ಖಲು ಭೋ ಕುಮಾರಕಸ್ಸಪೋ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಸಾವಕೋ ಕೋಸಲೇಸು ಚಾರಿಕಂ ಚರಮಾನೋ ಮಹತಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಪಞ್ಚಮತ್ತೇಹಿ ಭಿಕ್ಖುಸತೇಹಿ ಸೇತಬ್ಯಂ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ ಸೇತಬ್ಯಾಯಂ ವಿಹರತಿ ಉತ್ತರೇನ ಸೇತಬ್ಯಂ ಸಿಂಸಪಾವನೇ। ತಂ ಖೋ ಪನ ಭವನ್ತಂ ಕುಮಾರಕಸ್ಸಪಂ ಏವಂ ಕಲ್ಯಾಣೋ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೋ ಅಬ್ಭುಗ್ಗತೋ – ‘ಪಣ್ಡಿತೋ ಬ್ಯತ್ತೋ ಮೇಧಾವೀ ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಚಿತ್ತಕಥೀ ಕಲ್ಯಾಣಪಟಿಭಾನೋ ವುದ್ಧೋ [ಬುದ್ಧೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)] ಚೇವ ಅರಹಾ ಚ। ಸಾಧು ಖೋ ಪನ ತಥಾರೂಪಾನಂ ಅರಹತಂ ದಸ್ಸನಂ ಹೋತೀ’’’ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಸೇತಬ್ಯಕಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾ ಸೇತಬ್ಯಾಯ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಸಙ್ಘಸಙ್ಘೀ ಗಣೀಭೂತಾ ಉತ್ತರೇನಮುಖಾ ಗಚ್ಛನ್ತಿ ಯೇನ ಸಿಂಸಪಾವನಂ [ಯೇನ ಸಿಂಸಪಾವನಂ, ತೇನುಪಸಙ್ಕಮನ್ತಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)]।

೪೦೮. ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಪಾಯಾಸಿ ರಾಜಞ್ಞೋ ಉಪರಿಪಾಸಾದೇ ದಿವಾಸೇಯ್ಯಂ ಉಪಗತೋ ಹೋತಿ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಪಾಯಾಸಿ ರಾಜಞ್ಞೋ ಸೇತಬ್ಯಕೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕೇ ಸೇತಬ್ಯಾಯ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಸಙ್ಘಸಙ್ಘೀ ಗಣೀಭೂತೇ ಉತ್ತರೇನಮುಖೇ ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಯೇನ ಸಿಂಸಪಾವನಂ [ಯೇನ ಸಿಂಸಪಾವನಂ, ತೇನುಪಸಙ್ಕಮನ್ತೇ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)], ದಿಸ್ವಾ ಖತ್ತಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – ‘‘ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಭೋ ಖತ್ತೇ, ಸೇತಬ್ಯಕಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾ ಸೇತಬ್ಯಾಯ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಸಙ್ಘಸಙ್ಘೀ ಗಣೀಭೂತಾ ಉತ್ತರೇನಮುಖಾ ಗಚ್ಛನ್ತಿ ಯೇನ ಸಿಂಸಪಾವನ’’ನ್ತಿ [ಏತ್ಥ ಪನ ಸಬ್ಬತ್ಥಪಿ ಏವಮೇವ ದಿಸ್ಸತಿ, ನತ್ಥಿ ಪಾಠನ್ತರಂ]?

‘‘ಅತ್ಥಿ ಖೋ, ಭೋ, ಸಮಣೋ ಕುಮಾರಕಸ್ಸಪೋ, ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಸಾವಕೋ ಕೋಸಲೇಸು ಚಾರಿಕಂ ಚರಮಾನೋ ಮಹತಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಪಞ್ಚಮತ್ತೇಹಿ ಭಿಕ್ಖುಸತೇಹಿ ಸೇತಬ್ಯಂ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ ಸೇತಬ್ಯಾಯಂ ವಿಹರತಿ ಉತ್ತರೇನ ಸೇತಬ್ಯಂ ಸಿಂಸಪಾವನೇ। ತಂ ಖೋ ಪನ ಭವನ್ತಂ ಕುಮಾರಕಸ್ಸಪಂ ಏವಂ ಕಲ್ಯಾಣೋ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೋ ಅಬ್ಭುಗ್ಗತೋ – ‘ಪಣ್ಡಿತೋ ಬ್ಯತ್ತೋ ಮೇಧಾವೀ ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಚಿತ್ತಕಥೀ ಕಲ್ಯಾಣಪಟಿಭಾನೋ ವುದ್ಧೋ ಚೇವ ಅರಹಾ ಚಾ’ತಿ [ಅರಹಾ ಚ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)]। ತಮೇತೇ [ತಮೇನಂ ತೇ (ಸೀ॰ ಕ॰), ತಮೇನಂ (ಪೀ॰)] ಭವನ್ತಂ ಕುಮಾರಕಸ್ಸಪಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮನ್ತೀ’’ತಿ। ‘‘ತೇನ ಹಿ, ಭೋ ಖತ್ತೇ, ಯೇನ ಸೇತಬ್ಯಕಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಸೇತಬ್ಯಕೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕೇ ಏವಂ ವದೇಹಿ – ‘ಪಾಯಾಸಿ, ಭೋ, ರಾಜಞ್ಞೋ ಏವಮಾಹ – ಆಗಮೇನ್ತು ಕಿರ ಭವನ್ತೋ, ಪಾಯಾಸಿಪಿ ರಾಜಞ್ಞೋ ಸಮಣಂ ಕುಮಾರಕಸ್ಸಪಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮಿಸ್ಸತೀ’ತಿ। ಪುರಾ ಸಮಣೋ ಕುಮಾರಕಸ್ಸಪೋ ಸೇತಬ್ಯಕೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕೇ ಬಾಲೇ ಅಬ್ಯತ್ತೇ ಸಞ್ಞಾಪೇತಿ – ‘ಇತಿಪಿ ಅತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ, ಅತ್ಥಿ ಸತ್ತಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ, ಅತ್ಥಿ ಸುಕತದುಕ್ಕಟಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಫಲಂ ವಿಪಾಕೋ’ತಿ। ನತ್ಥಿ ಹಿ, ಭೋ ಖತ್ತೇ, ಪರೋ ಲೋಕೋ, ನತ್ಥಿ ಸತ್ತಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ, ನತ್ಥಿ ಸುಕತದುಕ್ಕಟಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಫಲಂ ವಿಪಾಕೋ’’ತಿ। ‘‘ಏವಂ ಭೋ’’ತಿ ಖೋ ಸೋ ಖತ್ತಾ ಪಾಯಾಸಿಸ್ಸ ರಾಜಞ್ಞಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಯೇನ ಸೇತಬ್ಯಕಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾ

ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಸೇತಬ್ಯಕೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕೇ ಏತದವೋಚ - "ಪಾಯಾಸಿ, ಭೋ, ರಾಜಞ್ಞೋ ಏವಮಾಹ, ಆಗಮೇನ್ತು ಕಿರ ಭವನ್ತೋ, ಪಾಯಾಸಿಪಿ ರಾಜಞ್ಞೋ ಸಮಣಂ ಕುಮಾರಕಸ್ಸಪಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮಿಸ್ಸತೀ"ತಿ।

೪೦೯. ಅಥ ಖೋ ಪಾಯಾಸಿ ರಾಜಞ್ಞೋ ಸೇತಬ್ಯಕೇಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕೇಹಿ ಪರಿವುತೋ ಯೇನ ಸಿಂಸಪಾವನಂ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಕುಮಾರಕಸ್ಸಪೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಕುಮಾರಕಸ್ಸಪೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ, ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಸೇತಬ್ಯಕಾಪಿ ಖೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾ ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಕುಮಾರಕಸ್ಸಪಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು; ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಆಯಸ್ಮತಾ ಕುಮಾರಕಸ್ಸಪೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿಂಸು; ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಕುಮಾರಕಸ್ಸಪೋ ತೇನಞ್ಜಲಿಂ ಪಣಾಮೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ನಾಮಗೋತ್ತಂ ಸಾವೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ತುಣ್ಹೀಭೂತಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು।

ನತ್ಥಿಕವಾದೋ

೪೧೦. ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಪಾಯಾಸಿ ರಾಜಞ್ಞೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಕುಮಾರಕಸ್ಸಪಂ ಏತದವೋಚ - "ಅಹಞ್ಹಿ, ಭೋ ಕಸ್ಸಪ, ಏವಂವಾದೀ ಏವಂದಿಟ್ಠೀ - 'ಇತಿಪಿ ನತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ, ನತ್ಥಿ ಸತ್ತಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ, ನತ್ಥಿ ಸುಕತದುಕ್ಕಟಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಫಲಂ ವಿಪಾಕೋ'"ತಿ। "ನಾಹಂ, ರಾಜಞ್ಞ, ಏವಂವಾದಿಂ ಏವಂದಿಟ್ಠಿಂ ಅದ್ದಸಂ ವಾ ಅಸ್ಸೋಸಿಂ ವಾ। ಕಥಞ್ಹಿ ನಾಮ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ಇತಿಪಿ ನತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ, ನತ್ಥಿ ಸತ್ತಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ, ನತ್ಥಿ ಸುಕತದುಕ್ಕಟಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಫಲಂ ವಿಪಾಕೋ'ತಿ?

ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಉಪಮಾ

೪೧೧. "ತೇನ ಹಿ, ರಾಜಞ್ಞ, ತಞ್ಞೇವೇತ್ಥ ಪಟಿಪುಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮಿ, ಯಥಾ ತೇ ಖಮೇಯ್ಯ, ತಥಾ ನಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಾಸಿ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ರಾಜಞ್ಞ, ಇಮೇ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ವಾ ಲೋಕೇ ಪರಸ್ಮಿಂ ವಾ, ದೇವಾ ವಾ ತೇ ಮನುಸ್ಸಾ ವಾ"ತಿ? "ಇಮೇ, ಭೋ ಕಸ್ಸಪ, ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಾ ಪರಸ್ಮಿಂ ಲೋಕೇ, ನ ಇಮಸ್ಮಿಂ; ದೇವಾ ತೇ ನ ಮನುಸ್ಸಾ"ತಿ। "ಇಮಿನಾಪಿ ಖೋ ತೇ, ರಾಜಞ್ಞ, ಪರಿಯಾಯೇನ ಏವಂ ಹೋತು - ಇತಿಪಿ ಅತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ, ಅತ್ಥಿ ಸತ್ತಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ, ಅತ್ಥಿ ಸುಕತದುಕ್ಕಟಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಫಲಂ ವಿಪಾಕೋ"ತಿ।

೪೧೨. "ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಭವಂ ಕಸ್ಸಪೋ ಏವಮಾಹ, ಅಥ ಖೋ ಏವಂ ಮೇ ಏತ್ಥ ಹೋತಿ - 'ಇತಿಪಿ ನತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ, ನತ್ಥಿ ಸತ್ತಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ, ನತ್ಥಿ ಸುಕತದುಕ್ಕಟಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಫಲಂ ವಿಪಾಕೋ'"ತಿ। "ಅತ್ಥಿ ಪನ, ರಾಜಞ್ಞ, ಪರಿಯಾಯೋ, ಯೇನ ತೇ ಪರಿಯಾಯೇನ ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಇತಿಪಿ ನತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ, ನತ್ಥಿ ಸತ್ತಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ, ನತ್ಥಿ ಸುಕತದುಕ್ಕಟಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಫಲಂ ವಿಪಾಕೋ'"ತಿ? "ಅತ್ಥಿ , ಭೋ ಕಸ್ಸಪ, ಪರಿಯಾಯೋ, ಯೇನ ಮೇ ಪರಿಯಾಯೇನ ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಇತಿಪಿ ನತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ, ನತ್ಥಿ ಸತ್ತಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ, ನತ್ಥಿ ಸುಕತದುಕ್ಕಟಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಫಲಂ ವಿಪಾಕೋ'"ತಿ। "ಯಥಾ ಕಥಂ ವಿಯ, ರಾಜಞ್ಞಾ"ತಿ? "ಇಧ ಮೇ, ಭೋ ಕಸ್ಸಪ, ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚಾ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತಾ ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ ಅದಿನ್ನಾದಾಯೀ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರೀ ಮುಸಾವಾದೀ ಪಿಸುಣವಾಚಾ ಫರುಸವಾಚಾ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪೀ ಅಭಿಜ್ಝಾಲೂ ಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠೀ। ತೇ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಆಬಾಧಿಕಾ ಹೋನ್ತಿ ದುಕ್ಖಿತಾ ಬಾಳ್ಹಗಿಲಾನಾ। ಯದಾಹಂ ಜಾನಾಮಿ - 'ನ ದಾನಿಮೇ ಇಮಮ್ಹಾ ಆಬಾಧಾ ವುಟ್ಠಹಿಸ್ಸನ್ತೀ'ತಿ ತ್ಯಾಹಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಂ ವದಾಮಿ - 'ಸನ್ತಿ ಖೋ, ಭೋ, ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಂವಾದಿನೋ ಏವಂದಿಟ್ಠಿನೋ - ಯೇ ತೇ ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ ಅದಿನ್ನಾದಾಯೀ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರೀ ಮುಸಾವಾದೀ ಪಿಸುಣವಾಚಾ ಫರುಸವಾಚಾ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪೀ ಅಭಿಜ್ಝಾಲೂ ಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠೀ, ತೇ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತೀ'ತಿ। ಭವನ್ತೋ ಖೋ ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ ಅದಿನ್ನಾದಾಯೀ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರೀ ಮುಸಾವಾದೀ ಪಿಸುಣವಾಚಾ

ಫರುಸವಾಚಾ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪೀ ಅಭಿಜ್ಝಾಲೂ ಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠೀ। ಸಚೇ ತೇಸಂ ಭವತಂ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಸಚ್ಚಂ ವಚನಂ, ಭವನ್ತೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಸಚೇ, ಭೋ, ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯಾಥ, ಯೇನ ಮೇ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಆರೋಚೇಯ್ಯಾಥ - 'ಇತಿಪಿ ಅತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ, ಅತ್ಥಿ ಸತ್ತಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ, ಅತ್ಥಿ ಸುಕತದುಕ್ಕಟಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಫಲಂ ವಿಪಾಕೋ'ತಿ । ಭವನ್ತೋ ಖೋ ಪನ ಮೇ ಸದ್ಧಾಯಿಕಾ ಪಚ್ಚಯಿಕಾ, ಯಂ ಭವನ್ತೇಹಿ ದಿಟ್ಠಂ, ಯಥಾ ಸಾಮಂ ದಿಟ್ಠಂ ಏವಮೇತಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ತೇ ಮೇ 'ಸಾಧೂ'ತಿ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ನೇವ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಆರೋಚೇನ್ತಿ, ನ ಪನ ದೂತಂ ಪಹಿಣನ್ತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭೋ ಕಸ್ಸಪ, ಪರಿಯಾಯೋ, ಯೇನ ಮೇ ಪರಿಯಾಯೇನ ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಇತಿಪಿ ನತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ, ನತ್ಥಿ ಸತ್ತಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ, ನತ್ಥಿ ಸುಕತದುಕ್ಕಟಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಫಲಂ ವಿಪಾಕೋ'"ತಿ।

ಚೋರಉಪಮಾ

೪೧೩. "ತೇನ ಹಿ, ರಾಜಞ್ಞ, ತಞ್ಞೇವೇತ್ಥ ಪಟಿಪುಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮಿ। ಯಥಾ ತೇ ಖಮೇಯ್ಯ ತಥಾ ನಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಾಸಿ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ರಾಜಞ್ಞ, ಇಧ ತೇ ಪುರಿಸಾ ಚೋರಂ ಆಗುಚಾರಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ದಸ್ಸೇಯ್ಯುಂ - 'ಅಯಂ ತೇ, ಭನ್ತೇ, ಚೋರೋ ಆಗುಚಾರೀ; ಇಮಸ್ಸ ಯಂ ಇಚ್ಛಸಿ, ತಂ ದಣ್ಡಂ ಪಣೇಹೀ'ತಿ। ತೇ ತ್ವಂ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯಾಸಿ - 'ತೇನ ಹಿ, ಭೋ, ಇಮಂ ಪುರಿಸಂ ದಳ್ಹಾಯ ರಜ್ಜುಯಾ ಪಚ್ಛಾಬಾಹಂ ಗಾಳ್ಹಬನ್ಧನಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಖುರಮುಣ್ಡಂ ಕರಿತ್ವಾ [ಕಾರೇತ್ವಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)] ಖರಸ್ಸರೇನ ಪಣವೇನ ರಥಿಕಾಯ ರಥಿಕಂ [ರಥಿಯಾಯ ರಥಿಯಂ (ಬಹೂಸು)] ಸಿಙ್ಘಾಟಕೇನ ಸಿಙ್ಘಾಟಕಂ ಪರಿನೇತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಣೇನ ದ್ವಾರೇನ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಣತೋ ನಗರಸ್ಸ ಆಘಾತನೇ ಸೀಸಂ ಛಿನ್ದಥಾ'ತಿ। ತೇ 'ಸಾಧೂ'ತಿ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ತಂ ಪುರಿಸಂ ದಳ್ಹಾಯ ರಜ್ಜುಯಾ ಪಚ್ಛಾಬಾಹಂ ಗಾಳ್ಹಬನ್ಧನಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಖುರಮುಣ್ಡಂ ಕರಿತ್ವಾ ಖರಸ್ಸರೇನ ಪಣವೇನ ರಥಿಕಾಯ ರಥಿಕಂ ಸಿಙ್ಘಾಟಕೇನ ಸಿಙ್ಘಾಟಕಂ ಪರಿನೇತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಣೇನ ದ್ವಾರೇನ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಣತೋ ನಗರಸ್ಸ ಆಘಾತನೇ ನಿಸೀದಾಪೇಯ್ಯುಂ। ಲಭೇಯ್ಯ ನು ಖೋ ಸೋ ಚೋರೋ ಚೋರಘಾತೇಸು - 'ಆಗಮೇನ್ತು ತಾವ ಭವನ್ತೋ ಚೋರಘಾತಾ, ಅಮುಕಸ್ಮಿಂ ಮೇ ಗಾಮೇ ವಾ ನಿಗಮೇ ವಾ ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚಾ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತಾ, ಯಾವಾಹಂ ತೇಸಂ ಉದ್ದಿಸಿತ್ವಾ ಆಗಚ್ಛಾಮೀ'ತಿ , ಉದಾಹು ವಿಪ್ಪಲಪನ್ತಸ್ಸೇವ ಚೋರಘಾತಾ ಸೀಸಂ ಛಿನ್ದೇಯ್ಯು"ನ್ತಿ? "ನ ಹಿ ಸೋ, ಭೋ ಕಸ್ಸಪ, ಚೋರೋ ಲಭೇಯ್ಯ ಚೋರಘಾತೇಸು - 'ಆಗಮೇನ್ತು ತಾವ ಭವನ್ತೋ ಚೋರಘಾತಾ ಅಮುಕಸ್ಮಿಂ ಮೇ ಗಾಮೇ ವಾ ನಿಗಮೇ ವಾ ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚಾ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತಾ, ಯಾವಾಹಂ ತೇಸಂ ಉದ್ದಿಸಿತ್ವಾ ಆಗಚ್ಛಾಮೀ'ತಿ। ಅಥ ಖೋ ನಂ ವಿಪ್ಪಲಪನ್ತಸ್ಸೇವ ಚೋರಘಾತಾ ಸೀಸಂ ಛಿನ್ದೇಯ್ಯು"ನ್ತಿ। "ಸೋ ಹಿ ನಾಮ, ರಾಜಞ್ಞ, ಚೋರೋ ಮನುಸ್ಸೋ ಮನುಸ್ಸಭೂತೇಸು ಚೋರಘಾತೇಸು ನ ಲಭಿಸ್ಸತಿ - 'ಆಗಮೇನ್ತು ತಾವ ಭವನ್ತೋ ಚೋರಘಾತಾ, ಅಮುಕಸ್ಮಿಂ ಮೇ ಗಾಮೇ ವಾ ನಿಗಮೇ ವಾ ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚಾ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತಾ, ಯಾವಾಹಂ ತೇಸಂ ಉದ್ದಿಸಿತ್ವಾ ಆಗಚ್ಛಾಮೀ'ತಿ। ಕಿಂ ಪನ ತೇ ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚಾ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತಾ ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ ಅದಿನ್ನಾದಾಯೀ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರೀ ಮುಸಾವಾದೀ ಪಿಸುಣವಾಚಾ ಫರುಸವಾಚಾ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪೀ ಅಭಿಜ್ಝಾಲೂ ಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠೀ, ತೇ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪನ್ನಾ ಲಭಿಸ್ಸನ್ತಿ ನಿರಯಪಾಲೇಸು - 'ಆಗಮೇನ್ತು ತಾವ ಭವನ್ತೋ ನಿರಯಪಾಲಾ, ಯಾವ ಮಯಂ ಪಾಯಾಸಿಸ್ಸ ರಾಜಞ್ಞಸ್ಸ ಗನ್ತ್ವಾ ಆರೋಚೇಮ - "ಇತಿಪಿ ಅತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ, ಅತ್ಥಿ ಸತ್ತಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ, ಅತ್ಥಿ ಸುಕತದುಕ್ಕಟಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಫಲಂ ವಿಪಾಕೋ"'ತಿ? ಇಮಿನಾಪಿ ಖೋ ತೇ, ರಾಜಞ್ಞ, ಪರಿಯಾಯೇನ ಏವಂ ಹೋತು - 'ಇತಿಪಿ ಅತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ, ಅತ್ಥಿ ಸತ್ತಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ, ಅತ್ಥಿ ಸುಕತದುಕ್ಕಟಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಫಲಂ ವಿಪಾಕೋ'"ತಿ।

೪೧೪. "ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಭವಂ ಕಸ್ಸಪೋ ಏವಮಾಹ, ಅಥ ಖೋ ಏವಂ ಮೇ ಏತ್ಥ ಹೋತಿ - 'ಇತಿಪಿ ನತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ, ನತ್ಥಿ ಸತ್ತಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ, ನತ್ಥಿ ಸುಕತದುಕ್ಕಟಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಫಲಂ ವಿಪಾಕೋ'"ತಿ। "ಅತ್ಥಿ ಪನ, ರಾಜಞ್ಞ, ಪರಿಯಾಯೋ ಯೇನ ತೇ ಪರಿಯಾಯೇನ ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಇತಿಪಿ ನತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ, ನತ್ಥಿ ಸತ್ತಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ, ನತ್ಥಿ ಸುಕತದುಕ್ಕಟಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಫಲಂ ವಿಪಾಕೋ'"ತಿ? "ಅತ್ಥಿ, ಭೋ ಕಸ್ಸಪ, ಪರಿಯಾಯೋ, ಯೇನ ಮೇ ಪರಿಯಾಯೇನ ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಇತಿಪಿ ನತ್ಥಿ ಪರೋ

ಲೋಕೋ, ನತ್ಥಿ ಸತ್ತಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ, ನತ್ಥಿ ಸುಕತದುಕ್ಕಟಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಫಲಂ ವಿಪಾಕೋ’”ತಿ। “ಯಥಾ ಕಥಂ ವಿಯ, ರಾಜಞ್ಞಾ”ತಿ? “ಇಧ ಮೇ, ಭೋ ಕಸ್ಸಪ, ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚಾ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತಾ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಪಿಸುಣಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತಾ ಫರುಸಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತಾ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಅನಭಿಜ್ಝಾಲೂ ಅಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠೀ। ತೇ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಆಬಾಧಿಕಾ ಹೋನ್ತಿ ದುಕ್ಖಿತಾ ಬಾಳ್ಹಗಿಲಾನಾ। ಯದಾಹಂ ಜಾನಾಮಿ - ‘ನ ದಾನಿಮೇ ಇಮಮ್ಹಾ ಆಬಾಧಾ ವುಟ್ಠಹಿಸ್ಸನ್ತೀ’ತಿ ತ್ಯಾಹಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಂ ವದಾಮಿ - ‘ಸನ್ತಿ ಖೋ, ಭೋ, ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಂವಾದಿನೋ ಏವಂದಿಟ್ಠಿನೋ - ಯೇ ತೇ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಪಿಸುಣಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತಾ ಫರುಸಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತಾ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಅನಭಿಜ್ಝಾಲೂ ಅಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠೀ ತೇ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತೀತಿ । ಭವನ್ತೋ ಖೋ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಪಿಸುಣಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತಾ ಫರುಸಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತಾ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಅನಭಿಜ್ಝಾಲೂ ಅಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠೀ। ಸಚೇ ತೇಸಂ ಭವತಂ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಸಚ್ಚಂ ವಚನಂ, ಭವನ್ತೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಸಚೇ, ಭೋ, ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯಾಥ, ಯೇನ ಮೇ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಆರೋಚೇಯ್ಯಾಥ - ‘ಇತಿಪಿ ಅತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ, ಅತ್ಥಿ ಸತ್ತಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ, ಅತ್ಥಿ ಸುಕತದುಕ್ಕಟಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಫಲಂ ವಿಪಾಕೋ’ತಿ। ಭವನ್ತೋ ಖೋ ಪನ ಮೇ ಸದ್ಧಾಯಿಕಾ ಪಚ್ಚಯಿಕಾ, ಯಂ ಭವನ್ತೇಹಿ ದಿಟ್ಠಂ, ಯಥಾ ಸಾಮಂ ದಿಟ್ಠಂ ಏವಮೇತಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ’ತಿ। ತೇ ಮೇ ‘ಸಾಧೂ’ತಿ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ನೇವ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಆರೋಚೇನ್ತಿ, ನ ಪನ ದೂತಂ ಪಹಿಣನ್ತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭೋ ಕಸ್ಸಪ, ಪರಿಯಾಯೋ, ಯೇನ ಮೇ ಪರಿಯಾಯೇನ ಏವಂ ಹೋತಿ - ‘ಇತಿಪಿ ನತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ, ನತ್ಥಿ ಸತ್ತಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ, ನತ್ಥಿ ಸುಕತದುಕ್ಕಟಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಫಲಂ ವಿಪಾಕೋ’”ತಿ।

ಗೂಥಕೂಪಪುರಿಸಉಪಮಾ

೪೧೫. “ತೇನ ಹಿ, ರಾಜಞ್ಞ, ಉಪಮಂ ತೇ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ। ಉಪಮಾಯ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ [ಉಪಮಾಯಪಿಧೇಕಚ್ಚೇ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰), ಉಪಮಾಯಪಿಇಧೇಕಚ್ಚೇ (ಪೀ॰)] ವಿಞ್ಞೂ ಪುರಿಸಾ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನನ್ತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ರಾಜಞ್ಞ, ಪುರಿಸೋ ಗೂಥಕೂಪೇ ಸಸೀಸಕಂ [ಸಸೀಸಕೋ (ಸ್ಯಾ॰)] ನಿಮುಗ್ಗೋ ಅಸ್ಸ। ಅಥ ತ್ವಂ ಪುರಿಸೇ ಆಣಾಪೇಯ್ಯಾಸಿ - ‘ತೇನ ಹಿ, ಭೋ, ತಂ ಪುರಿಸಂ ತಮ್ಹಾ ಗೂಥಕೂಪಾ ಉದ್ಧರಥಾ’ತಿ। ತೇ ‘ಸಾಧೂ’ತಿ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ತಂ ಪುರಿಸಂ ತಮ್ಹಾ ಗೂಥಕೂಪಾ ಉದ್ಧರೇಯ್ಯುಂ। ತೇ ತ್ವಂ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯಾಸಿ - ‘ತೇನ ಹಿ, ಭೋ, ತಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಕಾಯಾ ವೇಳುಪೇಸಿಕಾಹಿ ಗೂಥಂ ಸುನಿಮ್ಮಜ್ಜಿತಂ ನಿಮ್ಮಜ್ಜಥಾ’ತಿ। ತೇ ‘ಸಾಧೂ’ತಿ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಕಾಯಾ ವೇಳುಪೇಸಿಕಾಹಿ ಗೂಥಂ ಸುನಿಮ್ಮಜ್ಜಿತಂ ನಿಮ್ಮಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ। ತೇ ತ್ವಂ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯಾಸಿ - ‘ತೇನ ಹಿ, ಭೋ, ತಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಕಾಯಂ ಪಣ್ಡುಮತ್ತಿಕಾಯ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಸುಬ್ಬಟ್ಟಿತಂ ಉಬ್ಬಟ್ಟೇಥಾ’ತಿ [ಸುಪ್ಪಟ್ಟಿತಂ ಉಪ್ಪಟ್ಟೇಥಾತಿ (ಕ॰)]। ತೇ ತಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಕಾಯಂ ಪಣ್ಡುಮತ್ತಿಕಾಯ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಸುಬ್ಬಟ್ಟಿತಂ ಉಬ್ಬಟ್ಟೇಯ್ಯುಂ। ತೇ ತ್ವಂ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯಾಸಿ - ‘ತೇನ ಹಿ, ಭೋ, ತಂ ಪುರಿಸಂ ತೇಲೇನ ಅಬ್ಭಞ್ಜಿತ್ವಾ ಸುಖುಮೇನ ಚುಣ್ಣೇನ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಸುಪ್ಪಧೋತಂ ಕರೋಥಾ’ತಿ। ತೇ ತಂ ಪುರಿಸಂ ತೇಲೇನ ಅಬ್ಭಞ್ಜಿತ್ವಾ ಸುಖುಮೇನ ಚುಣ್ಣೇನ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಸುಪ್ಪಧೋತಂ ಕರೇಯ್ಯುಂ। ತೇ ತ್ವಂ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯಾಸಿ - ‘ತೇನ ಹಿ, ಭೋ, ತಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಕಪ್ಪೇಥಾ’ತಿ। ತೇ ತಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಕಪ್ಪೇಯ್ಯುಂ। ತೇ ತ್ವಂ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯಾಸಿ - ‘ತೇನ ಹಿ, ಭೋ, ತಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಮಹಗ್ಘಞ್ಚ ಮಾಲಂ ಮಹಗ್ಘಞ್ಚ ವಿಲೇಪನಂ ಮಹಗ್ಘಾನಿ ಚ ವತ್ಥಾನಿ ಉಪಹರಥಾ’ತಿ। ತೇ ತಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಮಹಗ್ಘಞ್ಚ ಮಾಲಂ ಮಹಗ್ಘಞ್ಚ ವಿಲೇಪನಂ ಮಹಗ್ಘಾನಿ ಚ ವತ್ಥಾನಿ ಉಪಹರೇಯ್ಯುಂ। ತೇ ತ್ವಂ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯಾಸಿ - ‘ತೇನ ಹಿ, ಭೋ, ತಂ ಪುರಿಸಂ ಪಾಸಾದಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಪಞ್ಚಕಾಮಗುಣಾನಿ ಉಪಟ್ಠಾಪೇಥಾ’ತಿ। ತೇ ತಂ ಪುರಿಸಂ ಪಾಸಾದಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಪಞ್ಚಕಾಮಗುಣಾನಿ ಉಪಟ್ಠಾಪೇಯ್ಯುಂ।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ರಾಜಞ್ಞ, ಅಪಿ ನು ತಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಸುನ್ಹಾತಸ್ಸ ಸುವಿಲಿತ್ತಸ್ಸ ಸುಕಪ್ಪಿತಕೇಸಮಸ್ಸುಸ್ಸ ಆಮುಕ್ಕಮಾಲಾಭರಣಸ್ಸ ಓದಾತವತ್ಥವಸನಸ್ಸ ಉಪರಿಪಾಸಾದವರಗತಸ್ಸ ಪಞ್ಚಹಿ ಕಾಮಗುಣೇಹಿ ಸಮಪ್ಪಿತಸ್ಸ ಸಮಙ್ಗೀಭೂತಸ್ಸ ಪರಿಚಾರಯಮಾನಸ್ಸ ಪುನದೇವ ತಸ್ಮಿಂ ಗೂಥಕೂಪೇ ನಿಮುಜ್ಜಿತುಕಾಮತಾ [ನಿಮುಜ್ಜಿತುಕಾಮ್ಯತಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)] ಅಸ್ಸಾ”ತಿ? “ನೋ ಹಿದಂ, ಭೋ ಕಸ್ಸಪ”। “ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು”? “ಅಸುಚಿ, ಭೋ ಕಸ್ಸಪ, ಗೂಥಕೂಪೋ ಅಸುಚಿ ಚೇವ ಅಸುಚಿಸಙ್ಖಾತೋ ಚ ದುಗ್ಗನ್ಧೋ ಚ ದುಗ್ಗನ್ಧಸಙ್ಖಾತೋ ಚ ಜೇಗುಚ್ಛೋ ಚ ಜೇಗುಚ್ಛಸಙ್ಖಾತೋ ಚ ಪಟಿಕೂಲೋ ಚ ಪಟಿಕೂಲಸಙ್ಖಾತೋ ಚಾ”ತಿ। “ಏವಮೇವ ಖೋ, ರಾಜಞ್ಞ, ಮನುಸ್ಸಾ ದೇವಾನಂ ಅಸುಚೀ ಚೇವ ಅಸುಚಿಸಙ್ಖಾತಾ ಚ, ದುಗ್ಗನ್ಧಾ ಚ ದುಗ್ಗನ್ಧಸಙ್ಖಾತಾ ಚ, ಜೇಗುಚ್ಛಾ ಚ ಜೇಗುಚ್ಛಸಙ್ಖಾತಾ ಚ, ಪಟಿಕೂಲಾ ಚ ಪಟಿಕೂಲಸಙ್ಖಾತಾ ಚ। ಯೋಜನಸತಂ ಖೋ, ರಾಜಞ್ಞ, ಮನುಸ್ಸಗನ್ಧೋ ದೇವೇ ಉಬ್ಬಾಧತಿ। ಕಿಂ ಪನ ತೇ ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚಾ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತಾ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಪಿಸುಣಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತಾ ಫರುಸಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತಾ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಅನಭಿಜ್ಝಾಲೂ ಅಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠೀ, ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪನ್ನಾ ತೇ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಆರೋಚೇಸ್ಸನ್ತಿ – ‘ಇತಿಪಿ ಅತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ, ಅತ್ಥಿ ಸತ್ತಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ, ಅತ್ಥಿ ಸುಕತದುಕ್ಕಟಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಫಲಂ ವಿಪಾಕೋ’ತಿ? ಇಮಿನಾಪಿ ಖೋ ತೇ, ರಾಜಞ್ಞ, ಪರಿಯಾಯೇನ ಏವಂ ಹೋತು – ‘ಇತಿಪಿ ಅತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ, ಅತ್ಥಿ ಸತ್ತಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ, ಅತ್ಥಿ ಸುಕತದುಕ್ಕಟಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಫಲಂ ವಿಪಾಕೋ’”ತಿ।

೪೧೬. “ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಭವಂ ಕಸ್ಸಪೋ ಏವಮಾಹ, ಅಥ ಖೋ ಏವಂ ಮೇ ಏತ್ಥ ಹೋತಿ – ‘ಇತಿಪಿ ನತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ, ನತ್ಥಿ ಸತ್ತಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ, ನತ್ಥಿ ಸುಕತದುಕ್ಕಟಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಫಲಂ ವಿಪಾಕೋ’”ತಿ। “ಅತ್ಥಿ ಪನ, ರಾಜಞ್ಞ, ಪರಿಯಾಯೋ ...ಪೇ॰... “ಅತ್ಥಿ, ಭೋ ಕಸ್ಸಪ, ಪರಿಯಾಯೋ...ಪೇ॰... ``ಯಥಾ ಕಥಂ ವಿಯ, ರಾಜಞ್ಞಾತಿ? “ಇಧ ಮೇ, ಭೋ ಕಸ್ಸಪ, ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚಾ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತಾ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪಮಾದಟ್ಠಾನಾ ಪಟಿವಿರತಾ, ತೇ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಆಬಾಧಿಕಾ ಹೋನ್ತಿ ದುಕ್ಖಿತಾ ಬಾಳ್ಹಗಿಲಾನಾ। ಯದಾಹಂ ಜಾನಾಮಿ – ‘ನ ದಾನಿಮೇ ಇಮಮ್ಹಾ ಆಬಾಧಾ ವುಟ್ಠಹಿಸ್ಸನ್ತೀ’ತಿ ತ್ಯಾಹಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಂ ವದಾಮಿ – ‘ಸನ್ತಿ ಖೋ, ಭೋ, ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಂವಾದಿನೋ ಏವಂದಿಟ್ಠಿನೋ – ಯೇ ತೇ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪಮಾದಟ್ಠಾನಾ ಪಟಿವಿರತಾ, ತೇ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ ದೇವಾನಂ ತಾವತಿಂಸಾನಂ ಸಹಬ್ಯತನ್ತಿ। ಭವನ್ತೋ ಖೋ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪಮಾದಟ್ಠಾನಾ ಪಟಿವಿರತಾ। ಸಚೇ ತೇಸಂ ಭವತಂ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಸಚ್ಚಂ ವಚನಂ, ಭವನ್ತೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜಿಸ್ಸನ್ತಿ, ದೇವಾನಂ ತಾವತಿಂಸಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ। ಸಚೇ, ಭೋ, ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯಾಥ ದೇವಾನಂ ತಾವತಿಂಸಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ, ಯೇನ ಮೇ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಆರೋಚೇಯ್ಯಾಥ – `ಇತಿಪಿ ಅತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ, ಅತ್ಥಿ ಸತ್ತಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ, ಅತ್ಥಿ ಸುಕತದುಕ್ಕಟಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಫಲಂ ವಿಪಾಕೋತಿ। ಭವನ್ತೋ ಖೋ ಪನ ಮೇ ಸದ್ಧಾಯಿಕಾ ಪಚ್ಚಯಿಕಾ, ಯಂ ಭವನ್ತೇಹಿ ದಿಟ್ಠಂ, ಯಥಾ ಸಾಮಂ ದಿಟ್ಠಂ ಏವಮೇತಂ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ। ತೇ ಮೇ ‘ಸಾಧೂ’ತಿ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ನೇವ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಆರೋಚೇನ್ತಿ, ನ ಪನ ದೂತಂ ಪಹಿಣನ್ತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭೋ ಕಸ್ಸಪ, ಪರಿಯಾಯೋ, ಯೇನ ಮೇ ಪರಿಯಾಯೇನ ಏವಂ ಹೋತಿ – ‘ಇತಿಪಿ ನತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ, ನತ್ಥಿ ಸತ್ತಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ, ನತ್ಥಿ ಸುಕತದುಕ್ಕಟಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಫಲಂ ವಿಪಾಕೋ’”ತಿ।

ತಾವತಿಂಸದೇವಉಪಮಾ

೪೧೭. "ತೇನ ಹಿ, ರಾಜಞ್ಞ, ತಞ್ಞೇವೇತ್ಥ ಪಟಿಪುಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮಿ; ಯಥಾ ತೇ ಖಮೇಯ್ಯ, ತಥಾ ನಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಾಸಿ। ಯಂ ಖೋ ಪನ, ರಾಜಞ್ಞ, ಮಾನುಸ್ಸಕಂ ವಸ್ಸಸತಂ, ದೇವಾನಂ ತಾವತಿಂಸಾನಂ ಏಸೋ ಏಕೋ ರತ್ತಿನ್ದಿವೋ [ರತ್ತಿದಿವೋ (ಕ॰)], ತಾಯ ರತ್ತಿಯಾ ತಿಂಸರತ್ತಿಯೋ ಮಾಸೋ, ತೇನ ಮಾಸೇನ ದ್ವಾದಸಮಾಸಿಯೋ ಸಂವಚ್ಛರೋ, ತೇನ ಸಂವಚ್ಛರೇನ ದಿಬ್ಬಂ ವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಂ ದೇವಾನಂ ತಾವತಿಂಸಾನಂ ಆಯುಪ್ಪಮಾಣಂ। ಯೇ ತೇ ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚಾ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತಾ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪಮಾದಟ್ಠಾನಾ ಪಟಿವಿರತಾ, ತೇ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪನ್ನಾ ದೇವಾನಂ ತಾವತಿಂಸಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ। ಸಚೇ ಪನ ತೇಸಂ ಏವಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ - 'ಯಾವ ಮಯಂ ದ್ವೇ ವಾ ತೀಣಿ ವಾ ರತ್ತಿನ್ದಿವಾ ದಿಬ್ಬೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಕಾಮಗುಣೇಹಿ ಸಮಪ್ಪಿತಾ ಸಮಙ್ಗೀಭೂತಾ ಪರಿಚಾರೇಮ, ಅಥ ಮಯಂ ಪಾಯಾಸಿಸ್ಸ ರಾಜಞ್ಞಸ್ಸ ಗನ್ತ್ವಾ ಆರೋಚೇಯ್ಯಾಮ - "ಇತಿಪಿ ಅತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ, ಅತ್ಥಿ ಸತ್ತಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ, ಅತ್ಥಿ ಸುಕತದುಕ್ಕಟಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಫಲಂ ವಿಪಾಕೋ"ತಿ। ಅಪಿ ನು ತೇ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಆರೋಚೇಯ್ಯುಂ - 'ಇತಿಪಿ ಅತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ, ಅತ್ಥಿ ಸತ್ತಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ, ಅತ್ಥಿ ಸುಕತದುಕ್ಕಟಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಫಲಂ ವಿಪಾಕೋ'"ತಿ? "ನೋ ಹಿದಂ, ಭೋ ಕಸ್ಸಪ। ಅಪಿ ಹಿ ಮಯಂ, ಭೋ ಕಸ್ಸಪ, ಚಿರಂ ಕಾಲಙ್ಕತಾಪಿ ಭವೇಯ್ಯಾಮ। ಕೋ ಪನೇತಂ ಭೋತೋ ಕಸ್ಸಪಸ್ಸ ಆರೋಚೇತಿ - 'ಅತ್ಥಿ ದೇವಾ ತಾವತಿಂಸಾ'ತಿ ವಾ 'ಏವಂದೀಘಾಯುಕಾ ದೇವಾ ತಾವತಿಂಸಾ'ತಿ ವಾ। ನ ಮಯಂ ಭೋತೋ ಕಸ್ಸಪಸ್ಸ ಸದ್ದಹಾಮ - 'ಅತ್ಥಿ ದೇವಾ ತಾವತಿಂಸಾ'ತಿ ವಾ 'ಏವಂದೀಘಾಯುಕಾ ದೇವಾ ತಾವತಿಂಸಾ'ತಿ ವಾ"ತಿ।

ಜಚ್ಚನ್ಧಉಪಮಾ

೪೧೮. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ರಾಜಞ್ಞ, ಜಚ್ಚನ್ಧೋ ಪುರಿಸೋ ನ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಕಣ್ಹ - ಸುಕ್ಕಾನಿ ರೂಪಾನಿ , ನ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ನೀಲಕಾನಿ ರೂಪಾನಿ, ನ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಪೀತಕಾನಿ [ಮಞ್ಜೇಟ್ಠಕಾನಿ (ಸ್ಯಾ॰)] ರೂಪಾನಿ, ನ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಲೋಹಿತಕಾನಿ ರೂಪಾನಿ, ನ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಮಞ್ಜಿಟ್ಠಕಾನಿ ರೂಪಾನಿ, ನ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಸಮವಿಸಮಂ, ನ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ತಾರಕಾನಿ ರೂಪಾನಿ, ನ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯೇ। ಸೋ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ನತ್ಥಿ ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕಾನಿ ರೂಪಾನಿ, ನತ್ಥಿ ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕಾನಂ ರೂಪಾನಂ ದಸ್ಸಾವೀ। ನತ್ಥಿ ನೀಲಕಾನಿ ರೂಪಾನಿ, ನತ್ಥಿ ನೀಲಕಾನಂ ರೂಪಾನಂ ದಸ್ಸಾವೀ। ನತ್ಥಿ ಪೀತಕಾನಿ ರೂಪಾನಿ, ನತ್ಥಿ ಪೀತಕಾನಂ ರೂಪಾನಂ ದಸ್ಸಾವೀ। ನತ್ಥಿ ಲೋಹಿತಕಾನಿ ರೂಪಾನಿ, ನತ್ಥಿ ಲೋಹಿತಕಾನಂ ರೂಪಾನಂ ದಸ್ಸಾವೀ। ನತ್ಥಿ ಮಞ್ಜಿಟ್ಠಕಾನಿ ರೂಪಾನಿ, ನತ್ಥಿ ಮಞ್ಜಿಟ್ಠಕಾನಂ ರೂಪಾನಂ ದಸ್ಸಾವೀ। ನತ್ಥಿ ಸಮವಿಸಮಂ, ನತ್ಥಿ ಸಮವಿಸಮಸ್ಸ ದಸ್ಸಾವೀ। ನತ್ಥಿ ತಾರಕಾನಿ ರೂಪಾನಿ, ನತ್ಥಿ ತಾರಕಾನಂ ರೂಪಾನಂ ದಸ್ಸಾವೀ। ನತ್ಥಿ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಾ, ನತ್ಥಿ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಾನಂ ದಸ್ಸಾವೀ। ಅಹಮೇತಂ ನ ಜಾನಾಮಿ, ಅಹಮೇತಂ ನ ಪಸ್ಸಾಮಿ, ತಸ್ಮಾ ತಂ ನತ್ಥೀ'ತಿ। ಸಮ್ಮಾ ನು ಖೋ ಸೋ, ರಾಜಞ್ಞ, ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯಾ"ತಿ? "ನೋ ಹಿದಂ, ಭೋ ಕಸ್ಸಪ। ಅತ್ಥಿ ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕಾನಿ ರೂಪಾನಿ, ಅತ್ಥಿ ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕಾನಂ ರೂಪಾನಂ ದಸ್ಸಾವೀ। ಅತ್ಥಿ ನೀಲಕಾನಿ ರೂಪಾನಿ, ಅತ್ಥಿ ನೀಲಕಾನಂ ರೂಪಾನಂ ದಸ್ಸಾವೀ...ಪೇ॰... ಅತ್ಥಿ ಸಮವಿಸಮಂ, ಅತ್ಥಿ ಸಮವಿಸಮಸ್ಸ ದಸ್ಸಾವೀ। ಅತ್ಥಿ ತಾರಕಾನಿ ರೂಪಾನಿ, ಅತ್ಥಿ ತಾರಕಾನಂ ರೂಪಾನಂ ದಸ್ಸಾವೀ। ಅತ್ಥಿ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಾ, ಅತ್ಥಿ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಾನಂ ದಸ್ಸಾವೀ। 'ಅಹಮೇತಂ ನ ಜಾನಾಮಿ, ಅಹಮೇತಂ ನ ಪಸ್ಸಾಮಿ, ತಸ್ಮಾ ತಂ ನತ್ಥೀ'ತಿ। ನ ಹಿ ಸೋ, ಭೋ ಕಸ್ಸಪ, ಸಮ್ಮಾ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯಾ"ತಿ। "ಏವಮೇವ ಖೋ ತ್ವಂ, ರಾಜಞ್ಞ, ಜಚ್ಚನ್ಧೂಪಮೋ ಮಞ್ಞೇ ಪಟಿಭಾಸಿ ಯಂ ಮಂ ತ್ವಂ ಏವಂ ವದೇಸಿ"।

"ಕೋ ಪನೇತಂ ಭೋತೋ ಕಸ್ಸಪಸ್ಸ ಆರೋಚೇತಿ - 'ಅತ್ಥಿ ದೇವಾ ತಾವತಿಂಸಾ"ತಿ ವಾ, 'ಏವಂದೀಘಾಯುಕಾ ದೇವಾ ತಾವತಿಂಸಾ'ತಿ ವಾ? ನ ಮಯಂ ಭೋತೋ ಕಸ್ಸಪಸ್ಸ ಸದ್ದಹಾಮ - 'ಅತ್ಥಿ ದೇವಾ ತಾವತಿಂಸಾ'ತಿ ವಾ 'ಏವಂದೀಘಾಯುಕಾ ದೇವಾ ತಾವತಿಂಸಾ'ತಿ ವಾ"ತಿ। "ನ ಖೋ, ರಾಜಞ್ಞ, ಏವಂ ಪರೋ ಲೋಕೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ, ಯಥಾ ತ್ವಂ ಮಞ್ಞಸಿ ಇಮಿನಾ ಮಂಸಚಕ್ಖುನಾ। ಯೇ ಖೋ ತೇ ರಾಜಞ್ಞ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಸೇವನ್ತಿ , ತೇ ತತ್ಥ ಅಪ್ಪಮತ್ತಾ ಆತಾಪಿನೋ ಪಹಿತತ್ತಾ ವಿಹರನ್ತಾ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುಂ ವಿಸೋಧೇನ್ತಿ। ತೇ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ

ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಇಮಂ ಚೇವ ಲೋಕಂ ಪಸ್ಸನ್ತಿ ಪರಞ್ಚ ಸತ್ತೇ ಚ ಓಪಪಾತಿಕೇ। ಏವಞ್ಚ ಖೋ, ರಾಜಞ್ಞ, ಪರೋ ಲೋಕೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ; ನತ್ವೇವ ಯಥಾ ತ್ವಂ ಮಞ್ಞಸಿ ಇಮಿನಾ ಮಂಸಚಕ್ಖುನಾ। ಇಮಿನಾಪಿ ಖೋ ತೇ, ರಾಜಞ್ಞ, ಪರಿಯಾಯೇನ ಏವಂ ಹೋತು – 'ಇತಿಪಿ ಅತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ, ಅತ್ಥಿ ಸತ್ತಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ, ಅತ್ಥಿ ಸುಕತದುಕ್ಕಟಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಫಲಂ ವಿಪಾಕೋ'"ತಿ।

೪೧೯. "ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಭವಂ ಕಸ್ಸಪೋ ಏವಮಾಹ, ಅಥ ಖೋ ಏವಂ ಮೇ ಏತ್ಥ ಹೋತಿ – 'ಇತಿಪಿ ನತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ, ನತ್ಥಿ ಸತ್ತಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ, ನತ್ಥಿ ಸುಕತದುಕ್ಕಟಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಫಲಂ ವಿಪಾಕೋ"ತಿ । "ಅತ್ಥಿ ಪನ, ರಾಜಞ್ಞ, ಪರಿಯಾಯೋ...ಪೇ॰... ಅತ್ಥಿ, ಭೋ ಕಸ್ಸಪ, ಪರಿಯಾಯೋ...ಪೇ॰... ಯಥಾ ಕಥಂ ವಿಯ, ರಾಜಞ್ಞಾ"ತಿ? "ಇಧಾಹಂ, ಭೋ ಕಸ್ಸಪ, ಪಸ್ಸಾಮಿ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಸೀಲವನ್ತೇ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮೇ ಜೀವಿತುಕಾಮೇ ಅಮರಿತುಕಾಮೇ ಸುಖಕಾಮೇ ದುಕ್ಖಪಟಿಕೂಲೇ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭೋ ಕಸ್ಸಪ, ಏವಂ ಹೋತಿ – ಸಚೇ ಖೋ ಇಮೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸೀಲವನ್ತೋ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮಾ ಏವಂ ಜಾನೇಯ್ಯುಂ – 'ಇತೋ ನೋ ಮತಾನಂ ಸೇಯ್ಯೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ಇದಾನಿಮೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸೀಲವನ್ತೋ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮಾ ವಿಸಂ ವಾ ಖಾದೇಯ್ಯುಂ, ಸತ್ಥಂ ವಾ ಆಹರೇಯ್ಯುಂ, ಉಬ್ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ವಾ ಕಾಲಙ್ಕರೇಯ್ಯುಂ, ಪಪಾತೇ ವಾ ಪಪತೇಯ್ಯುಂ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ ಇಮೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸೀಲವನ್ತೋ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮಾ ನ ಏವಂ ಜಾನನ್ತಿ – 'ಇತೋ ನೋ ಮತಾನಂ ಸೇಯ್ಯೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ, ತಸ್ಮಾ ಇಮೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸೀಲವನ್ತೋ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮಾ ಜೀವಿತುಕಾಮಾ ಅಮರಿತುಕಾಮಾ ಸುಖಕಾಮಾ ದುಕ್ಖಪಟಿಕೂಲಾ ಅತ್ತಾನಂ ನ ಮಾರೇನ್ತಿ [( ) ನತ್ಥಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)]। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭೋ ಕಸ್ಸಪ, ಪರಿಯಾಯೋ, ಯೇನ ಮೇ ಪರಿಯಾಯೇನ ಏವಂ ಹೋತಿ – 'ಇತಿಪಿ ನತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ, ನತ್ಥಿ ಸತ್ತಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ, ನತ್ಥಿ ಸುಕತದುಕ್ಕಟಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಫಲಂ ವಿಪಾಕೋ'"ತಿ।

ಗಬ್ಭಿನೀಉಪಮಾ

೪೨೦. "ತೇನ ಹಿ, ರಾಜಞ್ಞ, ಉಪಮಂ ತೇ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ। ಉಪಮಾಯ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ವಿಞ್ಞೂ ಪುರಿಸಾ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನನ್ತಿ। ಭೂತಪುಬ್ಬಂ, ರಾಜಞ್ಞ, ಅಞ್ಞತರಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ದ್ವೇ ಪಜಾಪತಿಯೋ ಅಹೇಸುಂ। ಏಕಿಸ್ಸಾ ಪುತ್ತೋ ಅಹೋಸಿ ದಸವಸ್ಸುದ್ದೇಸಿಕೋ ವಾ ದ್ವಾದಸವಸ್ಸುದ್ದೇಸಿಕೋ ವಾ, ಏಕಾ ಗಬ್ಭಿನೀ ಉಪವಿಜಞ್ಞಾ। ಅಥ ಖೋ ಸೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಕಾಲಮಕಾಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಸೋ ಮಾಣವಕೋ ಮಾತುಸಪತ್ತಿಂ [ಮಾತುಸಪತಿಂ (ಸ್ಯಾ॰)] ಏತದವೋಚ – 'ಯಮಿದಂ, ಭೋತಿ, ಧನಂ ವಾ ಧಞ್ಞಂ ವಾ ರಜತಂ ವಾ ಜಾತರೂಪಂ ವಾ, ಸಬ್ಬಂ ತಂ ಮಯ್ಹಂ ; ನತ್ಥಿ ತುಯ್ಹೇತ್ಥ ಕಿಞ್ಚಿ। ಪಿತು ಮೇ [ಪಿತು ಮೇ ಸನ್ತಕೋ (ಸ್ಯಾ॰)] ಭೋತಿ, ದಾಯಜ್ಜಂ ನಿಯ್ಯಾದೇಹೀ'ತಿ [ನೀಯ್ಯಾತೇಹೀತಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)]। ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಸಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ ತಂ ಮಾಣವಕಂ ಏತದವೋಚ – 'ಆಗಮೇಹಿ ತಾವ, ತಾತ, ಯಾವ ವಿಜಾಯಾಮಿ। ಸಚೇ ಕುಮಾರಕೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ತಸ್ಸಪಿ ಏಕದೇಸೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ; ಸಚೇ ಕುಮಾರಿಕಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಸಾಪಿ ತೇ ಓಪಭೋಗ್ಗಾ [ಉಪಭೋಗ್ಗಾ (ಸ್ಯಾ॰)] ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಸೋ ಮಾಣವಕೋ ಮಾತುಸಪತ್ತಿಂ ಏತದವೋಚ – 'ಯಮಿದಂ, ಭೋತಿ, ಧನಂ ವಾ ಧಞ್ಞಂ ವಾ ರಜತಂ ವಾ ಜಾತರೂಪಂ ವಾ, ಸಬ್ಬಂ ತಂ ಮಯ್ಹಂ; ನತ್ಥಿ ತುಯ್ಹೇತ್ಥ ಕಿಞ್ಚಿ। ಪಿತು ಮೇ, ಭೋತಿ, ದಾಯಜ್ಜಂ ನಿಯ್ಯಾದೇಹೀ'ತಿ। ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಸಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ ತಂ ಮಾಣವಕಂ ಏತದವೋಚ – 'ಆಗಮೇಹಿ ತಾವ, ತಾತ, ಯಾವ ವಿಜಾಯಾಮಿ। ಸಚೇ ಕುಮಾರಕೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ತಸ್ಸಪಿ ಏಕದೇಸೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ; ಸಚೇ ಕುಮಾರಿಕಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಸಾಪಿ ತೇ ಓಪಭೋಗ್ಗಾ [ಉಪಭೋಗ್ಗಾ (ಸ್ಯಾ॰)] ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ತತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಸೋ ಮಾಣವಕೋ ಮಾತುಸಪತ್ತಿಂ ಏತದವೋಚ – 'ಯಮಿದಂ, ಭೋತಿ, ಧನಂ ವಾ ಧಞ್ಞಂ ವಾ ರಜತಂ ವಾ ಜಾತರೂಪಂ ವಾ , ಸಬ್ಬಂ ತಂ ಮಯ್ಹಂ; ನತ್ಥಿ ತುಯ್ಹೇತ್ಥ ಕಿಞ್ಚಿ। ಪಿತು ಮೇ, ಭೋತಿ, ದಾಯಜ್ಜಂ ನಿಯ್ಯಾದೇಹೀ'ತಿ।

"ಅಥ ಖೋ ಸಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ ಸತ್ಥಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಓವರಕಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಉದರಂ ಓಪಾದೇಸಿ [ಉಪ್ಪಾತೇಸಿ (ಸ್ಯಾ॰)] – 'ಯಾವ ವಿಜಾಯಾಮಿ ಯದಿ ವಾ ಕುಮಾರಕೋ ಯದಿ ವಾ ಕುಮಾರಿಕಾ'ತಿ। ಸಾ ಅತ್ತಾನಂ ಚೇವ ಜೀವಿತಞ್ಚ ಗಬ್ಭಞ್ಚ ಸಾಪತೇಯ್ಯಞ್ಚ ವಿನಾಸೇಸಿ। ಯಥಾ ತಂ ಬಾಲಾ ಅಬ್ಯತ್ತಾ ಅನಯಬ್ಯಸನಂ ಆಪನ್ನಾ ಅಯೋನಿಸೋ ದಾಯಜ್ಜಂ ಗವೇಸನ್ತೀ, ಏವಮೇವ ಖೋ ತ್ವಂ,

ರಾಜಞ್ಞ, ಬಾಲೋ ಅಬ್ಯತ್ತೋ ಅನಯಬ್ಯಸನಂ ಆಪಜ್ಜಿಸ್ಸಸಿ ಅಯೋನಿಸೋ ಪರಲೋಕಂ ಗವೇಸನ್ತೋ ; ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಸಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ ಬಾಲಾ ಅಬ್ಯತ್ತಾ ಅನಯಬ್ಯಸನಂ ಆಪನ್ನಾ ಅಯೋನಿಸೋ ದಾಯಜ್ಜಂ ಗವೇಸನ್ತೀ। ನ ಖೋ, ರಾಜಞ್ಞ, ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸೀಲವನ್ತೋ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮಾ ಅಪಕ್ಕಂ ಪರಿಪಾಚೇನ್ತಿ; ಅಪಿ ಚ ಪರಿಪಾಕಂ ಆಗಮೇನ್ತಿ। ಪಣ್ಡಿತಾನಂ ಅತ್ಥೋ ಹಿ, ರಾಜಞ್ಞ, ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಸೀಲವನ್ತಾನಂ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮಾನಂ ಜೀವಿತೇನ। ಯಥಾ ಯಥಾ ಖೋ, ರಾಜಞ್ಞ, ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸೀಲವನ್ತೋ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮಾ ಚಿರಂ ದೀಘಮದ್ಧಾನಂ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ, ತಥಾ ತಥಾ ಬಹುಂ ಪುಞ್ಞಂ ಪಸವನ್ತಿ, ಬಹುಜನಹಿತಾಯ ಚ ಪಟಿಪಜ್ಜನ್ತಿ ಬಹುಜನಸುಖಾಯ ಲೋಕಾನುಕಮ್ಪಾಯ ಅತ್ಥಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ। ಇಮಿನಾಪಿ ಖೋ ತೇ, ರಾಜಞ್ಞ, ಪರಿಯಾಯೇನ ಏವಂ ಹೋತು - 'ಇತಿಪಿ ಅತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ, ಅತ್ಥಿ ಸತ್ತಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ, ಅತ್ಥಿ ಸುಕತದುಕ್ಕಟಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಫಲಂ ವಿಪಾಕೋ'"ತಿ।

೪೨೧. "ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಭವಂ ಕಸ್ಸಪೋ ಏವಮಾಹ, ಅಥ ಖೋ ಏವಂ ಮೇ ಏತ್ಥ ಹೋತಿ - 'ಇತಿಪಿ ನತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ, ನತ್ಥಿ ಸತ್ತಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ, ನತ್ಥಿ ಸುಕತದುಕ್ಕಟಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಫಲಂ ವಿಪಾಕೋ'"ತಿ। "ಅತ್ಥಿ ಪನ, ರಾಜಞ್ಞ, ಪರಿಯಾಯೋ...ಪೇ॰... ಅತ್ಥಿ, ಭೋ ಕಸ್ಸಪ, ಪರಿಯಾಯೋ...ಪೇ॰... ಯಥಾ ಕಥಂ ವಿಯ, ರಾಜಞ್ಞಾ"ತಿ? "ಇಧ ಮೇ, ಭೋ ಕಸ್ಸಪ, ಪುರಿಸಾ ಚೋರಂ ಆಗುಚಾರಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ದಸ್ಸೇನ್ತಿ - 'ಅಯಂ ತೇ, ಭನ್ತೇ, ಚೋರೋ ಆಗುಚಾರೀ; ಇಮಸ್ಸ ಯಂ ಇಚ್ಛಸಿ, ತಂ ದಣ್ಡಂ ಪಣೇಹೀ'ತಿ। ತ್ಯಾಹಂ ಏವಂ ವದಾಮಿ - 'ತೇನ ಹಿ, ಭೋ, ಇಮಂ ಪುರಿಸಂ ಜೀವನ್ತಂಯೇವ ಕುಮ್ಭಿಯಾ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಮುಖಂ ಪಿದಹಿತ್ವಾ ಅಲ್ಲೇನ ಚಮ್ಮೇನ ಓನನ್ಧಿತ್ವಾ ಅಲ್ಲಾಯ ಮತ್ತಿಕಾಯ ಬಹಲಾವಲೇಪನಂ [ಬಹಲವಿಲೇಪನಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)] ಕರಿತ್ವಾ ಉದ್ಧನಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಅಗ್ಗಿಂ ದೇಥಾ'ತಿ। ತೇ ಮೇ 'ಸಾಧೂ'ತಿ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ತಂ ಪುರಿಸಂ ಜೀವನ್ತಂಯೇವ ಕುಮ್ಭಿಯಾ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಮುಖಂ ಪಿದಹಿತ್ವಾ ಅಲ್ಲೇನ ಚಮ್ಮೇನ ಓನನ್ಧಿತ್ವಾ ಅಲ್ಲಾಯ ಮತ್ತಿಕಾಯ ಬಹಲಾವಲೇಪನಂ ಕರಿತ್ವಾ ಉದ್ಧನಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಅಗ್ಗಿಂ ದೇನ್ತಿ। ಯದಾ ಮಯಂ ಜಾನಾಮ 'ಕಾಲಙ್ಕತೋ ಸೋ ಪುರಿಸೋ'ತಿ, ಅಥ ನಂ ಕುಮ್ಭಿಂ ಓರೋಪೇತ್ವಾ ಉಬ್ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ಮುಖಂ ವಿವರಿತ್ವಾ ಸಣಿಕಂ ನಿಲ್ಲೋಕೇಮ [ವಿಲೋಕೇಮ (ಸ್ಯಾ॰)] - 'ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮಸ್ಸ ಜೀವಂ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯಾಮಾ'ತಿ। ನೇವಸ್ಸ ಮಯಂ ಜೀವಂ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಂ ಪಸ್ಸಾಮ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭೋ ಕಸ್ಸಪ, ಪರಿಯಾಯೋ, ಯೇನ ಮೇ ಪರಿಯಾಯೇನ ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಇತಿಪಿ ನತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ, ನತ್ಥಿ ಸತ್ತಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ, ನತ್ಥಿ ಸುಕತದುಕ್ಕಟಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಫಲಂ ವಿಪಾಕೋ'"ತಿ।

ಸುಪಿನಕಉಪಮಾ

೪೨೨. "ತೇನ ಹಿ, ರಾಜಞ್ಞ, ತಞ್ಞೇವೇತ್ಥ ಪಟಿಪುಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮಿ, ಯಥಾ ತೇ ಖಮೇಯ್ಯ, ತಥಾ ನಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಾಸಿ। ಅಭಿಜಾನಾಸಿ ನೋ ತ್ವಂ, ರಾಜಞ್ಞ, ದಿವಾ ಸೇಯ್ಯಂ ಉಪಗತೋ ಸುಪಿನಕಂ ಪಸ್ಸಿತಾ ಆರಾಮರಾಮಣೇಯ್ಯಕಂ ವನರಾಮಣೇಯ್ಯಕಂ ಭೂಮಿರಾಮಣೇಯ್ಯಕಂ ಪೋಕ್ಖರಣೀರಾಮಣೇಯ್ಯಕ"ನ್ತಿ? "ಅಭಿಜಾನಾಮಹಂ, ಭೋ ಕಸ್ಸಪ, ದಿವಾಸೇಯ್ಯಂ ಉಪಗತೋ ಸುಪಿನಕಂ ಪಸ್ಸಿತಾ ಆರಾಮರಾಮಣೇಯ್ಯಕಂ ವನರಾಮಣೇಯ್ಯಕಂ ಭೂಮಿರಾಮಣೇಯ್ಯಕಂ ಪೋಕ್ಖರಣೀರಾಮಣೇಯ್ಯಕ"ನ್ತಿ। "ರಕ್ಖನ್ತಿ ತಂ ತಮ್ಹಿ ಸಮಯೇ ಖುಜ್ಜಾಪಿ ವಾಮನಕಾಪಿ ವೇಲಾಸಿಕಾಪಿ [ಚೇಲಾವಿಕಾಪಿ (ಸ್ಯಾ॰), ಕೇಳಾಯಿಕಾಪಿ (ಸೀ॰)] ಕೋಮಾರಿಕಾಪೀ"ತಿ? "ಏವಂ, ಭೋ ಕಸ್ಸಪ, ರಕ್ಖನ್ತಿ ಮಂ ತಮ್ಹಿ ಸಮಯೇ ಖುಜ್ಜಾಪಿ ವಾಮನಕಾಪಿ ವೇಲಾಸಿಕಾಪಿ [ಚೇಲಾವಿಕಾಪಿ (ಸ್ಯಾ॰), ಕೇಳಾಯಿಕಾಪಿ (ಸೀ॰)] ಕೋಮಾರಿಕಾಪೀ"ತಿ। "ಅಪಿ ನು ತಾ ತುಯ್ಹಂ ಜೀವಂ ಪಸ್ಸನ್ತಿ ಪವಿಸನ್ತಂ ವಾ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಂ ವಾ"ತಿ? "ನೋ ಹಿದಂ, ಭೋ ಕಸ್ಸಪ"। "ತಾ ಹಿ ನಾಮ, ರಾಜಞ್ಞ, ತುಯ್ಹಂ ಜೀವನ್ತಸ್ಸ ಜೀವನ್ತಿಯೋ ಜೀವಂ ನ ಪಸ್ಸಿಸ್ಸನ್ತಿ ಪವಿಸನ್ತಂ ವಾ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಂ ವಾ। ಕಿಂ ಪನ ತ್ವಂ ಕಾಲಙ್ಕತಸ್ಸ ಜೀವಂ ಪಸ್ಸಿಸ್ಸಸಿ ಪವಿಸನ್ತಂ ವಾ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಂ ವಾ। ಇಮಿನಾಪಿ ಖೋ ತೇ, ರಾಜಞ್ಞ, ಪರಿಯಾಯೇನ ಏವಂ ಹೋತು - "ಇತಿಪಿ ಅತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ, ಅತ್ಥಿ ಸತ್ತಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ, ಅತ್ಥಿ ಸುಕತದುಕ್ಕಟಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಫಲಂ ವಿಪಾಕೋ'"ತಿ।

೪೨೩. “ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಭವಂ ಕಸ್ಸಪೋ ಏವಮಾಹ, ಅಥ ಖೋ ಏವಂ ಮೇ ಏತ್ಥ ಹೋತಿ – ‘ಇತಿಪಿ ನತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ, ನತ್ಥಿ ಸತ್ತಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ, ನತ್ಥಿ ಸುಕತದುಕ್ಕಟಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಫಲಂ ವಿಪಾಕೋ’”ತಿ। “ಅತ್ಥಿ ಪನ, ರಾಜಞ್ಞ, ಪರಿಯಾಯೋ…ಪೇ॰… “ಅತ್ಥಿ, ಭೋ ಕಸ್ಸಪ, ಪರಿಯಾಯೋ…ಪೇ॰… ಯಥಾ ಕಥಂ ವಿಯ ರಾಜಞ್ಞಾ”ತಿ? “ಇಧ ಮೇ, ಭೋ ಕಸ್ಸಪ, ಪುರಿಸಾ ಚೋರಂ ಆಗುಚಾರಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ದಸ್ಸೇನ್ತಿ – ‘ಅಯಂ ತೇ, ಭನ್ತೇ, ಚೋರೋ ಆಗುಚಾರೀ; ಇಮಸ್ಸ ಯಂ ಇಚ್ಛಸಿ, ತಂ ದಣ್ಡಂ ಪಣೇಹೀ’ತಿ। ತ್ಯಾಹಂ ಏವಂ ವದಾಮಿ – ‘ತೇನ ಹಿ, ಭೋ, ಇಮಂ ಪುರಿಸಂ ಜೀವನ್ತಂಯೇವ ತುಲಾಯ ತುಲೇತ್ವಾ ಜಿಯಾಯ ಅನಸ್ಸಾಸಕಂ ಮಾರೇತ್ವಾ ಪುನದೇವ ತುಲಾಯ ತುಲೇಥಾ’ತಿ। ತೇ ಮೇ ‘ಸಾಧೂ’ತಿ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ತಂ ಪುರಿಸಂ ಜೀವನ್ತಂಯೇವ ತುಲಾಯ ತುಲೇತ್ವಾ ಜಿಯಾಯ ಅನಸ್ಸಾಸಕಂ ಮಾರೇತ್ವಾ ಪುನದೇವ ತುಲಾಯ ತುಲೇನ್ತಿ। ಯದಾ ಸೋ ಜೀವತಿ, ತದಾ ಲಹುತರೋ ಚ ಹೋತಿ ಮುದುತರೋ ಚ ಕಮ್ಮಞ್ಞತರೋ ಚ। ಯದಾ ಪನ ಸೋ ಕಾಲಙ್ಕತೋ ಹೋತಿ ತದಾ ಗರುತರೋ ಚ ಹೋತಿ ಪತ್ಥಿನ್ನತರೋ ಚ ಅಕಮ್ಮಞ್ಞತರೋ ಚ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭೋ ಕಸ್ಸಪ, ಪರಿಯಾಯೋ, ಯೇನ ಮೇ ಪರಿಯಾಯೇನ ಏವಂ ಹೋತಿ – ‘ಇತಿಪಿ ನತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ, ನತ್ಥಿ ಸತ್ತಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ, ನತ್ಥಿ ಸುಕತದುಕ್ಕಟಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಫಲಂ ವಿಪಾಕೋ’”ತಿ।

ಸನ್ತತ್ತಅಯೋಗುಳಉಪಮಾ

೪೨೪. “ತೇನ ಹಿ, ರಾಜಞ್ಞ, ಉಪಮಂ ತೇ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ। ಉಪಮಾಯ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ವಿಞ್ಞೂ ಪುರಿಸಾ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನನ್ತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ರಾಜಞ್ಞ, ಪುರಿಸೋ ದಿವಸಂ ಸನ್ತತ್ತಂ ಅಯೋಗುಳಂ ಆದಿತ್ತಂ ಸಮ್ಪಜ್ಜಲಿತಂ ಸಜೋತಿಭೂತಂ ತುಲಾಯ ತುಲೇಯ್ಯ। ತಮೇನಂ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಸೀತಂ ನಿಬ್ಬುತಂ ತುಲಾಯ ತುಲೇಯ್ಯ। ಕದಾ ನು ಖೋ ಸೋ ಅಯೋಗುಳೋ ಲಹುತರೋ ವಾ ಹೋತಿ ಮುದುತರೋ ವಾ ಕಮ್ಮಞ್ಞತರೋ ವಾ, ಯದಾ ವಾ ಆದಿತ್ತೋ ಸಮ್ಪಜ್ಜಲಿತೋ ಸಜೋತಿಭೂತೋ, ಯದಾ ವಾ ಸೀತೋ ನಿಬ್ಬುತೋ”ತಿ? “ಯದಾ ಸೋ, ಭೋ ಕಸ್ಸಪ, ಅಯೋಗುಳೋ ತೇಜೋಸಹಗತೋ ಚ ಹೋತಿ ವಾಯೋಸಹಗತೋ ಚ ಆದಿತ್ತೋ ಸಮ್ಪಜ್ಜಲಿತೋ ಸಜೋತಿಭೂತೋ, ತದಾ ಲಹುತರೋ ಚ ಹೋತಿ ಮುದುತರೋ ಚ ಕಮ್ಮಞ್ಞತರೋ ಚ। ಯದಾ ಪನ ಸೋ ಅಯೋಗುಳೋ ನೇವ ತೇಜೋಸಹಗತೋ ಹೋತಿ ನ ವಾಯೋಸಹಗತೋ ಸೀತೋ ನಿಬ್ಬುತೋ, ತದಾ ಗರುತರೋ ಚ ಹೋತಿ ಪತ್ಥಿನ್ನತರೋ ಚ ಅಕಮ್ಮಞ್ಞತರೋ ಚಾ”ತಿ। “ಏವಮೇವ ಖೋ, ರಾಜಞ್ಞ, ಯದಾಯಂ ಕಾಯೋ ಆಯುಸಹಗತೋ ಚ ಹೋತಿ ಉಸ್ಮಾಸಹಗತೋ ಚ ವಿಞ್ಞಾಣಸಹಗತೋ ಚ, ತದಾ ಲಹುತರೋ ಚ ಹೋತಿ ಮುದುತರೋ ಚ ಕಮ್ಮಞ್ಞತರೋ ಚ। ಯದಾ ಪನಾಯಂ ಕಾಯೋ ನೇವ ಆಯುಸಹಗತೋ ಹೋತಿ ನ ಉಸ್ಮಾಸಹಗತೋ ನ ವಿಞ್ಞಾಣಸಹಗತೋ ತದಾ ಗರುತರೋ ಚ ಹೋತಿ ಪತ್ಥಿನ್ನತರೋ ಚ ಅಕಮ್ಮಞ್ಞತರೋ ಚ। ಇಮಿನಾಪಿ ಖೋ ತೇ, ರಾಜಞ್ಞ, ಪರಿಯಾಯೇನ ಏವಂ ಹೋತು – ‘ಇತಿಪಿ ಅತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ, ಅತ್ಥಿ ಸತ್ತಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ, ಅತ್ಥಿ ಸುಕತದುಕ್ಕಟಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಫಲಂ ವಿಪಾಕೋ’”ತಿ।

೪೨೫. “ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಭವಂ ಕಸ್ಸಪೋ ಏವಮಾಹ, ಅಥ ಖೋ ಏವಂ ಮೇ ಏತ್ಥ ಹೋತಿ – ‘ಇತಿಪಿ ನತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ, ನತ್ಥಿ ಸತ್ತಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ, ನತ್ಥಿ ಸುಕತದುಕ್ಕಟಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಫಲಂ ವಿಪಾಕೋ’”ತಿ। “ಅತ್ಥಿ ಪನ, ರಾಜಞ್ಞ, ಪರಿಯಾಯೋ…ಪೇ॰… ಅತ್ಥಿ, ಭೋ ಕಸ್ಸಪ, ಪರಿಯಾಯೋ…ಪೇ॰… ಯಥಾ ಕಥಂ ವಿಯ ರಾಜಞ್ಞಾ”ತಿ? “ಇಧ ಮೇ, ಭೋ ಕಸ್ಸಪ, ಪುರಿಸಾ ಚೋರಂ ಆಗುಚಾರಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ದಸ್ಸೇನ್ತಿ – ‘ಅಯಂ ತೇ, ಭನ್ತೇ, ಚೋರೋ ಆಗುಚಾರೀ; ಇಮಸ್ಸ ಯಂ ಇಚ್ಛಸಿ , ತಂ ದಣ್ಡಂ ಪಣೇಹೀ’ತಿ। ತ್ಯಾಹಂ ಏವಂ ವದಾಮಿ – ‘ತೇನ ಹಿ, ಭೋ, ಇಮಂ ಪುರಿಸಂ ಅನುಪಹಚ್ಚ ಛವಿಞ್ಚ ಚಮ್ಮಞ್ಚ ಮಂಸಞ್ಚ ನ್ಹಾರುಞ್ಚ ಅಟ್ಠಿಞ್ಚ ಅಟ್ಠಿಮಿಞ್ಜಞ್ಚ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇಥ, ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮಸ್ಸ ಜೀವಂ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯಾಮಾ’ತಿ। ತೇ ಮೇ ‘ಸಾಧೂ’ತಿ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ತಂ ಪುರಿಸಂ ಅನುಪಹಚ್ಚ ಛವಿಞ್ಚ…ಪೇ॰… ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇನ್ತಿ। ಯದಾ ಸೋ ಆಮತೋ ಹೋತಿ, ತ್ಯಾಹಂ ಏವಂ ವದಾಮಿ – ‘ತೇನ ಹಿ, ಭೋ, ಇಮಂ ಪುರಿಸಂ ಉತ್ತಾನಂ ನಿಪಾತೇಥ, ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮಸ್ಸ ಜೀವಂ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯಾಮಾ’ತಿ। ತೇ ತಂ ಪುರಿಸಂ ಉತ್ತಾನಂ ನಿಪಾತೇನ್ತಿ। ನೇವಸ್ಸ ಮಯಂ ಜೀವಂ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಂ ಪಸ್ಸಾಮ। ತ್ಯಾಹಂ ಏವಂ ವದಾಮಿ – ‘ತೇನ ಹಿ, ಭೋ, ಇಮಂ ಪುರಿಸಂ ಅವಕುಜ್ಜಂ ನಿಪಾತೇಥ… ಪಸ್ಸೇನ ನಿಪಾತೇಥ… ದುತಿಯೇನ ಪಸ್ಸೇನ ನಿಪಾತೇಥ… ಉದ್ಧಂ ಠಪೇಥ…

ಓಮುದ್ಧಕಂ ಠಪೇಥ... ಪಾಣಿನಾ ಆಕೋಟೇಥ... ಲೇಡ್ಡುನಾ ಆಕೋಟೇಥ... ದಣ್ಡೇನ ಆಕೋಟೇಥ... ಸತ್ಥೇನ ಆಕೋಟೇಥ... ಓಧುನಾಥ ಸನ್ಧುನಾಥ ನಿದ್ಧುನಾಥ, ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮಸ್ಸ ಜೀವಂ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯಾಮಾ'ತಿ। ತೇ ತಂ ಪುರಿಸಂ ಓಧುನನ್ತಿ ಸನ್ಧುನನ್ತಿ ನಿದ್ಧುನನ್ತಿ। ನೇವಸ್ಸ ಮಯಂ ಜೀವಂ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಂ ಪಸ್ಸಾಮ। ತಸ್ಸ ತದೇವ ಚಕ್ಖು ಹೋತಿ ತೇ ರೂಪಾ, ತಞ್ಚಾಯತನಂ ನಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ। ತದೇವ ಸೋತಂ ಹೋತಿ ತೇ ಸದ್ದಾ, ತಞ್ಚಾಯತನಂ ನಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ। ತದೇವ ಘಾನಂ ಹೋತಿ ತೇ ಗನ್ಧಾ, ತಞ್ಚಾಯತನಂ ನಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ । ಸಾವ ಜಿವ್ಹಾ ಹೋತಿ ತೇ ರಸಾ, ತಞ್ಚಾಯತನಂ ನಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ। ಸ್ವೇವ ಕಾಯೋ ಹೋತಿ ತೇ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ, ತಞ್ಚಾಯತನಂ ನಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭೋ ಕಸ್ಸಪ, ಪರಿಯಾಯೋ, ಯೇನ ಮೇ ಪರಿಯಾಯೇನ ಏವಂ ಹೋತಿ – 'ಇತಿಪಿ ನತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ, ನತ್ಥಿ ಸತ್ತಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ, ನತ್ಥಿ ಸುಕತದುಕ್ಕಟಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಫಲಂ ವಿಪಾಕೋ'"ತಿ।

ಸಙ್ಖಧಮಉಪಮಾ

೪೨೯. "ತೇನ ಹಿ, ರಾಜಞ್ಞ, ಉಪಮಂ ತೇ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ। ಉಪಮಾಯ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ವಿಞ್ಞೂ ಪುರಿಸಾ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನನ್ತಿ। ಭೂತಪುಬ್ಬಂ, ರಾಜಞ್ಞ, ಅಞ್ಞತರೋ ಸಙ್ಖಧಮೋ ಸಙ್ಖಂ ಆದಾಯ ಪಚ್ಚನ್ತಿಮಂ ಜನಪದಂ ಅಗಮಾಸಿ। ಸೋ ಯೇನ ಅಞ್ಞತರೋ ಗಾಮೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮಜ್ಝೇ ಗಾಮಸ್ಸ ಠಿತೋ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಸಙ್ಖಂ ಉಪಲಾಪೇತ್ವಾ ಸಙ್ಖಂ ಭೂಮಿಯಂ ನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಅಥ ಖೋ, ರಾಜಞ್ಞ, ತೇಸಂ ಪಚ್ಚನ್ತಜನಪದಾನಂ [ಪಚ್ಚನ್ತಜಾನಂ (ಸೀ॰)] ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಏತದಹೋಸಿ – 'ಅಮ್ಭೋ ಕಸ್ಸ ನು ಖೋ [ಏತದಹೋಸಿ "ಕಿಸ್ಸ ದುಖೋ (ಪೀ॰)] ಏಸೋ ಸದ್ದೋ ಏವಂರಜನೀಯೋ ಏವಂಕಮನೀಯೋ ಏವಂಮದನೀಯೋ ಏವಂಬನ್ಧನೀಯೋ ಏವಂಮುಚ್ಛನೀಯೋ'ತಿ। ಸನ್ನಿಪತಿತ್ವಾ ತಂ ಸಙ್ಖಧಮಂ ಏತದವೋಚುಂ – 'ಅಮ್ಭೋ, ಕಸ್ಸ ನು ಖೋ ಏಸೋ ಸದ್ದೋ ಏವಂರಜನೀಯೋ ಏವಂಕಮನೀಯೋ ಏವಂಮದನೀಯೋ ಏವಂಬನ್ಧನೀಯೋ ಏವಂಮುಚ್ಛನೀಯೋ'ತಿ। 'ಏಸೋ ಖೋ, ಭೋ, ಸಙ್ಖೋ ನಾಮ ಯಸ್ಸೇಸೋ ಸದ್ದೋ ಏವಂರಜನೀಯೋ ಏವಂಕಮನೀಯೋ ಏವಂಮದನೀಯೋ ಏವಂಬನ್ಧನೀಯೋ ಏವಂಮುಚ್ಛನೀಯೋ'ತಿ। ತೇ ತಂ ಸಙ್ಖಂ ಉತ್ತಾನಂ ನಿಪಾತೇಸುಂ – 'ವದೇಹಿ, ಭೋ ಸಙ್ಖ, ವದೇಹಿ, ಭೋ ಸಙ್ಖಾ'ತಿ। ನೇವ ಸೋ ಸಙ್ಖೋ ಸದ್ದಮಕಾಸಿ। ತೇ ತಂ ಸಙ್ಖಂ ಅವಕುಜ್ಜಂ ನಿಪಾತೇಸುಂ, ಪಸ್ಸೇನ ನಿಪಾತೇಸುಂ, ದುತಿಯೇನ ಪಸ್ಸೇನ ನಿಪಾತೇಸುಂ, ಉದ್ಧಂ ಠಪೇಸುಂ, ಓಮುದ್ಧಕಂ ಠಪೇಸುಂ, ಪಾಣಿನಾ ಆಕೋಟೇಸುಂ, ಲೇಡ್ಡುನಾ ಆಕೋಟೇಸುಂ, ದಣ್ಡೇನ ಆಕೋಟೇಸುಂ, ಸತ್ಥೇನ ಆಕೋಟೇಸುಂ, ಓಧುನಿಂಸು ಸನ್ಧುನಿಂಸು ನಿದ್ಧುನಿಂಸು – 'ವದೇಹಿ, ಭೋ ಸಙ್ಖ, ವದೇಹಿ, ಭೋ ಸಙ್ಖಾ'ತಿ। ನೇವ ಸೋ ಸಙ್ಖೋ ಸದ್ದಮಕಾಸಿ।

"ಅಥ ಖೋ, ರಾಜಞ್ಞ, ತಸ್ಸ ಸಙ್ಖಧಮಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ – 'ಯಾವ ಬಾಲಾ ಇಮೇ ಪಚ್ಚನ್ತಜನಪದಾಮನುಸ್ಸಾ, ಕಥಞ್ಹಿ ನಾಮ ಅಯೋನಿಸೋ ಸಙ್ಖಸದ್ದಂ ಗವೇಸಿಸ್ಸನ್ತೀ'ತಿ। ತೇಸಂ ಪೇಕ್ಖಮಾನಾನಂ ಸಙ್ಖಂ ಗಹೇತ್ವಾ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಸಙ್ಖಂ ಉಪಲಾಪೇತ್ವಾ ಸಙ್ಖಂ ಆದಾಯ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ಅಥ ಖೋ, ರಾಜಞ್ಞ, ತೇಸಂ ಪಚ್ಚನ್ತಜನಪದಾನಂ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಏತದಹೋಸಿ – 'ಯದಾ ಕಿರ, ಭೋ, ಅಯಂ ಸಙ್ಖೋ ನಾಮ ಪುರಿಸಸಹಗತೋ ಚ ಹೋತಿ ವಾಯಾಮಸಹಗತೋ [ವಾಯೋಸಹಗತೋ (ಸ್ಯಾ॰)] ಚ ವಾಯುಸಹಗತೋ ಚ, ತದಾಯಂ ಸಙ್ಖೋ ಸದ್ದಂ ಕರೋತಿ, ಯದಾ ಪನಾಯಂ ಸಙ್ಖೋ ನೇವ ಪುರಿಸಸಹಗತೋ ಹೋತಿ ನ ವಾಯಾಮಸಹಗತೋ ನ ವಾಯುಸಹಗತೋ, ನಾಯಂ ಸಙ್ಖೋ ಸದ್ದಂ ಕರೋತೀ'ತಿ । ಏವಮೇವ ಖೋ, ರಾಜಞ್ಞ, ಯದಾಯಂ ಕಾಯೋ ಆಯುಸಹಗತೋ ಚ ಹೋತಿ ಉಸ್ಮಾಸಹಗತೋ ಚ ವಿಞ್ಞಾಣಸಹಗತೋ ಚ, ತದಾ ಅಭಿಕ್ಕಮತಿಪಿ ಪಟಿಕ್ಕಮತಿಪಿ ತಿಟ್ಠತಿಪಿ ನಿಸೀದತಿಪಿ ಸೇಯ್ಯಮ್ಪಿ ಕಪ್ಪೇತಿ, ಚಕ್ಖುನಾಪಿ ರೂಪಂ ಪಸ್ಸತಿ, ಸೋತೇನಪಿ ಸದ್ದಂ ಸುಣಾತಿ, ಘಾನೇನಪಿ ಗನ್ಧಂ ಘಾಯತಿ, ಜಿವ್ಹಾಯಪಿ ರಸಂ ಸಾಯತಿ, ಕಾಯೇನಪಿ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಂ ಫುಸತಿ, ಮನಸಾಪಿ ಧಮ್ಮಂ ವಿಜಾನಾತಿ। ಯದಾ ಪನಾಯಂ ಕಾಯೋ ನೇವ ಆಯುಸಹಗತೋ ಹೋತಿ, ನ ಉಸ್ಮಾಸಹಗತೋ, ನ ವಿಞ್ಞಾಣಸಹಗತೋ, ತದಾ ನೇವ ಅಭಿಕ್ಕಮತಿ ನ ಪಟಿಕ್ಕಮತಿ ನ ತಿಟ್ಠತಿ ನ ನಿಸೀದತಿ ನ ಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇತಿ, ಚಕ್ಖುನಾಪಿ ರೂಪಂ ನ ಪಸ್ಸತಿ, ಸೋತೇನಪಿ ಸದ್ದಂ ನ ಸುಣಾತಿ, ಘಾನೇನಪಿ ಗನ್ಧಂ ನ ಘಾಯತಿ, ಜಿವ್ಹಾಯಪಿ ರಸಂ ನ ಸಾಯತಿ, ಕಾಯೇನಪಿ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಂ ನ ಫುಸತಿ, ಮನಸಾಪಿ ಧಮ್ಮಂ ನ ವಿಜಾನಾತಿ। ಇಮಿನಾಪಿ ಖೋ ತೇ, ರಾಜಞ್ಞ,

ಪರಿಯಾಯೇನ ಏವಂ ಹೋತು – ‘ಇತಿಪಿ ಅತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ, ಅತ್ಥಿ ಸತ್ತಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ, ಅತ್ಥಿ ಸುಕತದುಕ್ಕಟಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಫಲಂ ವಿಪಾಕೋ’ತಿ [ವಿಪಾಕೋತಿ, ಪಠಮಭಾಣವಾರಂ (ಸ್ಯಾ॰)]।

೪೨೭. “ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಭವಂ ಕಸ್ಸಪೋ ಏವಮಾಹ, ಅಥ ಖೋ ಏವಂ ಮೇ ಏತ್ಥ ಹೋತಿ – ‘ಇತಿಪಿ ನತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ, ನತ್ಥಿ ಸತ್ತಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ, ನತ್ಥಿ ಸುಕತದುಕ್ಕಟಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಫಲಂ ವಿಪಾಕೋ’”ತಿ। “ಅತ್ಥಿ ಪನ, ರಾಜಞ್ಞ, ಪರಿಯಾಯೋ…ಪೇ॰… ಅತ್ಥಿ, ಭೋ ಕಸ್ಸಪ, ಪರಿಯಾಯೋ…ಪೇ॰… ಯಥಾ ಕಥಂ ವಿಯ ರಾಜಞ್ಞಾ”ತಿ? “ಇಧ ಮೇ, ಭೋ ಕಸ್ಸಪ, ಪುರಿಸಾ ಚೋರಂ ಆಗುಚಾರಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ದಸ್ಸೇನ್ತಿ – ‘ಅಯಂ ತೇ, ಭನ್ತೇ, ಚೋರೋ ಆಗುಚಾರೀ, ಇಮಸ್ಸ ಯಂ ಇಚ್ಛಸಿ, ತಂ ದಣ್ಡಂ ಪಣೇಹೀ’ತಿ। ತ್ಯಾಹಂ ಏವಂ ವದಾಮಿ – ‘ತೇನ ಹಿ, ಭೋ, ಇಮಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಛವಿಂ ಛಿನ್ದಥ , ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮಸ್ಸ ಜೀವಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯಾಮಾ’ತಿ। ತೇ ತಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಛವಿಂ ಛಿನ್ದನ್ತಿ। ನೇವಸ್ಸ ಮಯಂ ಜೀವಂ ಪಸ್ಸಾಮ। ತ್ಯಾಹಂ ಏವಂ ವದಾಮಿ – ‘ತೇನ ಹಿ, ಭೋ, ಇಮಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಚಮ್ಮಂ ಛಿನ್ದಥ, ಮಂಸಂ ಛಿನ್ದಥ, ನ್ಹಾರುಂ ಛಿನ್ದಥ, ಅಟ್ಠಿಂ ಛಿನ್ದಥ, ಅಟ್ಠಿಮಿಞ್ಜಂ ಛಿನ್ದಥ, ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮಸ್ಸ ಜೀವಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯಾಮಾ’ತಿ। ತೇ ತಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಅಟ್ಠಿಮಿಞ್ಜಂ ಛಿನ್ದನ್ತಿ, ನೇವಸ್ಸ ಮಯಂ ಜೀವಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯಾಮ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭೋ ಕಸ್ಸಪ, ಪರಿಯಾಯೋ, ಯೇನ ಮೇ ಪರಿಯಾಯೇನ ಏವಂ ಹೋತಿ – ‘ಇತಿಪಿ ನತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ, ನತ್ಥಿ ಸತ್ತಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ, ನತ್ಥಿ ಸುಕತದುಕ್ಕಟಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಫಲಂ ವಿಪಾಕೋ’”ತಿ।

ಅಗ್ಗಿಕಜಟಿಲಉಪಮಾ

೪೨೮. “ತೇನ ಹಿ, ರಾಜಞ್ಞ, ಉಪಮಂ ತೇ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ। ಉಪಮಾಯ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ವಿಞ್ಞೂ ಪುರಿಸಾ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನನ್ತಿ। ಭೂತಪುಬ್ಬಂ, ರಾಜಞ್ಞ, ಅಞ್ಞತರೋ ಅಗ್ಗಿಕೋ ಜಟಿಲೋ ಅರಞ್ಞಾಯತನೇ ಪಣ್ಣಕುಟಿಯಾ ಸಮ್ಮತಿ [ವಸತಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)]। ಅಥ ಖೋ, ರಾಜಞ್ಞ, ಅಞ್ಞತರೋ ಜನಪದೇ ಸತ್ಥೋ [ಸತ್ಥೋ ಜನಪದಪದೇಸಾ (ಸೀ॰), ಜನಪದೋ ಸತ್ಥವಾಸೋ (ಸ್ಯಾ॰), ಜನಪದಪದೇಸೋ (ಪೀ॰)] ವುಟ್ಠಾಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಸೋ ಸತ್ಥೋ [ಸತ್ಥವಾಸೋ (ಸ್ಯಾ॰)] ತಸ್ಸ ಅಗ್ಗಿಕಸ್ಸ ಜಟಿಲಸ್ಸ ಅಸ್ಸಮಸ್ಸ ಸಾಮನ್ತಾ ಏಕರತ್ತಿಂ ವಸಿತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ಅಥ ಖೋ, ರಾಜಞ್ಞ, ತಸ್ಸ ಅಗ್ಗಿಕಸ್ಸ ಜಟಿಲಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ – ‘ಯಂನೂನಾಹಂ ಯೇನ ಸೋ ಸತ್ಥವಾಸೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮೇಯ್ಯಂ, ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮೇತ್ಥ ಕಿಞ್ಚಿ ಉಪಕರಣಂ ಅಧಿಗಚ್ಛೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಸೋ ಅಗ್ಗಿಕೋ ಜಟಿಲೋ ಕಾಲಸ್ಸೇವ ವುಟ್ಠಾಯ ಯೇನ ಸೋ ಸತ್ಥವಾಸೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಅದ್ದಸ ತಸ್ಮಿಂ ಸತ್ಥವಾಸೇ ದಹರಂ ಕುಮಾರಂ ಮನ್ದಂ ಉತ್ತಾನಸೇಯ್ಯಕಂ ಛಡ್ಡಿತಂ। ದಿಸ್ವಾನಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ – ‘ನ ಖೋ ಮೇ ತಂ ಪತಿರೂಪಂ ಯಂ ಮೇ ಪೇಕ್ಖಮಾನಸ್ಸ ಮನುಸ್ಸಭೂತೋ ಕಾಲಙ್ಕರೇಯ್ಯ; ಯಂನೂನಾಹಂ ಇಮಂ ದಾರಕಂ ಅಸ್ಸಮಂ ನೇತ್ವಾ ಆಪಾದೇಯ್ಯಂ ಪೋಸೇಯ್ಯಂ ವಡ್ಢೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಸೋ ಅಗ್ಗಿಕೋ ಜಟಿಲೋ ತಂ ದಾರಕಂ ಅಸ್ಸಮಂ ನೇತ್ವಾ ಆಪಾದೇಸಿ ಪೋಸೇಸಿ ವಡ್ಢೇಸಿ। ಯದಾ ಸೋ ದಾರಕೋ ದಸವಸ್ಸುದ್ದೇಸಿಕೋ ವಾ ಹೋತಿ [ಅಹೋಸಿ (?)] ದ್ವಾದಸವಸ್ಸುದ್ದೇಸಿಕೋ ವಾ, ಅಥ ಖೋ ತಸ್ಸ ಅಗ್ಗಿಕಸ್ಸ ಜಟಿಲಸ್ಸ ಜನಪದೇ ಕಿಞ್ಚಿದೇವ ಕರಣೀಯಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ। ಅಥ ಖೋ ಸೋ ಅಗ್ಗಿಕೋ ಜಟಿಲೋ ತಂ ದಾರಕಂ ಏತದವೋಚ – ‘ಇಚ್ಛಾಮಹಂ, ತಾತ, ಜನಪದಂ [ನಗರಂ (ಕ॰)] ಗನ್ತುಂ; ಅಗ್ಗಿಂ, ತಾತ, ಪರಿಚರೇಯ್ಯಾಸಿ। ಮಾ ಚ ತೇ ಅಗ್ಗಿ ನಿಬ್ಬಾಯಿ। ಸಚೇ ಚ ತೇ ಅಗ್ಗಿ ನಿಬ್ಬಾಯೇಯ್ಯ, ಅಯಂ ವಾಸೀ ಇಮಾನಿ ಕಟ್ಠಾನಿ ಇದಂ ಅರಣಿಸಹಿತಂ, ಅಗ್ಗಿಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ಅಗ್ಗಿಂ ಪರಿಚರೇಯ್ಯಾಸೀ’ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಸೋ ಅಗ್ಗಿಕೋ ಜಟಿಲೋ ತಂ ದಾರಕಂ ಏವಂ ಅನುಸಾಸಿತ್ವಾ ಜನಪದಂ ಅಗಮಾಸಿ। ತಸ್ಸ ಖಿಡ್ಡಾಪಸುತಸ್ಸ ಅಗ್ಗಿ ನಿಬ್ಬಾಯಿ।

“ಅಥ ಖೋ ತಸ್ಸ ದಾರಕಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ – ‘ಪಿತಾ ಖೋ ಮಂ ಏವಂ ಅವಚ – “ಅಗ್ಗಿಂ, ತಾತ, ಪರಿಚರೇಯ್ಯಾಸಿ। ಮಾ ಚ ತೇ ಅಗ್ಗಿ ನಿಬ್ಬಾಯಿ। ಸಚೇ ಚ ತೇ ಅಗ್ಗಿ ನಿಬ್ಬಾಯೇಯ್ಯ, ಅಯಂ ವಾಸೀ ಇಮಾನಿ ಕಟ್ಠಾನಿ ಇದಂ ಅರಣಿಸಹಿತಂ, ಅಗ್ಗಿಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ಅಗ್ಗಿಂ ಪರಿಚರೇಯ್ಯಾಸೀ”ತಿ। ಯಂನೂನಾಹಂ ಅಗ್ಗಿಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ಅಗ್ಗಿಂ ಪರಿಚರೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಸೋ ದಾರಕೋ ಅರಣಿಸಹಿತಂ ವಾಸಿಯಾ ತಚ್ಛಿ – ‘ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ಅಗ್ಗಿಂ ಅಧಿಗಚ್ಛೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ। ನೇವ ಸೋ ಅಗ್ಗಿಂ ಅಧಿಗಚ್ಛಿ। ಅರಣಿಸಹಿತಂ ದ್ವಿಧಾ

ಫಾಲೇಸಿ, ತಿಧಾ ಫಾಲೇಸಿ, ಚತುಧಾ ಫಾಲೇಸಿ, ಪಞ್ಚಧಾ ಫಾಲೇಸಿ, ದಸಧಾ ಫಾಲೇಸಿ, ಸತಧಾ [ವೀಸತಿಧಾ (ಸ್ಯಾ॰)] ಫಾಲೇಸಿ, ಸಕಲಿಕಂ ಸಕಲಿಕಂ ಅಕಾಸಿ, ಸಕಲಿಕಂ ಸಕಲಿಕಂ ಕರಿತ್ವಾ ಉದುಕ್ಖಲೇ ಕೋಟ್ಟೇಸಿ, ಉದುಕ್ಖಲೇ ಕೋಟ್ಟೇತ್ವಾ ಮಹಾವಾತೇ ಓಪುನಿ [ಓಫುನಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)] - 'ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ಅಗ್ಗಿಂ ಅಧಿಗಚ್ಛೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ। ನೇವ ಸೋ ಅಗ್ಗಿಂ ಅಧಿಗಚ್ಛಿ।

"ಅಥ ಖೋ ಸೋ ಅಗ್ಗಿಕೋ ಜಟಿಲೋ ಜನಪದೇ ತಂ ಕರಣೀಯಂ ತೀರೇತ್ವಾ ಯೇನ ಸಕೋ ಅಸ್ಸಮೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ತಂ ದಾರಕಂ ಏತದವೋಚ - 'ಕಚ್ಚಿ ತೇ, ತಾತ, ಅಗ್ಗಿ ನ ನಿಬ್ಬುತೋ'ತಿ? 'ಇಧ ಮೇ, ತಾತ, ಖಿಡ್ಡಾಪಸುತಸ್ಸ ಅಗ್ಗಿ ನಿಬ್ಬಾಯಿ। ತಸ್ಸ ಮೇ ಏತದಹೋಸಿ - "ಪಿತಾ ಖೋ ಮಂ ಏವಂ ಅವಚ ಅಗ್ಗಿಂ, ತಾತ, ಪರಿಚರೇಯ್ಯಾಸಿ। ಮಾ ಚ ತೇ, ತಾತ, ಅಗ್ಗಿ ನಿಬ್ಬಾಯಿ। ಸಚೇ ಚ ತೇ ಅಗ್ಗಿ ನಿಬ್ಬಾಯೇಯ್ಯ, ಅಯಂ ವಾಸೀ ಇಮಾನಿ ಕಟ್ಠಾನಿ ಇದಂ ಅರಣಿಸಹಿತಂ, ಅಗ್ಗಿಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ಅಗ್ಗಿಂ ಪರಿಚರೇಯ್ಯಾಸೀತಿ। ಯಂನೂನಾಹಂ ಅಗ್ಗಿಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ಅಗ್ಗಿಂ ಪರಿಚರೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ। ಅಥ ಖ್ವಾಹಂ, ತಾತ, ಅರಣಿಸಹಿತಂ ವಾಸಿಯಾ ತಚ್ಛಿಂ - "ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ಅಗ್ಗಿಂ ಅಧಿಗಚ್ಛೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ। ನೇವಾಹಂ ಅಗ್ಗಿಂ ಅಧಿಗಚ್ಛಿಂ। ಅರಣಿಸಹಿತಂ ದ್ವಿಧಾ ಫಾಲೇಸಿಂ, ತಿಧಾ ಫಾಲೇಸಿಂ, ಚತುಧಾ ಫಾಲೇಸಿಂ, ಪಞ್ಚಧಾ ಫಾಲೇಸಿಂ, ದಸಧಾ ಫಾಲೇಸಿಂ , ಸತಧಾ ಫಾಲೇಸಿಂ, ಸಕಲಿಕಂ ಸಕಲಿಕಂ ಅಕಾಸಿಂ, ಸಕಲಿಕಂ ಸಕಲಿಕಂ ಕರಿತ್ವಾ ಉದುಕ್ಖಲೇ ಕೋಟ್ಟೇಸಿಂ, ಉದುಕ್ಖಲೇ ಕೋಟ್ಟೇತ್ವಾ ಮಹಾವಾತೇ ಓಪುನಿಂ - "ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ಅಗ್ಗಿಂ ಅಧಿಗಚ್ಛೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ। ನೇವಾಹಂ ಅಗ್ಗಿಂ ಅಧಿಗಚ್ಛಿ"'ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ತಸ್ಸ ಅಗ್ಗಿಕಸ್ಸ ಜಟಿಲಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - 'ಯಾವ ಬಾಲೋ ಅಯಂ ದಾರಕೋ ಅಬ್ಯತ್ತೋ, ಕಥಞ್ಹಿ ನಾಮ ಅಯೋನಿಸೋ ಅಗ್ಗಿಂ ಗವೇಸಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ತಸ್ಸ ಪೇಕ್ಖಮಾನಸ್ಸ ಅರಣಿಸಹಿತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅಗ್ಗಿಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ತಂ ದಾರಕಂ ಏತದವೋಚ - 'ಏವಂ ಖೋ, ತಾತ, ಅಗ್ಗಿ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತಬ್ಬೋ। ನ ತ್ವೇವ ಯಥಾ ತ್ವಂ ಬಾಲೋ ಅಬ್ಯತ್ತೋ ಅಯೋನಿಸೋ ಅಗ್ಗಿಂ ಗವೇಸೀ'ತಿ। ಏವಮೇವ ಖೋ ತ್ವಂ, ರಾಜಞ್ಞ, ಬಾಲೋ ಅಬ್ಯತ್ತೋ ಅಯೋನಿಸೋ ಪರಲೋಕಂ ಗವೇಸಿಸ್ಸಸಿ। ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜೇತಂ, ರಾಜಞ್ಞ, ಪಾಪಕಂ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ, ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜೇತಂ, ರಾಜಞ್ಞ, ಪಾಪಕಂ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ, ಮಾ ತೇ ಅಹೋಸಿ ದೀಘರತ್ತಂ ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯಾ"ತಿ।

೪೨೯. "ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಭವಂ ಕಸ್ಸಪೋ ಏವಮಾಹ, ಅಥ ಖೋ ನೇವಾಹಂ ಸಕ್ಕೋಮಿ ಇದಂ ಪಾಪಕಂ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತುಂ। ರಾಜಾಪಿ ಮಂ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ಜಾನಾತಿ ತಿರೋರಾಜಾನೋಪಿ - 'ಪಾಯಾಸಿ ರಾಜಞ್ಞೋ ಏವಂವಾದೀ ಏವಂದಿಟ್ಠೀ - "ಇತಿಪಿ ನತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ, ನತ್ಥಿ ಸತ್ತಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ, ನತ್ಥಿ ಸುಕತದುಕ್ಕಟಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಫಲಂ ವಿಪಾಕೋ"ತಿ। ಸಚಾಹಂ, ಭೋ ಕಸ್ಸಪ, ಇದಂ ಪಾಪಕಂ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜಿಸ್ಸಾಮಿ, ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಮೇ ವತ್ತಾರೋ - 'ಯಾವ ಬಾಲೋ ಪಾಯಾಸಿ ರಾಜಞ್ಞೋ ಅಬ್ಯತ್ತೋ ದುಗ್ಗಹಿತಗಾಹೀ'ತಿ। ಕೋಪೇನಪಿ ನಂ ಹರಿಸ್ಸಾಮಿ, ಮಕ್ಖೇನಪಿ ನಂ ಹರಿಸ್ಸಾಮಿ, ಪಲಾಸೇನಪಿ ನಂ ಹರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ।

ದ್ವೇ ಸತ್ಥವಾಹಉಪಮಾ

೪೩೦. "ತೇನ ಹಿ, ರಾಜಞ್ಞ, ಉಪಮಂ ತೇ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ। ಉಪಮಾಯ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ವಿಞ್ಞೂ ಪುರಿಸಾ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನನ್ತಿ। ಭೂತಪುಬ್ಬಂ, ರಾಜಞ್ಞ, ಮಹಾಸಕಟಸತ್ಥೋ ಸಕಟಸಹಸ್ಸಂ ಪುರತ್ಥಿಮಾ ಜನಪದಾ ಪಚ್ಛಿಮಂ ಜನಪದಂ ಅಗಮಾಸಿ। ಸೋ ಯೇನ ಯೇನ ಗಚ್ಛಿ, ಖಿಪ್ಪಂಯೇವ ಪರಿಯಾದಿಯತಿ ತಿಣಕಟ್ಠೋದಕಂ ಹರಿತಕಪಣ್ಣಂ। ತಸ್ಮಿಂ ಖೋ ಪನ ಸತ್ಥೇ ದ್ವೇ ಸತ್ಥವಾಹಾ ಅಹೇಸುಂ ಏಕೋ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಸಕಟಸತಾನಂ, ಏಕೋ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಸಕಟಸತಾನಂ। ಅಥ ಖೋ ತೇಸಂ ಸತ್ಥವಾಹಾನಂ ಏತದಹೋಸಿ - 'ಅಯಂ ಖೋ ಮಹಾಸಕಟಸತ್ಥೋ ಸಕಟಸಹಸ್ಸಂ; ತೇ ಮಯಂ ಯೇನ ಯೇನ ಗಚ್ಛಾಮ, ಖಿಪ್ಪಮೇವ ಪರಿಯಾದಿಯತಿ ತಿಣಕಟ್ಠೋದಕಂ ಹರಿತಕಪಣ್ಣಂ। ಯಂನೂನ ಮಯಂ ಇಮಂ ಸತ್ಥಂ ದ್ವಿಧಾ ವಿಭಜೇಯ್ಯಾಮ - ಏಕತೋ ಪಞ್ಚ ಸಕಟಸತಾನಿ ಏಕತೋ ಪಞ್ಚ ಸಕಟಸತಾನೀ'ತಿ। ತೇ ತಂ ಸತ್ಥಂ ದ್ವಿಧಾ ವಿಭಜಿಂಸು [ವಿಭಜೇಸುಂ (ಕ॰)] ಏಕತೋ ಪಞ್ಚ ಸಕಟಸತಾನಿ, ಏಕತೋ ಪಞ್ಚ ಸಕಟಸತಾನಿ। ಏಕೋ ಸತ್ಥವಾಹೋ ಬಹುಂ ತಿಣಞ್ಚ ಕಟ್ಠಞ್ಚ ಉದಕಞ್ಚ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಸತ್ಥಂ ಪಯಾಪೇಸಿ [ಪಾಯಾಪೇಸಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)]। ದ್ವೀಹತೀಹಪಯಾತೋ ಖೋ ಪನ ಸೋ ಸತ್ಥೋ ಅದ್ದಸ ಪುರಿಸಂ ಕಾಳಂ ಲೋಹಿತಕ್ಖಂ

[ಲೋಹಿತಕ್ಖಂ (ಸ್ಯಾ॰)] ಸನ್ನದ್ಧಕಲಾಪಂ [ಆಸನ್ನದ್ಧಕಲಾಪಂ (ಸ್ಯಾ॰)] ಕುಮುದಮಾಲಿಂ ಅಲ್ಲವತ್ಥಂ ಅಲ್ಲಕೇಸಂ ಕದ್ದಮಮಕ್ಖಿತೇಹಿ ಚಕ್ಕೇಹಿ ಭದ್ರೇನ ರಥೇನ ಪಟಿಪಥಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ', ದಿಸ್ವಾ ಏತದವೋಚ - 'ಕುತೋ, ಭೋ, ಆಗಚ್ಛಸೀ'ತಿ? 'ಅಮುಕಮ್ಹಾ ಜನಪದಾ'ತಿ। 'ಕುಹಿಂ ಗಮಿಸ್ಸಸೀ'ತಿ? 'ಅಮುಕಂ ನಾಮ ಜನಪದ'ನ್ತಿ। 'ಕಚ್ಚಿ, ಭೋ, ಪುರತೋ ಕನ್ತಾರೇ ಮಹಾಮೇಘೋ ಅಭಿಪ್ಪವುಟ್ಠೋ'ತಿ? 'ಏವಂ, ಭೋ, ಪುರತೋ ಕನ್ತಾರೇ ಮಹಾಮೇಘೋ ಅಭಿಪ್ಪವುಟ್ಠೋ, ಆಸಿತ್ತೋದಕಾನಿ ವಟುಮಾನಿ, ಬಹು ತಿಣಞ್ಚ ಕಟ್ಠಞ್ಚ ಉದಕಞ್ಚ। ಛಡ್ಡೇಥ, ಭೋ, ಪುರಾಣಾನಿ ತಿಣಾನಿ ಕಟ್ಠಾನಿ ಉದಕಾನಿ, ಲಹುಭಾರೇಹಿ ಸಕಟೇಹಿ ಸೀಘಂ ಸೀಘಂ ಗಚ್ಛಥ, ಮಾ ಯೋಗ್ಗಾನಿ ಕಿಲಮಿತ್ಥಾ'ತಿ।

"ಅಥ ಖೋ ಸೋ ಸತ್ಥವಾಹೋ ಸತ್ಥಿಕೇ ಆಮನ್ತೇಸಿ - 'ಅಯಂ, ಭೋ, ಪುರಿಸೋ ಏವಮಾಹ - "ಪುರತೋ ಕನ್ತಾರೇ ಮಹಾಮೇಘೋ ಅಭಿಪ್ಪವುಟ್ಠೋ, ಆಸಿತ್ತೋದಕಾನಿ ವಟುಮಾನಿ, ಬಹು ತಿಣಞ್ಚ ಕಟ್ಠಞ್ಚ ಉದಕಞ್ಚ। ಛಡ್ಡೇಥ, ಭೋ, ಪುರಾಣಾನಿ ತಿಣಾನಿ ಕಟ್ಠಾನಿ ಉದಕಾನಿ, ಲಹುಭಾರೇಹಿ ಸಕಟೇಹಿ ಸೀಘಂ ಸೀಘಂ ಗಚ್ಛಥ, ಮಾ ಯೋಗ್ಗಾನಿ ಕಿಲಮಿತ್ಥಾ"ತಿ। ಛಡ್ಡೇಥ, ಭೋ, ಪುರಾಣಾನಿ ತಿಣಾನಿ ಕಟ್ಠಾನಿ ಉದಕಾನಿ, ಲಹುಭಾರೇಹಿ ಸಕಟೇಹಿ ಸತ್ಥಂ ಪಯಾಪೇಥಾ'ತಿ। 'ಏವಂ, ಭೋ'ತಿ ಖೋ ತೇ ಸತ್ಥಿಕಾ ತಸ್ಸ ಸತ್ಥವಾಹಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಪುರಾಣಾನಿ ತಿಣಾನಿ ಕಟ್ಠಾನಿ ಉದಕಾನಿ ಲಹುಭಾರೇಹಿ ಸಕಟೇಹಿ ಸತ್ಥಂ ಪಯಾಪೇಸುಂ। ತೇ ಪಠಮೇಪಿ ಸತ್ಥವಾಸೇ ನ ಅದ್ದಸಂಸು ತಿಣಂ ವಾ ಕಟ್ಠಂ ವಾ ಉದಕಂ ವಾ। ದುತಿಯೇಪಿ ಸತ್ಥವಾಸೇ... ತತಿಯೇಪಿ ಸತ್ಥವಾಸೇ... ಚತುತ್ಥೇಪಿ ಸತ್ಥವಾಸೇ... ಪಞ್ಚಮೇಪಿ ಸತ್ಥವಾಸೇ... ಛಟ್ಠೇಪಿ ಸತ್ಥವಾಸೇ... ಸತ್ತಮೇಪಿ ಸತ್ಥವಾಸೇ ನ ಅದ್ದಸಂಸು ತಿಣಂ ವಾ ಕಟ್ಠಂ ವಾ ಉದಕಂ ವಾ। ಸಬ್ಬೇವ ಅನಯಬ್ಯಸನಂ ಆಪಜ್ಜಿಂಸು। ಯೇ ಚ ತಸ್ಮಿಂ ಸತ್ಥೇ ಅಹೇಸುಂ ಮನುಸ್ಸಾ ವಾ ಪಸೂ ವಾ, ಸಬ್ಬೇ ಸೋ ಯಕ್ಖೋ ಅಮನುಸ್ಸೋ ಭಕ್ಖೇಸಿ। ಅಟ್ಠಿಕಾನೇವ ಸೇಸಾನಿ।

"ಯದಾ ಅಞ್ಞಾಸಿ ದುತಿಯೋ ಸತ್ಥವಾಹೋ - 'ಬಹುನಿಕ್ಖನ್ತೋ ಖೋ, ಭೋ, ದಾನಿ ಸೋ ಸತ್ಥೋ'ತಿ ಬಹುಂ ತಿಣಞ್ಚ ಕಟ್ಠಞ್ಚ ಉದಕಞ್ಚ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಸತ್ಥಂ ಪಯಾಪೇಸಿ। ದ್ವೀಹತೀಹಪಯಾತೋ ಖೋ ಪನ ಸೋ ಸತ್ಥೋ ಅದ್ದಸ ಪುರಿಸಂ ಕಾಳಂ ಲೋಹಿತಕ್ಖಂ ಸನ್ನದ್ಧಕಲಾಪಂ ಕುಮುದಮಾಲಿಂ ಅಲ್ಲವತ್ಥಂ ಅಲ್ಲಕೇಸಂ ಕದ್ದಮಮಕ್ಖಿತೇಹಿ ಚಕ್ಕೇಹಿ ಭದ್ರೇನ ರಥೇನ ಪಟಿಪಥಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ, ದಿಸ್ವಾ ಏತದವೋಚ - 'ಕುತೋ, ಭೋ, ಆಗಚ್ಛಸೀ'ತಿ? 'ಅಮುಕಮ್ಹಾ ಜನಪದಾ'ತಿ। 'ಕುಹಿಂ ಗಮಿಸ್ಸಸೀ'ತಿ? 'ಅಮುಕಂ ನಾಮ ಜನಪದ'ನ್ತಿ। 'ಕಚ್ಚಿ, ಭೋ, ಪುರತೋ ಕನ್ತಾರೇ ಮಹಾಮೇಘೋ ಅಭಿಪ್ಪವುಟ್ಠೋ'ತಿ? 'ಏವಂ, ಭೋ, ಪುರತೋ ಕನ್ತಾರೇ ಮಹಾಮೇಘೋ ಅಭಿಪ್ಪವುಟ್ಠೋ। ಆಸಿತ್ತೋದಕಾನಿ ವಟುಮಾನಿ, ಬಹು ತಿಣಞ್ಚ ಕಟ್ಠಞ್ಚ ಉದಕಞ್ಚ। ಛಡ್ಡೇಥ , ಭೋ, ಪುರಾಣಾನಿ ತಿಣಾನಿ ಕಟ್ಠಾನಿ ಉದಕಾನಿ, ಲಹುಭಾರೇಹಿ ಸಕಟೇಹಿ ಸೀಘಂ ಸೀಘಂ ಗಚ್ಛಥ, ಮಾ ಯೋಗ್ಗಾನಿ ಕಿಲಮಿತ್ಥಾ'ತಿ।

"ಅಥ ಖೋ ಸೋ ಸತ್ಥವಾಹೋ ಸತ್ಥಿಕೇ ಆಮನ್ತೇಸಿ - 'ಅಯಂ, ಭೋ, "ಪುರಿಸೋ ಏವಮಾಹ - ಪುರತೋ ಕನ್ತಾರೇ ಮಹಾಮೇಘೋ ಅಭಿಪ್ಪವುಟ್ಠೋ, ಆಸಿತ್ತೋದಕಾನಿ ವಟುಮಾನಿ, ಬಹು ತಿಣಞ್ಚ ಕಟ್ಠಞ್ಚ ಉದಕಞ್ಚ। ಛಡ್ಡೇಥ, ಭೋ, ಪುರಾಣಾನಿ ತಿಣಾನಿ ಕಟ್ಠಾನಿ ಉದಕಾನಿ, ಲಹುಭಾರೇಹಿ ಸಕಟೇಹಿ ಸೀಘಂ ಸೀಘಂ ಗಚ್ಛಥ; ಮಾ ಯೋಗ್ಗಾನಿ ಕಿಲಮಿತ್ಥಾ"ತಿ। ಅಯಂ ಭೋ ಪುರಿಸೋ ನೇವ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಮಿತ್ತೋ, ನ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತೋ, ಕಥಂ ಮಯಂ ಇಮಸ್ಸ ಸದ್ಧಾಯ ಗಮಿಸ್ಸಾಮ। ನ ವೋ ಛಡ್ಡೇತಬ್ಬಾನಿ ಪುರಾಣಾನಿ ತಿಣಾನಿ ಕಟ್ಠಾನಿ ಉದಕಾನಿ, ಯಥಾಭತೇನ ಭಣ್ಡೇನ ಸತ್ಥಂ ಪಯಾಪೇಥ। ನ ನೋ ಪುರಾಣಂ ಛಡ್ಡೇಸ್ಸಾಮಾ'ತಿ। 'ಏವಂ, ಭೋ'ತಿ ಖೋ ತೇ ಸತ್ಥಿಕಾ ತಸ್ಸ ಸತ್ಥವಾಹಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಯಥಾಭತೇನ ಭಣ್ಡೇನ ಸತ್ಥಂ ಪಯಾಪೇಸುಂ। ತೇ ಪಠಮೇಪಿ ಸತ್ಥವಾಸೇ ನ ಅದ್ದಸಂಸು ತಿಣಂ ವಾ ಕಟ್ಠಂ ವಾ ಉದಕಂ ವಾ। ದುತಿಯೇಪಿ ಸತ್ಥವಾಸೇ... ತತಿಯೇಪಿ ಸತ್ಥವಾಸೇ... ಚತುತ್ಥೇಪಿ ಸತ್ಥವಾಸೇ... ಪಞ್ಚಮೇಪಿ ಸತ್ಥವಾಸೇ... ಛಟ್ಠೇಪಿ ಸತ್ಥವಾಸೇ... ಸತ್ತಮೇಪಿ ಸತ್ಥವಾಸೇ ನ ಅದ್ದಸಂಸು ತಿಣಂ ವಾ ಕಟ್ಠಂ ವಾ ಉದಕಂ ವಾ। ತಞ್ಚ ಸತ್ಥಂ ಅದ್ದಸಂಸು ಅನಯಬ್ಯಸನಂ ಆಪನ್ನಂ। ಯೇ ಚ ತಸ್ಮಿಂ ಸತ್ಥೇಪಿ ಅಹೇಸುಂ ಮನುಸ್ಸಾ ವಾ ಪಸೂ ವಾ, ತೇಸಞ್ಚ ಅಟ್ಠಿಕಾನೇವ ಅದ್ದಸಂಸು ತೇನ ಯಕ್ಖೇನ ಅಮನುಸ್ಸೇನ ಭಕ್ಖಿತಾನಂ।

“ಅಥ ಖೋ ಸೋ ಸತ್ಥವಾಹೋ ಸತ್ಥಿಕೇ ಆಮನ್ತೇಸಿ – ‘ಅಯಂ ಖೋ, ಭೋ, ಸತ್ಥೋ ಅನಯಬ್ಯಸನಂ ಆಪನ್ನೋ, ಯಥಾ ತಂ ತೇನ ಬಾಲೇನ ಸತ್ಥವಾಹೇನ ಪರಿಣಾಯಕೇನ। ತೇನ ಹಿ, ಭೋ, ಯಾನಮ್ಹಾಕಂ ಸತ್ಥೇ ಅಪ್ಪಸಾರಾನಿ ಪಣಿಯಾನಿ, ತಾನಿ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ, ಯಾನಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸತ್ಥೇ ಮಹಾಸಾರಾನಿ ಪಣಿಯಾನಿ, ತಾನಿ ಆದಿಯಥಾ’ತಿ। ‘ಏವಂ, ಭೋ’ತಿ ಖೋ ತೇ ಸತ್ಥಿಕಾ ತಸ್ಸ ಸತ್ಥವಾಹಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಯಾನಿ ಸಕಸ್ಮಿಂ ಸತ್ಥೇ ಅಪ್ಪಸಾರಾನಿ ಪಣಿಯಾನಿ, ತಾನಿ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಯಾನಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸತ್ಥೇ ಮಹಾಸಾರಾನಿ ಪಣಿಯಾನಿ, ತಾನಿ ಆದಿಯಿತ್ವಾ ಸೋತ್ಥಿನಾ ತಂ ಕನ್ತಾರಂ ನಿತ್ಥರಿಂಸು, ಯಥಾ ತಂ ಪಣ್ಡಿತೇನ ಸತ್ಥವಾಹೇನ ಪರಿಣಾಯಕೇನ। ಏವಮೇವ ಖೋ ತ್ವಂ, ರಾಜಞ್ಞ, ಬಾಲೋ ಅಬ್ಯತ್ತೋ ಅನಯಬ್ಯಸನಂ ಆಪಜ್ಜಿಸ್ಸಸಿ ಅಯೋನಿಸೋ ಪರಲೋಕಂ ಗವೇಸನ್ತೋ ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಸೋ ಪುರಿಮೋ ಸತ್ಥವಾಹೋ। ಯೇಪಿ ತವ [ತೇ (ಕ॰)] ಸೋತಬ್ಬಂ ಸದ್ಧಾತಬ್ಬಂ [ಸದ್ದಹಾತಬ್ಬಂ (ಪೀ॰ ಕ॰)] ಮಞ್ಞಿಸ್ಸನ್ತಿ, ತೇಪಿ ಅನಯಬ್ಯಸನಂ ಆಪಜ್ಜಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ತೇ ಸತ್ಥಿಕಾ। ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜೇತಂ, ರಾಜಞ್ಞ , ಪಾಪಕಂ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ; ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜೇತಂ, ರಾಜಞ್ಞ, ಪಾಪಕಂ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ। ಮಾ ತೇ ಅಹೋಸಿ ದೀಘರತ್ತಂ ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯಾ”ತಿ।

೪೩೦. “ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಭವಂ ಕಸ್ಸಪೋ ಏವಮಾಹ, ಅಥ ಖೋ ನೇವಾಹಂ ಸಕ್ಕೋಮಿ ಇದಂ ಪಾಪಕಂ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತುಂ। ರಾಜಾಪಿ ಮಂ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ಜಾನಾತಿ ತಿರೋರಾಜಾನೋಪಿ – ‘ಪಾಯಾಸಿ ರಾಜಞ್ಞೋ ಏವಂವಾದೀ ಏವಂದಿಟ್ಠೀ – “ಇತಿಪಿ ನತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ…ಪೇ॰… ವಿಪಾಕೋ”’ತಿ। ಸಚಾಹಂ, ಭೋ ಕಸ್ಸಪ, ಇದಂ ಪಾಪಕಂ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜಿಸ್ಸಾಮಿ, ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಮೇ ವತ್ತಾರೋ – ‘ಯಾವ ಬಾಲೋ ಪಾಯಾಸಿ ರಾಜಞ್ಞೋ, ಅಬ್ಯತ್ತೋ ದುಗ್ಗಹಿತಗಾಹೀ’ತಿ। ಕೋಪೇನಪಿ ನಂ ಹರಿಸ್ಸಾಮಿ, ಮಕ್ಖೇನಪಿ ನಂ ಹರಿಸ್ಸಾಮಿ, ಪಲಾಸೇನಪಿ ನಂ ಹರಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ।

ಗೂಥಭಾರಿಕಉಪಮಾ

೪೩೧. “ತೇನ ಹಿ, ರಾಜಞ್ಞ, ಉಪಮಂ ತೇ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ। ಉಪಮಾಯ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ವಿಞ್ಞೂ ಪುರಿಸಾ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನನ್ತಿ। ಭೂತಪುಬ್ಬಂ, ರಾಜಞ್ಞ, ಅಞ್ಞತರೋ ಸೂಕರಪೋಸಕೋ ಪುರಿಸೋ ಸಕಮ್ಹಾ ಗಾಮಾ ಅಞ್ಞಂ ಗಾಮಂ ಅಗಮಾಸಿ। ತತ್ಥ ಅದ್ದಸ ಪಹೂತಂ ಸುಕ್ಖಗೂಥಂ ಛಡ್ಡಿತಂ। ದಿಸ್ವಾನಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ – ‘ಅಯಂ ಖೋ ಪಹುತೋ ಸುಕ್ಖಗೂಥೋ ಛಡ್ಡಿತೋ, ಮಮ ಚ ಸೂಕರಭತ್ತಂ [ಸೂಕರಾನಂ ಭಕ್ಖೋ (ಸ್ಯಾ॰)]; ಯಂನೂನಾಹಂ ಇತೋ ಸುಕ್ಖಗೂಥಂ ಹರೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ। ಸೋ ಉತ್ತರಾಸಙ್ಗಂ ಪತ್ಥರಿತ್ವಾ ಪಹೂತಂ ಸುಕ್ಖಗೂಥಂ ಆಕಿರಿತ್ವಾ ಭಣ್ಡಿಕಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಸೀಸೇ ಉಬ್ಬಾಹೇತ್ವಾ [ಉಚ್ಚಾರೋಪೇತ್ವಾ (ಕ॰ ಸೀ॰ ಕ॰)] ಅಗಮಾಸಿ। ತಸ್ಸ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಮಹಾಅಕಾಲಮೇಘೋ ಪಾವಸ್ಸಿ। ಸೋ ಉಗ್ಘರನ್ತಂ ಪಗ್ಘರನ್ತಂ ಯಾವ ಅಗ್ಗನಖಾ ಗೂಥೇನ ಮಕ್ಖಿತೋ ಗೂಥಭಾರಂ ಆದಾಯ ಅಗಮಾಸಿ। ತಮೇನಂ ಮನುಸ್ಸಾ ದಿಸ್ವಾ ಏವಮಾಹಂಸು – ‘ಕಚ್ಚಿ ನೋ ತ್ವಂ, ಭಣೇ, ಉಮ್ಮತ್ತೋ, ಕಚ್ಚಿ ವಿಚೇತೋ, ಕಥಞ್ಹಿ ನಾಮ ಉಗ್ಘರನ್ತಂ ಪಗ್ಘರನ್ತಂ ಯಾವ ಅಗ್ಗನಖಾ ಗೂಥೇನ ಮಕ್ಖಿತೋ ಗೂಥಭಾರಂ ಹರಿಸ್ಸಸೀ’ತಿ। ‘ತುಮ್ಹೇ ಖ್ವೇತ್ಥ, ಭಣೇ, ಉಮ್ಮತ್ತಾ, ತುಮ್ಹೇ ವಿಚೇತಾ, ತಥಾ ಹಿ ಪನ ಮೇ ಸೂಕರಭತ್ತ’ನ್ತಿ। ಏವಮೇವ ಖೋ ತ್ವಂ, ರಾಜಞ್ಞ, ಗೂಥಭಾರಿಕೂಪಮೋ [ಗೂಥಹಾರಿಕೂಪಮೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಮಞ್ಞೇ ಪಟಿಭಾಸಿ। ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜೇತಂ, ರಾಜಞ್ಞ, ಪಾಪಕಂ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ। ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜೇತಂ, ರಾಜಞ್ಞ, ಪಾಪಕಂ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ। ಮಾ ತೇ ಅಹೋಸಿ ದೀಘರತ್ತಂ ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯಾ”ತಿ।

೪೩೨. “ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಭವಂ ಕಸ್ಸಪೋ ಏವಮಾಹ, ಅಥ ಖೋ ನೇವಾಹಂ ಸಕ್ಕೋಮಿ ಇದಂ ಪಾಪಕಂ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತುಂ। ರಾಜಾಪಿ ಮಂ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ಜಾನಾತಿ ತಿರೋರಾಜಾನೋಪಿ – ‘ಪಾಯಾಸಿ ರಾಜಞ್ಞೋ ಏವಂವಾದೀ ಏವಂದಿಟ್ಠೀ – “ಇತಿಪಿ ನತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ…ಪೇ॰… ವಿಪಾಕೋ”ತಿ। ಸಚಾಹಂ, ಭೋ ಕಸ್ಸಪ, ಇದಂ ಪಾಪಕಂ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜಿಸ್ಸಾಮಿ, ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಮೇ ವತ್ತಾರೋ – ‘ಯಾವ ಬಾಲೋ ಪಾಯಾಸಿ ರಾಜಞ್ಞೋ ಅಬ್ಯತ್ತೋ ದುಗ್ಗಹಿತಗಾಹೀ’ತಿ। ಕೋಪೇನಪಿ ನಂ ಹರಿಸ್ಸಾಮಿ, ಮಕ್ಖೇನಪಿ ನಂ ಹರಿಸ್ಸಾಮಿ, ಪಲಾಸೇನಪಿ ನಂ ಹರಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ।

ಅಕ್ಖಧುತ್ತಕಉಪಮಾ

೪೩೪. “ತೇನ ಹಿ, ರಾಜಞ್ಞ, ಉಪಮಂ ತೇ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ, ಉಪಮಾಯ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ವಿಞ್ಞೂ ಪುರಿಸಾ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನನ್ತಿ। ಭೂತಪುಬ್ಬಂ, ರಾಜಞ್ಞ, ದ್ವೇ ಅಕ್ಖಧುತ್ತಾ ಅಕ್ಖೇಹಿ ದಿಬ್ಬಿಂಸು। ಏಕೋ ಅಕ್ಖಧುತ್ತೋ ಆಗತಾಗತಂ ಕಲಿಂ ಗಿಲತಿ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ದುತಿಯೋ ಅಕ್ಖಧುತ್ತೋ ತಂ ಅಕ್ಖಧುತ್ತಂ ಆಗತಾಗತಂ ಕಲಿಂ ಗಿಲನ್ತಂ, ದಿಸ್ವಾ ತಂ ಅಕ್ಖಧುತ್ತಂ ಏತದವೋಚ – ‘ತ್ವಂ ಖೋ, ಸಮ್ಮ, ಏಕನ್ತಿಕೇನ ಜಿನಾಸಿ, ದೇಹಿ ಮೇ, ಸಮ್ಮ, ಅಕ್ಖೇ ಪಜೋಹಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ। ‘ಏವಂ ಸಮ್ಮಾ’ತಿ ಖೋ ಸೋ ಅಕ್ಖಧುತ್ತೋ ತಸ್ಸ ಅಕ್ಖಧುತ್ತಸ್ಸ ಅಕ್ಖೇ ಪಾದಾಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಸೋ ಅಕ್ಖಧುತ್ತೋ ಅಕ್ಖೇ ವಿಸೇನ ಪರಿಭಾವೇತ್ವಾ ತಂ ಅಕ್ಖಧುತ್ತಂ ಏತದವೋಚ – ‘ಏಹಿ ಖೋ, ಸಮ್ಮ, ಅಕ್ಖೇಹಿ ದಿಬ್ಬಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ। ‘ಏವಂ ಸಮ್ಮಾ’ತಿ ಖೋ ಸೋ ಅಕ್ಖಧುತ್ತೋ ತಸ್ಸ ಅಕ್ಖಧುತ್ತಸ್ಸ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ। ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ತೇ ಅಕ್ಖಧುತ್ತಾ ಅಕ್ಖೇಹಿ ದಿಬ್ಬಿಂಸು। ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಸೋ ಅಕ್ಖಧುತ್ತೋ ಆಗತಾಗತಂ ಕಲಿಂ ಗಿಲತಿ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ದುತಿಯೋ ಅಕ್ಖಧುತ್ತೋ ತಂ ಅಕ್ಖಧುತ್ತಂ ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಆಗತಾಗತಂ ಕಲಿಂ ಗಿಲನ್ತಂ, ದಿಸ್ವಾ ತಂ ಅಕ್ಖಧುತ್ತಂ ಏತದವೋಚ –

> “ಲಿತ್ತಂ ಪರಮೇನ ತೇಜಸಾ, ಗಿಲಮಕ್ಖಂ ಪುರಿಸೋ ನ ಬುಜ್ಝತಿ।
> ಗಿಲ ರೇ ಗಿಲ ಪಾಪಧುತ್ತಕ [ಗಿಲಿ ರೇ ಪಾಪಧುತ್ತಕ (ಕ॰)], ಪಚ್ಛಾ ತೇ ಕಟುಕಂ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ॥

“ಏವಮೇವ ಖೋ ತ್ವಂ, ರಾಜಞ್ಞ, ಅಕ್ಖಧುತ್ತಕೂಪಮೋ ಮಞ್ಞೇ ಪಟಿಭಾಸಿ। ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜೇತಂ, ರಾಜಞ್ಞ, ಪಾಪಕಂ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ; ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜೇತಂ, ರಾಜಞ್ಞ, ಪಾಪಕಂ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ। ಮಾ ತೇ ಅಹೋಸಿ ದೀಘರತ್ತಂ ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯಾ”ತಿ।

೪೩೫. “ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಭವಂ ಕಸ್ಸಪೋ ಏವಮಾಹ, ಅಥ ಖೋ ನೇವಾಹಂ ಸಕ್ಕೋಮಿ ಇದಂ ಪಾಪಕಂ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತುಂ। ರಾಜಾಪಿ ಮಂ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ಜಾನಾತಿ ತಿರೋರಾಜಾನೋಪಿ – ‘ಪಾಯಾಸಿ ರಾಜಞ್ಞೋ ಏವಂವಾದೀ ಏವಂದಿಟ್ಠೀ – “ಇತಿಪಿ ನತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ…ಪೇ॰… ವಿಪಾಕೋ”ತಿ। ಸಚಾಹಂ, ಭೋ ಕಸ್ಸಪ, ಇದಂ ಪಾಪಕಂ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜಿಸ್ಸಾಮಿ, ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಮೇ ವತ್ತಾರೋ – ‘ಯಾವ ಬಾಲೋ ಪಾಯಾಸಿ ರಾಜಞ್ಞೋ ಅಬ್ಯತ್ತೋ ದುಗ್ಗಹಿತಗಾಹೀ’ತಿ। ಕೋಪೇನಪಿ ನಂ ಹರಿಸ್ಸಾಮಿ, ಮಕ್ಖೇನಪಿ ನಂ ಹರಿಸ್ಸಾಮಿ, ಪಲಾಸೇನಪಿ ನಂ ಹರಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ।

ಸಾಣಭಾರಿಕಉಪಮಾ

೪೩೬. “ತೇನ ಹಿ, ರಾಜಞ್ಞ, ಉಪಮಂ ತೇ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ, ಉಪಮಾಯ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ವಿಞ್ಞೂ ಪುರಿಸಾ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನನ್ತಿ। ಭೂತಪುಬ್ಬಂ, ರಾಜಞ್ಞ, ಅಞ್ಞತರೋ ಜನಪದೋ ವುಟ್ಠಾಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಸಹಾಯಕೋ ಸಹಾಯಕಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – ‘ಆಯಾಮ, ಸಮ್ಮ, ಯೇನ ಸೋ ಜನಪದೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಸ್ಸಾಮ, ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮೇತ್ಥ ಕಿಞ್ಚಿ ಧನಂ ಅಧಿಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾಮಾ’ತಿ। ‘ಏವಂ ಸಮ್ಮಾ’ತಿ ಖೋ ಸಹಾಯಕೋ ಸಹಾಯಕಸ್ಸ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ। ತೇ ಯೇನ ಸೋ ಜನಪದೋ, ಯೇನ ಅಞ್ಞತರಂ ಗಾಮಪಟ್ಟಂ [ಗಾಮಪಜ್ಜಂ (ಸ್ಯಾ॰), ಗಾಮಪತ್ತಂ (ಸೀ॰)] ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು , ತತ್ಥ ಅದ್ದಸಂಸು ಪಹೂತಂ ಸಾಣಂ ಛಡ್ಡಿತಂ, ದಿಸ್ವಾ ಸಹಾಯಕೋ ಸಹಾಯಕಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – ‘ಇದಂ ಖೋ, ಸಮ್ಮ, ಪಹೂತಂ ಸಾಣಂ ಛಡ್ಡಿತಂ, ತೇನ ಹಿ, ಸಮ್ಮ, ತ್ವಞ್ಚ ಸಾಣಭಾರಂ ಬನ್ಧ, ಅಹಞ್ಚ ಸಾಣಭಾರಂ ಬನ್ಧಿಸ್ಸಾಮಿ, ಉಭೋ ಸಾಣಭಾರಂ ಆದಾಯ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ। ‘ಏವಂ ಸಮ್ಮಾ’ತಿ ಖೋ ಸಹಾಯಕೋ ಸಹಾಯಕಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಸಾಣಭಾರಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ತೇ ಉಭೋ ಸಾಣಭಾರಂ ಆದಾಯ ಯೇನ ಅಞ್ಞತರಂ ಗಾಮಪಟ್ಟಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು। ತತ್ಥ ಅದ್ದಸಂಸು ಪಹೂತಂ ಸಾಣಸುತ್ತಂ ಛಡ್ಡಿತಂ, ದಿಸ್ವಾ ಸಹಾಯಕೋ ಸಹಾಯಕಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – ‘ಯಸ್ಸ ಖೋ, ಸಮ್ಮ, ಅತ್ಥಾಯ ಇಚ್ಛೇಯ್ಯಾಮ ಸಾಣಂ, ಇದಂ ಪಹೂತಂ ಸಾಣಸುತ್ತಂ ಛಡ್ಡಿತಂ। ತೇನ ಹಿ, ಸಮ್ಮ, ತ್ವಞ್ಚ ಸಾಣಭಾರಂ ಛಡ್ಡೇಹಿ, ಅಹಞ್ಚ ಸಾಣಭಾರಂ ಛಡ್ಡೇಸ್ಸಾಮಿ, ಉಭೋ ಸಾಣಸುತ್ತಭಾರಂ ಆದಾಯ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ। ‘ಅಯಂ ಖೋ ಮೇ, ಸಮ್ಮ, ಸಾಣಭಾರೋ ದೂರಾಭತೋ ಚ ಸುಸನ್ನದ್ಧೋ ಚ, ಅಲಂ ಮೇ ತ್ವಂ ಪಜಾನಾಹೀ’ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಸೋ ಸಹಾಯಕೋ ಸಾಣಭಾರಂ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಸಾಣಸುತ್ತಭಾರಂ ಆದಿಯಿ।

“ತೇ ಯೇನ ಅಞ್ಞತರಂ ಗಾಮಪಟ್ಟಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು। ತತ್ಥ ಅದ್ದಸಂಸು ಪಹೂತಾ ಸಾಣಿಯೋ ಛಡ್ಡಿತಾ, ದಿಸ್ವಾ ಸಹಾಯಕೋ ಸಹಾಯಕಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – ‘ಯಸ್ಸ ಖೋ , ಸಮ್ಮ, ಅತ್ಥಾಯ ಇಚ್ಛೇಯ್ಯಾಮ ಸಾಣಂ ವಾ ಸಾಣಸುತ್ತಂ ವಾ, ಇಮಾ ಪಹೂತಾ ಸಾಣಿಯೋ ಛಡ್ಡಿತಾ। ತೇನ ಹಿ, ಸಮ್ಮ, ತ್ವಞ್ಚ ಸಾಣಭಾರಂ ಛಡ್ಡೇಹಿ, ಅಹಞ್ಚ ಸಾಣಸುತ್ತಭಾರಂ ಛಡ್ಡೇಸ್ಸಾಮಿ, ಉಭೋ ಸಾಣಿಭಾರಂ ಆದಾಯ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ । ‘ಅಯಂ ಖೋ ಮೇ, ಸಮ್ಮ, ಸಾಣಭಾರೋ ದೂರಾಭತೋ ಚ ಸುಸನ್ನದ್ಧೋ ಚ, ಅಲಂ ಮೇ, ತ್ವಂ ಪಜಾನಾಹೀ’ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಸೋ ಸಹಾಯಕೋ ಸಾಣಸುತ್ತಭಾರಂ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಸಾಣಿಭಾರಂ ಆದಿಯಿ।

“ತೇ ಯೇನ ಅಞ್ಞತರಂ ಗಾಮಪಟ್ಟಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು। ತತ್ಥ ಅದ್ದಸಂಸು ಪಹೂತಂ ಖೋಮಂ ಛಡ್ಡಿತಂ, ದಿಸ್ವಾ…ಪೇ॰… ಪಹೂತಂ ಖೋಮಸುತ್ತಂ ಛಡ್ಡಿತಂ, ದಿಸ್ವಾ… ಪಹೂತಂ ಖೋಮದುಸ್ಸಂ ಛಡ್ಡಿತಂ, ದಿಸ್ವಾ… ಪಹೂತಂ ಕಪ್ಪಾಸಂ ಛಡ್ಡಿತಂ, ದಿಸ್ವಾ… ಪಹೂತಂ ಕಪ್ಪಾಸಿಕಸುತ್ತಂ ಛಡ್ಡಿತಂ, ದಿಸ್ವಾ… ಪಹೂತಂ ಕಪ್ಪಾಸಿಕದುಸ್ಸಂ ಛಡ್ಡಿತಂ, ದಿಸ್ವಾ… ಪಹೂತಂ ಅಯಂ [ಅಯಸಂ (ಸ್ಯಾ॰)] ಛಡ್ಡಿತಂ, ದಿಸ್ವಾ… ಪಹೂತಂ ಲೋಹಂ ಛಡ್ಡಿತಂ, ದಿಸ್ವಾ… ಪಹೂತಂ ತಿಪುಂ ಛಡ್ಡಿತಂ, ದಿಸ್ವಾ… ಪಹೂತಂ ಸೀಸಂ ಛಡ್ಡಿತಂ, ದಿಸ್ವಾ… ಪಹೂತಂ ಸಜ್ಝಂ [ಸಜ್ಝುಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ಛಡ್ಡಿತಂ, ದಿಸ್ವಾ… ಪಹೂತಂ ಸುವಣ್ಣಂ ಛಡ್ಡಿತಂ, ದಿಸ್ವಾ ಸಹಾಯಕೋ ಸಹಾಯಕಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – ‘ಯಸ್ಸ ಖೋ, ಸಮ್ಮ, ಅತ್ಥಾಯ ಇಚ್ಛೇಯ್ಯಾಮ ಸಾಣಂ ವಾ ಸಾಣಸುತ್ತಂ ವಾ ಸಾಣಿಯೋ ವಾ ಖೋಮಂ ವಾ ಖೋಮಸುತ್ತಂ ವಾ ಖೋಮದುಸ್ಸಂ ವಾ ಕಪ್ಪಾಸಂ ವಾ ಕಪ್ಪಾಸಿಕಸುತ್ತಂ ವಾ ಕಪ್ಪಾಸಿಕದುಸ್ಸಂ ವಾ ಅಯಂ ವಾ ಲೋಹಂ ವಾ ತಿಪುಂ ವಾ ಸೀಸಂ ವಾ ಸಜ್ಝಂ ವಾ, ಇದಂ ಪಹೂತಂ ಸುವಣ್ಣಂ ಛಡ್ಡಿತಂ। ತೇನ ಹಿ, ಸಮ್ಮ, ತ್ವಞ್ಚ ಸಾಣಭಾರಂ ಛಡ್ಡೇಹಿ, ಅಹಞ್ಚ ಸಜ್ಝಭಾರಂ [ಸಜ್ಝುಭಾರಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ಛಡ್ಡೇಸ್ಸಾಮಿ, ಉಭೋ ಸುವಣ್ಣಭಾರಂ ಆದಾಯ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ। ‘ಅಯಂ ಖೋ ಮೇ, ಸಮ್ಮ, ಸಾಣಭಾರೋ ದೂರಾಭತೋ ಚ ಸುಸನ್ನದ್ಧೋ ಚ, ಅಲಂ ಮೇ ತ್ವಂ ಪಜಾನಾಹೀ’ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಸೋ ಸಹಾಯಕೋ ಸಜ್ಝಭಾರಂ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಸುವಣ್ಣಭಾರಂ ಆದಿಯಿ।

“ತೇ ಯೇನ ಸಕೋ ಗಾಮೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು। ತತ್ಥ ಯೋ ಸೋ ಸಹಾಯಕೋ ಸಾಣಭಾರಂ ಆದಾಯ ಅಗಮಾಸಿ, ತಸ್ಸ ನೇವ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಅಭಿನನ್ದಿಂಸು, ನ ಪುತ್ತದಾರಾ ಅಭಿನನ್ದಿಂಸು, ನ ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚಾ ಅಭಿನನ್ದಿಂಸು, ನ ಚ ತತೋನಿದಾನಂ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ ಅಧಿಗಚ್ಛಿ। ಯೋ ಪನ ಸೋ ಸಹಾಯಕೋ ಸುವಣ್ಣಭಾರಂ ಆದಾಯ ಅಗಮಾಸಿ, ತಸ್ಸ ಮಾತಾಪಿತರೋಪಿ ಅಭಿನನ್ದಿಂಸು, ಪುತ್ತದಾರಾಪಿ ಅಭಿನನ್ದಿಂಸು, ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚಾಪಿ ಅಭಿನನ್ದಿಂಸು, ತತೋನಿದಾನಞ್ಚ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ ಅಧಿಗಚ್ಛಿ। “ಏವಮೇವ ಖೋ ತ್ವಂ, ರಾಜಞ್ಞ, ಸಾಣಭಾರಿಕೂಪಮೋ ಮಞ್ಞೇ ಪಟಿಭಾಸಿ। ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜೇತಂ, ರಾಜಞ್ಞ, ಪಾಪಕಂ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ; ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜೇತಂ, ರಾಜಞ್ಞ, ಪಾಪಕಂ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ। ಮಾ ತೇ ಅಹೋಸಿ ದೀಘರತ್ತಂ ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯಾ”ತಿ।

ಸರಣಗಮನಂ

೪೩೭. “ಪುರಿಮೇನೇವ ಅಹಂ ಓಪಮ್ಮೇನ ಭೋತೋ ಕಸ್ಸಪಸ್ಸ ಅತ್ತಮನೋ ಅಭಿರದ್ಧೋ। ಅಪಿ ಚಾಹಂ ಇಮಾನಿ ವಿಚಿತ್ರಾನಿ ಪಞ್ಹಾಪಟಿಭಾನಾನಿ ಸೋತುಕಾಮೋ ಏವಾಹಂ ಭವನ್ತಂ ಕಸ್ಸಪಂ ಪಚ್ಚನೀಕಂ ಕಾತಬ್ಬಂ ಅಮಞ್ಞಿಸ್ಸಂ। ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಕಸ್ಸಪ, ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಕಸ್ಸಪ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭೋ ಕಸ್ಸಪ, ನಿಕ್ಕುಜ್ಜಿತಂ ವಾ ಉಕ್ಕುಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಂ ವಾ ವಿವರೇಯ್ಯ, ಮೂಳ್ಹಸ್ಸ ವಾ ಮಗ್ಗಂ ಆಚಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಅನ್ಧಕಾರೇ ವಾ ತೇಲಪಜ್ಜೋತಂ ಧಾರೇಯ್ಯ ‘ಚಕ್ಖುಮನ್ತೋ ರೂಪಾನಿ ದಕ್ಖನ್ತೀ’ತಿ ಏವಮೇವಂ ಭೋತಾ ಕಸ್ಸಪೇನ ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ಧಮ್ಮೋ ಪಕಾಸಿತೋ। ಏಸಾಹಂ, ಭೋ ಕಸ್ಸಪ, ತಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛಾಮಿ, ಧಮ್ಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಞ್ಚ। ಉಪಾಸಕಂ ಮಂ ಭವಂ ಕಸ್ಸಪೋ ಧಾರೇತು ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಂ ಗತಂ।

“ಇಚ್ಛಾಮಿ ಚಾಹಂ, ಭೋ ಕಸ್ಸಪ, ಮಹಾಯಞ್ಞಂ ಯಜಿತುಂ, ಅನುಸಾಸತು ಮಂ ಭವಂ ಕಸ್ಸಪೋ, ಯಂ ಮಮಸ್ಸ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯಾ”ತಿ।

ಯಞ್ಞಕಥಾ

೪೩೮. “ಯಥಾರೂಪೇ ಖೋ, ರಾಜಞ್ಞ, ಯಞ್ಞೇ ಗಾವೋ ವಾ ಹಞ್ಞನ್ತಿ ಅಜೇಳಕಾ ವಾ ಹಞ್ಞನ್ತಿ, ಕುಕ್ಕುಟಸೂಕರಾ ವಾ ಹಞ್ಞನ್ತಿ, ವಿವಿಧಾ ವಾ ಪಾಣಾ ಸಂಘಾತಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತಿ, ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕಾ ಚ ಹೋನ್ತಿ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠೀ ಮಿಚ್ಛಾಸಙ್ಕಪ್ಪಾ ಮಿಚ್ಛಾವಾಚಾ ಮಿಚ್ಛಾಕಮ್ಮನ್ತಾ ಮಿಚ್ಛಾಆಜೀವಾ ಮಿಚ್ಛಾವಾಯಾಮಾ ಮಿಚ್ಛಾಸತೀ ಮಿಚ್ಛಾಸಮಾಧೀ, ಏವರೂಪೋ ಖೋ, ರಾಜಞ್ಞ, ಯಞ್ಞೋ ನ ಮಹಪ್ಫಲೋ ಹೋತಿ ನ ಮಹಾನಿಸಂಸೋ ನ ಮಹಾಜುತಿಕೋ ನ ಮಹಾವಿಪ್ಫಾರೋ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ರಾಜಞ್ಞ, ಕಸ್ಸಕೋ ಬೀಜನಙ್ಗಲಂ ಆದಾಯ ವನಂ ಪವಿಸೇಯ್ಯ। ಸೋ ತತ್ಥ ದುಕ್ಖೇತ್ತೇ ದುಬ್ಭೂಮೇ ಅವಿಹತಖಾಣುಕಣ್ಟಕೇ ಬೀಜಾನಿ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಯ್ಯ ಖಣ್ಡಾನಿ ಪೂತೀನಿ ವಾತಾತಪಹತಾನಿ ಅಸಾರದಾನಿ ಅಸುಖಸಯಿತಾನಿ। ದೇವೋ ಚ ನ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಸಮ್ಮಾಧಾರಂ ಅನುಪ್ಪವೇಚ್ಛೇಯ್ಯ। ಅಪಿ ನು ತಾನಿ ಬೀಜಾನಿ ವುದ್ಧಿಂ ವಿರೂಳ್ಹಿಂ [ವಿರುಳ್ಹಿಂ (ಮೋಗ್ಗಲಾನೇ)] ವೇಪುಲ್ಲಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ, ಕಸ್ಸಕೋ ವಾ ವಿಪುಲಂ ಫಲಂ ಅಧಿಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾ”ತಿ? “ನೋ ಹಿದಂ [ನ ಏವಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)] ಭೋ ಕಸ್ಸಪ”। “ಏವಮೇವ ಖೋ, ರಾಜಞ್ಞ, ಯಥಾರೂಪೇ ಯಞ್ಞೇ ಗಾವೋ ವಾ ಹಞ್ಞನ್ತಿ, ಅಜೇಳಕಾ ವಾ ಹಞ್ಞನ್ತಿ, ಕುಕ್ಕುಟಸೂಕರಾ ವಾ ಹಞ್ಞನ್ತಿ, ವಿವಿಧಾ ವಾ ಪಾಣಾ ಸಂಘಾತಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತಿ, ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕಾ ಚ ಹೋನ್ತಿ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠೀ ಮಿಚ್ಛಾಸಙ್ಕಪ್ಪಾ ಮಿಚ್ಛಾವಾಚಾ ಮಿಚ್ಛಾಕಮ್ಮನ್ತಾ ಮಿಚ್ಛಾಆಜೀವಾ ಮಿಚ್ಛಾವಾಯಾಮಾ ಮಿಚ್ಛಾಸತೀ ಮಿಚ್ಛಾಸಮಾಧೀ, ಏವರೂಪೋ ಖೋ , ರಾಜಞ್ಞ, ಯಞ್ಞೋ ನ ಮಹಪ್ಫಲೋ ಹೋತಿ ನ ಮಹಾನಿಸಂಸೋ ನ ಮಹಾಜುತಿಕೋ ನ ಮಹಾವಿಪ್ಫಾರೋ।

“ಯಥಾರೂಪೇ ಚ ಖೋ, ರಾಜಞ್ಞ, ಯಞ್ಞೇ ನೇವ ಗಾವೋ ಹಞ್ಞನ್ತಿ, ನ ಅಜೇಳಕಾ ಹಞ್ಞನ್ತಿ, ನ ಕುಕ್ಕುಟಸೂಕರಾ ಹಞ್ಞನ್ತಿ, ನ ವಿವಿಧಾ ವಾ ಪಾಣಾ ಸಂಘಾತಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತಿ, ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕಾ ಚ ಹೋನ್ತಿ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠೀ ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪಾ ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತಾ ಸಮ್ಮಾಆಜೀವಾ ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮಾ ಸಮ್ಮಾಸತೀ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧೀ, ಏವರೂಪೋ ಖೋ, ರಾಜಞ್ಞ, ಯಞ್ಞೋ ಮಹಪ್ಫಲೋ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸೋ ಮಹಾಜುತಿಕೋ ಮಹಾವಿಪ್ಫಾರೋ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ರಾಜಞ್ಞ, ಕಸ್ಸಕೋ ಬೀಜನಙ್ಗಲಂ ಆದಾಯ ವನಂ ಪವಿಸೇಯ್ಯ। ಸೋ ತತ್ಥ ಸುಖೇತ್ತೇ ಸುಭೂಮೇ ಸುವಿಹತಖಾಣುಕಣ್ಟಕೇ ಬೀಜಾನಿ ಪತಿಟ್ಠಪೇಯ್ಯ ಅಖಣ್ಡಾನಿ ಅಪೂತೀನಿ ಅವಾತಾತಪಹತಾನಿ ಸಾರದಾನಿ ಸುಖಸಯಿತಾನಿ। ದೇವೋ ಚ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಸಮ್ಮಾಧಾರಂ ಅನುಪ್ಪವೇಚ್ಛೇಯ್ಯ। ಅಪಿ ನು ತಾನಿ ಬೀಜಾನಿ ವುದ್ಧಿಂ ವಿರೂಳ್ಹಿಂ ವೇಪುಲ್ಲಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ, ಕಸ್ಸಕೋ ವಾ ವಿಪುಲಂ ಫಲಂ ಅಧಿಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾ”ತಿ? “ಏವಂ, ಭೋ ಕಸ್ಸಪ”। “ಏವಮೇವ ಖೋ, ರಾಜಞ್ಞ, ಯಥಾರೂಪೇ ಯಞ್ಞೇ ನೇವ ಗಾವೋ ಹಞ್ಞನ್ತಿ, ನ ಅಜೇಳಕಾ ಹಞ್ಞನ್ತಿ, ನ ಕುಕ್ಕುಟಸೂಕರಾ ಹಞ್ಞನ್ತಿ, ನ ವಿವಿಧಾ ವಾ ಪಾಣಾ ಸಂಘಾತಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತಿ, ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕಾ ಚ ಹೋನ್ತಿ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠೀ ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪಾ ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತಾ ಸಮ್ಮಾಆಜೀವಾ ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮಾ ಸಮ್ಮಾಸತೀ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧೀ, ಏವರೂಪೋ ಖೋ, ರಾಜಞ್ಞ, ಯಞ್ಞೋ ಮಹಪ್ಫಲೋ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸೋ ಮಹಾಜುತಿಕೋ ಮಹಾವಿಪ್ಫಾರೋ”ತಿ।

ಉತ್ತರಮಾಣವವತ್ಥು

೪೩೯. ಅಥ ಖೋ ಪಾಯಾಸಿ ರಾಜಞ್ಞೋ ದಾನಂ ಪಟ್ಠಪೇಸಿ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಕಪಣದ್ಧಿಕವಣಿಬ್ಬಕಯಾಚಕಾನಂ । ತಸ್ಮಿಂ ಖೋ ಪನ ದಾನೇ ಏವರೂಪಂ ಭೋಜನಂ ದೀಯತಿ ಕಣಾಜಕಂ ಬಿಲಙ್ಗದುತಿಯಂ, ಧೋರಕಾನಿ [ಥೋರಕಾನಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಚೋರಕಾನಿ (ಸ್ಯಾ॰)] ಚ ವತ್ಥಾನಿ ಗುಳವಾಲಕಾನಿ [ಗುಳಗಾಳಕಾನಿ (ಕ॰)]। ತಸ್ಮಿಂ ಖೋ ಪನ ದಾನೇ ಉತ್ತರೋ ನಾಮ ಮಾಣವೋ ವಾವಟೋ [ಬ್ಯಾವಟೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಏವಂ ಅನುದ್ದಿಸತಿ – “ಇಮಿನಾಹಂ ದಾನೇನ ಪಾಯಾಸಿಂ ರಾಜಞ್ಞಮೇವ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಲೋಕೇ ಸಮಾಗಚ್ಛಿಂ, ಮಾ ಪರಸ್ಮಿ”ನ್ತಿ। ಅಸ್ಸೋಸಿ ಖೋ ಪಾಯಾಸಿ ರಾಜಞ್ಞೋ – “ಉತ್ತರೋ ಕಿರ ಮಾಣವೋ ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಏವಂ ಅನುದ್ದಿಸತಿ – ‘ಇಮಿನಾಹಂ ದಾನೇನ ಪಾಯಾಸಿಂ ರಾಜಞ್ಞಮೇವ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಲೋಕೇ ಸಮಾಗಚ್ಛಿಂ, ಮಾ ಪರಸ್ಮಿ’”ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಪಾಯಾಸಿ ರಾಜಞ್ಞೋ ಉತ್ತರಂ ಮಾಣವಂ ಆಮನ್ತಾಪೇತ್ವಾ ಏತದವೋಚ – “ಸಚ್ಚಂ ಕಿರ ತ್ವಂ, ತಾತ ಉತ್ತರ, ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಏವಂ ಅನುದ್ದಿಸಸಿ – ‘ಇಮಿನಾಹಂ ದಾನೇನ ಪಾಯಾಸಿಂ ರಾಜಞ್ಞಮೇವ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಲೋಕೇ ಸಮಾಗಚ್ಛಿಂ, ಮಾ ಪರಸ್ಮಿ’”ನ್ತಿ? “ಏವಂ, ಭೋ”। “ಕಿಸ್ಸ ಪನ ತ್ವಂ, ತಾತ ಉತ್ತರ, ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಏವಂ ಅನುದ್ದಿಸಸಿ – ‘ಇಮಿನಾಹಂ ದಾನೇನ ಪಾಯಾಸಿಂ ರಾಜಞ್ಞಮೇವ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಲೋಕೇ ಸಮಾಗಚ್ಛಿಂ, ಮಾ ಪರಸ್ಮಿ’ನ್ತಿ? ನನು ಮಯಂ, ತಾತ

ಉತ್ತರ, ಪುಞ್ಞತ್ಥಿಕಾ ದಾನಸ್ಸೇವ ಫಲಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಿನೋ”ತಿ? “ಭೋತೋ ಖೋ ದಾನೇ ಏವರೂಪಂ ಭೋಜನಂ ದೀಯತಿ ಕಣಾಜಕಂ ಬಿಲಙ್ಗದುತಿಯಂ, ಯಂ ಭವಂ ಪಾದಾಪಿ [ಪಾದಾಸಿ (ಕ॰)] ನ ಇಚ್ಛೇಯ್ಯ ಸಮ್ಫುಸಿತುಂ [ಖುಪಿತುಂ (ಪೀ॰ ಕ॰)], ಕುತೋ ಭುಞ್ಜಿತುಂ, ಥೋರಕಾನಿ ಚ ವತ್ಥಾನಿ ಗುಳವಾಲಕಾನಿ, ಯಾನಿ ಭವಂ ಪಾದಾಪಿ [ಅಚಿತ್ತಿಕತಂ (ಕ॰)] ನ ಇಚ್ಛೇಯ್ಯ ಸಮ್ಫುಸಿತುಂ, ಕುತೋ ಪರಿದಹಿತುಂ। ಭವಂ ಖೋ ಪನಮ್ಹಾಕಂ ಪಿಯೋ ಮನಾಪೋ, ಕಥಂ ಮಯಂ ಮನಾಪಂ ಅಮನಾಪೇನ ಸಂಯೋಜೇಮಾ”ತಿ? “ತೇನ ಹಿ ತ್ವಂ, ತಾತ ಉತ್ತರ, ಯಾದಿಸಾಹಂ ಭೋಜನಂ ಭುಞ್ಜಾಮಿ, ತಾದಿಸಂ ಭೋಜನಂ ಪಟ್ಠಪೇಹಿ। ಯಾದಿಸಾನಿ ಚಾಹಂ ವತ್ಥಾನಿ ಪರಿದಹಾಮಿ, ತಾದಿಸಾನಿ ಚ ವತ್ಥಾನಿ ಪಟ್ಠಪೇಹೀ”ತಿ। “ಏವಂ, ಭೋ”ತಿ ಖೋ ಉತ್ತರೋ ಮಾಣವೋ ಪಾಯಾಸಿಸ್ಸ ರಾಜಞ್ಞಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಯಾದಿಸಂ ಭೋಜನಂ ಪಾಯಾಸಿ ರಾಜಞ್ಞೋ ಭುಞ್ಜತಿ, ತಾದಿಸಂ ಭೋಜನಂ ಪಟ್ಠಪೇಸಿ। ಯಾದಿಸಾನಿ ಚ ವತ್ಥಾನಿ ಪಾಯಾಸಿ ರಾಜಞ್ಞೋ ಪರಿದಹತಿ, ತಾದಿಸಾನಿ ಚ ವತ್ಥಾನಿ ಪಟ್ಠಪೇಸಿ।

೪೪೦. ಅಥ ಖೋ ಪಾಯಾಸಿ ರಾಜಞ್ಞೋ ಅಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಅಸಹತ್ಥಾ ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಅಚಿತ್ತೀಕತಂ ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಅಪವಿದ್ಧಂ ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಚಾತುಮಹಾರಾಜಿಕಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜಿ ಸುಞ್ಞಂ ಸೇರೀಸಕಂ ವಿಮಾನಂ। ಯೋ ಪನ ತಸ್ಸ ದಾನೇ ವಾವಟೋ ಅಹೋಸಿ ಉತ್ತರೋ ನಾಮ ಮಾಣವೋ। ಸೋ ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಸಹತ್ಥಾ ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಚಿತ್ತೀಕತಂ ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಅನಪವಿದ್ಧಂ ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜಿ ದೇವಾನಂ ತಾವತಿಂಸಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ।

ಪಾಯಾಸಿದೇವಪುತ್ತೋ

೪೪೧. ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಆಯಸ್ಮಾ ಗವಮ್ಪತಿ ಅಭಿಕ್ಖಣಂ ಸುಞ್ಞಂ ಸೇರೀಸಕಂ ವಿಮಾನಂ ದಿವಾವಿಹಾರಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಅಥ ಖೋ ಪಾಯಾಸಿ ದೇವಪುತ್ತೋ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಗವಮ್ಪತಿ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಗವಮ್ಪತಿಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತಂ ಖೋ ಪಾಯಾಸಿಂ ದೇವಪುತ್ತಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಗವಮ್ಪತಿ ಏತದವೋಚ – “ಕೋಸಿ ತ್ವಂ, ಆವುಸೋ”ತಿ? “ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಪಾಯಾಸಿ ರಾಜಞ್ಞೋ”ತಿ। “ನನು ತ್ವಂ, ಆವುಸೋ, ಏವಂದಿಟ್ಠಿಕೋ ಅಹೋಸಿ – ‘ಇತಿಪಿ ನತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ, ನತ್ಥಿ ಸತ್ತಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ, ನತ್ಥಿ ಸುಕತದುಕ್ಕಟಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಫಲಂ ವಿಪಾಕೋ’”ತಿ? “ಸಚ್ಚಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಏವಂದಿಟ್ಠಿಕೋ ಅಹೋಸಿಂ – ‘ಇತಿಪಿ ನತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ, ನತ್ಥಿ ಸತ್ತಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ, ನತ್ಥಿ ಸುಕತದುಕ್ಕಟಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಫಲಂ ವಿಪಾಕೋ’ತಿ। ಅಪಿ ಚಾಹಂ ಅಯ್ಯೇನ ಕುಮಾರಕಸ್ಸಪೇನ ಏತಸ್ಮಾ ಪಾಪಕಾ ದಿಟ್ಠಿಗತಾ ವಿವೇಚಿತೋ”ತಿ। “ಯೋ ಪನ ತೇ, ಆವುಸೋ, ದಾನೇ ವಾವಟೋ ಅಹೋಸಿ ಉತ್ತರೋ ನಾಮ ಮಾಣವೋ, ಸೋ ಕುಹಿಂ ಉಪಪನ್ನೋ”ತಿ? “ಯೋ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ದಾನೇ ವಾವಟೋ ಅಹೋಸಿ ಉತ್ತರೋ ನಾಮ ಮಾಣವೋ, ಸೋ ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಸಹತ್ಥಾ ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಚಿತ್ತೀಕತಂ ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಅನಪವಿದ್ಧಂ ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪನ್ನೋ ದೇವಾನಂ ತಾವತಿಂಸಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ। ಅಹಂ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಅಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಅಸಹತ್ಥಾ ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಅಚಿತ್ತೀಕತಂ ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಅಪವಿದ್ಧಂ ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಚಾತುಮಹಾರಾಜಿಕಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪನ್ನೋ ಸುಞ್ಞಂ ಸೇರೀಸಕಂ ವಿಮಾನಂ। ತೇನ ಹಿ, ಭನ್ತೇ ಗವಮ್ಪತಿ, ಮನುಸ್ಸಲೋಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಏವಮಾರೋಚೇಹಿ – ‘ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ದಾನಂ ದೇಥ, ಸಹತ್ಥಾ ದಾನಂ ದೇಥ, ಚಿತ್ತೀಕತಂ ದಾನಂ ದೇಥ, ಅನಪವಿದ್ಧಂ ದಾನಂ ದೇಥ। ಪಾಯಾಸಿ ರಾಜಞ್ಞೋ ಅಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಅಸಹತ್ಥಾ ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಅಚಿತ್ತೀಕತಂ ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಅಪವಿದ್ಧಂ ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಚಾತುಮಹಾರಾಜಿಕಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪನ್ನೋ ಸುಞ್ಞಂ ಸೇರೀಸಕಂ ವಿಮಾನಂ। ಯೋ ಪನ ತಸ್ಸ ದಾನೇ ವಾವಟೋ ಅಹೋಸಿ ಉತ್ತರೋ ನಾಮ ಮಾಣವೋ, ಸೋ ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಸಹತ್ಥಾ ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಚಿತ್ತೀಕತಂ ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಅನಪವಿದ್ಧಂ ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪನ್ನೋ ದೇವಾನಂ ತಾವತಿಂಸಾನಂ ಸಹಬ್ಯತ’”ನ್ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಗವಮ್ಪತಿ ಮನುಸ್ಸಲೋಕಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಏವಮಾರೋಚೇಸಿ – “ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ದಾನಂ ದೇಥ, ಸಹತ್ಥಾ ದಾನಂ ದೇಥ, ಚಿತ್ತೀಕತಂ ದಾನಂ ದೇಥ, ಅನಪವಿದ್ಧಂ ದಾನಂ ದೇಥ। ಪಾಯಾಸಿ ರಾಜಞ್ಞೋ ಅಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಅಸಹತ್ಥಾ ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಅಚಿತ್ತೀಕತಂ ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಅಪವಿದ್ಧಂ ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಚಾತುಮಹಾರಾಜಿಕಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪನ್ನೋ ಸುಞ್ಞಂ ಸೇರೀಸಕಂ ವಿಮಾನಂ। ಯೋ ಪನ ತಸ್ಸ ದಾನೇ ವಾವಟೋ ಅಹೋಸಿ ಉತ್ತರೋ ನಾಮ ಮಾಣವೋ, ಸೋ ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಸಹತ್ಥಾ ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಚಿತ್ತೀಕತಂ ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಅನಪವಿದ್ಧಂ ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪನ್ನೋ ದೇವಾನಂ ತಾವತಿಂಸಾನಂ ಸಹಬ್ಯತ”ನ್ತಿ।

ಪಾಯಾಸಿಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ದಸಮಂ।

ಮಹಾವಗ್ಗೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ಮಹಾಪದಾನ ನಿದಾನಂ, ನಿಬ್ಬಾನಞ್ಚ ಸುದಸ್ಸನಂ।
ಜನವಸಭ ಗೋವಿನ್ದಂ, ಸಮಯಂ ಸಕ್ಕಪಞ್ಹಕಂ।
ಮಹಾಸತಿಪಟ್ಠಾನಞ್ಚ, ಪಾಯಾಸಿ ದಸಮಂ ಭವೇ [ಸತಿಪಟ್ಠಾನಪಾಯಾಸಿ, ಮಹಾವಗ್ಗಸ್ಸ ಸಙ್ಗಹೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰) ಸತಿಪಟ್ಠಾನಪಾಯಾಸಿ, ಮಹಾವಗ್ಗೋತಿ ವುಚ್ಚತೀತಿ (ಸ್ಯಾ॰)]॥

ಮಹಾವಗ್ಗಪಾಳಿ ನಿಟ್ಠಿತಾ।